285
1948

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON ASIAKIRJAT

KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT

VUODELTA

1947

HELSINKI 1948

SISÄLLYS

N:o 1. Kaupungin viranhaltijain palkkojen järjestely.
» 2. Kaupunginkirjaston johtosäännön uusiminen.
» 3. Entisen Bengtsårin koulutilan vastainen käyttö.
» 4. Ehdotus uudeksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan kanssa tehtäväksi työehtosopimukseksi.
» 5. Helsingin kaupungin tilintarkastajien kertomus vuoden 1946 tilintarkastuksesta.
» 6. Kaupunginhallituksen lausunto tilintarkastajien kertomuksesta vuoden 1946 tilintarkastuksesta.
» 7. Huoneenvuokralautakuntien uudelleenjärjestely.
» 8. Kaasulaitoksen laajentaminen.
» 9. Nuorisotyölautakunnan perustaminen.
» 10. Kaupunginhallituksen ehdotus kaupungin talousarvioksi vuodeksi 1948.
» 11. Välikysymys sähkön säännöstelystä.
» 12. Ehdotus uudeksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa tehtäväksi työehtosopimukseksi.
» 13. Osapäivätyön käytäntöönottaminen kaupungin virastoissa.
» 14. Kaupunginkirjaston johtosäännön uusiminen.
» 15. Täydennykset vuoden 1948 talousarvioehdotukseen.
» 16. Vuoden 1948 talousarvion lopullinen vahvistaminen.
» 17. Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 1948, kaupunginvaltuuston vahvistama joulukuun 17 päivänä 1947

HAKEMISTO

	N:o
Aleksis Kiven koulun sadesuojien järjestämistä koskeva tilintarkastajain lausunto..	5
Avustusten, kaupungin myöntämien, valvonnan tehostamista koskeva tilintarkastajain lausunto	5
Bengtsårin koulutilan luovuttaminen poikien työsiirtolaksi	3
Eläkkeiden pohjan nostaminen.....	1
Halkotoimiston tavaraliikuntojen tarkkailun tehostamista koskeva tilintarkastajain lausunto	5
Helsingin Kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan ja kaupungin välisen työehtosopimusehdotuksen hyväksyminen	4
S:n	12
Huoneenvuokra-asiain saattamista joustavammiksi ja säästäväisemmin hoidetuiksi koskeva tilintarkastajain lausunto	5

Huoneenvuokralautakuntien uudelleenjärjestely 7
Johtosäännön, kaupunginkirjaston, uusiminen 2
» » » 14
» nuorisotyölautakunnan, vahvistaminen 9
Kaasulaitoksen laajentaminen 8
Kaasunkäyttö kotitaloudessa, sen tutkiminen 8
Kaupunginkirjaston apulaiskirjastonhoitajain kielitaitovaatimukset 14
» johtosäännön uusiminen 2
» » » 14
» määrärahanylitysten kirjaamista koskeva tilintarkastajain huomautus 5
Kaupunginorkesterin valtionavun hakemisen laiminlyömistä koskeva tilintarkastajain huomautus 5
Komiteain työn kiirehtimistä koskeva tilintarkastajain lausunto 5
Lastensuojelulautakunta, Bengtsårin koulutilan luovuttaminen sen hallintoon 3
Malmin sairaalan apulaislääkäreiden paikallislisät 1
Nikkilän sairaalan lääkärien paikallislisät 1
Nuorisotyölautakunnan perustaminen 9
Osapäivätyön käytäntöönottaminen kaupungin virastoissa 13
Paikallislisät, Nikkilän ja Malmin sairaalain lääkäreiden 1
Palkkajärjestely, viranhaltijain 1
Rahatoimiston työläispalkkojen kassanhoitajan palkkaedut 1
Rakennustoimiston tiliviraston puhtaanapito-osaston kamreerin palkkaedut 1
Sähkön käyttö kotitaloudessa, sen tutkiminen 8
» säännöstelymääräysten muuttamista koskeva esitys 11
Sörnäisten niemi, alueiden varaaminen sieltä kaasulaitokselle 8
Talousarvio, v:n 1948, kaupunginhallituksen ehdotus siksi 10
» » » kaupunginhallituksen esitys sen lopullisesta vahvistamisesta 16
» » » kaupunginhallituksen esitys täydennyksistä siihen 15
» » » kaupunginvaltuuston vahvistama 17
Tilintarkastajain kertomus v:lta 1946 5
» » » » kaupunginhallituksen lausunto siitä 6
Työehtosopimus, kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välinen, sen hyväksyminen 4
S:n 12
Työntekijäin eläkkeiden pohjan nostaminen 1
Työsiirtola, poikien, Bengtsårin koulutilan luovuttaminen siksi 3
Viranhaltijain eläkkeiden pohjan nostaminen 1
» palkkojen järjestely 1
Virastot, osapäivätyön käytäntöönottaminen niissä 13
Virastojen yhteistoiminnan tehostamista koskeva tilintarkastajain lausunto 5
Virkasäännön lisäys ja muutos 1
Väärinkäytöksiä kaupungin laitoksissa koskeva tilintarkastajain lausunto 5

Helsinki 1948. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 1

Kaupungin viranhaltijain palkkojen järjestely.

Kvsto käsitteli 21. 12. 1945 Khn esityksen erinäisten viranhaltijain palkkojen järjestelystä (Kvston painetut asiakirjat n:o 20 ja 26 vuodelta 1945). Kysymys oli tällöin tullut ajankohtaiseksi lähinnä sen vuoksi, että palkankorotusanomuksia oli eri laitoksista kerääntynyt huomattavan runsaasti. Jotta vältyttäisiin yhä uusista epäsuhteista ja yhä lisääntyvistä virkojen luokittelun korjaamista koskevista esityksistä, pyrittiin palkankorotusanomuksia arvosteltaessa kiinnittämään huomiota sekä saman laitoksen muiden virkojen että myöskin toisten laitosten samanluontoisten virkojen palkkaluokitteluun. Korkeampiin palkkaluokkiin siirrettyjen viranhaltijain lukumäärä nousi 1,265:een.

Edellämainitusta järjestelystä huolimatta jäi palkkaluokittelu epätasaiseksi, ja Khlle on jatkuvasti tehty uusia huomautuksia sellaisista epätasaisuuksista, joiden korjaaminen ilmeisesti on paikallaan. Lisäksi on ollut aivan yleisesti havaittavissa tyytymättömyyttä palkkatasoon sellaisenaan, näin varsinkin senjälkeen kuin indeksin muutoksiin perustunut palkkakehitys oli keskeytynyt. Kun täten oli, mahdollista laajempaa palkkauksen uudelleenjärjestelyä silmälläpitäen, osoittautunut tarpeelliseksi saada käsitys vallitsevista olosuhteista kaupungin kaikissa virastoissa, Khs kehoitti viime lokakuussa kaikkia kaupungin lauta- ja johtokuntia sekä hallituksia esittämään perustellut ehdotukset hallintoalansa palkkauksessa ilmenneiden epäkohtien poistamiseksi, jolloin ilmeisimmät epätasaisuudet oli mainittava. Kehoituksen johdosta saapui Khlle erittäin runsaasti palkankorotusehdotuksia, mitkä on selostettu liitteessä 1.

Jo kysymyksen valmistelun alkuvaiheissa havaittiin, että kehitys oli johtanut kaupungin viranhaltijain palkkauksen yleisen järjestelyn useammassakin suhteessa suuntaan, jota ei voitu pitää onnellisena. Samalla jouduttiin kiinnittämään huomiota myös erityisesti kaupungin virastojen työaikaan.

Mitä ensiksi viimeksimainittuun kysymykseen tulee, niin on voitu todeta työmäärän kaupungin eri virastoissa viime aikoina erittäin huomattavasti kasvaneen, mikä saa selityksensä osittain alueliitoksesta ja kaupungin väkiluvun jatku-

vasta kasvusta, osittain kunnallisen toiminnan tehostumisesta. Laajentunutta työmäärää ei nykyisellä työvoimalla voida tähänastisen työajan puitteissa saada suoritetuksi, mistä johtuen eri tahoilla on jouduttu turvautumaan ylitöihin taikka esittämään uusien virkojen perustamista. Yleinen virka-aika kaupungin virastoissa on nykyisin ruokailutaukoa lukuunottamatta 6 ½ tuntia, lauantaisin 5 tuntia. Jos tätä työaikaa verrataan työaikaan yksityisessä palveluksessa sekä virastoaikaan useissa muissa maissa, niin voidaan todeta sen olevan melko lyhyen. Maassamme ei varsinkaan nykyisin kuitenkaan ole varaa tuhlaukseen siinä, missä rikkaammatkin maat pyrkivät säästämään, ja kun työajan pidentäminen on ainoa mahdollisuus huomattavan lisätyövoiman palkkaamisen välttämiseksi, on Khn mielestä kaupungin virka-aikaa lähivuosina eli vuoden 1948 loppuun väliaikaisesti pidennettävä puolella tunnilla. Saatujen tietojen mukaan on myös valtion virastoissa, joissa tosin nykyisin on käytännössä puolta tuntia lyhyempi työaika kuin kaupungin virastoissa, tarkoituksena toteuttaa työajan pidentäminen, todennäköisesti kokonaisella tunnilla.

Asettuessaan edellämainitulle kannalle Khs on ollut hyvin tietoinen siitä, että eräissä suhteissa pitkän työpäivän edellytykset eivät meillä ole yhtä edulliset kuin eräissä muissa maissa. Nykyisen säännöstelyn vallitessa on erityisesti perheenemännillä ja muilla talouksista huolehtivilla henkilöillä suuria vaikeuksia välttämättömien ostoksien suorittamisessa, ja työajan pidentäminen tulisi senvuoksi ilmeisesti vieläkin enemmän vaikeuttamaan naispuolisen viranhaltijakunnan huomattavan osan välttämättömien kotitehtävien suorittamista. Joustavalla järjestelyllä, joka eri virastoissa voisi Khn suostumuksella töiden laadun mukaan vaihdella, täytyy tämä vaikeus kuitenkin olla voitettavissa.

Kun kaupungin etujen mukaista on työn tehostamisen ohessa huolehtia riittävien vapaa-aikojen järjestämisestä viranhaltijoille, ei virka-ajan pidentämistä Khn käsityksen mukaan olisi ulotettava kesäaikaan eikä myöskään lauantaipäiviin. Jos tämän mukaisesti työaika pidennetään 1. 9. ja 31. 5. välisenä aikana lauantaipäiviä lukuunottamatta puolella tunnilla, merkitsee se viikottaisen työajan pidentämistä 37 ½ tunnista 40 tuntiin eli 6,67 %:n lisäystä viikottaiseen työaikaan. Virka-ajan pidennys koskisi kaikkia niitä, joihin nähden virkasäännön 13 §:n 1 mom. mukaan nykyisin on sovellettava 6½ tunnin työaikaa eli kanslia-, toimisto-, konttori- ja muissa virastotöissä toimivia viranhaltijoita. Ulkopuolelle jäisivät ne viranhaltijat, joiden virkatehtävien hoito ei vaadi täyttä päivittäistä toimintaa, joiden virka-aika jo nyt ylittää 6 ½ tuntia tahi joiden virka-ajasta on erikseen säädetty tai määrätty, kuten kansakoulunopettajat. Epäselvissä tapauksissa Khs ratkaisisi virka-aikaa koskevat kysymykset.

Työajan pidennyksestä, joka aiheuttaa muutoksen kaupungin virkasäännön 13 §:ään, olisi viranhaltijain luonnollisesti saatava täysi korvaus, ja asian laadun huomioonottaen on pidettävä oikeudenmukaisena, että korvaus lasketaan suhteellista palkkaa kohtuullisesti korottamalla. Palkkauksen uudelleenjärjestelyä har-

kittaessa on tämän vuoksi pidettävä silmällä sitä, että jokaisen viranhaltijan palkka korotetaan ainakin siinä määrin, että hän edelläsanotun perusteella saa riittävän korvauksen pidennetystä työajasta.

Mitä sitten tulee niihin epäkohtiin, joita nykyisessä varsinaisessa palkkajärjestelmässä on havaittu, niin on Khn huomio kiintynyt mm. voimassaolevaan ikälisäjärjestelmään. Kaupungin viranhaltijoille suoritetaan ikälisiä Kvston 26. 10. 1938 tekemän päätöksen ja virkasäännön 18 §:n mukaisesti siten, että viranhaltija saa 3, 6, 9 ja 12 vuoden palveluksen jälkeen 5—8 %:n ikälisäyksen sekä palkkaluokissa 42.—59. vielä yhden 8 %:n ikälisäyksen 15 vuoden palveluksen jälkeen. Kun ikälisäyksille suoritetaan kalliinajanlisäystä samojen perusteiden mukaan kuin peruspalkoille, on ikälisäystä vailla olevien ja niihin oikeutettujen viranhaltijain kokonaispalkan ero rahassa arvosteltuna muodostunut alemmissa palkkaluokissa kohtuuttoman suureksi. Niinpä on samaan aikaan kuin avoinna oleviin virkoihin on ollut vaikeata saada hakijoita pohjapalkalla, kaupungin palkkapolitiikkaan kohdistettu arvostelua sillä perusteella, että kaupunki muka maksaisi liian korkeita palkkoja, ja huomio tällöin kiinnitetty yksinomaan loppupalkkoihin.

Kun ikälisät aikoinaan määrättiin nykyisen suuruisiksi ja siis peruspalkan alentuessa prosentuaalisesti nouseviksi, oli perusteena lähinnä se, että katsottiin virassa ylenemismahdollisuuksien alemmissa palkkaluokissa olevan pienempiä kuin ylemmissä. Kaupungin hallinnon saatua nykyisen laajuuden ei tällä seikalla kuitenkaan ole likikään samaa merkitystä kuin aikaisemmin, vaan ylenemismahdollisuudet suurimmalle osalle suhteellisen korkeasti palkattuakin henkilökuntaa ovat käytännöllisesti katsoen olemattomat. Khs onkin tullut siihen käsitykseen, että ikälisät voidaan nyt kaikissa palkkaluokissa tasoittaa samansuuruisiksi ja että tämä yhtenäinen ikälisä voidaan vahvistaa 6 %:ksi pohjapalkasta. Näitä uusia ikälisiä tulisi myönnettäväksi kaikissa palkkaluokissa neljä, kuten aikaisemminkin 3, 6, 9 ja 12 palvelusvuoden jälkeen.

Edellämainittu uudistus on luonnollisesti mahdollinen ainoastaan edellytyksellä, että alempien palkkaluokkien ikälisäysten menetys korvataan peruspalkkojen korottamisella siten, ettei mikään viranhaltijaryhmä muutoksen johdosta joudu kärsimään, vaan että uudistus tosiasiallisesti tulee merkitsemään nykyisten ikälisien osittaista suorittamista jo peruspalkan yhteydessä. Ikälisäysten tasoittamisen jälkeen antaisivat korotetut peruspalkat riittävän selvän kuvan kaupungin yleisestä palkkapolitiikasta ja helpottaisivat uuden työvoiman saamista kaupungin palvelukseen, kaupungin palveluksessa vanhastaan olleiden viranhaltijain joutumatta oikeudettomasti kärsimään. Huomautettakoon tässä yhteydessä vielä siitä, että uusi järjestelmä tekisi mahdolliseksi nykyistä selvemmän kaupungin viranhaltijain ja työläisten palkkojen keskinäisen suhteen arvioinnin.

Khs on edelleen joutunut kiinnittämään huomiota siihen, että kalliinajanlisäykset jo nykyisin ylittävät varsinaisen palkan, useimmissa palkkaluokissa monin-

kertaisesti. Jos tällaisen kehityksen annetaan jatkua, on se omiaan yhä enemmän vaikeuttamaan tosiasiallisen kuvan saamista kaupungin maksamista palkoista ja myöskin eri palkkaluokkien välisen tosiasiallisen eron arvostelemista. Erityisesti on myös otettava huomioon se, että kun muiden kuin teknillisten laitosten sääntöpalkkaisten viranhaltijain kalliinajanlisäykset, joiden yhteismäärä jo nyt on n. 417 milj. mk vuodessa, esiintyvät talousarviossa yhtenäisenä momenttina, tämä momentti jatkuvasti paisuessaan antaa aihetta väärinkäsityksiin ja, kuten viime syksynä tapahtui, aiheuttaa epäilyksiä siitä, että kaupunki muka pyrkisi edistämään inflatoorista kehitystä. Jotta näistä epäkohdista voitaisiin päästä, on ilmeisesti välttämätöntä jo tässä vaiheessa yhdistää kalliinajanlisäykset pohjapalkkoihin ja siis ainakin tilapäisesti luopua koko nykyisestä kalliinajanlisäysjärjestelmästä. Tällöin on kuitenkin oltava tietoisia siitä, että mikäli inflaatio jatkuu, on uudelleen ryhdyttävä toimenpiteisiin reaalipalkkojen säilyttämiseksi.

Kalliinajanlisäyksen yhdistäminen pohjapalkkoihin ei tässä vaiheessa suoritettuna merkitse palkkojen lopullista vakauttamista. Kun ainoastaan osa viranhaltijoista on saanut sellaisen kalliinajanlisäyksen, että heidän kokonaispalkkansa voidaan katsoa vastaavan ennen sotaa suoritettuja reaalipalkkoja, eikä kaupungilla tässä vaiheessa ole mitään taloudellisia mahdollisuuksia sellaiseen yleiseen palkankorotukseen, joka saattaisi kaikki viranhaltijat nauttimaan rauhanaikaista reaalipalkkaansa, tulee valtaosa viranhaltijoista jatkuvasti jäämään rauhanoloja silmälläpitäen alipalkatuiksi. Luonnollista on, että tähän seikkaan on tulevaisuudessa kiinnitettävä jatkuvaa huomiota, mutta se ei saa olla esteenä muista syistä välttämättömäksi tulleen kokonaispalkkajärjestelmään siirtymisen ratkaisulle.

Edellä jo mainittiin siitä, että kalliinajanlisäykset ovat jo tähän mennessä vaikeuttaneet eri palkkaluokkien välisen tosiasiallisen eron arvostelemista. Esimerkkinä tästä voidaan mainita, että pohjapalkkojen ero 35. ja 36. palkkaluokkien välillä on kalliinajanlisäyksineen nykyään vain 135 mk, mutta 41. ja 42. palkkaluokkien välillä 370 mk. Kun on pidettävä luonnollisena, että palkkaluokkien väliset erot ovat ylemmissä palkkaluokissa suuremmat kuin alemmissa ja lähellä toisiaan olevien palkkaluokkien välillä suunnilleen samansuuruiset, johtaa kalliinajanlisäysten yhdistäminen pohjapalkkoihin siihen, että uusien palkkojen väliset erot on tasoitettava ja ne järjestettävä yhtenäisen järjestelmän mukaisiksi. Tästä johtuu, ettei edelläsanotun mukaan työajan pidennyksen ja ikälisäysten tasoittamisen perusteella laskettavaa pohjapalkkojen korotusta voi saada kaikkien palkkaluokkien kohdalla täysin suhteelliseksi, vaan että siinä esiintyy pienehköjä vaihteluita.

Tällä seikalla ei kuitenkaan ole nyt huomattavaa merkitystä, sillä Khs on katsonut, ettei palkkausjärjestelmää uudistettaessa tässä vaiheessa voida tyytyä ainoastaan edellämainittuihin, uudistuksesta sinänsä aiheutuviin välttämättömiin pohjapalkkojen korotuksiin, vaan että viranhaltijoille samalla on myönnettävä

myös kohtuullinen todellinen palkanlisäys. Sen jälkeen, kun palkkakehitys viranhaltijain osalta keskeytyi, on tuntityöläisten palkkataso eri muodoissa noussut huomattavasti yli vastaavien kuukausipalkkojen. Tämä ristiriita, jonka korjaamisen oikeutuksen Kvsto on useita kertoja työläispalkkoja käsitellessään myöntänyt, olisi saatava korjatuksi nostamalla viranhaltijain palkat samalle tasolle, millä vastaavien työntekijäin palkat jo nyt ovat. Esilläolevan ehdotuksen tarkoituksena on siten vain oikaisun aikaansaaminen Kvston kannanottojen mukaisesti, eikä se voi antaa aihetta uusiin palkankorotusvaatimuksiin tuntityöläisten taholta. Edelleen on tässä yhteydessä kiinnitettävä huomiota siihen seikkaan, että alemmat palkkaluokat ovat kalliinajanlisäyksiä myönnettäessä saaneet huomattavasti suuremmat suhteelliset palkankorotukset kuin ylemmät palkkaluokat. Kun vastuunalaisissa, erikoista pätevyyttä vaativissa tehtävissä olevat viranhaltijat siten ovat jääneet vaille kohtuullista korvausta työstään, on vallitsevaa epäsuhdetta pyrittävä oikaisemaan.

Saatujen tietojen mukaan valtiovalta on suunnitellut omien virkamiestensä palkkauskysymyksen järjestämistä palkankorotuksilla, jotka hyvin huomattavasti vaihtelevat ylempien palkkaluokkien eduksi. Kun otetaan huomioon toisaalta ne korotukset, mitkä kaupungin alemmille palkkaluokille edellisen mukaan joka tapauksessa on myönnettävä ja toisaalta kaupungin rajoitetut taloudelliset mahdollisuudet, ei valtion suunnitteleman linjan mukainen tasoitus kaupungin palkoissa tällä hetkellä ole mahdollinen, vaan on ylempien palkkaluokkien osalta nyt tyydyttävä vähäisempiin korotuksiin, jotka kuitenkin nekin ovat omiaan vahvistamaan näissä palkkaluokissa olevien viranhaltijain taloudellista asemaa.

Kaikkia edellä kosketeltuja seikkoja silmälläpitäen Khs on laatinut ehdotuksen uudeksi palkkaluokitteluksi, jossa uusia pohjapalkkoja määriteltäessä on pidetty silmällä sitä, että jokainen viranhaltija saa suunniteltua työajanlisäystä, ikälisien rajoitusta sekä virkatehtäviään ja vastuutaan vastaavan palkankorotuksen, ja jossa palkkaluokkien väliset erot on pyritty saamaan johdonmukaisiksi. Suunnitelmaa laadittaessa on pohjana pidetty nykyistä kokonaispalkkaa ilman ikälisäyksiä, mitä on kaikissa palkkaluokissa korotettu keskimäärin n. 30%:lla, prosenttimäärien vaihdellessa 28%:sta 33%:iin. Ikälisiä laskettaessa prosenttimäärä ylimmissä palkkaluokissa hiukan nousee, mutta alenee alemmissa palkkaluokissa, joten loppupalkan korotus on esim. 1. palkkaluokassa n. 36% ja viimeisessä eli 56. palkkaluokassa 15.6 %. Järjestelmää suunniteltaessa on todettu yhtenäisen linjan aikaansaamiseksi olevan välttämätöntä yhdistää kaksi palkkaluokkaa, ja niinpä on 38. palkkaluokka yhdistetty 37. palkkaluokkaan, mistä johtuen myöskin kaikki seuraavat palkkaluokat siirtyvät numerollisesti palkkaluokkaa nykyistä korkeammalle. Seuraavassa taulukossa on esitetty nykyinen (vuoden 1938) pohjapalkka, nykyiseen kalliinajanlisäysjärjestelmään perustuvan kokonaispalkkauksen alku- ja loppupalkat sekä ehdotettu uusi pohjapalkka ja kokonaispalkka 1,. 2., 3. ja 4. ikälisällä:

Palkka-luokka	Nykyinen pohja-palkka mk	Nykyinen alkupalkka mk	Nykyinen loppu-palkka mk	Ehdotettu pohjapalkka					Ehdotettu ikäkorotus mk
				0	1	2	3	4	
				ikäkorotuksineen mk					
1	16,500	34,205	41,050	45,000	47,700	50,400	53,100	55,800	2,700
2	13,100	28,330	34,040	37,000	39,220	41,440	43,660	45,880	2,220
3	11,000	24,700	29,820	32,100	34,025	35,950	37,875	39,800	1,925
4	10,400	23 665	28,670	30,600	32,435	34,270	36,105	37,940	1,835
5	9,900	22,770	27,645	29,400	31,165	32,930	34,695	36,460	1,765
6	9,500	21 970	26,780	28,400	30,105	31,810	33,515	35,220	1,705
7	9,100	21 180	25,835	27,400	29,045	30,690	32,335	33,980	1,645
8	8,700	20,380	24,880	26,400	27,985	29,570	31,155	32,740	1,585
9	8,300	19,580	23,925	25,400	26,925	28,450	29,975	31,500	1,525
10	7,900	18,795	22,980	24,400	25,865	27,330	28,795	30,260	1,465
11	7,500	17,995	22,025	23,400	24,805	26,210	27,615	29,020	1,405
12	7,200	17,400	21,365	22,600	23,955	25,310	26,665	28,020	1,355
13	6,900	16,805	20,705	21,800	23,110	24,420	25,730	27,040	1,310
14	6,625	16,255	20,035	21,000	22,260	23,520	24,780	26,040	1,260
15	6,350	15,715	19,380	20,300	21,520	22,740	23,960	25,180	1,220
16	6,075	15,165	18,760	19,600	20,775	21,950	23,125	24,300	1,175
17	5,800	14,615	18 140	18,900	20,035	21,170	22,305	23,440	1,135
18	5,550	14,120	17,575	18,250	19,345	20,440	21,535	22,630	1,095
19	5,300	13,620	17,015	17,650	18,710	19,770	20,830	21,890	1,060
20	5,075	13,180	16,500	17,100	18,125	19,150	20,175	21,200	1,025
21	4,850	12,735	15,990	16,550	17,545	18,540	19,535	20,530	995
22	4,625	12,280	15,470	16,000	16,960	17,920	18,880	19,840	960
23	4,400	11,840	14 960	15,450	16,375	17,300	18,225	19,150	925
24	4,200	11,440	14,490	14,900	15,795	16,690	17,585	18,480	895
25	4,000	11,040	14,020	14,350	15,210	16,070	16,930	17,790	860
26	3,800	10,640	13,550	13,800	14,630	15,460	16,290	17,120	830
27	3,600	10,250	13,100	13,300	14,100	14,900	15,700	16,500	800
28	3,425	9,895	12,725	12,800	13,570	14,340	15,110	15,880	770
29	3,250	9,530	12,340	12,300	13,040	13,780	14,520	15,260	740
30	3,075	9 095	11,815	11,800	12,510	13,220	13,930	14,640	710
31	2,900	8 655	11,340	11,300	11,980	12,660	13,340	14,020	680
32	2,750	8,285	10,875	10,800	11,450	12,100	12,750	13,400	650
33	2,600	7,910	10 400	10,400	11,025	11,650	12,275	12,900	625
34	2,450	7,575	9,985	10,000	10,600	11,200	11,800	12,400	600
35	2,300	7,305	9,640	9,700	10,280	10,860	11,440	12,020	580
36	2,200	7,170	9,460	9,400	9,965	10,530	11,095	11,660	565
37 (37)	2,100	7,030	9,275	9,100	9,645	10,190	10,735	11,280	545
(38)	2,000	6,880	9 085						
38 (39)	1,900	6,735	8,890	8,800	9,330	9,860	10,390	10,920	530
39 (40)	1,800	6,580	8,685	8,500	9,010	9,520	10,030	10,540	510
40 (41)	1,700	6,420	8,470	8,200	8,690	9,180	9,670	10,160	490
41 (42)	1,600	6,050	8,470	7,950	8,425	8,900	9,375	9,850	475
42 (43)	1,500	5,835	8,165	7,700	8,160	8,620	9,080	9,540	460

Palkka-luokka	Nykyinen pohja-palkka mk	Nykyinen alkupalkka	Nykyinen loppu-palkka	Ehdotettu pohjapalkka					Ehdotettu ikäkorotus mk
				0	1	2	3	4	
				ikäkorotuksineen mk					
43 (44)	1,425	5,645	7,905	7,450	7,895	8,340	8,785	9,230	445
44 (45)	1,350	5,450	7 630	7,250	7,685	8,120	8,555	8,990	435
45 (46)	1,300	5,315	7 440	7,050	7,475	7,900	8,325	8,750	425
46 (47)	1,250	5,180	7,255	6,850	7,260	7,670	8,080	8,490	410
47 (48)	1,200	5,045	7,065	6,650	7,050	7,450	7,850	8,250	400
48 (49)	1,150	4,910	6,875	6,450	6,835	7,220	7,605	7,990	385
49 (50)	1,100	4,775	6,685	6,250	6,625	7,000	7,375	7,750	375
50 (51)	1,050	4,640	6,495	6,050	6,415	6,780	7,145	7,510	365
51 (52)	1,000	4 505	6,310	5,875	6,225	6,575	6,925	7,275	350
52 (53)	950	4 370	6,120	5,700	6,040	6,380	6,720	7,060	340
53 (54)	900	4,235	5,930	5,525	5,855	6,185	6,515	6,845	330
54 (55)	850	4,100	5,740	5,350	5,670	5,990	6,310	6,630	320
55 (56)	800	3,965	5 550	5,175	5,485	5,795	6,105	6,415	310
56 (57)	750	3,830	5,365	5,000	5,300	5,600	5,900	6,200	300

Edelläolevasta taulukosta havaitaan, että 1. palkkaluokan uusi peruspalkka vastaa indeksilukua 273 ja merkitsee käyttämällä yleisindeksikertointa 470 n. 58.1% rauhanaikaisesta reaalipalkasta. Suhde paranee tasaisesti, ollen uudessa 39. palkkaluokassa (nykyisessä 40. palkkaluokassa) 100% ja siis rauhanajan reaalipalkan tasolla. Viimeisessä eli uudessa 56. palkkaluokassa on indeksiluku 667, mikä vastaa 141.9 % rauhanaikaisesta reaalipalkasta. Ikälisäysten uudelleenjärjestelyn johdosta on loppupalkan indeksiluku 1. palkkaluokassa 282, vastaten 60% reaalipalkasta, ja 56. palkkaluokassa 590, vastaten 126% reaalipalkasta.

Missä määrin laadittu suunnitelma sisältää järjestelmän muuttamisesta aiheutuvia ja kuinka suuret sen sisältämät todelliset palkankorotukset ovat, ei ole yhtenäisesti määriteltävissä, koska lopputulos ilman ikälisiä olevien sekä niihin oikeutettujen viranhaltijain osalta eri palkkaluokissa huomattavasti vaihtelee. Jos asiaa arvostellaan kokonaisuutena, rahallisten menojen kannalta, on ehdotuksen toteuttamisen arvioitu vaativan n. 174 milj. mk, mikä vastaa n. 25 %:n lisäystä palkkamenoissa. Tätä prosenttimäärää arvosteltaessa on otettava huomioon edelläselostettu työajan pidentäminen ja siitä aiheutuvat pakolliset palkankorotukset. Laskelmaa tehtäessä on oletettu kaikkien virkojen olevan täytettyinä ja kullakin viranhaltijalla olevan keskimäärin 3 ikälisäystä.

Se palkkauksen uudelleenjärjestely, joka edellä on selostettu, koskee lähinnä sääntöpalkkaisia viranhaltijoita. Kun kuitenkin on pyritty siihen, että myös kuukausipalkkainen tilapäinen työvoima palkataan palkkaluokittelun puitteissa, on paikallaan, että järjestelmää sovelletaan tähänkin ryhmään, mihin kuuluvat mm. kokonaisuudessaan sellaiset suuret laitokset ja virastot kuin liikennelaitos, kansan-

huoltotoimisto ja huoneenvuokratoimisto. Uutta järjestelmää olisi senvuoksi käytettävä myös tilapäisen työvoiman tililtä palkattujen viranhaltijain kohdalla, mistä voidaan arvioida aiheutuvan n. 78 milj. mk:n lisäyksen palkkamenoihin.

Laaditun yleissuunnitelman pohjalla on harkittu kysymystä virkojen korottamisesta palkkaluokasta toiseen, mistä kysymyksestä eri laitokset sekä Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys r.y. ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. ovat antaneet liitteestä 2 ilmenevät ehdotuksensa. Laitokset ovat ehdottaneet palkkaluokissa korotettavaksi kaupungin 6,578 viranhaltijasta 4,048 eli 61.6 %, Virkamiesyhdistys 3,294 eli 50.1 % ja Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta 3,729 eli 56.7 %. Edelleen ovat varsin monet viranhaltijaryhmät ja yksityiset viranhaltijat lähettäneet Khlle yksityisiä esityksiään palkkaluokittelun korjaamisesta. Esitetyt luvut, jotka hyvin suurelta osalta koskevat eri viranhaltijoita, osoittavat, että ehdotuksissa ei ole rajoituttu pelkästään epätasaisuuksien korjaamiseen, vaan että niissä on tosiasiallisesti pyritty myös yleiseen palkankorotukseen tätä tietä. Kun edellä esitetty järjestelmä kuitenkin jo merkitsee yleistä palkankorotusta, ei tässä yhteydessä enää ole ollut tarpeellista kiinnittää huomiota tähän puoleen, vaan ainoastaan todella havaittuihin epäjohdonmukaisuuksiin. Niinpä onkin Khs, edellämainittujen järjestöjen kanssa käytyjen yksityiskohtaisten neuvottelujen jälkeen, voinut huomattavasti poiketa alkuperäisistä ehdotuksista. Kuitenkin on varsin lukuisissa tapauksissa, jotka osittain koskevat hyvinkin laajoja viranhaltijaryhmiä, havaittu sellaisia epätasaisuuksia, jotka nyt olisi saatava korjatuiksi, ja tällä perusteella on ehdotettu 3233 viranhaltijaa eli kokonaista 49,2 % kaikista sijoitettaviksi nykyistä korkeampiin palkkaluokkiin. Niinpä on katsottu sairaalain hoitohenkilökunnan miltei kokonaisuudessaan olevan muihin viranhaltijoihin verrattuna huomattavasti alipalkattua ja sama koskee esim. lastentarhain opettajattaria sekä useita pienempiä viranhaltijaryhmiä ja yksityisiä viranhaltijoita. Erikoisasemassa on teknillinen henkilökunta, arkkitehdit, insinöörit, kemistit ja teknikot, joiden ammattialan yleisen palkkatason kehitys on tehnyt välttämättömäksi tämän henkilökunnan sijoittamisen kokonaisuudessaan aikaisempaa paljon korkeammalle tasolle. Yleensäkin on, milloin se on katsottu aiheelliseksi, ehdotettu suostuttavaksi hyvinkin pitkälle meneviin siirtoihin, jotta epätasaisuudet todella tulisivat täytetyiksi ja jotta samoja viranhaltijoita koskevat uusiintuvat esitykset saataisiin rajoitettua mahdollisimman vähiin.

Ehdotusta laadittaessa on todettu määrättyjen viranhaltijain sijoittamisen kovin moniin palkkaluokkiin eräissä tapauksissa aiheuttaneen sekaannusta. Tämä koskee ennen kaikkea toimistoapulaisia. Jotta tältäkin osalta päästäisiin selvään järjestelmään on kaikki toimistoapulaiset nyt sijoitettu neljään eri palkkaluokkaan nimittäin 35., 37., 38. (entinen 39.) ja 40. (entinen 41.) palkkaluokkiin, ja suuremmissa laitoksissa on ainakin yksi toimistoapulainen korotettu ensiksimainittuun palkkaluokkaan, minkä ohessa porrastusta on muutenkin pyritty tehostamaan. Mikäli toimistoapulainen jossakin tapauksessa suorittaa tehtäviä, jotka edellyttä-

vät muun palkkaluokan mukaista palkkaa, on toimistoapulaisen nimike muutettu tehtävää paremmin vastaavaksi. Myöskin eräissä muissa tapauksissa on ehdotettu nimikkeitä muutettavaksi. Khn ehdotus viranhaltijain sijoittamisesta eri palkkaluokkiin sekä nimikkeissä tapahtuvista muutoksista käy ilmi liitteestä 2, jota täydentää palkkaluokittelun mukainen hakemisto liitteessä 3 ja aakkosellinen hakemisto liitteessä 4.

Khn ehdotuksessa on kahdessa viimeisessä eli nykyisissä 58. ja 59. palkkaluokissa olevat viranhaltijat ehdotettu siirrettäviksi 56. palkkaluokkaan (nykyiseen 57. palkkaluokkaan), koska näissä palkkaluokissa on yhteensä vain 9 viranhaltijaa ja koska on pidettävä kohtuullisena, että kaupungin maksama alin kuukausipalkka on 5,000 markkaa. Palkkaluokat 57., 58. ja 59. voidaan tällöin tarpeettomina poistaa palkkasäännöstä. Saatujen tietojen mukaan on myös valtion taholla suunniteltu alimpien virkamiespalkkaluokkien jättämistä käyttämättä.

Korotusehdotuksia harkittaessa on kysymys Nikkilän sairaalan lääkärien palkasta aiheuttanut vaikeuksia. Heidän palkkansa eivät kestä vertailua piirimielisairaalain lääkärien palkkaetujen kanssa, minkä vuoksi ja kun Nikkilässä ei ole mahdollisuuksia yksityisvastaanottoon, lääkärit ovat pyrkineet siirtymään sieltä muualle. Ilmeistä on, että Nikkilän sairaalan lääkärit on asetettava muita lääkäreitä huomattavasti edullisempaan asemaan. He ovat kuitenkin jo nyt muita sairaalalääkäreitä korkeammissa palkkaluokissa, ja kun ei ole perusteltavissa, että he erotessaan saisivat eläkettä laskettaessa ottaa huomioon nykyisen toimipaikkansa sijainnista aiheutuvaa erikoispalkkausta kokonaisuudessaan, näyttää oikeimmalta myöntää heille palkkauksesta erillinen paikallislisä. Ottaen huomioon lääkärien suoritettavat luóntoisetukorvaukset olisi paikallislisä määriteltävä ylilääkärin osalta 3,500 mk:ksi, apulaisylilääkärin osalta 2,000 mk:ksi ja alilääkärin osalta 1,500 mk:ksi kuukaudessa. Samoilla perusteilla olisi myös Malmin sairaalan apulaislääkäreille myönnettävä 1,500 mk:n suuruinen kuukautinen paikallislisä.

Ehdotetut siirrot palkkaluokissa merkitsevät korotuksia kahdella poikkeuksella. Khs on katsonut, että rahatoimiston työläispalkkojen kassanhoitaja, joka nykyisin on sijoitettu 25. palkkaluokkaan, on selvästi korkeammassa palkkaluokassa, kuin mitä hänen tehtävänsä edellyttää, ja esittää sen vuoksi viran siirtämistä 27. palkkaluokkaan. Samoin Khs on katsonut, että senjälkeen kuin puhtaanapitolaitos on yhdistetty rakennustoimistoon, puhtaanapito-osaston kamreerin virkaa ei enää voida pitää 17. palkkaluokassa, vaan että se olisi sijoitettava 23. palkkaluokkaan. Näiden virkojen nykyiset haltijat olisi kuitenkin oikeutettava saamaan henkilökohtaisena palkanlisänä eroituksen heidän nykyisten palkkaluokkiensa ja ehdotettujen palkkaluokkien mukaisten palkkojen välillä.

Eräät korotusehdotukset ovat olleet sen laatuisia, että joko perusteluista, nimikkeiden muutoksista tahi korotusten laajuudesta on voitu todeta, ettei kysymyksessä ole ollut saman viran siirtäminen korkeampaan palkkaluokkaan vaan tosiasiallisesti vanhan viran korvaaminen kokonaan uudella viralla. Tämänlaa-

tuisia kysymyksiä ei ole katsottu voitavan käsitellä yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä, vaan on virat yleensä jätetty entiseen palkkaluokkaansa siksi, kunnes asianomainen lautakunta ehkä tekee erillisen esityksen nykyisen viran lakkauttamisesta ja uuden viran perustamisesta sen tilalle.

Uuden, 2. 8. 1946 annetun työaikalain 18 §:n mukaan on sunnuntaina tai muuna kirkollisena juhlapäivänä tehdystä työstä maksettava lain alaisille työntekijöille kaksinkertainen palkka. Tämä korotettu palkka voidaan sisällyttää työntekijälle suoritettavaan kuukausipalkkaan sitä koskevalla sopimuksella tai, kysymyksen ollessa työaikalain alaisesta viran tai toimen haltijasta, asianomaisen viranomaisen päätöksellä, joka saatetaan viran ja toimen haltijain tiedoksi. Khs on asettunut sille kannalle, että sunnuntaityöstä yleensä on maksettava erillinen korvaus, mutta tämän periaatteen noudattaminen on palkkaluokkiin sijoitusta harkittaessa osoittautunut erittäin vaikeaksi, milloin kysymyksessä on viran luonteesta johtuva säännöllinen vuorotyö, joka käsittää myös sunnuntaipäivät. Tällaista työtä suorittavat esim. teknillisten laitosten vuorokonemestarit ja eräät muut viranhaltijat. Näissä tapauksissa on näyttänyt olevan välttämätöntä jättää palkkaluokittelu sikäli avoimeksi, että se voidaan tarvittaessa ottaa uudelleen harkittavaksi, sen jälkeen kuin käytävissä neuvotteluissa on päästy yksimielisyyteen tämänlaatuisen sunnuntaityön korvaustavasta.

Ehdotetut korotukset palkkaluokissa tulisivat sääntöpalkkaisten viranhaltijain osalta laaditun arvion mukaan maksamaan n. 33 milj. mk. Kun on luonnollista, että myös tilapäisen työvoiman tililtä palkatun viranhaltijakunnan palkkaus kohentuu vastaavalle tasolle, on tätä varten arvioitava 15 milj. mk:n lisämeno.

Arvioitaessa järjestelyjen aiheuttamia kokonaiskustannuksia on perusteena käytetty osittain talousarvioon merkittyjä palkkausmäärärahoja, osittain tammikuun todellisista palkkamenoista eri virastoilta hankittuja tietoja. Vertailu on osoittanut, että teoreettisista kustannuksista voidaan vähentää n. 6% sen johdosta, etteivät kaikki virat ole täytettyinä. Tällä perusteella on laskettu, kuten edellä jo on ilmennyt, että järjestelmän muutoksesta aiheutuu sääntöpalkkaisten viranhaltijain kohdalla n. 174 milj. mk:n ja tilapäisen työvoiman kohdalla n. 78 milj. mk:n menolisäys. Kokonaiskustannukset järjestelmän muutoksesta voidaan siten arvioida yhteensä n. 252 milj. mk:ksi. Korotuksista palkkaluokissa aiheutuu sääntöpalkkaisten osalta n. 33 milj. mk:n ja tilapäisen työvoiman osalta n. 15 milj. mk:n menolisäys. Korotukset palkkaluokissa tulisivat siten aiheuttamaan yhteensä n. 48 milj. mk:n lisäkustannukset. Edellämainittujen, yhteensä 300 milj. mk:n lisäksi on otettava huomioon ne nykyiset sääntöpalkkaisen henkilökunnan kalliinajanlisät, jotka aikaisempien päätösten perusteella on suoritettava nyt käytettävissä olevalle tilille 18 Pl. II. 4 merkitystä 730 milj. mk:n määrärahasta. Tällaisia kalliinajanlisäyksiä on, kun teknilliset laitokset suorittavat nämä kustannukset omilta tileiltään, pyörein luvuin 417 milj. mk. Edelläselostettujen laskelmien lopputuloksena on, että tililtä 18 Pl. II. 4 tulisi kaikkiaan käytetyksi järjestelmän

muutokseen 252 milj. mk, korotuksiin palkkaluokissa 48 milj. mk ja aikaisemmin päätettyjen kalliinajanlisäysten suorittamiseen 417 milj. mk, eli yhteensä 717 milj. mk.

Kun kaupungin palkkausjärjestelmä muutetaan uudelle pohjalle ja samalla harkitaan eri viranhaltijaryhmien sijoittamista palkkaluokkiin, on kiinnitettävä huomiota myös siihen tärkeään merkitykseen, mikä eräitä virkoja seuraavilla luontoiseduilla on. Näistä eduista suoritettavia korvauksia vahvistettaessa ei ole läheskään noudatettu yleistä elinkustannusindeksiä, mistä johtuen viranhaltija voi luontoisetujen turvin saada palkkaedut, jotka ovat 5—8 palkkaluokkaa korkeammat kuin toisen samanlaista työtä tekevän viranhaltijan, joten luontoiseduista käytännössä on muodostunut lisäpalkka asianomaiselle. Kun palkkausjärjestelmää nyt esitetään muutettavaksi, on syytä koettaa pyrkiä korvausmääriin, jotka edes osittain lähenisivät elinkustannusindeksiä. Korvausmäärien perusteiden vahvistaminen on tosin Khn asia, mutta kun ne voivat vaikuttaa viranhaltijain sijoitukseen, Khs ilmoittaa suunnitelleensa korvaukset vahvistettaviksi Kvston palkkajärjestelmää koskevan päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä seuraavan taulukon mukaisiksi:

	21. 9. 1939	24. 5. 1945	Indeksi (marraskuu 1946)	Uus korvaus
Vuokra	12: — m²	14: 20 m²	125	15: — m²
Keskuslämpö ..	1: 50 »	4: 50 »	646	7: — »
Puulämpö	1: 20 »	3: 50 »	646	5: — »
Valo	—: 60 »	1: — »	646	2: 50 »
Kaasu	—: 20 »	1: — »	600	1: 20 »
Lämminvesi ..	—: 50 »	1: 50 »	646	2: — »
Kalusto	40: — huone	84: — huone	432	100: — huone
	27: — »	54: — »		60: — »
	20: — »	42: — »		50: — »
Vuodevaatteet ..	20: — heng.	57: — heng.	541	100: — heng.
	15: — »	43: — »		70: — »
Siivoaminen ..	50: — huone	110: — huone	432	200: — huone
	30: — »	65: — »		110: — »
	20: — »	45: — »		70: — »
Pesu ja silitys ..	50: — heng.	110: — heng.	432	200: — heng.
	40: — »	85: — »		150: — »
Ruoka	360: — »	700: — » / 600: — »	483	1,680: — »
Keittopuut	30: — kk.	120: — kk.	646	190: — kk.

Taulukkoon sisältyvää ruokakorvausta arvosteltaessa on otettava huomioon, että luontoisetuna annettava ruoka nyttemmin on yhtenäistä.

Kun luontoisetukorvaukset edelläsanotun mukaan nousisivat huomattavasti nykyisestään, mutta korotus rahapalkkaan tulisi olemaan vaihteleva, voi viranhaltijain joukossa olla sellaisia, joiden tosiasiallinen rahapalkka korotusten ansiosta vähenisi nykyisestään. Tämän vuoksi olisi uusien luontoisetukorvausten vahvistamisen yhteydessä määrättävä, että milloin viranhaltijan rahapalkka jää pienemmäksi kuin se oli 31. 12. 1946, hän on kuitenkin oikeutettu henkilökohtaisesti jatkuvasti saamaan tämän rahapalkan. Jos viranhaltijalle myönnetään luontoisetuja hänen nykyään nauttimiensa lisäksi, olisi niistä kuitenkin kannettava täysi korvaus, ja jos viranhaltijan kokonaispalkka syystä tai toisesta suurenee, kohoaisi hänen suoritettavansa luontoisetukorvaus vastaavasti, kunnes se on täysin taulukon mukainen.

Palkkauksen uudelleenjärjestelyn yhteydessä on vielä kiinnitettävä huomiota eläkkeisiin. Kvston 12. 5. 1943 vahvistaman kaupungin viranhaltijain eläkesäännön 8 §:n 3. mom:n mukaan on, jos niitä palkkaetuja, joiden perusteella peruseläke on laskettu, rahan arvon muuttumisen vuoksi yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä on korotettu, eläkepohjaa täten toimitetun korotuksen mukaisesti nostettava. Jos palkannauttijoille suoritetaan kalliinajanlisäystä tai muuta siihen verrattavaa palkkauksen lisäystä, on vastaava lisäys eläkemäärään tehtävä. Suunniteltuun uuteen järjestelmään sovellutettuna merkitsee tämä sitä, että kuukausipalkkaisten osalta palataan eläkkeen perusteena olevaan pohjapalkkaan, joka sijoitetaan vastaavaan uuteen palkkaluokkaan. Tämän palkkaluokan pohjapalkka ja sille tulevat ikälisäykset muodostavat uuden eläkepohjan. Vaikka esillä oleva palkkajärjestely ei koske työläispalkkoja, on se ilmeisesti kuitenkin ulotettava myös työläiseläkkeisiin, joista asianomaisessa eläkesäännössä on samat määräykset, mitkä edellä on viranhaltijain eläkesäännöstä esitetty. Työläispalkathan ovat viime yleisen palkkajärjestelyn jälkeen tosiasiallisesti huomattavasti nousseet, mutta kun tämä ei ole tapahtunut yleisen järjestelyn yhteydessä, eivät nämä nousut ole vaikuttaneet vanhoihin eläkkeisiin. Työläiseläkkeiden uudelleenjärjestely tapahtuisi käytännössä siten, että vanha eläkepohja sijoitetaan sen nykyisen palkkaluokan kohdalle, minkä loppupalkkaa se vastaa, ja vastaavan uuden järjestelmän mukaisen palkkaluokan loppupalkka otetaan uudeksi eläkepohjaksi, jolle lasketaan sen palkkaluokan mukainen eläkeprosentti. Mikäli työläispalkat myöhemmin syystä tai toisesta joutuvat yleisen järjestelyn alaisiksi, on nyt myönnettävät eläkepohjien korotukset otettava huomioon eläkkeitä tällaisen järjestelyn yhteydessä ehkä uudelleen määriteltäessä.

Kvsto päätti 18. 12. 1946 (esityslistan asia n:o 11) merkitä tiedoksi Khn ilmoituksen viranhaltijain palkkauksen järjestelyä koskevan kysymyksen käsittelystä ja kehoittaa Khta valmistelemaan palkkojen järjestelyä siten, että se astuu voimaan 1. 1. 1947 lukien. Tämän mukaisesti Khs ehdottaa edelläselostetun palkkajärjestelmän tulevaksi voimaan mainitusta päivämäärästä lukien.

Kuten edellä jo on mainittu, on laaditun palkkausjärjestelmän uudistussuunni-

telman johdosta käyty yksityiskohtaisia neuvotteluja Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys r.y:n ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n edustajien kanssa. Nämä neuvottelut on suoritettu kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta 26. 5. 1944 annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna laissa 20. 9. 1945, sekä sanotun lain soveltamisesta viimeksimainittuna päivänä annetun asetuksen mukaisessa järjestyksessä. Neuvottelujen kuluessa esiintyneistä erimielisyyksistä huolimatta, jotka osittain on esitetty pöytäkirjaan merkittyjen vastalauseiden muodossa, neuvottelupuolet ovat ilmoittaneet voivansa yksimielisesti hyväksyä ehdotuksen sellaisena kokonaisuutena kuin minä se silloin esitettiin. Khs ei puolestaan kuitenkaan ole voinut hyväksyä neuvotteluissa saavutettua lopputulosta muuttamattomana. Mitä yleisiin periaatteisiin tulee, Khs ei ole hyväksynyt lauantaipäivien työajan suunniteltua lyhennystä talviaikana 4 tuntiin, vaan on pitänyt sen entisellään 5 tuntina. Lisäksi Khs on kiinnittänyt huomiota vuorotyön vaikutukseen sunnuntaityökorvauksiin, mitä neuvotteluissa ei oltu otettu huomioon, ja tehnyt siitä aiheutuvan täydennyksen esitykseensä. Myös virkojen luokittelun suhteen Khs on tehnyt eräitä, joskin harvoja, muutoksia neuvottelussa hyväksyttyyn kokonaisehdotukseen ja esitetään nämä muutokset, puhtaasti muodollisia nimikemuutoksia lukuunottamatta, seuraavassa yhdistelmässä, missä ensin on mainittu neuvottelujen tulos ja senjälkeen Khn ehdottama palkkaluokka. Paria erikoistapausta lukuunottamatta Khs katsoo muutosehdotustensa olevan enemmittä perusteluitta hyväksyttävät.

Eroavaisuutta neuvotteluissa saavutetun tuloksen ja Khn ehdotuksen välillä esiintyy seuraavien nimikkeiden kohdalla:

Raastuvanoikeus:
Vanhempi oikeusneuvosmies, 11 ..... 12—10

Maidontarkastamo:
Maidontarkastaja, 11 ..... 33—32

Ammattientarkastus:
Ammattienylitarkastaja ..... 15—17
Khs on katsonut, ettei palkkaluokkien ero ammattienylitarkastajan ja asuntojentarkastajan välillä kohtuuden mukaan voi olla niin suuri kuin mitä neuvottelujen tuloksena on esitetty sekä että nyt ehdotettua 17. palkkaluokkaa täytyy voida pitää riittävänä ammattienylitarkastajalle.

Veneeristen tautien poliklinikat:
Sairaanhoitajatar, 2 ..... 37—39
Kaikki laitoksen sairaanhoitajattaret oli neuvottelujen tuloksena esitetty 37. palkkaluokkaan, mutta kun

kaksi heistä on vain osapäiväpalveluksessa, ei heitä voida palkkauksessa verrata kokopäiväpalveluksessa oleviin sairaanhoitajattariin.

Sairaalahallinto:
Kanslianhoitaja ..... 33—32
Nikkilän sairaala, hoitohenkilökunta:
Ylihoitajatar ..... 29—28
Suomenkieliset kansakoulut:
(Toimistoapulainen) Kirjanpitäjä ..... 35—34
Suomenkielinen työväenopisto:
Johtaja ..... 15—13
Ruotsinkielinen työväenopisto:
Johtaja ..... 21—20
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto:
Ylivahtimestari ..... 35—34
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto:
Kaupunginagronoomi ..... 14—13
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto:
Kaupunginmetsänhoitaja ..... 14—13
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto:
Insinööri ..... 14—13
Rakennustoimisto, talorakennusosasto:
Lämpöteknikko ..... 13—12
Rakennustoimisto, katurakennusosasto:
(Toimistoinsinööri) Yli-insinööri ..... 12—11
Piiri-insinööri, 7 ..... 13—12
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-osasto:
Kamreeri ..... 16—23
Muutosehdotus on perusteltu jo edellä.
Kirjanpitäjä ..... 28—29
Muutosehdotus perustuu samoihin näkökohtiin kuin kamreerin kohdalla.
Satamat, satamarakennusosasto:
(Toimistoinsinööri) Yli-insinööri ..... 12—11
Piiri-insinööri, 2 ..... 13—12

Kaiken edelläolevan perusteella Khs esittää Kvston päätettäväksi

1) että sääntöpalkkaisia virkoja varten vahvistetaan yllä sivuilla VI ja VII ehdotettu luokitusjärjestelmä siinä mainittuine peruspalkkoineen ja ikäkorotuksineen;

2) että tilapäisen työvoiman tililtä palkkaluokittelun puitteissa palkattujen viranhaltijain palkkaus on järjestettävä uudelleen 1 momentissa mainitun luokitusjärjestelmän mukaisesti;

3) että kaupungin virkasäännön 13 §:ään hyväksytään seuraava uusi väliaikainen 2 momentti: »Vuoden 1948 loppuun on edellä tarkoitettujen viranhaltijain tehokas työaika syyskuun 1 päivän ja toukokuun 31 päivän välisenä aikana kuitenkin seitsemän tuntia, paitsi lauantaisin sekä juhla- ja pyhäaattoina, jolloin työaika on viisi tuntia. Tarpeen vaatiessa on viranhaltija velvollinen tekemään ylityötä.»;

4) että kaupungin virkasäännön 18 §:n 1 momentti muutetaan näin kuuluvaksi: »Viranhaltija, joka on nimitetty vakinaiseksi palkkasäännössä mainittuun virkaan ja nauttii siinä mainitun palkkaluokan mukaista palkkaa, saa ikäkorotuksen kolmen, kuuden, yhdeksän ja kahdentoista (poist.) vuoden palveluksen jälkeen, kunakin kertana yhtä suuren, palkkasäännössä mainitun määrän, ollen hänellä oikeus ikäkorotuksen saamista varten lukea hyväkseen aika, jonka hän 21 vuotta täytettyään on ollut vakinaisena kaupungin virassa.»;

5) että liitteessä 2 ehdotettu virkojen luokitus ja siinä ehdotetut virkojen nimitysten muutokset hyväksytään noudatettaviksi;

6) että kysymys siitä, sisältyykö määrätyn viran luonteen mukaiseen vuorotyöhön kuuluvasta sunnuntaityöstä tuleva korotettu palkka edellisessä momentissa mainitun luokituksen ja 1 momentissa mainitun luokitusjärjestelmän mukaiseen kuukausipalkkaan vai onko siitä maksettava eri korvaus, ja onko viimeksimainitussa tapauksessa palkkaluokitus ehkä otettava siltä kohdalta uudelleen harkittavaksi, jätetään eri yhteydessä ratkaistavaksi;

7) että asianomaisia lauta- ja johtokuntia, joiden johtosääntöihin virkojen nimitysten muutokset aiheuttavat muutoksia, kehoitetaan ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin;

8) että Nikkilän sairaalan ylilääkärille myönnetään 3,500 mk:n, apulaisylilääkärille 2,000 mk:n ja alilääkäreille 1,500 mk:n sekä Malmin sairaalan apulaislääkäreille 1,500 mk:n suuruinen kuukautinen paikallislisä, jota eläkettä laskettaessa ei oteta palkkaetuna huomioon;

9) että rahatoimiston työläispalkkojen kassanhoitajan viran nykyinen haltija oikeutetaan nauttimaan sanotusta virasta 25. palkkaluokan ja rakennustoimiston tiliviraston puhtaanapito-osaston kamreerin viran

nykyinen haltija 17. palkkaluokan mukaiset palkkaedut niin kauan kuin he sanottuja virkoja hoitavat;

10) että kaupungin viranhaltijoille myönnettyjen eläkkeiden eläkepohjaa on nostettava sivulla XII esitetyllä tavalla;

11) että kaupungin työntekijöille myönnettyjen eläkkeiden eläkepohjaa on nostettava sivulla XII esitetyllä tavalla; sekä

12) että edellisissä momenteissa ehdotetut päätökset tulevat soveltuvin osin voimaan taannehtivasti 1. 1. 1947 lukien.

Myönteisen päätöksen tekoon 5) ja 8) momenttien kohdalla vaaditaan määräenemmistö.

Helsingissä 6. 2. 1947.

Vakuudeksi:

Arttur Blomberg.

Liite 1.

Lyhennysote eri laitosten palkankorotuksia koskevista esityksistä.

Revisiotoimisto.

Kaupunginreviisori mainitsee, että reviisorien täytyisi olla hyvin perillä kamreerien tehtävistä, mutta sen lisäksi myöskin pystyä arvostelemaan viranomaisten päätösten täytäntöönpanoa, toimeenpanojen tarkoituksenmukaisuutta ja asiallisuutta. Reviisorit joutuvat antamaan ohjeita ja neuvottelemaan järjestyskysymyksistä asianomaisen johdon kanssa. Niiden opillinen ja käytännöllinen kokemus pitäisi tästä syystä olla korkealla tasolla. Kaupunki ei nykyään pysty kilpailemaan vapailla palkkamarkkinoilla vastaavassa asemassa olevien palkkatason kanssa. Revisiotoimiston tehtävien luonteenomaisuus ja viranhaltijoiden vastuu edellyttää, että reviisorien virka-asema rinnastetaan ainakin kassa- ja tilivirastojen kamreerien virka-asemaan. Nykyään reviisorit ovat sijoitetut alempaan palkkaluokkaan kuin edellämainitut kamreerit. Näin ollen esitetään, että reviisorien virat siirrettäisiin nykyisestä 16. palkkaluokasta ainakin 13. palkkaluokkaan.

Mitä apulaisreviisoreihin tulee, olisi suotavaa, että heistä ajan mittaan saataisiin koulutetuiksi reviisorin virkoihin päteviä henkilöitä. Heille olisi tietopuoliseen koulutukseen nähden asetettava jokseenkin samat vaatimukset kuin reviisoreille. Tämän johdosta ja ottaen huomioon liike-elämän tarjoamat mahdollisuudet ehdotetaan, että apulaisreviisorin virat korotettaisiin 24. palkkaluokasta 22. palkkaluokkaan.

Kaikki revisioapulaiset ovat nykyään samassa palkkaluokassa. Olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että osa apulaisista kuuluisi ylempään palkkaluokkaan, kuten esim. rahatoimiston ja tilastotoimiston apulaiset. Olisi nimittäin suotavaa, että revisioapulainen, jolla on riittävä koulutus ja joka revisiotoimistossa on saavuttanut hyvän kokemuksen, jäisi pysyväisesti palvelukseen. Jotta pystyvillä revisioapulaisilla olisi mahdollisuuksia päästä korkeampaan palkkaluokkaan, ehdotetaan, että revisioapulaisen viroista kolme siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Lopuksi todetaan, että revisiotoimiston työ on lisääntynyt suhteellisesti enemmän kuin monien muiden kaupungin laitosten, jonka johdosta esitetään, että kaupunginreviisorin virka siirrettäisiin 8. palkkaluokasta 7. palkkaluokkaan.

Kaupunginkanslia.

Kaupunginsihteerin työmäärä on huomattavasti lisääntynyt viime aikoina useastakin eri syystä. Osaltaan on tähän seikkaan vaikuttanut esikaupunkiliitos, mutta pääasiallisesti kaupungin yleinen kehitys. Lisäksi olisi kaupunginsihteerin keskeinen asema kunnallishallinnossa otettava huomioon hänen palkkauksessaan, joten virka olisi siirrettävä nykyisestä 7. palkkaluokasta 5. palkkaluokkaan.

Myöskin kansliasihteerien työt ovat vuosi vuodelta käyneet laadultaan yhä vaativammiksi ja määrältään runsaammiksi johtuen kaupungin valtavasta kehityksestä sekä kunnallishallintoa koskevan lainsäädännön jatkuvasta laajentumisesta. Näin ollen virat esitetään siirrettäviksi 11. palkkaluokasta 10. palkkaluokkaan. Kun kansliasihteerien tulee olla päteviä tarvittaessa hoitamaan myös kaupunginsihteerin virkaa, esitetään, että viran nimitys muutettaisiin apulaiskaupunginsihteeriksi, jota nimitystä muissa kaupungeissa ja myös Ruotsissa käytetään vastaavista viroista.

Edellisestä johtuen olisi kaupunginhallituksen notaarin viran nimitys muutettava kansliasihteeriksi, koska nykyinen nimitys on katsottava harhaanjohtavaksi. Notaarilla tarkoitetaan nyttemmin yleensä niitä hovioikeudenauskultantteja, jotka toimivat kihlakunnantuomareiden apulaisina varatuomarin arvonimen hankkimista varten. Valtioneuvoston notaarit ovat naispuolisia virkamiehiä, joilta vaaditaan vain alempi oikeustutkinto. Kun kaupunginhallituksen notaareilta on vaadittu ylempi oikeustutkinto, olisi erehdyttävä nimitys muutettava.

Painatus- ja hankintatoimiston esimiesten virkojen palkat jäivät sanotun toimiston uudelleen järjestelyn yhteydessä ennalleen. Painotuotekomiteassa tosin ehdotettiin virat merkittäviksi 20. palkkaluokkaan, mutta ehdotus ei saanut kannatusta. Kuitenkin olisi syytä nyt siirtää virat 23. palkkaluokkaan. Saman toimiston toimistoapulaisten virat ovat aikaisemmissa palkkajärjestelyissä jääneet muihin vastaaviin virkoihin nähden alhaisiin palkkaluokkiin odottamaan tämän toimiston uudelleen järjestelyä. Tämän nyt tapahduttua olisi 40. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka siirrettävä 38. palkkaluokkaan, yksi 41. palkkaluokkaan kuuluvista viroista 39. palkkaluokkaan ja toiset kaksi samaan luokkaan kuuluvat toimistoapulaisen virat 40. palkkaluokkaan. Samoin olisi 39. palkkaluokassa oleva painajan virka siirrettävä 35. palkkaluokkaan, missä luokassa sähkölaitoksenkin vastaavat tehtävät suorittavan painajan virka on. Myös toisen painajan virka on jäänyt suhteettoman alhaiseen luokkaan, jonka takia ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 42. palkkaluokkaan (kaasulaitoksen vastaava virka on nyt 39. palkkaluokassa).

Khn asiamiesosasto.

Kaupunginlakimies yhtyy kaupunginasiamiehen anomukseen, että hänen virkansa siirrettäisiin samaan palkkaluokkaan, johon kansliasihteerien virat mahdollisesti tulevat siirrettäviksi, jota anomusta perustellaan sillä, että Khs vuonna 1942 katsoi, että asiamies olisi rinnastettava kaupunginkanslian kansliasihteereihin.

Samoin yhtyy kaupunginlakimies lainopillisen apulaisen anomukseen, että hänen virkansa korotettaisiin yhtä monella palkkaluokalla kuin asiamiehen virkaa mahdollisesti tullaan nostamaan.

Edelleen esitetään, että 36. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka, jonka haltija toimii osaston kirjaajana, korotettaisiin 36. palkkaluokasta 33. palkkaluokkaan, että kaksi toimistoapulaisen virkaa korotettaisiin 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan sekä että vahtimestarin virka siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Kaupunginarkisto.

Kaupunginarkistonhoitaja huomauttaa, että kaupunginarkiston johtosääntöä valmisteltaessa silloinen vt. kaupunginarkistonhoitaja laati suunnitelman, jonka mukaan laitoksen päällikkönä ja kaupungin kaikkien virastojen ja laitosten arkistotoiminnan valvojana olisi kaupunginarkiston johtaja, jonka virka kuuluisi 15. palkkaluokkaan ja hänen apulaisenaan laitoksen omien kokoelmien hoidosta vastaava kaupunginarkistonhoitaja, jonka virka kuuluisi 20. palkkaluokkaan. Tämän lisäksi olisi 26. palkkaluokkaan kuuluvia amanuenssin virkoja sekä 31. palkkaluokkaan kuuluva toimistonhoitaja. Johtosääntöä lopullisesti vahvistettaessa päädyttiin siksi, kunnes saataisiin riittävää kokemusta toimintamuotojen sopivaisuudesta, sellaiseen väliaikaiseen ratkaisuun, että jättämällä pois johtajan ja amanuenssin virkojen välinen aste ensinmainittu sijoitettiin 15. ja amanuenssinvirat 26. palkkaluokkaan. Kaupunginarkiston toiminnan yhteydessä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että virkojen luokittelu kaipaa korjausta.

Kaupunginarkistonhoitajan virkaan nähden todetaan, että tilastotoimiston päällikön virka, ainoa virka kaupungin hallinnossa, johon ensinmainittu virka jossain määrin on verrattavissa, nykyään kuuluu 14. palkkaluokkaan sekä esitetään, että näiden virkojen tasavertaisuus jälleen palautettaisiin ja että se vastaisuudessakin palkkoja järjestettäessä säilyisi.

Amanuenssin virkoihin nähden on ensinnäkin otettava huomioon, että kaupunginarkiston ilmeisesti vielä usean vuoden ajan on toimittava kahtena toisistaan kaukana olevana osastona, nimittäin Sofiankatu 1 ja 4 sekä Temppeliaukion kalliosuoja, mitkä osastot ovat täysin tasaveroisia. Toisaalta on kehitys vienyt siihen, että amanuenssit jokseenkin itsenäisesti hoitavat sellaisia tehtäviä, jotka alkuperäisen ohjesääntöehdotuksen mukaan olisivat kuuluneet johtajan apulaiselle ja että he siis eivät ole sellaisia pelkästään juoksevien töiden suorittajia, joihin nimitys viittaa. Vaikka ei toistaiseksi ole haluttu muuttaa amanuenssi-nimitystä, olisi faktillinen asiantila kuitenkin palkanjärjestelyn yhteydessä huomioitava siirtämällä molemmat amanuenssin virat samaan palkkaluokkaan kuin tilastotoimiston aktuaarit ja kaupunginkirjaston apulaiskirjastonhoitajat eli siis nykyään 23. palkkaluokkaan.

Arkiston toimistonhoitaja toimii nykyään tosiasiallisesti amanuenssina, joka paitsi sitä, että hän huolehtii asiakkaista ja suorittaa kaikki konekirjoitustyöt, myöskin hoitaa kirjastoa ja osallistuu tietoja vaativiin selvittely-, järjestely- ja luetteloimistehtäviin. Tämän nojalla esitetään, että toimistonhoitajan virka siirrettäisiin samaan palkkaluokkaan kuin tilastotoimiston aktuaarin virat eli nykyiseen 31. palkkaluokkaan.

Lopuksi esitetään, että mikäli vahtimestarin palkkaluokkaan nykyään kuuluvien viranhaltijoiden palkkoja joudutaan korottamaan, hänkin tulisi siitä osalliseksi, varsinkin kun hänen työskentelynsä melkein yksinomaan tapahtuu keinotekoisessa valaistuksessa ja muutenkin terveydelle vahingollisessa ympäristössä.

Rahatoimisto.

Kaupunginkamreeri toteaa, että kaupallisen ja muun erikoiskoulutuksen saaneiden kaupungin viranhaltijoiden luokittelun välillä vallitsee huomattava epäsuhde kaupallisen koulutuksen omaavien viranhaltijoiden tehtävien ja aseman aliarvioinnin muodossa. Kun rahatoimisto on kaupungin laajan ja monihaaraisen tilitoimen keskuskassana ja -tilivirastona, pidetään tämän toimiston virkojen luokittelua ohjeena muiden kassa- ja tilivirastojen viranhaltijoiden luokittelussa. Näihin seikkoihin ei ole vielä kiinnitetty riittävää huomiota, josta on ollut seurauksena, että täysin pätevän tilihenkilökunnan saanti on ollut vaikea.

Mitä johtaviin viranhaltijoihin tulee, mainitsee kaupunginkamreeri, että se kehitys tilitoimen alalla, joka viimeisten vuosien aikana on saavuttanut jalansijaa kaupungin hallinnossa, on naapurimaiden vastaavissa ammattipiireissä herättänyt huomiota sen vuoksi, että kehitys niissä, päinvastoin kuin meillä, edelleen kulkee sillä pohjalla, että tilintarkastuksen alalle kuuluvia virkoja pidetään astinlautana pyrittäessä ylempiin virkoihin aktiivisen tilitoimen alalla. Näin ollen ehdotetaan, että apulaiskaupunginkamreerien virat korotettaisiin 14. palkkaluokasta 12. palkkaluokkaan ja 3 rahatoimiston osastopäällikön virkaa 17. palkkaluokasta 16. palkkaluokkaan. Edelleen ehdotetaan, että kolmesta kassanhoitajan virasta yksi korotettaisiin 32. palkkaluokasta 30. palkkaluokkaan ja että virka muutettaisiin pääkassanhoitajan viraksi sekä että muut kassanhoitajan virat korotettaisiin 32. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan.

Toimistoapulaisiin nähden esitetään, että kaksi nykyään 34. palkkaluokkaan kuuluvaa

toimistoapulaisen virkaa siirrettäisiin 32. palkkaluokkaan, koska niiden haltijat toimivat sellaisilla osastoilla, joilla ei ole varsinaista osastopäällikköä, joten he joutuvat suoraan apulaiskaupunginkamreerien valvonnan alaisina itsenäisesti valmistelemaan ja käsittelemään alaansa kuuluvia tehtäviä. 36. palkkaluokkaan kuuluvat 4 toimistoapulaisen virkaa esitetään korotettavaksi 35. palkkaluokkaan, koska näiden virkojen haltijat toimivat työryhmien esimiehinä. 37. palkkaluokkaan kuuluvasta 8 toimistoapulaisen virasta ehdotetaan 2 siirrettäväksi 34. palkkaluokkaan, koska he toimivat kirjaajina. Muut 6 toimistoapulaisen virkaa esitetään siirrettäväksi 35. palkkaluokkaan, koska niiden haltijat toimivat työryhmien esimiehinä. 38. palkkaluokkaan kuuluvasta 8 toimistoapulaisen virasta ehdotetaan 3 siirrettäväksi 35. palkkaluokkaan, koska niiden haltijat tulevat toimimaan muodostettavien työryhmien esimiehinä. Muut 5 samaan palkkaluokkaan kuuluvaa virkaa samoinkuin 19 39. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa ehdotetaan siirrettäväksi 37. palkkaluokkaan ja sen mukaisesti 40 nykyään 41. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa 39. palkkaluokkaan.

Koska rahatoimiston vahtimestarit joutuvat käyttämään ja kuljettamaan hyvinkin huomattavia rahamääriä ja heidän työnsä siten vaatii erikoista tarkkaavaisuutta ja henkilökohtaista luotettavuutta, ei kaupunginkamreerin mielestä näitä virkoja voida rinnastaa tavallisten virastovahtimestarien virkoihin. Tällä perusteella esitetään, että ylivahtimestarin virka siirrettäisiin 34. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan, 3 vahtimestarin virkaa 37. palkkaluokasta 34. palkkaluokkaan ja 2 vahtimestarin virkaa 40. palkkaluokasta 36. palkkaluokkaan.

Tilastotoimisto.

Tilastotoimiston päällikkö toteaa, että tilastotoimiston viranhaltijain palkkaluokittelu yleensä vastaa muissa kaupungin virastoissa palvelevien viranhaltijain palkkatasoa. Vaikka olisi suotavaa, että eräät virat voitaisiin siirtää korkeampaan palkkaluokkaan, ei tässä kohden kuitenkaan ole olemassa sellaisia räikeitä epäkohtia, jotka vaatisivat pikaista korjausta. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin apulaisaktuaarien virat, jotka niiden haltijoilta vaadittavaan pätevyyteen ja heidän vastuuseensa nähden ilmeisesti ovat liian alhaisessa, nimittäin 31. palkkaluokassa. Heidän tulee johtaa alaistensa työt sekä valppaasti seurata olojen kehitystä omalla alallaan, jotta voisivat pitää toimittamiaan julkaisuja ajankohtaisina. Varsinkin alueliitos on tuonut mukanaan lukuisia uusia ongelmia, jotka vaativat kypsää harkintaa ja huolellista perehtymistä. Mm. on pidettävä huolta siitä, että tilastotietoja saadaan kaupungin koko nykyiseltä alueelta sekä ajalta ennen liitosta että sen jälkeen. Toimiston nykyisten vastuunalaisten aktuaarien lukumäärä on käynyt liian pieneksi. Kun mainitut virat aikoinaan perustettiin, toivottiin niihin saatavan nuoria yliopistollisen loppututkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka saatuaan toimistossa kokemusta voitaisiin siirtää vastuunalaisiin virkoihin. Nykyinen alhainen palkka ei houkuttele nuoriakaan, vasta tutkinnon suorittaneita henkilöitä. Edellä esitetyn nojalla ehdotetaan, että apulaisaktuaarien virat siirrettäisiin 31. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan eli samaan, jossa alempipalkkainen aktuaarin virka on. Samalla olisi virat muutettava aktuaarin viroiksi.

Toimiston kirjaston- ja arkistonhoitajan virka, joka nykyään kuuluu 33. palkkaluokkaan, on myöskin aliarvioitu palkkaukseen nähden. Kun virka perustettiin, ehdotti tilastotoimisto, että se sijoitettaisiin samaan palkkaluokkaan kuin apulaisaktuaarin virat, mutta tästä ehdotuksesta poikettiin. Mainitun viran haltijan tulee olla perehtynyt sekä kirjastonettä arkistonhoitoon voidakseen ainoana ammattimiehenä huolehtia toimiston kirjasto-

kokoelman ja sen asiakirjojen hoidosta ja luetteloimisesta sekä kirjaston kartuttamisesta vaihdon ja oston kautta. Tämän nojalla esitetään, että virka sijoitettaisiin samaan palkkaluokkaan kuin kaupunginarkiston amanuenssin virat eli 26. palkkaluokkaan.

Edelleen esitetään, että yksi 39. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka siirrettäisiin 37. palkkaluokkaan. Mainitun viran haltija on itsenäisesti huolehtinut kunnalliskertomuksen eräiden osastojen kirjoittamisesta ja painattamisesta. Hänen kiinnittämisensä tähän työhön on mainitun julkaisun toimittamiselle ensiluokkaisen tärkeätä. Kun hänen suorittamansa työ on tuntuvasti korkeampaa laatua kuin muiden tilastotoimiston 39. palkkaluokkaan kuuluvien toimistoapulaisten, on välttämätöntä, että myöskin palkkauksessa on ero.

Verotusvalmisteluvirasto.

Verotusvalmisteluvirasto huomauttaa, että viraston palkkataso alunperin on ollut muiden kaupungin viranhaltijoiden nauttimiin palkkaetuihin verrattuna huomattavasti alhaisempi. Tämä on johtunut siitä, että virastossa aina on tehty taksoituskautena maksullista ylityötä, sotavuosina useina vuosina ympäri vuoden. Säännöllisen, jokapäiväisen ylityön aiheuttamat haitalliset vaikutukset ovat kuitenkin niin monet ja huomattavat sekä myös kaupungin taloudelle niin epäedulliset, että ylityöjärjestelmästä on vuoden 1947 alusta luovuttava ja siirryttävä vuorotyöhön. Jotteivät viraston viranhaltijat, joiden palkat ylityökorvauksineen hipovat ehdotonta toimeentulominimiä, tästä joutuisi taloudellisesti kärsimään, on katsottu, että heidän palkkansa olisi järjestettävä sellaisiksi, että tehokasta ja täyttä virka-aikaa vastaavaa vuorotyötä voidaan vaatia ja aikaansaada. Koska viranhaltijat vuonna 1946 ovat nostaneet ylityökorvausta kuukaudessa keskimäärin 1,546—3,788 mk, esittää virasto, että viraston virat alempana esitetyn tasoituksen jälkeen siirrettäisiin ylempiin palkkaluokkiin siten, että palkan erotus nousisi kunkin osalta n. 1,000 mk:aan kuukaudessa.

Verrattaessa viraston henkilökunnan nykyisiä palkkoja toisiinsa on huomattavissa korjausta kaipaavia epäkohtia. Näistä mainitsee virasto ennen muita vahtimestareiden nykyoloissa aivan liian alhaiset palkat. Vaikka virasto on kaupungin suurimpia, on ylivahtimestarin tehtäviä hoitavan vahtimestarin virka luettu 37. palkkaluokkaan. Kaksi apulaisvahtimestaria kuuluu 41. palkkaluokkaan ja 8 42. luokkaan. Näistä viroista esitetään yksi muutettavaksi 34. palkkaluokkaan kuuluvaksi ylivahtimestarin viraksi sekä kaksi 37. palkkaluokkaan ja 8 38. palkkaluokkaan kuuluviksi vahtimestarin viroiksi.

Viraston konekirjoittajattaret kuuluvat 40. palkkaluokkaan, vaikka viraston vaatimukset nopeuteen ja varmuuteen nähden ovat mitä suurimmat. Tämän nojalla esitetään, että konekirjoittajattarien virat siirrettäisiin 36. palkkaluokkaan.

Varsinaiset toimistoapulaiset kuuluvat 39. ja 41. palkkaluokkaan. Siihen nähden, että osastonhoitajien virat on korotettu 35. palkkaluokkaan, esitetään, että yhdeksän toimistoapulaisen virkaa korotettaisiin 36. ja viisitoista toimistoapulaisen virkaa 37. palkkaluokkaan. Ylimääräisille toimistoapulaisille olisi maksettava vastaavat palkat sekä nuoremmille 38. ja 39. palkkaluokan mukaiset palkat.

Konekirjoitusosaston apulaishoitajan, apulaiskirjaajan ja tiliosaston hoitajan virat, jotka nykyään kuuluvat 37. palkkaluokkaan, olisi palkkaussuhteessa täysin rinnastettava osastonhoitajiin, minkä johdosta esitetään, että mainitut kolme virkaa siirrettäisiin 35. palkkaluokkaan.

Koska liikeosaston osastonhoitajan virka kesäkuusta 1946 lukien korotettiin 37.

palkkaluokasta 34. palkkaluokkaan, olisi suhteellisuussyistä kirjaajan ja konekirjoitusosaston hoitajan virat korotettava 35. palkkaluokasta 34. palkkaluokkaan.

Miesvirkailijoista todetaan, että 17., 20. ja 21. palkkaluokkaan kuuluvien ja apulaissihteereinä toimivien juristien sekä kahden 17. palkkaluokkaan kuuluvan tilintarkastajan nykyiset palkat ovat juristeille ja ammattitilintarkastajille yleensä maksettaviin palkkoihin verrattuna liian alhaiset. Tämän johdosta esitetään, että mainitut virat korotettaisiin 15., 18. ja 19. palkkaluokkaan.

Epäkohtana mainitaan vielä, etteivät yksityis- ja kiinteistöosastoilla palvelevat vanhimmat ja kokeneimmat viranhaltijat, joiden ylin palkkaluokka on 20., voi saavuttaa samoja palkkaetuja kuin liikeosaston viranhaltijat, joiden ylin palkkaluokka on 18., siirtymättä liikeosastolle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 20. palkkaluokkaan kuuluvaa kahden kiinteistökäsittelijän ja kahden osastonjohtajan virkaa korotettaisiin 19. palkkaluokkaan sekä että 21. palkkaluokkaan kuuluvaa viiden osastonjohtajan virkaa ja kahden kiinteistökäsittelijän virkaa korotettaisiin 20. palkkaluokkaan.

Lopuksi huomautetaan, että johtavassa asemassa oleville henkilöille maksetut palkat ovat niinhyvin virkatehtävien vastuunalaisuuteen, vaikeuteen ja käskynalaisten lukumäärään kuin myös muualla vastaavanlaisiin virkoihin kuuluviin palkkaetuihin nähden ehdottomasti liian alhaiset. Tästä on seurauksena, että jaostopäälliköistä varmasti yksi ja todennäköisesti kaksi vuoden vaihteessa siirtyy muihin toimiin. Juristeista kaksi 17. palkkaluokkaan kuuluvaa on eronnut vuonna 1946. Palkkaeron pienuuden takia on viranhaltijoissa yleensä huomattu haluttomuutta siirtyä johtopaikkoihin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että viisi jaostopäällikön virkaa siirrettäisiin 16. palkkaluokasta 14. palkkaluokkaan, kansliapäällikön ja apulaisjohtajan virat 13. palkkaluokasta 10. palkkaluokkaan ja johtajan virka 10. palkkaluokasta 6. palkkaluokkaan.

Maistraatti.

Maistraatti toteaa, että maistraatin neljäs 41. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka on liian alhaisessa palkkaluokassa. Mainitun viran haltija toimii kirjaajan konttorissa, jossa hänen tehtävänään on diareiden pito ja kirjeiden lähettäminen eikä hänen suorittamiaan toimistotöitä voida pitää muiden toimistoapulaisten tehtäviä helpompina ja vähemmän kykyä vaativina. Palkan riittämättömyyden vuoksi on viimeksikuluneiden neljän vuoden aikana virka ollut täytettävänä uudestaan kolme eri kertaa. Tämän nojalla ehdotetaan, että mainittu toimistoapulaisen virka siirrettäisiin 41. palkkaluokasta 39. palkkaluokkaan.

I kaupunginvoudin konttori.

I kaupunginvouti toteaa, että ulosottoapulaisten palkkaus aikoinaan on rinnastettu II kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisten palkkoihin sikäli, että edellämainitut on asetettu jonkun verran korkeampaan palkkaluokkaan, koska heillä ei ole mitään palkkiotuloja. Nyt ensiksimainitut kuitenkin ovat huomattavasti jäljessä II kaupunginvoudinkonttorin ulosottoapulaisten palkkatasosta sen johdosta, että viimeksi mainittujen palkkiot on korotettu viime aikoina kolme eri kertaa, viimeksi 50 %:lla, kun sensijaan ensinmainitut eivät vuoden 1928 jälkeen ole saaneet mitään palkankorotusta. Tämän nojalla esitetään, että heidän virkansa siirrettäisiin 29. palkkaluokasta 25. palkkaluokkaan.

Koska kaupungin muiden virastojen kassanhoitajat kuuluvat 32.—35. palkkaluokkiin ja huomioon ottaen, että mainitun kaupunginvoudin konttorin kassan vaihto vuonna 1945

nousi 22 milj. mk:aan, ehdotetaan, että kassanhoitajan virka siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Lopuksi esitetään, että kaksi 41. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa siirrettäisiin 39. palkkaluokkaan.

II kaupunginvoudin konttori.

II kaupunginvouti toteaa, että konttorin kassanhoitajan virka kuuluu 35. palkkaluokkaan ja apulaiskassanhoitajan virka 39. palkkaluokkaan. Kun verojäämät ovat lisääntyneet ja heille tämän johdosta koituu huomattavasti enemmän työtä, ehdotetaan, että kassanhoitajan virka siirrettäisiin 33. palkkaluokkaan ja apulaiskassanhoitajan virka 37. palkkaluokkaan.

Konttorin kaikki toimistoapulaiset kuuluvat 41. palkkaluokkaan. Seitsemällä toimistoapulaisella, joiden tehtävänä on kirjanpidon ja verotilitysten hoitaminen, on kuitenkin huomattavasti vaikeampi työ kuin muilla toimistoapulaisilla. Yksi heistä toimii sitäpaitsi konttorin kirjaajana. Tämän nojalla esitetään, että heidän virkansa siirrettäisiin 39. palkkaluokkaan.

Helsinki—Huopalahden ja Helsinki—Malmin ulosottopiirit.

Helsinki—Huopalahden ja Helsinki—Malmin kaupunginvoudit, joiden virat on vakinaistettu 1. 1. 1947 lukien, huomauttavat, että he konttoriensa ulkopuolella toimiessaan joutuvat työkentelemään maaseudun oloja vastaavissa ja siis paljon epäedullisemmissa olosuhteissa kuin kaupungissa. Virkamatkat muodostuvat piirien laajuudesta, heikoista liikenneyhteyksistä ja muista ulkonaisista olosuhteista johtuen aikaa vieviksi ja hankaliksi, eivätkä toimituspalkkiot tasoita mainittua epäsuhdetta, koska ne koko kaupunkialueella ovat saman suuruiset. Edelleen korostetaan, että mainitut kaupunginvoudit hoitavat kaikki ne tehtävät liitosalueella, jotka Kanta-Helsingissä kuuluvat I:lle ja II:lle kaupunginvoudille sekä rikostuomioiden toimeenpanijalle, minkä lisäksi he hoitavat tiedoksiantoasiat ja julkisen notaarin tehtävät. Tämän nojalla ehdotetaan, että mainitut virat siirrettäisiin 21. palkkaluokasta 19. palkkaluokkaan.

Edelleen todetaan, että mainittujen kaupunginvoudin konttoreiden toimistoapulaiset nykyään kuuluvat 41. palkkaluokkaan. Ehdotetaan, että kummassakin kaupunginvoudin konttorissa yksi toimistoapulaisen virka siirrettäisiin 41. palkkaluokasta 39. palkkaluokkaan.

Lopuksi ehdotetaan, että Helsinki—Malmin kaupunginvoudin konttorin kassanhoitajan virka työn paljouden ja tehtävän vastuunalaisuuden vuoksi siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 36. palkkaluokkaan, jotta samalla saataisiin syntymään kohtuuden mukainen ja virkojen laatua vastaava erotus kassanhoitajan ja apulaiskassanhoitajan virkojen välillä, mikä viimeksimainittu kuuluu 38. palkkaluokkaan.

Rikostuomioiden toimeenpanijankonttori.

Rikostuomioiden toimeenpanija huomauttaa, että työn paljous hänen konttorissaan on suuresti kasvanut yleisesti tunnetun rikollisuuden tavattoman lisääntymisen, kaupungin vuotuisen kasvun, alueliitoksen ja erinäisten uusien rangaistusten täytäntöönpanoa koskevien lainsäännösten johdosta. Tämän vuoksi esitetään, että rikostuomioiden toimeenpanijan virka, johon ei kuulu mitään sivutuloja, siirrettäisiin 21. palkkaluokasta

17. palkkaluokkaan, että kirjaajana toimivan toimistoapulaisen virka siirrettäisiin 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan ja että kolme toimistoapulaisen virkaa siirrettäisiin 41. palkkaluokasta 39. palkkaluokkaan.

Edelleen esitetään samoilla perusteilla kuin I kaupunginvouti, että ulosottoapulaisen virat siirrettäisiin 29. palkkaluokasta 25. palkkaluokkaan.

Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastaja toteaa, että rakennustarkastustoimiston korkeakoulun käyneiden teknillisten virkamiesten palkat edellisestä maailmansodasta lähtien on pysytetty alempana kuin muiden vastaavien virkojen palkat. Niinikään jätettiin viime vuonna tapahtuneessa palkkojen järjestelyssä kaikki rakennustarkastustoimiston virkamiesten palkat korottamatta. Tästä on johtunut, että virkojen täyttäminen on käynyt mahdottomaksi ja että eronneiden viranhaltijoiden sijaan ei saada päteviä henkilöitä. Niinpä toisen apulaistarkastajan virkaa ei ole voitu täyttää, eikä myöskään rakennusvalvojan virkaa. Rakennustarkastajan virkaan, jota aikaisemmin oli hoitanut arkkitehti, oli kahdesta hakijasta valittava rakennusmestari. Apulaisarkkitehdin virkaan oli nimitettävä henkilö, jolla ei ole korkeakoulututkintoa.

Tämän nojalla esitetään, että rakennustarkastajan virka korotettaisiin 9. palkkaluokasta 7. palkkaluokkaan, toinen apulaisrakennustarkastajan virka 15:sta 13:een palkkaluokkaan ja toinen 17:sta 14:een palkkaluokkaan, rakennusinsinöörin virka 12:sta 10:een palkkaluokkaan, rakennusvalvojan virka 19:sta 14:een palkkaluokkaan ja että muut korkeakoulututkintoa vaativat virat korotettaisiin 4—6 palkkaluokalla.

Raastuvanoikeus.

Yhteinen raastuvanoikeus esittää, että neljä ylimääräistä neuvosmiehen virkaa korotettaisiin 27. palkkaluokasta 23. palkkaluokkaan, eli samaan palkkaluokkaan kuin missä maistraatin kunnallisneuvosmiesten virat ovat, mitä virkoja raastuvanoikeuden neuvosmiesten virat vastaavat.

Edelleen esitetään, että ensimmäisen osaston ylimääräisen nuoremman oikeusneuvosmiehen palkkio korotettaisiin 23. palkkaluokasta 17. palkkaluokkaan, koska tällä viranhaltijalla ei ole minkäänlaisia sivutuloja ja joutuu olemaan raastuvanoikeudessa joka toinen viikko 4 ja joka toinen viikko 5 päivää, joten hänelle käy hankalaksi hoitaa muuta palkkiotointa.

Tämän lisäksi esittävät oikeuspormestari ja raastuvanoikeuden vanhimmat jäsenet seuraavaa:

Raastuvanoikeus katsoi asiakseen ehdottaa vain niiden palkkakuoppien tasoittamista, mitkä raastuvanoikeudessa sen virkoja toisiinsa verrattaessa ilmeni, eikä ottanut harkittavakseen palkkatasoa verrattuna muiden kaupungin viranhaltijain palkkoihin. Tämän johdosta on pidetty tarpeellisena ottaa suunniteltu palkkajärjestely tarkastettavaksi myös siltä kannalta, missä suhteessa raastuvanoikeuden viranhaltijain palkat ovat verrattuina muihin palkkoihin.

Tästä vertailusta käy ilmi, että kaupungin oikeuspormestari, maan suurimman tuomioistuimen esimies, on samassa palkkaluokassa kuin kaupunginsihteeri, saliaalatarkastaja ja kiinteistötoimiston päällikkö sekä alemmassa palkkaluokassa kuin kaupunginsinööri, joka on 3. palkkaluokassa ja teknillisten laitosten johtajat, jotka ovat 5. palkkaluokassa. Oikeuslaitoksen korkealla tasolla pysyminen on oikeusvaltiossa ainakin yhtä tähdellistä kuin teknillisten laitosten kunnossa pysyminen, joten asianomaisten toimin-

nanhaarojen ensimmäisillä miehillä, jotka niistä lähinnä vastaavat, tulisi olla ainakin sama palkka. Koska ei ainoastaan nämä syyt, vaan myöskin historialliset ja oikeuden arvovaltaa tukevat näkökohdat puoltavat oikeuspormestarin sijoittamista korkeampaan palkkaluokkaan, esitetään, että oikeuspormestarin virka siirrettäisiin 6. palkkaluokasta 4. palkkaluokkaan.

Mitä raastuvanoikeuden vanhempiin oikeusneuvosmiehiin tulee, on heidän osaston puheenjohtajina kannettava suuri vastuu oikeuden hoidosta kunkin omalla osastollaan. Tämä vastuu on epäilemättä aivan toista luokkaa kuin niiden viranhaltijoiden, jotka kuuluvat 12. palkkaluokkaan, nimittäin palopäällikön, terveydenhoidontarkastajan, kiinteistötoimiston tonttiosaston apulaispäällikön, asemakaavainsinöörin ja apulaiskaupunginarkkitehdin.

Vanhempien oikeusneuvosmiesten asettamista näin suhteettoman alhaiseen palkkaluokkaan on perusteltu sillä, että raastuvanoikeuden puheenjohtajilla on puheenjohtajapalkkio, joka tällä haavaa on 30,000 mk vuodessa ja että heillä on lunastustuloja haasteiden kirjoittamisesta. Nämä lisätulot voidaan arvioida n. 36,000 mk:ksi vuodessa, mikä ei läheskään vastaa sitä tuloa, mikä useilla paremmissa palkkaluokissa olevilla viranhaltijoilla on sivutoimista tai lääkärintoimen harjoittamisesta, sillä on huomattava, että raastuvanoikeuden puheenjohtajien toimi on niin rasittavaa, ettei se siedä mitään sivutoimia. Tämän nojalla esitetään, että vanhempien oikeusneuvosmiesten virat siirrettäisiin 12. palkkaluokasta 9. palkkaluokkaan.

Palolaitos.

Palolautakunta esittää palokunnan virkojen korottamisehdotuksen, joka tarkemmin ilmenee oheisesta virkojen luokittelusta. Perusteluina lautakunta mainitsee, että toimistonhoitajan työmäärä ja siten myös vastuu on alueliitoksen johdosta kasvanut. Tämän johdosta esitetään, että virka siirrettäisiin 26. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan.

Palotarkastajan apulaisen virkaan vaaditaan rakennusmestarin tutkinto ja on sitä lähinnä verrattava rakennustarkastuskonttorissa toimivien rakennusmestareiden virkoihin, jotka kuuluvat 26. palkkaluokkaan. Tämän nojalla ehdotetaan palotarkastajan apulaisen virka siirrettäväksi 29. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan. Työnjohtajan virkaa on pidettävä liian alhaisessa palkkaluokassa olevana, koska se on aivan ilmeisessä epäsuhteessa viranhaltijan alaisten työntekijöiden palkkoihin samoin kuin työn vastuunalaisuuteen ja laatuun nähden. Näillä perusteilla ehdotetaan työnjohtajan virka siirrettäväksi 29. palkkaluokasta ainakin 24. palkkaluokkaan. Palokunnan korjaamon varastonhoitajan virka kuuluu nykyään 34. palkkaluokkaan. Viime aikoina ovat varastonhoitajan tehtävät huomattavasti lisääntyneet varsinkin senvuoksi, että hän toimii samalla myös korjaamon tuntikirjurina. Tämän nojalla ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 31. palkkaluokkaan.

Terveydenhoitolautakunta.

Terveydenhoitolautakunta toteaa palkankorotusehdotuksensa perusteluna ensinnäkin, että terveydenhoidontarkastajan virka on alipalkattu. Viranhaltija on kaupunginlääkärin lähin mies ja tämän estyneenä ollessa on terveydenhoidontarkastaja hänen sijaisensa ja siis koko hallintohaaran päällikkönä. Sen ohessa on huomattava, että terveydenhoidontarkastaja ja kaupunginlääkäri ovat ainoat lääkärit kaupungin palveluksessa, joilla ei ole oikeutta harjoittaa yksityispraktiikkaa. Aikaisemmin olivat terveydenhoidontarkastaja ja kaupungineläinlääkäri samassa palkkaluokassa. Kaupungineläinlääkärin virka on sittemmin siirretty 9. palkkaluokkaan terveydenhoidontarkastajan jäädessä 13. palkkaluokkaan.

Tähän nähden ja verrattuna kaupunginlääkärin virkaan, joka kuuluu 4. palkkaluokkaan ehdotetaan, että terveydenhoidontarkastajan virka siirrettäisiin 9. palkkaluokkaan.

Lautakunnan ylikatsastajan viran luonne on esikaupunkiliitoksen tapahduttua huomattavasti muuttunut edesvastuuseen ja työtaakkaan nähden. Tämän nojalla esitetään, että virka siirrettäisiin 30. palkkaluokasta 27. palkkaluokkaan.

Mitä terveydellisten tutkimusten laboratorion esimiehen, apulaiskemistien ja laboraattorien virkoihin tulee, ovat ne viimeisessä palkkajärjestelyssä jääneet korottamatta, joten ne nyt ovat alemmassa palkkaluokassa kuin vastaavat muut virat. Laboratorion esimieheltä vaaditaan diploomi-insinööritutkinto, apulaiskemisteiltä korkeakoulututkinto ja laboraattoreilta kemiallista koulutusta. Tämän nojalla esitetään, että ensinmainittu virka siirrettäisiin 17. palkkaluokasta 15. palkkaluokkaan, apulaiskemistin virka 24. palkkaluokasta 21. palkkaluokkaan, toinen apulaiskemisti 29. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan, toinen laboraattorin virka 31. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan ja toinen 34. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan.

Tuberkuloosilääkärin virka on aivan samassa asemassa kuin sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden johtajien virat. Tämän johdosta ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 13. palkkaluokasta 10. palkkaluokkaan.

Kaikki kaupungin palveluksessa olevat sairaanhoitajattaret ja terveyssisaret ovat kaupungin muihin viranhaltijoihin verrattuna huomattavasti alipalkatut. Tämän johdosta ehdotetaan, että koko naispuolisen terveydenhoitohenkilökunnan palkat korotettaisiin kahdella palkkaluokalla seuraavin poikkeuksin:

Tuberkuloosihuoltotoimiston osastonhoitajattarien, laboratoriohoitajattarien ja sairaanhoitajattarien palkkoja ehdotetaan korotettaviksi neljällä palkkaluokalla sekä laboratorio- ja röntgenapulaisen virka 47. palkkaluokasta 40. palkkaluokkaan.

Sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman, sielullisesti sairaiden keskuskotien ja poliisilaitoksen sairaanhoitajattarien virat ehdotetaan korotettavaksi neljällä palkkaluokalla, koska nämä verrattuina muiden sairaanhoitajattarien virkoihin ovat olleet liian alhaisissa palkkaluokissa. Samoin olisi sielullisesti sairaiden miesten keskuskodin hoitajan virka siirrettävä 37. palkkaluokasta 33. palkkaluokkaan.

Koska sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman 50. palkkaluokkaan kuuluvalla siivoojalla on samat tehtävät kuin aseman molemmilla 47. palkkaluokkaan kuuluvilla siivoojilla, ehdotetaan, että hänen virkansa siirrettäisiin 47. palkkaluokkaan.

Lautakunnan kanslianesimiehen työtaakka on lisääntynyt, paitsi toimiston ja välittömästi sen alaisena toimivan henkilökunnan suurenemisen kautta, myöskin senjohdosta, että kaikki kaupungin äitiys- ja lastenhoidonneuvolat ovat siirtyneet lautakunnan alaisiksi. Alueliitos on lisännyt lautakunnalle esiteltävien asioiden lukumäärää ja niiden selvittämiseksi tarvittavia toimenpiteitä, mitkä seikat vaikuttavat kanslianesimiehen työmäärään, koska hän myöskin laatii lautakunnan esityslistat. Tämän nojalla esitetään, että virka siirrettäisiin 29. palkkaluokasta 28. palkkaluokkaan.

Lautakunnan vahtimestarin virka ehdotetaan siirrettäväksi 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan eli samaan, jossa mm. rakennustoimiston vahtimestarin virka on. Samoin esitetään, että apulaisvahtimestarin virka siirrettäisiin 46. palkkaluokasta 43. palkkaluokkaan

Terveydellisten tutkimusten laboratorion näytteidenottaja, eläinlääkintäosaston katsastaja ja maidontarkastaja ovat aikaisemmin kuuluneet samaan palkkaluokkaan kuin lautakunnan katsastajat. Koska viimeksimainittujen virat sen jälkeen on siirretty 32. palkkaluokkaan ja koska kaikkien näiden viranhaltijoiden virat yhä edelleen ovat verrat-

tavissa toisiinsa, ehdotetaan, että mainitut virat siirrettäisiin 34. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan.

Kouluhammasklinikkaan nähden esitetään, että klinikan esimiehen virka siirrettäisiin 16. palkkaluokasta 15. palkkaluokkaan, toimistoapulaisen virka 37. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan ja muut toimistoapulaisen virat 41. palkkaluokasta 40. palkkaluokkaan, koska näiden työtaakka alueliitoksen johdosta on kasvanut. Koska kouluhammasklinikan apulaisesimiehen ja haaraklinikan hoitajien palkkaus siihen nähden, että he työskentelevät 6 tuntia päivässä, on katsottava liian alhaiseksi verrattuna 3 tuntia työssä olevien kouluhammaslääkärien palkkoihin, ehdotetaan, että molemmat ensiksimainitut virat siirrettäisiin 21. palkkaluokasta 19. palkkaluokkaan.

Lopuksi terveydenhoitolautakunta esittää yksityiskohtaisen palkankorotusehdotuksen, joka tarkemmin ilmenee oheisesta virkojen luokittelusta.

Sairaalahallinto.

Sairaalahallitus huomauttaa, että sen alaisten viranhaltijain palkkaus on yleensä jäänyt alemmalle tasolle kuin muiden viranhaltijoiden. Katsoen sairaalahallitukselle kuuluvien tehtävien laajentumiseen sekä tästä johtuneen vastuun lisääntymiseen esitetään, että sairaalatarkastajan virka siirrettäisiin 7. palkkaluokasta 6. palkkaluokkaan, eli samaan mihin kiinteistötoimiston päällikön ja satamajohtajan virat kuuluvat.

Mitä sairaalain lääkärien virkoihin tulee, pidetään tarpeellisena, että apulaislääkärien virat, jotka tähän saakka ovat olleet verrattain heikosti palkattuina, korotettaisiin 29. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan. Nikkilän sairaalan erikoisaseman vuoksi pidetään välttämättömänä, että tämän sairaalan lääkärien virat siirretään nykyisestään kahta palkkaluokkaa korkeammalle. Samasta syystä ehdotetaan, että Malmin sairaalan ylilääkärin virka korotettaisiin 18. palkkaluokasta 16. palkkaluokkaan.

Sairaanhoitohenkilökunnan palkkaus kaupungin sairaaloissa ei ole vastannut ammattikunnan koulutuksen mukaista tasoa minkä vuoksi ehdotetaan hoitohenkilökunnan palkkaluokkien korotusta pitkin linjaa.

Niinikään pidetään tarpeellisena, että sairaaloiden taloushenkilökunnan virat siirrettäisiin korkeampiin palkkaluokkiin, jotta asianomaisten palkkaus paremmin vastaisi vallitsevaa tasoa ja olisi suhteessa eräiden kaupungin muiden lautakuntien ja laitosten vastaavanlaisten viranhaltijain palkkaukseen.

Tässä yhteydessä korostetaan erityisesti, että sairaalalautakunnan kansliassa ja sen alaisten laitosten toimistoissa työskentelevien kanslianhoitajan ja toimistoapulaisten palkkaluokitusta, joka on jäänyt yleisestä kehityksestä jälkeen, on syytä korjata.

Samoin huomautetaan erikseen, että sairaaloiden käsityöläismestareiden ja muiden ammattimiesten palkkaluokitusta olisi yleisen kehityksen vuoksi parannettava. Lopuksi sairaalahallitus mainitsee, että se on pitänyt tarpeellisena saada aikaan eräitä tarkistuksia virkanimitysten suhteen, josta esimerkkinä mainitaan »kiertävän hoitajattaren» nimityksen muuttaminen »sosiaalihoitajattaren» nimeksi.

Huoltolautakunta.

Huoltolautakunta toteaa, että verrattaessa sen alaisten viranhaltijaryhmien palkkausta eräiden kaupungin muiden hallintohaarojen vastaavanlaisten viranhaltijoiden palkkaukseen käy ilmi, että ensiksimainittujen palkat miltei kauttaaltaan ovat muita alhaisemmat. Tämä koskee ennen kaikkea toimistoapulaisryhmiä. Niinpä eräissä virastoissa on toimistoapulai-

sen virkoja aina 32. palkkaluokkaan saakka, kun taas huoltovirastossa hyvinkin vaativissa tehtävissä olevat toimistoapulaiset kuuluvat enintään 37. palkkaluokkaan, suurimman osan kuuluessa 41. palkkaluokkaan. Lastensuojelulautakunnassa esimerkiksi alimmin palkatut toimistoapulaiset kuuluvat 39. palkkaluokkaan.

Yleensä näyttää siltä, että huoltolautakunnan alaisten virkojen palkkaukseen ei olisi kiinnitetty aikoinaan tarpeellista huomiota ja tuntuu siltä, kuin huoltolautakunnan alaisten virkojen palkkaukseen olisivat päässeet vaikuttamaan käsitykset, jotka eivät kaikissa suhteessa kestä arvostelua. Näyttää siltä, että huoltomenoja olisi pyritty supistamaan mm. pysyttämällä huoltotoimen viranhaltijain palkat mahdollisimman alhaisina. Vuosien kuluessa on yleisenä ilmiönä ollut se, että huoltotoimen viranhaltijat pyrkivät hakeutumaan kaupungin muiden hallintohaarojen virkoihin senvuoksi, että palkat muualla ovat huomattavasti paremmat.

Huoltovirasto.

Huoltoviraston sihteerin virka kuuluu 20. palkkaluokkaan. Kun sosiaalisen lainsäädännön yhä kehittyessä ja huoltotoiminnan laajentuessa viranhaltijalta on ollut pakko vaatia yhä suurempaa sosiaalihallinnon tuntemusta ja laajaa perehtyneisyyttä huoltotoimintaan ja kun sihteerin on, toimitusjohtajan lähimpänä apulaisena, täytettävä varsin suuret vaatimukset ja pystyttävä itsenäiseen järjestely- ja suunnittelutyöhön, olisi virka siirrettävä ainakin huoltolautakunnan jo aikaisemmin ehdottamaan 18. palkkaluokkaan.

Huoltokanslioiden esimiehen virat kuuluvat kaikki nykyisin 27. palkkaluokkaan. Esitetään, että rekisterikanslian esimiehen virka, joka samalla ehdotetaan muutettavaksi virkanimitykseltään aktuaariksi, korotettaisiin 23. palkkaluokkaan, irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian esimiehen virka samoin 23. palkkaluokkaan ja muiden huoltokanslioiden esimiesten virat 24. palkkaluokkaan. Rekisterikanslian esimies joutuu tehtävässään suorittamaan erittäin vaativia töitä, joista on mainittava erilaatuiset tilastotyöt, huoltotoimen vuosikertomuksen kokoonpano sekä siihen liittyvät tilastolliset kertomukset ja katsaukset, minkä lisäksi hän joutuu suorittamaan jatkuvasti erittäin vaativia tutkimuksia köyhäinhoidollisten avustusten pitämiseksi ajan tasalla. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian esimiehellä on hoidettavanaan kanslia, jonka koko henkilökunta käsittää 35 henkilöä, eli 3-kertaisesti sen määrän, joka on muiden huoltokanslioiden esimiehillä, mikä seikka jo sinänsä riittää osoittamaan työn laatua ja paljoutta. Huoltokanslioiden esimiehille on viime aikoina siirretty eräitä lisätehtäviä. Niinpä alustavien tilastotietojen kokoaminen, joka aikaisemmin oli rekisterikanslian tehtävänä, on siirretty avustuskanslioihin. Sitäpaitsi on yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta suurimmalta osaltaan siirretty asiamiestoimistosta huoltokanslioihin. Tämä antaa avustuskanslioiden esimiehille melkoisesti lisätehtäviä ja lisävastuuta.

Yleisen toimiston kanslianhoitajista kuuluu yksi 32. palkkaluokkaan ja kahdeksan 33. palkkaluokkaan. 32. palkkaluokkaan kuuluva kanslianhoitaja toimii irtolais- ja alkoholistihuoltokansliassa ja on kanslian huoltotarkastajien esimies ja työnvalvoja. Kun huoltotarkastajat kuitenkin jo kuuluvat 32. palkkaluokkaan, olisi heidän esimiehenään toimiva kanslianhoitaja sijoitettava 30. palkkaluokkaan. Kodinperustamiskanslian ja rekisterikanslian hoitajat joutuvat suorittamaan varsin itsenäistä ja vaativaa työtä, joka laadullisestikin on vaikeampaa kuin mitä muiden huoltokanslioiden kanslianhoitajat suorittavat, minkä vuoksi ehdotetaan, että näiden kanslioiden kanslianhoitajien virat siirrettäisiin niinikään 30. palkkaluokkaan.

Muut kanslianhoitajien virat ehdotetaan siirrettäväksi 32. palkkaluokkaan eli samaan, missä irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian huoltotarkastajat jo ovat ja johon myös kaikki

kodissakävijät ja huoltotarkastajat yleisessä toimistossa tullaan ehdottamaan. Kanslianhoitajat ovat avustuskanslioissakin tavallaan kodissakävijöiden ja huoltotarkastajien esimiehiä ja tämän vuoksi katsotaan heidän sijoittamisensa ainakin samaan palkkaluokkaan, kuin mihin heidän valvottavansakin kuuluvat, täysin perusteltuksi.

Huoltoviraston kirjaajan virka kuuluu 36. palkkaluokkaan. Ehdotetaan, että kirjaaja, joka viraston suuruuden huomioonottaen joutuu suorittamaan vähintään yhtä vaativia tehtäviä kuin kaupunginkanslian kirjaaja, siirrettäisiin 32. palkkaluokkaan.

Huoltoviraston kodissakävijät kuuluivat aikaisemmin 34. ja 35. palkkaluokkiin. Viime syksynä tapahtuneessa palkkaluokkien järjestelyssä siirrettiin irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kodissakävijät, jotka virkanimitykseltään samalla muutettiin »huoltotarkastajiksi», 32. palkkaluokkaan ja huoltoviraston avustuskanslioiden vanhemmat kodissakävijät, jotka kuuluivat aikaisemmin 34. palkkaluokkaan, siirrettiin 33. palkkaluokkaan ja nimitys muutettiin »huoltotarkastajaksi». Nuoremmat kodissakävijät eivät saaneet korotusta, mutta virannimitys sensijaan muutettiin »kodissakävijäksi». Huoltovirastossa on jo kauemman aikaa ollut kysymys kaikkien kanslioiden kodissakävijäin siirtämisestä samaan palkkaluokkaan, sillä tehtävät kaikilla kodissakävijöillä ovat käytännöllisesti katsoen samat. Eräänä pienenä eroavaisuutena tähän asti on ollut se, että vanhemmat kodissakävijät, jotka nykyisin ovat nimitykseltään »huoltotarkastajia», ovat suorittaneet huoltotapausten n.s. perustutkimuksen ja nuoremmat kodissakävijät ovat suorittaneet muut tutkimukset ja tarkistustehtävät. Tällä järjestelmällä ei ole saavutettu toivottuja tuloksia. Varsinkin alueliitoksen jälkeen on tultu siihen ehdottomaan käsitykseen, että avustuskanslioiden alueet on jaettava kaikkien kodissakävijöiden kesken ja että heidän tulee suorittaa kaikki tapauksista aiheutuvat tehtävät perustutkimuksesta alkaen. Nykyinen käytäntö on johtanut siihen, että vanhempi kodissakävijä joutuu muutamien uusien tapausten takia kulkemaan laajalti ympäri liitosalueita, mikä voitaisiin välttää sillä, että kunkin piirin kodissakävijä itse suorittaa tapauksen tutkimuksen alusta loppuun. Tähän järjestelmään, joka on ollut käytännössä kaikkialla koko maassa ja myös Ruotsissa, on tarkoitus siirtyä vuoden 1947 alusta alkaen, mutta se edellyttää, että kaikilla kodissakävijöillä on samanlainen työ ja tämä puolestaan vaatii, että kodissakävijät kaikki ovat samalla tavalla palkattuja.

Huoltotoimen toimitusjohtaja on käsityksenään lausunut, että huoltotarkastajien ja kodissakävijäin tehtävät ovat kutakuinkin samanlaatuisia ja yhtä vaativia ja että kaikkien huoltotarkastajien ja kodissakävijöiden tulisi olla samassa palkkaluokassa sekä että myös virastoasiain joustava hoito vaatisi kaikille kodissakävijöille samaa palkkaluokkaa. Toimitusjohtaja on vielä esittänyt, että olosuhteiden vaihteluiden mukaan työtaakan painopiste on milloin köyhäinhoidon, milloin taas irtolais- ja alkoholistihuollon puolella ja tämän vuoksi olisi aina oltava mahdollisuus siirtää huoltotarkastajia ja kodissakävijöitä puolelta toiselle aina työn mukaan ja myöskin henkilökohtaisen sopivaisuuden mukaan. Näin ollen olisi kaikkien kodissakävijöiden ja huoltotarkastajien virkojen hänen mielestään oltava samassa palkkaluokassa ja nimityksen oltava myöskin sama. Hallinto-osasto esittää kuitenkin, että ainoastaan 35. palkkaluokkaan kuuluvat kodissakävijät siirrettäisiin 33. palkkaluokkaan ja että kaikki muut pysytettäisiin ennallaan, sekä että »kodissakävijä» nimitys muutettaisiin »huoltotarkastajaksi».

Diakonissat kuuluvat 37. palkkaluokkaan. Tähän asti on diakonissat palkattu huoltoviraston palvelukseen diakonissalaitoksen tekemän ehdotuksen perusteella ilman, että virat ovat olleet virkasäännön määräämässä järjestyksessä haettavana. Tästä on joutunut, että diakonissalaitoksen ulkopuolella olevilla henkilöillä ei ole ollut mahdollisuuksia hakea ja tulla nimitetyksi diakonissan virkaan. Ehdotetaan, että diakonissan viran nimitys muutettaisiin nimitykseksi huoltosisar, mikä myös tietäisi sitä, että muillakin kuin dia-

konissalaitoksen ehdottamilla henkilöillä olisi mahdollisuus tulla valituksi virkaan. Olisi erittäin hyvä, että näihin virkoihin saataisiin terveyssisarkoulutuksen saaneita henkilöitä, jotka samalla voisivat harjoittaa riittävässä määrin terveydenhoidon neuvontaa avunsaajien keskuudessa muiden tehtävien ohella. Tähän nähden ehdotetaan, että diakonissan virat siirrettäisiin 35. palkkaluokkaan.

Toimistoapulaisten palkat ovat huoltolautakunnassa huomattavasti alhaisemmat kuin kaupungin muissa virastoissa ja laitoksissa yleensä. Mm. lastensuojelulautakunnassa alimmin palkatut toimistoapulaiset kuuluvat 39. palkkaluokkaan samalla kun suurin osa huoltolautakunnan toimistoapulaisista kuuluu 41. palkkaluokkaan, eikä tehtävien laatua varmaankaan voida perustella toinen toistaan vaativammaksi. Toimistoapulaisen tehtävissä on eri virkojen kohdalla erittäin suuri ero. Toiset suorittavat aivan mekaanista kirjoitustyötä, toiset taas vaativaa itsenäistä työtä, joka kysyy viranhaltijalta melkoista kokemusta ja taitoa. Toimistoapulaiset olisi pyrittävä sijoittamaan kahteen palkkaluokkaan, 39. ja 37. palkkaluokkiin. 37. palkkaluokkaan olisi sijoitettava ne toimistoapulaiset, jotka suorittavat tavallista vaativampaa toimistoapulaiselle kuuluvaa työtä ja muut 39. palkkaluokkaan. On nimittäin huomattava, että nykyisin on esim. täysin pätevää konekirjoittajaa aivan mahdotonta saada 41. palkkaluokan edellyttämillä palkoilla, sillä valtio ja yksityiset työnantajat maksavat huomattavasti parempia palkkoja.

Vahtimestarit kuuluvat nyt 39. palkkaluokkaan, mutta siihen katsoen, että nuoremmat toimistoapulaiset on ehdotettu samaan palkkaluokkaan ja kun vahtimestarien tulee olla miespuolisia henkilöitä, katsotaan kohtuulliseksi, että kaikki vahtimestarit sjoitetaan 38. palkkaluokkaan.

Kamreerin virka kuuluu 16. palkkaluokkaan, mutta ehdotetaan siirrettäväksi 15. palkkaluokkaan, jossa mm. ovat siihen verrattavat kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen kamreerin virat.

Kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjän virka kuuluu 28. palkkaluokkaan, mutta verrattaessa tätä virkaa esim. sairaalain tiliviraston kirjanpitäjän virkaan, joka kuuluu 26. palkkaluokkaan, on todettava, että työt ovat aivan samanlaiset, minkä vuoksi ehdotetaan, että kirjanpitäjän virka siirrettäisiin 26. palkkaluokkaan.

Pääkassanhoitajan virka kuuluu 34. palkkaluokkaan, mutta ehdotetaan sijoitettavaksi 32. palkkaluokkaan, sillä virka on täysin rinnastettavissa rahatoimiston kassanhoitajaan, joka nyt kuuluu 32. palkkaluokkaan.

Kassanhoitajat ehdotetaan sijoitettavaksi 38. palkkaluokkaan, sillä kassanhoitonsa lisäksi ja ohella he joutuvat suorittamaan toimistoapulaisten virkoihin kuuluvia tehtäviä, joten heidän sijoittamisensa toimistoapulaisten palkkaluokkien väliin, 38. palkkaluokkaan katsotaan sopivaksi.

Kassa- ja tilitoimiston toimistoapulaisista on yksi, nimittäin 37. palkkaluokkaan kuuluva, jo useamman vuoden ajan toiminut apulaiskirjanpitäjän tehtävissä, joka nimitys viranhaltijalla jo ennen v. 1938 tapahtunutta palkkojen järjestelyä oli. Virka on erittäin vaativa ja on ehdottomasti asetettava muita toimistoapulaisryhmiä korkeammalle, minkä vuoksi virka ehdotetaan sijoitettavaksi 36. palkkaluokkaan.

Mitä edellä on sanottu yleisen toimiston toimistoapulaisista, koskee myös kassa- ja tilitoimiston toimistoapulaisia joiden virat ehdotetaan siirrettäväksi vastaaviin palkkaluokkiin.

Kassa- ja tilitoimiston vahtimestarin virka on 39. palkkaluokassa samoinkuin huoltoviraston muutkin vahtimestarit. Aikaisemmin tämä virka oli yhtä palkkaluokkaa korkeammalla kuin muut vahtimestarin virat. Koska virkaan liittyy melkoinen vastuu sen vuoksi, että kassa- ja tilitoimiston vahtimestari joutuu päivittäin kuljettamaan huomattavia raha-

summia ja muutenkin hoitamaan pankeissa ja eri virastoissa vaativia tehtäviä, tulisi hänen virkansa olla yhtä palkkaluokkaa korkeammalla kuin viraston muiden vahtimestarien, joten ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 37. palkkaluokkaan.

Asiamiehen virka kuuluu nykyisin 13. palkkaluokkaan, mutta aikaisemmin, ennen v. 1938 tapahtunutta palkkaluokkien järjestelyä se kuului samaan palkkaluokkaan kuin kaupunginhallituksen asiamiesosaston asiamiehen virka, joka kuuluu 11. palkkaluokkaan. Samaan palkkaluokkaan kuuluu mm. kiinteistötoimiston sihteeri. Kun asiamiehen tehtävänä on itsenäisesti johtaa ja valvoa 60—70 viranhaltijaa käsittävän toimiston työskentelyä ja ilman eri valtuutusta valvoa huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan oikeutta ja etua sekä käyttää niiden puhevaltaa, on asiamiehen virka, jonka haltijalta ohjesäännön mukaan vaaditaan ylempi oikeustutkinto, lähinnä rinnastettava kaupungin asiamiehen virkaan, minkä vuoksi ehdotetaan, että virka siirrettäisiin ainakin 12. palkkaluokkaan.

Apulaisasiamiehen virka kuuluu 15. palkkaluokkaan, mutta siihen katsoen, että kaupunginhallituksen ja asiamiesosaston lainopillinen apulainen kuuluu 13. palkkaluokkaan, olisi apulaisasiamiehen virka, jonka haltijalta huolto-ohjesäännön mukaan vaaditaan ylempi oikeustutkinto, siirrettävä ainakin 14. palkkaluokkaan, sillä apulaisasiamiehen vastuulla tapahtuu mm. suuria omaisuusarvoja käsittävän omaisuuden haltuunotto, säilyttäminen ja realisoiminen, minkä lisäksi on otettava huomioon, että apulaisasiamies asiamiehen estyneenä ollessa ja muulloinkin tämän määräyksestä joutuu hoitamaan asiamiehen virkaan kuuluvia tehtäviä.

Asiamiestoimiston lainopilliset notaarit kuuluvat 24. palkkaluokkaan ja kolmas notaari 25. palkkaluokkaan. Kun lainopilliselta notaarilta käytännössä on ollut vaadittava ylempi oikeustutkinto tai vastaava aikaisempi tutkinto, on pätevien henkilöiden saaminen virkoihin ja niissä pysyttäminen nykyisillä palkoilla osoittautunut sangen vaikeaksi. Lainopilliset notaarit joutuvat käytännössä hoitamaan juriidisia kysymyksiä, jotka ulottuvat lainopin eri aloille ja heitä voidaan hyvällä syyllä verrata kaupunginhallituksen asiamiesosaston lainopilliseen apulaiseen tai oikeusaputoimiston juristeihin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lainopilliset notaarit sijoitettaisiin 22. palkkaluokkaan ja kolmas notaari 24. palkkaluokkaan.

Asiamiestoimiston kanslianhoitajat kuuluvat 33. palkkaluokkaan, lukuunottamatta yhtä, joka kuuluu 31. palkkaluokkaan. Kanslianhoitajista 2, nimittäin yleisen eli omaisuus kanslian kanslianhoitaja ja A-kanslian eli ulkokuntiin kohdistuvia korvaussaatavia käsittelevän kanslian kanslianhoitaja suorittavat tehtäviä, jotka vaativat viranhaltijalta erittäin paljon. Heidän tulee käytännössä olla monipuolisesti perehtyneitä sekä huoltolainsäädäntöön että myös yleisen lain määräyksiin. Yleisen eli omaisuuskanslian kanslianhoitajan pitäisi käytännössä olla suorittanut ainakin alempi oikeustutkinto, sillä hänen hoidettavakseen tulee mitä monipuolisimpia yksityis- ja hallinto-oikeuteen kuuluvia asioita. Myös muut asiamiestoimiston kanslianhoitajat hoitavat tehtäviä, jotka sekä laadultaan että määrältään vastaavat irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kanslianhoitajan tehtäviä, minkä vuoksi ehdotetaan, että asiamiestoimiston kanslianhoitajista kaksi olisi siirrettävä 29. palkkaluokkaan ja muut 30. palkkaluokkaan.

Asiamiestoimiston kodissakävijöistä on kolme 33. palkkaluokkaan kuuluvaa vanhemman kodissakävijän virkaa sen luontoista, että niitä on verrattava edellä yleisen toimiston kohdalla mainittuihin irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian kodissakävijöihin, sillä sanotut kolme vanhempaa kodissakävijää joutuu suorittamaan erikoistutkimuksia ja tarkastuksia, jotka edellyttävät jossakin määrin perehtymistä lainoppiin. Tämän vuoksi hallintoosasto ehdottaa, että asiamiestoimiston vanhemmat kodissakävijät siirrettäisiin 32. palkka-

luokkaan, mutta että nuoremmat kodissakävijät siirrettäisiin samaan palkkaluokkaan kuin yleisen toimiston huoltotarkastajat eli 33. palkkaluokkaan ja että viran nimitys samalla muutettaisiin »huoltotarkastajaksi».

Se, mitä edellä on yleisen toimiston kohdalla mainittu toimistoapulaisista, koskee vastaavasti asiamiestoimiston toimistoapulaisia. Tässä kohden huomautetaan, että viime syksynä suoritetussa palkkojen tarkistuksessa oli ilmeisesti erehdyksestä jäänyt eräiden toimistoapulaisryhmien palkkaluokan korotus suorittamatta siitä huolimatta, että vastaavat virat huoltoviraston yleisessä toimistossa korotettiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että asiamiestoimiston toimistoapulaisista 16 sijoitettaisiin 37. palkkaluokkaan ja muut 39. palkkaluokkaan.

Asiamiestoimiston ylijärjestysmiehen toimi, joka kuuluu 34. palkkaluokkaan, ehdotetaan sijoitettavaksi 33. palkkaluokkaan, sillä virka on täysin verrattavissa esim. kaupunginhallituksen 33. palkkaluokkaan kuuluvaan ylivahtimestarin virkaan.

Asiamiestoimiston vahtimestari kuuluu 40. palkkaluokkaan, mutta kun kaikki muutkin huoltoviraston vahtimestarit on ehdotettu kuuluvaksi 38. palkkaluokkaan, ei tämän viran pitämistä muita alemmassa palkkaluokassa katsota aiheelliseksi, minkä vuoksi ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 38. palkkaluokkaan.

Kunnalliskoti.

Kunnalliskoti työlaitoksineen on maamme suurin huoltolaitos, jonka monipuolinen toiminta ja eri yhteiskuntapiireistä peräisin oleva monisatalukuinen, usein vaikeasti ohjattava ja kärsivällisyyttä rajattomiin kysyvä hoidokasväestö (tällä haavaa yli 800 hoidokasta) asettaa aivan erikoisia vaatimuksia sekä laitoksen johdolle että sen viranhaltijoille, joitten suorittama työ ei ole verrattavissa tavallisiin virastotöihin eikä aina edes sairaaloiden toimintaan. Tällaisen laitoksen henkilökunnan kohtuulliseen palkkaukseen olisi kiinnitettävä vakavaa huomiota. Aikaisemmissa palkkojen järjestelyissä on tässä suhteessa valitettavasti kuitenkin jäänyt paljon toivomisen varaa.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtaja oli vielä vuoden 1927 palkkojen järjestelyssä samassa palkkaluokassa kuin sairaaloiden johtajat ja huoltolautakunnan asiamies sekä vain yhden silloisen palkkaluokan alempana kuin huoltoviraston toimitusjohtaja, ollen tämä seikka osoituksena kunnalliskodin johtajan työlle osoitetusta huomiosta. Sen jälkeen ovat sekä sairaaloiden johtajat (nyt 11. palkkaluokassa) että huoltoviraston asiamies (nyt 13. palkkaluokassa) ohittaneet palkkojen luokittelussa kunnalliskodin johtajan useita palkkaluokkia. Kun Tervalammen työlaitoksen johtajan virka nyt on ehdotettu samaan kuin missä kunnalliskodin johtajan virka on, eli 15. palkkaluokkaan, olisi kunnalliskodin johtajan virka kohtuuden nimessä sijoitettava ainakin 12. tai 13. palkkaluokkaan. Kunnalliskodin henkilökunta on lähes 8 kertaa niin suuri kuin Tervalammen, ja hoidokasmäärä 15 kertaa niin suuri kuin Tervalammen työlaitoksen, jonka toiminta lisäksi, joskin maatilan suuruus otetaan huomioon, on sangen yksipuolista verrattuna kunnalliskodin toimintaan suurine sairaaloineen, laajoine keittiöosastoineen, käsityöosastoineen, pesulaitoksineen, keskuslämmityslaitoksineen, maanviljelys-, puutarha- ja sikalan toimintoineen sekä työlaitosverstastoimintoineen. Lisäksi on hänen oltava tarpeen vaatiessa tavattavissa minä vuorokauden aikana tahansa sekä sunnuntaisin. Jotta täten tulisi edes osapuilleen oikeudenmukainen suhde vallitsemaan johtajan ja Tervalammen työlaitoksen johtajan virkojen luokittelussa, ehdotetaan kunnalliskodin johtajan virka sijoitettavaksi 13. palkkaluokkaan.

Kunnalliskodin apulaisjohtajan virka on ollut aivan liian alhaisessa palkkaluokassa, joten se työn laatuun, laajuuteen ja vastuunalaisuuteen nähden ehdotetaan ainakin 21.

palkkaluokkaan. Apulaisjohtaja on lähinnä kunnalliskodin toimiston päällikkö, joutuen hän ohjesääntönsä mukaisesti toimimaan tarpeen vaatiessa myös johtajan tehtävissä.

Kunnalliskodin lääkärille on ko. virka katsottava sivuviran luontoiseksi. Hänen hoitamansa virka olisi rinnastettava sairaaloiden alilääkärin virkoihin, joten se olisi sijoitettava 21. palkkaluokkaan. Mikäli nämä siirretään korkeampiin virkoihin, olisi kunnalliskodin lääkärin palkkaluokka vastaavasti muutettava.

Varastokirjanpitäjän virka ehdotetaan sijoitettavaksi 32. palkkaluokkaan. Tämä viranhaltija on myös suuren varaston hoitaja, jonka tehtäviin lisäksi kuuluu mm. laajan kaluston hoito ja sen luetteloiden laatiminen.

Toimistoapulaisista ehdotetaan yksi sijoitettavaksi 37. palkkaluokkaan ja kaksi 39. palkkaluokkaan eli vastaavasti kaksi palkkaluokkaa ylemmäksi nykyisestään. Kaikilta vaaditaan samat pätevyysehdot kuin muissakin virastoissa palvelevilta toimistoapulaisilta.

Ruokalanhoitajan ja -apulaishoitajan virat ovat samanarvoisia sairaaloiden vastaavien virkojen kanssa, joten ne olisi sijoitettava samoihin palkkaluokkiin kuin ko. sairaaloiden virat yhtä suurella syyllä kuin hoitajattarienkin virat, varsinkin kun kunnalliskodilla itsellään on mm. kolmattasataa potilasta käsittävä sairaala dieettiruokineen jne. Ruokalanhoitaja, joka on laitoksen kaikkein tärkeimpiä viranhaltijoita, ehdotetaan näinollen sijoitettavaksi 29. ja -apulaishoitaja 35. palkkaluokkaan.

Konemestarin ammattipätevyyden ja suuren vastuunalaisuuden huomioonottaen ehdotetaan tämä virka sijoitettavaksi 25. palkkaluokkaan.

Lämmittäjä-mekaanikko ja lämmittäjät (4 kpl.) ehdotetaan vastaavasti 35. ja 37. palkkaluokkaan, koska näiltä viranhaltijoilta vaaditaan asiaan kuuluva teknillinen pätevyys ja he ovat lisäksi vuorotyössä.

Kun kunnalliskodin hoitohenkilökunta pätevyydeltään on samalla tasolla kuin sairaaloidenkin hoitohenkilökunta ja kun kunnalliskodin hoidettavat taasen ovat usein vaikeampia kuin sairaaloiden potilaat, olisi hoitohenkilökunta edelleenkin pysytettävä samoissa palkkaluokissa kuin sairaaloiden hoitohenkilökunta. Siihen niin henkisesti kuluttavaan kuin fyysillisiä voimia kysyvään toimintaan nähden, mikä hoitohenkilökunnan osana kunnalliskodissa on, ehdotetaan kaikkien näiden viranhaltijain palkkaluokkia korotettavaksi ainakin 3 luokalla, joten ylihoitajatar olisi sijoitettava 28:een, yöylihoitajatar 32:een, osastonhoitajattaret (14 kpl.) 34:een, hoitajattaret (40 kpl.) 38:een, poliklinikan ja laboratorionhoitajattaret kumpikin 34:een. Jos kuitenkin sairaaloiden vastaavat viranhaltijat sijoitettaisiin korkeampiin palkkaluokkiin, olisi kunnalliskodinkin hoitohenkilöstö vastaavasti sijoitettava.

Käsityönohjaaja ja -apulaisohjaaja ehdotetaan siirrettäväksi edellinen 37. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan, johon sairaaloiden pesulanhoitaja on ehdotettu, ja jälkimmäinen 42. palkkaluokasta 40:een eli samaan, johon sanottu viranhaltija jo edellisessä palkkojen järjestelyssä oli esitetty sijoitettavaksi ja johon sairaaloiden liinavaatevaraston apulaishoitaja on nyt ehdotettu. Kummaltakin viranhaltijalta vaaditaan alansa tarvittava pätevyys, jota paitsi heillä on apunaan *vain* hoidokastyövoimaa suuren laitoksen vaatteiden valmistuksessa ja paikkuussa.

Työlaitoksen viranhaltijoihin nähden ehdotetaan työnjohtajat (3 kpl.) 32. palkkaluokkaan eli samaan, missä jo yksi työnjohtajista on, koskei ole olemassa perusteltua aihetta pitää ko. kolmea työnjohtajaa alemmassa palkkaluokassa. Portinvartijan virat (3 kpl.) olisi sijoitettava 40. palkkaluokkaan, koska nämä joutuvat olemaan vuorotyössä.

Sikalan lämmittäjän virka jäi epähuomiossa viime palkkojen järjestelyssä alempaan palkkaluokkaan kuin kunnalliskodin muut lämmittäjät, mistä myöskin oli aikoinaan tehty

esitys asian oikaisemiseksi. Kun tältä viranhaltijalta vaaditaan sama teknillinen pätevyys kuin muiltakin, olisi tehty virhe nyt oikaistava.

Pesulaitoksen hoitajan virka ehdotetaan 35. palkkaluokkaan kuten sairaaloiden vastaava viranhaltija, apulaishoitaja samasta syystä 40. palkkaluokkaan, lämmittäjä-mekaanikko ehdotetaan samaan, 35. palkkaluokkaan, kuin kunnalliskodin toinenkin mekaanikko, koska ko. virka jäi epähuomiossa jo edellisessä palkkojen järjestelyssä korottamatta, pesuapulaiset (3 kpl.) ehdotetaan sijoitettavaksi 45. palkkaluokkaan johon jälelläolevista 14 pesuapulaisesta olisi vielä sijoitettava 2 (ns. punkkapesijää), koska näiden työ on katsottava yhtä raskaaksi kuin edellisten kolmen (konepesijän); 12 pesuapulaisen virkaa ehdotetaan sijoitettavaksi 47. palkkaluokkaan.

Tervalammen työlaitos.

Tervalammen työlaitoksen viranhaltijain palkat ovat yleensä olleet alemmat kuin vastaavissa asemissa olevien kaupungin muiden viranhaltijain. Tätä asiantilaa on aikaisemmin yritetty perustella sillä, että elinkustannukset maaseudulla ovat alhaisemmat kuin kaupungissa. Tämä pitääkin paikkansa joihinkin ruokatarvikkeisiin ja vuokriin nähden, mutta ero on kuitenkin pienempi kuin asiaan perehtymättä voidaan luulla. Vuokraero esim. Käpylässä ja Tervalammella samanlaisesta huoneen ja keittiön huoneistosta, josta puuttuvat kaikki mukavuudet, on noin 55 markkaa kuukaudessa. Useimmat ruokatarvikkeet maksavat maaseudulla yhtä paljon kuin kaupungissa ja samoin on laita vaatetustarvikkeidenkin, mutta lisäksi on tervalampelaisten yleensä hankittava vaatteensa ja monet taloustarvikkeensakin kaupungista, jolloin matkakustannukset tulevat heidän vahingokseen. Lisäksi on huomattava, että Tervalammen työlaitoksen viranhaltijain on lasten kouluttamiseksi oppi- tai ammattikouluissa hankittava lapsille asunto ja huolto kaupungissa.

Tervalammen työlaitoksen johtajan virka ehdotettiin jo vuonna 1944 korotettavaksi 15. palkkaluokkaan eli samaan, johon se nyt esitetään. Ottamalla huomioon laitoksen suuren maatilan ja sille kuuluvat vakinaiset huoltotehtävät, pidetään viran nykyistä palkkausta liian alhaisena.

Muut Tervalammen työlaitoksen korotettavaksi ehdotetut virat on suurin piirtein ehdotettu samoihin palkkaluokkiin kuin missä Käpylän työlaitoksen vastaavat virat nykyisin ovat.

Laitoksen kirjanpitäjän on huolehdittava koko laitoksen kaikenlaatuisesta kirjanpidosta, josta maatilan eri tuotantohaaroineen varsin laaja liikelaskennallinen kirjanpito on siksi vaativaa, että virka olisi täysin rinnastettava kaupungin sairaalain kirjanpitäjän virkoihin. Ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 30. palkkaluokkaan.

Toimistoapulaisen virka, johon kuuluu myös laitoksen kassanhoito, ehdotetaan työmäärän ja vastuun vuoksi siirrettäväksi 39. palkkaluokkaan.

Mitä tulee vartijain esimiehen virkaan pidetään sen nostamista kolmella palkkaluokalla kohtuullisena, sillä nykyinen kuuden palkkaluokan ero kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen esimiehen viran välillä katsotaan kohtuuttoman suureksi. Vartijain esimiehen tehtävät ovat moninaiset ja vastuulliset. Hänen työaikansa ei rajoitu 8 tuntiin päivässä ja hänen on oltava aina, niin pyhänä kuin arkenakin, valmiina toimimaan monesti hyvin arkaluontoisissakin tehtävissä. Hänen virkansa esitetään sijoitettavaksi 30. palkkaluokkaan.

Asentajan, puusepän ja sepän virat ehdotetaan 37. palkkaluokkaan eli samaan kuin

missä vartijain virat ovat, sillä heiltä vaaditaan sekä ammattitaitoa että samoja suorituksia kuin vartijoilta. Heidät on myös johtosäännössä rinnastettu vartijoihin.

Sairaanhoitajalle maksetaan nykyisin ylimääräistä palkkiota 700 mk kuukaudessa naisosaston hoidosta. Jos tehtävien nykyinen järjestely jäisi pysyväiseksi, tulisi sairaanhoitajan toimi sijoittaa 36. palkkaluokkaan, jotta nykyisin maksettavasta lisäpalkkiosta voitaisiin luopua. Kun naisosaston aiheuttamia virkoja ei ole vielä muiltakaan osiltaan vakinaistettu, ehdotetaan sairaanhoitajan virka korotettavaksi toistaiseksi vain kahdella palkkaluokalla eli 39. palkkaluokkaan.

Emännöitsijän virka ehdotetaan korotettavaksi 37. palkkaluokkaan, missä ovat nykyisin lastensuojelulautakunnan alaisten koulukotien emännöitsijäin virat.

Maataloustyönjohtajan virka ehdotetaan 30. palkkaluokkaan, sillä Tervalammen maatilan suurilla viljelmillä tulisi olla täysin nykyajan vaatimuksia vastaava ja täydellisen ammattitaidon omaava maataloustyönjohtaja, jollaista nykyisillä palkoilla on ollut vaikea saada. Samoista syistä työlaitoksen puutarhurin ja karjanhoitajan virat ehdotetaan sijoitettavaksi 33. palkkaluokkaan, sillä kumpainenkaan ei pääse osalliseksi nyt lyhennetystä, keskimäärin 8-tunnin työajasta. Karjanhoitaja on vankiloissa työmestarin palkkaluokassa, missä nykyinen palkka on 8,340 mk kuukaudessa, minkä lisäksi tulevat perhelisä ja virkapuku, mitä viimemainittuja etuja ei kaupungilla ole.

Auton- ja traktorinkuljettaja kuuluu 38. palkkaluokkaan. Kun häntä on verrattava vartijaan, ehdotetaan, että hänen virkansa siirrettäisiin 37. palkkaluokkaan.

Huoltolautakunnan työtuvat.

Työtupien johtajan virka kuuluu 22. ja työtuvan hoitajan virka 33. palkkaluokkaan. Mitä erikoisesti työtupien johtajan virkaan tulee, jäi se sitä vakinaistettaessa vuoden 1939 alussa vähän alemmin palkatuksi kuin mitä virka sopimuspalkkaisena ennen sen vakinaistamista oli ollut ja kuului siihen lisäksi silloin luontoisetuna kaupungin puolesta puhelin, joka vakinaistamisen jälkeen jäi pois. Senvuoksi ehdotetaan työtupien johtajan virka korotettavaksi 20. ja työtuvan hoitajan virka 30. palkkaluokkaan.

Työtupien apulaishoitajalta vaaditaan ammattitaitoa sekä kykyä järjestyksen ylläpitoon asianomaisella osastolla, minkä lisäksi toimi on vastuullinen töiden järjestelyyn ja valvomiseen nähden. Toimeen kuuluu myöskin tilausten vastaanotto ja niiden toimittamisesta huolehtiminen. Työ on siten vaativampaa ja vastuullisempaa kuin 35. palkkaluokkaan ehdotettujen käsityönopettajien, joiden esimiehiä apulaishoitajat ovat. Sanotun johdosta ehdotetaan apulaishoitajien virat siirrettäviksi 34. palkkaluokkaan.

Työtupien kirjanpitäjän virka on 37. palkkaluokassa. Kirjanpitäjän tehtävät ovat työtuvissa verrattain vaativat ja työtupien liiketoiminnasta johtuen monipuolisetkin. Viran nykyisellä haltijalla on 1,056 markan suuruinen henkilökohtainen palkanlisä vuodessa korvauksena siitä, että hän siirtyessään ent. naisten työtuvista huoltolautakunnan työtupiin ja hänen samalla tultuaan sääntöpalkkaiseksi, hänen vuosipalkkansa jäi sanottua määrää pienemmäksi. Ylläsanotun johdosta ehdotetaan kirjanpitäjän virka korotettavaksi 33. palkkaluokkaan, jolloin samalla edellä mainittu henkilökohtainen palkanlisä jo käytännöllisyydenkin vuoksi olisi jätettävä pois.

Työtupien kassanhoitajan, jonka virka kuuluu 40. palkkaluokkaan, tehtävät ovat ainakin yhtä vaativia kuin esim. huoltoviraston huoltokanslioiden kassanhoitajien viroissa, jotka on ehdotettu siirrettäviksi 38. palkkaluokkaan ja kun lisäksi otetaan huomioon työtupien liiketoiminnasta johtuva työn monipuolisuus ja vaativaisuus, ehdotetaan, että työtupien kassanhoitajan virka sijoitettaisiin 38. palkkaluokkaan.

Työtupien toimistoapulaisen virka, joka on 41. palkkaluokassa, ehdotetaan siirrettäväksi 39. palkkaluokkaan samoinkuin huoltovirastonkin toimistoapulaiset.

Työtupien myymälänhoitajat kuuluvat 43. palkkaluokkaan. Virat ehdotetaan siirrettäviksi 41. palkkaluokkaan, joka palkkaus lähinnä vastaisi yksityisten työnantajien vastaavanlaisille myymälänhoitajille maksamia palkkoja.

Työtupien työnjohtajat kuuluvat nyt 37. palkkaluokkaan ja apulaistyönjohtajat 40. palkkaluokkaan. Heiltä vaaditaan ammattitaitoa ja kykyä itsenäiseen työnjohtoon ja tämän vuoksi he ovat täysin verrattavissa kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työnjohtajiin, joista jo yksi on 32. palkkaluokassa ja joista muut on ehdotettu samaan 32. palkkaluokkaan. Tämän vuoksi esitetään, että työnjohtajan ja apulaistyönjohtajan virat siirrettäisiin kaikki 32. palkkaluokkaan ja että »apulaistyönjohtajan» nimitys samalla muutettaisiin »työnjohtajaksi».

Työtupien käsityönopettajat toimivat hoidokkien työnjohtajina ja käsityönopettajina. Heiltä vaaditaan käsityönopettajan koulutus, minkä vuoksi nykyistä 40. palkkaluokkaa pidetään kohtuuttoman alhaisena heidän ammattitaitoonsa verrattuna. Nykyisillä palkoilla on aivan mahdotonta saada päteviä käsityönopettajia työtupien palvelukseen ja tästä on seurauksena, että se ei voi olla vaikuttamatta työtupien kannattavaisuuteen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että käsityönopettajien virat sijoitettaisiin 35. palkkaluokkaan.

Leikkaaja kuuluu 40. palkkaluokkaan, mutta ottaen huomioon sen, että viranhaltijalta vaaditaan täydellinen räätälinverstaan leikkaajan ammattikoulutus ja pätevyys, ehdotetaan leikkaajan virka samaan palkkaluokkaan kuin käsityönopettajan viratkin, eli 35. palkkaluokkaan.

44. palkkaluokkaan kuuluva myymäläapulaisen virka ehdotetaan siirrettäväksi 42. palkkaluokkaan, joka lähinnä vastaa niitä palkkoja, joita tämänlaatuisissa tehtävissä muualla maksetaan.

Keittiöapulaisen virka ehdotetaan siirrettäväksi 47. palkkaluokkaan eli samaan, mihin mm. kunnalliskodin keittiöapulaiset on ehdotettu.

Huoltotoimen toimitusjohtaja huomauttaa lisäksi, että huoltoviraston keskuskansliassa kirjaajan lisäksi aina on toiminut kaksi toimistoapulaista yksinomaan konekirjoitustehtävissä. Toista vuotta sitten saatiin toiseen toimistoapulaisen virkaan kiinnitetyksi henkilö, joka omasi myös pikakirjoitustaidon ja tällöin voitiin toinen toimistoapulaisista luovuttaa keskuskanslian käytöstä. Koska vapailla työmarkkinoilla pika- ja konekirjoittajien palkat ovat suuret, on nykyisen pikakirjoittajan pysyminen virassa käynyt kyseenalaiseksi. Kun varsinkin johtoasemassa olevalle henkilölle hyvä pika- ja konekirjoittaja on suuremmaksi avuksi kuin kaksi konekirjoittajaa yhteensä ehdottaa toimitusjohtaja, että mainitun toimistoapulaisen virka siirrettäisiin 38. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan ja että viran nimitys muutettaisiin pikakirjoittajan viraksi. Tällöin jää hänen palkkansa kuitenkin 5—6,000 mk pienemmäksi kuin kahden konekirjoittajan yhteinen palkka. Tässä tapauksessa voitaisiin yksi nykyisin 41. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka kokonaan lakkauttaa. Lopuksi lausuu toimitusjohtaja mielipiteenään, että on mitä suurinta tuhlausta käyttää johtavassa asemassa olevien viranhaltijain aikaa hitaaseen konekirjoitussaneluun, kun ylivoimaisesti suuremmassa osassa tapauksia asiat voidaan hoitaa muutamassa hetkessä pikakirjoitussanelulla.

Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunta huomauttaa, että lautakunnan alaiset viranhaltijat yleensä ovat palkkojensa puolesta heikommassa asemassa kuin monien muiden hallintohaarojen

viranhaltijat. Näin on asianlaita erikoisesti lastensuojeluvirastossa toimiviin nähden, jotka eivät nauti mitään luontoisetuja ja niin ollen ovat varsin epäedullisessa asemassa laitoshenkilökuntaan nähden, joilta perittävä nykyiseen hintatasoon verrattuna suhteettoman alhainen luontoisetujen korvaus melkoisesti korottaa heidän realipalkkaansa. Tästä johtuva epäsuhde laitos- ja virastohenkilökunnan välillä olisi lautakunnan mielestä oikeudenmukaisuuden nimessä saatava korjatuksi.

Lautakunta viittaa Kvston painetussa asiakirjassa n:o 26 vuodelta 1945 olevaan esitykseensä ja korostaa erikoisesti, että seuraavat virat olisi siirrettävä ylempään palkkaluokkaan:

lastenvalvojan virka olisi korotettava 17. palkkaluokasta 15. palkkaluokkaan, lastensuojeluviraston vahtimestarin virka 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan, Sofianlehdon pikkulastenkodin hoitajattaren virka 33. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan, Toivolan koulukodin suutarin toimi 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan, Ryttylän tilan toimistoapulaisen virka 41. palkkaluokasta 40. palkkaluokkaan.

Oikeusaputoimisto.

Oikeusapulautakunta huomauttaa, että kelpoisuusvaatimuksena oikeusavustajan ja apulaisoikeusavustajan virkoihin on tuomarintutkinto ja sen jälkeen hankittu riittävä käytännöllinen kokemus lainopillisella alalla. Nämä virat ovat huonommin palkattuja kuin useammat muut kaupungin virat, joissa on pienemmät pätevyysvaatimukset. Koska työt toimistossa alueliitoksen jälkeen jatkuvasti ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet, esitetään, että oikeusavustajan virka siirrettäisiin 17. palkkaluokasta 13. palkkaluokkaan ja apulaisoikeusavustajan virka 19. palkkaluokasta 15. palkkaluokkaan. Edelleen huomautetaan, että toimistoapulaisen tehtäviin tähän saakka on kuulunut pääasiassa konekirjoitus sekä muu erilainen toimistotyö ja asiakirjojen jättö virastoihin, mutta että mainittu viranhaltija nyttemmin toimiston lisääntyneen työn vuoksi joutuu mainittujen tehtävien lisäksi myös itsenäisesti laatimaan kirjelmiä ja asiakirjoja yksinkertaisissa tapauksissa. Tämän johdosta esitetään, että hänen virkansa siirrettäisiin 41. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Työnvälityslautakunta.

Työnvälityslautakunta huomauttaa, että voimassa olevassa palkkaluokituksessa esiintyy edelleen työnvälitystoimiston kohdalla erinäisiä epätasaisuuksia, jotka työnvälitysvirkailijain keskuudessa ovat herättäneet tyytymättömyyttä. Lautakunta pitää niiden poistamista suoranaisena välttämättömyytenä. Näistä mainitaan ensinnä merimiesosaston johtajan virka, joka on rinnastettavissa apulaissatamakapteenin ja jäänsärkijä Otson päällikön virkoihin, joissa vaaditaan vastaava pätevyys. Viime vuoden vaihteessa tapahtunutta palkanjärjestelyä varten ehdotti lautakunta, että virka sijoitettaisiin ainakin 20. palkkaluokkaan. Vuoden 1946 talousarvion käsittelyn yhteydessä sijoitettiin työnvälitystoimiston vasta perustetun ravintolaosaston johtajan virka 20. palkkaluokkaan, johon se oli ehdotettu silmälläpitäen, että se tulisi samaan palkkaluokkaan kuin merimiesosaston osastonjohtajan virka. Edellämainitussa palkkajärjestelyssä Kvsto kuitenkin sijoitti merimiesosaston johtajanviran 24. palkkaluokkaan, joten se, vaikka sitä on pidetty lähtökohtana uutta virkaa perustettaessa, on jäänyt tätä huomattavasti huonompaan asemaan. Tämän nojalla esitetään, että merimiesosaston johtajan virka siirrettäisiin 20. palkkaluokkaan.

Alaosastojen osastonhoitajien virat ovat niinikään jääneet muista viroista jälkeen, mikä ilmenee niitä verrattaessa palkkaluokittelun muihin toimiin, joissa vaaditaan vastaa-

vanlaista pätevyyttä. Jos esimerkiksi rakennusammattimiesten alaosasto halutaan saada asiallisesti hoidetuksi on siihen, kun virka jälleen tulee haettavaksi, pyrittävä saamaan rakennusmestarin pätevyyden omaava henkilö. Metalliammattimiesten alaosaston hoitajana toimii nyt jo koulutettu konemestari, mikä onkin katsottava tähän virkaan otettavalle henkilölle sopivaksi pätevyysvaatimukseksi. Kysymyksessä olevia ala-osastojen osastonhoitajien virkoja perustettaessa pidettiin niitä verrannollisina kansakoulunopettajan virkoihin. Opettajien virat kuuluvat nykyään miespuolisten 28. ja naispuolisten 29. palkkaluokkaan, kun osastonhoitajien virat ovat 30. ja 33. palkkaluokassa. Tämän nojalla esitetään, että työnvälitystoimiston miesosaston hoitajien virat siirrettäisiin 30. palkkaluokasta 28. palkkaluokkaan ja naisosaston hoitajien virat sekä merimiesosaston naisosaston hoitajan virka 33. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan.

Erikoisosastojen toimentajille on aina ollut asetettava suurempia vaatimuksia kuin yleisten osastojen toimentajille. Niinpä on henkisen työn osastolla heiltä vaadittava kielitaito, jota omaavia henkilöitä ei nykyisillä palkoilla ole mahdollista saada. Erikoisosastojen toimentajien virkoja on verrattava alaosastojen osastonhoitajien virkoihin. Koska kaikkien erikoisosastojen toimentajien palkkoja ei voida samanaikaisesti esittää korotettaviksi, ehdotetaan, että kaksi henkisen työn osastonhoitajaa, yksi kummallakin vastaanottopuolella, siirrettäisiin 33. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan.

Kirjaajan palkka, joka on 39. palkkaluokan mukainen, on liian alhainen. Vastaavat virat ovat yleensä vähintään 37. palkkaluokassa. Tämän nojalla ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan.

Erikoisosastoja varten on varattu kolme 37. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaista. Kun osastoilla vaaditaan nopeita konekirjoittajia eikä sellaisia nykyisellä palkalla ole ollut mahdollista saada, esitetään, että vähintään yksi toimistoapulaisen virka siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Toimiston vahtimestareista kuuluu kaksi 40. palkkaluokkaan. Siihen nähden, että he joutuvat toimimaan järjestysmiehinä, mikä tehtävä on sekä vaativa että usein epämiellyttävä, ehdotetaan, että heidän virkansa sijoitettaisiin 39. palkkaluokkaan.

Ovenvartijan toimeen ei viimeisen haltijan siirryttyä muihin tehtäviin ole saatu uutta henkilöä, koska palkka on liian alhainen. Lautakunta ehdottaa, että virka siirrettäisiin 44. palkkaluokasta 43. palkkaluokkaan.

Lopuksi kiinnitetään huomiota henkisen työn tekijäin palkkojen suhteettomaan alhaisuuteen yleensäkin. Liian alhaiset palkat työnvälityslautakunnan alaisissa toimistoissa ovat aiheuttaneet lukuisia siirtymisiä toisiin toimiin, mikä ei ole voinut olla haitallisesti vaikuttamatta työnvälitystoimintaan.

Urheilu- ja retkeilylautakunta.

Lautakunta toteaa, että urheilu- ja retkeilytoimiston virat kauttaaltaan ovat alipalkatut. Yleispiirteenä on huomattava, että toimistopäällikön viran alhaisuus on ratkaisevasti vaikuttanut toisten virkojen palkkaluokkien määräämiseen alemmiksi.

Yksityiskohtaisena esimerkkinä urheilu- ja retkeilytoimiston virkojen palkkaluokkien suhteesta toisten virastojen virkoihin mainitaan, että lautakunnan urheiluohjaajan virka kuuluu 25. palkkaluokkaan, kun suomenkielisten kansakoulujen voimistelunneuvojat, joiden toimintapiiri on huomattavasti suppeampi ja työ yksinkertaisempaa, kuuluvat 24. palkkaluokkaan.

Toimistoapulaisten suhteen lautakunta huomauttaa, että toisen toimistoapulaisen tehtäviin kuuluu tilien hoito, kirjaajan ja vastuunalaisen arkistonhoitajan tehtävät sekä

tilejä ym. toimistoasioita koskeva kirjeenvaihto. Muiden virastojen kirjaajat kuuluvat yleensä 33.—36. palkkaluokkaan. Virka ehdotetaan siirrettäväksi 39. palkkaluokasta 36. palkkaluokkaan. Toisen toimistoapulaisen tehtäviin kuuluu lippukassojen hoitamisen lisäksi palkkalistojen tarkastus, konekirjoitustyöt ym. Hänen virkansa ehdotetaan siirrettäväksi 41. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan.

Korkeasaaressa viime vuonna tapahtuneen toimien järjestelyn jälkeen toimii rehumestari sekä eläintarhan että puiston työnjohtajana. Lisääntyneen työn vuoksi esitetään hänen virkansa siirrettäväksi 33. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan.

Kansanpuistojen kaitsijat ovat nykyisin neljässä eri palkkaluokassa nimittäin 37., 38., 39., ja 41. palkkaluokassa. Lauttasaaren kaitsija kuuluu 39. palkkaluokkaan ja Tuurholman kaitsija 41. palkkaluokkaan. Viimeksimainitun virka voidaan työmäärään ja vastuuseen nähden täysin rinnastaa Lauttasaaren kaitsijan virkaan. Näin ollen ehdotetaan, että Tuurholman kaitsijan virka siirrettäisiin 39. palkkaluokkaan.

Lopuksi huomautetaan, että Korkeasaaren saarenvartijaa, jonka tehtäviin kuuluu mm. moottoriveneen hoito ja kuljetus, ja Seurasaaren saarenvartijain virkoja, jotka kuuluvat 40. palkkaluokkaan, on kaitsijain virkojen palkkaluokkiin nähden pidettävä liian alhaisina. Tämän johdosta esitetään, että ensiksimainitut virat siirrettäisiin 39. palkkaluokkaan.

Työasiainlautakunta.

Työasiainlautakunta toteaa, että kaupungin viranhaltijoiden palkkataso ei ole seurannut muualla tapahtunutta nousua ja että suuri osa viranhaltijoista on siinä asemassa, ettei heillä ole enää takeita toimeentulosta, minkä johdosta lautakunnan mielestä kiireelliset toimenpiteet ovat tarpeen kaupungin virkailijakunnan palkkauksen perusteelliseksi korjaamiseksi.

Suomenkieliset kansakoulut.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta huomauttaa, että johtokunnan sihteerin virka, joka perustettiin kesäkuussa 1945 ja sijoitettiin 23. palkkaluokkaan, nykyään on alipalkattu. Käytännössä saavutettu kokemus on nimittäin osoittanut liitosalueen aiheuttaman työn paljon suuremmaksi kuin miksi se ennakolta arvioitiin. Siten sihteerin tehtäviin kuuluvat työt ovat paljon moninaisempia ja laajempia kuin miksi ne oli ajateltu virkaa perustettaessa ja sen palkkaluokkaa määriteltäessä. Myöskin tarkastajien opetuskentällä tapahtuva työ vie pitkien matkojen takia liitosalueen kouluihin runsaasti aikaa, mikä puolestaan tuntuu kanslian työssä sihteerien joutuessa hoitamaan tarkastajien juoksevia asioita. Sihteerin tehtäviin kuuluu lisäksi tarkastajaneuvoston sihteerin työt, joiden hoitamisesta aikaisemmin maksettiin eri palkkio. Kaupungin virastoissa ei ole vastaavanlaista virkaa, johon mainitun sihteerin tehtävien laatua suoranaisesti voitaisiin verrata. Vertauskohtana voidaan pitää Tampereen ja Turun kansakoulujen johtokuntien sihteerin virkoja, joissa palkkaluokka alunperin järjestettiin suhteellisesti paremmaksi. Virka ehdotetaan siirrettäväksi 20. palkkaluokkaan.

Kansakoulujen kirjanpitoa hoitavan toimistoapulaisen virka kuuluu 38. palkkaluokkaan, vaikka kaupungin muissa, myöskin paljon pienemmissä laitoksissa kirjanpitäjät ovat paljon paremmassa asemassa. Niinpä kaupungin sairaaloissa, joiden talous sairaalaa kohden on paljon suppeampi, on kussakin erikoinen kirjanpitäjä 29.—31. palkkaluokissa ja sairaalain tilivirastossa 25. palkkaluokassa. Koska liitosalueen 16 lisäkoulua on suuresti lisännyt myös kirjanpitäjän työtä, ehdotetaan, että hänen virkansa siirrettäisiin 32. palkkaluokkaan.

Koska oppivelvollisten luettelon kodissakävijäin työ on rinnastettavissa lastensuojelulautakunnan kodissakävijöiden työhön, mutta kun johtokunnan alaisten kodissakävijäin kesäajan työskentely ei liene yhtä vaativa kuin edellisten, esitetään, että heidän virkansa siirrettäisiin 40. palkkaluokasta 36. palkkaluokkaan, joten ne tulisivat olemaan kaksi palkkaluokkaa alempana kuin lastensuojelulautakunnan kodissakävijäin virat.

Kun tarkastajien kanslian ensimmäisen toimistoapulaisen tehtävät ovat vastuullisempia ja laajempia kuin toisen apulaisen, esitetään viran korottamista 40. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan. Työn vastuullisuuden ja heikon palkkauksen vuoksi on kaksi viranhoitajaa lyhyen ajan kuluessa siirtynyt toiseen toimeen.

Edelleen mainitaan, että suullisen esitystaidon neuvojan virka, joka perustettiin keväällä 1945, sijoitettiin 27. palkkaluokkaan eli siis samaan, jossa kansakoulujen liikunnanneuvojan virat silloin olivat. Tämän jälkeen siirrettiin viimeksimainitut virat kuitenkin 24. palkkaluokkaan. Kun suullisen esitystaidon neuvojan virkaa niin luonteeltaan kuin työmäärältään ja aineen tärkeydenkin kannalta voidaan pitää täysin sanottuihin virkoihin verrattavana, pidetään luonnollisena, että virat ovat samassa palkkaluokassa. Vielä viitataan siihen, että kansakoulujen jatkoluokkien opettajan virat on vuoden 1946 alusta lukien siirretty 27. palkkaluokkaan. On kuitenkin ilmeistä, että neuvojan virkaa on pidettävä luokkaopettajan virkaa edesvastuullisempana senkin vuoksi, että neuvojan tehtävänä on korottaa luokkaopettajienkin opetustaitoa. Lopuksi korostetaan, että neuvojan työtaakka on alueliitoksen johdosta huomattavasti lisääntynyt siitä, mitä virkaa perustettaessa voitiin otaksua. Tämän nojalla esitetään, että virka siirrettäisiin 24. palkkaluokkaan.

Lopuksi ehdotetaan, että Aleksis Kiven kansakoulun talonmiehen ja Kallion kansakoulun talonmies-lämmittäjän virat korotettaisiin 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan, koska mainitut kansakoulutalot ovat kaupungin suurimmat.

Työväenopisto.

Työväenopiston johtokunta katsoo, että opiston johtajan palkka olisi tarkistettava. Senjälkeen kun nykyinen johtaja vuonna 1938 astui virkaansa, ovat hänen tehtävänsä sekä laadultaan että laajuudeltaan suuresti muuttuneet. Niinpä on nykyään joka kesä ollut lakisääteistä lomatoimintaa, jonka valtionavun saamiseksi tulee kestää vähintään 6 viikkoa. Tämän suunnittelu ja ohjaus aiheuttaa johtajalle paljon lisätyötä. Opistolla on jo 3 vuoden aikana ollut toimintaa myös Käpylässä ja viime syksynä aloitti opisto työskentelynsä myöskin Haagassa, Oulunkylässä ja Tapanilassa, joilla paikkakunnilla opiston johtajan on henkilökohtaisesti ohjattava ja valvottava toimintaa. Opiston työ on tämän johdosta muodostunut niin laajaksi ja monipuoliseksi, ettei johtajalla ole mahdollisuuksia sivutoimen pitoon. Tämän nojalla johtokunta esittää, että työväenopiston johtajan virka siirrettäisiin 15. palkkaluokasta 12. palkkaluokkaan.

Ammattiopetuslaitosten johtokunta.

Ammattiopetuslaitosten johtokunta huomauttaa, että kirjapainokoulun ammattiopettajat ovat ennen kouluun tuloaan työskennelleet suurten kirjapainojen faktoreina. Nykyisin heidän palkkansa ovat huomattavasti alemmat kuin faktorien, joiden palkat sosiaaliministeriö on vahvistanut 13—14,000 mk:ksi kuukaudessa. Tämän nojalla esitetään, että kirjapainokoulun kaksi opettajan virkaa siirrettäisiin 27. palkkaluokasta 25. palkkaluokkaan ja yksi virka 29. palkkaluokasta 27. palkkaluokkaan.

Tyttöjen ammattikoulun pesun ja silityksen sekä tarjoilun opettajien virat vakinaistettiin äskettäin ja sijoitettiin 35. palkkaluokkaan vaikka johtokunta oli ehdottanut 33. palkkaluokkaa. Johtokunta oli tehnyt ehdotuksensa sillä perusteella, että näiltä opettajilta puuttuu luokkaopettajien vastuu. Muussa tapauksessa ne olisi ehdotettu sijoitettaviksi 29. palkkaluokkaan, missä luokkaopettajienkin virat ovat. Huomioonottaen, että ensiksimainitut opettajat suorittavat täyden opetusmäärän esitetään, että pesun ja silityksen sekä tarjoilun opettajien virat siirrettäisiin 35. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan.

Valmistavan poikien ammattikoulun opettajien virat ovat kauttaaltaan alemmat kuin vastaavan pätevyyden omaavien viranhaltijoiden palkat kaupungin teknillisten laitosten ja teollisuuden palveluksessa. Mainitut opettajat ovat pätevyyteensä nähden kolmea luokkaa, nimittäin diploomi-insinöörejä, insinöörejä ja filosofianmaistereita. Viitaten vastaavalla pätevyydellä varustettujen viranhaltijoiden palkkaukseen muissa kaupungin laitoksissa esitetään, että valmistavan poikien ammattikoulun opettajista diploomi-insinöörit siirrettäisiin 23. palkkaluokasta 19. palkkaluokkaan sekä insinöörit ja yleisten aineiden opettajat 21. palkkaluokkaan.

Valmistavan poikien ammattikoulun ammattityötä opettavat työmestarit ovat pätevyydellään teknillisen koulun käyneitä teknikkoja tai omaavat vastaavan pätevyyden. Yleensä kaupungin palveluksessa olevat konemestarit ja työnjohtajat sekä esimerkiksi kansakoulujen veistonopettajat kuuluvat 27. palkkaluokkaan, johon nämäkin opettajat olisi sijoitettava, jotta virkoihin voitaisiin saada päteviä henkilöitä. Näin ollen esitetään, että työmestareiden virat siirrettäisiin 29. palkkaluokasta 27. palkkaluokkaan.

Lopuksi esitetään, että valmistavan poikien ammattikoulun rehtori, kuten muutkin diploomi-insinöörit, olisi palkattava 19. palkkaluokan mukaan.

Kotitalouslautakunta.

Kotitalouslautakunta mainitsee, että kun kaupungin silloisen sosiaalilautakunnan yhteyteen vuonna 1927 asetettiin kotitalousjohtokunta, perustettiin samalla kolme kotitalousneuvojan virkaa, jotka sijoitettiin samaan palkkaluokkaan, johon kansakoulun jatkoluokkien talous- ja käsityönopettajat kuuluivat. Vähitellen on kuitenkin näiden välillä muodostunut huomattava ero palkkauksen suhteen vaikka molempiin virkoihin on samat pätevyysvaatimukset, nimittäin täydellinen opettajapätevyys asianomaisesta ammatillisesta valmistuslaitoksesta. Lisäksi joutuvat kotitalousneuvojat työnsä laadun mukaisesti toimimaan hyvin itsenäisesti, etupäässä täysikasvuisten oppilaiden parissa. Tämä asettaa erittäin suuria vaatimuksia opettajan henkilökohtaiselle ominaisuudelle ja taidolle ohjata ja johtaa arvostelukykyistä yleisöä. Lautakunta mainitsee lisäksi, että kun vuoden 1946 alusta liitosalueelle perustettiin uusi kotitalousneuvojan virka, osoittautui hyvin vaikeaksi saada siihen sopivaa henkilöä, johtuen tämä epäilemättä siitä, että palkkaedut ovat alhaiset toimen laatuun ja sen asettamiin vaatimuksiin sekä pätevyysehtoihin nähden. Esittämänsä nojalla lautakunta ehdottaa, että ammattiopettajapätevyyden omaavien kotitalousneuvojien virat siirrettäisiin 32. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan.

Lastentarhat.

Lastentarhain johtokunta huomauttaa, että Kvston 30. 8. 1922 tekemän päätöksen mukaan lastentarhan opettajat rinnastettiin palkkaukseen nähden alakansakoulun opettajiin. Kun lastentarhat vuonna 1931 kokonaan siirtyivät kaupungin haltuun, sijoitettiin niinikään lastentarhanopettajien virat samaan palkkaluokkaan kuin alakansakoulun opettajien. Vuosina 1936 ja 1938 tapahtuneissa palkkajärjestelyissä siirrettiin alakansakoulun-

opettajien virat nykyiseen 32. palkkaluokkaan, lastentarhainopettajien jäädessä 35. palkkaluokkaan. Tämä suuri eroavaisuus ei johtokunnan mielestä ole oikeudenmukainen. Lastentarhanopettajalta vaaditaan kaksivuotinen kurssi lastentarhan opettajan seminaarissa. Seminaariin pyrkivältä vaaditaan vähintään keskikoulutodistus ja esiharjoittelua lastentarhoissa. Lastentarhojen opettajien työaikaa arvosteltaessa on otettava huomioon, ettei se voi rajoittua asetuksessa säädettyyn 4 tunnin päivittäiseen minimiaikaan, mikä tarkoittaa lasten tarhassa oloa. Lapset ovat tosiasiallisesti normaalilastentarhassa kauemmin ja opettajalle kuuluu tämän ajan ulkopuolella paljon työtä toimintaohjelmien ja askartelun suunnittelemisessa, askarteluvälineiden hankkimisessa, valmistamisessa ja hoidossa, kotikäynneillä ja vanhempienkokousten järjestämisessä. Lastentarhain opettajien pedagooginen ja sosiaalinen työ on katsottava saman veroiseksi kuin alakoulun opettajan työ. Koska lisäksi mm. Tampereella, Turussa ja Kotkassa mainitut opettajat nauttivat korkeampaa palkkaa kuin Helsingissä, esitetään, että lastentarhain opettajien virat siirrettäisiin 35. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan eli samaan kuin missä alakansakoulunopettajien virat ovat.

Samoilla perusteilla esitetään, että päiväkodeissa toimivien lastentarhanopettajien virat siirrettäisiin 34. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan.

Mitä lastentarhan kanslian viranhaltijoihin tulee, todetaan, että laitosten toimintaa on monin tavoin laajennettu ja monia uusia laitoksia perustettu. Tehtävät ja vastuu ovat suuresti kasvaneet ja lisääntyvät jatkuvasti myöskin alueliitoksen johdosta, joten työ on kokonaan muuttunut. Kanslianhoitaja, joka mm. suorittaa pääasiallisen työn lastentarhain johtokunnan alaisten 41 laitosten talousarvioehdotusta valmisteltaessa ja hoitaa laitosten yhteisen kirjanpidon, kuuluu 34. palkkaluokkaan, mutta olisi työn laatuun ja edesvastuuseen nähden sijoitettava 30. palkkaluokkaan. Toimistoapulaisten viroista olisi toinen siirrettävä 39. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan ja toinen 41. palkkaluokasta 40. palkkaluokkaan.

Edelleen todetaan, että lastentarhain tarkastajien palkkaus on vaatimaton virkoihin liittyvään suureen edesvastuuseen nähden sekä verrattuna muihin samantapaisiin virkoihin. Apulaistarkastaja, jonka työ laitoksen olojen valvomisessa yhä lisääntyy, ei edes saa samaa palkkaa kuin tyttöluokan opettaja kansakoulussa. Lastentarhain tarkastaja, joka on viraston päällikkö ja varsinaisten tarkastajatehtävien ohella velvollinen valmistamaan ja esittelemään johtokunnalle kaikki laitoksia, niiden henkilökuntaa sekä toimintaa koskevat asiat, kuuluu 27. palkkaluokkaan ja apulaistarkastaja 30. palkkaluokkaan. Esitetään, että ensinmainittu virka siirrettäisiin 24. palkkaluokkaan ja viimeksimainittu 27. palkkaluokkaan.

Lopuksi esitetään, että lastentarhain lääkärin virka työn laajentumisen vuoksi siirrettäisiin 23. palkkaluokasta 20. palkkaluokkaan.

Vihdoin johtokunta huomauttaa, että 27. 11. 1946 perustettiin Lauttasaaren ja Munkkiniemen lastentarhoihin kaksi 50. palkkaluokkaan kuuluvaa talousapulaisen virkaa. Senjälkeen on lastentarhain vastaavanlaiset 9 talousapulaisen virkaa siirretty 50. palkkaluokasta 49. palkkaluokkaan. Tämän nojalla esitetään, että Lauttasaaren ja Munkkiniemen lastentarhain talousapulaisten virat siirrettäisiin 49. palkkaluokkaan.

Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston johtokunta toteaa ensiksi, että kirjaston viranhaltijain palkkaus on kokonaisuudessaan jäänyt jäljelle niiden alojen viranhaltijoiden palkkauksessa, joihin kirjastoala on ensisijassa verrattava. Kun kirjastoapulaisten virat alkuaan perustettiin,

asetettiin ne palkkauksessa samalle tasolle kuin alakansakoulunopettajien virat, mutta ovat nyt 3—7 palkkaluokkaa alempana. Koska on katsottava, että kirjastovirkailijain työ viime vuosien aikana on laadultaan suuresti muuttunut ja erikoisesti opiskeluneuvonnan muodossa laajentunut ja niin muodoin kirjastotyötehtävien hoito asettaa viranhaltijoille yhä suurempia ja moninaisempia vaatimuksia, johtokunta ei pidä oikeudenmukaisena enää rinnastaa kirjastoapulaisen virkoja alakansakoulunopettajien virkoihin, vaan olisi ne vähintään rinnastettava yläkansakoulunopettajien virkoihin. Kirjastotyön laadun muuttuminen ilmenee siitäkin, että kirjastoapulaisen viroissa nykyään on 65.1% korkeakoululoppututkinnon suorittaneita. Kun toisaalta kirjaston kehitys on laadullisesti muuttanut kirjastotyön, on toisaalta kehitys myös muuttanut kaupunginkirjastoa laitoksena siten, että Töölön, Käpylän ja Vallilan haarakirjastot sekä sairaalahaarakirjasto ovat viime aikoina saaneet uusia osastoja ja siten huomattavasti laajentuneet. Tämän vuoksi on mainittujen haarakirjastojen hoitajien virat asetettava korkeampaan palkkaluokkaan kuin muiden pienempien haarakirjastojen hoitajien. Samoista seikoista johtuu myös, että Töölön, Käpylän ja Vallilan haarakirjastojen siivooja-vahtimestarien työt ovat lisääntyneet, joten heidänkin palkkansa olisi vastaavasti korotettava. Tämän nojalla esitetään, että kirjaston johtajan virka siirrettäisiin 15. palkkaluokasta 10. palkkaluokkaan, apulaisjohtajien ja Kallion haarakirjaston hoitajan virat 23. palkkaluokasta 18. palkkaluokkaan, Töölön, Käpylän ja Vallilan haarakirjastojen sekä sairaalahaarakirjaston johtajien virat 31. palkkaluokasta 23. palkkaluokkaan, Eteläisen, Munkkiniemen, Lauttasaaren ja Malmin haarakirjastojen johtajien palkat 31. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan, kirjastoapulaisten virat 35. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan sekä Töölön, Käpylän ja Vallilan haarakirjastojen siivooja-vahtimestarien virat 49. palkkaluokasta 47. palkkaluokkaan.

Kaupunginmuseo.

Kaupunginmuseon johtokunta huomauttaa, että kun museon amanuenssin virka perustettiin ja vastanimitetty amanuenssi astui toimeensa vuoden 1946 alusta, johtokunnalla ei vielä ollut mahdollisuuksia muodostaa oikeata käsitystä niistä pätevyysvaatimuksista, jotka tämän viran haltijalle olisi asetettava. Kokemus on osoittanut, että palkkaedut on laskettava aivan toisen palkkaluokan mukaan kuin sen, mikä vahvistettiin virkaa suunniteltaessa. Amanuenssi on museon viranhaltijoista ainoa, jonka säädetty virka-aika kestää koko työpäivän. Näin ollen viran hoito on hänelle päätoimi päinvastoin kuin museon johtajan ja vahtimestarin tehtävät. Amanuenssin on oltava itsenäinen, filosofiankandidaattitutkinnon suorittanut ja senjälkeen taide- ja kulttuurihistorian alalla ansioitunut henkilö. Hänen on myös kyettävä suorittamaan kaikki toimistotehtävät. Lisäksi hän vielä on velvollinen päivittäin hoitamaan museon kassan niinä tunteina, jolloin museon kokoelmat ovat yleisön nähtävinä. Amanuenssin virkaa perustettaessa ja johtokunnan silloin ehdottaessa tämän viran haltijalle 42. palkkaluokan mukaista palkkaa, tapahtui erehdys, jota ei vielä ole voitu saada oikaistuksi. Kun on onnistuttu saamaan mainittuun virkaan henkilö, joka täysin mitoin täyttää kaikki viranhaltijalle asetettavat vaatimukset, katsotaan välttämättömäksi, että amanuenssin virka siirretään sellaiseen palkkaluokkaan, joka vastaa niitä suuria pätevyysvaatimuksia, jotka käytännössä saatu kokemus on osoittanut välttämättömiksi. Johtokunta katsoo, ettei museon amanuenssin virkaa millään voi rinnastaa kaupunginkirjaston amanuenssin virkoihin, vaan että vertailukohdaksi on otettava kaupunginarkiston amanuenssin virat. Tämän nojalla esitetään, että kaupunginmuseon amanuenssin virka siirrettäisiin 42. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan.

Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunta esittää, että kaupunginorkesterin henkilökunta jäi vuoden 1945 joulukuussa suoritetun palkkajärjestelyn ulkopuolelle, koska musiikkilautakunta silloisessa kokoonpanossaan ei ollut halukas puuttumaan asiaan. Lautakunta on kuitenkin nyt sitä mieltä, että se ilmeinen epäsuhde, joka jo vuosikausia on vallinnut mainittujen ja eräiden muiden kaupungin viranhaltijaryhmien palkkojen välillä, olisi korjattava. Orkesterin toimiston jätettyä yhteistyössä orkesterin valtuuskunnan kanssa laatimansa ehdotuksen orkesterin palkkaluokkien uudeksi järjestelyksi lautakunta toteaa, että orkesterin jäseniin nähden on alunperin sovellettu aivan liian alhaista palkka-asteikkoa. Ensiluokkaiselta muusikolta on nimittäin vaadittava monivuotista ja suuria rahamenoja kysyvää opiskelua sekä erikoislahjakkuutta. Kuitenkin ovat esimerkiksi palolaitoksen ruiskumestari ja kaupunginvoudin ulosottoapulaiset jo vuosikausia kuuluneet korkeampaan palkkaluokkaan kuin kolmisenkymmentä taiteellisesti hyvin pätevää kaupunginorkesterin jäsentä, joiden ammattikoulutus on keskimäärin vaatinut vähintään 10 vuotta ja joiden työsuoritukset alinomaan joutuvat julkisen arvostelun kohteeksi. Useimmissa tapauksissa kaupunginorkesterin jäsenyys on korkein yhteiskunnallinen ja taloudellinen asema, johon ensi luokan muusikko pääsee ja josta ei ole ylenemismahdollisuuksia alalla. Vielä huomautetaan, että orkesterin jäsenten tulee konserteissa esiintyä edustavasti puettuina, iltaisin hännystakissa ja päiväkonserteissa tummassa puvussa sekä että heidän on pakko itse hankkia kalliit soittimensa paria poikkeusta lukuunottamatta. Samoin on heidän omalla kustannuksellaan pidettävä soittimensa kunnossa.

Kun kaupunginorkesterin intendentin ja kirjastonhoitajan virat syksyllä 1942 yhdistettiin, harkittiin lautakunnassa uuden viran sijoittamista 20. palkkaluokkaan, mutta lopullinen tulos oli, että virka jäi 23. palkkaluokkaan. Tämä palkkaluokka on kuitenkin lautakunnan vakaumuksen mukaan aivan liian alhainen. Virka vaatii nimittäin henkilöä, jolla on akateeminen ja musikaalinen sivistys sekä molempien kotimaisten kielten lisäksi vieraittenkin kielten taito. Hänen tulee perusteellisesti tuntea musiikkikirjallisuus, maamme musiikkielämä, sen järjestö- ja toimintamuodot sekä luovat ja esittävät säveltaiteilijat. Intendentin työpäivä ei rajoitu yksinomaan toimistoaikaan, koska puhelinkeskusteluja virka-asioissa sattuu kaiken päivää ja jokainen konsertti on valvottava. Vihdoin intendentin velvollisuus toimia ulkomaalaisten johtajien ja solistien opastajana vie häneltä runsaasti aikaa. Tämän nojalla lautakunta pitää täysin aiheellisena, että intendentin virka sijoitetaan huomattavasti korkeampaan palkkaluokkaan kuin missä se nykyään on. Lautakunnan mielestä on epäkohta olemassa siinä, että esimerkiksi II kaupunginvoudin apulaisten virat ja kaasulaitoksen ylikonemestarin virka, jotka jo ennen vuoden 1945 yleistä palkkausjärjestelyä olivat samassa palkkaluokassa kuin intendentin virka, nyttemmin ovat korkeammassa palkkaluokassa. Oikeastaan olisi intendentin virka sijoitettava ylempään palkkaluokkaan kuin orkesterin konserttimestarin, huomioonottaen, että intendentti on orkesterin jäsenten esimies. Näin on asianlaita esimerkiksi Tukholmassa, sillä »Konsertföreningen'in» intendentti nauttii 2,000 kruunua korkeampaa palkkaa vuodessa kuin sikäläinen konserttimestari.

Mitä kaupunginorkesterin taloudenhoitajan virkaan tulee, pitää lautakunta oikeudenmukaisena, että virka yhä lisääntyvien tehtävien vuoksi siirretään ylempään palkkaluokkaan. Edellä esittämänsä perusteella lautakunta ehdottaa, että kaupunginorkesterin jäsenten virat siirrettäisiin ylempiin palkkaluokkiin liitteenä olevasta virkojen luokittelusta lähemmin ilmenevällä tavalla, että intendentin virka siirrettäisiin 23. palkkaluokasta 18. palkkaluokkaan, taloudenhoitajan virka 34. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan ja vahtimestarin virka 39. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan.

Kiinteistötoimisto.

Kiinteistölautakunta katsoo, että paitsi eräiden yksityisten kiinteistötoimiston viranhaltijain palkkausten kohdalla esiintyviä epätasaisuuksia toimiston henkilökunta kokonaisuutena katsoen on alipalkatussa asemassa kaupungin muihin viranhaltijoihin nähden. Tämä koskee varsinkin teknillisen koulutuksen saanutta henkilökuntaa, insinöörejä, arkkitehteja ja rakennusmestareita sekä osittain myös piirtäjiä. Kun tällaista yleistä alipalkkausta myös on pidettävä sellaisena kuoppana, joka kaipaa korjausta, katsoo lautakunta olevan syytä esittää palkankorotuksia laajemmalla pohjalla. Palkkojen järjestelyn yhteydessä on myöskin eräiden virkojen nimityksiä muutettava. Näistä mainitsee lautakunta erikoisesti »kiinteistötoimiston toimistopäällikön» nimen, joka esitetään muutettavaksi »kiinteistöpäällikkö» nimeksi tai vaihtoehtoisesti »kiinteistötoimiston päällikköksi» taikka »kiinteistötoimiston johtajaksi». Virkojen luokittelusta esitetään seuraavaa:

Kansliaosasto.

Sihteerin virka kuuluu nykyään 11. palkkaluokkaan. Vastaavista viroista on rakennustoimiston sihteeri 14. palkkaluokassa, johon myös kuuluvat kaupunginkanslian notaarin virat. Kun esim. rakennustoimiston sihteeri ei lainkaan joudu laatimaan ja varmentamaan kauppakirjoja sekä vuokra- ym. sopimuksia, joka taas käsittää kiinteistötoimiston sihteerin päätehtävän, on erotus kiinteistötoimiston sihteerin ja rakennustoimiston sihteerin palkkojen välillä liian pieni. Erilaatuisia sopimuksia on kansliaosastolla tähän mennessä laadittu vuosittain keskimäärin noin 1,000. Sihteerin vastuu on entisestään kasvanut ja vaatii hänen tehtävänsä suurta tarkkuutta. Lisäksi on huomattava, että sihteerin virkaan vaaditaan tuomarinvirkaan oikeuttava tutkinto. Näin ollen olisi sihteerin virka sijoitettava 10. palkkaluokkaan.

Notaarin virka kuuluu 23. palkkaluokkaan. Johtosäännön ja kansliaosastolla voimassa olevan työnjaon mukaan notaari, paitsi sitä että hän pitää pöytäkirjaa lautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa, laatii mm. kaikki jaostojen päättämät sopimukset ja valvoo kaikkien kansliaosaston vuokra- ym. rekisterien hoitoa sekä huolehtii yleisön palveluksesta antamalla lainopillisia neuvoja kiinteistötoimiston toimialaan kuuluvissa asioissa. Notaarin tehtävät ovat siis monipuoliset ja suurta tarkkuutta vaativat. Ne ovat myös viime aikoina huomattavasti lisääntyneet. Lisäksi joutuu notaari sihteerin kesäloman aikana ja hänen muuten estyneenä ollessaan hoitamaan sihteerin tehtäviä. Tässä mielessä voidaan panna merkille, ettei millään muulla kiinteistötoimiston osastolla eikä missään muuallakaan kaupungin virastojärjestelmässä osastopäällikön ja hänen lähimmän apulaisensa välinen palkkojen ero ole niin suuri kuin kansliaosastolla. Kiinteistötoimistossa ovat esim. osastopäälliköt maatalous- ja talo-osastoilla, joissa ero on suurin, 14. palkkaluokassa ja apulaispäälliköt 19. palkkaluokassa. Notaarina on viran perustamisesta alkaen toiminut lakimies, mikä virkaan kuuluvien tehtävien laadun vuoksi onkin välttämätöntä. Notaarin virka olisi näin ollen sijoitettava 21. palkkaluokkaan.

Kirjaajan virka kuuluu 36. palkkaluokkaan, johon myös mm. rakennustoimiston ja kaupunginhallituksen asiamiesosaston kirjaajat kuuluvat. Viimeksimainittujen työmäärä on kuitenkin huomattavasti pienempi, sillä yleisten töiden lautakunnan käsittelemien asioiden lukumäärä ei ole läheskään niin suuri ja monipuolinen kuin kiinteistölautakunnan eikä myöskään asiamiesosaston diariin merkittyjen asioiden lukumäärä ja laatu ole samanlainen. Kaupunginkanslian kirjaaja kuuluu 33. palkkaluokkaan. Tämän mukaan olisi kiinteistötoimiston kirjaaja sijoitettava 35. palkkaluokkaan.

Kansliaosaston neljästä toimistoapulaisen virasta kuuluu yksi 37. palkkaluokkaan ja

muut 39. palkkaluokkaan. Ensiksi mainittu toimii osaston ainoana pikakirjoittajana, joka kirjoittaa toimistopäällikön ja sihteerin sanelun mukaan. Lisäksi hän huolehtii kiinteistötoimiston viranhaltijain henkilökortistosta ja laatii maksumääräykset. Kun pikakirjoittajille yleensä maksetaan huomattavasti suurempia palkkoja kuin muille toimistoapulaisille ja kun tämän toimistoapulaisen työ vastuunalaisuuteen nähden muutenkin huomattavasti eroaa tavallisista toimistotehtävistä, olisi virka sijoitettava 36. palkkaluokkaan. Muista toimistoapulaisista yksi kirjoittaa kaikki vuokrasopimukset ja kauppakirjat sekä hoitaa niiden rekisteröimisen, minkä ohessa hän hoitaa yleisön palvelua. Hänen virkansa olisi siirrettävä 37. palkkaluokkaan ja muut toimistoapulaisen virat 38. palkkaluokkaan.

Ylivahtimestarin virka kuuluu nyt 35. palkkaluokkaan. Kaupunginkanslian ylivahtimestari kuuluu 32. palkkaluokkaan ja rahatoimiston 34. palkkaluokkaan. Kun kiinteistötoimiston tehtävät ovat monipuolisia, on ylivahtimestarin virka vastuunalainen, erittäinkin kun ylivahtimestari on vastuussa kaikista eri osastoilta menevistä lähetyksistä. Lisäksi toimii ylivahtimestari haastemiehenä. Virka olisi näin ollen siirrettävä 34. palkkaluokkaan.

Kansliaosaston vahtimestarin viroista kuuluu kaksi 38. palkkaluokkaan ja yksi 39. palkkaluokkaan. Edellisen korotuksen johdosta olisi nämä siirrettävä yhtä luokkaa ylemmäksi, siis vastaavasti 37. ja 38. palkkaluokkaan.

Tonttoisasto.

Omakotiarkkitehdin virka kuuluu nykyään 16. palkkaluokkaan. Viran haltijalle on kuitenkin asetettava vähintään samat pätevyysvaatimukset kuin rakennustoimiston talorakennusosaston 15. palkkaluokan arkkitehdeille. Näin ollen esitetään, että virka sijoitettaisiin 15. palkkaluokkaan.

Arkkitehdin virka on nykyään 19. palkkaluokassa, mutta olisi se korotettava 17. palkkaluokkaan, jota on pidettävä alimpana palkkaluokkana arkkitehtien palkkauksessa.

Osastosihteerin virka on nykyään 22. palkkaluokassa. Tämän viran haltija osallistuu osastopäällikön apulaisena suurempien osastolle kuuluvien asioiden käsittelyyn valmistaen niitä koskevat esittelyt. Hän tutkii myös vuokraoikeuden siirtoa koskevat kysymykset. Virka olisi tämän vuoksi sijoitettava 21. palkkaluokkaan.

Rakennusvalvojan virka kuuluu nykyään 26. palkkaluokkaan. Huomioonottaen virassa vaadittavan teknillisen pätevyyden ja ammattitaidon olisi virka sijoitettava 23. palkkaluokkaan.

Varastoalueiden tarkastajan virka on nykyään 27. palkkaluokassa. Kun tämän viran haltijalle on asetettava rakennusmestarin pätevyys teknillisissä asioissa, olisi virka siirrettävä 24. palkkaluokkaan.

Tonttiosaston kahdesta toimistoapulaisesta on toinen 39. palkkaluokassa ja toinen 40. palkkaluokassa. Molempien virkojen nykyiset haltijat omaavat pikakirjoitustaidon, jota hyvin huomattavassa määrässä käytetään osastolla hyväksi. Kun osastolla tarvitaan ainakin yksi pikakirjoittaja, olisi ensiksimainittu virka sijoitettava 37. palkkaluokkaan, jota on pidettävä kohtuullisena alimpana palkkauksena pikakirjoitustaidon omaaville toimistoapulaisille. Toinen toimistoapulaisen virka olisi korotettava 40. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan.

Siirtolapuutarhaneuvojan virka on nykyään 28. palkkaluokassa. Virka on pätevyysvaatimuksiin nähden edelleen alipalkattu, varsinkin kun otetaan huomioon, että tämän alan työvoimasta on kova kysyntä. Viran nimitys ei anna oikeaa kuvaa siihen kuuluvista tehtävistä, jotka ovat paljon laajemmat ja laadultaan aivan toisenlaiset kuin neuvojan tehtävät. Valtion vastaavien tehtävien hoitajista käytetään nimitystä konsulentti. Lauta-

kunnan mielestä olisi tämän vuoksi siirtolapuutarhaneuvojan viran nimi muutettava nimeksi konsulentti ja virka siirrettävä 26. palkkaluokkaan.

Apulaissiirtolapuutarhaneuvojan virka kuuluu nykyään 37. palkkaluokkaan. Virkaa on pidettävä alipalkattuna samoista syistä kuin edellistä. Jos siirtolapuutarhaneuvojan viran nimi muutetaan kuten edellä on esitetty, voidaan myös tämän viran nimi saada lyhennetyksi antamalla sille nimi puutarhaneuvoja. Virka olisi siirrettävä 36. palkkaluokkaan.

Siirtolapuutarhurin virka kuuluu 35. palkkaluokkaan, jossa se on ollut viran perustamisesta asti. Rakennustoimiston puutarhurit ovat 32. ja 33. palkkaluokissa. Siirtolapuutarhurit joutuvat kesäisin työskentelemään myös iltapäivisin ja iltaisin. Virka ehdotetaan tämän nojalla siirrettäväksi 33. palkkaluokkaan.

Omakotipuutarhaneuvojan virka on nykyisin 37. palkkaluokassa. Viran hoito vaatii suurta ammattitaitoa ja kokemusta sekä innostusta. Viran haltijan on, voidakseen kunnollisesti ja tuloksellisesti hoitaa virkaansa, uhrattava työhön myös iltapäivät. Virka on näin ollen alipalkattu ja olisi se sijoitettava 34. palkkaluokkaan.

Maatalousosasto.

Kaupunginagronoomin virka kuuluu 20. 9. 1944 alkaen 14. palkkaluokkaan. Ottamalla huomioon tämänkin alan nykyinen palkkataso ja se, mitä valtio ja muut kaupunkikunnat maksavat agronoomeille sekä lisäksi kaupungin maatalouden laajuus, olisi syytä korottaa myöskin agronoomien palkkoja ainakin yhdellä palkkaluokalla. Tässä tapauksessa tulisi kysymykseen 13. palkkaluokka.

I apulaisagronoomin virka kuuluu 19. palkkaluokkaan ja II apulaisagronoomin virka 24. palkkaluokkaan. Edellisessä kohdassa mainitusta syystä olisi molemmat virat korotettava kahdella palkkaluokalla eli vastaavasti 17. ja 22. palkkaluokkiin.

Metsätalousosasto.

Kaupunginmetsänhoitajan virka kuuluu 14. palkkaluokkaan kuten kaupunginagronoomin virka. Yhdenmukaisesti tämän kanssa olisi virka sijoitettava 13. palkkaluokkaan.

Metsätyönjohtajan virka on nykyään 30. palkkaluokassa. Koska muualla hyville metsäteknikoille edesvastuullisissa toimissa maksetut palkat vastaavat 25. palkkaluokan mukaista palkkaa, olisi virka sijoitettava 25. palkkaluokkaan.

Metsänvartijan virat, luvultaan 2, ovat molemmat 37. palkkaluokassa. Nykyään jokainen tavallinen metsätyömies ansaitsee melkein säännöllisesti enemmän kuin metsänvartijat nykyisessä palkkaluokassaan. Metsänvartijat ovat kuitenkin yleensä koulutettuja ammattimiehiä tai omaavat he vastaavat tiedot. Tehtävä on vastuullinen ja on siinä toimittava myös pyhinä sekä muulloinkin virka-ajan ulkopuolella. Virat olisi tämän vuoksi siirrettävä 32. palkkaluokkaan.

Asemakaavaosasto.

Toimistoarkkitehdin virka kuuluu 14. palkkaluokkaan. Toimistoarkkitehti hoitaa vaativia ja laajoja suunnittelutöitä. Siihen nähden, että rakennustoimiston talorakennusosastolle on perustettu uusi 12. palkkaluokkaan kuuluva toimistoarkkitehdin virka ja että rakennustoimiston toimistoinsinöörit niinikään kuuluvat samaan palkkaluokkaan, olisi myös asemakaavaosaston toimistoarkkitehdin virka korotettava 12. palkkaluokkaan.

Apulaisasemakaavainsinöörin virka kuuluu 15. palkkaluokkaan, mutta olisi se sijoitettava 14. palkkaluokkaan.

Arkkitehdin viroista on kaksi 17. ja yksi 18. palkkaluokassa ja insinöörin viroista samoin kaksi 17. ja yksi 18. palkkaluokassa. Yleisperusteluissa mainituista syistä olisi virat asetettava yhtä palkkaluokkaa ylemmäksi.

Piirtäjän virat ovat nykyään 29., 31., 39. ja 41. palkkaluokissa, kaksi kussakin. Kun teknillisen henkilökunnan alipalkkaus koskee myös piirtäjiä, olisi nämä virat siirrettävä yhtä palkkaluokkaa ylemmäksi, toinen 39. palkkaluokkaan kuuluvista viroista kuitenkin 37. palkkaluokkaan, koska sen haltija myös toimii arkistonhoitajana, joten hänellä on jossain määrin suurempi vastuu. Tehtävän laadun tulisi näkyä viran nimestä, joka olisi muutettava nimeksi arkistonhoitaja-piirtäjä.

Maanmittaus- ja kartastotöiden osasto.

Apulaisgeodeetin virka on nykyään 12. palkkaluokassa. Kun rakennustoimiston insinööriosastojen apulaispäälliköt ovat 10. palkkaluokassa ja toimistoinsinöörit 12. palkkaluokassa, olisi apulaisgeodeetin virka tämän mukaisesti sijoitettava 11. palkkaluokkaan.

Osaston insinöörinviroista on yksi 16., kolme 17. ja yksi 18. palkkaluokassa. Ensiksimainitun viranhaltijan hoidossa ovat lähinnä asemakaavan paalutustyöt sekä kiinteistön muodostusta ja rakennustoimintaa varten tarpeelliset mittaukset. Viran hoitaja toimii hänen käytettäväkseen annettujen insinöörien ja mittausteknikkojen päällikkönä. Tehtävä vastaa siis rakennustoimiston piiri-insinöörien tehtäviä. Kun näiden virat ovat 13. palkkaluokassa, olisi myös kyseessäolevan insinöörin virka siirrettävä 16. palkkaluokasta 14. palkkaluokkaan. Yhdelle 17. palkkaluokan insinöörin viran hoitajalle kuuluu lähinnä runkomittausten, kuten kolmio- ja monikulmiomittausten suoritus. Tämänkin viran hoitaja toimii yhden tai useamman insinöörin ja mittausteknikon esimiehenä — heidän työpäällikkönään, joten virka vastaa tavallaan piiri-insinöörien virkoja rakennustoimistossa, jossa vanhemmat ja kokeneemmat insinöörit ovat yleensä 14.—16. palkkaluokassa. Tämä virka olisi näin ollen sijoitettava 15. palkkaluokkaan.

Muut insinöörinvirat olisi samoista syistä kuin vastaavat virat asemakaavaosastolla korotettava yhdellä palkkaluokalla.

Mittausteknikkojen viroista on yksi 22. palkkaluokassa, 25., 26. ja 29. palkkaluokissa jokaisessa kaksi sekä 27. palkkaluokassa yksi. Edellisellä kerralla palkkoja järjestettäessä korotettiin rakennustoimiston mittausteknikkojen palkkoja niin, että siellä on ainoastaan yksi mittausteknikko 26. palkkaluokassa ja kaikki muut, nimittäin 6, ovat 25. palkkaluokassa. Kun osaston mittausteknikkojen työtä on pidettävä ainakin yhtä vaativana kuin rakennustoimistossa ja kun eräissä suhteissa, kuten laskutöissä, osaston mittausteknikoilta vaaditaan suurempaa pätevyyttä kuin rakennustoimistossa, on todettava, että osaston mittausteknikoiden palkkaus ei ole tyydyttävällä kannalla. Tämän vuoksi on kohtuullista, että osaston mittausteknikkojen virat siirretään ylempiin palkkaluokkiin siten, että 25., 26. ja 27. palkkaluokissa olevat virat siirretään yhtä luokkaa ylemmäksi ja 29. palkkaluokassa olevista viroista toinen 26. palkkaluokkaan ja toinen 27. palkkaluokkaan. Kahden viimeksimainitun viran suhteen perustuu korotusehdotus myös siihen, että niiden haltijat suorittavat samoja tehtäviä kuin muut mittausteknikot vastaavissa palkkaluokissa.

Kiinteistöluettelon hoitajan virka on 26. palkkaluokassa. Viranhaltijalta vaaditaan hyvää järjestelykykyä, mittausteknillistä kokemusta sekä perehtyneisyyttä paikallisiin oloihin. Hän toimii myös osittain osaston piirustustöiden esimiehenä, joten virka on rinnastettavissa 25. palkkaluokassa olevien mittausteknikkojen virkoihin. Virka olisi näin ollen sijoitettava 25. palkkaluokkaan.

Kartoittajan viroista on kolme 30. palkkaluokassa ja kaksi 31. palkkaluokassa. Kun kaikkien kartoittajien työ on samanlaista, olisi virat palkkauksen suhteen asetettava samaan asemaan sijoittamalla 31. palkkaluokan kartoittajan virat 30. palkkaluokkaan.

Arkistonhoitajan virka on nykyään 33. palkkaluokassa. Viran haltija toimii myös osaston toimistonhoitajana. Kun toimessa täytyy omata sekä piirtämis- että konekirjoitustaitoa ja viranhaltijan tulee olla perehtynyt kiinteistöjen rekisteröintiä koskeviin asioihin, jotka ovat tärkeitä oikeusturvallisuutta silmällä pitäen, on virkaa pidettävä alipalkattuna. Esim. kaupunginarkiston toimistonhoitaja on 33. palkkaluokassa, vaikkakaan sen haltijalta ei vaadittane yhtä suurta monipuolisuutta eivätkä hänen tehtävänsä liene yhtä vastuunalaisia kuin kyseessäolevan arkistonhoitajan virassa. Rakennustoimiston katurakennusosaston arkistonhoitajana toimii mittausteknikko, joka on 25. palkkaluokassa. Virka olisi näin ollen sijoitettava 32. palkkaluokkaan.

Piirtäjän virat luvultaan kaksi, ovat nykyään 41. palkkaluokassa. Samoin perustein kuin asemakaavaosaston piirtäjän virat olisi nämä siirrettävä yhtä palkkaluokkaa ylemmäksi. Ensi vuoden alusta lukien muuttuu osa tilapäisistä piirtäjän viroista sääntöpalkkaisiksi viroiksi, jotka on sijoitettu 36., 38., 40. ja 41. palkkaluokkiin.

Toimistoapulaisen virka on nykyään 40. palkkaluokassa. Yhdenmukaisesti muiden osastojen vastaavien virkojen kanssa olisi tämä virka sijoitettava 38. palkkaluokkaan.

Vahtimestarin virka on nykyään 39. palkkaluokassa, josta se olisi siirrettävä 38. palkkaluokkaan, kuten kansliaosaston vastaava virka.

Talo-osasto.

Osaston päällikön virka on nykyään 14. palkkaluokassa. Sen johdosta, että kaupungin omistamien ja talo-osaston hoidossa olevien talojen lukumäärä on yhtämittaa lisääntynyt, on osastopäällikön vastuu suuresti kasvanut. Kun kaupunginagronomin ja kaupunginmetsänhoitajan virat, jotka nykyään myös ovat 14. palkkaluokassa, on ehdotettu sijoitettaviksi 13. palkkaluokkaan, olisi myös talo-osaston päällikön virka tämän mukaisesti siirrettävä 13. palkkaluokkaan.

Rakennusmestarin virka kuuluu nykyään 25. palkkaluokkaan. Kun osaston toimesta suoritettavat muutos- ja korjaustyöt, joiden valvonta ja suunnittelu kuuluu rakennusmestarille, ovat suuresti lisääntyneet on rakennusmestarin vastuu kasvanut. Tähän katsoen ja rakennustoimiston rakennusmestarien palkkaukseen verraten olisi kyseessä oleva virka sijoitettava 23. palkkaluokkaan.

Apulaisrakennusmestarin virka, joka nykyään on 28. palkkaluokassa, olisi edellisen mukaisesti sijoitettava 26. palkkaluokkaan.

Halli- ja torikaupan valvojan virka kuuluu 26. palkkaluokkaan. Virka olisi siirrettävä 25. palkkaluokkaan.

Toimistoapulaisten viroista on yksi 32. palkkaluokassa. Tämän viran hoitoon kuuluvat tehtävät ovat kuitenkin sen laatuisia, että ne ehdottomasti edellyttävät hoitajaltaan kirjanpitäjän pätevyyttä. Kun viran nykyinen hoitaja joka suhteessa täyttää tämän vaatimuksen, olisi virka muutettava kirjanpitäjän viraksi sijoittamalla se 28. palkkaluokkaan.

Varsinaisista toimistoapulaisista on kolme 39. palkkaluokassa ja yksi 41. palkkaluokassa. 39. palkkaluokan viroista olisi yksi, jonka haltijalta vaaditaan pikakirjoitustaitoa ja joka muutenkin hoitaa vaativampia tehtäviä, sijoitettava 37. palkkaluokkaan. Kaikki muut virat olisi sijoitettava 38. palkkaluokkaan samoin perustein kuin vastaavat kansliaja tonttiosastojen virat.

Yleisten töiden lautakunta.

Yleisten töiden lautakunta huomauttaa, että sotavuosina alkaneesta rahanarvon pienenemisestä aiheutuneissa palkankorotuksissa ts. kalliinajanlisäysten korottamisissa on silmiinpistävänä piirteenä ollut jatkuva degressiivisyys ylempiin palkkaluokkiin nähden, minkä johdosta ko. viranhaltijoiden palkka opintokustannukset ja virkavastuun huomioonottaen, on käynyt suhteettoman alhaiseksi. Luonnollisesti on koko virkakunnan taloudellinen asema huonontunut, mutta mainittu epäkohta on niin ilmeinen, että siihen olisi pikaisesti saatava korjaus.

Mitä tulee virkamiesryhmiin, joiden palkkaus joko on epäsuhteessa kaupungin muihin virkamiehiin nähden tai joiden palkka muusta syystä vaatii korjausta, mainitaan rakennustoimiston insinööri- ja arkkitehtikunta, osastokamreerit ja pääkirjanpitäjä sekä toimistoapulaiset.

Palkankorotusten degressiivisyydestä johtuen on insinöörien ja arkkitehtien palkkaus jäänyt huomattavasti alle yksityisten työnantajain maksamia palkkoja. Tämä on johtanut siihen, että insinöörejä ja arkkitehteja on niin suuressa määrässä siirtynyt pois rakennustoimiston palveluksesta, että toimistolle kuuluvien alan tehtävien hoito on siitä suuresti kärsinyt ja mitä tulee vastaisuuteen, on epävarmaa, pystyykö rakennustoimisto normaalisesti hoitamaan sille kuuluvat tehtävät. Parin vuoden kuluessa on esimerkiksi katurakennusosastolta eronnut 16 insinööriä, ollen osastolla nykyisin avoimena 6 insinöörin virkaa ja satamarakennusosastolla 4. On sattunut, että esimerkiksi kuuden ko. viran ollessa samalla kertaa haettavaksi julistettuna, yksi ainoa pätevä hakija ilmaantuu. Alempien palkkaluokkien insinöörien virkoihin ei päteviä pyrkijöitä ole lainkaan. Sama koskee myöskin arkkitehdin virkoja. Tämän vuoksi olisi insinöörien ja arkkitehtien palkkoihin saatava aikaan korjaus. Ainakin olisi 20. palkkaluokkaan kuuluvat insinöörien virat siirrettävä 18. palkkaluokkaan.

Huomioonottaen ammattipätevyyden, vastuun ja työmäärän sekä verrattaessa virkoja muihin rakennustoimiston virkoihin, olisi osastokamreerien ja pääkirjanpitäjän virat korotettava kolmella palkkaluokalla, ensiksi mainittujen 27. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan ja viimeksi mainitun 26. palkkaluokasta 23. palkkaluokkaan. Edelleen olisi tiliviraston kirjanpitäjän virka siirrettävä 34. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan.

Verrattaessa edelleen rakennustoimiston toimistoapulaisten virkoja kiinteistötoimiston ja teknillisten laitosten vastaaviin virkoihin havaitaan, että rakennustoimiston mainitut virat palkkaukseen nähden melkein kautta linjan ovat alemmalla tasolla. Tähän nähden ja ottaen huomioon yksityisten maksamat huomattavasti korkeammat palkat, mikä on vaikuttanut sen, että avoimiksi tuleviin virkoihin on vaikeata saada päteviä hakijoita, ehdotetaan kaikkien toimistoapulaisten palkkoja korotettaviksi kahdella palkkaluokalla.

Äskettäin vakinaistettujen rakennusmestarien virkojen palkkaukseen nähden huomautetaan, että näiden viranhaltijoiden palkat viimeksi tarkistettiin vuoden 1946 alkaessa ottaen huomioon vuoden alusta tapahtuneen rakennustoimiston insinöörien palkkojen korotuksen. Palkat vahvistettiin tällöin niin korkeiksi kuin se nykyisten palkkajärjestelyjen puitteissa on mahdollista eli 22.—30. palkkaluokkiin. Rakennustoimiston insinööreistä kuuluvat ylintä johtoa lukuunottamatta piiri-insinööri 13. palkkaluokkaan ja muut 14.—20. palkkaluokkiin, jotapaitsi ylimääräinen apulaisinsinöörin virka palkataan 21. palkkaluokan mukaan. On katsottu, että rakennusmestareiden virat voitaisiin sijoittaa neljään palkkaluokkaan, nimittäin 21., 23., 24. ja 26. palkkaluokkiin.

Koska piirtäjän ja mittausteknikon virkojen haltijoilta yleensä vaaditaan rakennusmestarin pätevyys, olisi mittausteknikkojen virat siirrettävä nykyisistä 25. ja 26. palkka-

luokista 23. ja 24. palkkaluokkiin ja piirtäjän virat nykyisistä 28., 29. ja 31. palkkaluokista 25., 26. ja 28. palkkaluokkiin.

Korjauspajan äskettäin vakinaistetut virat ehdotetaan korotettaviksi yhdellä palkkaluokalla siten, että I työnjohtajan virka siirrettäisiin 22. palkkaluokkaan, II työnjohtajan virka 26. palkkaluokkaan ja piirtäjän virka samoin 26. palkkaluokkaan. Tässä yhteydessä esitetään johdonmukaisuuden vuoksi, että apulaisvarastonhoitajan ja apulaisvarastopäällikön virat vastaavasti olisi siirrettävä ylempiin palkkaluokkiin, nimittäin ensiksimainittu virka 33. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan ja jälkimmäinen virka 27. palkkaluokasta 23. palkkaluokkaan.

Lautakunnan tekemät korotusehdotukset ilmenevät yksityiskohtaisesti liitteenä olevasta virkojen luokittelusta.

Puhtaanapitolautakunta huomauttaa, että katujen ja kiinteistöjen esimiehen virka nykyään kuuluu 36. palkkaluokkaan. Kun tämän viranhaltijan työtaakka kuitenkin alueliitoksen jälkeen on huomattavasti kasvanut ja kun hänen tehtäviinsä kuuluu kaikkien puhtaanapitotöiden lähin järjestely ja valvonta, esitetään, että hänen virkansa siirrettäisiin samaan palkkaluokkaan, johon korjaamon esimies kuuluu eli siis. 26. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan, sillä mainitut virat ovat aikaisemmin olleet samassa palkkaluokassa.

Osaston toimistoapulaisten viroista kuuluu yksi 41. palkkaluokkaan ja ehdotetaan siirrettäväksi 40. palkkaluokkaan, koska samanlainen ehdotus on tehty rakennustoimiston muiden osastojen osalta.

Koska muiden laitosten vahtimestarien virat kuuluvat 37.—39. palkkaluokkaan ja apulaisvahtimestarin virat 40. tai 41. palkkaluokkaan, olisi osaston vahtimestarin virka siirrettävä 40. palkkaluokasta 39. palkkaluokkaan. Mitä puhtaanapito-osaston päällikön virkaan tulee, ehdotetaan, että se siirrettäisiin 8. palkkaluokasta 7. palkkaluokkaan, koska rakennustoimiston muiden osastopäälliköiden virat myöskin kuuluvat mainittuun palkkaluokkaan ja kaikki nämä virat aikaisemmin ovat kuuluneet samaan palkkaluokkaan.

Satamalaitos.

Satamajohtaja mainitsee, että satamakapteenin virka nykyään kuuluu 14. palkkaluokkaan. Kun kuitenkin Kvston päätöksellä 28. 5. 1946 satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osaston apulaisjohtajan virka on sijoitettu 11. palkkaluokkaan, pidetään kohtuullisena, että vastuunalaisessa asemassa olevan, osastopäällikkönä toimivan satamakapteenin virka myöskin sijoitetaan samaan palkkaluokkaan.

Satamalaitoksen vedenantomiehen virat, jotka nyt kuuluvat 39. palkkaluokkaan, esitetään siirrettäviksi 37. palkkaluokkaan. Koska ensinmainittujen virkojen haltijat oman toimensa ohella usein joutuvat hoitamaan myöskin 37. palkkaluokkaan kuuluvien satamavalvojien tehtäviä, on näiden kahden viran palkkaluokkien nykyistä erotusta pidettävä aiheettomana.

Satamakonttorin toimistoapulaisen virka, joka nyt kuuluu 41. palkkaluokkaan, ehdotetaan siirrettäväksi 39. palkkaluokkaan.

Satamalaitoksen kassanhoitajan virka kuuluu nykyään 32. palkkaluokkaan, minkä mukainen palkkaus on katsottava aivan liian alhaiseksi, kun otetaan huomioon pääkassanhoitajan suuri vastuu ja työmäärä. Hänen tulee ottaa vastaan, paitsi omaan kassaansa suoraan tulevia suorituksia, eri haaraosastoilta päivittäin tulevat suoritukset pääkassaan ja postitse satamalaitokselle tulevat rahalähetykset sekä toimittaa kertyneet varat kaupungin pankkitilille. Sitä paitsi hänen on hoidettava kaikki laitoksen maksusuoritukset. Tämä kaikki vaatii laitoksen lukuisten tilien hyvää tuntemista ja erittäin tarkkaa kirjanpitoa. Laitoksen kassa- ja tilitoimi on melkoisesti lisääntynyt ja tulee vuoden 1947 alusta

edelleen laajenemaan sen johdosta, että satamarakennusosasto siirretään satamalautakunnan alaiseksi. Kun laitoksen pääkirjanpitäjä kuuluu 26. palkkaluokkaan, on epäoikeudenmukaista, että pääkassanhoitaja on sijoitettu kuusi palkkaluokkaa alemmaksi. Tämän nojalla esitetään, että pääkassanhoitajan virka siirrettäisiin 29. palkkaluokkaan, mikä kohtuudella on katsottava alimmaksi huomioimalla viranhoitajan työmäärän ja vastuun sekä häneltä vaadittavan asiantuntemuksen.

Laitoksen apulaispääkirjanpitäjän viran haltijalta vaaditaan pääkirjanpitokirjan tarkkaa tuntemista ollen hänen hoidettava pääkirjanpitäjän tehtävät tämän estyneenä tai lomalla ollessa. Hän hoitaa satamalaitoksen henkilökunnan palkka-asiat, mikä katsoen laitoksen suureen ja yhä lisääntyvään henkilökuntaan on erikoista asiantuntemusta vaativaa työtä. Tämän nojalla ja kun apulaispääkirjanpitäjää työn laatuun ja määrään nähden lähinnä voidaan verrata pääkassanhoitajaan, esitetään, että hänen virkansa siirrettäisiin 32. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan.

Laitoksen laskuttajan virat kuuluvat 33. palkkaluokkaan. Satamalaitoksessa kannettavien useiden eri maksujen veloittamisessa vaaditaan suurta asiantuntemusta. Niinpä tuulaakin veloittamisessa on tarkkaan tunnettava tullitariffi ja siinä usein tapahtuvat muutokset. Niin on myöskin asianlaita muiden satamaliikenteessä kaupungille tulevien maksujen veloittamisessa, kun taksoissa varsinkin viime aikoina on tapahtunut paljon muutoksia. Tämän johdosta on laskuttajan työ lisääntynyt sekä tullut monipuolisemmaksi ja itsenäisemmäksi. Tämän nojalla esitetään, että virat siirrettäisiin 33. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan.

Koska toimentajan tehtävät useimmiten vaativat viranhaltijalta verratten itsenäistä työtä toimistossa esiintyvien eri asioiden hoidossa, esitetään, että virat siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 36. palkkaluokkaan.

Kaksi varastoimis- ja laiturihuolto-osaston apulaiskassanhoitajan virkaa kuuluu nykyään 37. palkkaluokkaan. Koska näiden virkojen haltijat suorittavat aivan samanlaisia tehtäviä kuin satamakannantaosaston nuoremmat kassanhoitajat, pidetään oikeudenmukaisena, että nämä virat siirrettäisiin 36. palkkaluokkaan.

Kassa- ja tiliviraston toimistoapulaiset joutuvat usein suorittamaan toimentajan tehtäviä ja kun otetaan huomioon, että suuri osa vahtimestarin viroista kuuluu 38. palkkaluokkaan, pidetään kohtuullisena, että myöskin toimistoapulaisen virat siirretään 38. palkkaluokkaan, sillä muuten tulee kykenevän työvoiman saaminen tuottamaan vaikeuksia.

Satamalautakunnan esityksestä Kvsto 19. 6. 1946 perusti varastoimis- ja laiturihuolto-osastolle kolme vaakamestarin virkaa, jotka sijoitettiin 41. palkkaluokkaan sen perusteella, että vaakamestareilla Makasiiniyhtiön aikana oli sama palkka. Toiselta puolen esimerkiksi varastomiesten, joiden palkka Makasiiniyhtiön aikana oli sama kuin edellisten, palkkaluokaksi vahvistettiin 38. palkkaluokka ja tavaramerkitsijöiden virkojen palkkaluokaksi vahvistettiin 39. palkkaluokka, vaikka viimeksimainituilla Makasiiniyhtiön aikana oli ollut 100 mk pienempi palkka kuin edellämainituilla. Näin ollen ovat vaakamestarien virat palkkaluokituksessa jääneet huomattavasti jälkeen muista suunnilleen vastaavista viroista. Kun otetaan huomioon, että heidän työnsä on tarkkuutta vaativaa ja suuressa määrin itsenäistä ja että he työssään vastaavat huomattavista arvoista, on tärkeää, että tällaisissa viroissa on luotettavaa väkeä. Heidän virkansa olisi näin ollen siirrettävä samaan palkkaluokkaan, mihin varastomiesten virat nyt kuuluvat, eli 41. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan.

Edelleen esitetään, että satamarakennusosaston 17. palkkaluokkaan kuuluva nosturiinsinöörin virka siirrettäisiin 17. palkkaluokasta 15. palkkaluokkaan, koska virka, joka on avoinna, lienee vaikeata täyttää liian alhaisen palkan vuoksi.

Lopuksi todetaan, että satamalaitoksen viranhaltijat yleensä ovat joutuneet alempiin palkkaluokkiin kuin heihin verrattavat viranhaltijat muissa kaupungin laitoksissa. Tämän johdosta esitetään, että mikäli muiden laitosten viranhaltijoiden palkkoja tarkistetaan, satamalaitoksen viranhaltijain palkkoja olisi korotettava vastaavassa määrässä. Vihdoin todetaan, että henkisen työn tekijät ovat laitoksessa nykyisin yleensä huonommin palkatut kuin ruumillista työtä tekevät.

Teurastamo.

Teurastamolautakunta huomauttaa, että kun palkka-asia viimeksi vuonna 1945 oli käsiteltävänä, lautakunta teki esityksen epätasaisuuksien poistamiseksi. Tästä hyväksyttiin osa, mutta eräät kuopat jäivät silloin joko kokonaan tai osittain täyttämättä. Tämän johdosta lautakunta esittää seuraavaa:

Siivoojiin nähden, joiden palkkaluokkaa ei viime vuonna korotettu, lautakunta huomauttaa, että heidän työnsä ei ensinkään ole verrattavissa virastohuoneistojen ja muiden sen kaltaisten huonetilojen siivoustyöhön, vaan että se on hyvin paljon raskaampaa ja epämiellyttävämpää kuin tavallinen siivoustyö. Sitä tehdään 8 tuntia päivässä, eikä senkään vuoksi ole verrattavissa virastohuoneistojen siivoustyöhön. Lautakunta esittää, että siivoojan virat siirrettäisiin 50. palkkaluokasta 46. palkkaluokkaan, koska tämä on pienin palkka, millä tähän työhön voidaan saada työntekijöitä.

Koska vartijoiden tehtävät nimityksestä huolimatta ovat suurin piirtein samat kuin halliapulaisten, ehdotetaan heidän virkansa siirrettäviksi nykyisestä 41. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan.

Navettamiehen tehtäviin ei kuulu ainoastaan navetan puhtaanapito ja muu hoito, vaan on hän edesvastuussa teurastuseläinten luetteloimisesta sekä navetta- ja rehukirjanpidosta, ollen hän vastuussa myöskin siitä, että kukin asiakas saa omat eläimensä ja että navetta- ja rehumaksut tulevat oikein tuloutetuiksi. Tämän nojalla ehdotetaan, että hänen virkansa siirrettäisiin 41. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan.

Portinvartijaa koskee sama huomautus kuin vartijoita ja ehdotetaan hänen virkansa siirrettäväksi 41. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan.

I konemestarin virka ehdotetaan siirrettäväksi 29. palkkaluokasta 27. palkkaluokkaan, eli samaan kuin sähkölaitoksen konemestarit, etenkin kun mainitun viran haltija käyttöpäällikön estyneenä ollessa toimii hänen sijaisenaan ja laitoksella asuvana joutuu valvomaan laitosta esimerkiksi tilapäisten häiriöiden sattuessa.

Teurastamon laitteita ja koneistoja on vuosien kuluessa suuresti lisätty ja laajennettu. Jäähdytyskoneiden lukumäärä on lisääntynyt ja teho kasvanut. Kalasataman uusi jäähdyttämö koneistoineen on tullut entisten lisäksi. Teurastamon jäähdytyslaitos onkin nykyään konetehonsa puolesta maan suurimpia. Jäähdytyslaitoksen ja muitten teknillisten laitteiden ja varusteiden toiminnasta lähinnä vastuussa olevan käyttöpäällikön työmäärä on tämän vuoksi suuresti lisääntynyt. Sitäpaitsi on otettava huomioon viranhaltijan pätevyys ja perehtyneisyys jäähdytyskoneisiin ja -alaan. Tämän johdosta ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 21. palkkaluokasta 19. palkkaluokkaan.

Lautakunta ehdottaa, että teurastajien virat, jotka niitä perustettaessa sijoitettiin 35. palkkaluokkaan eli samaan, johon halliesimiehet kuuluvat, niinikään siirrettäisiin 34. palkkaluokkaan, johon halliesimiesten virat on ehdotettu siirrettäviksi, koska näitä on katsottava kaikin puolin toisiinsa verrattaviksi.

Vaakaajain virat ovat erittäin edesvastuullisia. Normaalioloissa tukkuhallin tulot muodostavat huomattavan osan laitoksen tuloista ja tulojen kanto perustuu vaakaajien punnitustodistuksiin, jotka ovat erittäin tärkeitä sekä lihan ostajille että myyjille. Lisäksi

antaa nykyinen säännöstely erittäin suuren arvon mainituille punnitustodistuksille. Ehdotetaan, että vaakaajien virat siirrettäisiin 37. palkkaluokasta 36. palkkaluokkaan.

Halliapulaiset, näytteenottaja, tainnuttaja, tarkastusapulainen ja leimaaja ehdotetaan työn laatuun ja vastuunalaisuuteen nähden siirrettäviksi 39. palkkaluokasta 38. palkkaluokkaan.

Halliesimiehet ja jäähdyttämön hoitaja ehdotetaan oikean suhteen aikaansaamiseksi esimiesten ja alaistensa palkkojen välillä siirrettäviksi 35. palkkaluokasta 34. palkkaluokkaan.

Halliyliesimiehen nykyinen palkka ei ole oikeassa suhteessa viranhaltijan vastuuseen ja työtaakkaan. Laitoksella asuvana joutuu hän valvomaan laitosta myös varsinaisen työajan ulkopuolella, jonka johdosta ehdotetaan viran siirtämistä 31. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan.

Siihen nähden, että teurastamon ja maidontarkastamon laboratorioapulaiset suorittavat samanlaatuista työtä, esitetään, että teurastamon laboratorioapulaiset siirrettäisiin 41. palkkaluokasta 40. palkkaluokkaan eli samaan, missä maidontarkastamon laboratorioapulaisten virat ovat.

Koska 38. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulainen toimii lihantarkastamon kassanhoitajana, ehdotetaan hänen virkansa siirrettäväksi 38. palkkaluokasta 37. palkkaluokkaan. 40. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka ehdotetaan samoin siirrettäväksi 38. palkkaluokkaan.

Kassanhoitajan työn vastuunalaisuuteen ja kannettavaan rahamäärään nähden ehdotetaan hänen virkansa siirrettäväksi 36. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Taloudenhoitaja toimii itse asiassa kanslian päällikkönä ja vastaa lähinnä muiden laitosten kamreereja, jonka johdosta hänen virkansa esitetään siirrettäväksi 24. palkkaluokasta 23. palkkaluokkaan.

Toimitusjohtajan tehtävät ovat lisääntyneet mm. sen johdosta, että Malmin lihantarkastamo on liitetty teurastamoon. Tämän nojalla esitetään, että hänen virkansa siirrettäisiin 7. palkkaluokasta 6. palkkaluokkaan.

Elintarvikekeskus.

Elintarvikekeskuksen lautakunta huomauttaa, että elintarvikekeskuksen toimistoapulaisten palkat yleensä ovat olleet alemmat kuin muissa kaupungin laitoksissa vastaavissa tehtävissä työskentelevien palkat. Näin on laita varsinkin erikoisen vastuunalaisissa kirjanpitotehtävissä toimivien, joilta vaaditaan paitsi tarkkuutta, myöskin pitkälle kehittynyttä ammattitaitoa. Tämän perusteella ehdotetaan, että neljästä 41. palkkaluokkaan kuuluvasta toimistoapulaisen virasta yksi siirrettäisiin 39. palkkaluokkaan ja kolme 40. palkkaluokkaan. Elintarvikekeskukselle on jo pidemmän aikaa tuottanut vaikeuksia kunnollisen naistyövoiman saanti keittiöön. Tämä on suureksi osaksi johtunut siitä, että laitoksen suorittamat nettopalkat ovat 4,275 mk, kun esimerkiksi Elanto ja vastaavat työnantajat maksavat 4,500 mk kuukaudessa. Kun keittiöhenkilökunnan työ elintarvikekeskuksessa on verrattain raskasta ja työtahti laitoksen toiminnan laadusta aiheutuen urakkatyönluontoista, on työvoimaa edellämainituilla palkoilla vaikea saada pysymään laitoksen palveluksessa. Verrattaessa ensiksi mainittujen työtä esimerkiksi sairaaloiden palveluksessa olevien samaan palkkaluokkaan kuuluvien henkilöiden työhön huomataan, että viimeksi mainituiden työ on paljon helpompaa. Tämän nojalla esitetään, että keittiöhenkilökunnan palkat ylipäänsä korotettaisiin kahdella palkkaluokalla sillä poikkeuksella, että 12 apulaiskeittäjän virkaa, yksi varastoapulaisen virka ja kolme ruokalanhoitajan virkaa siirrettäisiin ainoastaan yksi palkkaluokka ylemmäksi. Mainittuja korotuksia pitää johtokunta liikkeen vastaiselle menestykselliselle hoidolle välttämättöminä, koska muuten

on se vaara olemassa, että kunnollinen työvoima kaikkoutuu laitoksen palveluksesta, jolloin joudutaan turvautumaan laadultaan heikompaan työvoimaan, mikä ei voi olla haitallisesti vaikuttamatta liikkeen tuloksiin.

Teknilliset laitokset.

Kaupungin kolmen teknillisen laitoksen toimitusjohtajat ovat yhteisellä kirjelmällä lähettäneet laitostensa palkkaluokitusehdotukset, jotka tarkemmin ilmenevät liitteenä olevasta virkojen luokittelusta. Kun yksityiskohtaisten perustelujen esittäminen ei asian valmisteluun varatun niukan ajan takia ole ollut mahdollista, rajoittuvat laitokset, lukuunottamatta jäljempänä ylempien virkojen suhteen tehtyä yleispiirteistä vertailua, siihen yleiseen mainintaan, että korotusehdotusten peruste on useimmissa tapauksissa sama, nimittäin virkojen keskinäisen luokituksen tasoittaminen virkoihin kuuluvien tehtävien ja vastuun perusteella sekä yhdenmukaisuuden saavuttaminen eri teknillisten laitosten kesken.

Edellä mainittu koskee ainoastaan eri teknillisten laitosten keskinäistä palkkaluokitusvertailua, mutta teknilliset laitokset haluavat huomauttaa, että varsinkin laitosten korkeampipalkkaiset insinöörit ovat vuodesta 1936 alkaen vähitellen jääneet 2—4 palkkaluokkaa jälkeen muitten kaupungin laitosten insinöörien palkkojen. Lähtemättä vertailemaan laitosten johtajien palkkoja kaupungininsinöörin ja liikennelaitoksen johtajan palkkoihin huomautetaan, että vuonna 1935 esimerkiksi rakennustoimiston katu-, satama- ja talorakennusosastojen päälliköt ja sähkölaitoksen käyttöosaston päällikkö olivat samassa palkkaluokassa, mutta nykyisin ovat mainitut rakennustoimiston osastopäälliköt 7. palkkaluokassa, liikennelaitoksen osastopäällikkö 6. palkkaluokassa ja teknillisten laitosten osastopäälliköt vain 10. palkkaluokassa. Samoin huomautetaan, että rakennustoimiston piiri-insinöörit olivat vuonna 1935 kaksi palkkaluokkaa alempana kuin vesijohtolaitoksen putkiverkkoinsinööri, mutta nyt he ovat yhtä palkkaluokkaa korkeammalla kuin vesijohto- ja kaasulaitosten putkiverkkoinsinöörit ja sähkölaitoksen kaapeli-insinöörit siitä huolimatta, että viimeksimainituilla insinööreillä on koko kaupungin vastaavat verkot hoidossaan, jota vastoin piiri-insinöörien hoitoon kuuluvat katu- ja viemärityöt jakaantuvat 7 piiri-insinöörin osalle. Huomioonottaen, että juuri teknillisten laitosten insinööreistä on suuri kilpailu teollisuuslaitosten kanssa, johtaa heidän alipalkkauksensa siihen, että laitoksilta vähitellen eroaa insinööri toisensa jälkeen, eikä heidän sijalleen saada uusia. Lopuksi huomautetaan, että sähkö- ja kaasulaitosten kamreerit, jotka aikaisemmin ovat kuuluneet samaan palkkaluokkaan kuin rahatoimiston apulaiskamreerit, ovat nyt näistä jäljellä ja kokonaista 9 palkkaluokkaa alempana kuin liikennelaitoksen kamreeri. Vesijohtolaitoksen kamreeri on puolestaan ollut kaksi palkkaluokkaa alempana kuin toisten teknillisten laitosten kamreerit.

Eri laitosten toimitusjohtajat ovat teknillisten laitosten lautakunnan määräyksen mukaisesti myöhemmin lähettäneet yksityiskohtaisempia esityksiä, joissa mainitaan mm. seuraavaa.

Vesijohtolaitos.

Laitoksen toimitusjohtaja huomauttaa, että pääkirjanpitäjä toimii kamreerin lähimpänä viranhaltijana sekä hänen sijaisenaan tämän ollessa estyneenä tai lomalla. Ottaen huomioon pääkirjanpitäjän vastuun sekä hänen tehtäviensä laadun ja merkityksen laitoksen taloudenhoidossa on nykyinen 10. palkkaluokan ero hänen ja kamreerin palkkauksen välillä kieltämättä katsottava suhteettoman suureksi. Tämän kohtuuttomuuden korjaamiseksi ja palkkauksen yhdenmukaistuttamiseksi toisten vastaavien viranhalti-

jain palkkauksen kanssa esitetään, että hänen virkansa siirrettäisiin 26. palkkaluokasta 20. palkkaluokkaan.

Laitoksen toimistoapulaiset jäivät viimeksi tapahtuneessa palkkaluokkien tarkistuksessa, huolimatta jo tällöin todetuista kohtuuttomuuksista, kokonaan osattomiksi minkäänlaisista palkkaluokkien korotuksista, koska korotusten rajoitusten takia oltiin pakoitettuja keskittämään korotukset yksinomaan teknillisen henkilökunnan palkkauksiin. Nykyään 38. palkkaluokassa oleva toimistoapulainen hoitaa vanhimpana laskuttajana varsin vaativaa laitoksen suorittamien yksityisten vesijohto- ym. töiden laskutusta. Hänen virkansa esitetään siirrettäväksi 37. palkkaluokkaan. Nykyään 40. palkkaluokkaan kuuluvista toimistoapulaisista ehdotetaan kolme, jotka toimivat vanhimpina toimistoapulaisina laskutus- ja kirjanpitotehtävissä, siirrettäviksi 38. palkkaluokkaan ja muut, samaan palkkaluokkaan nykyään kuuluvat, 39. palkkaluokkaan, mihin myös kaksi 41. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaista ehdotetaan siirrettäviksi.

Laitoksen konemestarit ovat teknillisen koulun oppimäärän suorittaneita henkilöitä ja useimmat heistä omaavat vielä ylikonemestarikirjan. Näiden konemestarien virat ehdotetaan siirrettäviksi 29. palkkaluokasta 27. palkkaluokkaan eli yhtä palkkaluokkaa korkeammalle kuin kaasulaitoksen vastaavat viranhaltijat siitä syystä, että ylenemismahdollisuudet vesijohtolaitoksella, jossa ylempiä virkapaikkoja on vain kaksi, ovat miltei olemattomat, jota vastoin kaasulaitoksella on ylempiä virkapaikkoja enemmän kuin konemestarin virkoja.

Kaasulaitos.

Kaasulaitoksen toimitusjohtaja mainitsee, että laitoksen kamreerin virka aikaisemmin on ollut samassa palkkaluokassa kuin apulaiskaupunginkamreerin. Jälkimmäisen viranhaltijan aseman keskusvirastossa ei katsota perustelevan viran sijoittamista korkeampaan palkkaluokkaan, koska työmäärä ja vastuu eivät voi olla suuremmat kuin mitä ne ovat edellisessä virassa. Kamreerin virka olisi siis palkkaluokittelussa rinnastettava apulaiskaupunginkamreerin virkaan. Edelleen katsotaan olevan epäoikeudenmukaista, että rakennustoimiston kamreerin virka kuuluu samaan palkkaluokkaan, vaikka hänen on vastattava ainoastaan tiliviraston eikä kassa- ja tiliviraston hoidosta kuten kaasulaitoksen kamreerin. Viimeksi mainitun virka pitäisi näin ollen olla yhtä palkkaluokkaa ylempänä kuin rakennustoimiston vastaava virka, joten se ehdotetaan siirrettäväksi 15. palkkaluokasta 14. palkkaluokkaan.

Sivutuotteiden myyntipäällikön viran haltijalta vaaditaan itsenäistä toimintaa sekä aloite- ja neuvottelukykyä, sillä hän joutuu itsenäisesti hoitamaan neuvottelut ministeriöiden ja asiakkaiden kanssa. Jotta hänen virkansa palkkaluokitukseen nähden tulisi oikeaan suhteeseen sivutuotemestarin virkaan, olisi ensiksi mainittu virka siirrettävä 26. palkkaluokasta 20. palkkaluokkaan.

Pääkirjanpitäjä on kirjanpito-osaston päällikkö ja siinä ominaisuudessa verrattavissa rahatoimiston osastopäällikköön. Koska jälkimmäisen virka kuuluu 17. palkkaluokkaan, katsotaan kohtuulliseksi, että mainittu pääkirjanpitäjän virka sijoitetaan ainakin 20. palkkaluokkaan. Kaasulaitoksen sisäistä organisatiota silmälläpitäen pitäisi mainitun viran olla samassa palkkaluokassa kuin sivutuotteiden myyntipäällikön. Pääkirjanpitäjällä on sitä paitsi toiminimen merkintäoikeus, joten hänellä on tavallaan prokuristin valtuudet.

Laskutusosaston esimiehen virka on rinnastettavissa sähkölaitoksen laskutuspäällikön virkaan, mutta koska viimeksi mainitulla viranhaltijalla on suurempi työmäärä, on harkittu kohtuulliseksi, että kaasulaitoksen laskutusosaston esimiehen virka siirrettäisiin 31. palkkaluokasta 25. palkkaluokkaan.

Koska sähkölaitoksen ja kaasulaitoksen pääkassanhoitajien virat työmäärää ja vas-

tuuta silmälläpitäen ovat rinnastettavissa toisiinsa, ehdotetaan pääkassanhoitajan virka siirrettäväksi 34. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan eli samaan, mihin vastaava virka sähkölaitoksessa on ehdotettu siirrettäväksi. Toimisto-osaston esimies toimii kaasulaitoksen yleisosaston päällikkönä. Sähkölaitoksella on tosin samanniminen virka, mutta se ei ole mainittuun virkaan rinnastettavissa, koska sen haltija ei toimi yleisöosaston päällikkönä. Kaasulaitoksen toimisto-osaston esimiehen virka olisi sijoitettava samaan palkkaluokkaan kuin rahakeosaston esimiehen virka. Tämän nojalla ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 33. palkkaluokasta 28. palkkaluokkaan.

35. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka on siinä määrin vaativa ja vastuullinen, että se oikeastaan olisi rinnastettava osaston esimiehen virkaan. Tärkeimmistä tehtävistä mainittakoon määräaikojen valvonta, tuonti-, vienti- ym. lisenssien hankinta ja voimassapito, vakuutusten ja tullausten hoito, laskujen tarkastukset sekä suoritusten valvonta. Virka ehdotetaan siirrettäväksi 31. palkkaluokkaan.

Rahakeosaston esimiehellä on alaisinaan joukko rahakemittarinlukijoita, joiden kuukausiansiot tulevat vastaamaan 30.—31. palkkaluokkaa. Osastolla, jonka esimiehenä hän toimii, on tällä hetkellä noin 50 viranhaltijaa. Ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 34. palkkaluokasta 28. palkkaluokkaan.

38. palkkaluokkaan kuuluva vahtimestarin virka on vastuuseen nähden täysin rinnastettavissa rahastajan virkaan, joten ehdotetaan, että virka sijoitettaisiin 35. palkkaluokkaan.

38. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulainen toimii pikakirjoittajana. Koska taitavia pikakirjoittajia ei saa pysymään palveluksessa näin pienellä palkalla, ehdotetaan viran siirtämistä 34. palkkaluokkaan.

Käyttöosastolla olevan korjausmestarin virka olisi sen vaativaan ja vastuulliseen tehtävään nähden rinnastettava kaasumestarin virkaan ja siirrettävä 27. palkkaluokasta 25. palkkaluokkaan.

Samalla osastolla toimivan rakennusmestarin virka on liian alhaisesti palkattu ottaen huomioon viranhaltijain itsenäisen työn laitoksen ainoana rakennusteknikkona. Virka ehdotetaan siirrettäväksi 27. palkkaluokasta 23. palkkaluokkaan.

Sivutuotemestarin virka olisi palkkaukseen nähden rinnastettava kaasumestarin virkaan ja siirrettävä 27. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan.

Apulaiskaasumestari joutuu toimimaan kaasumestarina 9 kuukautta vuodessa ja konemestarina lopun aikaa. Hänen virkansa olisi siirrettävä 28. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan. Käyttöosastolla toimivalla työnjohtajalla on alaisenaan suuri joukko työläisiä, joiden ansio huomattavastikin sivuuttaa esimiehen tulot kaikenlaisten korotusten ja urakkojen takia. Koska esimiehellä ei näitä ole, esitetään hänen virkansa siirrettäväksi 33. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan. Samat perustelut pätevät myöskin koksiesimiehen virkaan nähden, joka ehdotetaan siirrettäväksi 35. palkkaluokasta 31. palkkaluokkaan.

Jakeluosastolla toimivan mittarimestarin virka olisi rinnastettava sähkölaitoksen vastaavaan virkaan, joka ehdotetaan sijoitettavaksi 23. palkkaluokkaan, mutta koska ensinmainittu virka ei edellytä yhtä laajaa teknillistä koulutusta, on katsottu oikeudenmukaiseksi, että kaasulaitoksen mittarimestarin virka siirretään 28. palkkaluokasta 24. palkkaluokkaan. Lisäksi huomautetaan, että mittarikorjaajien tulot, kun urakkatyö on otettu käytäntöön, on n. 12,000 mk kuukaudessa ja ehdotetussa palkkaluokassa tulisi mittarimestarin kuukausitulo olemaan n. 13,000 mk.

Varastokirjanpitäjä hoitaa mittaritoimistoa ja suorittaa mittarimestarin tehtäviä hänen poissaollessaan. On huomattava, että hän työskentelee 8 tuntia päivässä. Tämän nojalla esitetään hänen virkansa siirrettäväksi 38. palkkaluokasta 33. palkkaluokkaan.

Piirtäjän virka olisi siirrettävä 31. palkkaluokasta 29. palkkaluokkaan, koska virkaan nykyisen palkkaluokan mukaan on vaikea saada pätevää henkilöä. On huomattava, että ammattimies ilman urakkatyötä jo ansaitsee n. 9,300 mk kuukaudessa, kun taas 29. palkkaluokan mukaan palkattu viranhaltija ilman ikäkorotuksia ansaitsee 9,530 mk.

Neuvojan pitää olla täysin perillä ruoan valmistuksesta sekä pitää luentoja yleisölle pidettävillä opetuskursseilla sekä suomeksi että ruotsiksi. Sitäpaitsi tulee hänen tehdä kotikäyntejä ja toimii hän siis osaksi opettajana. Hänen virkansa ehdotetaan siirrettäväksi 39. palkkaluokasta 35. palkkaluokkaan.

Jakeluosastolla oleva 39. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulainen on toimitusjohtajan sihteeri. Viran tulisi oikeastaan kuulua hallinnon alaisiin virkoihin, mutta sotavuosina, jolloin virka perustettiin, oli turvauduttava ainoaan laitoksella silloin avoinna olevaan vakanssiin, joka oli jakeluosastolla. Kun vaatimuksiin kuuluu pikakirjoitustaito ja neljän kielen täydellinen hallitseminen, ehdotetaan, että virka siirrettäisiin 39. palkkaluokasta 34. palkkaluokkaan. Toinen toimistoapulainen, joka kuuluu 39. palkkaluokkaan, osallistuu varastokirjanpitäjän töihin. Koska työ suoritetaan asennustyöpajan yhteydessä, edellyttää työn laatu, että viranhaltija on mieshenkilö ja katsoen siihen, että hän työskentelee 8 tuntia päivässä, olisi hänen virkansa siirrettävä 36. palkkaluokkaan.

Sähkölaitos.

Sähkölaitoksen toimitusjohtaja huomauttaa, että kamreerien viroissa on aikaisemmin ollut eroa sikäli, että niissä laitoksissa, joissa on kassa- ja tilivirasto, virat ovat olleet korkeammin palkattuja kuin muissa. Kamreerin virka on aikaisemmin ollut samassa luokassa kuin apulaiskamreerien, mutta jäi viime palkkajärjestelyssä korottamatta.

Kirjanpitäjä, laskutuspäällikkö ja toimiston esimies ovat kaikki toimistopäälliköitä ja vastaavat täysin rahatoimiston osastopäällikön virkoja, jotka viimeisessä palkkajärjestelyssä sijoitettiin 17. palkkaluokkaan. Pääkirjanpitäjän virka ehdotetaan siirrettäväksi 26. palkkaluokasta 20. palkkaluokkaan, laskutuspäällikön virka 27. palkkaluokasta 20. palkkaluokkaan ja toimiston esimiehen virka 27. palkkaluokasta 22. palkkaluokkaan.

Vahtimestarin virka, joka kuuluu 38. palkkaluokkaan, on ylivahtimestarin viran luontoinen. Koska toimiin kuuluva työmäärä on entisestäänkin kasvanut ja sen haltijalta vaaditaan, paitsi suurta valppautta, tarkkuutta ja laitoksen toiminnan tuntemista, myöskin useamman kielen taitoa ja pystyvää asiakaspalvelua, esitetään viran korottamista 35. palkkaluokkaan.

Käyttöosastolla toimivan piirustuskonttorin esimiehen tehtäviin kuuluu konttorin henkilökunnan ohjaaminen sekä lisäksi erinäisten suunnittelutöiden tekeminen ja käyttötilastojen hoitaminen. Tehtävää hoitaa teknillisen koulun käynyt teknikko. Tehtävä vaatii hyviä teknillisiä ammattitietoja, tarkkuutta ja pitkäaikaista kokemusta. Virka ehdotetaan siirrettäväksi 26. palkkaluokasta 22. palkkaluokkaan.

Jakeluosastolla toimivaan linjainsinöörin virkaan on saatava diploomi-insinööri, jota voidaan käyttää paitsi linjainsinöörin varsinaisiin tehtäviin myöskin kaapeli-insinöörin viransijaisena. Viimeksi mainitun tärkeiden töiden hoitaminen on nykyään yhden ainoan miehen varassa eikä laitos niiden laajentuessa siinä määrin kuin tähän mennessä on tapahtunut enää voi vastata niiden häiriintymättömästä suorittamisesta, ellei laitoksella ole miestä, jota voidaan käyttää yllämainitun viranhaltijan varamiehenä. Näillä perusteilla ehdotetaan, että linjainsinöörin virka siirrettäisiin 17. palkkaluokasta 14. palkkaluokkaan.

Sähkölaitoksen johtoteknikon virka olisi rinnastettava kaasulaitoksen yliasennusteknikon virkaan, jonka johdosta ehdotetaan, että johtoinsinöörin virka siirrettäisiin 25. palkkaluokasta 21. palkkaluokkaan.

Teknillisten laitosten lautakunta yhtyy laitosten toimitusjohtajien esityksiin.

Liite 2.

Virkojen luokittelu virastottain.

Laitos ja virka (viran nykyinen nimitys sulkeissa).	1938	Voimassaoleva	Laitoksen ehd.	Virkamiesyhd. ehd.	Kunnantyönt. ehd.	Khn ehd.
	Palkkaluokka					
Revisiotoimisto.						
Kaupunginreviisori	8	8	7	—	—	8
Reviisori, 5	18	16	13	15	—	15
Apulaisreviisori, 3	—	24	22	22	—	24
(Kirjaaja) Toimistonhoitaja	34	34	—	32	—	34
Revisioapulainen, 3	37	37	35	33	35	35
Revisioapulainen, 9	37	37	—	35	35	35
Vahtimestari	41	39	—	—	37	38
Kaupunginhallitus.						
Kaupunginjohtaja	1	1	—	—	—	1
Apulaiskaupunginjohtaja, 4	2	2	—	—	—	2
Kaupunginkanslia.						
Kaupunginsihteeri	8	7	5	6	—	6
(Kansliasihteeri) Apulaiskaupunginsihteeri, 4	12	11	10	9	—	10
(Notaari) Kansliasihteeri, 3	23	14	—	—	—	14
Kirjaaja	33	33	—	32	—	33
(Toimistoapulainen) Kanslisti	—	33	—	—	—	33
Toimistoapulainen, 2	39	35	—	34	—	35
Toimistoapulainen, 5	39	38	—	37	—	37
Toimistoapulainen	39	37	—	—	—	37
Ylivahtimestari	33	32	—	—	—	32
Vahtimestari	37	35	—	—	—	35
Vahtimestari, 4	39	37	—	—	—	37
Puhelinkeskuksen hoitaja, 3	42	40	—	—	—	39
Painatus- ja hankintatoimisto.						
Toimistopäällikkö	—	16	15	—	—	15
Painatusosaston esimies	—	25	23	—	—	23
Hankintaosaston esimies	—	25	23	—	—	23
Toimistoapulainen	40	40	38	35	39	37
Toimistoapulainen	41	41	39	37	39	38
Toimistoapulainen, 2	—	41	40	37	39	40
Painaja	—	39	35	35	37	36
Painaja	—	44	42	40	—	42
Khn asiamiesosasto.						
Kaupunginlakimies	9	8	—	6	—	7
Kaupunginasiamies	15	11	—	9	—	10
Lainopillinen apulainen	—	13	—	11	—	13
(Toimistoapulainen) Kirjaaja	37	36	33	34	—	35
Toimistoapulainen, 2	39	39	37	37	—	37
Vahtimestari	37	37	35	33	35	35
Kaupunginarkisto.						
Kaupunginarkiston hoitaja	—	15	14	14	—	14
Arkistoamanuenssi, 2	—	26	23	23	—	24
Toimistonhoitaja	—	33	31	32	—	33
Vahtimestari	—	37	—	—	—	37
Rahatoimisto.						
Kaupunginkamreeri	12	9	—	7	—	9
Apulaiskaupunginkamreeri, 2	16	14	12	12	—	13
Osastopäällikkö, 3	20	17	16	16	—	17
Kirjanpitäjä, 5	27	25	—	23	—	24
(Toimistoapulainen) Toimentaja, 2	31	31	—	—	—	31
(Toimistoapulainen) Apulaistoimentaja	—	32	—	—	—	32
(Kassanhoitaja) Pääkassanhoitaja	33	32	30	29	—	30
Kassanhoitaja, 2	33	32	31	30	—	31
Työläispalkkojen kassanhoitaja	27	25	—	24	—	27
(Toimistoapulainen) Osastonhoitaja, 2	34	34	32	32	—	34
(Toimistoapulainen) Osastonhoitaja	37	36	32	32	—	34
Toimistoapulainen, 3	37	36	35	35	—	35
(Toimistoapulainen) Kirjaaja, 2	37	37	34	34	—	35
Toimistoapulainen, 6	37	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen, 4	39	38	35	35	—	35
Toimistoapulainen, 4	39	38	37	37	—	37
Toimistoapulainen, 19	39	39	37	37	—	38
Toimistoapulainen, 15	41	41	39	39	39	38
Toimistoapulainen, 25	41	41	39	39	39	40
Ylivahtimestari	34	34	31	32	—	34
Vahtimestari, 3	37	37	34	—	—	35
Vahtimestari, 2	42	40	36	39	39	38
Siivooja, 2	54	51	—	—	49	50
Tilastotoimisto.						
Toimistopäällikkö	16	14	—	12	—	14
Aktuaari, 2	23	23	—	—	—	23
Aktuaari	26	26	—	—	—	26
Apulaisaktuaari, 2	—	31	26	26	—	30
Kirjaston- ja arkistonhoitaja	—	33	26	26	—	30
Toimistoapulainen, 4	35	35	—	—	—	35
Toimistoapulainen	—	37	—	35	—	37
Toimistoapulainen	39	39	37	35	—	37
(Toimistoapulainen) Kirjaaja	39	39	—	36	—	37
Toimistoapulainen, 10	39	39	—	37	—	38
Toimistoapulainen, 7	41	41	—	39	39	40
Vahtimestari	41	38	—	—	—	37
Apulaisvahtimestari	43	40	—	—	—	39
Verotusvalmisteluvirasto.						
Johtaja	23	10	6	—	—	10
Apulaisjohtaja	22	13	10	11	—	13
Sihteeri	14	13	—	11	—	13

I sihteeri	18	13	11	11	—	13
(Sihteeri) II sihteeri	—	14	—	12	—	14
Osastonhoitaja	—	34	—	32	—	34
Kirjaaja	—	35	34	32	—	35
Konekirjoitusosaston hoitaja	—	35	34	33	—	35
Osastonhoitaja, 18	—	35	—	33	—	35
(Toimistoapulainen) Konekirjoitusos. apul.hoitaja	—	37	35	34	—	36
(Toimistoapulainen) Tiliosaston hoitaja	37	37	35	32	—	35
(Toimistoapulainen) Apulaiskirjaaja	37	37	35	34	—	36
Toimistoapulainen, 9	41	39	36	37	—	37
Toimistoapulainen, 6	—	40	36	37	39	38
Toimistoapulainen, 15	41	41	37	39	39	40
(Vahtimestari) Ylivahtimestari	37	37	34	35	—	35
(Apulaisvahtimestari) Vahtimestari, 2	42	41	37	39	40	39

Palkkalautakunnan toimisto.

Toimistopäällikkö	—	11	—	9	—	10
Kirjaaja	—	34	—	—	—	34
Toimistoapulainen	—	35	—	—	—	35

Maistraatti.

Kunnallispormestari	9	8	—	—	—	8
Oikeusneuvosmies	19	19	—	—	—	19
Kunnallisneuvosmies, 2	23	23	—	—	—	23
Maistraatinsihteeri	29	29	—	—	—	29
I julkinen notaari	—	21	—	—	—	21
II julkinen notaari	35	21	—	—	—	21
Ulosottolaitoksen tarkkaaja	19	19	—	—	—	19
Kirjaaja	34	34	—	32	—	34
Apulaiskirjaaja	36	34	—	—	—	34
Toimistoapulainen, 3	39	39	—	37	—	37
Toimistoapulainen	42	41	39	37	39	38
Tarkkaaja-apulainen, 2	41	41	—	37	39	40
Kaupunginpalvelija, 8	31	31	—	—	—	31

Ulosottolaitos.

I kaupunginvoudinkonttori.

I kaupunginvouti	17	17	—	—	—	17
Kassanhoitaja	37	37	35	35	35	35
Toimistoapulainen, 3	—	41	39	37	39	38
Ulosottoapulainen, 8	29	29	25	27	—	27

II kaupunginvoudinkonttori.

II kaupunginvouti	17	17	—	—	—	17
Apulaiskaupunginvouti	23	21	—	—	—	21
Ulosottomies, 3	23	23	—	—	—	23
Kassanhoitaja	35	35	33	32	—	33
Apulaiskassanhoitaja	39	39	37	37	37	37
Toimistoapulainen	41	41	39	36	39	37
Toimistoapulainen, 9	41	41	—	39	39	40
Toimistoapulainen, 6	41	41	39	37	39	38
Ulosottoapulainen, 8	29	29	25	27	—	27
Ulosottoapulainen, 10	35	35	—	—	—	35
Ulosottoapulainen, 32	37	37	—	—	—	37

Helsinki—Huopalahden ulosottopiiri.

Kaupunginvouti	—	21	19	19	—	19
Kassanhoitaja	—	37	—	35	35	35
Toimistoapulainen	—	41	39	39	39	38
Toimistoapulainen	—	41	—	39	39	38
Ulosottoapulainen, 6	—	33	—	—	—	33

Helsinki—Malmin ulosottopiiri.

Kaupunginvouti	—	21	19	19	—	19
Kassanhoitaja	—	37	36	35	35	35
Apulaiskassanhoitaja	—	38	—	37	37	37
Toimistoapulainen	—	41	39	39	39	38
Toimistoapulainen	—	41	—	39	39	38
Ulosottoapulainen	—	29	—	27	—	29
Ulosottoapulainen, 2	—	31	—	—	—	31
Ulosottoapulainen, 8	—	33	—	—	—	33

Rikostuomioiden toimeenpanokonttori.

Rikostuomioiden toimeenpanija	21	21	17	17	—	19
Kirjaaja	39	39	37	36	—	37
Toimistoapulainen	39	39	—	37	—	37
Toimistoapulainen, 4	41	41	39	39	39	38
Ulosottoapulainen	27	27	23	25	—	27
Ulosottoapulainen, 11	29	29	25	27	—	27

Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastaja	10	9	7	—	—	9
(Apulaisrakennustarkastaja) I apulaisrakennustarkastaja	15	15	13	10	—	12
(Apulaisrakennustarkastaja) II apulaisrakennustarkastaja	—	17	14	13	—	14
Rakennusinsinööri	15	12	10	9	—	11
Rakennusvalvoja	—	19	14	15	—	16
Tarkastaja	21	21	—	—	—	21
Apulaisrakennusinsinööri	21	21	15	14	20	16
Apulaisinsinööri	—	22	17	16	20	17
Apulaisinsinööri, 2	—	23	19	17	20	19
Apulaisarkkitehti	—	23	19	17	20	19
Toimistonhoitaja	—	24	—	—	—	24
Piirirakennusvalvoja, 3	—	26	—	—	—	25
Apulaistarkastaja	—	27	—	25	—	25
Laskuttaja	29	27	—	—	—	27
Toimistoapulainen	39	37	—	—	—	37
Vahtimestari	42	42	—	39	39	40

Raastuvanoikeus.

Oikeuspormestari	7	6	—	—	—	6
Vanh. oikeusneuvosmies, 11	12	12	—	—	—	10
Nuor. oikeusneuvosmies, 8	23	23	—	—	—	23
Ylimääräinen neuvosmies, 4	27	27	23	—	—	25
Siviilinotaari	27	27	—	—	—	27
Siviilinotaari	29	29	—	—	—	29
Kiinteistönotaari	39	39	—	—	—	38
Rikosasiainnotaari, 8	29	29	—	—	—	29
Toimistoapulainen	40	40	—	35	39	37
Toimistoapulainen, 5	40	40	—	37	39	38
Kaupunginpalvelija, 8	33	33	—	—	—	33
Kaupunginpalvelija, 8	37	35	—	—	—	35

Syyttäjistö.

I kaupunginviskaali	15	15	—	—	—	15

Kaupunginviskaali, 5	19	19	—	—	—	19
(Toimistoapulainen) Kanslisti	34	34	—	—	—	34
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto.						
Aktuaari	27	27	—	—	—	27
Apulaisaktuaari	31	31	—	—	—	31
Apulaisaktuaari, 2	39	37	—	—	—	37
Toimistoapulainen, 2	—	40	—	39	39	38
Toimistoapulainen	42	41	—	39	39	40
Poliisilaitos.						
Sairashuolto.						
Poliisilääkäri	29	29	26	26	—	26
Sairaanhoitaja	—	37	33	33	35	36
Sairaanhoitajatar	41	41	37	37	37	37
Holhouslautakunta.						
Sihteeri	39	29	—	—	—	29
Palolaitos.						
Palopäällikkö	12	12	11	—	—	12
Apulaispalopäällikkö	16	15	—	—	—	15
Palotarkastaja	20	19	15	14	—	16
Palomestari, 4	21	21	19	—	—	21
Palotarkastajan apulainen, 2	—	29	26	25	26	26
Toimistonhoitaja	—	26	24	—	—	26
(Toimistoapulainen) Kanslisti	—	32	29	—	—	32
(Toimistoapulainen) »	—	32	30	—	—	32
Toimistoapulainen	—	41	38	39	39	38
Toimistoapulainen	—	41	40	39	39	40
Lähetti	—	53	51	—	—	52
Työnjohtaja	30	29	24	—	24	26
Varusmestari	—	30	29	—	29	30
Varastonhoitaja	—	34	31	31	31	32
Räätälimestari	—	29	—	—	26	29
Suutari	—	37	—	35	35	36
Ruiskumestari, 3	30	29	27	—	27	29
Palokersantti, 20	32	32	30	—	30	32
Palokorpraali, 118	—	35	32	—	32	35
Palomies, 132	—	38	34	—	34	37
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto.						
I kaupunginlääkäri	7	4	—	—	—	4
II kaupunginlääkäri	15	15	—	—	—	15
Terveydenhoidontarkastaja	13	13	9	9	—	12
Lastenpsykiatri	—	15	—	—	—	15
Lastenpsykiatrin toimistonhoitaja	—	29	—	—	—	29
Koululääkäri	—	18	—	—	—	18
Aluelääkäri, 11	26	26	—	—	—	26
Ylihoitajatar	—	31	29	29	—	29
Terveyssisar, 2	—	35	33	34	33	34
Sairaanhoitajatar, 14	36	36	34	35	—	36
Kanslianesimies	33	29	28	27	—	28
Toimistoapulainen, 2	—	37	—	35	—	37
Toimistoapulainen, 3	39	39	—	37	—	38
Päivystäjä, 4	39	39	34	35	37	36
Vahtimestari	39	39	37	—	37	38
Apulaisvahtimestari	49	46	43	43	43	44
Siivooja	52	49	—	—	47	48
Terveysolojen valvonta.						
Ylikatsastaja	32	30	27	—	—	30
Katsastaja, 17	34	32	—	—	—	32
Terveydellisten tutkimusten laboratorio.						
Laboratorion esimies	17	17	15	12	—	15
Osastonhoitaja	29	29	—	—	—	29
(Apulaiskemisti) Kemisti	24	24	21	16	—	19
Apulaiskemisti	29	29	24	18	—	24
Laboraattori	31	31	29	28	—	29
Laboraattori	34	34	31	30	31	29
Näytteiden ottaja	34	34	32	32	—	34
Toimistoapulainen	40	40	—	37	39	37
Vahtimestari	42	40	—	39	39	39
Siivooja	55	52	—	—	49	51
Eläinlääkintäosasto.						
Kaupungineläinlääkäri	10	9	—	—	—	9
Apulaiskaupungineläinlääkäri	16	15	—	—	—	15
Apulaiseläinlääkäri	—	23	—	—	—	23
Ylikatsastaja	—	30	—	—	—	30
Katsastaja	34	32	—	—	—	32
Laboratorioapulainen	40	40	—	—	38	39
Vahtimestari	41	39	—	—	—	38
Maidontarkastamo.						
Laboraattori	31	31	—	28	—	29
(Esimies) Ylikatsastaja	32	31	30	30	—	30
Maidontarkastaja, 11	34	33	32	32	—	32
(Toimistoapulainen) Osastonhoitaja	37	33	—	—	—	33
Toimistoapulainen, 4	41	40	—	37	39	38
Laboratorioapulaisten esimies	—	37	—	—	—	37
Laboratorioapulainen, 4	40	40	—	—	38	39
Laboratorioapulainen	—	40	—	—	—	39
Pesijä, 3	45	44	—	—	—	43
Siivooja	52	49	—	—	47	48
Asuntojen tarkastus.						
Asuntotarkastaja	19	19	—	—	—	18
Apulaistarkastaja, 4	31	29	27	25	—	27
Apulaistarkastaja, 2	—	31	—	27	—	31
Toimistoapulainen	39	39	37	37	—	38
Toimistoapulainen	—	41	40	39	39	40
Ammattientarkastus.						
Ammattienylitarkastaja	20	19	15	15	—	17
Ammattientarkastaja, 3	27	26	—	23	—	24
Ammattientarkastaja, 4	29	28	—	25	—	26
Tuberkuloosihuolto.						
Tuberkuloosihuoltotoimisto.						
Tuberkuloosilääkäri	13	13	10	—	—	13
I alilääkäri	19	19	17	18	—	19
II alilääkäri	23	23	21	21	—	22
(III alilääkäri) Röntgenlääkäri	23	23	21	21	—	22
Apulaislääkäri, 2	29	29	25	24	24	25
Ylihoitajatar	31	31	29	29	—	29
Apulaisylihoitajatar	—	33	—	—	—	33
Piirihoitajatar, 7	35	35	33	33	—	35
Laboratoriohoitajatar	37	37	33	35	35	35

Osastonhoitajatar, 3	37	37	33	35	35	35
(Laboratoriohoitajatar) Laboratorioapulainen	41	41	37	37	37	37
Sairaanhoitajatar, 5	41	41	37	37	37	37
(Toimistoapulainen) Kanslisti	33	33	31	—	—	33
Toimistoapulainen	—	41	40	39	39	38
Vastaanottoapulainen, 3	—	44	—	—	—	43
Lasinpesijä	—	45	—	—	—	44
Laboratorio- ja röntgenapulainen	47	47	40	37	38	41
Siivooja, 4	50	47	—	—	—	46
Vahtimestari	42	40	—	39	39	39
Asuntolat.						
Siivooja, 5	53	50	—	48	47	49
Pesuapulainen, 2	53	50	—	48	48	49
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema.						
Apulaislääkäri	27	27	—	24	—	25
(Sairaanhoitajatar) Ylihoitajatar	35	35	31	33	—	34
Sairaanhoitajatar, 3	37	37	33	35	—	36
Sairaanhoitajatar, 7	41	41	37	37	37	37
Siivooja, 2	50	47	—	—	—	46
Siivooja	—	50	47	—	48	49
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto.						
Ylihoitajatar	33	33	31	—	—	31
Sairaanhoitajatar, 3	35	35	33	—	—	35
Toimistoapulainen	—	38	33	37	—	37
Vahtimestari	39	39	—	—	—	38
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti.						
(Sairaanhoitajatar) Ylihoitajatar	37	37	33	33	—	34
Sairaanhoitajatar	39	39	35	35	—	37
Palvelija	51	48	—	—	46	47
Siivooja	53	50	—	—	48	49
Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti.						
(Sairaanhoitajatar) Ylihoitajatar	37	37	33	33	—	34
Hoitaja	37	37	33	36	—	36
Palvelija	51	48	—	—	46	47
Kouluhammasklinikka.						
Klinikanesimies	16	16	15	15	—	15
Apulaisesimies	21	21	19	19	—	19
Kouluhammaslääkäri, 8	31	31	—	—	—	31
Röntgenhoitajatar	37	37	—	35	—	35
Toimistoapulainen	37	37	35	35	35	35
Toimistoapulainen	41	41	40	37	39	40
Toimistoapulainen	41	41	40	39	39	40
Klinikka-apulainen, 4	40	40	—	—	—	39
Vahtimestari	42	41	—	—	—	40
Siivooja	—	52	—	—	—	51
Kallion hammasklinikka.						
Haaraklinikanhoitaja	21	21	19	19	—	19
Kouluhammaslääkäri, 2	31	31	—	—	—	31
Klinikka-apulainen	40	40	—	—	—	39
Vahtimestari	42	41	—	—	—	40
Siivooja	—	52	—	—	—	51
Vallilan hammasklinikka.						
Haaraklinikanhoitaja	21	21	19	19	—	19
Kouluhammaslääkäri, 2	31	31	—	—	—	31
Klinikka-apulainen	40	40	—	—	—	39
Vahtimestari	42	41	—	—	—	40
Siivooja	—	52	—	—	—	51
Lapinlahden koulun hammasklinikka.						
Haaraklinikanhoitaja	—	21	19	19	—	19
Kouluhammaslääkäri, 2	—	31	—	—	—	31
Klinikka-apulainen	—	40	—	—	—	39
Vahtimestari	—	41	—	—	—	40
Siivooja	—	52	—	—	—	51
Aleksis Kiven koulun hammasklinikka.						
Haaraklinikanhoitaja	—	21	19	19	—	19
Kouluhammaslääkäri, 2	—	31	—	—	—	31
Klinikka-apulainen	—	40	—	—	—	39
Vahtimestari	—	41	—	—	—	40
Siivooja	—	52	—	—	—	51
Veneerisien tautien poliklinikat.						
Kaupunginvenerologi	—	15	—	—	—	15
Lääkäri	21	21	—	—	—	21
I apulaislääkäri, 2	29	29	—	24	—	26
II apulaislääkäri, 2	31	31	—	26	—	28
Toimistoapulainen	—	39	35	37	—	37
Toimistoapulainen	—	40	—	39	39	38
Toimistoapulainen	—	41	—	39	39	40
Sairaanhoitajatar, 2	39	39	37	37	37	37
Sairaanhoitajatar, 2	52	42	40	37	39	39
Naisvahtimestari, 2	52	44	—	—	—	43
Miesvahtimestari, 2	62	44	—	—	—	43
Äitiys- ja lastenneuvolat.						
Terveydenhuoltolääkäri	—	15	13	—	—	15
Johtava terveyssisar, 2	—	33	31	31	—	31
Terveyssisar	—	33	31	—	—	33
Terveyssisar, 21	—	35	29	33	—	34
Kaupunginkätilö	—	33	31	31	—	31
Kaupunginkätilö, 9	—	35	33	33	—	34
Kaupunginkätilö	—	35	—	—	—	34
Toimistoapulainen	—	41	39	37	39	40
Desinfioimislaitos.						
Johtaja	—	30	—	—	—	30
Esimies	32	32	—	—	—	32
Desinfioitsija, 6	34	34	—	—	—	34
Autonkuljettaja	—	34	—	—	—	34
Terveyssisar, 2	—	35	33	33	—	34
Toimistoapulainen	—	37	—	—	—	37
Desinfioimisapulainen, 2	—	41	—	—	37	38
Kylvettäjä, 3	45	44	—	—	42	43
Puhdistaja, 4	50	47	45	45	44	44
Sairaalahallinto.						
Sairaalatarkastaja	7	7	6	6	—	6
Kanslianhoitaja	33	33	31	30	—	32
Toimistoapulainen	—	37	35	35	—	35

Sairaalain tilivirasto.

Kamreeri	17	16	—	15	—	15
Kirjanpitäjä	27	26	25	24	—	25
Toimistoapulainen	37	36	35	35	—	35
Toimistoapulainen	39	38	37	37	—	37
Vahtimestari	40	39	38	—	37	37
Siivooja	—	58	—	—	55	56

Marian sairaala.

Lääkärit.

Johtaja	11	11	—	—	—	11

Sisätautien osasto.

Ylilääkäri	15	15	—	—	—	15
Alilääkäri	23	23	22	21	—	22
Apulaislääkäri, 3	29	29	24	24	24	25

Kirurginen osasto.

Ylilääkäri (toimii sairaalan johtajana)	(15)	(15)	—	—	—	(15)
Alilääkäri, 2	23	21	20	19	—	20
Apulaislääkäri, 5	29	29	24	24	24	25

Lasten osasto.

Ylilääkäri	18	18	17	17	—	17
Apulaislääkäri, 2	29	29	24	24	24	25

Röntgenosasto.

Röntgenlääkäri	23	23	22	21	—	22
Röntgenapulaislääkäri	—	29	24	24	24	25

Hoitohenkilökunta.

Ylihoitajatar	31	31	29	29	—	29
Yöylihoitajatar	35	35	33	33	33	33
Apulaisyöylihoitajatar, 2	37	37	35	35	35	35
Käsityönohjaaja	39	39	37	37	—	37
Oppilaskodin hoitajatar	37	36	34	34	—	34
(Kiertävä hoitajatar) Sosiaalihoitajatar, 7	36	36	34	34	34	34
Laboratoriohoitajatar, 3	37	37	35	35	35	35
Farmaseutti	—	37	35	35	35	35
Osastonhoitajatar, 23	37	37	35	35	35	35
Sairaanhoitajatar, 82	41	41	38	37	37	37
Laboratorioapulainen, 3	41	41	38	37	37	37
Lastenhoitaja, 8	—	42	—	—	39	40
Hieroja, 3	—	43	—	—	—	42

Taloushenkilökunta.

Taloudenhoitaja	22	21	20	19	—	20
Kirjanpitäjä	31	31	29	28	29	29
Toimistoapulainen	—	35	—	—	—	35
Toimistoapulainen, 2	—	41	37	37	37	37
Toimistoapulainen, 4	41/42	41	39	39	39	40
Puhelimenhoitaja	42	41	40	40	40	40
Vahtimestari	41	39	38	38	38	38
Vahtimestari	41	40	39	39	39	39
(Vahtimestari) Obduktioapulainen	41	40	39	39	39	38
Ovenvartija, 2	41	41	39	39	39	39
Liinavaatevaraston hoitaja	36	36	34	34	—	35
Liinavaatevaraston apulaisholtaja	42	42	40	40	40	40
Työnjohtaja	42	40	38	38	37	37
Apumies, 14	46	42	41	41	40	41
Yövartija, 2	48	43	41	41	40	41
Portinvartija	49	43	41	41	40	41
(Siivooja) Sosiaalisiivooja	53	50	48	—	47	48
Siivooja, 51	53	50	48	—	47	49
Kylvettäjä, 6	53	48	47	—	46	47
Pesuapulainen	52	49	46	46	45	47
Pesuapulainen, 2	53	50	46	46	47	48
Pesuapulainen, 16	53	50	48	—	47	49

Ruokalahenkilökunta.

Ruokalanhoitaja	31	31	29	29	—	30
Ruokalan apulaishoitaja, 2	38	38	35	35	—	37
Keittäjä, 2	50	46	44	44	45	45
Keittäjä	52	48	44	44	46	45
Keittäjä, 6	52	48	46	46	46	46
Leipoja	51	47	45	45	45	45
Leipoja	—	49	47	47	46	48
Keittiöapulainen, 19	53	50	48	—	47	49

Konehenkilökunta.

Konemestari	31	29	27	27	27	26
Koneenhoitaja	35	34	32	32	33	31
Desinfioitsija	39	39	37	37	37	37
Lämmittäjä-mekaanikko	—	37	35	35	35	35
Lämmittäjä, 4	44	40	39	39	37	38

Käsityöläiset.

Puuseppä	39	39	35	35	35	36
Ompelija, 5	53	49	47	—	46	46

Kulkutautisairaala.

Lääkärit.

Ylilääkäri, laitoksen johtaja	11	11	—	—	—	11
Alilääkäri, 2	23	23	22	21	—	22
Apulaislääkäri, 5	29	29	24	24	24	25

Hoitohenkilökunta.

Ylihoitajatar	31	31	29	29	—	29
Yöylihoitajatar	35	35	33	33	33	33
Apulaisyöylihoitajatar	—	37	35	35	35	35
(Kiertävä hoitajatar) Sosiaalihoitajatar, 4	—	36	34	34	34	34
Laboratoriohoitajatar	37	37	35	35	35	35
Röntgenhoitajatar	37	37	35	35	35	35
Osastonhoitajatar, 12	37	37	35	35	35	35
Sairaanhoitajatar, 55	41	41	38	37	37	37
Laboratorioapulainen	41	41	38	37	37	37
Lastenhoitaja, 9	—	42	—	—	39	40

Taloushenkilökunta.

Taloudenhoitaja	22	21	20	19	—	20
Kirjanpitäjä	31	31	29	28	29	29
Toimistoapulainen	—	37	35	—	—	35
Toimistoapulainen, 2	42	41	39	39	39	40
Puhelimenhoitaja, 2	42	41	40	40	40	40
Vahtimestari, 2	41	40	38	39	38	39
(Autonkuljettaja-asentaja) Autonasentaja	—	36	35	35	34	34
Autonkuljettaja, 4	39	38	37	37	36	37
Ovenvartija	41	41	39	39	39	39
Liinavaatevaraston hoitaja	36	36	34	34	—	35
Liinavaatevaraston apulaisholtaja 2	42	42	40	40	40	40
Työnjohtaja	42	40	37	37	37	37
Apumies, 11	46	42	41	41	40	41

Yövartija	48	43	41	41	40	41
Portinvartija, 2	49	43	41	41	40	41
Siivooja, 32	53	50	48	—	47	49
Kylvettäjä, 4	53	48	47	—	46	47
Pesuapulainen	53	49	46	46	45	47
Pesuapulainen	53	50	46	46	47	48
Pesuapulainen, 9	53	50	48	—	47	49
Ruokalahenkilökunta.						
Ruokalanhoitaja	31	31	28	28	—	29
Ruokalan apulaishoitaja	38	38	35	35	—	37
Ruokalan apulaishoitaja	—	41	35	35	38	37
Varastonhoitaja	—	45	43	43	43	43
Keittäjä, 3	50	46	44	44	45	45
Keittäjä, 2	52	48	46	46	46	46
Leipoja	51	47	45	45	45	45
Keittiöapulainen, 11	53	50	48	—	47	49
Konehenkilökunta.						
Konemestari	31	29	27	27	27	26
Koneenhoitaja	—	34	32	32	33	31
Desinfioitsija	39	39	37	37	37	37
Lämmittäjä-mekaanikko	39	37	35	35	35	35
Lämmittäjä, 5	44	40	39	39	37	38
Käsityöläiset.						
Puuseppä	39	39	35	35	35	36
Ompelija, 3	53	49	47	—	46	46
Kivelän sairaala.						
Lääkärit.						
Johtaja	11	11	—	—	—	11
Sisätautien osasto.						
Ylilääkäri (toimii sairaalan johtajana)	(15)	(15)	—	—	—	(15)
Alilääkäri, 2	23	23	22	21	—	22
Apulaislääkäri, 9	29	29	24	24	24	25
Mielitautien osasto.						
Ylilääkäri	15	15	—	—	—	15
Alilääkäri	23	23	22	21	—	22
Apulaislääkäri, 2	29	29	24	24	24	25
Silmätautien osasto.						
Ylilääkäri	—	18	17	17	—	17
Apulaislääkäri, 2	29	29	24	24	24	25
Röntgenosasto.						
Röntgenlääkäri, 2	23	23	22	21	—	22
Korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto.						
Ylilääkäri	—	18	17	17	—	17
Alilääkäri	—	23	22	21	—	22
Apulaislääkäri, 2	—	29	24	24	24	25
Hoitohenkilökunta.						
Ylihoitajatar, 2	31	31	29	29	—	29
Apulaisylihoitajatar, 3	—	35	33	33	33	33
Yöylihoitajatar, 2	35	35	33	33	33	33
Apulaisyöylihoitajatar	37	37	35	35	35	35
Käsityönohjaaja, 2	39	39	37	37	—	37
Oppilaskodin hoitaja	37	36	34	34	—	34
(Kiertävä hoitajatar) Sosiaalihoitajatar, 6	36	36	34	34	34	34
Laboratoriohoitajatar	37	37	35	35	35	35
Valohoitajatar	37	37	35	35	35	35
Farmaseutti, 2	—	37	35	35	35	35
Osastonhoitajatar, 32	37	37	35	35	35	35
Sairaanhoitajatar, 130	41	41	38	37	37	37
(Sairaanhoitajatar) Mielisairaanhoitajatar, 35	41	41	39	39	37	38
(Sairaanhoitaja) Mielisairaanhoitaja, 12	38	37	36	36	35	36
Laboratorioapulainen, 4	41	41	38	37	37	37
Hieroja, 3	—	43	—	—	—	42
Obduktioapulainen	—	38	—	—	35	37
Työnjohtaja	42	40	—	—	37	37
Taloushenkilökunta.						
Taloudenhoitaja	22	21	20	19	—	20
Kirjanpitäjä	31	31	29	28	29	29
Toimistoapulainen	—	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen, 2	—	41	37	37	37	38
Toimistoapulainen, 2	—	41	39	39	39	40
(Toimistoapulainen) Liinavaatevaraston apulaishoitaja	—	41	40	40	39	40
Puhelimenhoitaja	42	41	40	40	40	40
Vahtimestari, 2	41	40	38	39	38	39
Autonkuljettaja	39	38	37	37	36	37
Ovenvartija, 3	41	41	39	39	39	39
Liinavaatevaraston hoitaja	36	36	34	34	—	35
Pesulaitoksen hoitaja	42	42	40	40	40	39
Työnjohtaja	42	40	38	38	37	37
Apumies, 12	44	42	41	41	40	41
Yövartija	48	43	41	41	40	41
Portinvartija	49	43	41	41	40	41
Siivooja, 87	53	50	48	—	47	49
Siivooja	—	50	—	—	—	49
Kylvettäjä, 9	53	48	47	—	46	47
Pesuapulainen	52	49	46	46	46	47
Pesuapulainen, 8	53	50	48	—	47	49
Ruokalahenkilökunta.						
Ruokalanhoitaja	31	31	29	29	—	30
Ruokalan apulaishoitaja, 2	38	38	35	35	—	37
Keittäjä, 4	50	46	44	44	45	45
Keittäjä, 6	52	48	46	46	46	46
Leipoja	51	47	45	45	45	45
Leipoja, 2	53	49	47	47	46	48
Keittiöapulainen, 27	53	50	48	—	47	49
Konehenkilökunta.						
Konemestari	35	30	27	27	27	26
Lämmittäjä-mekaanikko	39	37	35	35	35	35
Desinfioitsija	—	39	37	37	37	37
Asentaja	—	40	38	38	—	37
Lämmittäjä, 5	44	41	39	39	37	38
Käsityöläiset.						
Puuseppä, 2	39	39	35	35	35	36
Ompelija, 6	53	49	47	—	46	46
Nikkilän sairaala.						
Lääkärit.						
Ylilääkäri, laitoksen johtaja	8	8	6	6	6	8
Apulaisylilääkäri	10	10	8	8	8	10

(I alilääkäri) Alilääkäri	17	15	13	13	13	15
(II ja III alilääkäri) Alilääkäri, 2	18	16	14	14	14	16
(IV, V ja VI alilääkäri) Alilääkäri, 3	20	18	16	16	16	18
Hoitohenkilökunta.						
Ylihoitajatar	31	31	28	28	—	28
(Ylihoitajatar) Perhehoidon ylihoitajatar	31	31	30	30	—	31
Apulaisylihoitajatar	35	35	33	33	33	33
Yöylihoitajatar	35	35	33	33	33	33
Apulaisyöylihoitajatar, 2	37	37	35	35	35	35
Käsityönohjaaja	37	37	35	35	35	36
Käsityönapulaisohjaaja	41	41	38	38	38	39
(Naisten puutarhatöiden ohjaaja) Käsityönapulaisohjaaja	41	41	38	38	38	39
(Voimistelunopettaja) Voimistelunohjaaja	—	33	30	30	—	32
(Voimistelunopettaja) Voimistelunohjaaja	37	37	30	30	—	35
Laboratoriohoitajatar, 2	37	37	35	35	35	35
Apteekkihoitajatar	37	37	35	35	35	35
(Huoltohoitajatar) Sosiaalihoitajatar	—	36	34	34	34	34
Osastonhoitajatar, 23	37	37	35	35	35	35
Perhehoitajatar, 6	36	36	34	34	34	34
Sairaanhoitajatar, 23	41	41	38	37	37	37
(Sairaanhoitajatar) Mielisairaanhoitajatar, 132	41	41	39	39	37	38
(Sairaanhoitaja) Mielisairaanhoitaja, 38	38	37	36	36	35	36
(Ulkohoidon valvoja) Ulkotyöhoidon valvoja	37	37	35	35	35	35
Taloushenkilökunta.						
Taloudenhoitaja	22	20	19	18	—	19
Kirjanpitäjä	29	29	27	26	27	28
Toimistoapulainen, 2	—	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen	41	41	37	37	39	38
Toimistoapulainen	41	41	39	39	39	40
Puhelimenhoitaja	51	42	40	40	40	40
Puhelimenhoitaja, 2	53	43	40	41	40	40
Vahtimestari	39	39	37	37	37	37
Vahtimestari	41	40	—	—	—	39
Autonkuljettaja	39	38	37	37	36	37
Autonkuljettaja, 2	41/43	39	38	38	36	37
Varastonhoitaja	36	36	34	34	—	36
Apulaisvarastonhoitaja	42	42	41	41	40	40
Pesulaitoksen hoitaja	37	37	35	35	35	35
Puutarhuri	37	36	34	34	30	33
Maataloustöiden ohjaaja	41	39	38	38	36	36
Apumies, 5	46	42	41	41	40	41
Tallimies	—	42	40	—	39	40
Sianhoitaja, 2	53	47	46	—	45	45
Karjanhoitaja	—	45	44	44	—	44
Karjanhoitajan apulainen	—	47	—	—	—	46
Yövartija	48	44	41	41	40	41
Siivooja, 43	53	50	48	—	47	49
Kylvettäjä, 2	53	48	47	—	46	47
Pesuapulainen	50	47	46	46	45	46
Pesuapulainen	52	49	46	46	46	48
Pesuapulainen, 14	53	50	48	—	47	49
Ruokalahenkilökunta.						
Ruokalanhoitaja	31	31	29	29	—	30
Ruokalan apulaisholtaja	38	38	35	35	—	37
Keittäjä	50	46	44	44	45	45
Keittäjä, 6	52	48	46	46	46	46
Leipoja	51	47	45	45	45	45
Leipoja, 2	53	49	47	47	46	48
Annostelija	53	49	47	—	46	48
Keittiöapulainen, 17	53	50	48	—	47	49
Konehenkilökunta.						
I konemestari	31	27	25	25	—	25
II konemestari	35	33	31	30	32	30
Koneenhoitaja	39	37	35	34	33	32
Lämmittäjä-mekaanikko, 3	39	37	35	35	33	35
Asentaja, 3	41	39	37	37	35	36
Lämmittäjä, 7	44	40	39	39	37	37
Käsityöläiset.						
Puuseppä	39	38	34	34	34	35
Seppä	39	38	34	34	34	35
Maalari	39	38	34	34	34	35
Suutäri	39	38	34	34	34	35
Apulaissuutari	42	45	44	44	42	43
(Räätäli) Naisräätäli	39	39	38	—	38	38
Ompelija, 3	53	49	47	—	46	46
Tuberkuloosisairaala.						
Lääkärit.						
Ylilääkäri, laitoksen johtaja	11	11	—	—	—	11
Alilääkäri, 2	23	23	22	21	—	22
Apulaislääkäri, 4	29	29	24	24	24	25
Hoitohenkilökunta.						
Ylihoitajatar	31	31	29	29	—	29
Yöylihoitajatar	35	35	33	33	33	33
Apulaisyöylihoitajatar	—	37	35	35	35	35
Käsityönohjaaja	37	37	35	35	—	37
Osastonhoitajatar, 17	37	37	35	35	35	35
Sairaanhoitajatar, 65	41	41	38	37	37	37
Lastenhoitaja, 4	42	42	—	—	39	40
Taloushenkilökunta.						
Taloudenhoitaja	22	21	20	19	—	20
Kirjanpitäjä	31	31	29	28	29	29
Toimistoapulainen	—	40	37	37	37	37
Puhelimenhoitaja, 2	42	41	40	40	40	40
Vahtimestari	41	40	38	38	38	38
Vahtimestari	41	40	39	39	38	38
Naisvahtimestari	43	42	—	—	40	41
Autonkuljettaja, 2	39	38	37	37	36	37
Ovenvartija, 3	41	41	39	39	39	39
Liinavaatevaraston hoitaja	36	36	34	34	—	35
Liinavaatevaraston apulaishoitaja	42	42	40	40	40	40
Apumies, 5	46	42	41	41	40	41
Yövartija	48	43	41	41	40	41
Siivooja, 66	53	50	48	—	47	49
Palvelija, 6	63	50	48	—	47	49
Kylvettäjä, 5	53	48	47	—	46	47

Pesuapulainen, 2	52	49	46	46	45	48
Pesuapulainen, 8	53	50	48	—	47	49
Ruokalahenkilökunta.						
Ruokalan apulaishoitaja	39	39	38	38	38	37
Keittäjä, 3	50	46	44	44	45	45
Keittäjä, 3	52	48	46	46	46	46
Leipoja, 2	—	47	45	45	45	45
Keittiöapulainen, 8	53	50	48	—	47	49
Konehenkilökunta.						
Konemestari	35	30	27	27	27	26
Desinfioitsija	39	39	37	37	37	37
Lämmittäjä-mekaanikko	39	37	35	35	35	35
Lämmittäjä, 3	44	41	39	39	37	38
Käsityöläiset.						
Puuseppä	39	39	35	35	35	36
Työmestari	39	39	35	35	34	35
Ompelija, 5	52	49	47	—	46	46

Malmin sairaala.

Lääkärit.						
Ylilääkäri, laitoksen johtaja	—	18	16	16	—	16
Apulaislääkäri, 3	—	29	24	24	24	25
Hoitohenkilökunta.						
Ylihoitajatar	—	35	33	33	33	33
Röntgenhoitajatar	—	37	35	35	35	35
Osastonhoitajatar, 6	—	37	35	35	35	35
Sairaanhoitajatar, 17	—	41	38	37	37	37
Lastenhoitaja	—	42	—	—	39	40
Taloushenkilökunta.						
(Taloudenhoitaja-kirjanpitäjä) Taloudenhoitaja	—	26	22	22	—	24
Toimistoapulainen	—	41	38	37	37	37
Vahtimestari	—	41	39	39	38	39
Talonmies	—	43	40	40	37	40
Talonmiehen apulainen	—	44	41	41	38	41
Apumies	—	42	41	41	40	41
Liinavaatevaraston hoitaja	—	42	39	39	40	39
Kylvettäjä, 2	—	48	47	—	46	47
Ompelija, 2	—	49	47	—	46	46
Pesuapulainen, 5	—	50	48	—	47	48
Siivooja, 12	—	50	48	—	47	49
Ruokalahenkilökunta.						
Ruokalanhoitaja	—	41	39	39	38	38
Keittäjä	—	46	44	44	45	45
Keittäjä	—	46	—	—	45	45
Keittäjä, 2	—	48	46	46	46	46
Leipoja	—	48	45	45	45	45
Keittiöapulainen, 5	—	50	48	—	47	49

Sairaanhoitajatarkoulu.

Johtaja	31	31	29	29	—	29
Apulaisjohtaja	33	32	30	30	—	32
Apulaisopettaja	33	33	31	31	—	33
Siivooja, 2	53	50	48	—	47	49

Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto.

Toimitusjohtaja	8	8	—	6	—	8
Apulaisjohtaja	18	16	—	—	—	16
Apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholistiosastolla	20	16	—	—	—	16
Apulaisjohtaja köyhäinhoito-osastolla	23	18	—	—	—	18
Sihteeri	21	20	18	18	—	19
Kanslianesimies	27	27	23	24	—	25
Kanslianesimies, 9	27	27	24	24	—	26
(Rekisterikanslian esimies) Aktuaari	—	27	23	23	—	25
Kanslianhoitaja	33	32	30	30	—	31
Kanslianhoitaja, 2	33	33	30	30	—	31
Kanslianhoitaja, 7	33	33	32	32	—	33
Kirjaaja	37	36	32	32	—	34
Huoltotarkastaja, 15	34	32	—	—	—	32
Huoltotarkastaja, 8	34	33	—	—	—	33
(Kodissakävijä) Huoltotarkastaja, 29	35	35	33	33	33	33
(Diakonissa) Huoltosisar, 7	37	37	35	35	35	35
Toimistoapulainen	38	38	32	34	37	35
Toimistoapulainen	38	38	37	35	37	37
Toimistoapulainen, 8	38/39	38	37	37	—	37
Toimistoapulainen, 3	40	39	37	37	—	37
Toimistoapulainen, 14	40	39	—	—	—	38
Toimistoapulainen, 2	42	41	39	35	39	40
Toimistoapulainen, 7	42	41	39	37	39	40
Toimistoapulainen, 26	42	41	39	39	39	40
Ylivahtimestari	37	35	—	—	—	35
Järjestysmies, 3	39	37	—	—	—	37
Vahtimestari, 12	40	39	38	—	37	38
Kassa- ja tilitoimisto.						
Kamreeri	17	16	15	14	—	15
Kirjanpitäjä	29	28	26	25	—	26
Pääkassanhoitaja	35	34	32	32	—	33
Kassanhoitaja, 7	39	39	38	37	37	37
(Toimistoapulainen) Apulaiskirjanpitäjä	37	37	36	34	—	37
Toimistoapulainen, 3	40	40	39	39	39	38
Toimistoapulainen	42	41	39	39	39	38
Vahtimestari	39	39	37	37	37	37
Asiamiestoimisto.						
Asiamies	15	13	12	11	—	13
Apulaisasiamies	18	15	14	14	—	15
Notaari, 2	26	24	22	18	—	22
Notaari	—	25	24	18	—	24
Kanslianhoitaja	31	31	29	29	—	31
Kanslianhoitaja	33	33	29	29	—	31
Kanslianhoitaja	33	33	30	29	—	31
Kanslianhoitaja, 4	33	33	30	30	—	32
(Vanh. kodissakävijä) Huoltotarkastaja, 3	34	34	32	32	—	32
(Nuor. kodissakävijä) Huoltotarkastaja, 3	35	35	33	33	—	33

Toimistoapulainen	38	38	37	35	—	37
Toimistoapulainen, 4	39	39	37	35	38	37
Toimistoapulainen	39	39	—	37	38	38
Toimistoapulainen, 2	39	39	37	—	38	38
Toimistoapulainen, 6	40	40	37	35	39	38
Toimistoapulainen, 7	40	40	39	37	39	38
Toimistoapulainen, 2	42	41	39	35	39	40
Toimistoapulainen, 5	42	41	39	37	39	40
Toimistoapulainen, 7	42	41	39	39	39	40
Ylijärjestysmies	35	34	33	33	—	33
Järjestysmies, 4	39	37	—	—	—	37
Vahtimestari	—	40	38	38	39	39
Eteisvartija	—	45	—	—	—	44

Kunnalliskoti laitoksineen.

Yhteiset kustannukset.

Kunnalliskodin johtaja	16	15	13	14	—	15
Apulaisjohtaja	25	25	21	21	23	21
Lääkäri	23	23	21	21	—	22
Varastokirjanpitäjä	33	33	32	32	—	33
Toimistoapulainen	39	39	37	—	37	37
Toimistoapulainen	—	41	39	37	37	37
Toimistoapulainen	—	41	39	37	39	40
Poliklinikan hoitaja	37	37	34	35	35	35
Laboratoriohoitajatar	—	37	34	35	35	35
Ruokalanhoitaja	33	32	29	29	—	30
Ruokalan apulaishoitaja	39	38	35	35	—	37
Konemestari	31	29	25	27	27	26
Lämmittäjä-mekaanikko	39	37	35	35	35	35
Lämmittäjä, 4	41	39	37	—	37	37
Saarnaaja	45	44	—	—	—	43
Keittäjä	49	46	45	44	45	45
Keittäjä, 6	52	48	46	46	46	46
Leipoja, 2	53	49	45	45	45	45
Keittiöapulainen, 4	53	50	47	—	47	49

Kunnalliskoti.

Ylihoitajatar	31	31	28	29	—	29
Yöylihoitajatar	37	35	32	33	33	33
Osastonhoitajatar, 14	37	37	34	35	35	35
Hoitajatar, 40	41	41	38	37	37	37
Hieroja	44	43	—	—	—	42
Käsityönohjaaja	37	37	35	35	—	37
Käsityönapulaisohjaaja	42	42	40	38	40	40
Vahtimestari	37	37	—	—	35	36
Autonkuljettaja, 2	39	38	37	37	36	37
Keittiöapulainen, 2	53	50	47	—	47	49
Siivooja, 41	53	50	47	—	47	49
Kylvettäjä, 2	53	48	46	—	46	47

Työlaitos.

Työlaitoksen esimies	27	27	—	25	25	25
Toimistoapulainen	39	39	—	35	35	35
Vartija, 11	37	37	—	—	35	36
Varastonhoitaja	37	37	—	35	—	37
Työnjohtaja	34	32	—	—	—	32
Työnjohtaja, 3	34	34	32	32	32	32
Portinvartija, 3	43	42	40	40	38	40
Työnjohtaja	37	36	—	—	—	36
Puutarhuri	37	36	—	—	30	34

Sikala.

Rehumestari	37	35	—	—	—	35
Sianhoitaja, 3	49	47	—	—	—	46
Lämmittäjä	41	40	37	39	37	37

Pesulaitos.

Pesulaitoksen hoitaja	37	37	35	35	—	35
Pesulaitoksen apulaishoitaja	42	42	40	40	40	40
Lämmittäjä-mekaanikko	39	38	35	35	35	35
Pesuapulainen, 3	51	48	45	46	45	47
Pesuapulainen, 2	53	50	45	46	47	48
Pesuapulainen, 12	53	50	47	—	47	49

Tervalammen työlaitos ja maatila.

Johtaja	—	16	15	15	—	16
Kirjanpitäjä	—	33	30	29	31	30
Toimistoapulainen	—	41	39	37	37	37
Vartijain esimies	—	33	30	30	—	32
Miesvartija, 5	—	37	—	—	35	36
Yövartija	—	43	—	41	40	41
Asentaja	—	38	37	37	34	36
Puuseppä	—	39	37	37	35	36
Sairaanhoitajatar	—	41	39	37	37	37
Emännöitsijä	—	40	37	37	—	37
Emännöitsijän apulainen, 2	—	49	—	—	45	45
Maataloustyönjohtaja	—	33	30	30	28	31
Puutarhuri	—	36	33	34	28	32
Karjanhoitaja	—	37	33	—	—	36
Karjanhoitajan apulainen	—	47	—	—	45	46
Seppä	—	39	37	37	35	36
Auton- ja traktorinkuljettaja	—	38	37	37	35	36
Sikalanhoitaja	—	37	—	—	—	37
Tallimies	—	42	—	—	37	40

Työtuvat.

Työtupien johtaja	22	22	20	20	—	22
Työtuvanhoitaja	33	33	30	30	—	32
(Apulaishoitaja) Työtuvan apulaishoitaja, 3	39	39	34	34	—	37
Kirjanpitäjä	37	37	33	33	35	37
Kassanhoitaja	40	40	38	35	38	37
Tolmistoapulainen	42	41	39	39	39	38
Myymälänhoitaja, 2	43	43	41	39	—	41
Myymäläapulainen	—	44	42	42	—	43
Räätälimestari	28	28	—	—	—	28
Leikkaaja	—	40	35	35	—	36
Työnjohtaja, 2	37	37	32	32	—	34
Käsityönopettaja, 4	41	40	35	35	37	37
(Apulaistyönjohtaja) Työnjohtaja, 2	43	40	32	32	—	36
Siivooja	—	47	—	—	—	46
Keittiöapulainen	51	48	47	—	47	47

Lastensuojelulautakunta.

Toimitusjohtaja	11	8	—	6	—	8
Lastenvalvoja	18	17	15	15	—	15
Nuorisonhuoltaja	—	18	—	—	—	18
Lastenhuollontarkastaja	18	17	15	16	—	17
Sihteeri	—	22	18	20	—	22
Lääkäri	—	18	—	—	—	18

Toimistonhoitaja, 2	—	27	—	—	—	27
Vastaanotto- ja rekisteritoimiston hoitaja	33	30	27	—	—	29
Naistarkastaja, 2	33	31	26	26	—	27
Miespuolinen kodissakävijä	—	34	—	33	—	32
Kanslianhoitaja, 4	35	35	33	32	—	32
Toimistoapulainen	39	37	35	35	—	35
(Toimistoapulainen) Kassanhoitaja	—	38	—	37	36	36
Toimistoapulainen	—	39	38	37	—	38
Toimistoapulainen, 12	—	39	38	—	—	38
Vanh. kodissakävijä, 2	—	34	—	32	—	32
Kodissakävijä, 9	35	35	—	33	34	33
Vahtimestari	39	39	37	37	37	37
Järjestysmies	—	38	—	—	37	37
(Asiapoika) Lähetti	54	51	—	—	—	50

Lastenhuoltolaitokset.

Sofianlehdon pikkulastenkoti.

Johtaja	33	33	31	29	—	29
Emännöitsijä	37	37	—	—	35	35
Osastonhoitajatar, 5	37	37	—	35	35	35
Lastenhoitaja, 17	42	42	—	—	39	40
Talonmies-lämmittäjä	37	37	—	—	35	36
Ompelija ja liinavarastonhoitaja	46	44	—	40	—	43
Keittäjä	52	48	—	46	46	46
Keittiöapulainen, 2	—	50	—	—	47	49
Palvelija, 5	53	50	—	—	47	49
Pesuapulainen, 2	53	50	—	—	47	49

Reijolan lastenkoti.

Johtaja	35	35	—	—	—	35
Lastenhoitaja, 4	42	42	—	—	39	40
Yöhoitaja	42	42	—	—	39	40
Ompelija	50	47	—	—	46	46
Keittäjä	52	48	—	46	46	46
Keittiöapulainen	53	50	—	—	47	49
Palvelija, 2	53	50	—	—	47	49

Kullatorpan lastenkoti.

Johtaja	35	35	—	—	—	35
Lastenhoitaja, 4	42	42	—	—	39	40
Ompelija	50	47	—	—	46	46
Keittäjä	52	48	—	46	46	46
Palvelija, 3	53	50	—	—	47	49

Malmin lastenkoti.

Johtajatar	—	35	—	—	—	35
Lastenhoitaja, 3	—	42	—	—	39	40
Apulaishoitaja, 2	—	47	—	—	44	45
Ompelija	—	47	—	—	46	46
Talonmies-lämmittäjä (nainen)	—	47	—	—	45	46
Keittäjä	—	48	—	46	46	46
Keittiöapulainen	—	50	—	—	47	49
Siivooja	—	50	—	—	47	49
Pesijä	—	50	—	—	47	49

Vastaanottokoti.

Johtaja	21	21	—	—	—	21
Ylikatsastaja	—	31	—	—	—	31
Emännöitsijä	35	35	—	—	—	35
Talonmies-lämmittäjä	—	37	—	—	35	36
Hoitaja	—	37	—	—	—	37
Hoitaja, 2	39	39	—	—	—	38
Apulaishoitaja, 3	—	46	—	—	—	45
Toimistoapulainen	—	41	—	39	39	40
Ompelija	—	44	—	—	—	43
Keittäjä	52	48	—	46	46	46
Leipoja	—	48	—	45	45	45
Siivooja, 3	—	50	—	—	47	49
Pesuapulainen, 2	—	50	—	—	47	49
Palvelija	53	50	—	—	47	49
Keittiöapulainen, 3	—	50	—	—	47	49

Ammattioppilaskoti.

Hoitaja	37	37	—	—	—	37
Hoitaja	—	39	—	—	—	38
Siivooja	—	50	—	—	47	49

Toivolan koulukoti.

Johtaja	21	21	—	—	—	21
Opettaja, 2	27	27	—	—	—	27
Emännöitsijä	37	37	—	—	—	37
Kaitsija	37	37	—	—	35	36
Toimistoapulainen, samalla avustava hoitaja	40	40	—	39	39	38
Lastenhoitaja, 3	41	41	—	—	39	40
Suutari	39	39	37	35	35	36
Ompelija	46	44	—	—	—	43
Keittäjä	52	48	—	46	46	46
Keittiöapulainen	—	50	—	—	47	49
Siivooja	—	50	—	—	47	49
Palvelija, 4	53	50	—	—	47	49

Tavolan koulukoti.

Johtaja	25	25	—	—	—	25
Emännöitsijä-hoitaja	37	37	—	—	—	37
Keittäjä-hoitaja	47	45	—	—	—	44
Palvelija	—	50	—	—	47	49

Ryttylän koulukoti.

Johtaja	19	19	—	17	—	18
Opettaja, 3	27	27	—	—	—	27
Veistonopettaja	31	31	—	29	—	31
Metallitöiden opettaja	31	31	—	29	—	31
Metallitöiden apulaisopettaja	—	37	—	35	35	35
Räätäli	37	37	—	35	35	36
Suutari	37	37	—	35	35	36
Konepuuseppä	—	37	—	35	35	36
Puuseppä	—	37	—	35	35	36
Seppä	39	39	—	35	35	36
Emännöitsijä	37	37	—	—	—	35
Hoitaja	37	37	—	—	—	37
Hoitaja, 4	39	39	—	—	—	38
Keittäjä	52	48	—	46	46	46
Leipoja	52	48	—	45	45	45
Pesuapulainen	52	49	—	46	47	48
Pesuapulainen	52	50	—	—	47	49
Palvelija, 2	53	50	—	—	47	49
Lämmittäjä	41	40	—	39	37	38

Toivontemen koulukoti.

Johtaja	22	22	—	—	—	22
Opettaja	27	27	—	—	—	27
Emännöitsijä	37	37	—	—	—	37

Hoitaja-käsityönopettaja ..... 37 37 — — — 37
Palvelija-puutarhanhoitaja .... 52 49 — — — 47

Lastenhuoltolaitosten maatilat.

Toivoniemi.

Maataloustöiden ohjaaja ..... 37 37 — — — 37
Karjanhoitaja ..... 43 43 — — — 42
Tallimies ..... 43 43 — — — 40
Maataloustyömies ..... 43 43 — — — 42

Ryttylä ja Siltala.

Puutarhuri ..... 37 36 — — 31 34
Maataloustöiden ohjaaja ..... 37 36 — — — 36
Toimistoapulainen ..... — 41 40 37 39 38
Karjanhoitaja ..... 41 41 — — — 40
Tallimies ..... 43 43 — — 40 40
Maataloustyömies, 3 ..... 43 43 — — 40 42
Navetta-apulainen ..... 52 49 — — 47 48

Toivola.

Maataloustöiden ohjaaja ..... 37 37 — — 35 37
Puutarhuri ..... — 37 — 36 33 34
Karjanhoitaja ..... 43 43 — — — 42
Maataloustyömies ..... 39 39 — — — 38

Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustaja ..... 17 17 13 13 — 15
Apulaisoikeusavustaja ..... 19 19 15 15 — 18
Toimistoapulainen 41 41 35 35 39 38

Työnvälitystoimisto.

Johtaja ..... 15 13 — — — 13
Osastonjohtaja, henkisen työn os. 21 18 — — — 18
Osastonjohtaja, nuoriso-os. .... 21 18 — — — 18
Ammatinvalinnan ohjaaja ..... — 18 — — — 18
Osastonjohtaja, ravintolaos. .... — 20 — — — 20
Osastonjohtaja, merimiesos. .... 25 24 20 20 — 24
Osastonjohtaja, maatalousos. .. 25 25 — — — 25
Osastonjohtaja, yleiset osastot .. 25 25 — — — 25
Osastonjohtajan apulainen, henkisen työn os., 2 ..... — 25 — — — 25
Apulaisohjaaja, nuoriso-os. ja ammatinvalinnanohjaaja ..... — 25 — — — 25
Osastonhoitaja, miesosasto, 3 .... 30 30 28 25 — 28
Osastonhoitaja, naist. os., 3 .... 33 33 29 28 — 31
Osastonhoitaja, merimiesos. .... — 33 29 28 — 31
Toimentaja, henkisen työn os., 2 33 33 29 28 — 32
Toimentaja, yleiset osastot, 3.... 33 33 — 28 — 32
Toimentaja, 13 ..... 33 33 — 30 — 33
Toimentaja, 5 ..... 35 35 — 33 — 35
Kirjaaja 39 39 37 36 37 37
Toimistoapulainen ..... — 37 36 35 — 35
Toimistoapulainen, 2 ..... — 37 — — — 37
Toimistoapulainen, 7 ..... — 40 — 39 39 38
Toimistoapulainen ..... — 43 — 39 39 40
Puhelimenhoitaja ..... — 41 — 40 40 40
Vahtimestari ..... 37 37 — — — 37
Järjestysmies, ravintolaos. .... — 39 — — 37 38
Vahtimestari, 2 ..... 41 40 39 39 38 39
Ovenvartija 45 44 43 41 43 43
Siivooja ..... — 49 — — — 48
Siivooja ..... — 51 — — — 50
Lähetti ..... — 53 — — — 52

Urheilu- ja retkeilylautakunta.

Urheilu- ja retkeilytoimisto.

Toimistopäällikkö ..... 19 18 16 17 — 17
Korkeasaaren valvoja ..... — 19 17 — — 19
Retkeilyasiamies ..... — 23 21 — — 23
Apulaistoimistopäällikkö ..... 25 25 23 24 — 24
Urheiluohjaaja ..... — 25 23 24 — 24
Toimistoapulainen 40 39 36 37 37 37
Toimistoapulainen ..... — 41 37 39 39 38
Toimistoapulainen ..... — 41 37 39 39 40
Vahtimestari ..... — 40 — — 38 39

Kansanpuistot.

Seurasaari.

Kaitsija ..... 37 37 — — — 37
Saarenvartija ..... 40 40 39 39 — 39

Korkeasaari, puisto.

Kaitsija ..... 33 33 — — — 33
Saarenvartija ..... 40 40 39 39 — 39

Korkeasaari, eläintarha.

Rehumestari ..... 34 33 32 32 — 32
Eläintenhoitaja ..... 38 37 — — — 37
Eläintenhoitaja, 5 ..... 39 38 — — — 37

Hietaranta.

Kaitsija ..... 38 38 — — — 37

Lauttasaari.

Kaitsija ..... 39 39 — — — 38

Pihlajasaari.

Kaitsija ..... 38 38 — — — 37

Kivinokka.

Kaitsija ..... 38 38 — — 37 37

Mustikkamaa.

Kaitsija ..... 37 37 — — — 37

Tuurholman lepokoti.

Kaitsija ..... 41 41 39 39 — 39

Urheilulaitokset.

Pallokenttä.

Vahtimestari ..... — 38 — — — 37

Soutustadion.

Vartija ..... — 39 — — — 38

Ratsastushalli.

Ylivahtimestari ..... — 34 — — — 34
(Talonmies) Talonmies-lämmittäjä — 41 — — 38 38

Suomenkieliset kansakoulut.

Tarkastaja ..... 14 13 — — — 13
II tarkastaja ..... 18 16 — — — 16
Koululääkäri, 3..... 21 18 — — — 18
Taloudenhoitaja ..... 21 18 — — — 18
Sihteeri ..... — 23 20 20 — 22

Miespuolinen liikunnanneuvoja ..	—	24	—	—	—	24
Naispuolinen liikunnanneuvoja ..	—	24	—	—	—	24
Suullisen esitystaidon neuvoja ..	—	27	24	—	—	25
(Toimistoapulainen) Kirjanpitäjä	—	38	32	35	—	34
Toimistoapulainen, 2	40	40	38	37	39	38
Toimistoapulainen, 3	40	40	—	39	39	38
Kodissakävijä	—	40	36	—	—	38
Ruoanjakaja, 18	—	49	—	—	47	47
Jatkokoulun poikaluokkien opettaja, 21	28	27	—	—	—	27
Ylä- ja apukoulun poikaluokkien opettaja, 158	28	28	—	—	—	28
Jatkokoulun tyttöluokkien opettaja, 23	29	28	—	—	—	28
Ylä- ja apukoulun tyttöluokkien opettaja, 146	29	29	—	—	—	29
Alakoulunopettaja, 163	32	32	—	—	—	32
Kouluhoitajatar, 9	33	33	—	—	—	33
Veistokaluston hoitaja, 7	40	37	—	—	35	36
Kansliavahtimestari	37	36	—	—	35	36
Kouluvahtimestari, 2	37	37	—	—	35	36
Talonmies-lämmittäjä	37	37	—	—	35	36
Kouluvahtimestari, 2	39	39	—	—	35	37
Kouluvahtimestari, 9	39	39	—	—	37	37
Talonmies-lämmittäjä, 2	39	39	—	—	35	36
Talonmies-lämmittäjä, 8	39	39	—	—	37	37
Talonmies-vahtimestari, 9	—	39	—	—	37	38
Talonmies-vahtimestari ja siivooja, 2	—	39	—	—	37	38
Siivooja-vahtimestari, 3	—	49	—	—	47	48
Siivooja, 35	56	51	—	—	49	50
Siivooja, 43	57	52	—	—	49	50

Ruotsinkieliset kansakoulut.

Tarkastaja	17	15	—	—	—	15
Koululääkäri	23	20	—	—	—	20
Taloudenhoitaja	25	23	—	—	—	23
Miespuolinen liikunnanneuvoja ..	—	26	—	—	—	26
Naispuolinen liikunnanneuvoja ..	—	26	—	—	—	26
Kouluhoitajatar, 2	33	33	—	—	—	33
Veistokaluston hoitaja, 2	40	37	—	—	35	36
Toimistoapulainen	43	39	36	37	—	37
Toimistoapulainen	41	40	39	39	39	38
Toimistoapulainen	41	40	—	39	39	38
Jatkokoulun poikaluokkien opettaja, 4	28	27	—	—	—	27
Ylä- ja apukoulun poikaluokkien opettaja, 25	28	28	—	—	—	28
Jatkokoulun tyttöluokkien opettaja, 7	29	28	—	—	—	28
Yläkoulun tyttöluokkien opettaja sekaluokissa, 30	29	28	—	—	—	28
Ylä- ja apukoulun tyttöluokkien opettaja, 29	—	29	—	—	—	29
Alakoulunopettaja, 36	32	32	—	—	—	32
Vuosisijainen jatkokoulun poikaluokissa	—	27	—	—	—	27
Vuosisijainen ylä- ja apukoulun poikaluokissa, 18	—	28	—	—	—	28
Vuosisijainen jatkokoulun tyttöluokissa, 3	—	28	—	—	—	28
Vuosisijainen yläkoulun tyttöluokissa, 28	—	29	—	—	—	29
Vuosisijainen alakoulussa, 35 ..	—	32	—	—	—	32
Kansliavahtimestari	39	38	—	—	35	37
Kouluvahtimestari	39	39	—	—	35	37
Kouluvahtimestari, 4	39	39	—	—	37	37
Talonmies-lämmittäjä	39	39	—	—	35	37
Talonmies-lämmittäjä, 4	39	39	—	—	37	37
Vahtimestari-lämmittäjä-siivooja, 2	—	39	—	—	37	38
Siivooja-vahtimestari, 5	—	49	—	—	47	48
Siivooja	52	49	—	—	—	48
Siivooja, 3	56	51	—	—	49	50
Siivooja, 19	57	52	—	—	49	50

Kansakoulujen yhteiset menot.

Koulupsykiatrin apulainen	—	32	—	—	—	32
Kodissakävijä	—	40	36	37	—	38

Suomenkielinen työväenopisto.

Johtaja	15	15	12	—	—	13
Vahtimestari	37	37	—	—	—	37
Talonmies-lämmittäjä	39	39	—	—	37	37
Taloudenhoitaja	45	44	—	—	—	43
Toimistoapulainen	—	39	—	37	—	38
Siivooja, 2	—	52	—	—	49	50

Ruotsinkielinen työväenopisto.

Johtaja	21	21	—	—	—	20
Taloudenhoitaja	62	59	—	—	—	56

Ammattiopetuslaitosten johtokunta.

Tarkastaja	37	16	—	—	—	16
Apulaistarkastaja	—	39	—	—	—	38

Yleiset ammattikoulut.

Yleinen ammattikoulu.

Siivooja	55	52	—	—	49	50

Kirjapainokoulu.

Ammattiopettaja, 2	29	27	25	25	—	27
Ammattiopettaja	33	29	27	27	—	29
Vahtimestari	48	46	—	—	—	45

Ammatteihin valmistavat koulut.

Valmistava poikain ammattikoulu.

Rehtori	25	22	19	16	—	18
Opettaja, 3 (dipl.ins.)	—	23	19	18	—	20
Opettaja, 2 (ins. ja maist.)	26	23	21	20	—	23
Voimistelunopettaja	—	27	—	—	—	27
Työmestari, puutöissä, 2	32	29	27	—	—	27
Työmestari, metallitöissä, 5	32	29	27	—	—	27
Työmestari, valimotöissä	32	29	27	—	—	27
Työmestari, sähkötöissä, 2	32	29	27	—	—	27
Työmestari, radiotöissä	—	29	27	—	—	27
Ammattiopettaja, 2	—	29	27	—	—	27
Varaston ja työkalujen hoitaja ..	—	29	—	—	—	29
Vahtimestari	39	39	—	—	37	38
Siivooja, 3	—	52	—	—	49	50

Valmistava tyttöjen ammattikoulu.

Rehtori	29	27	—	—	—	27
Opettaja	—	28	—	—	—	28

Opettaja, 13	29	29	—	—	—	29
Tarjoilun opettaja	—	35	29	—	—	35
Pesun opettaja	—	35	29	—	—	35
Toimistoapulainen	—	38	—	37	—	37
Tarveaineiden hoitaja	40	40	—	37	—	39
Varastonhoitaja	40	40	—	—	—	39
Leipuri	—	40	—	—	—	39
Vahtimestari, 3	48	46	—	—	—	45
Ammattioppilaslautakunta.						
Toimistoapulainen	—	47	—	—	—	46
Kotitalouslautakunta.						
Kotitalousneuvoja, 6	33	32	29	—	—	30
Kotitalousneuvoja, 4	—	32	—	—	—	32
Kerhonohjaaja	—	42	—	—	—	41
Siivooja	—	53	—	—	49	52
Siivooja, 2	—	55	—	—	50	54
Lastentarhat.						
Lastentarhain johtokunta kansliineen.						
Tarkastaja	27	27	24	24	—	25
Apulaistarkastaja	31	30	27	27	—	28
Kanslianhoitaja	35	34	33	30	—	32
Toimistoapulainen	39	39	38	37	—	37
Toimistoapulainen	—	41	40	39	39	40
Lääkäri	23	23	21	21	—	22
Vahtimestari	—	48	—	—	—	45
Siivooja	—	59	—	—	57	56
Päiväkodinopettaja, 14	—	34	31	32	—	32
Opettaja, 174	35	35	32	33	—	33
Emännöitsijä	50	46	—	—	—	45
Keittäjä	52	47	—	—	46	45
Talousapulainen, 3	52	47	—	—	46	45
Talousapulainen, 32	53	49	—	—	47	47
Talousapulainen, 4	55	50	—	—	47	47
Talousapulainen, 10	55	50	—	—	47	48
Talousapulainen, 2	56	51	—	—	48	50
Siivooja, 3	61	58	—	—	57	56
Lastenhoitaja, 20	51	46	—	—	—	45
Lastenhoitaja, 14	54	49	—	—	47	48
Aputyttö, 83	61	55	—	—	53	54
Kaupunginkirjasto.						
Pääkirjasto.						
Kirjastonjohtaja	15	15	10	13	—	14
Apulaiskirjastonjohtaja, 2	23	23	18	20	—	21
Kirjastoapulainen, 37	35	35	29	32	—	33
Kirjastoapulainen, 3	41	41	—	—	—	40
Toimistoapulainen, 2	—	41	—	39	39	40
Järjestelyapulainen, 7	51	41	—	—	—	40
Vahtimestari	39	37	—	—	—	37
Apulaisvahtimestari	41	40	—	—	—	39
Talonmies	49	41	—	—	39	40
Siivooja	50	47	—	—	—	46
Siivooja, 4	52	51	—	—	49	50
Päällysvaatteiden vartija, 2	—	53	—	—	—	52
Kallion haarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	23	23	18	20	—	21
Kirjastoapulainen, 15	35	35	29	32	—	33
Kirjastoapulainen	41	41	—	—	—	40
Järjestelyapulainen, 2	—	41	—	—	—	40
Vahtimestari	41	38	—	—	—	37
Apulaisvahtimestari	42	40	—	—	—	39
Siivooja	—	47	—	—	—	46
Päällysvaatteiden vartija, 2	—	53	—	—	—	52
Töölön haarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	41	31	23	23	—	28
Kirjastoapulainen, 8	35	35	29	32	—	33
Järjestelyapulainen	—	41	—	—	—	40
Siivooja-vahtimestari	—	49	47	—	—	48
Vallilan haarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	31	31	23	23	—	28
Kirjastoapulainen, 4	35	35	29	32	—	33
Siivooja-vahtimestari	—	49	47	—	—	48
Eteläinen haarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	—	31	26	26	—	30
Kirjastoapulainen	—	35	29	32	—	33
Valvoja	—	41	—	—	—	40
Siivooja	—	51	—	—	—	50
Käpylän haarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	41	31	23	23	—	28
Kirjastoapulainen, 5	—	35	29	32	—	33
Järjestelyapulainen	—	41	—	—	—	40
Siivooja-vahtimestari	—	49	47	—	—	48
Pasilan haarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	41	41	—	—	—	40
Siivooja	—	49	—	—	—	48
Sairaalahaarakirjasto.						
Kirjastonhoitaja	—	31	23	23	—	28
Kirjastoapulainen, 3	—	35	29	32	—	33
Lähetti, 2	—	43	—	—	—	42
Liitosalueen haarakirjastot.						
Kirjastonhoitaja, 3	—	31	26	26	—	30
Kirjastoapulainen	—	35	29	32	—	33
Kaupunginmuseo.						
Intendentti	35	35	—	—	—	35
Amanuenssi	—	42	26	26	26	41
Vahtimestari	41	40	—	—	39	39
Musiikkilautakunta.						
Intendentti	30	23	18	18	—	21
Taloudenhoitaja	36	34	32	32	—	34
Kaupunginorkesteri.						
Johtaja	—	8	—	—	—	8
Konserttimestari	23	21	19	19	—	21
Solisti, 2	25	25	22	22	—	24
(Äänenjohtaja) II konserttimestari	27	27	24	24	—	25
(Äänenjohtaja) Äänenjohtaja, puhaltimet, 6	27	27	24	24	—	25
(Äänenjohtaja) Äänenjohtaja, jouset, 4	27	27	25	25	—	26
(Soittaja) III ensiviulunsoittaja	29	29	25	25	—	27
(Soittaja) IV ensiviulunsoittaja	29	29	25	25	—	27
(Soittaja) Ensiviulunsoittaja, 8	29	29	26	26	—	28

(Soittaja) Soittaja, puhaltimet, 9	29	29	27	27	—	28
(Soittaja) Soittaja, jouset, 9	29	29	27	27	—	28
(Soittaja) III lyömäsoittimen soittaja	31	31	27	27	—	29
(Soittaja) Soittaja, 33	31	31	28	28	—	30
Vahtimestari, 2	39	39	37	37	37	38

Kiinteistötoimisto.

Toimistopäällikkö	8	6	—	—	—	6

Kansliaosasto.

Sihteeri	14	11	10	9	—	10
Notaari	25	23	21	18	—	20
Kirjaaja	37	36	35	32	—	35
Toimistoapulainen	—	37	36	34	—	35
Toimistoapulainen	—	39	37	37	—	37
Toimistoapulainen, 2	—	39	38	37	—	38
Ylivahtimestari	37	35	34	34	—	34
Vahtimestari, 2	40	38	37	37	—	37
Vahtimestari	—	39	38	38	38	38

Tonttiosasto.

Osaston päällikkö	11	9	—	—	—	9
Apulaispäällikkö	19	12	—	11	—	12
Omakotiarkkitehti	—	16	15	14	—	15
Arkkitehti	—	19	17	17	—	17
Osastosihteeri	24	22	21	20	—	22
Rakennusneuvoja	27	27	23	23	—	23
Varastoalueiden tarkastaja	34	27	24	24	—	24
Toimistoapulainen	41	39	37	34	37	37
Toimistoapulainen	—	40	38	37	39	38
(Siirtolapuutarhaneuvoja) Puutarhakonsulentti	30	28	26	26	—	26
(Apulaissiirtolapuutarhaneuvoja) Siirtolapuutarhaneuvoja	37	37	36	35	—	36
Omakotipuutarhaneuvoja	—	37	34	32	—	36
Siirtolapuutarhuri	35	35	33	34	—	33

Maatalousosasto.

Kaupunginagronoomi	15	14	13	12	—	13
I apulaisagronoomi	24	19	17	17	—	18
II apulaisagronoomi	—	24	22	20	—	24

Metsätalousosasto.

Kaupunginmetsänhoitaja	—	14	13	12	—	13
Metsätyönjohtaja	—	30	25	25	—	27
Metsänvartija, 2	39	37	32	32	—	35

Asemakaavaosasto.

Asemakaava-arkkitehti	8	7	—	—	—	7
I apulaisasemakaava-arkkitehti	12	10	—	—	—	10
II apulaisasemakaava-arkkitehti	—	10	—	—	—	10
Asemakaavainsinööri	15	12	—	11	—	12
Toimistoarkkitehti	15	14	12	12	—	12
Apulaisasemakaavainsinööri	19	15	14	14	—	14
Arkkitehti	—	17	16	15	—	16
Arkkitehti	—	17	16	16	—	17
Insinööri	—	17	16	15	—	16
Insinööri	—	17	16	16	—	17
Arkkitehti	—	18	17	17	—	18
Insinööri	—	18	17	17	—	18
Piirtäjä, 2	29	29	28	26	—	27
Piirtäjä, 2	31	31	30	28	29	29
Piirtäjä	39	39	37	36	—	35
Piirtäjä	39	39	38	38	—	38
Piirtäjä, 2	41	41	40	38	39	39

Maanmittaus- ja kartastotöiden osasto.

Kaupungingeodeetti	11	7	—	—	—	7
Apulaisgeodeetti	17	12	11	10	—	11
Insinööri	—	16	14	12	—	13
Insinööri	21	17	15	13	—	15
Insinööri	21	17	16	15	—	16
Insinööri	21	17	16	16	—	17
Insinööri	21	18	17	17	—	18
Mittausteknikko	25	22	—	21	—	20
Mittausteknikko, 2	—	25	24	23	—	22
Mittausteknikko, 2	27	26	25	24	—	24
Kiinteistöluettelon hoitaja	—	26	25	22	—	22
Mittausteknikko	29	27	26	25	—	26
Laskija	—	28	—	27	—	27
Mittausteknikko	—	29	26	25	27	26
Mittausteknikko	—	29	27	27	27	27
Kartoittaja, 3	—	30	—	29	—	29
Kartoittaja, 2	31	31	30	29	—	30
(Arkistonhoitaja) Toimistonhoitaja	35	33	32	30	—	32
Piirtäjä	—	36	—	34	—	35
Piirtäjä	—	38	—	36	—	37
Piirtäjä	—	40	—	36	39	37
Toimistoapulainen	—	40	38	37	39	38
Piirtäjä, 2	41	41	40	36	39	38
Piirtäjä, 3	41	41	—	38	39	38
Vahtimestari	42	39	38	37	—	37

Talo-osasto.

Osaston päällikkö	15	14	13	12	—	13
Apulaispäällikkö	21	19	—	17	—	19
Isännöitsijä	22	22	—	20	—	22
Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä	23	23	—	21	—	23
Rakennusmestari	27	25	23	22	—	22
Halli- ja torikaupanvalvoja	29	26	25	25	—	25
Apulaisrakennusmestari	—	28	26	26	27	24
(Toimistoapulainen) Kirjanpitäjä	32	32	28	27	—	32
Toimistoapulainen	39	39	37	34	—	37
Toimistoapulainen, 2	39	39	38	37	—	38
Toimistoapulainen	—	41	38	37	39	40

Kaupungin talot.

Ovenvartija, 2	41	41	39	39	39	40
Ovenvartija, 2	43	43	41	41	40	41
Koneenhoitaja	—	36	35	32	35	34
Lämmittäjä	39	39	37	37	37	37
Lämmittäjä	39	39	—	37	37	37
Lämmittäjä, 2	41	40	39	39	38	38
Lämmittäjä	41	40	—	39	38	38
Lämmittäjä, 4	43	42	41	41	40	40
Lämmittäjä	49	47	45	45	45	45
Lämmittäjä	58	55	55	53	53	53
Talonmies	39	39	—	—	—	38
(Talonmies) Talonmies-lämmittäjä	41	40	38	38	39	38

Talonmies, 2	—	42	41	41	40	40
Talonmies	61	58	—	—	55	56
Yövartija	45	44	43	43	42	42
Yövartija	50	47	43	43	42	43
Siivooja, 5	60	57	—	—	—	56
Siivooja, 2	—	58	—	—	57	56
Siivooja	62	59	—	—	57	56
Poliisihuoneistot.						
Lämmittäjä	37	37	—	—	—	37
Lämmittäjä	41	40	37	37	—	38
Lämmittäjä	41	40	39	39	—	39
Lämmittäjä	44	42	39	39	40	40
Talonmies	55	52	—	—	—	51
Siivooja, 2	—	57	—	—	—	56
Kunnalliset työväenasunnot.						
Talonmies, 6	41	40	39	39	38	38
Talonmies, 2	58	55	—	—	52	54
Hallit, kioskit ja torit.						
Hallikaitsija, 3	39	37	35	35	—	36
Hallipalvelija, 4	41	38	37	37	—	37
Siivooja	61	52	—	—	49	51
Vartija	61	58	—	—	55	56
Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto.						
Kaupungininsinööri	3	3	—	—	—	3
Kansliaosasto.						
Sihteeri	17	14	—	—	—	14
Kirjaaja	37	36	—	32	—	35
Toimistoapulainen	40	40	38	35	39	37
Toimistoapulainen, 2	40	40	38	37	39	38
Vahtimestari	39	37	—	—	—	37
Talorakennusosasto.						
Kaupunginarkkitehti	8	7	—	—	—	7
Apulaiskaupunginarkkitehti	13	12	—	10	—	11
Toimistoarkkitehti	—	12	—	—	—	12
Lämpöteknikko	14	13	—	—	—	12
Rakennusinsinööri	—	13	—	—	—	12
Arkkitehti, 2	15	14	—	—	—	14
Arkkitehti, 7	19	15	—	—	—	15
Apulaisarkkitehti	23	18	—	—	—	18
Rakennusmestari, 5	—	22	21	21	20	20
Rakennusmestari. 4	—	26	23	23	22	22
Rakennusmestari, 2	—	27	24	24	24	24
Rakennusmestari, 3	—	30	26	26	25	26
Piirtäjä	28	28	25	25	25	25
Piirtäjä	29	29	26	26	26	25
Osastokamreeri	31	27	24	25	—	26
Toimistoapulainen	39	38	36	35	37	35
Toimistoapulainen	40	40	38	37	39	38
Toimistoapulainen, 3	41	41	39	39	39	40
Katurakennusosasto.						
Katurakennuspäällikkö	8	7	—	—	—	7
Apulaiskaturakennuspäällikkö	13	10	—	—	—	10
(Toimistoinsinööri) Yli-insinööri	15	12	—	11	—	11
Piiri-insinööri, 7	18	13	—	12	—	12
Insinööri, 2	—	14	—	12	—	14
Insinööri, 3	19	15	—	14	—	15
Insinööri, 3	20	16	—	15	—	16
Insinööri, 2	21	17	—	16	—	17
Apulaisinsinööri	22	18	—	16	—	18
Apulaisinsinööri, 2	22	18	—	17	—	18
Apulaisinsinööri, 2	—	20	18	18	—	18
Kemisti, 2	23	20	—	18	—	18
Laboraattori, 8	31	29	—	28	—	28
Rakennusmestari, 8	—	22	21	21	20	20
Rakennusmestari, 16	—	24	23	23	22	22
Rakennusmestari, 16	—	26	24	24	24	24
Rakennusmestari, 16	—	28	26	26	25	26
Mittausteknikko, 4	25	25	23	23	—	23
Mittausteknikko, 3	—	26	24	24	25	25
Ylikonemestari	—	22	—	21	20	20
Asemakonemestari	—	24	—	—	22	21
Konemestari, 7	—	29	—	28	25	26
Piirtäjä	28	28	25	25	26	25
Piirtäjä, 2	29	29	26	26	27	27
Piirtäjä, 2	31	31	28	28	29	29
Osastokamreeri	—	27	24	25	—	26
Toimistoapulainen	38	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen, 3	39	39	37	37	—	38
Toimistoapulainen, 2	40	40	38	37	39	38
Toimistoapulainen, 12	—	41	39	39	39	40
Puisto-osasto.						
Kaupunginpuutarhuri	19	15	—	—	—	15
Apulaiskaupunginpuutarhuri	27	24	22	22	—	23
(Puutarhuri) Kasvihuoneen puutarhuri	—	32	29	29	28	28
Piiripuutarhuri, 7	—	32	30	—	28	28
(Puutarhuri) Taimistopuutarhuri	—	33	31	31	28	30
Työnjohtajien esimies	—	30	28	28	25	27
Toimistoapulainen	41	40	38	37	39	37
Toimistoapulainen	—	41	39	39	39	40
Talonmies	—	41	—	—	38	40
Varasto-osasto.						
Varastopäällikkö	16	15	—	—	—	14
Apulaisinsinööri	—	22	21	—	20	20
Apulaisvarastopäällikkö	30	27	23	23	—	25
Korjauspajainsinööri	16	15	—	12	12	13
I työnjohtaja	—	23	22	—	20	20
II työnjohtaja	—	27	26	—	23	24
Piirtäjä	—	28	26	—	25	25
Toimistoesimies	—	30	26	—	—	28
Toimistoapulainen, 2	—	36	—	35	—	35
Toimistoapulainen	—	38	37	37	—	37
Kirjanpitäjä	32	32	—	31	—	32
Inventoija	34	33	—	—	—	33
Toimistoapulainen	35	35	33	—	—	35
Toimistoapulainen, 2	—	37	35	35	35	37
Toimistoapulainen	40	40	38	37	39	38
Toimistoapulainen	—	41	39	39	39	40
Toimistoapulainen, 2	—	42	41	39	39	40
Varastonhoitaja	29	28	—	26	—	27
Apulaisvarastonhoitaja	35	33	29	29	29	30
Päävaraston esimies	—	32	—	—	30	32

Varaston esimies, 4	—	35	—	—	31	34
Varastokirjuri	—	36	—	—	—	36
Toimistoapulainen	—	44	42	39	39	40
Puhtaanapito-osasto.						
Toimitusjohtaja	8	8	7	—	—	8
Apulaisjohtaja	16	15	—	—	—	15
Insinööri	20	19	18	18	—	18
Esimies (puhtaanapito)	26	26	24	24	—	25
Esimies (korjaus)	26	24	—	—	—	24
Esimies (kaatopaikka)	29	29	—	—	—	29
Varastokirjanpitäjä	32	32	—	—	—	32
Esimies (varasto)	34	34	—	—	32	34
Piirityönjohtaja, 9	—	33	30	—	28	31
Toimentaja	34	34	—	32	—	34
Toimistoapulainen	39	39	—	37	37	37
Toimistoapulainen	41	41	40	39	39	40
Siivooja	—	53	—	—	49	52
(Asiapoika) Lähetti	59	56	—	—	53	53
Rakennustoimiston tilivirasto.						
Kamreeri	17	15	—	—	—	14
Pääkirjanpitäjä	27	26	23	23	—	25
Kirjanpitäjä	34	34	32	31	—	32
Toimistoapulainen	37	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen, 2	40	40	38	37	39	38
Toimistoapulainen, 3	—	41	39	39	39	40
Puhtaanapito-osasto.						
Kamreeri	18	17	—	—	—	23
Kirjanpitäjä	29	29	—	28	—	29
Toimistoapulainen	35	35	—	—	—	35
Toimistoapulainen	37	37	—	—	—	37
Toimistoapulainen	38	38	—	37	—	37
Toimistoapulainen	40	40	—	39	39	38
Vahtimestari	40	40	39	39	39	39
Satamat.						
Satamajohtaja	8	6	—	—	—	6
Kansliaosasto.						
Sihteeri	21	19	—	—	—	19
Kirjaaja	—	37	—	36	—	37
Toimistoapulainen	39	39	—	—	—	38
Vahtimestari	41	38	—	—	—	37
Siivooja	—	47	—	—	—	46
Kassa- ja tilivirasto.						
Satamakamreeri	19	16	—	14	—	15
Apulaissatamakamreeri	25	25	—	23	—	24
Pääkirjanpitäjä	—	26	—	25	—	25
Apulaispääkirjanpitäjä	—	32	29	29	—	30
Vanh. kirjanpitäjä	—	33	—	—	—	33
Nuor. kirjanpitäjä	—	35	—	33	—	35
Pääkassanhoitaja	—	32	29	—	—	32
Vanh. kassanhoitaja, 2	—	34	—	—	—	34
Nuor. kassanhoitaja, 2	—	35	—	34	—	35
Apulaiskassanhoitaja, 2	—	37	36	—	35	37
Rahastaja	—	35	—	—	—	35
Haaraosaston esimies, 5	—	29	—	—	—	29
Laskuttaja, 5	—	33	31	—	—	31
Toimentaja, 2	—	37	36	36	—	37
Toimistoapulainen, 8	—	39	38	—	—	38
Vahtimestari, 7	—	38	—	—	—	37
Vahtimestari, 6	—	40	—	—	—	39
Satamakonttori.						
Satamakapteeni	14	14	11	11	—	12
Apulaissatamakapteeni	19	19	—	—	—	19
Satamamestari	26	26	—	—	—	26
Apulaissatamamestari	—	27	—	—	—	27
Satamatarkastaja, 6	—	32	—	—	—	32
Toimentaja	—	37	—	36	—	37
Satamavalvoja, 21	—	37	—	—	—	37
Toimistoapulainen	41	41	39	39	39	38
Vedenantomies, 3	41	39	37	37	—	38
Satamahallinnon alukset.						
Päällikkö	19	19	—	—	—	19
Ylikonemestari	29	27	—	26	23	23
I konemestari, 2	31	29	—	28	25	25
III konemestari	35	31	—	30	27	27
Pursimies	—	33	—	—	—	33
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto.						
Varastoimistoimen johtaja	—	7	—	—	—	7
Varastoimistoimen apulaisjohtaja	—	11	—	—	—	11
Varastoalueiden tarkastaja	—	20	—	—	—	20
Varastorakennusten isännöitsijä	—	27	—	—	—	27
Varastorakennusten apulaisisännöitsijä, 3	—	33	—	—	—	33
Laiturihuollon esimies, 6	—	32	—	—	30	30
Laiturihuollon apulaisesimies	—	36	—	—	32	34
Laiturihuollon tarkastaja	—	26	—	—	—	26
Konttorinhoitaja, 3	—	26	—	—	—	26
Toimentaja, 17	—	37	36	—	—	37
Tavaranmerkitsijä, 40	—	39	38	—	35	37
Varaston esimies, 3	—	32	—	—	30	30
Varaston apulaisesimies, 4	—	36	—	—	32	34
Varastomies, 24	—	38	—	—	35	36
Jäähdytyslaitoksen konemestari, 2	—	29	—	—	27	27
Lämpöjohtomekaanikko, 4	—	36	—	35	—	36
Lämpöjohtomekaanikko, 3	—	37	—	—	—	37
Hissilaitoksen koneenhoitaja, 8	—	38	—	—	37	37
Autonkuljettaja, 3	—	38	—	37	36	37
Järjestysmies	—	36	—	—	—	36
Talonmies, 4	—	42	—	—	40	40
Siivooja, 10	—	50	—	—	47	48
Nosturi-insinööri	—	14	—	—	—	14
Insinööri	—	17	15	15	—	17
Nosturiesimies, 5	—	29	—	—	—	29
Vaakamestari, 3	—	41	38	38	—	38
Satamarakennusosasto.						
Satamarakennuspäällikkö	8	7	—	—	—	7
Apulaissatamarakennuspäällikkö	13	10	—	—	—	10
(Toimistoinsinööri) Yli-insinööri	15	12	—	11	—	11
Piiri-insinööri, 2	18	13	—	12	—	12
Insinööri, 3	18	14	—	12	—	14
Insinööri, 2	19	15	—	—	—	15
Insinööri, 2	20	16	—	—	—	16
Insinööri	21	17	—	—	—	17
Apulaisinsinööri	22	18	—	—	—	18
Apulaisinsinööri	—	20	18	18	—	18

Rakennusmestari, 5	—	22	21	21	20	20
Rakennusmestari, 8	—	24	23	23	22	22
Rakennusmestari, 8	—	26	24	24	24	24
Rakennusmestari, 8	—	28	26	26	25	26
Mittausteknikko, 2	28	25	23	23	—	23
Mittausteknikko	—	26	24	25	—	25
Piirtäjä	28	28	25	25	—	25
Piirtäjä	29	29	26	26	—	27
Piirtäjä, 3	31	31	28	28	29	29
Osastokamreeri	—	27	24	25	—	26
Toimistoapulainen	38	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen	39	39	37	37	—	38
Toimistoapulainen	40	40	38	37	39	38
Toimistoapulainen, 2	41	41	39	39	39	40

Teurastamo.

Toimitusjohtaja	8	7	6	—	—	7
Apulaisjohtaja	16	14	—	—	—	14
Tarkastuseläinlääkäri, 2	17	15	—	—	—	15
Apulaiseläinlääkäri	23	21	—	—	—	21
Taloudenhoitaja	25	24	23	23	—	24
Kassanhoitaja	37	36	35	35	—	35
Toimistoapulainen	39	38	37	37	—	37
Toimistoapulainen	41	40	38	39	39	38
Vahtimestari	39	38	—	—	—	37
Laboratorioapulainen, 2	41	41	40	40	39	39
Hallin yliesimies	33	31	29	29	29	29
Halliesimies, 3	37	35	34	—	34	34
Jäähdyttämön hoitaja	37	35	34	34	34	34
Tarkastusapulainen	41	39	38	—	37	37
Leimaaja	41	39	38	—	37	37
Tainnuttaja	41	39	38	—	37	37
Näytteenottaja	41	39	38	38	37	37
Halliapulainen, 6	41	39	38	—	37	37
Vaakaaja, 7	39	37	36	—	35	36
Teurastaja, 8	—	35	34	—	34	34
Käyttöpäällikkö	23	21	19	21	—	20
I konemestari	29	28	27	26	27	25
II konemestari	32	29	—	28	27	26
Lämmittäjä, 3	39	37	36	—	—	37
Portinvartija	41	41	38	—	38	40
Navettamies	43	41	38	38	38	40
Vartija, 3	43	41	38	—	38	40
Siivooja, 2	53	50	46	48	47	47

Elintarvikekeskus.

Toimitusjohtaja	14	12	—	—	—	12
Kirjanpitäjä	31	27	—	—	—	26
(Toimistoapulainen) Kassanhoitaja	42	39	—	35	37	35
Toimistoapulainen	42	41	39	37	39	37
Toimistoapulainen, 3	42	41	40	37	39	38
Toimistoapulainen	42	41	—	39	39	38
Toimistoapulainen, 3	42	41	—	39	39	40
Puhelimenhoitaja	—	43	—	40	40	40
Emännöitsijä	33	27	—	—	—	27
Apulaisemännöitsijä, 3	39	38	—	—	35	37
Varastonhoitaja	—	33	—	—	—	33
Kasvivaraston hoitaja	—	33	—	—	—	33
Kasvivaraston varastoesimies	—	39	—	—	37	38
Ajomestari	—	36	—	—	34	34
Varastomies) Lihanpaloittelija	41	37	—	—	35	36
Autonkuljettaja, 6	39	38	—	37	35	36
Autonapumies, 6	—	40	—	—	37	38
Varastomies, 2	41	40	—	—	37	38
Pääkeittäjä, 4	50	44	42	42	43	42
Varastoapulainen	52	49	47	47	47	47
Ruokalanhoitaja, 5	52	44	—	—	—	43
Ruokalanhoitaja, 5	—	46	—	—	—	45
Ruokalanhoitaja, 3	—	48	47	47	46	46
Apulaiskeittäjä, 12	52	48	47	—	46	46
Koulukeittäjä, 2	—	46	44	—	44	44
Myymäläapulainen, 2	53	50	48	48	47	47
Keittiöapulainen, 39	53	50	48	—	47	48

Tekniset laitokset.

Vesijohtolaitos.

Hallinto.

Toimitusjohtaja	6	5	4	—	—	5
Yli-insinööri	12	10	—	—	—	10
Rakennusmestari	27	27	26	24	—	24
Piirtäjä	—	31	—	28	28	28

Kassa- ja tilivirasto.

Kamreeri	18	17	16	15	—	16
Pääkirjanpitäjä	27	26	20	20	—	24
Pääkassanhoitaja	35	34	32	32	—	33
Mittarios. esimies	31	31	—	—	29	30
Kirjanpitäjä	33	33	—	31	—	33
Kassanhoitaja	—	36	35	35	—	35
Toimistoapulainen	38	38	37	37	—	35
Toimistoapulainen, 3	40	40	38	37	39	37
Toimistoapulainen, 2	40	40	39	39	39	38
Toimistoapulainen, 2	41	41	39	39	39	38
Toimistoapulainen, 6	41	41	40	39	39	40
Toimistoapulainen	—	39	—	—	38	38
Rahastaja, 2	35	35	33	—	—	35
Mittarinlukija, 9	39	37	—	—	—	37

Käyttö.

I kemisti, osaston päällikkö	15	13	—	11	—	12
Kemisti	21	19	18	16	—	16
Käyttöpäällikkö	23	21	—	—	—	20
Konemestari	27	25	—	23	—	23
Konemestari, 12	31	29	27	23	25	26
Apulaiskoneenhoitaja, 7	37	35	34	34	33	33
Lomittava koneenhoitaja	—	35	33	33	33	33
(Kemiallinen päivystäjä) Kemikaalipäivystäjä, 7	—	35	33	33	33	33
Apulaiskoneenhoitaja, 3	39	36	—	—	35	36
Laboraattori	—	32	31	30	—	29
Laboratorioapulainen	—	42	—	40	39	39

Jakelu.

I putkivierkkoinsinööri	15	14	—	12	—	12
II putkverkkoinsinööri	17	16	—	14	—	14
Toimistoinsinööri	—	15	—	14	—	15
Tarkastusinsinööri	19	18	—	16	—	17
I putkimestari	25	23	—	22	21	21
II putkimestari, 3	27	25	—	24	27	23
Asennustarkastaja	30	29	—	—	28	26
Piirtäjä	31	31	—	28	23	28

Mittari- ja asennusosasto.

(Työpajan esimies) Ylityöpajamestari	24	22	—	21	21	20
I putkimestari, 2	25	23	—	22	21	21

Työpajamestari	—	27	26	26	25	24
III putkimestari	29	27	—	26	23	24
Työmestari	29	29	—	—	27	27
Varastonhoitaja	31	31	29	29	—	29
Apulaisvarastonhoitaja	35	35	—	—	—	34
Apulaisvarastonhoitaja	37	37	36	35	35	35
Toimistoapulainen	41	41	—	39	39	38
Toimistoapulainen, 2	41	41	—	39	39	40

Kaasulaitos.

Hallinto.

Toimitusjohtaja	6	5	4	—	—	5

Kassa- ja tilivirasto.

Kamreeri	17	15	14	14	—	14
Pääkirjanpitäjä	27	26	20	20	—	24
Pääkassanhoitaja	35	34	32	32	—	33
Sivutuotteiden myyntipäällikkö	27	26	20	21	20	22
Laskutusosaston esimies	31	31	25	26	—	29
Toimisto-osaston esimies	—	33	28	28	—	31
Vanh. toimentaja	35	35	33	33	29	31
(Toimistoapulainen) Osastonhoitaja	35	35	31	32	31	34
Kirjanpitäjä	34	34	33	31	—	33
Rahakeosaston esimies	35	34	28	28	—	32
Toimistoapulainen, 2	—	37	—	35	—	35
Toimistoapulainen	—	38	34	34	—	35
Toimistoapulainen, 2	39	39	38	35	—	37
Rahakevaraston hoitaja	39	39	38	37	—	38
Tarkkaaja	39	39	38	36	—	38
Toimistoapulainen, 2	40	40	38	35	39	37
Toimistoapulainen, 13	40	40	39	37	39	38
Toimistoapulainen	41	41	38	37	39	40
Toimistoapulainen, 4	41	41	39	37	39	40
Toimistoapulainen, 3	41	41	39	39	39	40
Toimistoapulainen, 2	—	41	40	39	39	40
Toimistoapulainen	41	41	38	37	39	38
Toimistoapulainen	41	41	36	35	39	38
Rahastaja, 3	35	35	33	—	—	35
Vahtimestari	39	38	35	37	37	37
Painaja	42	39	37	37	37	37
Mittarinlukija, 15	39	37	—	—	—	37
Rahakkeiden jakaja	—	37	—	—	—	37

Käyttö.

Yli-insinööri	12	10	—	—	—	10
Käyttöinsinööri	17	14	—	12	—	12
Käyttöinsinööri	—	16	—	14	—	14
Sivutuoteinsinööri	—	18	—	17	17	16
Kemisti	—	18	—	16	17	16
Laboraattori	29	29	—	28	—	28
Laboraattori	31	31	—	30	—	29
Varastonhoitaja	31	31	29	29	30	29
Apulaisvarastonhoitaja	37	37	35	35	35	34
Toimistoapulainen	40	38	—	35	—	35
Toimistoapulainen	40	40	39	37	39	35
Toimistoapulainen	40	40	—	37	39	37
Toimistoapulainen	42	41	40	39	39	38
Toimistoapulainen	—	41	40	39	39	40
Ylikonemestari	25	22	—	21	20	20
Korjausmestari	27	27	24	23	23	23
Sivutuotemestari	29	27	24	24	23	23
Ylikaasumestari	25	22	—	21	20	20
Kaasumestari, 3	25	25	24	23	23	22
Uunimestari	—	24	23	23	22	22
Rakennusmestari	—	27	23	23	23	24
Työnjohtaja	33	33	29	29	28	29
Koksiesimies	35	35	31	31	31	31
Konemestari, 3	31	29	28	27	27	26
Apulaiskaasumestari	29	28	26	25	26	24

Jakelu.

Yli-insinööri	12	10	—	—	—	10
I putkiverkkoinsinööri	17	14	—	12	—	12
Piirtäjä	29	29	—	26	28	27
I putkimestari	25	23	—	22	21	21
II putkimestari	29	26	25	24	23	23
Jakelusäiliön hoitaja	34	34	31	31	31	31
Asennusinsinööri	17	15	14	12	14	12
Yliasennusteknikko	—	22	21	21	20	20
Asennusteknikko	27	26	23	22	23	22
II asennusmestari	29	27	25	24	23	23
Piirtäjä	29	29	—	26	28	28
Piirtäjä	31	31	29	28	29	28
I putkimestari	25	23	—	22	21	21
II putkimestari	29	26	25	24	23	23
I asennusmestari	29	25	23	22	21	21
Mittarimestari	31	28	24	23	25	24
Varastokirjanpitäjä	—	38	33	33	33	34
Toimistoapulainen	40	39	34	34	37	37
Toimistoapulainen	40	39	36	35	37	38
Näyttelyn esimies	30	30	29	28	—	29
Myyjä	39	38	35	35	37	37
Neuvoja	39	38	35	35	37	37
Varastonhoitaja	31	31	29	29	30	29
Apulaisvarastonhoitaja	37	36	35	35	35	34
III asennusmestari	33	28	27	26	25	25

Sähkölaitos.

Hallinto.

Toimitusjohtaja	6	5	4	—	—	5
(Toimistoapulainen) Kanslisti	—	33	32	—	—	32
Talonmies-lämmittäjä	41	38	—	—	37	37

Kassa- ja tilivirasto.

Kamreeri	16	15	14	14	—	14
Pääkirjanpitäjä	27	26	20	20	—	24
Laskutuspäällikkö	27	27	20	21	—	23
Toimistoesimies	29	27	22	22	—	27
Pääkassanhoitaja	33	33	32	32	—	33
Kirjanpitäjä	33	33	—	31	—	33
(Toimistoapulainen) Hinnoittelija	33	33	—	—	—	33
Toimisto-osaston esimies	—	33	—	—	—	31
Laskutuspäällikön apul.	—	34	—	—	—	34
(Toimistoapulainen) Osastonhoitaja	35	35	33	33	—	34
Kassanhoitaja, 2	35	35	—	—	—	35
Toimistoapulainen	37	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen	37	37	—	—	—	35
Toimistoapulainen,	37	37	—	—	—	37
Varastokirjanpitäjä	—	38	36	35	37	37
Toimistoapulainen	39	39	37	35	—	37

Toimistoapulainen, 5	39	39	38	37	—	37
Toimistoapulainen, 5	39	39	—	—	—	38
Toimistoapulainen, 8	—	40	38	37	39	37
Toimistoapulainen, 2	41	41	38	39	39	38
Toimistoapulainen, 11	41	41	39	39	39	38
Toimistoapulainen, 6	41	41	39	39	39	40
Toimistoapulainen, 18	—	41	40	39	39	40
Toimistoapulainen, 5	—	41	—	39	39	40
Painaja	39	35	—	—	—	35
Vahtimestari	39	38	35	37	37	37
Painaja	42	39	37	37	37	37
Puhelimenhoitaja, 2	43	41	40	40	40	40
Ovenvartija-hissinkuljettaja	—	43	—	—	—	42
Rahastaja, 21	35	35	33	—	—	35
Mittarinlukija, 3	—	37	—	—	—	37
Mittarinlukija, 21	39	38	37	37	37	37
Laskujen jakaja, 3	—	44	—	—	—	43

Käyttö.

Yli-insinööri	11	10	—	—	—	10
Käyttöinsinööri	15	14	—	12	—	12
Käyttöinsinööri	19	15	14	12	—	12
Ylikonemestari	23	22	—	21	20	20
Ylikattilamestari	23	22	—	21	20	20
Ylisähkömestari	23	22	—	21	20	20
Ylikojeistomestari	25	22	—	21	20	20
Asemamestari	25	23	—	22	—	22
Asemamestari, 3	27	24	—	22	23	22
Konemestari	27	25	—	23	—	22
Työpajamestari	27	25	24	23	—	23
Akkumestari	25	25	—	24	—	25
Piirustuskonttorin esimies	27	26	22	22	25	22
Konemestari, 12	27	26	25	24	25	23
Sähkömestari, 18	29	26	25	25	25	23
Kattilayliasentaja	—	26	25	24	23	23
Työnjohtaja	27	26	25	23	25	23
Korjausmestari	29	26	25	24	25	23
Kojeistosuunnittelija, 2	29	27	25	25	25	24
Sähköyliasentaja, 4	30	29	—	—	—	29
Asemapäivystäjä, 8	31	29	28	28	28	27
Piirtäjä	—	29	—	26	—	27
Piirtäjä	—	29	—	26	—	28
Asemapäivystäjä, 8	—	30	28	28	28	27
Piirtäjä	—	30	29	28	29	28
Varastonhoitaja	31	31	30	29	—	29
Apulaisasemapäivystäjä, 5	35	34	33	33	33	33
Toimistoapulainen	—	41	39	39	37	38
Toimistoapulainen	—	41	—	39	37	40

Jakelu.

Yli-insinööri	13	10	—	—	—	10
Kaapeli-insinööri	19	14	—	12	—	12
Toimistoinsinööri	17	15	—	13	—	15
Neuvontainsinööri	17	17	—	15	—	17
Mittari-insinööri	19	17	15	15	—	15
Linjainsinööri	—	17	14	14	—	13
Tarkastusinsinööri	—	19	18	16	17	17
Kaapelimestari	23	23	—	22	21	20
Linjamestari, 2	23	23	—	22	21	21
Muuntamomestari	—	23	—	22	—	21
Mittarimestari	25	25	23	22	—	22
Linjamestari, 2	25	25	—	24	23	23
Sisäjohtomestari	—	25	—	24	—	23
Johtoteknikko	25	25	22	22	22	22
Mittaritoimiston esimies	27	27	25	25	—	24
Työnjohtaja	—	27	—	—	—	27
Johtotarkastaja, 3	31	28	27	27	27	25
Näyttelyn esimies	29	29	—	28	—	29
Sähköyliasentaja, 2	30	29	—	—	—	27
Sähköyliasentaja, 2	30	29	—	—	—	29
Kokeiluteknikko	30	29	—	28	—	29
Piirtäjä	32	31	29	28	29	28
Varastonhoitaja	31	31	29	29	30	29
Mittariteknikko, 2	31	31	30	28	—	27
Mittarintarkastaja	—	31	—	—	—	31
Mittariteknikko, 2	—	32	31	28	31	27
Sähköyliasentaja	33	32	31	30	30	30
Sähköyliasentaja, 2	—	33	—	30	30	30
Autoesimies	—	33	—	—	—	31
Apulaisvarastonhoitaja	37	37	35	35	35	34
Autonkuljettaja, 2	39	38	36	37	36	37
Toimistoapulainen	37	37	35	35	—	35
Toimistoapulainen	39	39	36	37	—	38
Toimistoapulainen	39	39	37	37	—	38
Toimistoapulainen	40	40	39	39	39	38
(Piirtäjän apulainen) Piirtäjä, 2	40	40	38	36	39	37
(Piirtäjän apulainen) Piirtäjä, 3	40	40	38	38	39	38
Näyttelyapulainen, 2	41	40	39	39	39	38
Toimistoapulainen, 2	41	41	40	39	39	40

Liite 3.

Virkojen luokittelu palkkaluokittain.

1. palkkaluokka.

Alkupalkka 45,000 mk. Loppupalkka 55,800 mk.
Kaupunginhallitus: Kaupunginjohtaja

2. palkkaluokka.

Alkupalkka 37,000 mk. Loppupalkka 45,880 mk.
Kaupunginhallitus: Apulaiskaupunginjohtaja, 4

3. palkkaluokka.

Alkupalkka 32,100 mk. Loppupalkka 39,800 mk.
Rakennustoimisto: Kaupungininsinööri

4. palkkaluokka.

Alkupalkka 30,600 mk. Loppupalkka 37,940 mk.
Terveydenhoitalautakunta: I kaupunginlääkäri

5. palkkaluokka.

Alkupalkka 29,400 mk. Loppupalkka 36,460 mk.
Vesijohtolaitos, hallinto: Toimitusjohtaja
Kaasulaitos, hallinto: Toimitusjohtaja
Sähkölaitos, hallinto: Toimitusjohtaja

6. palkkaluokka.

Alkupalkka 28,400 mk. Loppupalkka 35,220 mk.
Kaupunginkanslia: Kaupunginsihteeri
Raastuvanoikeus: Oikeuspormestari
Sairaalahallinto: Sairaalatarkastaja
Kiinteistötoimisto: Toimistopäällikkö
Satamat, kansliaosasto: Satamajohtaja

7. palkkaluokka.

Alkupalkka 27,400 mk. Loppupalkka 33,980 mk.
Khn asiamiesosasto: Kaupunginlakimies
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Asemakaava-arkkitehti
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Kaupungingeodeetti
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Kaupunginarkkitehti
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Katurakennuspäällikkö
Satamat, varastoimis- ja laiturih.osasto: Varastoimistoimen johtaja
Satamat, satamarakennusosasto: Satamarakennuspäällikkö
Teurastamo: Toimitusjohtaja

8. palkkaluokka.

Alkupalkka 26,400 mk. Loppupalkka 32,740 mk.
Revisiotoimisto: Kaupunginreviisori
Maistraatti: Kunnallispormestari
Nikkilän sairaala: Ylilääkäri, laitoksen johtaja
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Toimitusjohtaja
Lastensuojelulautakunta: Toimitusjohtaja
Kaupunginorkesteri: Johtaja
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Toimitusjohtaja

9. palkkaluokka.

Alkupalkka 25,400 mk. Loppupalkka 31,500 mk.
Rahatoimisto: Kaupunginkamreeri
Rakennustarkastuskonttori: Rakennustarkastaja
Eläinlääkintäosasto: Kaupungineläinlääkäri
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Osaston päällikkö

10. palkkaluokka.

Alkupalkka 24,400 mk. Loppupalkka 30,260 mk.
Kaupunginkanslia: Apulaiskaupunginsihteeri, 4
Khn asiamiesosasto: Kaupunginasiamies
Verotusvalmisteluvirasto: Johtaja
Palkkalautakunnan toimisto: Toimistopäällikkö
Raastuvanoikeus: Vanh. oikeusneuvosmies, 11
Nikkilän sairaala: Apulaisylilääkäri
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto: Sihteeri
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: I apulaisasemakaava-arkkitehti
II apulaisasemakaava-arkkitehti
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Apulaiskaturakennuspäällikkö
Satamat, satamarakennusosasto: Apulaissatamarakennuspäällikkö
Vesijohtolaitos, hallinto: Yli-insinööri
Kaasulaitos, käyttö: Yli-insinööri
Kaasulaitos, jakelu: Yli-insinööri
Sähkölaitos, käyttö: Yli-insinööri
Sähkölaitos, jakelu: Yli-insinööri

11. palkkaluokka.

Alkupalkka 23,400 mk. Loppupalkka 29,020 mk.
Rakennustarkastuskonttori: Rakennusinsinööri
Marian sairaala: Johtaja
Kulkutautisairaala: Ylilääkäri, laitoksen johtaja
Kivelän sairaala: Johtaja
Tuberkuloosisairaala: Ylilääkäri, laitoksen johtaja
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Apulaisgeodeetti
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Apulaiskaupunginarkkitehti
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Yli-insinööri
Satamat, varastoimis- ja laiturih.osasto: Varastoimistoimen apulaisjohtaja
Satamat, satamarakennusosasto: Yli-insinööri

12. palkkaluokka.

Alkupalkka 22,600 mk. Loppupalkka 28,020 mk.
Rakennustarkastuskonttori: I apulaisrakennustarkastaja
Palolaitos: Palopäällikkö

Terveydenhoitolautakunta: Terveydenhoidontarkastaja
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Apulaispäällikkö
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Asemakaavainsinööri
Toimisto-arkkitehti
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Toimisto-arkkitehti
Lämpöteknikko
Rakennusinsinööri
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Piiri-insinööri, 7
Satamat, satamakonttori: Satamakapteeni
Satamat, satamarakennusosasto: Piiri-insinööri, 2
Elintarvikekeskus: Toimitusjohtaja
Vesijohtolaitos, käyttö: I kemisti, osaston päällikkö
Vesijohtolaitos, jakelu: I putkiverkkoinsinööri
Kaasulaitos, käyttö: Käyttöinsinööri
Kaasulaitos, jakelu: I putkiverkkoinsinööri
Asennusinsinööri
Sähkölaitos, käyttö: Käyttöinsinööri, 2
Sähkölaitos, jakelu: Kaapeli-insinööri

13. palkkaluokka.

Alkupalkka 21,800 mk. Loppupalkka 27,040 mk.

Khn asiamiesosasto: Lainopillinen apulainen
Rahatoimisto: Apulaiskaupunginkamreeri, 2
Verotusvalmisteluvirasto: Apulaisjohtaja
Sihteeri
I sihteeri
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Tuberkuloosilääkäri
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Asiamies
Työnvälitystoimisto: Johtaja
Suomenkieliset kansakoulut: Tarkastaja
Suomenkielinen työväenopisto: Johtaja
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto: Kaupungin-agronoomi
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto: Kaupungin-metsänhoitaja
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Insinööri
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Osaston päällikkö
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Korjauspaja-insinööri
Sähkölaitos, jakelu: Linjainsinööri

14. palkkaluokka.

Alkupalkka 21,000 mk. Loppupalkka 26,040 mk.

Kaupunginkanslia: Kansliasihteeri, 3
Kaupunginarkisto: Kaupunginarkiston hoitaja
Tilastotoimisto: Toimistopäällikkö
Verotusvalmisteluvirasto: II sihteeri
Rakennustarkastuskonttori: II apulaisrakennustarkastaja
Kaupunginkirjasto: Kirjastonjohtaja
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Apulaisasemakaavainsinööri
Rakennustoimisto, kansliaosasto: Sihteeri
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Arkkitehti, 2
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Insinööri, 2
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Varastopäällikkö
Rakennustoimiston tilivirasto: Kamreeri
Satamat, varastoimis- ja laiturih.osasto: Nosturi-insinööri
Satamat, satamarakennusosasto: Insinööri, 3
Teurastamo: Apulaisjohtaja
Vesijohtolaitos, jakelu: II putkiverkkoinsinööri
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Kamreeri
Kaasulaitos, käyttö: Käyttöinsinööri
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Kamreeri

15. palkkaluokka.

Alkupalkka 20,300 mk. Loppupalkka 25,180 mk.

Revisiotoimisto: Reviisori, 5
Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Toimistopäällikkö
Syyttäjistö: I kaupunginviskaali
Palolaitos: Apulaispalopäällikkö
Terveydenhoitolautakunta: II kaupunginlääkäri
Lastenpsykiatri
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Laboratorion esimies
Eläinlääkintäosasto: Apulaiskaupungineläinlääkäri
Kouluhammasklinikka: Klinikanesimies
Veneeristen tautien poliklinikat: Kaupunginvenerologi
Äitiys- ja lastenneuvolat: Terveydenhuoltolääkäri
Sairaalain tilivirasto: Kamreeri
Marian sairaala, sisätautien osasto: Ylilääkäri
Marian sairaala, kirurginen osasto: Ylilääkäri (toimii sairaalan johtajana)
Kivelän sairaala, sisätautien osasto: Ylilääkäri (toimii sairaalan johtajana)
Kivelän sairaala, mielitautien osasto: Ylilääkäri
Nikkilän sairaala: Alilääkäri
Huoltovirasto, kassa- ja tilitoimisto: Kamreeri
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Apulaisasiamies
Kunnalliskoti laitoksineen: Kunnalliskodin johtaja
Lastensuojelulautakunta: Lastenvalvoja
Oikeusaputoimisto: Oikeusavustaja
Ruotsinkieliset kansakoulut: Tarkastaja
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Omakotiarkkitehti
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Insinööri
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Arkkitehti, 7
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Insinööri, 3
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Kaupunginpuutarhuri
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Apulaisjohtaja
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Satamakamreeri
Satamat, satamarakennusosasto: Insinööri, 2
Teurastamo: Tarkastuseläinlääkäri, 2
Vesijohtolaitos, jakelu: Toimistoinsinööri

Sähkölaitos, jakelu: Toimistoinsinööri
Mittari-insinööri

16. palkkaluokka.

Alkupalkka 19,600 mk. Loppupalkka 24,300 mk.
Rakennustarkastuskonttori: Rakennusvalvoja
Apulaisrakennusinsinööri
Palolaitos: Palotarkastaja
Nikkilän sairaala: Alilääkäri, 2
Malmin sairaala: Ylilääkäri, laitoksen johtaja
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Apulaisjohtaja
Apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholistiosastolla
Tervalammen työlaitos ja maatila: Johtaja
Suomenkieliset kansakoulut: II tarkastaja
Ammattiopetuslaitosten johtokunta: Tarkastaja
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Arkkitehti
Insinööri
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Insinööri
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Insinööri, 3
Satamat, satamarakennusosasto: Insinööri, 2
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Kamreeri
Vesijohtolaitos, käyttö: Kemisti
Kaasulaitos, käyttö: Sivutuoteinsinööri
Kemisti

17. palkkaluokka.

Alkupalkka 18,900 mk. Loppupalkka 23,440 mk.
Rahatoimisto: Osastopäällikkö, 3
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkonttori: I kaupunginvouti
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: II kaupunginvouti
Rakennustarkastuskonttori: Apulaisinsinööri
Ammattientarkastus: Ammattienylitarkastaja
Marian sairaala, lasten osasto: Ylilääkäri
Kivelän sairaala, silmätautien osasto: Ylilääkäri
Kivelän sairaala, korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto: Ylilääkäri
Lastensuojelulautakunta: Lastenhuollontarkastaja
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Toimistopäällikkö
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Arkkitehti
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Arkkitehti
Insinööri
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Insinööri
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Insinööri, 2
Satamat, varastoimis- ja laiturih. osasto: Insinööri
Satamat, satamarakennusosasto: Insinööri
Vesijohtolaitos, jakelu: Tarkastusinsinööri
Sähkölaitos, jakelu: Neuvontainsinööri
Tarkastusinsinööri

18. palkkaluokka.

Alkupalkka 18,250 mk. Loppupalkka 22,630 mk.
Terveydenhoitolautakunta: Koululääkäri
Asuntojen tarkastus: Asuntotarkastaja
Nikkilän sairaala: Alilääkäri, 3
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Apulaisjohtaja köyhäinhoito-os.
Lastensuojelulautakunta: Nuorisonhuoltaja
Lääkäri
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Johtaja
Oikeusaputoimisto: Apulaisoikeusavustaja
Työnvälitystoimisto: Osastonjohtaja, henkisen työn os.
Osastonjohtaja, nuoriso-os.
Ammatinvalinnan ohjaaja
Suomenkieliset kansakoulut: Koululääkäri, 3
Taloudenhoitaja
Valmistava poikain ammattikoulu: Rehtori
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto: I apulais-agronoomi
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Arkkitehti
Insinööri
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Insinööri
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Apulais-arkkitehti
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Apulais-insinööri, 5
Kemisti, 2
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Insinööri
Satamat, satamarakennusosasto: Apulaisinsinööri, 2

19. palkkaluokka.

Alkupalkka 17,650 mk. Loppupalkka 21,890 mk.
Maistraatti: Oikeusneuvosmies
Ulosottolaitoksen tarkastaja
Ulosottolaitos, Helsinki—Huopalahden ulosottopiiri: Kaupunginvouti
Ulosottolaitos, Helsinki—Malmin ulosottopiiri: Kaupunginvouti
Ulosottolaitos, rikostuomioiden toimeenpanokonttori: Rikostuomioiden toimeenpanija
Rakennustarkastuskonttori: Apulaisinsinööri, 2
Apulaisarkkitehti
Syyttäjistö: Kaupunginviskaali, 5
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Kemisti
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: I alilääkäri
Kouluhammasklinikka: Apulaisesimies
Kouluhammasklinikka, Kallion hammasklinikka: Haaraklinikanhoitaja
Kouluhammasklinikka, Vallilan hammasklinikka: Haaraklinikan hoitaja
Kouluhammasklinikka, Lapinlahden koulun hammasklinikka: Haaraklinikan hoitaja
Kouluhammasklinikka, Aleksis Kiven koulun hammasklinikka: Haaraklinikan hoitaja
Nikkilän sairaala: Taloudenhoitaja
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Sihteeri
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Korkeasaaren valvoja
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Apulaispäällikkö
Satamat, kansliaosasto: Sihteeri
Satamat, satamakonttori: Apulaissatamakapteeni
Satamat, satamahallinnon alukset: Päällikkö

20. palkkaluokka.

Alkupalkka 17,100 mk. Loppupalkka 21,200 mk.
Marian sairaala, kirurginen osasto: Alilääkäri, 2
Marian sairaala: Taloudenhoitaja
Kulkutautisairaala: Taloudenhoitaja
Kivelän sairaala: Taloudenhoitaja
Tuberkuloosisairaala: Taloudenhoitaja
Työnvälitystoimisto: Osastonjohtaja, ravintolaos.
Ruotsinkieliset kansakoulut: Koululääkäri
Valmistava poikain ammattikoulu: Opettaja, 3 (dipl.ins.)
Ruotsinkielinen työväenopisto: Johtaja
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto: Notaari
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Mittausteknikko
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Rakennusmestari, 5
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Rakennusmestari, 8
Ylikonemestari
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Apulaisinsinööri I työnjohtaja
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Varastoalueiden tarkastaja
Satamat, satamarakennusosasto: Rakennusmestari, 5
Teurastamo: Käyttöpäällikkö
Vesijohtolaitos, käyttö: Käyttöpäällikkö
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Ylityöpajamestari
Kaasulaitos, käyttö: Ylikonemestari
Ylikaasumestari
Kaasulaitos, jakelu: Yliasennusteknikko
Sähkölaitos, käyttö: Ylikonemestari
Ylikattilamestari
Ylisähkömestari
Ylikojeistomestari
Sähkölaitos, jakelu: Kaapelimestari

21. palkkaluokka.

Alkupalkka 16,550 mk. Loppupalkka 20,530 mk.
Maistraatti: I julkinen notaari
II julkinen notaari
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Apulaiskaupunginvouti
Rakennustarkastuskonttori: Tarkastaja
Palolaitos: Palomestari, 4
Veneeristen tautien poliklinikat: Lääkäri
Kunnalliskoti laitoksineen: Apulaisjohtaja
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Johtaja
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Johtaja
Kaupunginkirjasto: Apulaiskirjastonjohtaja, 2
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Musiikkilautakunta: Intendentti
Kaupunginorkesteri: Konserttimestari
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Asemakonemestari
Teurastamo: Apulaiseläinlääkäri
Vesijohtolaitos, jakelu: I putkimestari
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: I putkimestari, 2
Kaasulaitos, jakelu: I putkimestari, 2
I asennusmestari
Sähkölaitos, jakelu: Linjamestari, 2
Muuntamomestari

22. palkkaluokka.

Alkupalkka 16,000 mk. Loppupalkka 19,840 mk.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: II alilääkäri
Röntgenlääkäri
Marian sairaala, sisätautien osasto: Alilääkäri
Marian sairaala, röntgen osasto: Röntgenlääkäri
Kulkutautisairaala: Alilääkäri, 2
Kivelän sairaala, sisätautien osasto: Alilääkäri, 2
Kivelän sairaala, mielitautien osasto: Alilääkäri
Kivelän sairaala, röntgen osasto: Röntgenlääkäri, 2
Kivelän sairaala, korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto: Alilääkäri
Tuberkuloosisairaala: Alilääkäri, 2
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Notaari, 2
Kunnalliskoti laitoksineen: Lääkäri
Huoltolautakunta, työtuvat: Työtupien johtaja
Lastensuojelulautakunta: Sihteeri
Lastenhuoltolaitokset, Toivoniemen koulukoti: Johtaja
Suomenkieliset kansakoulut: Sihteeri
Lastentarhat: Lääkäri
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Osastosihteeri
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Mittausteknikko, 2
Kiinteistöluettelon hoitaja
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Isännöitsijä
Rakennusmestari
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Rakennusmestari, 4
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Rakennusmestari, 16
Satamat, satamarakennusosasto: Rakennusmestari, 8
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Sivutuotteiden myyntipäällikkö
Kaasulaitos, käyttö: Kaasumestari, 3
Uunimestari
Kaasulaitos, jakelu: Asennusteknikko
Sähkölaitos, käyttö: Asemamestari, 4
Konemestari
Piirustuskonttorin esimies
Sähkölaitos, jakelu: Mittarimestari
Johtoteknikko

23. palkkaluokka.

Alkupalkka 15,450 mk. Loppupalkka 19,150 mk.
Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Painatusosaston esimies
Hankintaosaston esimies
Tilastotoimisto: Aktuaari, 2

Maistraatti: Kunnallisneuvosmies, 2
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Ulosottomies, 3
Raastuvanoikeus: Nuor. oikeusneuvosmies, 8
Eläinlääkintäosasto: Apulaiseläinlääkäri
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Retkeilyasiamies
Ruotsinkieliset kansakoulut: Taloudenhoitaja
Valmistava poikain ammattikoulu: Opettaja, 2 (ins. ja maist.)
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Rakennusneuvoja
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Mittausteknikko, 4
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Apulaiskaupunginpuutarhuri
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-osasto: Kamreeri
Satamat, satamahallinnon alukset: Ylikonemestari
Satamat, satamarakennusosasto: Mittausteknikko, 2
Vesijohtolaitos, käyttö: Konemestari
Vesijohtolaitos, jakelu: II putkimestari, 3
Kaasulaitos, käyttö: Korjausmestari
Sivutuotemestari
Kaasulaitos, jakelu: II putkimestari, 2
II asennusmestari
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Laskutuspäällikkö
Sähkölaitos, käyttö: Työpajamestari
Konemestari, 12
Sähkömestari, 18
Kattilayliasentaja
Työnjohtaja
Korjausmestari
Sähkölaitos, jakelu: Linjamestari, 2
Sisäjohtomestari

24. palkkaluokka.

Alkupalkka 14,900 mk. Loppupalkka 18,480 mk.

Reviisiotoimisto: Apulaisreviisori, 3
Kaupunginarkisto: Arkistoamanuenssi, 2
Rahatoimisto: Kirjanpitäjä, 5
Rakennustarkastuskonttori: Toimistonhoitaja
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Apulaiskemisti
Ammattientarkastus: Ammattientarkastaja, 3
Malmin sairaala: Taloudenhoitaja
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Notaari
Työnvälitystoimisto: Osastonjohtaja, merimiesos.
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Apulaistoimistopäällikkö
Urheiluohjaaja
Suomenkieliset kansakoulut: Miespuolinen liikunnanneuvoja
Naispuolinen liikunnanneuvoja
Kaupunginorkesteri: Solisti, 2
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Varastoalueiden tarkastaja
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto: II apulaisagronoomi
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Mittausteknikko, 2
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Apulaisrakennusmestari
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Rakennusmestari, 2
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Rakennusmestari, 16
Rakennustoimisto, varasto-osasto: II työnjohtaja
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Esimies (korjaus)
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Apulaissatamakamreeri
Satamat, satamarakennusosasto: Rakennusmestari, 8
Teurastamo: Taloudenhoitaja
Vesijohtolaitos, hallinto: Rakennusmestari
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Pääkirjanpitäjä
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Työpajamestari
III putkimestari
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Pääkirjanpitäjä
Kaasulaitos, käyttö: Rakennusmestari
Apulaiskaasumestari
Kaasulaitos, jakelu: Mittarimestari
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Pääkirjanpitäjä
Sähkölaitos, käyttö: Kojeistosuunnittelija, 2
Sähkölaitos, jakelu: Mittaritoimiston esimies

25. palkkaluokka.

Alkupalkka 14,350 mk. Loppupalkka 17,790 mk.

Rakennustarkastuskonttori: Piirirakennusvalvoja, 3
Apulaistarkastaja
Raastuvanoikeus: Ylimääräinen neuvosmies, 4
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Apulaislääkäri, 2
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema: Apulaislääkäri
Sairaalain tilivirasto: Kirjanpitäjä
Marian sairaala, sisätautien osasto: Apulaislääkäri 3
Marian sairaala, kirurginen osasto: Apulaislääkäri, 5
Marian sairaala, lasten osasto: Apulaislääkäri, 2
Marian sairaala, röntgen osasto: Röntgenapulaislääkäri
Kulkutautisairaala: Apulaislääkäri, 5
Kivelän sairaala, sisätautien osasto: Apulaislääkäri, 9
Kivelän sairaala, mielitautien osasto: Apulaislääkäri, 2
Kivelän sairaala, silmätautien osasto: Apulaislääkäri, 2
Kivelän sairaala, korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto: Apulaislääkäri, 2
Nikkilän sairaala: I konemestari
Tuberkuloosisairaala: Apulaislääkäri, 4
Malmin sairaala: Apulaislääkäri, 3
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Kanslianesimies

Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Aktuaari
Kunnalliskoti, työlaitos: Työlaitoksen esimies
Lastenhuoltolaitokset, Tavolan koulukoti: Johtaja.
Työnvälitystoimisto: Osastonjohtaja, maatalousos.
Osastonjohtaja, yleiset osastot
Osastonjohtajan apulainen, henkisen työn os., 2
Apulaisohjaaja, nuoriso-os. ja ammatinvalinnanohj.
Suomenkieliset kansakoulut: Suullisen esitystaidon neuvoja
Lastentarhat: Tarkastaja
Kaupunginorkesteri: II konserttimestari
Äänenjohtaja, puhaltimet, 6
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Halli- ja torikaupan valvoja
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Piirtäjä, 2
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Mittausteknikko, 3
Piirtäjä
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Apulaisvarastopäällikkö
Piirtäjä
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Esimies (puhtaanapito)
Rakennustoimiston tilivirasto: Pääkirjanpitäjä
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Pääkirjanpitäjä
Satamat, satamahallinnon alukset: I konemestari, 2
Satamat, satamarakennusosasto: Mittausteknikko.
Piirtäjä
Teurastamo: I konemestari
Kaasulaitos, jakelu: III asennusmestari
Sähkölaitos, käyttö: Akkumestari
Sähkölaitos, jakelu: Johtotarkastaja, 3

26. palkkaluokka.

Alkupalkka 13,800 mk. Loppupalkka 17,120 mk.

Tilastotoimisto: Aktuaari
Poliisilaitos: Poliisilääkäri
Palolaitos: Palotarkastajan apulainen, 2
Toimistonhoitaja
Työnjohtaja
Terveydenhoitolautakunta: Aluelääkäri, 11
Ammattientarkastus: Ammattientarkastaja, 4
Veneeristen tautien poliklinikat: I apulaislääkäri, 2
Marian sairaala: Konemestari
Kulkutautisairaala: Konemestari
Kivelän sairaala: Konemestari
Tuberkuloosisairaala: Konemestari
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Kanslian esimies, 9
Huoltovirasto, kassa- ja tilitoimisto: Kirjanpitäjä
Kunnalliskoti laitoksineen: Konemestari
Ruotsinkieliset kansakoulut: Miespuolinen liikunnanneuvoja
Naispuolinen liikunnanneuvoja
Kaupunginorkesteri: Äänenjohtaja, jouset, 4
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Puutarhakonsulentti
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Mittausteknikko, 2
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Rakennusmestari, 3
Osastokamreeri
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Rakennusmestari, 16
Konemestari, 7
Osastokamreeri
Satamat, satamakonttori: Satamamestari
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Laiturihuollon tarkastaja
Konttorinhoitaja, 3
Satamat, satamarakennusosasto: Rakennusmestari, 8
Osastokamreeri
Teurastamo: II konemestari
Elintarvikekeskus: Kirjanpitäjä
Vesijohtolaitos, käyttö: Konemestari, 12
Vesijohtolaitos, jakelu: Asennustarkastaja
Kaasulaitos, käyttö: Konemestari, 3

27. palkkaluokka.

Alkupalkka 13,300 mk. Loppupalkka 16,500 mk.

Rahatoimisto: Työläispalkkojen kassanhoitaja
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudin konttori: Ulosottoapulainen, 8
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudin konttori: Ulosottoapulainen, 8
Ulosottolaitos, rikostuomioiden toimeenpanokonttori: Ulosottoapulainen, 12
Rakennustarkastuskonttori: Laskuttaja
Raastuvanoikeus: Siviilinotaari
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto: Aktuaari
Asuntojen tarkastus: Apulaistarkastaja, 4
Lastensuojelulautakunta: Toimistonhoitaja, 2
Naistarkastaja, 2
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Opettaja, 2
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Opettaja, 3
Lastenhuoltolaitokset, Toivoniemen koulukoti: Opettaja
Suomenkieliset kansakoulut: Jatkokoulun poikaluokkien opettaja, 21
Ruotsinkieliset kansakoulut: Jatkokoulun poikaluokkien opettaja, 4
Vuosisijainen jatkokoulun poikaluokissa
Kirjapainokoulu: Ammattiopettaja, 2
Valmistava poikain ammattikoulu: Voimistelunopettaja
Työmestari, puutöissä, 2
Työmestari, metallitöissä, 5
Työmestari, valimotöissä
Työmestari, sähkötöissä, 2
Työmestari, radiotöissä
Ammattiopettaja, 2
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Rehtori
Kaupunginorkesteri: III ensiviulunsoittaja
IV ensiviulunsoittaja
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto: Metsätyönjohtaja

Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Piirtäjä, 2
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Laskija
Mittausteknikko
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Piirtäjä, 2
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Työnjohtajien esimies
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Varastonhoitaja
Satamat, satamakonttori: Apulaissatamamestari
Satamat, satamahallinnon alukset: III konemestari
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Varastorakennusten isännöitsijä
Jäähdytyslaitoksen konemestari, 2
Satamat, satamarakennusosasto: Piirtäjä
Elintarvikekeskus: Emännöitsijä
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Työmestari
Kaasulaitos, jakelu: Piirtäjä
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoesimies
Sähkölaitos, käyttö: Asemapäivystäjä, 16
Piirtäjä
Sähkölaitos, jakelu: Työnjohtaja
Sähköyliasentaja, 2
Mittariteknikko, 4

28. palkkaluokka.

Alkupalkka 12,800 mk. Loppupalkka 15,880 mk.
Terveydenhoitolautakunta: Kanslianesimies
Veneeristen tautien poliklinikat: II apulaislääkäri, 2
Nikkilän sairaala: Ylihoitajatar
Nikkilän sairaala: Kirjanpitäjä
Huoltolautakunta, työtuvat: Räätälimestari
Työnvälitystoimisto: Osastonhoitaja, miesosasto, 3
Suomenkieliset kansakoulut: Ylä- ja apukoulun opettaja, 158
Jatkokoulun tyttöluokkien opettaja, 23
Ruotsinkieliset kansakoulut: Ylä- ja apukoulun poikaluokkien opettaja, 25
Jatkokoulun tyttöluokkien opettaja, 7
Yläkoulun tyttöluokkien opettaja sekaluokissa, 30
Vuosisijainen ylä- ja apukoulun poikaluokissa, 18
Vuosisijainen jatkokoulun tyttöluokissa, 3
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Opettaja
Lastentarhat: Apulaistarkastaja
Kaupunginkirjasto, Töölön haarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Kaupunginkirjasto, Vallilan haarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Kaupunginkirjasto, Käpylän haarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Kaupunginkirjasto, Sairaalahaarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Kaupunginorkesteri: Ensiviulunsoittaja, 8
Soittaja, puhaltimet, 9
Soittaja, jouset, 9
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Laboraattori, 2
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Kasvihuoneen puutarhuri
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Piiripuutarhuri, 7
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Toimistoesimies
Vesijohtolaitos, hallinto: Piirtäjä
Vesijohtolaitos, jakelu: Piirtäjä
Kaasulaitos, käyttö: Laboraattori
Kaasulaitos, jakelu: Piirtäjä, 2
Sähkölaitos, käyttö: Piirtäjä, 2
Sähkölaitos, jakelu: Piirtäjä

29. palkkaluokka.

Alkupalkka 12,300 mk. Loppupalkka 15,260 mk.
Maistraatti: Maistraatinsihteeri
Ulosottolaitos, Helsinki-Malmin ulosottopiiri: Ulosottoapulainen
Raastuvanoikeus: Siviilinotaari
Rikosasiainnotaari, 8
Holhouslautakunta: Sihteeri
Palolaitos: Räätälimestari
Ruiskumestari, 3
Terveydenhoitolautakunta: Lastenpsykiatrin toimistonhoitaja
Ylihoitajatar
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Osastonhoitaja
Laboraattori, 2
Maidontarkastamo: Laboraattori
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Ylihoitajatar
Marian sairaala: Ylihoitajatar
Kirjanpitäjä
Kulkutautisairaala: Ylihoitajatar
Kirjanpitäjä
Ruokalanhoitaja
Kivelän sairaala: Ylihoitajatar, 2
Kirjanpitäjä
Tuberkuloosisairaala: Ylihoitajatar
Kirjanpitäjä
Sairaanhoitajatarkoulu: Johtaja
Kunnalliskoti: Ylihoitajatar
Lastensuojelulautakunta: Vastaanotto- ja rekisteritoimiston hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Sofianlehdon pikkulastenkoti: Johtaja
Suomenkieliset kansakoulut: Ylä- ja apukoulun tyttöluokkien opettaja, 146
Ruotsinkieliset kansakoulut: Ylä- ja apukoulun tyttöluokkien opettaja, 29
Vuosisijainen yläkoulun tyttöluokissa, 28
Kirjapainokoulu: Ammattiopettaja
Valmistava poikain ammattikoulu: Varaston ja työkalujen hoitaja
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Opettaja, 13
Kaupunginorkesteri: III lyömäsoittimen soittaja
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Piirtäjä, 2
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Kartoittaja, 3
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Piirtäjä, 2
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Esimies (kaatopaikka)
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-os.: Kirjanpitäjä

Satamat, kassa- ja tilivirasto: Haaraosaston esimies, 5
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Nosturiesimies, 5
Satamat, satamarakennusosasto: Piirtäjä, 3
Teurastamo: Hallin yliesimies
Vesijohtolaitos, käyttö: Laboraattori
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Varastonhoitaja
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Laskutusosaston esimies
Kaasulaitos, käyttö: Laboraattori
Varastonhoitaja
Työnjohtaja
Kaasulaitos, jakelu: Näyttelyn esimies
Varastonhoitaja
Sähkölaitos, käyttö: Sähköyliasentaja, 4
Varastonhoitaja
Sähkölaitos, jakelu: Näyttelyn esimies
Sähköyliasentaja, 2
Kokeilutekniikko
Varastonhoitaja

80. palkkaluokka.

Alkupalkka 11,800 mk. Loppupalkka 14,640 mk.
Rahatoimisto: Pääkassanhoitaja
Tilastotoimisto: Apulaisaktuaari, 2
Kirjaston- ja arkistonhoitaja
Palolaitos: Varusmestari
Terveysolojen valvonta: Ylikatsastaja
Eläinlääkintäosasto: Ylikatsastaja
Maidontarkastamo: Ylikatsastaja
Desinfioimislaitos: Johtaja
Marian sairaala: Ruokalanhoitaja
Kivelän sairaala: Ruokalanhoitaja
Nikkilän sairaala: Ruokalanhoitaja
II konemestari
Kunnalliskoti laitoksineen: Ruokalanhoitaja
Tervalammen työlaitos ja maatila: Kirjanpitäjä
Kotitalouslautakunta: Kotitalousneuvoja, 6
Kaupunginkirjasto, Eteläinen haarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Kaupunginkirjasto, Liitosalueen haarakirjastot: Kirjastonhoitaja, 3
Kaupunginorkesteri: Soittaja, 33
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Kartoittaja, 2
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Taimistopuutarhuri
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Apulaisvarastonhoitaja
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Apulaispääkirjanpitäjä
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Laiturihuollon esimies, 6
Varaston esimies, 3
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Mittarios. esimies
Sähkölaitos, jakelu: Sähköyliasentaja, 3

81. palkkaluokka.

Alkupalkka 11,300 mk. Loppupalkka 14,020 mk.
Rahatoimisto: Toimentaja, 2
Kassanhoitaja, 2
Maistraatti: Kaupunginpalvelija, 8
Ulosottolaitos, Helsinki-Malmin ulosottopiiri: Ulosottoapulainen, 2
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto: Apulaisaktuaari
Asuntojen tarkastus: Apulaistarkastaja, 2
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto: Ylihoitajatar
Kouluhammasklinikka: Kouluhammaslääkäri, 8
Kouluhammasklinikka, Kallion hammasklinikka: Kouluhammaslääkäri, 2
Kouluhammasklinikka, Vallilan hammasklinikka: Kouluhammaslääkäri, 2
Kouluhammasklinikka, Lapinlahden koulun hammasklinikka: Kouluhammaslääkäri, 2
Kouluhammasklinikka, Aleksis Kiven koulun hammasklinikka: Kouluhammaslääkäri, 2
Äitiys- ja lastenneuvolat: Johtava terveyssisar, 2
Kaupunginkätilö
Marian sairaala: Koneenhoitaja
Kulkutautisairaala: Koneenhoitaja
Nikkilän sairaala: Perhehoidon ylihoitajatar
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Kanslianhoitaja, 3
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Kanslianhoitaja, 3
Tervalammen työlaitos ja maatila: Maataloustyönjohtaja
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Ylikatsastaja
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Veiston opettaja
Metallitöiden opettaja
Työnvälitystoimisto: Osastonhoitaja, naist. os., 3
Osastonhoitaja, merimiesos.
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Piirityönjohtaja, 9
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Laskuttaja, 5
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimisto-osaston esimies
Vanh. toimentaja
Kaasulaitos, käyttö: Koksiesimies
Kaasulaitos, jakelu: Jakelusäiliön hoitaja
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimisto-osaston esimies
Sähkölaitos, jakelu: Mittarintarkastaja
Autoesimies

82. palkkaluokka.

Alkupalkka 10,800 mk. Loppupalkka 13,400 mk.
Kaupunginkanslia: Ylivahtimestari
Rahatoimisto: Apulaistoimentaja
Palolaitos: Kanslisti, 2
Varastonhoitaja
Palokersantti, 20
Terveysolojen valvonta: Katsastaja, 17
Eläinlääkintäosasto: Katsastaja
Maidontarkastamo: Maidontarkastaja, 11
Desinfioimislaitos: Esimies

Sairaalahallinto: Kanslianhoitaja
Nikkilän sairaala: Voimistelunohjaaja
Koneenhoitaja
Sairaanhoitajatarkoulu: Apulaisjohtaja
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Huoltotarkastaja, 15
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Kanslianhoitaja, 4
Huoltotarkastaja, 3
Kunnalliskoti, työlaitos: Työnjohtaja, 4
Tervalammen työlaitos ja maatila: Vartijain esimies
Puutarhuri
Huoltolautakunta, työtuvat: Työtuvanhoitaja
Lastensuojelulautakunta: Miespuolinen kodissakävijä
Kanslianhoitaja, 4
Vanh. kodissakävijä, 2
Työnvälitystoimisto: Toimentaja, henkisen työn os., 2
Toimentaja, yleiset osastot, 3
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Korkeasaari: Rehumestari
Suomenkieliset kansakoulut: Alakoulunopettaja, 163
Ruotsinkieliset kansakoulut: Alakoulunopettaja, 36
Vuosisijainen alakoulussa, 35
Kansakoulujen yhteiset menot: Koulupsykiatrin apulainen
Kotitalouslautakunta: Kotitalousneuvoja, 4
Lastentarhat: Kanslianhoitaja
Päiväkodin opettaja, 14
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Toimistonhoitaja
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Kirjanpitäjä
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Kirjanpitäjä
Päävaraston esimies
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Varastokirjanpitäjä
Rakennustoimiston tilivirasto: Kirjanpitäjä
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Pääkassanhoitaja
Satamat, satamakonttori: Satamatarkastaja, 6
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Rahakeosaston esimies
Sähkölaitos, hallinto: Kanslisti

88. palkkaluokka.

Alkupalkka 10,400 mk. Loppupalkka 12,900 mk.

Kaupunginkanslia: Kirjaaja
Kanslisti
Kaupunginarkisto: Toimistonhoitaja
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Kassanhoitaja
Ulosottolaitos, Helsinki-Huopalahden ulosottopiiri: Ulosottoapulainen, 6
Ulosottolaitos, Helsinki-Malmin ulosottopiiri: Ulosottoapulainen, 8
Raastuvanoikeus: Kaupunginpalvelija, 8
Maidontarkastamo: Osastonhoitaja
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Apulaisylihoitajatar
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Kanslisti
Äitiys- ja lastenneuvolat: Terveyssisar
Marian sairaala: Yöylihoitajatar
Kulkutautisairaala: Yöylihoitajatar
Kivelän sairaala: Apulaisylihoitajatar, 3
Yöylihoitajatar, 2
Nikkilän sairaala: Apulaisylihoitajatar
Yöylihoitajatar
Puutarhuri
Tuberkuloosisairaala: Yöylihoitajatar
Malmin sairaala: Ylihoitajatar
Sairaanhoitajatarkoulu: Apulaisopettaja
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Kanslianhoitaja, 7
Huoltotarkastaja, 37
Huoltovirasto, kassa- ja tilitoimisto: Pääkassanhoitaja
Huoltotoimisto, asiamiestoimisto: Huoltotarkastaja, 3
Ylijärjestysmies
Kunnalliskoti laitoksineen: Varastokirjanpitäjä
Kunnalliskoti: Yöylihoitajatar
Lastensuojelulautakunta: Kodissakävijä, 9
Työnvälitystoimisto: Toimentaja, 13
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Korkeasaari: Kaitsija
Suomenkieliset kansakoulut: Kouluhoitajatar, 9
Ruotsinkieliset kansakoulut: Kouluhoitajatar, 2
Lastentarhat: Opettaja, 174
Kaupunginkirjasto: Kirjastoapulainen, 37
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Kirjastoapulainen, 15
Kaupunginkirjasto, Töölön haarakirjasto: Kirjastoapulainen, 8
Kaupunginkirjasto, Vallilan haarakirjasto: Kirjastoapulainen, 4
Kaupunginkirjasto, Eteläinen haarakirjasto: Kirjastoapulainen
Kaupunginkirjasto, Käpylän haarakirjasto: Kirjastoapulainen, 5
Kaupunginkirjasto, Sairaalahaarakirjasto: Kirjastoapulainen, 3
Kaupunginkirjasto, Liitosalueen haarakirjastot: Kirjastoapulainen
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Siirtolapuutarhuri
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Inventoija
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Vanh. kirjanpitäjä
Satamat, satamahallinnon alukset: Pursimies
Satamat, varastoimis- ja laiturih.osasto: Varastorak. apulaisisännöitsijä, 3
Elintarvikekeskus: Varastonhoitaja
Kasvivaraston hoitaja
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Pääkassanhoitaja
Kirjanpitäjä
Vesijohtolaitos, käyttö: Apulaiskoneenhoitaja, 7
Lomittava koneenhoitaja
Kemikaalipäivystäjä, 7
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Pääkassanhoitaja
Kirjanpitäjä

Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Pääkassanhoitaja
Kirjanpitäjä
Hinnoittelija
Sähkölaitos, käyttö: Apuasemapäivystäjä, 5

84. palkkaluokka.

Alkupalkka 10,000 mk. Loppupalkka 12,400 mk.
Revisiotoimisto: Toimistonhoitaja
Rahatoimisto: Osastonhoitaja, 3
Ylivahtimestari
Verotusvalmisteluvirasto: I osastonhoitaja
Palkkalautakunnan toimisto: Kirjaaja
Maistraatti: Kirjaaja
Apulaiskirjaaja
Syyttäjistö: Kanslisti
Terveydenhoitolautakunta: Terveyssisar, 2
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Näytteiden ottaja.
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema: Ylihoitajatar
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti: Ylihoitajatar
Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti: Ylihoitajatar
Äitiys- ja lastenneuvolat: Terveyssisar, 21
Kaupunginkätilö, 10
Desinfioimislaitos: Desinfioitsija, 6
Autonkuljettaja
Terveyssisar, 2
Marian sairaala: Oppilaskodin hoitajatar
Sosiaalihoitajatar, 7
Kulkutautisairaala: Sosiaalihoitajatar, 4
Autonasentaja
Kivelän sairaala: Oppilaskodin hoitajatar
Sosiaalihoitajatar, 6
Nikkilän sairaala: Sosiaalihoitajatar
Perhehoitajatar, 6
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Kirjaaja
Kunnalliskoti, työlaitos: Puutarhuri
Huoltolautakunta, työtuvat: Työnjohtaja, 2
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala: Puutarhuri
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivola: Puutarhuri
Urheilu- ja retkeilylautakunta, urheilulaitokset, Ratsastushalli: Ylivahtimestari
Suomenkieliset kansakoulut: Kirjanpitäjä
Musiikkilautakunta: Taloudenhoitaja
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto: Ylivahtimestari
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Koneenhoitaja
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Varaston esimies, 4
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Esimies (varasto)
Toimentaja
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Vanh. kassanhoitaja, 2
Satamat, varastoimis- ja laiturih.osasto: Laiturihuollon apulaisesimies
Varaston apulaisesimies, 4
Teurastamo: Halliesimies, 3
Jäähdyttämön hoitaja
Teurastaja, 8
Elintarvikekeskus: Ajomestari
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Apulaisvarastonhoitaja
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Osastonhoitaja
Kaasulaitos, käyttö: Apulaisvarastonhoitaja
Kaasulaitos, jakelu: Varastokirjanpitäjä
Apulaisvarastonhoitaja
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Laskutuspäällikön apulainen
Osastonhoitaja
Sähkölaitos, jakelu: Apulaisvarastonhoitaja

85. palkkaluokka.

Alkupalkka 9,700 mk. Loppupalkka 12,020 mk.
Revisiotoimisto: Revisioapulainen, 12
Kaupunginkanslia: Toimistoapulainen, 2
Vahtimestari
Khn asiamiesosasto: Kirjaaja
Vahtimestari
Rahatoimisto: Toimistoapulainen, 13
Kirjaaja, 2
Vahtimestari, 3
Tilastotoimisto: Toimistoapulainen, 4
Verotusvalmisteluvirasto: Kirjaaja
Konekirjoitusosaston hoitaja
Osastonhoitaja, 18
Tiliosaston hoitaja
Ylivahtimestari
Palkkalautakunnan toimisto: Toimistoapulainen
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkonttori: Kassanhoitaja
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Ulosottoapulainen, 10
Ulosottolaitos, Helsinki-Huopalahden ulosottopiiri: Kassanhoitaja
Ulosottolaitos, Helsinki-Malmin ulosottopiiri: Kassanhoitaja
Raastuvanoikeus: Kaupunginpalvelija, 8
Palolaitos: Palokorpraali, 118
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Piirihoitajatar, 7
Laboratoriohoitajatar
Osastonhoitajatar, 3
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto: Sairaanhoitajatar, 3
Kouluhammasklinikka: Röntgenhoitajatar
Toimistoapulainen
Sairaalahallinto: Toimistoapulainen
Sairaalain tilivirasto: Toimistoapulainen
Marian sairaala: Apulaisyöylihoitajatar, 2
Laboratoriohoitajatar, 3
Farmaseutti
Osastonhoitajatar, 23
Toimistoapulainen
Liinavaatevaraston hoitaja
Lämmittäjä-mekaanikko

Kulkutautisairaala: Apulaisyöylihoitajatar
Laboratoriohoitajatar
Röntgenhoitajatar
Osastonhoitajatar, 12
Toimistoapulainen
Liinavaatevaraston hoitaja
Lämmittäjä-mekaanikko
Kivelän sairaala: Apulaisyöylihoitajatar
Laboratoriohoitajatar
Valohoitajatar
Farmaseutti, 2
Osastonhoitajatar, 32
Toimistoapulainen
Liinavaatevaraston hoitaja
Lämmittäjä-mekaanikko
Nikkilän sairaala: Apulaisyöylihoitajatar, 2
Voimistelunohjaaja
Laboratoriohoitajatar, 2
Apteekkihoitajatar
Osastonhoitajatar, 23
Ulkotyöhoidon valvoja
Toimistoapulainen, 2
Pesulaitoksen hoitaja
Lämmittäjä-mekaanikko, 3
Puuseppä
Seppä
Maalari
Suutari
Tuberkuloosisairaala: Apulaisyöylihoitajatar
Osastonhoitajatar, 17
Liinavaatevaraston hoitaja
Lämmittäjä-mekaanikko
Työmestari
Malmin sairaala: Röntgenhoitajatar
Osastonhoitajatar, 6
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Huoltosisar, 7
Toimistoapulainen
Ylivahtimestari
Kunnalliskoti laitoksineen: Poliklinikan hoitaja
Laboratoriohoitajatar
Lämmittäjä-mekaanikko
Kunnalliskoti: Osastonhoitajatar, 14
Kunnalliskoti, työlaitos: Toimistoapulainen
Kunnalliskoti, sikala: Rehumestari
Kunnalliskoti, pesulaitos: Pesulaitoksen hoitaja
Lämmittäjä-mekaanikko
Lastensuojelulautakunta: Toimistoapulainen
Lastenhuoltolaitokset, Sofianlehdon pikkulastenkoti: Emännöitsijä
Osastonhoitajatar, 5
Lastenhuoltolaitokset, Reijolan lastenkoti: Johtaja
Lastenhuoltolaitokset, Kullatorpan lastenkoti: Johtaja
Lastenhuoltolaitokset, Malmin lastenkoti: Johtajatar
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Emännöitsijä
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Metallitöiden apulaisopettaja
Emännöitsijä
Työnvälitystoimisto: Toimentaja, 5
Toimistoapulainen
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Tarjoilun opettaja
Pesun opettaja
Kaupunginmuseo: Intendentti
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto: Kirjaaja
Toimistoapulainen
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto: Metsänvartija, 2
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Piirtäjä
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto: Piirtäjä
Rakennustoimisto, kansliaosasto: Kirjaaja
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Toimistoapulainen, 3
Rakennustoimiston tilivirasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimiston tiliviraston, puhtaanapito-osasto: Toimistoapulainen
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Nuor. kirjanpitäjä
Nuor. kassanhoitaja, 2
Rahastaja
Satamat, satamarakennusosasto: Toimistoapulainen
Teurastamo: Kassanhoitaja
Elintarvikekeskus: Kassanhoitaja
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Kassanhoitaja
Toimistoapulainen
Rahastaja, 2
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Apulaisvarastonhoitaja
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 3
Rahastaja, 3
Kaasulaitos, käyttö: Toimistoapulainen, 2
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Kassanhoitaja, 2
Toimistoapulainen, 2
Painaja
Rahastaja, 21
Sähkölaitos, jakelu: Toimistoapulainen

86. palkkaluokka.

Alkupalkka 9,400 mk. Loppupalkka 11,660 mk.

Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Painaja
Verotusvalmisteluvirasto: Konekirjoitusosaston apulaishoitaja
Apulaiskirjaaja
Poliisilaitos: Sairaanhoitaja
Palolaitos: Suutari
Terveydenhoitolautakunta: Sairaanhoitajatar, 14
Päivystäjä, 4
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema: Sairaanhoitajatar, 3
Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti: Hoitaja
Marian sairaala: Puuseppä
Kulkutautisairaala: Puuseppä

Kivelän sairaala: Mielisairaanhoitaja, 12
Puuseppä, 2
Nikkilän sairaala: Käsityönohjaaja
Mielisairaanhoitaja, 38
Varastonhoitaja
Maataloustöiden ohjaaja
Asentaja 3
Tuberkuloosisairaala: Puuseppä
Kunnalliskoti: Vahtimestari
Kunnalliskoti, työlaitos: Vartija, 11
Työnjohtaja
Tervalammen työlaitos ja maatila: Miesvartija, 5
Asentaja
Puuseppä
Karjanhoitaja
Seppä
Auton- ja traktorinkuljettaja
Huoltolautakunta, työtuvat: Leikkaaja
Työnjohtaja, 2
Lastensuojelulautakunta: Kassanhoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Soflanlehdon pikkulastenkoti: Talonmies-lämmittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Talonmies-lämmittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Kaitsija
Suutari
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Räätäli
Suutari
Konepuuseppä
Puuseppä
Seppä
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala: Maataloustöiden ohjaaja
Suomenkieliset kansakoulut: Vesitokaluston hoitaja, 7
Kansliavahtimestari
Kouluvahtimestari, 2
Talonmies-lämmittäjä, 3
Ruotsinkieliset kansakoulut: Veistokaluston hoitaja, 2
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Siirtolapuutarhaneuvoja
Omakotipuutarhaneuvoja
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit: Hallikaitsija, 3
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Varastokirjuri
Satamat, varastoimis- ja laiturih.osasto: Varastomies, 24
Lämpöjohtomekaanikko, 4
Järjestysmies
Teurastamo: Vaakaaja, 7
Elintarvikekeskus: Lihanpaloittelija
Autonkuljettaja, 6
Vesijohtolaitos, käyttö: Apulaiskoneenhoitaja, 3

87. palkkaluokka.

Alkupalkka 9,100 mk. Loppupalkka 11,280 mk.
Kaupunginkanslia: Toimistoapulainen, 6
Vahtimestari, 4
Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Toimistoapulainen
Khn asiamiesosasto: Toimistoapulainen, 2
Kaupunginarkisto: Vahtimestari
Rahatoimisto: Toimistoapulainen, 4
Tilastotoimisto: Toimistoapulainen, 2
Kirjaaja
Vahtimestari
Verotusvalmisteluvirasto: Toimistoapulainen, 9
Maistraatti: Toimistoapulainen, 3
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Apulaiskassanhoitaja
Toimistoapulainen
Ulosottoapulainen, 32
Ulosottolaitos, Helsinki-Malmin ulosottopiiri: Apulaiskassanhoitaja
Ulosottolaitos, rikostuomioiden toimeenpanokonttori: Kirjaaja
Toimistoapulainen
Rakennustarkastuskonttori: Toimistoapulainen
Raastuvanoikeus: Toimistoapulainen
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto: Apulaisaktuaari, 2
Poliisilaitos: Sairaanhoitajatar
Palolaitos: Palomies, 132
Terveydenhoitolautakunta: Toimistoapulainen, 2
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Toimistoapulainen
Maidontarkastamo: Laboratorioapulaisten esimies
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Laboratorioapulainen
Sairaanhoitajatar, 5
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema: Sairaanhoitajatar, 7
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto: Toimistoapulainen
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti: Sairaanhoitajatar
Veneeristen tautien poliklinikat: Toimistoapulainen
Sairaanhoitajatar, 2
Desinfioimislaitos: Toimistoapulainen
Sairaalain tilivirasto: Toimistoapulainen
Vahtimestari
Marian sairaala: Käsityönohjaaja
Sairaanhoitajatar, 82
Laboratorioapulainen, 3
Toimistoapulainen, 2
Työnjohtaja
Ruokalan apulaishoitaja, 2
Desinfioitsija
Kulkutautisairaala: Sairaanhoitajatar, 55
Laboratorioapulainen
Autonkuljettaja, 4
Työnjohtaja
Ruokalan apulaishoitaja, 2
Desinfioitsija
Kivelän sairaala: Käsityönohjaaja, 2
Sairaanhoitajatar, 130
Laboratorioapulainen, 4
Obduktioapulainen
Työnjohtaja, (hoitoh.)
Autonkuljettaja
Työnjohtaja (taloush.)
Ruokalan apulaishoitaja, 2

Kivelän sairaala: Desinfioitsija
Asentaja
Nikkilän sairaala: Sairaanhoitajatar, 23
Vahtimestari
Autonkuljettaja, 3
Ruokalan apulaishoitaja
Lämmittäjä, 7
Tuberkuloosisairaala: Käsityönohjaaja
Sairaanhoitajatar, 65
Toimistoapulainen
Autonkuljettaja, 2
Ruokalan apulaishoitaja
Desinfioitsija
Malmin sairaala: Sairaanhoitajatar, 17
Toimistoapulainen
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Toimistoapulainen, 12
Järjestysmies, 3
Huoltovirasto, kassa- ja tilitoimisto: Kassanhoitaja, 7
Apulaiskirjanpitäjä
Vahtimestari
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Toimistoapulainen, 5
Järjestysmies, 4
Kunnalliskoti laitoksineen: Toimistoapulainen, 2
Ruokalan apulaishoitaja
Lämmittäjä, 4
Kunnalliskoti: Hoitajatar, 40
Käsityönohjaaja
Autonkuljettaja, 2
Kunnalliskoti, työlaitos: Varastonhoitaja
Kunnalliskoti, sikala: Lämmittäjä
Tervalammen työlaitos ja maatila: Toimistoapulainen
Sairaanhoitajatar
Emännöitsijä
Sikalanhoitaja
Huoltolautakunta, työtuvat: Työtuvan apulaishoitaja, 3
Kirjanpitäjä
Kassanhoitaja
Käsityönopettaja, 4
Lastensuojelulautakunta: Vahtimestari
Järjestysmies
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Ammattioppilaskoti: Hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Emännöitsijä
Emännöitsijä-hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Toivoniemen koulukoti: Emännöitsijä
Hoitaja—käsityönopettaja
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivoniemi: Maataloustöiden ohjaaja
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivola: Maataloustöiden ohjaaja
Työnvälitystoimisto: Kirjaaja
Toimistoapulainen, 2
Työnvälitystoimisto: Vahtimestari
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Toimistoapulainen
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Seurasaari: Kaitsija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Korkeasaari: Eläintenhoitaja, 6
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Hietaranta: Kaitsija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Pihlajasaari: Kaitsija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Kivinokka: Kaitsija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Mustikkamaa: Kaitsija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, urheilulaitokset, Pallokenttä: Vahtimestari
Suomenkieliset kansakoulut: Kouluvahtimestari, 11
Talonmies-lämmittäjä, 8
Ruotsinkieliset kansakoulut: Toimistoapulainen
Kansliavahtimestari
Kouluvahtimestari, 5
Talonmies-lämmittäjä, 5
Suomenkielinen työväenopisto: Vahtimestari
Talonmies-lämmittäjä
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Toimistoapulainen
Lastentarhat: Toimistoapulainen
Kaupunginkirjasto: Vahtimestari
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Vahtimestari
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto: Toimistoapulainen
Vahtimestari, 2
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Toimistoapulainen
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Piirtäjä, 2
Vahtimestari
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Toimistoapulainen
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Lämmittäjä, 2
Kiinteistötoimisto, poliisihuoneistot: Lämmittäjä
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit: Hallipalvelija, 4
Rakennustoimisto, kansliaosasto: Toimistoapulainen
Vahtimestari
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Toimistoapulainen, 3
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-os.: Toimistoapulainen, 2
Satamat, kansliaosasto: Kirjaaja
Vahtimestari
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Apulaiskassanhoitaja, 2
Toimentaja, 2
Vahtimestari, 7
Satamat, satamakonttori: Toimentaja
Satamavalvoja, 21

Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Toimentaja, 17
Tavaran merkitsijä, 40
Lämpöjohtomekaanikko, 3
Hissilaitoksen koneenhoitaja, 8
Autonkuljettaja, 3
Teurastamo: Toimistoapulainen
Vahtimestari
Leimaaja
Tarkastusapulainen
Tainnuttaja
Näytteenottaja
Halliapulainen, 6
Lämmittäjä, 3
Elintarvikekeskus: Toimistoapulainen
Apulaisemännöitsijä, 3
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 3
Mittarinlukija, 9
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 4
Vahtimestari
Painaja
Mittarinlukija, 15
Rahakkeiden jakaja
Kaasulaitos, käyttö: Toimistoapulainen
Kaasulaitos, jakelu: Toimistoapulainen
Myyjä
Neuvoja
Sähkölaitos, hallinto: Talonmies-lämmittäjä
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 15
Varastokirjanpitäjä
Vahtimestari
Painaja
Mittarinlukija, 24
Sähkölaitos, jakelu: Autonkuljettaja, 2
Piirtäjä, 2

38. palkkaluokka.

Alkupalkka 8,800 mk. Loppupalkka 10,920 mk.

Reviisiotoimisto: Vahtimestari
Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Toimistoapulainen
Rahatoimisto: Toimistoapulainen, 34
Vahtimestari, 2
Tilastotoimisto: Toimistoapulainen, 10
Verotusvalmisteluvirasto: Toimistoapulainen, 6
Maistraatti: Toimistoapulainen
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkonttori: Toimistoapulainen, 3
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Toimistoapulainen, 6
Ulosottolaitos, Helsinki-Huopalahden ulosottopiiri: Toimistoapulainen, 2
Ulosottolaitos, Helsinki-Malmin ulosottopiiri: Toimistoapulainen, 2
Ulosottolaitos, rikostuomioiden toimeenpanokonttori: Toimistoapulainen, 4
Raastuvanoikeus: Kiinteistönotaari
Toimistoapulainen, 5
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto: Toimistoapulainen, 2
Palolaitos: Toimistoapulainen
Terveydenhoitolautakunta: Toimistoapulainen, 3
Vahtimestari
Eläinlääkintäosasto: Vahtimestari
Maidontarkastamo: Toimistoapulainen, 4
Asuntojen tarkastus: Toimistoapulainen
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Toimistoapulainen
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto: Vahtimestari
Veneeristen tautien poliklinikat: Toimistoapulainen
Desinfioimislaitos: Desinfioimisapulainen, 2
Marian sairaala: Vahtimestari
Obduktioapulainen
Lämmittäjä, 4
Kulkutautisairaala: Lämmittäjä, 5
Kivelän sairaala: Mielisairaanhoitajatar, 35
Toimistoapulainen, 2
Lämmittäjä, 5
Nikkilän sairaala: Mielisairaanhoitajatar, 132
Toimistoapulainen
Naisräätäli
Tuberkuloosisairaala: Vahtimestari, 2
Lämmittäjä, 3
Malmin sairaala: Ruokalanhoitaja
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Toimistoapulainen, 14
Vahtimestari, 12
Huoltovirasto, kassa- ja tilitoimisto: Toimistoapulainen, 4
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Toimistoapulainen, 16
Huoltolautakunta, työtuvat: Toimistoapulainen
Lastensuojelulautakunta: Toimistoapulainen, 13
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Hoitaja, 2
Lastenhuoltolaitokset, Ammattioppilaskoti: Hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Toimistoapulainen, samalla avustava hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Hoitaja, 4
Lämmittäjä
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala: Toimistoapulainen
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivola: Maataloustyömies
Oikeusaputoimisto: Toimistoapulainen
Työnvälitystoimisto: Toimistoapulainen, 7
Järjestysmies, ravintolaos.
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Toimistoapulainen
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Lauttasaari: Kaitsija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, urheilulaitokset, Soutustadion: Vartija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, urheilulaitokset, Ratsastushalli: Talonmies-lämmittäjä
Suomenkieliset kansakoulut: Toimistoapulainen, 5
Kodissakävijä
Talonmies-vahtimestari, 9
Talonmies-vahtimestari ja siivooja, 2

Ruotsinkieliset kansakoulut: Toimistoapulainen, 2
Vahtimestari-lämmittäjä-siivooja, 2
Kansakoulujen yhteiset menot: Kodissakävijä
Suomenkielinen työväenopisto: Toimistoapulainen
Ammattiopetuslaitosten johtokunta: Apulaistarkastaja
Valmistava poikain ammattikoulu: Vahtimestari
Kaupunginorkesteri: Vahtimestari, 2
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto: Toimistoapulainen, 2
Vahtimestari
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto: Toimistoapulainen
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Piirtäjä
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden os.: Toimistoapulainen
Piirtäjä, 5
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Toimistoapulainen, 2
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Lämmittäjä, 3
Talonmies
Talonmies-lämmittäjä
Kiinteistötoimisto, poliisihuoneistot: Lämmittäjä
Kiinteistötoimisto, kunnalliset työväen asunnot: Talonmies, 6
Rakennustoimisto, kansliaosasto: Toimistoapulainen, 2
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Toimistoapulainen
Toimisto-apulainen, 5
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimiston tilivirasto: Toimistoapulainen, 2
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-os.: Toimistoapulainen
Satamat, kansliaosasto: Toimistoapulainen
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 8
Satamat, satamakonttori: Toimistoapulainen
Vedenantomies, 3
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Vaakamestari, 3
Satamat, satamarakennusosasto: Toimistoapulainen, 2
Teurastamo: Toimistoapulainen
Elintarvikekeskus: Toimistoapulainen, 4
Kasvivaraston varastoesimies
Autonapumies, 6
Varastomies, 2
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 5
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Toimistoapulainen
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Rahakevaraston hoitaja
Tarkkaaja
Toimistoapulainen, 15
Kaasulaitos, käyttö: Toimistoapulainen
Kaasulaitos, jakelu: Toimistoapulainen
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 18
Sähkölaitos, käyttö: Toimistoapulainen
Sähkölaitos, jakelu: Toimistoapulainen, 3
Piirtäjä, 3
Näyttelyapulainen, 2

89. palkkaluokka.

Alkupalkka 8,500 mk. Loppupalkka 10,540 mk.

Kaupunginkanslia: Puhelinkeskuksen hoitaja, 3
Tilastotoimisto: Apulaisvahtimestari
Verotusvalmisteluvirasto: Vahtimestari, 2
Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Vahtimestari
Eläinlääkintäosasto: Laboratorioapulainen
Maidontarkastamo: Laboratorioapulainen, 5
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Vahtimestari
Kouluhammasklinikka: Klinikka-apulainen, 4
Kouluhammasklinikka, Kallion hammasklinikka: Klinikka-apulainen
Kouluhammasklinikka, Vallilan hammasklinikka: Klinikka-apulainen
Kouluhammasklinikka, Lapinlahden koulun hammasklinikka: Klinikka-apulainen
Kouluhammasklinikka, Aleksis Kiven koulun hammasklinikka: Klinikka-apulainen
Veneeristen tautien poliklinikat: Sairaanhoitajatar, 2
Marian sairaala: Vahtimestari
Ovenvartija, 2
Kulkutautisairaala: Vahtimestari, 2
Ovenvartija
Kivelän sairaala: Vahtimestari, 2
Ovenvartija, 3
Pesulaitoksen hoitaja
Nikkilän sairaala: Käsityönapulaisohjaaja, 2
Vahtimestari
Tuberkuloosisairaala: Ovenvartija, 3
Malmin sairaala: Vahtimestari
Liinavaatevaraston hoitaja
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Vahtimestari
Työnvälitystoimisto: Vahtimestari, 2
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Vahtimestari
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Seurasaari: Saarenvartija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Korkeasaari: Saarenvartija
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kansanpuistot, Tuurholman lepokoti: Kaitsija
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Tarveaineiden hoitaja
Varastonhoitaja
Leipuri
Kaupunginkirjasto: Apulaisvahtimestari
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Apulaisvahtimestari
Kaupunginmuseo: Vahtimestari
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto: Piirtäjä, 2
Kiinteistötoimisto, poliisihuoneistot: Lämmittäjä
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-os.: Vahtimestari
Satamat, kassa- ja tilivirasto: Vahtimestari, 6
Teurastamo: Laboratorioapulainen, 2
Vesijohtolaitos, käyttö: Laboratoriapulainen

40. palkkaluokka.

Alkupalkka 8,200 mk. Loppupalkka 10,160 mk

Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Toimistoapulainen, 2
Rahatoimisto: Toimistoapulainen, 25
Tilastotoimisto: Toimistoapulainen, 7
Verotusvalmisteluvirasto: Toimistoapulainen, 15
Maistraatti: Tarkkaaja-apulainen, 2
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori: Toimistoapulainen, 9
Rakennustarkastuskonttori: Vahtimestari
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto: Toimistoapulainen
Palolaitos: Toimistoapulainen
Asuntojen tarkastus: Toimistoapulainen
Kouluhammasklinikka: Toimistoapulainen, 2
Vahtimestari
Kouluhammasklinikka, Kallion hammasklinikka: Vahtimestari
Kouluhammasklinikka, Vallilan hammasklinikka: Vahtimestari
Kouluhammasklinikka, Lapinlahden koulun hammasklinikka: Vahtimestari
Kouluhammasklinikka, Aleksis Kiven koulun hammasklinikka: Vahtimestari
Veneeristen tautien poliklinikat: Toimistoapulainen
Äitiys- ja lastenneuvolat: Toimistoapulainen
Marian sairaala: Lastenhoitaja, 8
Toimistoapulainen, 4
Puhelimenhoitaja
Liinavaatevaraston apulaishoitaja
Kulkutautisairaala: Lastenhoitaja, 9
Toimistoapulainen, 2
Puhelimenhoitaja, 2
Liinavaatevaraston apulaishoitaja, 2
Kivelän sairaala: Toimistoapulainen, 2
Liinavaatevaraston apulaishoitaja
Puhelimenhoitaja
Nikkilän sairaala: Toimistoapulainen
Puhelimenhoitaja, 3
Apulaisvarastonhoitaja
Tallimies
Tuberkuloosisairaala: Lastenhoitaja, 4
Puhelimenhoitaja, 2
Liinavaatevaraston apulaishoitaja
Malmin sairaala: Lastenhoitaja
Talonmies
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yl. toimisto: Toimistoapulainen, 35
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Toimistoapulainen, 14
Kunnalliskoti laitoksineen: Toimistoapulainen
Kunnalliskoti: Käsityönapulaisohjaaja
Kunnalliskoti, työlaitos: Portinvartija, 3
Kunnalliskoti, pesulaitos: Pesulaitoksen apulaishoitaja
Tervalammen työlaitos ja maatila: Tallimies
Lastenhuoltolaitokset, Sofianlehdon pikkulastenkoti: Lastenhoitaja, 17
Lastenhuoltolaitokset, Reijolan lastenkoti: Lastenhoitaja, 4
Yöhoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Kullatorpan lastenkoti: Lastenhoitaja, 4
Lastenhuoltolaitokset, Malmin lastenkoti: Lastenhoitaja, 3
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Toimistoapulainen
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Lastenhoitaja, 3
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivoniemi: Tallimies
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala: Karjanhoitaja
Tallimies
Työnvälitystoimisto: Toimistoapulainen
Puhelimenhoitaja
Urheilu- ja retkeilylautakunta: Toimistoapulainen
Lastentarhat: Toimistoapulainen
Kaupunginkirjasto: Kirjastoapulainen, 3
Toimistoapulainen, 2
Järjestelyapulainen, 7
Talonmies
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Kirjastoapulainen
Järjestelyapulainen, 2
Kaupunginkirjasto, Töölön haarakirjasto: Järjestelyapulainen
Kaupunginkirjasto, Eteläinen haarakirjasto: Valvoja
Kaupunginkirjasto, Käpylän haarakirjasto: Järjestelyapulainen
Kaupunginkirjasto, Pasilan haarakirjasto: Kirjastonhoitaja
Kiinteistötoimisto, talo-osasto: Toimistoapulainen
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Ovenvartija, 2
Lämmittäjä, 4
Talonmies, 2
Kiinteistötoimisto, poliisihuoneustot: Lämmittäjä
Rakennustoimisto, talorakennusosasto: Toimistoapulainen, 3
Rakennustoimisto, katurakennusosasto: Toimistoapulainen, 12
Rakennustoimisto, puisto-osasto: Toimistoapulainen
Talonmies
Rakennustoimisto, varasto-osasto: Toimistoapulainen, 4
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Toimistoapulainen
Rakennustoimiston tilivirasto: Toimistoapulainen, 3
Satamat, varastoimis- ja laiturih.os.: Talonmies, 4
Satamat, satamarakennusosasto: Toimistoapulainen, 2
Teurastamo: Portinvartija
Navettamies
Vartija, 3
Elintarvikekeskus: Toimistoapulainen, 3
Puhelimenhoitaja

Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 6
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto: Toimistoapulainen, 2
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 10
Kaasulaitos, käyttö: Toimistoapulainen
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Toimistoapulainen, 29
Puhelimenhoitaja, 2
Sähkölaitos, käyttö: Toimistoapulainen
Sähkölaitos, jakelu: Toimistoapulainen, 2

41. palkkaluokka.

Alkupalkka 7,950 mk. Loppupalkka 9,850 mk

Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Laboratorio- ja röntgenapulainen
Marian sairaala: Apumies, 14
Yövartija, 2
Portinvartija
Kulkutautisairaala: Apumies, 11
Yövartija
Portinvartija, 2
Kivelän sairaala: Apumies, 12
Yövartija
Portinvartija
Nikkilän sairaala: Apumies, 5
Yövartija
Tuberkuloosisairaala: Naisvahtimestari
Apumies, 5
Yövartija
Malmin sairaala: Talonmiehen apulainen
Apumies
Tervalammen työlaitos ja maatila: Yövartija
Huoltolautakunta, työtuvat: Myymälänhoitaja, 2
Kotitalouslautakunta: Kerhonohjaaja
Kaupunginmuseo: Amanuenssi
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Ovenvartija, 2

42. palkkaluokka.

Alkupalkka 7,700 mk. Loppupalkka 9,540 mk.

Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto: Painaja
Marian sairaala: Hieroja, 3
Kivelän sairaala: Hieroja, 3
Kunnalliskoti: Hieroja
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivoniemi: Karjanhoitaja
Maataloustyömies
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala: Maataloustyömies, 3
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Toivola: Karjanhoitaja
Kaupunginkirjasto, Sairaalahaarakirjasto: Lähetti, 2
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Yövartija
Elintarvikekeskus: Pääkeittäjä, 4
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Ovenvartija-hissinkuljettaja

43. palkkaluokka.

Alkupalkka 7,450 mk. Loppupalkka 9,230 mk.

Maidontarkastamo: Pesijä, 3
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Vastaanottoapulainen, 3
Veneeristen tautien poliklinikat: Naisvahtimestari, 2
Miesvahtimestari, 2
Desinfioimislaitos: Kylvettäjä, 3
Kulkutautisairaala: Varastonhoitaja
Nikkilän sairaala: Apulaissuutari
Kunnalliskoti laitoksineen: Saarnaaja
Huoltolautakunta, työtuvat: Myymäläapulainen
Lastenhuoltolaitokset, Sofianlehdon pikkulastenkoti: Ompelija ja liinavaraston hoitaja
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Ompelija
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Ompelija
Työnvälitystoimisto: Ovenvartija
Suomenkielinen työväenopisto: Taloudenhoitaja
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Yövartija
Elintarvikekeskus: Ruokalanhoitaja, 5
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto: Laskujen jakaja, 3

44. palkkaluokka.

Alkupalkka 7,250 mk. Loppupalkka 8,990 mk.

Terveydenhoitolautakunta: Apulaisvahtimestari
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto Lasinpesijä
Desinfioimislaitos: Puhdistaja, 4
Nikkilän sairaala: Karjanhoitaja
Huoltovirasto, asiamiestoimisto: Eteisvartija
Lastenhuoltolaitokset, Tavolan koulukoti: Keittäjähoitaja
Elintarvikekeskus: Koulukeittäjä, 2

45. palkkaluokka.

Alkupalkka 7,050 mk. Loppupalkka 8,750 mk.

Marian sairaala: Keittäjä, 3
Leipoja
Kulkutautisairaala: Keittäjä, 3
Leipoja
Kivelän sairaala: Keittäjä, 4
Leipoja
Nikkilän sairaala: Sianhoitaja, 2
Keittäjä
Leipoja
Tuberkuloosisairaala: Keittäjä, 3
Leipoja, 2
Malmin sairaala: Keittäjä, 2
Leipoja
Kunnalliskoti laitoksineen: Keittäjä
Leipoja, 2
Tervalammen työlaitos ja maatila: Emännöitsijän apulainen, 2
Lastenhuoltolaitokset, Malmin lastenkoti: Apulaishoitaja, 2
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Apulaishoitaja, 3
Leipoja

Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Leipoja
Kirjapainokoulu: Vahtimestari
Valmistava tyttöjen ammattikoulu: Vahtimestari, 3
Lastentarhat: Vahtimestari
Emännöitsijä
Keittäjä
Talousapulainen, 3
Lastenhoitaja, 20
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot; Lämmittäjä
Elintarvikekeskus: Ruokalanhoitaja, 5

46. palkkaluokka.

Alkupalkka 6,850 mk. Loppupalkka 8,490 mk.

Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto: Siivooja, 4
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema: Siivooja, 2
Marian sairaala: Keittäjä, 6
Ompelija, 5
Kulkutautisairaala: Keittäjä, 2
Ompelija, 3
Kivelän sairaala: Keittäjä, 6
Ompelija, 6
Nikkilän sairaala: Karjanhoitajan apulainen
Pesuapulainen
Keittäjä, 6
Ompelija, 3
Tuberkuloosisairaala: Keittäjä, 3
Ompelija, 5
Malmin sairaala: Ompelija, 2
Keittäjä, 2
Kunnalliskoti laitoksineen: Keittäjä, 6
Kunnalliskoti, sikala: Sianhoitaja, 3
Tervalammen työlaitos ja maatila: Karjanhoitajan apulainen
Huoltolautakunta, työtuvat: Siivooja
Lastenhuoltolaitokset, Sofianlehdon pikkulastenkoti: Keittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Reijolan lastenkoti: Ompelija
Keittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Kullatorpan lastenkoti: Ompelija
Keittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Malmin lastenkoti: Ompelija
Talonmies-lämmittäjä (nainen)
Keittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Keittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Keittäjä
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Keittäjä
Ammattioppilaslautakunta: Toimistoapulainen
Kaupunginkirjasto: Siivooja
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Siivooja
Satamat, kansliaosasto: Siivooja
Elintarvikekeskus: Ruokalanhoitaja, 3
Apulaiskeittäjä, 12

47. palkkaluokka

Alkupalkka 6,650 mk. Loppupalkka 8,250 mk.

Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti: Palvelija
Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti: Palvelija
Marian sairaala: Kylvettäjä, 6
Pesuapulainen
Kulkutautisairaala: Kylvettäjä, 4
Pesuapulainen
Kivelän sairaala: Kylvettäjä, 9
Pesuapulainen
Nikkilän sairaala: Kylvettäjä, 2
Tuberkuloosisairaala: Kylvettäjä, 5
Malmin sairaala: Kylvettäjä, 2
Kunnalliskoti: Kylvettäjä, 2
Kunnalliskoti, pesulaitos: Pesuapulainen, 3
Huoltolautakunta, työtuvat: Keittiöapulainen
Lastenhuoltolaitokset, Toivoniemen koulukoti: Palvelija-puutarhanhoitaja
Suomenkieliset kansakoulut: Ruoanjakaja, 18
Lastentarhat: Talousapulainen, 36
Teurastamo: Siivooja, 2
Elintarvikekeskus: Varastoapulainen
Myymäläapulainen, 2

48. palkkaluokka.

Alkupalkka 6,450 mk. Loppupalkka 7,990 mk

Terveydenhoitolautakunta: Siivooja
Maidontarkastamo: Siivooja
Marian sairaala: Sosiaalisiivooja
Pesuapulainen, 2
Leipoja
Kulkutautisairaala: Pesuapulainen
Kivelän sairaala: Leipoja, 2
Nikkilän sairaala: Pesuapulainen
Leipoja, 2
Annostelija
Tuberkuloosisairaala: Pesuapulainen, 2
Malmin sairaala: Pesuapulainen, 5
Kunnalliskoti, pesulaitos: Pesuapulainen, 2
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Pesuapulainen
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala: Navetta-apulainen
Työnvälitystoimisto: Siivooja
Suomenkieliset kansakoulut: Siivooja-vahtimestari, 3
Ruotsinkieliset kansakoulut: Siivooja-vahtimestari, 5
Siivooja
Lastentarhat: Talousapulainen, 10
Lastenhoitaja, 14
Kaupunginkirjasto, Töölön haarakirjasto: Siivooja-vahtimestari
Kaupunginkirjasto, Vallilan haarakirjasto: Siivooja-vahtimestari
Kaupunginkirjasto, Käpylän haarakirjasto: Siivooja-vahtimestari
Kaupunginkirjasto, Pasilan haarakirjasto: Siivooja
Satamat, varastomies ja laiturih.os.: Siivooja, 10
Elintarvikekeskus: Keittiöapulainen, 39

49. palkkaluokka.

Alkupalkka 6,250 mk. Loppupalkka 7,750 mk.

Tuberkuloosihuolto, asuntolat: Siivoja, 5
Pesuapulainen, 2
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema: Siivooja
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti: Siivooja
Marian sairaala: Siivooja, 51
Pesuapulainen, 16
Keittiöapulainen, 19
Kulkutautisairaala: Siivooja, 32
Pesuapulainen, 9
Keittiöapulainen, 11
Kivelän sairaala: Siivooja, 88
Pesuapulainen, 8
Keittiöapulainen, 27
Nikkilän sairaala: Siivooja, 43
Pesuapulainen, 14
Keittiöapulainen, 17
Tuberkuloosisairaala: Siivooja, 66
Palvelija, 6
Pesuapulainen, 8
Keittiö-apulainen, 8
Malmin sairaala: Siivooja, 12
Keittiöapulainen, 5
Sairaanhoitajatarkoulu: Siivooja, 2
Kunnalliskoti, laitoksineen: Keittiöapulainen, 4
Kunnalliskoti: Keittiöapulainen, 2
Siivooja, 41
Kunnalliskoti, pesulaitos: Pesuapulainen, 12
Lastenhuoltolaitokset, Sofianlehdon pikkulastenkoti: Keittiöapulainen, 2
Palvelija, 5
Pesuapulainen, 2
Lastenhuoltolaitokset, Reijolan lastenkoti: Keittiöapulainen
Palvelija, 2
Lastenhuoltolaitokset, Kullatorpan lastenkoti: Palvelija, 3
Lastenhuoltolaitokset, Malmin lastenkoti: Keittiöapulainen
Siivooja
Pesijä
Lastenhuoltolaitokset, Vastaanottokoti: Siivooja, 3
Pesuapulainen, 2
Palvelija
Keittiöapulainen, 3
Lastenhuoltolaitokset, Ammattioppilaskoti: Siivooja
Lastenhuoltolaitokset, Toivolan koulukoti: Keittiöapulainen
Siivooja
Palvelija, 4
Lastenhuoltolaitokset, Tavolan koulukoti: Palvelija
Lastenhuoltolaitokset, Ryttylän koulukoti: Pesuapulainen
Palvelija, 2

50. palkkaluokka.

Alkupalkka 6,050 mk. Loppupalkka 7,510 mk.

Rahatoimisto: Siivooja, 2
Lastensuojelulautakunta: Lähetti
Työnvälitystoimisto: Siivooja
Suomenkieliset kansakoulut: Siivooja, 78
Ruotsinkieliset kansakoulut: Siivooja, 22
Suomenkielinen työväenopisto: Siivooja, 2
Yleinen ammattikoulu: Siivooja
Valmistava poikain ammattikoulu: Siivooja, 3
Lastentarhat: Talousapulainen, 2
Kaupunginkirjasto: Siivooja, 4
Kaupunginkirjasto, Eteläinen haarakirjasto: Siivooja

51. palkkaluokka.

Alkupalkka 5,875 mk. Loppupalkka 7,275 mk.

Terveydellisten tutkimusten laboratorio: Siivooja
Kouluhammasklinikka: Siivooja
Kouluhammasklinikka, Kallion hammasklinikka: Siivooja
Kouluhammasklinikka, Vallilan hammasklinikka: Siivooja
Kouluhammasklinikka, Lapinlahden koulun hammasklinikka: Siivooja
Kouluhammasklinikka, Aleksis Kiven koulun hammasklinikka: Siivooja
Kiinteistötoimisto, poliisihuoneistot: Talonmies
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit: Siivooja

52. palkkaluokka.

Alkupalkka 5,700 mk. Loppupalkka 7,060 mk.

Palolaitos: Lähetti
Työnvälitystoimisto: Lähetti
Kotitalouslautakunta: Siivooja
Kaupunginkirjasto: Päällysvaatteiden vartija, 2
Kaupunginkirjasto, Kallion haarakirjasto: Päällysvaatteiden vartija, 2
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Siivooja

53. palkkaluokka.

Alkupalkka 5,525 mk. Loppupalkka 6,845 mk.

Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Lämmittäjä
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto: Lähetti

54. palkkaluokka.

Alkupalkka 5,350 mk. Loppupalkka 6,630 mk.

Kotitalouslautakunta: Siivooja, 2
Lastentarhat: Aputyttö, 83
Kiinteistötoimisto, kunnalliset työväenasunnot: Talonmies, 2

55. palkkaluokka.

Alkupalkka 5,175 mk. Loppupalkka 6,415 mk.

56. palkkaluokka.

Alkupalkka 5,000 mk. Loppupalkka 6,200 mk.

Sairaalain tilivirasto: Siivooja
Ruotsinkielinen työväenopisto: Taloudenhoitaja
Lastentarhat: Siivooja, 4
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot: Talonmies
Siivooja, 8
Kiinteistötoimisto, poliisihuoneistot: Siivooja, 2
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit: Vartija

Liite 4.

Virkojen aakkosellinen luettelo.

	Palkka-luokka
Ajomestari.	
Elintarvikekeskus	34
Akkumestari, ks. teknikot.	
Aktuaari.	
Tilastotoimisto, 2	23
»	26
Maistraatin- ja raastuvanoikeuden arkisto	27
(Rekisterikanslian esimies) Huoltolautakunta ja huoltoviraston toimisto	25
Alakoulunopettaja, ks. opettajat.	
Alilääkäri, ks. lääkärit.	
Aluelääkäri, ks. lääkärit.	
Amanuenssi.	
Kaupunginmuseo	41
Ammattientarkastaja.	
Ammattientarkastus, 3	24
» 4	26
Ammattienylitarkastaja.	
Ammattientarkastus	17
Ammattiopettaja, ks. opettajat.	
Ammatinvalinnan ohjaaja.	
Työnvälitystoimisto	18
Annostelija.	
Nikkilän sairaala	48
Apteekkihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.	
Apuasemapäivystäjä, ks. teknikot.	
I apulaisagronoomi.	
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto	18
II apulaisagronoomi.	
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto	24
Apulaisaktuaari.	
Tilastotoimisto, 2	30
Maistraatin- ja raastuvanoikeuden arkisto	31
» » » » , 2	37
Apulaisarkkitehti, ks. arkkitehdit.	
Apulaisasemakaava-arkkitehti, ks. arkkitehdit.	
Apulaisasemakaavainsinööri, ks. insinöörit.	
Apulaisasiamies.	
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto	15
Apulaiseläinlääkäri, ks. lääkärit.	
Apulaisemännöitsijä.	
Elintarvikekeskus, 3	37
Apulaisesimies, kouluhammasklinikan, ks. lääkärit.	
Apulaisgeodeetti, ks. insinöörit.	
Apulaishoitaja, ks. myös työtuvan apulaishoitaja.	
Malmin lastenkoti, 2	45
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti, 3	45
Apulaisinsinööri, ks. insinöörit	
Apulaisjohtaja, ks. myös työnjohtaja.	
Verotusvalmisteluvirasto	13
Sairaanhoitajatarkoulu, ks. terveydenhoitohenkilökunta.	

	Palkka-luokka
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto	16
(A. irtolais- ja alkoholistiosastolla) Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto	16
(A. köyhäinhoito-osastolla) Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto	18
Kuhnalliskoti	21
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto, ks. insinöörit.	
Teurastamo, ks. lääkärit.	
Apulaiskaasumestari, ks. teknikot.	
Apulaiskassanhoitaja.	
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori	37
» , Helsinki—Malmin ulosottopiiri	37
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 2	37
Apulaiskaturakennuspäällikkö, ks. insinöörit.	
Apulaiskaupunginarkkitehti, ks. arkkitehdit.	
Apulaiskaupungineläinlääkäri, ks. lääkärit.	
Apulaiskaupunginjohtaja.	
Kaupunginhallitus, 4	2
Apulaiskaupunginkamreeri.	
Rahatoimisto, 2	13
Apulaiskaupunginpuutarhuri.	
Rakennustoimisto, puisto-osasto	23
Apulaiskaupunginsihteeri.	
(Kansliasihteeri) Kaupunginkanslia, 4	10
Apulaiskaupunginvouti.	
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori	21
Apulaiskeittäjä.	
Elintarvikekeskus, 12	46
Apulaiskemisti, ks. insinöörit.	
Apulaiskirjaaja.	
(Toimistoapulainen) Verotusvalmisteluvirasto	36
Maistraatti	34
Apulaiskirjanpitäjä.	
(Toimistoapulainen) Huoltolautakunta, kassa- ja tilitoimisto	37
Apulaiskirjastonjohtaja.	
Kaupunginkirjasto, 2	21
Apulaiskoneenhoitaja, ks. teknikot.	
Apulaislääkäri, ks. lääkärit.	
Apulaisohjaaja, nuoriso-os. ja ammatinvalinnan ohj.	
Työnvälitystoimisto	25
Apulaisoikeusavustaja.	
Oikeusaputoimisto	18
Apulaisopettaja, sairaanhoitajatarkoulun, ks. terveydenhoitohenkilökunta.	
Apulaispalopäällikkö.	
Palolaitos	15
Apulaispäärkirjanpitäjä.	
Satamat, kassa- ja tilivirasto	30
Apulaispäällikkö.	
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto	12
» , talo-osasto	19

Apulaisrakennusinsinööri, ks. insinöörit.
Apulaisrakennusmestari, ks. teknikot.
I apulaisrakennustarkastaja, ks. arkkitehdit.
II apulaisrakennustarkastaja, ks. arkkitehdit.
Apulaisrevisori.
Revisiotoimisto, 3 24
Apulaissatamakamreeri.
Satamat, kassa- ja tilivirasto 25
Apulaissatamakapteeni.
Satamakonttori 19
Apulaissatamamestari.
Satamakonttori 27
Apulaissatamarakennuspäällikkö, ks. insinöörit.
Apulaissiirtolapuutarhaneuvoja, ks. siirtolapuutarhaneuvoja.
Apulaissuutari.
Nikkilän sairaala 43
Apulaistarkastaja, ks. myös teknikot.
Ammattiopetuslaitosten johtokunta 38
Lastentarhat 28
Apulaistoimentaja.
(Toimistoapulainen) Rahatoimisto 32
Apulaistoimistopäällikkö.
Urheilu- ja retkeilytoimisto 24
Apulaisvahtimestari, ks. myös vahtimestari.
Tilastotoimisto 39
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto .. 44
Kaupunginkirjasto 39
Kallion haarakirjasto 39
Apulaisvarastonhoitaja.
Nikkilän sairaala 40
Rakennustoimiston varasto-osasto 30
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto .. 34
» , » » .. 35
Kaasulaitos, käyttö 34
» , jakelu 34
Sähkölaitos, jakelu 34
Apulaisvarastopäällikkö.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 25
Apulaisylihoitajatar, ks. terv.hoitohenk.kunta.
Apulaisylilääkäri, ks. lääkärit.
Apulaisyöylihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Apumies.
Marian sairaala, 14 41
Kulkutautisairaala, 11 41
Kivelän sairaala, 12 41
Nikkilän sairaala, 5 41
Tuberkuloosisairaala, 5 41
Malmin sairaala 41
Aputyttö.
Lastentarhat, 83 54
Arkistoamanuenssi.
Kaupunginarkisto, 2 24
Arkistonhoitaja, ks. toimistonhoitaja.

Arkkitehdit.
Apulaisarkkitehti.
Rakennustarkastuskonttori 19
Rakennustoimisto, talorakennusosasto .. 18
I apulaisasemakaava-arkkitehti.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 10
II apulaisasemakaava-arkkitehti.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 10
Apulaiskaupunginarkkitehti.
Rakennustoimisto, talorakennusosasto .. 11
I apulaisrakennustarkastaja.
(Apulaisrakennustarkastaja) Rakennustarkastuskonttori 12
II apulaisrakennustarkastaja.
(Apulaisrakennustarkastaja) Rakennustarkastuskonttori 14
Arkkitehti.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 17
» , asemakaavaosasto 16
» , » 17
» , » 18
Rakennustoimisto, talorakennusosasto, 2 .. 14
» , » , 7 .. 15
Asemakaava-arkkitehti.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 7
Asuntotarkastaja.
Asuntojen tarkastus 18
Kaupunginarkkitehti.
Rakennustoimisto, talorakennusosasto 7
Omakotiarkkitehti.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 15
Rakennustarkastaja.
Rakennustarkastuskonttori 9
Toimistoarkkitehti.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 12
Rakennustoimisto, talorakennusosasto .. 12
Asemakaava-arkkitehti, ks. arkkitehdit.
Asemakaavainsinööri, ks. insinöörit.
Asemakonemestari, ks. teknikot.
Asemamestari, ks. teknikot.
Asemapäivystäjä, ks. teknikot.
Asennusinsinööri, ks. insinöörit.
Asennusmestari, ks. teknikot.
Asennustarkastaja, ks. teknikot.
Asennusteknikko, ks. teknikot.
Asentaja.
Kivelän sairaala 37
Nikkilän sairaala, 3 36
Tervalammen työlaitos ja maatila 36
Asiamies.
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto 13
Asiapoika, ks. lähetti.
Asuntotarkastaja, ks. arkkitehdit.
Autoesimies.
Sähkölaitos, jakelu 31
Autonapumies.
Elintarvikekeskus, 6 38
Autonasentaja
(Autonkuljettaja-asentaja) Kulkutautisairaala 34
Auton- ja traktorinkuljettaja.
Tervalammen työlaitos ja maatila 36
Autonkuljettaja.
Desinfioimislaitos 34
Kulkutautisairaala, 4 37
Kivelän sairaala 37
Nikkilän sairaala, 3 37
Tuberkuloosisairaala, 2 37

Kunnalliskoti, 2 37
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 3 37
Elintarvikekeskus, 6 36
Sähkölaitos, jakelu, 2 37
Autonkuljettaja-asentaja ks. autonasentaja.
Desinfioimisapulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Desinfioitsija, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Diakonissa, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Eläintenhoitaja.
Kansanpuistot, Korkeasaari, eläintarha, 6 .. 37
Emännöitsijä.
Tervalammen työlaitos ja maatila..... 37
Sofianlehdon pikkulastenkoti 35
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 35
Toivolan koulukoti 37
Ryttylän koulukoti 35
Toivoniemen koulukoti 37
Lastentarhat 45
Elintarvikekeskus 27
Emännöitsijä-hoitaja.
Tavolan koulukoti 37
Emännöitsijänapulainen.
Tervalammen työlaitos ja maatila, 2 45
Ensiviulunsoittaja.
(Soittaja) Kaupunginorkesteri, 8 28
III ensiviulunsoittaja.
(Soittaja) Kaupunginorkesteri 27
IV ensiviulunsoittaja.
(Soittaja) Kaupunginorkesteri 27
Esimies, ks. myös ylikatsastaja.
Desinfioimislaitos, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Rakennustoimisto, puhtaanapito-os. (puhtaanapito) 25
» , puhtaanapito-os. (korjaus) 24
» , puhtaanapito-os. (kaatopaikka) 29
» , puhtaanapito-os. (varasto) 34
Eteisvartija.
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto 44
Farmaseutti, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Haaraklinikanhoitaja, ks. lääkärit.
Haaraosaston esimies.
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 5 29
Halliapulainen.
Teurastamo, 6 37
Halliesimies.
Teurastamo, 3 34
Halli- ja torikaupanvalvoja.
Kiinteistötoimisto, talo-osasto 25
Hallikaitsija.
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit, 3 36
Hallin yliesimies.
Teurastamo 29
Hallipalvelija.
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit, 4.. 37
Hankintaosaston esimies.
Kaupunginkanslia 23
Hieroja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Hinnoittelija.
(Toimistoapulainen) Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 33
Hissilaitoksen koneenhoitaja, ks. teknikot.
Hoitaja.
Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 37
» , » , 2 .. 38
» , ammattioppilaskoti .. 37
» , » .. 38
Ryttylän koulukoti 37
» » , 4 38
Hoitaja ja käsityönopettaja, ks. opettajat.
Hoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Huoltohoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Huoltosisar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Huoltotarkastaja.
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto, 15 32
» » , 8 33
(Kodissakävijä) Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto, 29 33
(Vanh. kodissakävijä) Huoltolautakunta, asiamiestoimisto, 3 32
(Nuor. kodissakävijä) Huoltolautakunta, asiamiestoimisto, 3 33

Insinöörit.

Apulaisasemakaavainsinööri.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 14
Apulaisgeodeetti.
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 11
Apulaisinsinööri.
Rakennustarkastuskonttori 17
» , 2 19
Rakennustoimisto, katurakennusosasto, 5 18
» , varasto-osasto 20
Satamarakennusosasto, 2 18
Apulaisjohtaja.
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto .. 15
Apulaiskaturakennuspäällikkö.
Rakennustoimisto, katurakennusosasto .. 10
Apulaiskemisti.
Terveydellisten tutkimusten laboratorio .. 24
Apulaisrakennusinsinööri.
Rakennustarkastuskonttori 16
Apulaissatamarakennuspäällikkö.
Satamarakennusosasto 10
Asemakaavainsinööri.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 12
Asennusinsinööri.
Kaasulaitos, jakelu 12
Insinööri.
Kiinteistötoimisto, asemakaavaosasto 16
» , » 17
» , » 18
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 13
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 15
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 16

Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto.... 17
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto .. 18
Rakennustoimisto, katurakennusosasto, 2 14
» » » ,3 15
» » » ,3 16
» » » ,2 17
» , puhtaanapito-osasto .. 18
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 17
Satamarakennusosasto, 3 14
» , 2 15
» , 2 16
» 17
Kaapeli-insinööri.
Sähkölaitos, jakelu 12
Katurakennuspäällikkö.
Rakennustoimisto, katurakennusosasto .. 7
Kaupungingeodeetti.
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 7
Kaupungininsinööri.
Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto 3
Kemisti.
(Apulaiskemisti) Terveydellisten tutkimusten laboratorio 19
Rakennustoimisto, katurakennusosasto, 2 18
Vesijohtolaitos, käyttö 16
Kaasulaitos, käyttö 16
I kemisti (osaston päällikkö).
Vesijohtolaitos, käyttö 12
Korjauspajainsinööri.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 13
Käyttöinsinööri.
Kaasulaitos, käyttö 12
» » » 14
Sähkölaitos, käyttö, 2 12
Laboratorion esimies.
Terveydellisten tutkimusten laboratorio.. 15
Linjainsinööri.
Sähkölaitos, jakelu 13
Lämpötekniikko.
Rakennustoimisto, talorakennusosasto .. 12
Mittari-insinööri.
Sähkölaitos, jakelu 15
Neuvontainsinööri.
Sähkölaitos, jakelu 17
Nosturi-insinööri.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 14
Palotarkastaja.
Palolaitos 16
Piiri-insinööri.
Rakennustoimisto, katurakennusosasto, 7 12
Satamarakennusosasto, 2 12
I putkiverkkoinsinööri.
Vesijohtolaitos, jakelu 12
Kaasulaitos, jakelu 12
II putkiverkkoinsinööri.
Vesijohtolaitos, jakelu 14
Rakennusinsinööri.
Rakennustarkastuskonttori 11
Rakennustoimisto, talorakennusosasto .. 12
Rakennusvalvoja.
Rakennustarkastuskonttori 16
Satamarakennuspäällikkö.
Satamarakennusosasto 7
Sivutuoteinsinööri.
Kaasulaitos, käyttö 16
Tarkastaja.
Rakennustarkastuskonttori 21
Tarkastusinsinööri.
Vesijohtolaitos, jakelu 17
Sähkölaitos, jakelu 17
Toimistoinsinööri, ks. myös yli-insinööri.
Vesijohtolaitos, jakelu 15
Sähkölaitos, jakelu 15
Toimitusjohtaja.
Vesijohtolaitos, hallinto 5
Kaasulaitos, hallinto 5
Sähkölaitos, hallinto 5
Yli-insinööri.
(Toimistoinsinööri) Rakennustoimisto, katurakennusosasto 11
(Toimistoinsinööri) Satamarakennusosasto 11
Vesijohtolaitos, hallinto 10
Kaasulaitos, käyttö 10
» , jakelu 10
Sähkölaitos, käyttö 10
» , jakelu 10
Intendentti.
Kaupunginmuseo 35
Musiikkilautakunta 21
Inventoija.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 33
Isännöitsijä.
Kiinteistötoimisto, talo-osasto 22
Jakelusäiliönhoitaja.
Kaasulaitos, jakelu 31
Jatkokoulun poikaluokkien opettaja, ks. opettajat.
Jatkokoulun tyttöluokkien opettaja, ks. opettajat.
Johtaja.
Verotusvalmisteluvirasto 10
Desinfioimislaitos, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Sairaanhoitajatarkoulu, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Kunnalliskoti 15
Tervalammen työlaitos ja maatila 16
Sofianlehdon pikkulastenkoti 29
Reijolan lastenkoti 35
Kullatorpan lastenkoti 35
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 21
Toivolan koulukoti 21
Tavolan koulukoti 25
Ryttylän koulukoti 18
Toivoniemen koulukoti 22
Työnvälitystoimisto 13
Suomenk. työväenopisto, ks. opettajat.

Ruotsink. työväenopisto, ks. opettajat.
Kaupunginorkesteri 8
Johtajatar.
Malmin lastenkoti 35
Johtava terveyssisar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Johtotarkastaja, ks. teknikot.
Johtoteknikko, ks. teknikot.
I julkinen notaari.
Maistraatti 21
II julkinen notaari.
Maistraatti 21
Järjestelyapulainen.
Kaupunginkirjasto, 7 40
Kallion haarakirjasto, 2 40
Töölön haarakirjasto 40
Käpylän haarakirjasto 40
Järjestysmies.
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto, 3 37
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto, 4..... 37
Lastensuojelulautakunta 37
Työnvälitystoimisto, ravintolaosasto 38
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 36
Jäähdyttämön hoitaja.
Teurastamo 34
Jäähdytyslaitoksen konemestari, ks. teknikot.
Kaapeli-insinööri, ks. insinöörit.
Kaapelimestari, ks. teknikot.
Kaasumestari, ks. teknikot.
Kaitsija.
Toivolan koulukoti 36
Kansanpuistot, Seurasaari 37
» , Korkeasaari, puisto 33
» , Hietaranta 37
» , Lauttasaari 38
» , Pihlajasaari 37
» , Kivinokka 37
» , Mustikkamaa 37
» , Tuurholman lepokoti 39
Kamreeri.
Sairaalain tilivirasto 15
Huoltolautakunta, kassa- ja tilitoimisto.... 15
Rakennustoimiston tilivirasto 14
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto 23
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto 16
Kaasulaitos, » » » 14
Sähkölaitos, » » » 14
Kanslianesimies.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto.. 28
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto 25
» , 9 26
Kanslianhoitaja.
Sairaalahallinto 32
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto, 3 31
» , 7 33
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto, 3..... 31
» , » , 4..... 32
Lastensuojelulautakunta, 4 32
Lastentarhat 32
Kansliasihteeri, ks. myös apulaiskaupunginsihteeri.
(Notaari) Kaupunginkanslia, 3 14
Kansliavahtimestari.
Suomenkieliset kansakoulut 36
Ruotsinkieliset » 37
Kanslisti.
(Toimistoapulainen) Kaupunginkanslia 33
(») Syyttäjistö..... 34
(») Palolaitos, 2..... 32
(») Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 33
(») Sähkölaitos, hallinto .. 32
Karjanhoitaja.
Nikkilän sairaala 44
Tervalammen työlaitos ja maatila 36
Toivoniemi 42
Ryttylä ja Siltala 40
Toivola 42
Karjanhoitajan apulainen.
Nikkilän sairaala 46
Tervalammen työlaitos ja maatila 46
Kartoittaja, ks. teknikot.
Kassanhoitaja ks. myös pääkassanhoitaja.
Rahatoimisto, 2 31
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkonttori 35
» , II » 33
» , Helsinki-Huopalahden ulosottopiiri 35
» , Helsinki-Malmin ulosottopiiri 35
Huoltolautakunta, kassa- ja tilitoimisto, 7.. 37
» , työtuvat 37
(Toimistoapulainen) Lastensuojelulautakunta 36
Teurastamo 35
(Toimistoapulainen) Elintarvikekeskus 35
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto 35
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto, 2 35
Kasvihuoneen puutarhuri.
(Puutarhuri) Rakennustoimisto, puisto-os. 28
Kasvivaraston hoitaja.
Elintarvikekeskus 33
Kasvivaraston varastoesimies.
Elintarvikekeskus 38
Katsastaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Kattilayliasentaja, ks. teknikot.
Katurakennuspäällikkö, ks. insinöörit.
Kaupunginagronoomi.
Kiinteistötoimisto, maatalousosasto 13
Kaupunginarkiston hoitaja.
Kaupunginarkisto 14
Kaupunginarkkitehti, ks. arkkitehdit.
Kaupunginasiamies.
Khn asiamiesosasto 10
Kaupungineläinlääkäri, ks. lääkärit.
Kaupungingeodeetti, ks. insinöörit.
Kaupungininsinööri, ks. insinöörit.
Kaupunginjohtaja.
Kaupunginhallitus 1

Kaupunginkamreeri.
Rahatoimisto 9
Kaupunginkätilö, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Kaupunginlakimies.
Khn asiamiesosasto 7
I kaupunginlääkäri, ks. lääkärit.
II kaupunginlääkäri, ks. lääkärit.
Kaupunginmetsänhoitaja.
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto 13
Kaupunginpalvelija.
Maistraatti, 8 31
Raastuvanoikeus, 8 33
» , 8 35
Kaupunginpuutarhuri.
Rakennustoimisto, puisto-osasto 15
Kaupunginreviisori.
Revisiotoimisto 8
Kaupunginsihteeri.
Kaupunginkanslia 6
Kaupunginvenerologi, ks. lääkärit.
Kaupunginviskaali.
Syyttäjistö, 5 19
I kaupunginviskaali.
Syyttäjistö 15
Kaupunginvouti.
Ulosottolaitos, Helsinki-Huopalahden ulosottopiiri 19
» , Helsinki-Malmin ulosottopiiri 19
I kaupunginvouti.
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkonttori.. 17
II kaupunginvouti.
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori 17
Keittiöapulainen.
Marian sairaala, 19 49
Kulkutautisairaala, 11 49
Kivelän sairaala, 27 49
Nikkilän sairaala, 17 49
Tuberkuloosisairaala, 8 49
Malmin sairaala, 5 49
Kunnalliskoti laitoksineen, 4 49
Kunnalliskoti, 2 49
Huoltolautakunta, työtuvat 47
Sofianlehdon pikkulastenkoti, 2 49
Reijolan lastenkoti 49
Malmin lastenkoti 49
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti, 3.. 49
Toivolan koulukoti 49
Elintarvikekeskus, 39 48
Keittäjä.
Marian sairaala, 3 45
» » , 6 46
Kulkutautisairaala, 3 45
» , 2 46
Kivelän sairaala, 4 45
» » , 6 46
Nikkilän sairaala 45
» » , 6 46
Tuberkuloosisairaala, 3 45
» , 3 46
Malmin sairaala, 2 45
» » , 2 46
Kunnalliskoti 45
» , 6 46
Sofianlehdon pikkulastenkoti 46
Reijolan lastenkoti 46
Kullatorpan lastenkoti 46
Malmin lastenkoti 46
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 46
Toivolan koulukoti 46
Ryttylän koulukoti 46
Lastentarhat 45
Keittäjä-hoitaja.
Tavolan koulukoti 44
Kemiallinen päivystäjä, ks. teknikot.
Kemisti, ks. insinöörit.
I kemisti, ks. insinöörit.
Kerhonohjaaja.
Kotitalouslautakunta 41
Kiertävä hoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Kiinteistöluettelonhoitaja, ks. teknikot.
Kiinteistönotaari.
Raastuvanoikeus 38
Kirjaaja, ks. myös toimistonhoitaja.
Kaupunginkanslia 33
(Toimistoapulainen) Khn asiamiesosasto .. 35
(») Rahatoimisto, 2 35
(») Tilastotoimisto 37
Verotusvalmisteluvirasto 35
Palkkalautakunnan toimisto 34
Maistraatti 34
Ulosottolaitos, rikostuomioiden toimeenpanokonttori 37
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto 34
Työnvälitystoimisto 37
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto 35
Rakennustoimisto, kansliaosasto 35
Satamat, kansliaosasto 37
Kirjanpitäjä, ks. myös taloudenhoitaja.
Rahatoimisto, 5 24
Sairaalain tilivirasto 25
Marian sairaala 29
Kulkutautisairaala 29
Kivelän sairaala 29
Nikkilän sairaala 28
Tuberkuloosisairaala 29
Huoltolautakunta, kassa- ja tilitoimisto 26
Tervalammen työlaitos ja maatila 30
Huoltolautakunta, työtuvat 37
(Toimistoapulainen) Suomenkieliset kansakoulut 34
(Toimistoapulainen) Kiinteistötoimisto, taloosasto 32
Rakennustoimisto, varasto-osasto 32
Rakennustoimiston tilivirasto 32
» » , puhtaanapitoosasto 29
Elintarvikekeskus 26
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto 33

Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 33
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 33
Kirjastoapulainen.
Kaupunginkirjasto, 37 33
» , 3 40
Kallion haarakirjasto, 15 33
» » 40
Töölön » , 8 33
Vallilan » , 4 33
Eteläinen » 33
Käpylän » , 5 33
Sairaalahaarakirjasto, 3 33
Liitosalueen haarakirjastot 33
Kirjastonhoitaja.
Kallion haarakirjasto 21
Töölön » 28
Vallilan » 28
Eteläinen » 30
Käpylän » 28
Pasilan » 40
Sairaalahaarakirjasto 28
Liitosalueen haarakirjastot, 3 30
Kirjaston- ja arkistonhoitaja.
Tilastotoimisto 30
Kirjastonjohtaja.
Kaupunginkirjasto 14
Klinikanesimies, ks. lääkärit.
Klinikka-apulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Kodissakävijä, ks. myös huoltotarkastaja.
Lastensuojelulautakunta, 9 33
Suomenkieliset kansakoulut 38
Kansakoulujen yhteiset menot 38
Kojeistosuunnittelija, ks. teknikot.
Kokeiluteknikko, ks. teknikot.
Koksiesimies.
Kaasulaitos, käyttö 31
Koneenhoitaja, ks. teknikot.
Konekirjoitusosaston apulaishoitaja.
(Toimistoapulainen) Verotusvalmisteluvirasto 36
Konekirjoitusosaston hoitaja.
Verotusvalmisteluvirasto 35
Konemestari, ks. teknikot.
Konepuuseppä.
Ryttylän koulukoti 36
Konserttimestari.
Kaupunginorkesteri 21
II konserttimestari.
(Äänenjohtaja) Kaupunginorkesteri 25
Konttorinhoitaja.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 3 26
Korjausmestari, ks. teknikot.
Korjauspajainsinööri, ks. insinöörit.
Korkeasaaren valvoja.
Urheilu- ja retkeilytoimisto 19
Kotitalousneuvoja.
Kotitalouslautakunta, 6 30
» , 4 32
Kouluhammaslääkäri, ks. lääkärit.
Kouluhoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Koulukeittäjä.
Elintarvikekeskus, 2 44
Koululääkäri, ks. lääkärit.
Koulupsykiatrin apulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Kouluvahtimestari.
Suomenkieliset kansakoulut, 2 36
» » , 11 37
Ruotsinkieliset kansakoulut, 5 37
Kunnallisneuvosmies.
Maistraatti, 2 23
Kunnallispormestari.
Maistraatti 8
Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä.
Kiinteistötoimisto, talo-osasto 23
Kylvettäjä.
Desinfioimislaitos, 3 43
Marian sairaala, 6 47
Kulkutautisairaala, 4 47
Kivelän sairaala, 9 47
Nikkilän sairaala, 2 47
Tuberkuloosisairaala, 5 47
Malmin sairaala, 2 47
Kunnalliskoti, 2 47
Käsityönapulaisohjaaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Käsityönohjaaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Käsityönopettaja, ks. opettajat.
Käyttöinsinööri, ks. insinöörit.
Käyttöpäällikkö, ks. teknikot.
Laboraattori, ks. teknikot.
Laboratorioapulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Laboratorioapulaisten esimies, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Laboratoriohoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Laboratorio- ja röntgenapulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Laboratorion esimies, ks. insinöörit.
Lainopillinen apulainen.
Khn asiamiesosasto 13
Laiturihuollon apulaisesimies.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 34
Laiturihuollon esimies.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 6 30
Laiturihuollon tarkastaja.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 26
Lasinpesijä.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoim. 44
Laskija, ks. teknikot.
Laskujen jakaja.
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto, 3 43
Laskuttaja.
Rakennustarkastuskonttori 27
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 5 31
Laskutusosaston esimies.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 29

Laskutuspäällikkö.
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 23
Laskutuspäällikön apulainen.
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto..... 34
Lastenhoitaja, ks. myös terveydenhoitohenkilökunta.
Sofianlehdon pikkulastenkoti, 17 40
Reijolan lastenkoti, 4 40
Kullatorpan lastenkoti, 4 40
Malmin lastenkoti, 3 40
Toivolan koulukoti, 3 40
Lastentarhat, 20 45
» , 14 48
Lastenhuollontarkastaja.
Lastensuojelulautakunta 17
Lastenpsykiatri, ks. lääkärit.
Lastenpsykiatrin toimistonhoitaja.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto.. 29
Lastenvalvoja.
Lastensuojelulautakunta 15
Leikkaaja.
Huoltolautakunta, työtuvat 36
Leimaaja.
Teurastamo 37
Leipoja.
Marian sairaala 45
» 48
Kulkutautisairaala 45
Kivelän sairaala 45
» , 2 48
Nikkilän sairaala 45
» , 2..... 48
Tuberkuloosisairaala, 2 45
Malmin sairaala 45
Kunnalliskoti, 2 45
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 45
Ryttylän koulukoti 45
Leipuri.
Valmistava tyttöjen ammattikoulu 39
Lihanpaloittelija.
(Varastomies) Elintarvikekeskus 36
Liinavaatevaraston apulaishoitaja.
Marian sairaala 40
Kulkutautisairaala, 2 40
(Toimistoapulainen) Kivelän sairaala 40
Tuberkuloosisairaala..... 40
Liinavaatevaraston hoitaja.
Marian sairaala 35
Kulkutautisairaala 35
Kivelän sairaala 35
Tuberkuloosisairaala..... 35
Malmin sairaala 39
Linjainsinööri, ks. insinöörit.
Linjamestari, ks. teknikot.
Lomittava koneenhoitaja, ks. teknikot.
III lyömäsoittimen soittaja.
(Soittaja) Kaupunginorkesteri 29
Lähetti.
Palolaitos 52
(Asiapoika) Lastensuojelulautakunta 50
Työnvälitystoimisto 52
Sairaalahaarakirjasto, 2 42
(Asiapoika) Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto 53
Lämmittäjä.
Marian sairaala, 4 38
Kulkutautisairaala, 5 38
Kivelän sairaala, 5 38
Nikkilän sairaala, 7 37
Tuberkuloosisairaala, 3 38
Kunnalliskoti, 4..... 37
» , sikala..... 37
Ryttylän koulukoti 38
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot, 2..... 37
» , » » , 3..... 38
» , » » , 4..... 48
» , » » 45
» , » » 53
» , poliisihuoneistot..... 37
» , » 38
» , » 39
» , » 40
Teurastamo, 3 37
Lämmittäjä-mekaanikko.
Marian sairaala 35
Kulkutautisairaala 35
Kivelän sairaala 35
Nikkilän sairaala, 3 35
Tuberkuloosisairaala..... 35
Kunnalliskoti 35
» , pesulaitos 35
Lämpöjohtomekaanikko.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 4 36
» , » » , 3 37
Lämpöteknikko, ks. insinöörit.

Lääkärit.

Alilääkäri.
Marian sairaala, sisätautien os. 22
» » , kirurginen os., 2..... 20
Kulkutautisairaala, 2 22
Kivelän sairaala, sisätaut. os., 2 22
» , mielitautien os. 22
» » , korva-, nenä- ja kurkkutautien os. 22
(I alilääkäri) Nikkilän sairaala 15
(II ja III alilääkäri) Nikkilän sairaala, 2 16
(IV, V ja VI alilääkäri) Nikkilän sairaala, 3 18
Tuberkuloosisairaala, 2 22
I alilääkäri.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 19
II alilääkäri.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 22
Aluelääkäri.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto, 11 26
Apulaiseläinlääkäri.
Eläinlääkintäosasto 23
Teurastamo 21

Apulaisesimies.
Kouluhammasklinikka 19
Apulaisjohtaja.
Teurastamo 14
Apulaiskaupungineläinlääkäri.
Eläinlääkintäosasto 15
Apulaislääkäri.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto, 2 25
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema .. 25
Marian sairaala, sisätautien os., 3 25
» » , kirurginen os., 5 25
» » , lasten os., 2 25
Kulkutautisairaala, 5 25
Kivelän sairaala, sisätautien os., 9 25
» » , mielitautien os. 2 25
» » , silmätautien os., 2 25
» » , korva-, nenä- ja kurkkutautien os., 2 25
Tuberkuloosisairaala, 4 25
Malmin sairaala, 3 25
I apulaislääkäri.
Veneeristen tautien poliklinikat, 2..... 26
II apulaislääkäri.
Veneeristen tautien poliklinikat, 2 28
Apulaisylilääkäri.
Nikkilän sairaala 10
Haaraklinikanhoitaja.
Kallion hammasklinikka 19
Vallilan hammasklinikka 19
Lapinlahden koulun hammasklinikka 19
Aleksis Kiven koulun hammasklinikka.... 19
Kaupungineläinlääkäri.
Eläinlääkintäosasto 9
I kaupunginlääkäri.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto 4
II kaupunginlääkäri.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto 15
Kaupunginvenerologi.
Veneeristen tautien poliklinikat 15
Klinikanesimies.
Kouluhammasklinikka 15
Kouluhammaslääkäri.
Kouluhammasklinikka, 8 31
Kallion hammasklinikka, 2 31
Vallilan hammasklinikka, 2 31
Lapinlahden koulun hammasklinikka, 2.. 31
Aleksis Kiven koulun hammasklinikka, 2 31
Koululääkäri.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto 18
Suomenk. kansakoulut, 3 18
Ruotsink. » 20
Lastenpsykiatri.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto 15
Lääkäri.
Veneeristen tautien poliklinikat 21
Kunnalliskoti 22
Lastensuojelulautakunta 18
Lastentarhat 22
Poliisilääkäri.
Poliisilaitos, sairashuolto..... 26
Röntgenapulaislääkäri.
Marian sairaala, röntgen os. 25
Röntgenlääkäri.
(III alilääkäri) Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 22
Marian sairaala, röntgen os. 22
Kivelän sairaala, » », 2..... 22
Tarkastuseläinlääkäri.
Teurastamo, 2 15
Terveydenhoidon tarkastaja.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto 12
Terveydenhuoltolääkäri.
Äitiys- ja lastenneuvolat 15
Tuberkuloosilääkäri.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 13
Ylilääkäri.
Marian sairaala, sisätautien osasto 15
» » , kirurginen osasto 15
» » , lasten osasto 17
Kivelän sairaala, sisätautien osasto 15
» » , mielitautien osasto 15
» » , silmätautien osasto 17
» » , korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto 17
Ylilääkäri, laitoksen johtaja.
Marian sairaala 11
Kulkutautisairaala 11
Kivelän sairaala 11
Nikkilän sairaala 8
Tuberkuloosisairaala..... 11
Malmin sairaala 16
Maalari.
Nikkilän sairaala 35
Maataloustyömies.
Toivoniemi 42
Ryttylä ja Siltala, 3 42
Toivola 38
Maataloustyönjohtaja.
Tervalammen työlaitos ja maatila 31
Maataloustöiden ohjaaja.
Nikkilän sairaala 36
Toivoniemi 37
Ryttylä ja Siltala 36
Toivola 37
Maidontarkastaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Maistraatinsihteeri.
Maistraatti 29
Metallitöiden apulaisopettaja, ks. opettajat.
Metallitöiden opettaja, ks. opettajat.
Metsänvartija.
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto, 2.... 35
Metsätyönjohtaja
Kiinteistötoimisto, metsätalousosasto 27
Mielisairaanhoitaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Mielisairaanhoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Miespuolinen kodissakävijä.
Lastensuojelulautakunta 32

Miespuolinen liikunnanneuvoja, ks. opettajat.
Miesvahtimestari.
Veneeristen tautien poliklinikat, 2 43
Miesvartija.
Tervalammen työlaitos ja maatila, 5 36
Mittari-insinööri, ks. insinöörit.
Mittarimestari, ks. teknikot.
Mittarinlukija.
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto, 9 37
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto, 15 37
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto, 24 37
Mittarintarkastaja, ks. teknikot.
Mittariosaston esimies, ks. teknikot.
Mittariteknikko, ks. teknikot.
Mittaritoimiston esimies, ks. teknikot.
Mittausteknikko, ks. teknikot.
Muuntamomestari, ks. teknikot.
Myyjä.
Kaasulaitos, jakelu 37
Myymäläapulainen.
Huoltolautakunta, työtuvat 43
Elintarvikekeskus, 2 47
Myymälänhoitaja.
Huoltolautakunta, työtuvat, 2..... 41
Naispuolinen liikunnanneuvoja, ks. opettajat.
Naisräätäli.
(Räätäli) Nikkilän sairaala..... 38
Naistarkastaja.
Lastensuojelulautakunta, 2 27
Naisten puutarhatöiden ohjaaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Naisvahtimestari.
Veneeristen tautien poliklinikat, 2..... 43
Tuberkuloosisairaala..... 41
Navetta-apulainen.
Ryttylä ja Siltala 48
Navettamies.
Teurastamo 40
Neuvoja.
Kaasulaitos, jakelu 37
Neuvontainsinööri, ks. insinöörit.
Nosturiesimies.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 5 29
Nosturi-insinööri, ks. insinöörit.
Notaari ks. myös kansliasihteeri.
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto, 2 22
» » 24
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto 20
Nuor. kassanhoitaja.
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 2 35
Nuor. kirjanpitäjä.
Satamat, kassa- ja tilivirasto 35
Nuor. kodissakävijä, ks. huoltotarkastaja.
Nuor. oikeusneuvosmies.
Raastuvanoikeus, 8 23
Nuorisonhuoltaja.
Lastensuojelulautakunta 18
Näytteenottaja.
Teurastamo 37
Näytteidenottaja.
Terveydellisten tutkimusten laboratorio.... 34
Näyttelyapulainen.
Sähkölaitos, jakelu, 2 38
Näyttelyn esimies.
Kaasulaitos, jakelu 29
Sähkölaitos, jakelu 29
Obduktioapulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Oikeusavustaja.
Oikeusaputoimisto 15
Oikeusneuvosmies.
Maistraatti 19
Oikeuspormestari.
Raastuvanoikeus 6
Omakotiarkkitehti, ks. arkkitehdit.
Omakotipuutarhaneuvoja.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto..... 36
Ompelija.
Marian sairaala, 5 46
Kulkutautisairaala, 3 46
Kivelän sairaala, 6..... 46
Nikkilän sairaala, 3 46
Tuberkuloosisairaala, 5 46
Malmin sairaala, 2 46
Reijolan lastenkoti 46
Kullatorpan lastenkoti 46
Malmin lastenkoti 46
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 43
Toivolan koulukoti 43
Ompelija ja liinavaraston hoitaja.
Sofianlehdon pikkulastenkoti 43

Opettajat.
Alakoulunopettaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 163..... 32
Ruotsinkieliset kansakoulut, 36 32
Ammattiopettaja.
Kirjapainokoulu, 2 27
» 29
Valm. poikain ammattikoulu, 2 27
Apulaisopettaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Hoitaja ja käsityönopettaja.
Toivoniemen koulukoti 37
Jatkokoulun poikaluokkien opettaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 21 27
Ruotsinkieliset » , 4 27
Jatkokoulun tyttöluokkien opettaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 23 28
Ruotsinkieliset » , 7 28
Johtaja.
Suomenkielinen työväenopisto 13
Ruotsinkielinen » 20
Käsityönopettaja.
Huoltolautakunta, työtuvat, 4 37
Metallitöiden apulaisopettaja.
Ryttylän koulukoti 35
Metallitöiden opettaja.
Ryttylän koulukoti 31
Miespuolinen liikunnanneuvoja.
Suomenkieliset kansakoulut 24
Ruotsinkieliset » 26

Naispuolinen liikunnanneuvoja.
Suomenkieliset kansakoulut 24
Ruotsinkieliset » 26
Opettaja.
Toivolan koulukoti, 2 27
Ryttylän » , 3 27
Toivoniemen » 27
(Dipl.ins.) Valm. poikain ammattikoulu, 3 20
(Ins. ja maist.) » » » , 2 23
Valm. tyttöjen ammattikoulu 28
» » » , 13 29
Lastentarhat, 174 33
Pesun opettaja.
Valm. tyttöjen ammattikoulu 35
Päiväkodinopettaja.
Lastentarhat, 14 32
Rehtori.
Valm. poikain ammattikoulu 18
Valm. tyttöjen ammattikoulu 27
Suullisen esitystaidon neuvoja.
Suomenkieliset kansakoulut 25
Tarjoilun opettaja.
Valm. tyttöjen ammattikoulu 35
Veistonopettaja.
Ryttylän koulukoti 31
Voimistelunohjaaja.
(Voimistelunopettaja) Nikkilän sairaala 32
» » » 35
Voimistelunopettaja, ks. myös voimistelunohjaaja.
Valmistava poikain ammattikoulu 27
Vuosisijainen alakoulussa.
Ruotsinkieliset kansakoulut, 35 32
Vuosisijainen jatkokoulun poikaluokissa.
Ruotsinkieliset kansakoulut 27
Vuosisijainen jatkokoulun tyttöluokissa.
Ruotsinkieliset kansakoulut, 3 28
Vuosisijainen ylä- ja apukoulun poikaluokissa.
Ruotsinkieliset kansakoulut, 18 28
Vuosisijainen yläkoulun tyttöluokissa.
Ruotsinkieliset kansakoulut, 28 29
Ylä- ja apukoulun opettaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 158 28
Ylä- ja apukoulun poikaluokkien opettaja.
Ruotsinkieliset kansakoulut, 25 28
Ylä- ja apukoulun tyttöluokkien opettaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 146 29
Ruotsinkieliset » , 29 29
Yläkoulun tyttöluokkien opettaja.
Ruotsinkieliset kansakoulut, sekaluokat, 30 28
Oppilaskodin hoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Osastokamreeri.
Rakennustoimisto, talorakennusosasto 26
» , katurakennusosasto 26
Satamarakennusosasto 26
Osastonhoitaja, ks. myös terveydenhoitohenkilökunta
(Toimistoapulainen) Rahatoimisto, 3 34
Verotusvalmisteluvirasto, 18 35
(Toimistoapulainen) Maidontarkastamo 33
Työnvälitystoimisto, miesosasto, 3 28
» , naist.osasto, 3 31
» , merimiesosasto 31
(Toimistoapulainen) Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 34
(») Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 34
I osastonhoitaja.
Verotusvalmisteluvirasto 34
Osastonhoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Osastonjohtaja.
Työnvälitystoimisto, henkisen työn os. 18
» , nuoriso-osasto 18
» , ravintolaosasto 20
» , merimiesosasto 24
» , maatalousosasto 25
» , yleiset osastot 25
Osastonjohtajan apulainen.
Työnvälitystoimisto, henkisen työn os., 2.. 25
Osaston päällikkö.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 9
» , talo-osasto 13
Osastopäällikkö, ks. myös insinöörit.
Rahatoimisto, 3 17
Osastosihteeri.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 22
Ovenvartija.
Marian sairaala, 2 39
Kulkutautisairaala 39
Kivelän sairaala, 3 39
Tuberkuloosisairaala, 3 39
Työnvälitystoimisto 43
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot, 2 40
» , » » , 2 41
Ovenvartija-hissinkuljettaja.
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 42
Painaja.
Kaupunginkanslia 36
» 42
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 35
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 37
» » » » 37
Painatusosaston esimies.
Kaupunginkanslia 23
Palokersantti.
Palolaitos, 20 32
Palokorpraali.
Palolaitos, 118 35
Palomestari.
Palolaitos, 4 21
Palomies.
Palolaitos, 132 37
Palopäällikkö.
Palolaitos 12
Palotarkastaja, ks. insinöörit.
Palotarkastajan apulainen, ks. teknikot.

Palvelija.
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti .. 47
» » miesten » .. 47
Tuberkuloosisairaala, 6 49
Sofianlehdon pikkulastenkoti, 5 49
Reijolan lastenkoti, 2 49
Kullatorpan lastenkoti, 3 49
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 49
Toivolan koulukoti, 4 49
Tavolan koulukoti 49
Ryttylän koulukoti, 2 49
Palvelija-puutarhanhoitaja.
Toivoniemen koulukoti 47
Perhehoidon ylihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Perhehoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Pesijä.
Maidontarkastamo, 3 43
Malmin lastenkoti 49
Pesuapulainen.
Tuberkuloosihuolto, asuntolat, 2 49
Marian sairaala 47
» » , 2..... 48
» » , 16 49
Kulkutautisairaala 47
» 48
» , 9 49
Kivelän sairaala 47
» » , 8 49
Nikkilän sairaala 46
» » 48
» » , 14 49
Tuberkuloosisairaala, 2 48
» , 8 49
Malmin sairaala, 5 48
Kunnalliskoti, pesulaitos, 3 47
» » , 2 48
» » , 112 49
Sofianlehdon pikkulastenkoti, 2 49
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti, 2 .. 49
Ryttylän koulukoti 48
» » 49
Pesulaitoksen apulaishoitaja.
Kunnalliskoti, pesulaitos..... 40
Pesulaitoksen hoitaja.
Kivelän sairaala 39
Nikkilän sairaala 35
Kunnalliskoti, pesulaitos..... 35
Pesun opettaja, ks. opettajat.
Piirihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Piiri-insinööri, ks. insinöörit.
Piiripuutarhuri.
Rakennustoimisto, puisto-osasto, 7 28
Piirirakennusvalvoja, ks. teknikot.
Piirityönjohtaja.
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto, 9.. 31
Piirtäjä, ks. teknikot.
Piirtäjän apulainen, ks. teknikot.
Piirustuskonttorin esimies, ks. teknikot.
Poliisilääkäri, ks. lääkärit.
Poliklinikan hoitaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Portinvartija.
Marian sairaala 41
Kulkutautisairaala, 2 41
Kivelän sairaala 41
Kunnalliskoti, työlaitos, 3 40
Teurastamo 40
Puhdistaja.
Desinfioimislaitos, 4 44
Puhelimenhoitaja.
Marian sairaala 40
Kulkutautisairaala, 2 40
Kivelän sairaala 40
Nikkilän sairaala, 3 40
Tuberkuloosisairaala. 2 40
Työnvälitystoimisto 40
Elintarvikekeskus 40
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto, 2 40
Puhelinkeskuksenhoitaja.
Kaupunginkanslia, 3 39
Pursimies.
Satamahallinnon alukset 33
Putkimestari, ks. teknikot.
Putkiverkkoinsinööri, ks. insinöörit.
Puuseppä.
Marian sairaala 36
Kulkutautisairaala 36
Kivelän sairaala, 2 36
Nikkilän sairaala 35
Tuberkuloosisairaala..... 36
Tervalammen työlaitos ja maatila 36
Ryttylän koulukoti 36
Puutarhakonsulentti (Siirtolapuutarhaneuvoja) Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 26
Puutarhuri, ks. myös kasvihuoneen puutarhuri ja taimistopuutarhuri.
Nikkilän sairaala 33
Kunnalliskoti, työlaitos 34
Tervalammen työlaitos ja maatila 32
Ryttylä ja Siltala 34
Toivola 34
Päivystäjä, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Päiväkodinopettaja, ks. opettajat.
Pääkassanhoitaja.
(Kassanhoitaja) Rahatoimisto 30
Huoltolautakunta, kassa- ja tilitoimisto.... 33
Satamat, kassa- ja tilivirasto 32
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto 33
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 33
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 33
Pääkeittäjä.
Elintarvikekeskus, 4 42
Pääkirjanpitäjä.
Rakennustoimiston tilivirasto 25
Satamat, kassa- ja tilivirasto 25
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto 24
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 24
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 24

Päällikkö.
Satamahallinnon alukset 19
Päällysvaatteiden vartija.
Kaupunginkirjasto, 2 52
Kallion haarakirjasto, 2 52
Päävaraston esimies.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 32
Rahakeosaston esimies.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 32
Rahakevaraston hoitaja.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 38
Rahakkeidenjakaja.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 37
Rahastaja.
Satamat, kassa ja tilivirasto 35
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto, 2..... 35
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto, 3..... 35
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto, 21..... 35
Rakennusinsinööri, ks. insinöörit.
Rakennusmestari, ks. teknikot.
Rakennusneuvoja, ks. teknikot.
Rakennustarkastaja, ks. arkkitehti
Rakennusvalvoja, ks. insinöörit.
Rehtori, ks. opettajat.
Rehumestari.
Kunnalliskoti, sikala 35
Kansanpuistot, Korkeasaari 32
Rekisterikanslian esimies, ks. aktuaari.
Retkeilyasiamies.
Urheilu- ja retkeilytoimisto 23
Reviisori.
Revisiotoimisto, 5 15
Revisioapulainen.
Revisiotoimisto, 12 35
Rikosasiainnotaari.
Raastuvanoikeus, 8 29
Rikostuomioiden toimeenpanija.
Ulosottolaitos, rikostuomioiden toimeenpanokonttori 19
Ruiskumestari.
Palolaitos, 3 29
Ruoanjakaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 18 47
Ruokalanapulaishoitaja.
Marian sairaala, 2 37
Kulkutautisairaala, 2 37
Kivelän sairaala, 2 37
Nikkilän sairaala 37
Tuberkuloosisairaala..... 37
Kunnalliskoti 37
Ruokalanhoitaja.
Marian sairaala 30
Kulkutautisairaala 30
Kivelän sairaala 30
Nikkilän sairaala 30
Malmin sairaala 38
Kunnalliskoti 30
Elintarvikekeskus, 5 43
» , 5 45
» , 3 46
Räätäli, ks, myös naisräätäli.
Ryttylän koulukoti 36
Räätälimestari.
Palolaitos 29
Huoltolautakunta, työtuvat 28
Röntgenapulaislääkäri, ks. lääkärit.
Röntgenhoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Röntgenlääkäri, ks. lääkärit.
Saarenvartija.
Kansanpuistot, Seurasaari 39
» , Korkeasaari 39
Saarnaaja.
Kunnalliskoti 43
Sairaalatarkastaja.
Sairaalahallinto 6
Sairaanhoitaja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Sairaanhoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Satamajohtaja.
Satamat, kansliaosasto..... 6
Satamakamreeri.
Satamat, kassa- ja tilivirasto 15
Satamakapteeni.
Satamakonttori 12
Satamamestari.
Satamakonttori 26
Satamarakennuspäällikkö, ks. insinöörit.
Satamatarkastaja.
Satamakonttori, 6..... 32
Satamavalvoja.
Satamakonttori, 21 37
Seppä.
Nikkilän sairaala 35
Tervalammen työlaitos ja maatila 36
Ryttylän koulukoti 36
Sianhoitaja.
Nikkilän sairaala, 2 45
Kunnalliskoti, sikala, 3 46
Sihteeri.
Verotusvalmisteluvirasto 13
Holhouslautakunta 29
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto 19
Lastensuojelulautakunta 22
Suomenkieliset kansakoulut 22
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto 10
Rakennustoimisto, kansliaosasto 14
Satamat, kansliaosasto 19
I sihteeri.
Verotusvalmisteluvirasto 13
II sihteeri.
(Sihteeri) Verotusvalmisteluvirasto 14
Siirtolapuutarhaneuvoja, ks. myös puutahakonsulentti.
(Apulaissiirtolapuutarhaneuvoja) Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 36
Siirtolapuutarhuri.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 33
Siivooja. ks. myös sosiaalisiivooja.
Rahatoimisto, 2 50
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto .. 48
Terveydellisten tutkimusten laboratorio .. 51
Maidontarkastamo 48

Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto, 4 46
Tuberkuloosihuolto, asuntolat, 5 49
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema, 2 .. 46
» » » .. 49
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti.... 49
Kouluhammasklinikka 51
Kallion hammasklinikka 51
Vallilan hammasklinikka 51
Lapinlahden koulun hammasklinikka 51
Aleksis Kiven koulun hammasklinikka 51
Sairaalain tilivirasto 56
Marian sairaala, 51 49
Kulkutautisairaala, 32..... 49
Kivelän sairaala, 88 49
Nikkilän sairaala, 43 49
Tuberkuloosisairaala, 66 49
Malmin sairaala, 12 49
Sairaanhoitajatarkoulu, 2 49
Kunnalliskoti, 41 49
Huoltolautakunta, työtuvat 46
Malmin lastenkoti 49
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti, 3 .. 49
» , ammattioppilaskoti .. 49
Toivolan koulukoti 49
Työnvälitystoimisto 48
» 50
Suomenkieliset kansakoulut, 78 50
Ruotsinkieliset » 48
» » , 22 50
Suomenkielinen työväenopisto, 2 50
Yleinen ammattikoulu..... 50
Valm. poikain ammattikoulu, 3 50
Kotitalouslautakunta 52
» , 2 54
Lastentarhat, 4 56
Kaupunginkirjasto 46
» , 4..... 50
Kallion haarakirjasto 46
Eteläinen haarakirjasto 50
Pasilan haarakirjasto 48
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot, 8 56
» , poliisihuoneistot, 2 56
» , hallit, kioskit ja torit 51
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto 52
Satamat, kansliaosasto..... 46
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 10 48
Teurastamo, 2 47
Siivooja-vahtimestari.
Suomenkieliset kansakoulut, 3 48
Ruotsinkieliset » , 5 48
Töölön haarakirjasto 48
Vallilan haarakirjasto 48
Käpylän haarakirjasto 48
Sikalanhoitaja.
Tervalammen työlaitos ja maatila 37
Sisäjohtomestari, ks. teknikot.
Siviilinotaari.
Raastuvanoikeus 27
» 29
Sivutuoteinsinööri, ks. insinöörit.
Sivutuotemestari, ks. teknikot.
Sivutuotteiden myyntipäällikkö.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 22
Soittaja, ks. myös ensiviulunsoittaja ja lyömäsoittimen soittaja.
Kaupunginorkesteri, puhaltimet, 9 28
» , jouset, 9 28
» , 33 30
Solisti.
Kaupunginorkesteri, 2 24
Sosiaalihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Sosiaalisiivooja.
(Siivooja) Maarian sairaala 48
Suullisen esitystaidon neuvoja, ks. opettajat.
Suutari.
Palolaitos 36
Nikkilän sairaala 35
Toivolan koulukoti 36
Ryttylän koulukoti 36
Sähkömestari, ks. teknikot.
Sähköyliasentaja, ks. teknikot.
Taimistopuutarhuri.
(Puutarhuri) Rakennustoimisto, puisto-osasto 30
Tainnuttaja.
Teurastamo..... 37
Tallimies.
Nikkilän sairaala 40
Tervalammen työlaitos ja maatila 40
Toivoniemi 40
Ryttylä ja Siltala 40
Talonmiehen apulainen.
Malmin sairaala 41
Talonmies, ks. myös talonmies-lämmittäjä.
Malmin sairaala 40
Kaupunginkirjasto 40
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot 38
» » » , 2 40
» » » 56
» , poliisihuoneistot 51
» , kunnalliset työväenasunnot, 6 38
» , 2 54
Rakennustoimisto, puisto-osasto 40
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 4 40
Talonmies-lämmittäjä.
Sofianlehdon pikkulastenkoti 36
Malmin lastenkoti (nainen) 46
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 36
Urheilulaitokset, Ratsastushalli 38
Suomenkieliset kansakoulut, 3 36
» » , 8 37
Ruotsinkieliset » , 5 37
Suomenkielinen työväenopisto 37
(Talonmies) Kiinteistötoimisto, kaupungin talot 38
Sähkölaitos, hallinto 37
Talonmies-vahtimestari.
Suomenkieliset kansakoulut, 9 38

Talonmies- vahtimestari ja slivooja.
Suomenkieliset kansakoulut, 2 38
Taloudenhoitaja.
Marian sairaala 20
Kulkutautisairaala 20
Kivelän sairaala 20
Nikkilän sairaala 19
Tuberkuloosisairaala 20
(Taloudenhoitaja-kirjanpitäjä) Malmin sairaala 24
Suomenkieliset kansakoulut 18
Ruotsinkieliset » 23
Suomenkielinen työväenopisto 43
Ruotsinkielinen » 56
Musiikkilautakunta 34
Teurastamo 24
Taloudenhoitaja-kirjanpitäjä, ks. taloudenhoitaja.
Talousapulainen.
Lastentarhat, 3 45
» , 36 47
» , 10 48
» , 2 50
Tarjoilun opettaja, ks. opettajat.
Tarkastaja, ks. myös insinöörit.
Suomenkieliset kansakoulut 13
Ruotsinkieliset » 15
Ammattiopetuslaitosten johtokunta 16
Lastentarhat 25
II tarkastaja.
Suomenkieliset kansakoulut 16
Tarkastusapulainen.
Teurastamo 37
Tarkastuseläinlääkäri, ks. lääkärit.
Tarkastusinsinööri, ks. insinöörit.
Tarkkaaja.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 38
Tarkkaaja-apulainen.
Maistraatti, 2 40
Tarveaineidenhoitaja.
Valm. tyttöjen ammattikoulu 39
Tavaranmerkitsijä.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 40 37

Teknikot.

Akkumestari.
Sähkölaitos, käyttö 25
Apuasemapäivystäjä.
Sähkölaitos, käyttö, 5 33
Apulaiskaasumestari.
Kaasulaitos, käyttö 24
Apulaiskoneenhoitaja.
Vesijohtolaitos, käyttö, 7 33
» » , 3 36
Apulaisrakennusmestari.
Kiinteistötoimisto, talo-osasto 24
Apulaistarkastaja.
Rakennustarkastuskonttori 25
Asuntojen tarkastus, 4 27
» » , 2 31
Asemakonemestari.
Rakennustoimisto, katurakennusosasto .. 21
Asemamestari.
Sähkölaitos, käyttö, 4 22
Asemapäivystäjä.
Sähkölaitos, käyttö, 16 27
I asennusmestari.
Kaasulaitos, jakelu 21
II asennusmestari.
Kaasulaitos, jakelu 23
III asennusmestari.
Kaasulaitos, jakelu 25
Asennustarkastaja.
Vesijohtolaitos, jakelu 26
Asennusteknikko.
Kaasulaitos, jakelu 22
Hissilaitoksen koneenhoitaja.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-os., 8 37
Johtotarkastaja.
Sähkölaitos, jakelu, 3 25
Johtoteknikko.
Sähkölaitos, jakelu 22
Jäähdytyslaitoksen konemestari.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-os., 2 27
Kaapelimestari.
Sähkölaitos, jakelu 20
Kaasumestari.
Kaasulaitos, käyttö, 3 22
Kartoittaja.
Kiinteistötoim., maanmittaus- ja kartastotöiden osasto, 3 29
» » , 2 30
Kattilayliasentaja.
Sähkölaitos, käyttö 23
Kemiallinen päivystäjä ks. kemikaalipäivystäjä.
Kemikaalipäivystäjä (Kemiallinen päivystäjä)
Vesijohtolaitos, käyttö, 7 33
Kiinteistöluettelon hoitaja.
Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 22
Kojeistosuunnittelija.
Sähkölaitos, käyttö, 2 24
Kokeiluteknikko.
Sähkölaitos, jakelu 29
Koneenhoitaja.
Marian sairaala 31
Kulkutautisairaala 31
Nikkilän sairaala 32
Kiinteistötoim., kaupungin talot 34
Konemestari.
Marian sairaala 26
Kulkutautisairaala 26
Kivelän sairaala 26
Tuberkuloosisairaala 26
Kunnalliskoti 26
Rakennustoim., katurakennusos., 7 26
Vesijohtolaitos, käyttö 23
» » » , 12 26
Kaasulaitos, » , 3 26

Sähkölaitos, käyttö 22
» , » 12 23
I konemestari.
Nikkilän sairaala 25
Satamahallinnon alukset, 2 25
Teurastamo 25
II konemestari.
Nikkilän sairaala 30
Teurastamo 26
III konemestari.
Satamahallinnon alukset 27
Korjausmestari.
Kaasulaitos, käyttö 23
Sähkölaitos, » 23
Käyttöpäällikkö.
Teurastamo 20
Vesijohtolaitos, käyttö 20
Laboraattori.
Terveydellisten tutkimusten laboratorio, 2 29
Maidontarkastamo 29
Rakennustoimisto, katurakennusos., 2 ... 28
Vesijohtolaitos, käyttö 29
Kaasulaitos, » 28
» » 29
Laskija.
Kiinteistötoim., maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 27
Linjamestari.
Sähkölaitos, jakelu, 2 21
» , » , 2 23
Lomittava koneenhoitaja.
Vesijohtolaitos, käyttö 33
Mittarimestari.
Kaasulaitos, jakelu 24
Sähkölaitos, » 22
Mittarintarkastaja.
Sähkölaitos, jakelu 31
Mittariosaston esimies.
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto..... 30
Mittariteknikko.
Sähkölaitos, jakelu, 4 27
Mittaritoimiston esimies.
Sähkölaitos, jakelu 24
Mittausteknikko.
Kiinteistötoim., maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 20
» , » , 2 22
» , » , 2 24
» , » , 2 26
» , » 27
Rakennustoim., katurakennusos., 4 23
» , » , 3 25
Satamarakennusosasto, 2 23
» 25
Muuntamomestari.
Sähkölaitos, jakelu 21
Palotarkastajan apulainen.
Palolaitos, 2 26
Piirirakennusvalvoja.
Rakennustarkastuskonttori, 3 25
Piirtäjä.
Kiinteistötoim., asemakaavaos., 2..... 27
» , » , 2..... 29
» , » 35
» , » 38
» , » , 2..... 39
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto..... 35
» , » , 2 37
» » » , 5 38
Rakennustoim., talorakennusosasto, 2 25
» , katurakennusosasto..... 25
» , » , 2.... 27
» , » , 2.... 29
» , varasto-osasto 25
Satamarakennusosasto 25
» 27
» , 3 29
Vesijohtolaitos, hallinto 28
» , jakelu 28
Kaasulaitos , » 27
» , » , 2 28
Sähkölaitos, käyttö, ... 27
» , » , 2 28
» , jakelu 28
(Piirtäjän apulainen) Sähkölaitos, jakelu, 2 37
(» ») » , » , 3 38
Piirustuskonttorin esimies.
Sähkölaitos, käyttö 22
I putkimestari.
Vesijohtolaitos, jakelu 21
» , mittari- ja asennusosasto, 2 21
Kaasulaitos, jakelu, 2 21
II putkimestari.
Vesijohtolaitos, jakelu, 3 23
Kaasulaitos, » , 2 23
III putkimestari.
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto.. 24
Rakennusmestari.
Kiinteistötoim., talo-osasto..... 22
Rakennustoim., talorakennusos., 5..... 20
» , » , 4..... 22
» , » , 2..... 24
» , » , 3..... 26
» , katurakennusos., 8..... 20
» , » . 16..... 22
» , » , 16..... 24
» , » , 16..... 26
Satamarakennusosasto, 5..... 20
» , 8..... 22
» , 8..... 24
» , 8..... 26
Vesijohtolaitos, hallinto 24
Kaasulaitos, käyttö 24
Rakennusneuvoja.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 23
Sisäjohtomestari.
Sähkölaitos, jakelu 23
Sivutuotemestari.
Kaasulaitos, käyttö 23

Sähkömestari.
Sähkölaitos, käyttö, 18 23
Sähköyliasentaja.
Sähkölaitos, käyttö, 4 29
» , jakelu, 2 27
» , » , 2 29
» , » , 3 30
Työpajamestari.
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto 24
Sähkölaitos, käyttö 23
Työpajan esimies, ks. ylityöpajamestari.
Uunimestari.
Kaasulaitos, käyttö 22
Varastoalueiden tarkastaja.
Kiinteistötoimisto, tonttiosasto 24
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 20
Yliasennusteknikko.
Kaasulaitos, jakelu 20
Ylikaasumestari.
Kaasulaitos, käyttö 20
Ylikattilamestari.
Sähkölaitos, käyttö 20
Ylikojeistomestari.
Sähkölaitos, käyttö 20
Ylikonemestari.
Rakennustoim., katurakennusosasto 20
Satamahallinnon alukset 23
Kaasulaitos, käyttö 20
Sähkölaitos, » 20
Ylisähkömestari.
Sähkölaitos, käyttö 20
Ylityöpajamestari.
(Työpajan esimies) Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto 20
Terveydenhoidon tarkastaja, ks. lääkärit.
Terveydenhuoltolääkäri, ks. lääkärit.

Terveyden- ja sairaanhoitohenkilökunta.
Apteekkihoitajatar.
Nikkilän sairaala 35
Apulaisjohtaja.
Sairaanhoitajatarkoulu 32
Apulaisopettaja.
Sairaanhoitajatarkoulu 33
Apulaisylihoitajatar.
Tuberkuloosihuolto, tuberkul. huoltotoimisto 33
Kivelän sairaala, 3 33
Nikkilän » 33
Apulaisyöylihoitajatar.
Marian sairaala, 2 35
Kulkutautisairaala 35
Kivelän sairaala 35
Nikkilän » , 2 35
Tuberkuloosisairaala 35
Desinfioimisapulainen.
Desinfioimislaitos, 2 38
Desinfioitsija.
Desinfioimislaitos, 6 34
Marian sairaala 37
Kulkutautisairaala 37
Kivelän sairaala 37
Tuberkuloosisairaala 37
Diakonissa, ks. huoltosisar.
Esimies, ks. myös ylikatsastaja.
Desinfioimislaitos 32
Farmaseutti.
Marian sairaala 35
Kivelän » , 2 35
Hieroja.
Marian sairaala, 3 42
Kivelän » , 3 42
Kunnalliskoti 42
Hoitaja.
Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti.. 36
Hoitajatar.
Kunnalliskoti, 40 37
Huoltohoitajatar, ks. sosiaalihoitajatar.
Huoltosisar.
(Diakonissa) Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto, 7 35
Johtaja.
Desinfioimislaitos 30
Sairaanhoitajatarkoulu 29
Johtava terveyssisar.
Äitiys- ja lastenneuvolat, 2 31
Katsastaja.
Terveysolojen valvonta, 17 32
Eläinlääkintäosasto 32
Kaupunginkätilö.
Äitiys- ja lastenneuvolat 31
» » » , 10 34
Kiertävä hoitajatar, ks. sosiaalihoitajatar.
Klinikka-apulainen.
Kouluhammasklinikka, 4 39
Kallion hammasklinikka 39
Vallilan » 39
Lapinlahden koulun hammasklinikka 39
Aleksis Kiven koulun hammasklinikka .. 39
Kouluhoitajatar.
Suomenk. kansakoulut, 9 33
Ruotsink. » , 2 33
Koulupsykiatrin apulainen.
Kansak. yhteiset menot 32
Käsityönapulaisohjaaja.
Nikkilän sairaala 39
(Naisten puutarhatöiden ohjaaja) Nikkilän sairaala 39
Kunnalliskoti 40
Käsityönohjaaja.
Marian sairaala 37
Kivelän » , 2 37
Nikkilän » 36
Tuberkuloosisairaala 37
Kunnalliskoti 37
Laboratorioapulainen.
Eläinlääkintäosasto 39
Maidontarkastamo, 5 39
(Laboratoriohoitajatar) Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 37
Marian sairaala, 3 37
Kulkutautisairaala 37

Kivelän sairaala, 4 37
Teurastamo, 2 39
Vesijohtolaitos, käyttö 39
Laboratorioapulaisten esimies.
Maidontarkastamo 37
Laboratoriohoitajatar, ks. myös laboratorioapulainen.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 35
Marian sairaala, 3 35
Kulkutautisairaala 35
Kivelän sairaala 35
Nikkilän » , 2 35
Kunnalliskoti 35
Laboratorio- ja röntgenapulainen.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 41
Lastenhoitaja.
Marian sairaala, 8 40
Kulkutautisairaala, 9 40
Tuberkuloosisairaala, 4 40
Malmin sairaala 40
Maidontarkastaja.
Maidontarkastamo, 11 32
Mielisairaanhoitaja.
(Sairaanhoitaja) Kivelän sairaala, 12 36
(Sairaanhoitaja) Nikkilän sairaala, 38 36
Mielisairaanhoitajatar.
(Sairaanhoitajatar) Kivelän sairaala, 35 .. 38
(Sairaanhoitajatar) Nikkilän sairaala, 132 38
Naisten puutarhatöiden ohjaaja, ks. käsityönapulaisohjaaja.
Obduktioapulainen.
Kivelän sairaala 37
(Vahtimestari) Marian sairaala 38
Oppilaskodin hoitaja.
Kivelän sairaala 34
Oppilaskodin hoitajatar.
Marian sairaala 34
Osastonhoitaja.
Terveydellisten tutkimusten laboratorio .. 29
Osastonhoitajatar.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto, 3 35
Marian sairaala, 23 35
Kulkutautisairaala, 12 35
Kivelän sairaala, 32 35
Nikkilän sairaala, 23 35
Tuberkuloosisairaala, 17 35
Malmin sairaala, 6 35
Kunnalliskoti, 14 35
Sofianlehdon pikkulastenkoti, 5 35
Perhehoidon ylihoitajatar.
(Ylihoitajatar) Nikkilän sairaala 31
Perhehoitajatar.
Nikkilän sairaala, 6 34
Piirihoitajatar.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto, 7 35
Poliklinikan hoitaja.
Kunnalliskoti 35
Päivystäjä.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto, 4 36
Röntgenhoitajatar.
Kouluhammasklinikka 35
Kulkutautisairaala 35
Malmin sairaala 35
Sairaanhoitaja, ks. myös mielisairaanhoitaja.
Poliisilaitos, sairashuolto 36
Sairaanhoitajatar, ks. myös mielisairaanhoitajatar ja ylihoitajatar.
Poliisilaitos, sairashuolto 37
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto, 14 36
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto, 5 37
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema, 3 36
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema, 7 37
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto, 3 35
Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti .. 37
Veneeristen tautien poliklinikat, 2 37
Veneeristen tautien poliklinikat, 2 39
Marian sairaala, 82 37
Kulkutautisairaala, 55 37
Kivelän sairaala, 130 37
Nikkilän sairaala, 23 37
Tuberkuloosisairaala, 65 37
Malmin sairaala, 17 37
Tervalammen työlaitos ja maatila 37
Sosiaalihoitajatar.
(Kiertävä hoitajatar) Marian sairaala, 7 .. 34
(Kiertävä hoitajatar) Kulkutautisairaala, 4 34
(Kiertävä hoitajatar) Kivelän sairaala, 6 34
(Huoltohoitajatar) Nikkilän sairaala 34
Terveyssisar.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto, 2 34
Äitiys- ja lastenneuvolat 33
» » » , 21 34
Desinfioimislaitos, 2 34
Ulkohoidon valvoja, ks. ulkotyöhoidon valvoja.
Ulkotyöhoidon valvoja.
(Ulkohoidon valvoja) Nikkilän sairaala .. 35
Valohoitajatar.
Kivelän sairaala 35
Vastaanottoapulainen.
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto, 3 43
Ylihoitajatar.
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto 29
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 29
(Sairaanhoitajatar) Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema 34
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto 31
(Sairaanhoitajatar) Sielullisesti sairaiden naisten keskuskoti 34
(Sairaanhoitajatar) Sielullisesti sairaiden miesten keskuskoti 34
Marian sairaala 29
Kulkutautisairaala 29
Kivelän sairaala, 2 29
Nikkilän sairaala 28

Tuberkuloosisairaala 29
Malmin sairaala 33
Kunnalliskoti 29
Ylikatsastaja.
Terveysolojen valvonta 30
Eläinlääkintäosasto 30
(Esimies) Maidontarkastamo 30
Yöylihoitajatar.
Marian sairaala 33
Kulkutautisairaala 33
Kivelän sairaala, 2 33
Nikkilän sairaala 33
Tuberkuloosisairaala 33
Kunnalliskoti 33
Terveyssisar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Teurastaja.
Teurastamo, 8 34
Tiliosastonhoitaja.
(Toimistoapulainen) Verotusvalmisteluvirasto 35
Toimentaja.
(Toimistoapulainen) Rahatoimisto, 2 31
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto, 2 32
» , yleiset osastot, 3 32
» , 13 33
» , 5 35
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto 34
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 2 37
Satamakonttori 37
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 17 37
Toimistoapulainen, ks. myös apulaiskirjaaja, apulaiskirjanpitäjä, apulaistoimentaja, hinnoittelija, kanslisti, kassanhoitaja, kirjaaja, kirjanpitäjä, konekirjoitusosaston apulaishoitaja, liinavaatevaraston hoitaja, osastonhoitaja, tiliosastonhoitaja, toimentaja.
Kaupunginkanslia, 2 35
» , 6 37
» , painatus- ja hankintatoimisto 37
» » 38
» » , 2 40
Khn asiamiesosasto, 2 37
Rahatoimisto, 13 35
» , 4 37
» , 34 38
» , 25 40
Tilastotoimisto, 4 35
» , 2 37
» , 10 38
» , 7 40
Verotusvalmisteluvirasto, 9 37
» , 6 38
» , 15 40
Palkkalautakunnan toimisto 35
Maistraatti, 3 37
» 38
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkonttori, 3 38
» , II » 37
» , II » , 6 38
» , II » , 9 40
Ulosottolaitos, Helsinki—Huopalahden ulosottopiiri, 2 38
» Helsinki—Malmin ulosottopiiri, 2 38
» , rikostuomioiden toimeenpanokonttori 37
» , » , 4 38
Rakennustarkastuskonttori 37
Raastuvanoikeus 37
» , 5 38
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto, 2 38
» » » » .. 40
Palolaitos, ... 38
» 40
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto, 2 37
» » » » , 3 38
Terveydellisten tutkimusten laboratorio 37
Maidontarkastamo, 4 38
Asuntojen tarkastus 38
» 40
Tuberkuloosihuoltotoimisto 38
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto 37
Kouluhammasklinikka 35
» , 2 40
Veneeristen tautien poliklinikat 37
» » » 38
» » » 40
Äitiys- ja lastenneuvolat 40
Desinfioimislaitos 37
Sairaalahallinto 35
Sairaalain tilivirasto 35
» » 37
Marian sairaala 35
» » , 2 37
» » , 4 40
Kulkutautisairaala 35
» , 2 40
Kivelän sairaala 35
» » , 2 38
» » , 2 40
Nikkilän sairaala, 2 35
» » 38
» » 40
Tuberkuloosisairaala 37
Malmin sairaala 37
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto 35
» » , 12 37
» » , 14 38
» » , 35 40
» , kassa- ja tilitoimisto, 4 .. 38
» , asiamiestoimisto, 5 37
» , » , 16 38
» , » , 14 40
Kunnalliskoti laitoksineen, 2..... 37
» » 40
» , työlaitos 35
Tervalammen työlaitos ja maatila 37
Huoltolautakunta, työtuvat..... 38
Lastensuojelulautakunta 35
» , 13 38

Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 40
Lastenhuoltolaitosten maatilat, Ryttylä ja Siltala 38
Oikeusaputoimisto 38
Työnvälitystoimisto 35
» , 2 37
» , 7 38
» 40
Urheilu- ja retkeilytoimisto 37
» » » 38
» » » 40
Suomenkieliset kansakoulut 5 38
Ruotsinkieliset kansakoulut 37
» » , 2 38
Suomenkielinen työväenopisto 38
Valmistava tyttöjen ammattikoulu 37
Ammattioppilaslautakunta 46
Lastentarhat 37
» 40
Kaupunginkirjasto, 2 40
Kiinteistötoimisto, kansliaosasto 35
» , » 37
» , » , 2 38
» , tonttiosasto 37
» , » 38
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 38
» , talo-osasto 37
» , » , 2 38
» , » 40
Rakennustoimisto, kansliaosasto 37
» , talorakennusosasto 35
» , 2 38
» , » 38
» , » , 3 40
» , katurakennusosasto 35
» , » , 5 38
» , » , 12 40
» , puisto-osasto 37
» , » 40
» , varasto-osasto, 3 35
» , » , 3 37
» , » 38
» , » , 4 47
» , puhtaanapito-osasto 30
» , » 40
Rakennustoimiston tilivirasto 35
» » , 2 38
» » , 3 40
» » , puhtaanapito-osasto 35
» » , » , 2 37
» » , » .. 38
Satamakonttori 38
Satamarakennusosasto 35
» , 2 38
» , 2 40
Satamat, kansliaosasto 38
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 8 38
Teurastamo 37
» 38
Elintarvikekeskus 37
» , 4 38
» , 3 40
Vesijohtolaitos, kassa- ja tilivirasto 35
» , » » » , 3 37
» , » » » , 5 38
» , » » » , 6 38
» , mittari- ja asennusos. 38
» , » » » , 2 .. 40
Kaasulaitos, kassa ja tilivirasto, 3 35
» , » » » , 4 37
» , » » » , 15 38
» , » » » , 10 40
» , käyttö, 2 35
» , » 37
» , » 38
» , » 40
» , jakelu 37
» , » 38
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto, 2 35
» , » » » , 15 37
» , » » » , 18 38
» , » » » , 29 40
» , käyttö 38
» , » 40
» , jakelu 35
» , » , 3 38
» , » , 2 40
Toimistoapulainen, samalla avustava hoitaja. Toivolan koulukoti 38
Toimistoarkkitehti, ks. arkkitehdit.
Toimistoesimies.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 28
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 27
Toimistoinsinööri, ks. insinöörit.
Toimistonhoitaja.
(Kirjaaja) Revisiotoimisto 34
Kaupunginarkisto 33
Rakennustarkastuskonttori 24
Palolaitos 26
Lastensuojelulautakunta, 2 27
(Arkistonhoitaja) Kiinteistötoimisto, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 32
Toimisto-osaston esimies.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 31
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 31
Toimistopäällikkö,
Kaupunginkanslia, painatus- ja hankintatoimisto 15
Tilastotoimisto 14
Palkkalautakunnan toimisto 10
Urheilu- ja retkeilytoimisto 17
Kiinteistötoimisto 6
Toimitusjohtaja, ks. myös insinöörit.
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto 8
Lastensuojelulautakunta 8
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto 8

Teurastamo 7
Elintarvikekeskus 12
Tuberkuloosilääkäri, ks. lääkärit.
Työlaitoksen esimies.
Kunnalliskoti, työlaitos 25
Työläispalkkojen kassanhoitaja.
Rahatoimisto 27
Työmestari.
Tuberkuloosisairaala 35
Valm. poikain ammattikoulu, puutöissä, 2 .. 27
» » , metallitöissä, 5 . 27
» » , valimotöissä .. 27
» » , sähkötöissä, 2 .. 27
» » , radiotöissä 27
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto 27
Työnjohtaja.
Palolaitos 26
Marian sairaala 37
Kulkutautisairaala 37
Kivelän sairaala, hoitohenkilökunta 37
» » , taloushenkilökunta 37
Kunnalliskoti, työlaitos, 4 32
» » » 36
Huoltolautakunta, työtuvat, 2 34
(Apulaistyönjohtaja) Huoltolautakunta, työtuvat, 2 36
Kaasulaitos, käyttö 29
Sähkölaitos, käyttö 23
» , jakelu 27
I työnjohtaja.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 20
II työnjohtaja.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 24
Työnjohtajien esimies.
Rakennustoimisto, puisto-osasto 27
Työpajamestari, ks. teknikot.
Työpajan esimies, ks. teknikot.
Työtupien johtaja.
Huoltolautakunta, työtuvat 22
Työtuvan apulaishoitaja.
(Apulaishoitaja) Huoltolautakunta, työtuvat, 3 37
Työtuvan hoitaja.
Huoltolautakunta, työtuvat 32
Ulkotyöhoidon valvoja, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Ulosottoapulainen.
Ulosottolaitos, I kaupunginvoudinkontt., 8 27
» , II » , 8 27
» , II » , 10 35
» , II » , 32 37
» , Helsinki—Huopalahden ulosottopiiri, 6 33
» , Helsinki-Malmin ulosottopiiri 29
» , » » , 2 31
» » » , 8 33
» , rikostuomioiden toimeenpanokonttori, 12 27
Ulosottolaitoksen tarkastaja.
Maistraatti 19
Ulosottomies.
Ulosottolaitos, II kaupunginvoudinkonttori, 3 23
Urheiluohjaaja.
Urheilu- ja retkeilytoimisto 24
Uunimestari, ks. teknikot.
Vaakaaja.
Teurastamo, 7 36
Vaakamestari.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 3 38
Vahtimestari, ks. myös obduktioapulainen ja ylivahtimestari.
Revisiotoimisto 38
Kaupunginkanslia 35
» , 4 37
» , asiamiesosasto 35
Kaupunginarkisto 37
Rahatoimisto, 3 35
» , 2 38
Tilastotoimisto 37
(Apulaisvahtimestari) Verotusvalmisteluvirasto, 2 39
Rakennustarkastuskonttori 40
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto .. 38
Terveydellisten tutkimusten laboratorio 39
Eläinlääkintäosasto 38
Tuberkuloosihuolto, tuberkuloosihuoltotoimisto 39
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto 38
Kouluhammasklinikka 40
Kallion hammasklinikka 40
Vallilan hammasklinikka 40
Lapinlahden koulun hammasklinikka 40
Aleksis Kiven koulun hammasklinikka 40
Sairaalain tilivirasto 37
Marian sairaala 38
» » 39
Kulkutautisairaala, 2 39
Kivelän sairaala, 2 39
Nikkilän sairaala 37
» » 39
Tuberkuloosisairaala, 2 38
Malmin sairaala 39
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto, 12 38
Huoltolautakunta, kassa- ja tilitoimisto 37
» , asiamiestoimisto 39
Kunnalliskoti 36
Lastensuojelulautakunta 37
Työnvälitystoimisto 37
» , 2 39
Urheilu- ja retkeilytoimisto 39
Urheilulaitokset, Pallokenttä 37
Suomenkielinen työväenopisto 37
Kirjapainokoulu 45
Valm. poikain ammattikoulu 38
Valm. tyttöjen ammattikoulu, 3 45
Lastentarhat 45
Kaupunginkirjasto 37
Kallion haarakirjasto 37
Kaupunginmuseo 39
Kaupunginorkesteri, 2 38

Kiinteistötoimisto, kanslia-osasto, 2 37
» , » 38
» , maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 37
Rakennustoimisto, kanslia-osasto 37
Rakennustoimiston tilivirasto, puhtaanapito-osasto 39
Satamat, kansliaosasto 37
» , kassa- ja tilivirasto, 7 37
» , » » » , 6 39
Teurastamo 37
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 37
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 37
Vahtimestari-lämmittäjä-siivooja.
Ruotsinkieliset kansakoulut, 2 38
Valohoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Valvoja.
Eteläinen haarakirjasto 40
Vanh. kassanhoitaja.
Satamat, kassa- ja tilivirasto, 2 34
Vanh. kirjanpitäjä.
Satamat, kassa- ja tilivirasto 33
Vanh. kodissakävijä, ks. myös huoltotarkastaja.
Lastensuojelulautakunta, 2 32
Vanh. oikeusneuvosmies.
Raastuvanoikeus, 11 10
Vanh. toimentaja.
Kaasulaitos, kassa- ja tilivirasto 31
Varastoalueiden tarkastaja, ks. teknikot.
Varastoapulainen.
Elintarvikekeskus 47
Varastoimistoimen apulaisjohtaja.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 11
Varastoimistoimen johtaja.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 7
Varastokirjanpitäjä.
Kunnalliskoti 33
Rakennustoimisto, puhtaanapito-osasto 32
Kaasulaitos, jakelu 34
Sähkölaitos, kassa- ja tilivirasto 37
Varastokirjuri.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 36
Varastomies ks. myös lihanpaloittelija.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 24 36
Elintarvikekeskus, 2 38
Varaston apulaisesimies.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 4 34
Varaston esimies.
Rakennustoimisto, varasto-osasto, 4 34
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 3 30
Varastonhoitaja.
Palolaitos 32
Kulkutautisairaala 43
Nikkilän sairaala 36
Kunnalliskoti, työlaitos 37
Valm.tyttöjen ammattikoulu 39
Rakennustoimisto, varasto-osasto 27
Elintarvikekeskus 33
Vesijohtolaitos, mittari- ja asennusosasto .. 29
Kaasulaitos, käyttö 29
» , jakelu 29
Sähkölaitos, käyttö 29
» , jakelu 29
Varaston ja työkalujen hoitaja.
Valm.polkain ammattikoulu 29
Varastopäällikkö.
Rakennustoimisto, varasto-osasto 14
Varastorakennusten apulaisisännöitsijä.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto, 3 33
Varastorakennusten isännöitsijä.
Satamat, varastoimis- ja laiturihuolto-osasto 27
Vartija.
Kunnalliskoti, työlaitos, 11 36
Urheilulaitokset, Soutustadion 38
Kiinteistötoimisto, hallit, kioskit ja torit .. 56
Teurastamo, 3 40
Vartijain esimies.
Tervalammen työlaitos ja maatila 32
Varusmestari.
Palolaitos 30
Vastaanottoapulainen, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Vastaanotto- ja rekisteritoimiston hoitaja.
Lastensuojelulautakunta 29
Vedenantomies.
Satamakonttori, 3 38
Veistokaluston hoitaja.
Suomenkieliset kansakoulut, 7 36
Ruotsinkieliset » , 2 36
Veistonopettaja, ks. opettajat.
Voimistelunohjaaja, ks. opettajat.
Voimistelunopettaja, ks. opettajat.
Vuosisijainen alakoulussa, ks. opettajat.
Vuosisijainen jatkokoulun poikaluokissa, ks. opettajat.
Vuosisijainen jatkokoulun tyttöluokissa, ks. opettajat.
Vuosisijainen ylä- ja apukoulun poikaluokissa, ks. opettajat.
Vuosisijainen yläkoulun tyttöluokissa, ks. opettajat.
Yliasennusteknikko, ks. teknikot.
Ylihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Yli-insinööri, ks. insinöörit.
Ylijärjestysmies.
Huoltolautakunta, asiamiestoimisto 33
Ylikaasumestari, ks. teknikot.
Ylikatsastaja, ks. myös terveydenhoitohenkilökunta.
Lastenhuoltolaitokset, vastaanottokoti 31
Ylikattilamestari, ks. teknikot.
Ylikojeistomestari, ks. teknikot.
Ylikonemestari, ks. teknikot.
Ylilääkäri, ks. lääkärit.
Ylilääkäri, laitoksen johtaja, ks. lääkärit.
Ylimääräinen neuvosmies.
Raastuvanoikeus, 4 25
Ylisähkömestari, ks. teknikot.
Ylityöpajamestari, ks. teknikot.
Ylivahtimestari.
Kaupunginkanslia 32
Rahatoimisto 34

(Vahtimestari) Verotusvalmisteluvirasto 35
Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto 35
Urheilulaitokset, Ratsastushalli 34
Kiinteistötoimisto, kanslia-osasto 34
Ylä- ja apukoulun opettaja, ks. opettajat.
Ylä- ja apukoulun poikaluokkien opettaja, ks. opettajat.
Ylä- ja apukoulun tyttöluokkien opettaja, ks. opettajat.
Yläkoulun tyttöluokkien opettaja, ks. opettajat.
Yöhoitaja.
Reijolan lastenkoti 40
Yövartija.
Marian sairaala, 2 41
Kulkutautisairaala 41
Kivelän sairaala 41
Nikkilän sairaala 41
Tuberkuloosisairaala..... 41
Tervalammen työlaitos ja maatila 41
Kiinteistötoimisto, kaupungin talot..... 42
» , » » 43
Yöylihoitajatar, ks. terveydenhoitohenkilökunta.
Äänenjohtaja, ks. myös konserttimestari.
Kaupunginorkesteri, puhaltimet, 6 25
» , jouset, 4 26

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 2

Kaupunginkirjaston johtosäännön uusiminen.

Sen johdosta, että kaupunginkirjaston nykyinen, vuonna 1921 vahvistettu ohjesääntö on vanhentunut eikä enää vastaa asiallisesti eikä muodollisesti enempää kunnallishallinnossa yleensä kuin kirjastotoiminnassakaan tällä välin tapahtunutta kehitystä, on kirjastolautakunta tehnyt ehdotuksen kirjaston uudeksi johtosäännöksi (liite 2).

Khn asettama komitea on sittemmin tarkastanut ehdotuksen ja tehnyt siihen huomattavia sekä muodollisia että asiallisia muutoksia ja siten kirjoittanut johtosäännön kokonaan uudelleen (liite 3). Komitea koskettelee mietinnössään (liite 1) kysymystä siitä, olisiko kaupunginkirjasto saatettava samaan asemaan kuin vuonna 1928 annetun kansankirjastolain mukaiset kansankirjastot ovat. Komitea tulee kuitenkin kielteiseen tulokseen ja perustelee tätä Khnkin mielestä pätevästi. Kuitenkin on komitean ehdotuksessa noudatettu soveltuvilta kohdin kansankirjastolain määräyksiä sikäli kuin ne eivät merkitse kaupungin itsemääräämisoikeuden supistamista. Mitä itse johtosääntöön tulee, on komitea riittävästi perustellut niitä muutoksia, joita se kirjastolautakunnan ehdotukseen on tehnyt.

Edellä esitetyn nojalla Khs ehdottaa,

että Kvsto päättäisi hyväksyä liitteenä 3 olevan ehdotuksen Helsingin kaupunginkirjaston johtosäännöksi.

Helsinki 6. 2. 1947.

Vakuudeksi:
Arttur Blomberg.

Liite 1

Komitean ehdotus kaupunginkirjaston uudeksi johtosäännöksi.

Khn asettamalle komitealle on annettu tehtäväksi tarkastaa kaupunginkirjaston johtokunnan laatima ehdotus kirjaston uudeksi johtosäännöksi (liite 2). Komitea näin ollen kunnioittaen esittää seuraavaa.

Kaupunginkirjaston nykyisen ohjesäännön Kvsto on vahvistanut 13. 4. 1921 ja sen 11 §, joka koskee kirjavaraston inventointia, on muutettu Kvston päätöksellä 14. 3. 1934. Ohjesääntö on siten jo sangen vanhentunut eikä enää vastaa asiallisesti eikä muodollisesti enempää kunnallishallinnossa yleensä kuin kirjastotoiminnassakaan tällä välin tapahtunutta kehitystä. Ohjesäännön uudistaminen onkin sen vuoksi ollut jo kauan tarpeellinen.

Ennenkuin komitea ryhtyy selostamaan ehdotustaan uudeksi johtosäännöksi, se tahtoo kosketella erästä yleistä näkökohtaa.

Kansankirjastolaki 20. 4. 1928 säätää mm., että kansansivistyksen kohottamista ja kansalaisten itseopiskelun edistämistä tarkoittavien valtion avustamien kunnallisten ja yhdistysten kirjastojen keskusjohtoa ja valvontaa sekä yleensä kansankirjastotoiminnan kehittämistä varten asetetaan kouluhallituksen yhteyteen valtion kirjastotoimikunta ja lähinnä sen johdon ja valvonnan alainen valtion kirjastotoimisto. Kunnan tulee, saadakseen kansankirjastotoiminnalleen valtionavustusta, käyttää kansankirjastotoiminnan hyväksi omalla alueellaan vuosittain määräraha, joka, valtionapu mukaan luettuna, vastaa vähintään yhtä markkaa kutakin edellisenä vuonna kunnassa hengillepantua asukasta kohti. Kunta saa vuotuista valtionapua 50% kansankirjastojensa todellisista menoista sekä rajaseudulla ja vähävaraisella paikkakunnalla valtioneuvoston harkinnan mukaan lisäavustusta aina 50%:iin saakka. Samalle kunnalle suoritettavat avustukset saavat kuitenkin nousta yhteensä enintään 30,000 mk:aan. Laissa on sitten tarkemmin selostettu, mitä menoja tässä saadaan ottaa lukuun. Jos taas kunta suostuu siihen, että sen kansankirjasto toimii maakuntakirjastona tai useiden kuntien kirjastotoimintaa avustavana paikalliskeskuksena, voidaan sille valtioneuvoston harkinnan mukaan antaa lisäavustusta eduskunnan tätä tarkoitusta varten myöntämistä varoista. Valtionapu voidaan antaa joko rahana tai kirjoina taikka molempina.

Kansankirjastoista 27. 4. 1928 annetun asetuksen mukaan, sellaisena kuin se on muutettu 19. 12. 1941, kunta saa lainmukaista avustusta kirjastolleen, jos se täyttää erinäiset asetuksessa mainitut ehdot. Näistä ehdoista mainittakoon seuraavaa:

Kirjastolla tulee olla kunnanvaltuuston vahvistamat säännöt, jotka ovat valtion kirjastotoimikunnan hyväksymien perusteiden mukaan laaditut. Lisäksi on kirjastonhoitajan ja muiden kirjastossa säännöllisesti palvelevien kirjastoammatillisten virkailijain pätevyysvaatimukset asetuksessa tarkoin määritelty. Kirjastonhoitajain ja kirjastoammatillisten virkailijain toimet on julistettava haettaviksi ja täytettävä asetuksessa mainitulla tavalla. Vaalin tuloksesta on ilmoitettava asianomaiselle kirjastontarkastajalle tai, kysymyksen ollessa kaupunginkirjastosta, kirjastotoimiston johtajalle, oheenliittäen ote asian käsittelyä koskevasta pöytäkirjasta, jäljennös hakuilmoituksista ynnä hakemuskirjat. Jos mainittu viranomainen hyväksyy vaalin, ilmoittaa hän siitä asianomaiselle

kunnanviranomaiselle, mutta ellei hän sitä hyväksy, tulee hänen vaatia selitystä ja ellei hän tähän tyydy, alistaa asia valtion kirjastotoimikunnan lopullisesti ratkaistavaksi.

Lisäksi on valtionavun ehtona mm., että kirjasto sijaitsee sopivassa huoneistossa ja on palovakuutettu; että kirjastoa ja sen lainausliikettä hoidetaan huolellisesti ja tarkoituksenmukaisesti ja sen toiminnasta pidetään kirjastotoimikunnan määräysten mukaista tilastoa; ettei kirjastosta ilman kirjastontarkastajan hyväksymistä poisteta muita kuin loppuunkuluneita kirjoja; että kirjasto on kirjastotoimiston johtajan ja asianomaisen kirjastontarkastajan valvonnan ja tarkastuksen alainen; että kirjaston johdossa ja hoidossa noudatetaan valtion kirjastotoimikunnan tarpeellisiksi katsomia määräyksiä; sekä että, jos kirjasto lakkaa toimimasta, sen kirjakokoelmaa käytetään valtion kirjastotoimikunnan hyväksymällä tavalla.

Edellä olevasta näkyy, että valtionapua nauttivat kansankirjastot ovat valtion erittäin yksityiskohtaisen ja tarkan valvonnan alaisia. Vaikka kaupunginkirjastot periaatteellisesti ovatkin sellaisia kirjastoja, joita laissa ja asetuksessa kansankirjastoista tarkoitetaan, ovat ne kuitenkin kunnallisia laitoksia. Kunnallinen itsehallinto tällä alalla on valtionvalvonnan vuoksi kuitenkin sangen olennaisesti rajoitettu. Siitä huolimatta ovat maan kaikki kaupunkikunnat, lukuunottamatta Helsinkiä, Turkua ja Tamperetta, alistuneet tähän valvontaan, anottuaan ja saatuaan kirjastojaan varten laissa määrätyn valtionavun. Kun valtionavun enimmäismäärä on 30,000 mk, eivät suuremmat kaupungit ole tähän saakka näin pienen summan takia tahtoneet supistaa itsehallintoaan tällä alalla. Tästä ei kuitenkaan Helsingissä liene aikaisemmin tehty nimenomaista päätöstä.

Ilmoituksen mukaan on parhaillaan tekeillä kansankirjastolainsäädännön uudistaminen, mutta vielä ei ole tietoa siitä, minkälaisiksi mm. valtionapua koskevat säännökset siinä tulevat. Kun kuitenkin on todennäköistä, että uudessakin lainsäädännössä tullaan kiinnittämään päähuomio maaseudun ja pienempien asutuskeskusten olosuhteisiin, ei uutta johtosääntöä Helsingin kaupunginkirjastoa varten laadittaessa liene syytä ottaa huomioon kansankirjastoja koskevan lainsäädännön määräyksiä enemmän, kuin kunnallisen itsehallinnon säilyttäminen tällä alalla myöntää, etenkin kun ei ole tietoa, minkälaiseksi uusi lainsäädäntö tulee muodostumaan. Joka tapauksessa voitaneen lähteä siitä, että valtionavun enimmäismäärää ei tulla korottamaan niin paljon, että sillä olisi sanottavaa merkitystä Helsingin kaupunginkirjaston taloudelle. Kaupunginkirjaston kokonaismenojen on näet laskettu nousevan vuonna 1947 yli 16 milj. mk:aan, mihin vielä tulee useita miljoonia markkoja kalliinajanlisäyksistä, jotka eivät sisälly kaupunginkirjaston talousarvioon.

Komitea on näin ollen lähtenyt siitä, että Helsingin kaupunki, säilyttääkseen itsehallinto-oikeutensa tällä alalla, edelleenkin pidättyy anomasta valtionapua. Komitean jäljempänä oleva ehdotus kaupunginkirjaston johtosäännöksi sisältää näin ollen kansankirjastoista voimassa olevan lainsäädännön määräyksiä vain sikäli, kuin ne ovat sopusoinnussa kunnallisen itsehallinnon kanssa ja on niitä otettu johtosääntöön vain, milloin komitea yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi on pitänyt sitä tarpeellisena.

Kaupunginkirjaston johtokunnan laatima ehdotus kirjaston uudeksi johtosäännöksi on tehty, ennenkuin Kvsto oli päättänyt lautakuntien johtosääntöjen yhdenmukaistamisesta. Komitea on senvuoksi ehdotuksessaan ottanut huomioon Kvston tekemät yleiset muutokset lautakuntien johtosääntöihin.

Komitea on muutoinkin joutunut tekemään johtokunnan ehdotukseen lukuisia muutoksia, joten on syntynyt tavallaan kokonaan uusi ehdotus johtosäännöksi, jota tässä kutsutaan komitean ehdotukseksi (liite 3). Se ei kuitenkaan kovinkaan suuressa määrin asiallisesti poikkea johtokunnan ehdotuksesta. Sitä laadittaessa on neuvoteltu kirjaston johtajan kanssa.

Seuraavassa komitea lähemmin perustelee ehdotustaan kunkin pykälän kohdalla.

1 ja 2 § on pyritty kirjoittamaan sellaiseen muotoon, että ne vastaisivat kansankirjastolainsäädännön vastaavia määräyksiä. 1 §:ssä esiintyy ensi kerran sana »haarakirjasto». Komitean mielestä ei tämä, tosin vanha nimitys, ole muodollisesti tyydyttävä, minkä vuoksi komitea on käyttänyt nimitystä »sivukirjasto», mikä muualla lienee yleisesti käytännössä. Komitea on korvannut »sanomalehtisalin» sanalla »lukusali» sekä lisännyt maininnan lainausasemista, jollaisia on pääasiassa kaupungin liitosalueella.

3 §:ään on komitea ottanut määräyksen kirjastolautakunnan tehtävistä, täydentäen niitä eräillä nykyisessä ohjesäännössä olevilla määräyksillä, jotka johtokunta oli jättänyt ehdotuksestaan pois, mutta joita edelleen lienee pidettävä tarpeellisina. Erikseen on mainittava, että lautakunnan asiana nyt olisi kirjaston aukioloaikojen määrääminen, tietenkin huomioonottaen määrärahojen asettamat rajoitukset. Aukioloajat on nykyään vahvistettu ohjesäännössä, mikä ei enää ole tarpeeksi joustavaa, etenkin kun otetaan huomioon ne lukuisat pienet kirjastot eli lainausasemat, jotka alueliitoksessa joutuivat kaupunginkirjaston hoitoon.

Muutoin on tällä pykälällä se muoto, minkä Kvsto 27. 11. 1946 on sille antanut.

Komitea on pitänyt tarpeellisena pysyttää Khlla oikeuden alistaa tutkittavakseen kaikki lautakunnan päätökset, myös nimitysasioissa, eikä ole senvuoksi ottanut tätä oikeutta rajoittavaa määräystä johtosääntöön.

4—7 § ovat sellaisia kuin Kvsto 27. 11. 1946 on päättänyt. Komitea on kuitenkin 7 §:ään lisännyt määräyksen lautakunnan päätösten ilmoittamisesta Khlle.

8 §. Johtokunnan ehdotuksessa mainitaan erikseen haarakirjastonjohtajat ja haarakirjastonhoitajat. Edellisiä on sellaisissa sivukirjastoissa, joissa on osastonhoitajia. Paitsi pääkirjastoa, on osastonhoitajia toistaiseksi vain Kallion sivukirjastossa, joka onkin varsin suuri laitos ja jonka esimiehen sen vuoksi tulee olla erilaisessa asemassa kuin muiden sivukirjastojen esimiesten.

Johtokunnan ehdotuksessa mainitaan myös osastonhoitajat ja opiskelunneuvojat. Tällaisia virkoja ei kuitenkaan kirjastoon vielä ole perustettu, vaan toimivat näissä tehtävissä nykyään kirjastonjohtajan määräämät kirjastoapulaiset. Kun kirjastolautakunta ilmoituksen mukaan piakkoin tulee tekemään esityksen näiden virkojen perustamisesta, komitea on pysyttänyt heitä koskevat määräykset johtosääntöehdotuksessaan. Ellei Kvsto kuitenkaan näitä virkoja perustaisi, olisi niitä koskevat määräykset poistettava johtosäännöstä. Johtokunnan ehdotuksessa mainitun kirjanpitäjän viran komitea on poistanut, koska tällaisia virkoja esiintyy vain tilivirastoissa ja sairaaloissa. Komitea on myös poistanut kirjansitojan virat, koska sellaisia ei kirjastoon perustettane.

Johtokunnan ehdotuksessa mainitaan erikseen konekirjoittajat. Koska nämäkin ovat toimistoapulaisia, komitea on poistanut maininnan konekirjoittajista.

Tässä pykälässä mainitut kirjastovirkailijain pätevyysvaatimukset ovat jonkin verran ankarammat, kuin mitä kirjastolainsäädännössä edellytetään. Kirjaston nykyisessä ohjesäännössä ei virkailijoiden pätevyysvaatimuksista mainita mitään. Kun ei ole asianmukaista, että pääkaupungin kirjaston virkailijoiden pätevyysvaatimuksia ei ole määritelty, komitea yhtyy johtokunnan ehdotukseen tässä suhteessa.

9 § sisältää määräykset siitä, mikä viranomainen minkin viranhaltijan nimittää. Hakuaikoja ei ole tarpeellista tässä erikseen mainita.

10 § sisältää määräykset kirjastonjohtajan tehtävistä. Komitea on niihin tehnyt vain eräitä selventäviä ja muodollisia muutoksia. Erikseen on komitea kuitenkin tahtonut tähän pykälään ottaa määräyksen siitä, että kirjastonjohtaja päättää kirjojen ostamisesta sekä sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen tilaamisesta, koska tätä varsin tärkeää seikkaa ei nimenomaan ole mainittu johtokunnan ehdotuksessa. Tässä toiminnassaan johtajan

tietenkin on noudatettava kirjastolautakunnan antamia ohjeita, joiden antaminen 3 §:n mukaan kuuluu lautakunnalle.

11 § sisältää määräyksen apulaiskirjastonjohtajien tehtävistä. Kun johtokunta oli sisällyttänyt näiden ja kaikkien muiden erikseen mainittujen viranhaltijain tehtävät samaan pykälään, komitea on pitänyt asianmukaisena erottaa kunkin viranhaltijaryhmän tehtävät eri pykäliin. Tällöin on komitea jättänyt pois järjestelyapulaisen tehtäviä koskevat määräykset, koska järjestelyapulaiset ovat verrattavissa niihin viranhaltijoihin, joiden tehtävät kirjastonjohtaja järjestää ja joiden tehtäviä ei johtosäännössä ole tarpeellista määritellä.

12 §. Komitean tekemät muutokset sivukirjastonjohtajan ja -hoitajan tehtävien määrittelyyn johtuvat pääasiassa siitä, että osastonhoitajan tehtävät sellaisessa kirjastossa, jossa ei ole osastonhoitajia, kuuluvat sivukirjastonhoitajalle. Tätä seikkaa ei johtokunnan ehdotuksessa oltu riittävässä määrin otettu huomioon.

13—15 § eivät kaivanne erikoisperusteluja. Niihin on komitea kaikkiin lisännyt täydentävän määräyksen esimiehen antamista tehtävistä, kuten on tehty myös 11 ja12 §:ssä.

16 § sisältää vain määräyksen siitä, kuka järjestää johtosäännössä erikseen mainitsemattomien viranhaltijoiden tehtävät.

17 §. Johtokunta on kirjavaraston inventtausta koskevia säännöksiä laatiessaan kokonaan poikennut tähän saakka voimassa olleista määräyksistä. Nykyisen ohjesäännön 11 §:n mukaan, sellaisena kuin se on muutettu 14. 3. 1934, toimittavat itse inventtauksen kirjaston virkailijat ja sen tarkastuksen Kvston viideksi vuodeksi kerrallaan valitsemat inventtaustarkastajat. Mainitussa pykälässä on myös varsin yksityiskohtaiset määräykset inventtauksesta ja sen tarkastuksesta. Ennen mainittua vuotta voimassa olleiden määräysten mukaan toimittivat inventtausmiehet koko inventtauksen. Ehdotuksen mukaan ei inventtauksen tarkastusta enää lainkaan toimitettaisi, vaan kertomus kirjastovirkailijain toimittamasta tarkastuksesta lähetettäisiin Khlle.

Komitea mainitsee, että kun inventtausta koskevia määräyksiä vuonna 1934 muutettiin, kirjaston johtokunta oli huomauttanut, että inventtauksessa siihen saakka käytetty menettelytapa oli osoittautunut vanhentuneeksi ja kirjastotoiminnalle erittäin haitalliseksi, koska koko kirjasto oli pidettävä suljettuna yhteen menoon yli puolikin kuukautta inventtausta suoritettaessa. Inventtaus oli siitä huolimatta ollut vain muodollisesti valittujen henkilöiden toimittama, sillä pääasiassa olivat sen suorittaneet kirjaston virkailijat. Tämän vuoksi ja kun siihen astisesta menettelytavasta oli johtunut vain turhia kustannuksia, johtokunta oli ehdottanut, että inventtaus uskottaisiin kirjaston virkailijoille eikä mitään ulkopuolista tarkastustakaan enää suoritettaisi. Khn mielestä olisi kuitenkin tämä ehdotus merkinnyt julkisen valvonnan periaatteen syrjäyttämistä, sen kautta kun omaisuuskontrolli olisi uskottu niille, jotka tätä omaisuutta hoitavat. Sen jälkeen tekikin kirjaston johtokunta uuden vaihtoehtoisen ehdotuksen, jonka mukaan itse inventtauksen toimittavat kirjaston virkailijat ja Kvsto valitsee viideksi vuodeksi kerrallaan kaksi inventtaustarkastajaa ja näille kaksi varamiestä. Sen mukaisesti saikin sitten ohjesäännön 11 § 14. 3. 1934 nykyisen muotonsa.

Vuonna 1934 Kvsto valitsi inventtaustarkastajat toimikaudeksi 1934—1938, mutta sen jälkeen ei vaalia ole toimitettu. Vuonna 1934 valitut tarkastajat ovat kuitenkin vielä vuosina 1939—1941 toimittaneet tarkastuksen, mutta sen jälkeen ei kirjaston vuosikertomuksissa enää ole mainintaa tällaisesta tarkastuksesta.

Ilmeisesti ovat jo nekin määräykset inventtauksesta, jotka vuonna 1934 vahvistettiin, vanhentuneet ja kadottaneet käytännöllisen merkityksensä. Kirjastotoiminnan laajentumisen vuoksi ei pistokokein suoritettu tarkastus, jollaisena sitä vuoden 1934 jälkeen on suoritettu, voi antaa luotettavaa kuvaa kirjavaraston tilasta. Mitä sitten asian periaatteelli-

seen puoleen tulee, ei komitean mielestä se seikka, että inventtauksen toimittaa se, jonka hoidossa omaisuus on, ole ratkaiseva. Toimittaahan yksityisessä liike-elämässäkin liikkeen henkilökunta tavaravaraston inventtauksen, vaikka siinä usein on kysymys paljon suuremmista arvoista ja väärinkäytösten vaara on uhkaavampi kuin kysymyksen ollessa kirjaston kirjavarastosta. Maan muissa suurissa kirjastoissa ei olekaan käytännössä mitään vastaavaa ulkopuolisten henkilöiden suorittamaa inventtauksen tarkastusta. Sen sijaan pienemmissä kunnallisissa kirjastoissa sellainen vielä on.

Edellä esitetyn nojalla komitea yhtyy johtokunnan ehdotukseen tässä kohden, tehden siihen vain joitakin muodollisia korjauksia.

18 § ei kaivanne erikoisperusteluja.

Johtokunnan ehdotuksen viimeisen eli 16 §:n komitea on tarpeettomana poistanut, sillä vastaava määräys sisältyy komitean ehdotuksen 7 §:ään.

Komitea näin ollen kunnioittaen ehdottaa, että liitteenä 3 oleva ehdotus kaupunginkirjaston johtosäännöksi vahvistettaisiin.

Helsingissä marraskuulla 1946.

J. W. Keto.

J. E. Janatuinen. *Eino Waronen.* *Arttur Blomberg.*

Liite 2.

Johtokunnan ehdotus:

Helsingin kaupunginkirjaston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupunginkirjaston tarkoituksena on tarjota kaupungin asukkaille tilaisuutta sivistyksen ja tietojen kartuttamiseen kirjallisuuden ja opiskeluneuvonnan avulla. Kirjastoon kuuluu keskuskirjasto ja haarakirjastoja sekä sanomalehtisaleja.

2 §.

Kirjastoa saavat maksutta käyttää kaikki kaupungin asukkaat ja muut sen alueella pitempiaikaisesti asuvat henkilöt, jotka noudattavat kirjaston lainaus- ja järjestyssääntöjä. Muillekin kuin kaupungin alueella asuville voidaan edellämainituissa säännöissä mainituin ehdoin myöntää oikeus kirjaston käyttämiseen.

3 §.

Kirjaston toimintaa valvoo johtokunta, johon kaupunginvaltuusto valitsee viisi henkilöä vuodeksi kerrallaan. Kirjaston johtajalla on johtokunnassa puhe- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Sihteerinä ja taloudenhoitajana toimii kirjastonjohtaja.

4 §.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta tai kun kaksi jäsentä sisä puheenjohtajalta pyytää. Kutsu kokouksiin on toimitettava johtokunnan määräämällä tavalla hyvissä ajoin kullekin jäsenelle sekä johtokuntaan valitulle kaupunginhallituksen edusta-

jalle, kaupunginjohtajalle ja sosiaali- ja opetusasiain johtajalle. Kokouksen esityslista on liitettävä kutsun oheen.

5 §.

Johtokunnan kokous on päätösvaltainen, kun vähintään kolme päätöksen tekoon esteetöntä jäsentä on saapuvilla ja päätös on yksimielinen. Vähintään neljän jäsenen saapuvilla ollessa päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt, paitsi vaaleissa, joissa arpa ratkaisee.

6 §.

Johtokunnan kokouksessa pidetään pöytäkirjaa, johon merkitään läsnäolleet henkilöt, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, tarvittaessa perusteltuina.

Pöytäkirjaan merkittäköön myös, jos joku jäsen sitä vaatii, hänen eriävä mielipiteensä. Jos hän tahtoo eriävän mielipiteensä perustelut pöytäkirjaan merkittäviksi, hänen on ne kirjallisesti esitettävä viimeistään pöytäkirjaa tarkastettaessa.

Pöytäkirjan allekirjoittaa sihteeri, ja sen tarkastavat puheenjohtaja ja kokouksen valitsema jäsen johtokunnan määräämän ajan kuluessa.

Johtokunnan kirjelmät ja muut asiakirjat puheenjohtaja allekirjoittaa ja sihteeri varmentaa.

7 §.

Johtokunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä tässä johtosäännössä muualla on määrätty:

1) esittää kaupunginhallitukselle kirjaston tarpeet sekä tehdä ehdotuksia sen kehittämiseksi ottaen erityisesti huomioon myös sen, että kaupungin eri osissa asuvilla niin aikuisilla kuin lapsilla olisi hyvä mahdollisuus käyttää kirjaston lainausosastoja ja lukusaleja;

2) pitää huolta siitä, että kirjaston määrärahoja käytetään tarkoituksenmukaisesti ja että sen omaisuutta hoidetaan huolellisesti, sekä että sen huoneistot ovat tarkoituksenmukaiset;

3) vahvistaa kirjaston lainaus- ja järjestyssäännöt sekä päättää kirjaston aukioloajoista;

4) antaa ohjeet kirjojen ostamisesta kirjastoon sekä sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen tilaamisesta, niin myös loppuunkuluneiden kirjojen poistamisesta;

5) määrätä kaupungin virkasäännön puitteissa virkailijain työajat;

6) antaa kaupunginvaltuustolle vuosittain ennen huhtikuun loppua kertomus kirjaston toiminnasta edellisenä vuotena.

8 §.

Kirjaston henkilökunnan kokoonpano on seuraava:

kirjastonjohtaja, apulaiskirjastonjohtajat ja haarakirjastonjohtajat, joiden pätevyysvaatimuksina ovat filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto ja monipuolinen vähintään kahden vuoden työskentelyyn kirjastoalalla perustuva käytännöllinen kokemus sekä alan laaja teoreettinen tuntemus;

haarakirjastonhoitajat, osastonhoitajat ja opiskeluneuvojat, joiden pätevyysvaatimuksina ovat filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto ja vähintään vuoden työskentelyyn kirjastoalalla perustuva käytännöllinen kokemus sekä alan teoreettinen tuntemus;

kirjastoapulaiset, joiden pätevyysvaatimuksina ovat ylioppilastutkinto ja todistus valtion kirjastotoimikunnan hyväksymän kirjastonhoitajien valmistuskurssin tai toimikunnan järjestämän, sitä vastaavan tutkinnon suorittamisesta;

kirjanpitäjä, konttoriapulaiset, järjestelyapulaiset, konekirjoittajat, kirjansitojat, vahtimestarit, lähetit, vaatevartijat ja siivoojat.

9 §.

Viranhakijan ja viranhaltijan on vaadittaessa esitettävä lääkärin lausunto terveydentilastaan.

10 §.

Kaupunginvaltuusto valitsee kirjastonjohtajan viran oltua johtokunnan toimesta 30 päivän määräajan kuluessa haettavana ja johtokunnan annettua lausunnon hakijoista.

Kaupunginhallitus valitsee apulaiskirjastonjohtajat ja haarakirjastonjohtajat virkojen oltua johtokunnan toimesta 30 päivän määräajan kuluessa haettavina ja johtokunnan annettua lausunnon hakijoista.

Johtokunta valitsee haarakirjastonhoitajat, osastonhoitajat, opiskeluneuvojat, kirjastoapulaiset ja kirjanpitäjän virkojen oltua johtokunnan toimesta vähintään 14 ja enintään 30 päivän kuluessa siltä haettavina ja kirjastonjohtajan annettua lausunnon hakijoista.

Kirjastonjohtaja valitsee järjestelyapulaiset, konttoriapulaiset, konekirjoittajat, vahtimestarit, lähetit, vaatevartijat ja siivoojat sekä tilapäiset virkailijat.

Kirjaston viranhaltijain virka-asemasta ja palkkauksesta määrätään kaupungin virkasäännössä ja palkkasäännössä.

11 §.

Kirjastonjohtajan tulee:

1) järjestää kirjaston toiminta tarkoituksenmukaiseksi ja pitää huolta siitä, että kirjastolaitoksen kaikki osastot tulevat hyvin hoidetuiksi;

2) pitää huolta kirjavaraston ajanmukaisesta kartuttamisesta, huolehtia kirjojen sidottamisesta ja kunnossapitämisestä sekä tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä ja luetteloimisesta;

3) huolehtia kirjaston muusta omaisuudesta;

4) tarkastaa ja hyväksyä kirjaston laskut ja muut maksumääräykset;

5) hoitaa kirjaston taloutta ja pitää huolta kirjaston rakennuksista;

6) huolehtia siitä, että kirjaston toiminnasta pidetään tilastoa, ja kalenterivuoden päätyttyä laatia johtokunnan hyväksyttäväksi kertomus kirjaston edellisen vuoden toiminnasta;

7) valmistella ja esitellä johtokunnan kokouksissa käsiteltävät asiat ja panna toimeen päätökset sekä hoitaa kirjeenvaihto ja arkisto;

8) valvoa kerhotoimintaa; ja

9) määrätä muiden virkailijain tehtävät.

12 §.

Apulaiskirjastonjohtajien tehtävänä on:

1) laatia kirjatilausesitykset;

2) hoitaa keskuskortistoa, luokitella uudet kirjat ja määrätä niistä asiasanat;

3) huolehtia kirjavaraston täydentämisestä ja poistoista;

4) järjestää vuotuinen inventointi;

5) auttaa kirjastonjohtajaa tarvittaessa.

Haarakirjastonjohtajien, sellaisissa haarakirjastoissa, joissa on osastonhoitajia, tulee:
1) huolehtia kirjavaraston täydentämisestä ja poistoista;
2) järjestää työt haarakirjastoissa;
3) järjestää vuotuinen inventointi;
4) auttaa kirjastonjohtajaa tarvittaessa.

Haarakirjastonhoitajien, sellaisissa haarakirjastoissa, joissa ei ole osastonhoitajia, tulee:
1) huolehtia, että kirjavarastot ovat kunnossa ja korttiluettelot järjestyksessä;
2) suorittaa vuotuinen inventointi;
3) järjestää haarakirjaston työvuorot ja jakaa työt ja tehtävät virkailijoille;
4) pitää haarakirjaston tilasto- ja kassakirjoja.

Osastonhoitajien tulee:
1) järjestää hoidettavan osaston työvuorot ja jakaa työt ja tehtävät virkailijoille;
2) pitää huolta, että korttiluettelot ovat järjestyksessä;
3) huolehtia kirjojen uudelleen sitomisesta;
4) pitää osaston tilasto- ja kassakirjoja.

Opiskeluneuvojien tulee:
1) virittää itseopiskelua, ohjata ja neuvoa opiskelussa;
2) opastaa yleisöä kirjojen valitsemisessa ja asiatietojen löytämisessä;
3) ottaa tarvittaessa osaa lainaustoimintaan;
4) osallistua kerhotoiminnan ohjaamiseen;
5) päivystää lukusaleissa.

Kirjastoapulaisten tulee:
1) suorittaa osastonhoitajan johdolla kortistotöitä, toimittaa kirjat sitojalle ym.;
2) opastaa yleisöä kirjojen valitsemisessa ja asiatietojen löytämisessä;
3) suorittaa lainaustoimintaa;
4) päivystää lukusaleissa.

Järjestelyapulaisten tulee:
1) pitää kirjahyllyt järjestyksessä ja panna takaisin tuodut kirjat paikoilleen;
2) suorittaa leimaustyötä kirjoja lainattaessa ja palautettaessa.

13 §.

Johtokunta päättää vuosittain siitä, kuka apulaisjohtaja hoitaa kirjastonjohtajan tehtäviä vuosilomien aikana tahi hänen ollessaan muuten estynyt niitä hoitamasta.

14 §.

Viiden vuoden jaksoissa toimitetaan kirjaston koko kirjavarain ja luetteloiden tarkastus. Tarkastuksesta tehdyn kertomuksen, jossa mainitaan lainausliikkeessä loppuunkuluneiden ja sentähden luetteloista poistettujen kirjojen sekä kadoksissa olevien kirjojen lukumäärät, antaa johtokunta kaupunginhallitukselle. Kymmenen vuotta kadoksissa olleet kirjat poistetaan luetteloista. Vuosikertomuksissa selostetaan kirjavarain lukumäärässä vuoden kuluessa tapahtuneet muutokset.

15 §.

Kirjaston kassa- ja tilivirastona on kaupungin rahatoimisto.

16 §.

Johtokunnan on myöskin noudatettava kaupunginhallituksen ohjesäännössä lautakunnista annettuja määräyksiä.

Komitean ehdotus:

Liite 3.

Helsingin kaupunginkirjaston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupunginkirjaston tarkoituksena on tarjota kaupungin asukkaille tilaisuutta sivistyksen ja tietojen kartuttamiseen kirjallisuuden, itseopiskelun ja opiskelunneuvonnan avulla. Kirjastoon kuuluu keskuskirjasto, sivukirjastoja, lainausasemia ja lukusaleja.

2 §.

Kirjasto on maksuttomasti kunnan jäsenten ja kunnan alueella pitempiaikaisesti oleskelevien käytettävänä sillä tavoin, kuin kirjaston lainaus- ja järjestyssäännöissä on sanottu. Käsikirjastot ja lukusalit ovat maksuttomasti kaikkien halukkaiden käytettävissä.

3 §.

Kirjastoa johtaa ylinnä kirjastolautakunta, jonka tehtävänä on sen lisäksi, mitä tässä johtosäännössä muualla on määrätty:

1) valvoa kirjaston hoitoa ja antaa siitä asianomaisille ohjeet;

2) antaa määräykset ja järjestysohjeet, joita yleisön on noudatettava kirjastossa, säännöt, joita on noudatettava lainauksessa sekä määrätä kirjaston aukioloajat;

3) antaa ohjeet kirjojen ostamisesta sekä sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen tilaamisesta kirjastoon kuin myös loppuunkuluneiden kirjojen poistamisesta;

4) tehdä asianomaisille kaupungin elimille esityksiä kirjastoa koskevissa asioissa ja sen toiminnan kehittämiseksi, ottaen tällöin erityisesti huomioon sen, että kaupungin eri osissa asuville niin aikuisille kuin lapsilla olisi hyvä mahdollisuus käyttää kirjaston lainausosastoja ja lukusaleja;

5) valvoa, että kirjaston määrärahoja käytetään tarkoituksenmukaisesti ja että sen omaisuutta hoidetaan huolellisesti sekä että sen huoneistot ovat tarkoituksenmukaiset;

6) valvoa, että talousarvioehdotuksen laadinnassa, rahavarojen säilytyksessä, tilityksessä ja kirjanpidossa, laskujen hyväksymisessä ja kirjaamisessa sekä muun irtaimiston kuin kirjavaraston inventtauksessa samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluettelon laadinnassa noudatetaan kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä;

7) valvoa, että kirjavaraston inventtaus toimitetaan tässä johtosäännössä määrätyllä tavalla;

8) määrätä kaupungin virkasäännön määräysten puitteissa kirjaston viranhaltijain työajat;

9) antaa vuosittain ennen huhtikuun loppua kaupunginhallitukselle kertomus siihen liittyvine tilastotietoineen kirjaston edellisen vuoden tilasta ja toiminnasta; sekä

10) antaa kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle lausuntoja, selvityksiä ja tiedonantoja toimialaansa kuuluvista asioista.

4 §.

Lautakuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista valtuusto määrää yhden puheenjohtajaksi.

Lautakunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jos jäsen eroaa ennen toimikautensa päättymistä, valitaan toinen henkilö eronneen tilalle toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

5 §.

Lautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä olemasta kokouksessa saapuvilla valitaan tilapäinen puheenjohtaja kokousta varten.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kuusi jäsentä, kokouksen puheenjohtaja heihin luettuna, on saapuvilla.

Päätökset tehdään yksinkertaisella äänestenenemmistöllä. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

6 §.

Lautakunnan kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään kokouksen osanottajat, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset sekä, milloin erimielisyyksiä on ilmennyt, kokouksessa tehdyt ehdotukset ja tapahtuneet äänestykset.

Pöytäkirja tarkistetaan lautakunnan päättämällä tavalla.

Lautakunnan kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa kirjastonjohtaja, joka toimii lautakunnan sihteerinä.

7 §.

Lautakunnan kokouksista samoin kuin niissä käsiteltäviksi tulevista asioista on hyvissä ajoin ilmoitettava kaupunginjohtajalle, asianomaiselle apulaiskaupunginjohtajalle ja kaupunginhallituksen edustajalle lautakunnassa. Päätöksistä on kaupunginhallitukselle annettava tieto kaupunginhallituksen määräämässä ajassa ja sen määräämällä tavalla.

Päätöksiin nähden, jotka saatetaan alistaa kaupunginhallituksen tutkittavaksi, on lautakunnan noudatettava, mitä kaupunkien kunnallislaissa ja kaupunginhallituksen ohjesäännössä on säädetty ja määrätty.

8 §.

Kirjaston henkilökuntaan kuuluvat:

1) kirjastonjohtaja, apulaiskirjastonjohtajat ja sivukirjastonjohtajat, joiden pätevyysvaatimuksina ovat filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto ja vähintään kahden vuoden työskentelyyn kirjastoalalla perustuva käytännöllinen kokemus;

2) sivukirjastonhoitajat, osastonhoitajat ja opiskelunneuvojat, joiden pätevyysvaatimuksina ovat filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto ja vähintään vuoden työskentelyyn kirjastoalalla perustuva käytännöllinen kokemus;

3) kirjastoapulaiset, joiden pätevyysvaatimuksina ovat ylioppilastutkinto tai todistuksin osoitettu sitä vastaava yleissivistys sekä todistus valtion kirjastotoimikunnan hyväksymän kirjastonhoitajien valmistuskurssin tai toimikunnan järjestämän, sitä vastaavan tutkinnon suorittamisesta;

4) toimistoapulaiset, järjestelyapulaiset, vahtimestarit, lähetit, vaatevartijat ja siivoojat sekä tarpeellinen määrä tilapäistä työvoimaa.

Sivukirjastonjohtaja on sellaisen sivukirjaston esimies, jossa on osastonhoitajia. Sellaisen sivukirjaston esimiehenä, jossa ei ole osastonhoitajia, on sivukirjastonhoitaja.

Viranhakijan ja viranhaltijan on vaadittaessa esitettävä lääkärinlausunto terveydentilastaan.

9 §.

Kirjastonjohtajan, apulaiskirjastonjohtajat ja sivukirjastonjohtajat nimittää kaupunginhallitus, virkojen oltua lautakunnan toimesta haettavina ja lautakunnan annettua lausunnon hakijoista.

Sivukirjastonhoitajat, osastonhoitajat, opiskelunneuvojat, kirjastoapulaiset ja toimistoapulaiset nimittää lautakunta virkojen oltua haettavina ja kirjastonjohtajan annettua lausunnon hakijoista.

Muut viranhaltijat ja tilapäisen työvoiman nimittää kirjastonjohtaja.

10 §.

Kirjastonjohtajan tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoa kirjaston toimintaa sekä pitää huolta siitä, että kirjaston eri osastot tulevat asianmukaisesti hoidetuiksi;

2) päättää kirjojen ostamisesta sekä sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen tilaamisesta;

3) pitää huolta kirjavaraston asianmukaisesta kartuttamisesta, kirjojen sidottamisesta ja kunnossapitämisestä sekä tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä ja luetteloimisesta;

4) hoitaa kirjaston taloutta ja omaisuutta;

5) tarkastaa ja hyväksyä kirjaston laskut ja muut maksuasiakirjat;

6) huolehtia siitä, että kirjaston toiminnasta pidetään asianmukaista tilastoa sekä kalenterivuoden päätyttyä laatia ehdotus kertomukseksi kirjaston toiminnasta ja tilasta edellisenä vuotena;

7) valvoa kirjaston yhteydessä tapahtuvaa kerhotoimintaa;

8) toimia lautakunnan sihteerinä sekä valmistella ja esitellä lautakunnan kokouksissa käsiteltävät asiat ja panna lautakunnan päätökset täytäntöön; sekä

9) hoitaa kirjaston kirjeenvaihto ja arkisto.

11 §.

Apulaiskirjastonjohtajan tehtävänä on:

1) laatia kirjatilausesitykset;

2) hoitaa keskuskortisto, luokitella uudet kirjat ja määrätä niistä asiasanat;

3) huolehtia kirjojen poistoista;

4) järjestää kirjavaraston vuotuinen inventointi;

5) suorittaa ne muut tehtävät, jotka lautakunta ja kirjastonjohtaja hänelle antavat; sekä

6) hoitaa lautakunnan määräyksestä kirjastonjohtajan virkaa tämän virkalomalla tai muutoin estyneenä ollessa.

12 §.

Sivukirjastonjohtajan tulee:

1) huolehtia kirjavaraston täydentämisestä ja poistoista sivukirjastossaan;

2) järjestää työt siinä;

3) järjestää kirjavaraston vuotuinen inventointi; sekä

4) suorittaa ne muut tehtävät, jotka kirjastonjohtaja hänelle antaa.

Sivukirjastonhoitajan tulee edellisen lisäksi:

1) huolehtia siitä, että kirjavarasto on kunnossa ja korttiluettelot järjestyksessä;

2) huolehtia kirjojen uudelleensidottamisesta;

3) järjestää työvuorot ja jakaa työt ja tehtävät viranhaltijoille;

4) pitää sivukirjaston tilasto- ja kassakirjoja; sekä

5) suorittaa ne muut tehtävät, jotka kirjastonjohtaja hänelle antaa.

13 §.

Osastonhoitajan tulee:

1) järjestää hoidettavansa osaston työvuorot ja jakaa työt ja tehtävät viranhaltijoille;
2) pitää huolta siitä, että kirjavarasto on kunnossa ja korttiluettelot järjestyksessä;
3) huolehtia kirjojen uudelleensidottamisesta;
4) pitää osaston tilasto- ja kassakirjoja; sekä
5) suorittaa ne muut tehtävät, jotka hänen esimiehensä hänelle antavat.

14 §.

Opiskelunneuvojan tulee:

1) edistää itseopiskelua sekä ohjata ja neuvoa opiskelijoita;
2) opastaa yleisöä kirjojen valitsemisessa ja asiatietojen löytämisessä;
3) ottaa tarvittaessa osaa lainaustoimintaan;
4) osallistua kerhotoiminnan ohjaamiseen;
5) päivystää lukusaleissa; sekä
6) suorittaa ne muut tehtävät, jotka hänen esimiehensä hänelle antavat.

15 §.

Kirjastoapulaisen tulee:

1) opastaa yleisöä kirjojen valitsemisessa ja asiatietojen löytämisessä;
2) suorittaa lainaustoimintaa;
3) päivystää lukusaleissa;
4) toimia kirjastonjohtajan määräyksestä lainausaseman hoitajana; sekä
5) suorittaa ne muut tehtävät, jotka hänen esimiehensä hänelle antavat.

16 §.

Muiden kuin 10—15 §:ssä mainittujen viranhaltijain tehtävät määrää kirjastonjohtaja.

17 §.

Kirjaston koko kirjavaraston ja luetteloiden tarkastus toimitetaan viiden vuoden jaksoissa. Tarkastuksesta tehdyn kertomuksen, jossa mainitaan lainausliikkeessä loppuunkuluneiden ja sentähden luetteloista poistettujen kirjojen sekä kadoksissa olevien kirjojen lukumäärät, antaa lautakunta kaupunginhallitukselle. Kymmenen vuotta kadoksissa olleet kirjat poistetaan luetteloista. Lautakunnan vuosikertomuksessa selostetaan kirjojen lukumäärässä vuoden kuluessa tapahtuneet muutokset.

18 §.

Kirjaston kassa- ja tilivirastona on kaupungin rahatoimisto.

Helsinki 1946. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 3

Entisen Bengtsårin koulutilan vastainen käyttö.

Kun maanlunastusviranomaisten taholta oli saatu tietää, että Helsingin kaupungin omistamasta, Bromarvin pitäjässä sijaitsevasta, entisestä Bengtsårin koulutilasta tullaan lohkaisemaan huomattava osa asutustarkoituksiin ja kun lisäksi oli saatu tietää, että maanlunastuslautakunta voisi pitää tilaa ns. rappiotilana, joka voidaan ottaa kokonaankin asutustarkoituksiin, Khs päätti ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin suunnitelman laatimiseksi ko. tilan käytöstä, asettaen kokouksessaan 3. 10. 1946 komitean mainittua tehtävää suorittamaan. Samalla Khs nimesi komitean puheenjohtajaksi kiinteistöjohtajan V. V. Salovaaran sekä kehoitti kiinteistölautakuntaa, urheilu- ja retkeilylautakuntaa, nuorisotyötoimikuntaa ja lastensuojelulautakuntaa nimeämään edustajansa komiteaan.

Komitean suoritettua tehtävänsä on se antanut Khlle liitteenä 1 olevan mietintönsä. Siitä antamassaan lausunnossa lastensuojelulautakunta yhtyy kannattamaan komitean ehdotuksia, kuitenkin edellyttäen, että lautakunnalle varataan tilaisuus yhdessä rakennustoimiston kanssa suunnitella rakennusten korjaukset sekä että se saa myöhemmin lähettää ehdotuksensa ko. työsiirtolalle tarpeellisten toimihenkilöiden palkkaamisesta sekä siirtolan toiminnan yksityiskohtaisemmasta järjestämisestä.

Khs yhtyy komitean esitykseen entisen Bengtsårin koulutilan käyttämisestä työsiirtolana suojelukasvatuksellisista syistä yhteiskunnan huostaan otettuja poikia varten, varsinkin kun, niinkuin mietinnöstä selviää, kaupunki kipeästi kaipaa tällaista laitosta. Luonnollista tällöin on, että samalla kun tila sanottua tarkoitusta varten jätetään lastensuojelulautakunnan hallintoon, sen huolehdittavaksi jätetään myös kaikki mietinnössä esitetyt toimenpiteet.

Asiassa esitettyyn selvitykseen viitaten Khs ehdottaa, että Kvsto päättäisi

että entisen Bengtsårin koulutilan kantatila luovutetaan lastensuojelulautakunnan hallintoon käytettäväksi suojelukasvatukselli-

sista syistä yhteiskunnan haltuun otettujen poikien työsiirtolana sekä

että lastensuojelulautakuntaa kehoitetaan ryhtymään tästä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Helsinki 20. 2. 1947.

Vakuudeksi:

Arttur Blomberg.

alastaan vähän yli puolet, metsämaastaan n. kolmanneksen sekä vesialueestaan suurimman osan. Uudet tilat tulisivat sijaitsemaan siten, että ne pirstoavat jäljelle jäävät kaupungin maat moneen osaan. Lisäksi on maanlunastuslautakunnan taholta ilmoitettu, että se tulee, ellei kaupunki esitä kantatilalle hyväksyttävää käyttösuunnitelmaa sekä ryhdy toimenpiteisiin sen toteuttamiseksi, käsittelemään tilaa rappiotilana, mikä merkitsee sitä, että tila voidaan kokonaisuudessaan ottaa asutustarkoituksiin.

Kaupungille jäävä osuus.

Edellä esitetyn maanlunastuslautakunnan päätöksen mukaan jää kaupungille n. 29 ha viljeltyä ja viljelyskelpoista maata, n. 274 ha metsä- ja joutomaata sekä 181 ha vesialuetta. Tilaan sisältyy entisen koulutilan keskusta rakennuksineen ja viljelyksineen sekä kymmenkunta saarta. Palamatonta metsää on runsaanlaisesti ja varsinkin pienemmissä saarissa on maisema aika tyydyttävässä kunnossa.

Edellä olevasta käy selville, että kaupungin on ensi tilassa ratkaistava kysymys Bengtsårin koulutilan vastaisesta käytöstä.

Komitea on sitä mieltä, että tila ei ole kaupungille tällaisenaankaan arvoton. Tilan myyminen tai vaihtaminen ei nykyisin olisi tarkoituksenmukaista, sillä tilan kaupungille aiheuttamat menot ovat suhteellisen vähäiset, joten kaupunki voi tyytyä sen nykyisin alhaiseen tuottoon, joka varmasti taas tulee nousemaan sikäli kuin metsä ehtii kasvaa. Jos taas tila nyt myytäisiin tai vaihdettaisiin, saataisiin siitä sen alhaisen tuoton vuoksi liian vähäinen vastike. Sitäpaitsi siitä ovat kiinnostuneet kaupungin eri lautakunnat, lähinnä lastensuojelulautakunta, nuorisotoimikunta ja urheilu- ja retkeilylautakunta.

Komiteassa on esitetty tilalle useampia käyttösuunnitelmia.

Nuorison kurssi- ja leiripaikka.

Tilaa voitaisiin ensinnäkin käyttää nuorison kurssi- ja leiripaikkana. Rakennukset olisi tällöin korjattava ja uusittava majoitustoimintaa silmälläpitäen. Maanviljelystä ja metsänhoitoa tulisi tällöin harjoittaa erillisenä yrityksenä, koska leiri- ja kurssilaisia ei suurestikaan voitaisi käyttää tällaisiin tehtäviin. Maa- ja metsätalouden tuotteet sensijaan voitaisiin osittain käyttää leiri- ja kurssilaisten hyväksi, osittain myydä Hankoon yleiseen kulutukseen. Rakennukset olisivat tällöin käytössä ensisijassa kesäiseen aikaan. Tämänluonteista toimintaa ei häiritsisi kalastus- ja asutustilojen läheisyys. Liikenneyhteydet Helsingistä alueelle olisivat kuitenkin vaikeat. Luontonsa puolesta olisi Bengtsår tähän tarkoitukseen mitä sopivin. Jos tila tulisi palvelemaan nuorisotoimintaa, voitaisiin ehkä pari saarta varata purjehtijoiden ja melojien leiriytymispaikaksi.

Lomakylä.

Bengtsårin tilaa voitaisiin myös ajatella lomakyläksi, lähinnä Helsingin kaupungin vähävaraisia suuriperheisiä ja yksinäisiä äitejä varten. Silloin olisi rakennettava pääasiassa pieniä rakennuksia eri puolille pääsaarta ja nykyinen keskus tulisi palvelemaan vain talouskeskuksena. Maa- ja metsätaloutta olisi tällöinkin hoidettava erillisenä yrityksenä, mutta tuotteet voitaisiin käyttää lomalaisille. Luontonsa puolesta olisi paikka tarkoitukseen erittäin sopiva. Kulkuyhteydet tuottaisivat kuitenkin hankaluuksia. Tällöinkin olisi mahdollisuus varata pari saarta purjehtijoille ja melojille. Käyttöaika olisi vuosittain pitempi kuin edellisessä tapauksessa.

Liite 1.

Komitean mietintö entisen Bengtsårin koulutilan vastaisesta käyttämisestä.

Helsingin Kaupunginhallitukselle.

Bromarvin pitäjässä sijaitsevat Norrgårdin ja Södergårdin tilat eli, kuten niitä yhteisesti nimitetään, Bengtsår ostettiin Helsingin kaupungille vuonna 1908 90,000 mk:n kauppahinnasta. Sen maksamiseen käytettiin pahantapaisten lasten turvakodin perustamista varten kaupungille lahjoitettujen kolmen rahaston varat. Tilalle perustettiin kasvatuslaitos, joka sittemmin muutettiin koulukodiksi, yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevia poikia varten. Laitokseen voitiin sijoittaa 85 poikaa. Laitos oli toiminnassa siihen saakka, kunnes alue Moskovan rauhassa 1940 luovutettiin Neuvostoliitolle.

Norrgårdin ja Södergårdin yhdysviljelyksessä olevat tilat käsittävät yhteensä n. 60 ha peltoa ja viljelyskelpoista maata, n. 438 ha metsä- ja joutomaata sekä n. 942 ha vesialuetta. Vuonna 1935 tehdyn arvion mukaan oli tiloilla yhteensä peltoa n. 41 ha ja luonnonniittyä n. 9 ha.

Tila oli siinä suhteessa sopiva kasvatuslaitokseksi, että ensinnäkin pahantapaisia kaupunkilaispoikia voitiin eristää maalaisympäristöön ja toiseksi heidät voitiin totuttaa terveisiin elämäntapoihin kasvatuksellisen maatalous- ja puutarhatyön avulla.

Toisen sotavaiheen aikana Bengtsårin alue palautettiin kaupungille ja annettiin kiinteistölautakunnan metsätalousosaston hallintoon. Kaupungin halkotoimisto teki sopimuksen sotavahinkoviranomaisten kanssa metsistä hävitetyn puuston ja korsupuiden talteen ottamisesta ja kunnosti hakkuumiesten ja työnjohtajien majoitusta varten vähimmin hävitettyjä rakennuksia. Sodan turmelemista metsistä hakattiin vuoden 1945 loppuun mennessä yhteensä n. 20,000 m³ halkoja, josta määrästä oli korsupuuta puolet. Tilan viljelykset vuokrattiin ensin eräälle hankolaiselle kuorma-ajurille ja sittemmin halkotoimiston työnjohtajalle. Kalavedet vuokrattiin kolmelle paikkakuntalaiselle.

Keväällä 1945 Bengtsårin tila annettiin osittain nuorisotyötoimikunnan käyttöön leiritoimintaa varten, missä tarkoituksessa se oli myöskin kesällä 1946.

Tilan nykyinen kunto.

Helsingin kaupunki sai sodan jälkeen Bengtsårin koulutilan haltuunsa pahoin hävitettynä. Entisen koulukodin rakennukset olivat osaksi kokonaan palaneet, osaksi pahasti vaurioituneet, joten niitä ei ole voitu käyttää asuntotarkoituksiin. Viljelykset olivat kokonaan rappioituneet, kasvaen rikkaruohoa ja ollen pensoittumassa ja paikoitellen täynnä kaikenlaista törkyä. Metsistä oli huomattava osa palanut ja loput oli pahoin hävitetty korsu- ja polttopuuhakkuilla. Keittiö- ja koulurakennuksissa suoritettiin kaupungin toimesta sittemmin aivan välttämättömiä korjaustöitä. Niinpä laitettiin ikkunat ja ovet kuntoon, vesi ja välikattoja paikattiin, koulurakennus katettiin tilapäisesti ja entinen pesutupa kunnostettiin saunaksi. Korjausmenot tekivät 191,000 mk.

Maanlunastuslautakunnan toimenpiteet.

Kysymyksen Bengtsårin koulutilan käytöstä teki ajankohtaiseksi se, että maanlunastuslautakunta kokouksessaan 20. 8. 46 päätti erottaa tilasta 5 kalastustilaa ja 2 asuntoviljelystilaa. Näihin otettaisiin peltoa ja viljelyskelpoista maata yhteensä n. 32 ha ja metsä- ja joutomaata n. 163 ha sekä kalavettä n. 761 ha. Näin tulisi kaupunki menettämään pelto-

Alkoholistiparantola.

Myöskin Luostarikotisäätiö on ilmoittanut olevansa halukas saamaan haltuunsa osan Bengtsårin tilasta perustaakseen sinne alkoholistiparantolan. Tällöin tilan mahdollisuudet eivät tulisi kokonaan käytetyiksi.

Asosiaalisten poikien työsiirtola.

Helsingin kaupungin lastensuojelulaitosten työnjakoa suunnitteleva komitea on mietinnössään ottanut huomioon myöskin Bengtsårin koulutilan käyttämisen lastensuojelu- ja nuorisohuoltotarkoituksiin. Mietinnöstä käy ilmi, että Helsingin kaupungilla ei nykyisin ole mitään mahdollisuuksia sopivasti sijoittaa oppivelvollisuusiän sivuuttaneita laitoshoidon tarpeessa olevia pahantapaisia poikia, joiden kasvatus on jäänyt kovin vaillinaisten toimenpiteiden varaan. Myöskään valtio ei ole tässä suhteessa voinut mainittavassa määrässä helpottaa tilannetta Helsingin kohdalta. Olisi välttämätöntä, että oppivelvollisuusiän sivuuttaneita, suojelukasvatuksellisista syistä yhteiskunnan huostaan otettuja poikia varten ensi tilassa perustetaan koulukoti. Tällaisen koulukodin paikkana Bengtsår on sopiva. Sen viljelyspinta-ala on riittävä tämäntapaista laitosta varten. Paitsi maanviljelystä siellä on mahdollisuus harjoittaa puutarhaviljelystä, karjanhoitoa ja kalastusta. Aluksi olisi perustettava n. 30 pojan työsiirtola, johon voitaisiin sijoittaa sekä suomen- että ruotsinkieliset asosiaaliset pojat. Ilman suurempia rakennus- ja muutostöitä voitaisiin säilyneeseen talousrakennukseen väliaikaisesti sijoittaa 10—15 poikaa ja heitä varten tarvittava henkilökunta.

Edellä mainittu komitea on lisäksi sitä mieltä, että pääsaaresta etäämpänä oleville saarille voitaisiin sijoittaa varttuneemman kaupunkilaisnuorison kesäleiritoimintaa.

Sosiaaliministeriön asianomaiset virkamiehet ovat pitäneet komitean suunnitelmaa erittäin onnistuneena.

Myöskin Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunta on ilmoittanut puoltavansa mainitun komitean mietintöä, koska nykyoloissa ei liene sopivampaa paikkaa oppivelvollisuusiän sivuuttaneiden pahantapaisten poikien työsiirtolaksi saatavissa.

Komitean kanta.

Komitea on harkinnut edellä mainittuja ehdotuksia ja tullut siihen tulokseen, että Bengtsårin entinen koulutila on nuorison kesäleiripaikkana etäinen ja vaikeiden kulkuyhteyksien takana. Sitäpaitsi tilaa voitaisiin nuorisoleiritoiminnan luonteesta johtuen käyttää vain kesäaikana. Samoista syistä se on epäkäytännöllinen myöskin lomakyläksi. Alkoholistiparantolaksi muutettuna tila tulisi myöskin vain osittaiskäyttöön.

Sensijaan suojelukasvatuksellisista syistä yhteiskunnan huostaan otettujen poikien työsiirtolaksi tila sopisi komitean mielestä hyvin. Sen varaamista mainittuun tarkoitukseen puoltavat monet seikat. Ensiksikin kaupungilla on olemassa tässä suhteessa kipeä tarve. Nykyaikaisten kasvatuksellisten periaatteiden mukaan yhteiskunnan huostaan otetut lapset ja nuoret henkilöt on pyrittävä mahdollisimman suuressa määrässä jaoittelemaan älyllisten ja sosiaalisten seikkojen perusteella. Erikoisesti on pidettävä huolta siitä, että pahantapaiset lapset sijoitetaan erilleen käytökseltään moitteettomista, jotka muista syistä ovat joutuneet yhteiskunnan hoidettaviksi. Siitä huolimatta, että tilojen erottamisen jälkeen Bengtsårin kantatila tulee jäämään entistä huomattavasti pienemmäksi, olisi siellä tilaa työsiirtolalle, varsinkin, jos tilaa kehitetään puutarhatilan suuntaan. Puutarhaviljelys

on maamme etelä- ja lounaisosissa muodostunut yhä tärkeämmäksi elinkeinomuodoksi, jolla tuntuu olevan jatkuvan kehittymisen mahdollisuudet. Näin ollen pitäisi nuorilla henkilöillä, joille on annettu puutarhurin koulutus, olla hyvät toimeentulomahdollisuudet sekä itsenäisinä yrittäjinä että toisten palveluksessa. Vaikka Bengtsårin tilojen viljelysmaiden laatu ei olekaan kaikkein paras, on se kuitenkin tyydyttävä ja parempi kuin yleensä sen karussa ympäristössä. Paitsi jo ennen mainittuja maanviljelystä, karjanhoitoa ja kalastusta, voitaisiin tilalla harjoittaa voimaperäistä metsänhoitoa, joka metsien nykyisen huonon kunnon takia olisi välttämätöntä sekä metsätuotteiden hyvän menekin vuoksi mahdollista. Tämä antaisi hoidokeille monenlaista kasvattavaa työtä jatkuvasti.

Edellä olevan lisäksi komitea haluaa kuitenkin kantanaan esittää, että työsiirtolan toimintaa tulee todennäköisesti vaikeuttamaan se seikka, että maanlunastuslautakunnan suunnittelemat asuntoviljelystilat tulevat sijaitsemaan siirtolan välittömässä läheisyydessä. Jo aikaisemmat kokemukset Bengtsårin koulutilalta osoittavat, että alueen muista asukkaista on ollut laitostyölle haittaa. Komitea onkin sitä mieltä, että kantatilaa lähinnä sijaitsevat kaksi suunniteltua asuntoviljelystilaa pitäisi jäädä muodostamatta. Tiedusteltaessa tätä mahdollisuutta on kuitenkin saatu tietää, ettei asutuslautakunnan päätökseen voida saada muutosta.

Edellä olevaan nojautuen komitea ehdottaa,

1) että entisen Bengtsårin koulutilan kantatila luovutettaisiin lastensuojelulautakunnan hallintoon käytettäväksi suojelukasvatuksellisista syistä yhteiskunnan haltuun otettujen poikien työsiirtolaksi;

2) että tilan viljelysmaiden, metsien ja rakennusten välttämättömiin kunnostamis-, raivaus- ja korjaustöihin ryhdytään mahdollisimman pian, jo ennen lopullisen suunnitelman toteuttamista, ottaen huomioon kiinteistötoimiston tilan väliaikaista hoitoa edellä olevassa kohdassa mainittua tarkoitusta varten laatimat suunnitelmat;

3) että tilalle otetaan ensi tilassa hoitaja, joka huolehtii kaupungin eduista ja

4) että nuorisotyötoimikunta saisi entiseen tapaan käyttää tilaa niin kauan, kuin lastensuojelulautakunta sitä pitää mahdollisena.

Helsingissä, joulukuun 3 päivänä 1946.

Väinö V. Salovaara.

Kalle Huhtala. *Torsten Rancken.* *Ragnar Meinander.*

Niko Oksanen. *Eero Koroma.*

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 4

Ehdotus uudeksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan kanssa tehtäväksi työehtosopimukseksi.

Palkkalautakunta on 8. 4. 1944 Khlle lähettänyt oheenliitetyn ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä (liite 2). Palkkalautakunta ilmoittaa (liite 1) puolestaan hyväksyneensä sanotun ehdotuksen lautakunnan kirjelmässä mainitun neuvottelukunnan esittämässä muodossa, yhtyen erimielisyyttä aiheuttaneissa kohdissa kaupungin edustajan kantaan. Koska ilmoituksen mukaan paraikaa yksityisten työnantajain ja sukeltajain välillä käydään neuvotteluja uuden työehtosopimuksen aikaansaamiseksi, palkkalautakunta on ehdottanut 15 §:ään lisättäväksi määräyksen siitä, että jos yksityisten työnantajain sukeltajia koskevaan sopimukseen tehdään muutoksia, saa palkkalautakunta, neuvoteltuaan Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa, tehdä sanottuun pykälään vastaavat muutokset ilman, että sopimusta irtisanotaan. Edelleen palkkalautakunta on ehdottanut 16 §:n 1 mom:n muutettavaksi siten, että palkkalautakunnan päätökseen tyytymätön voi alistaa asian työtuomioistuimen ratkaistavaksi ja että näin ollen pykälän 2 ja 3 momentit poistettaisiin.

Koska sopimusehdotus mahdollisesti voi sisältää sellaisia määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa sosiaaliministeriön palkkaosaston päätösten kanssa, palkkalautakunta on pyytänyt palkkaosastolta lausuntoa ehdotuksesta ja esittänyt, että tämä lausunto asian kiireellisyyden vuoksi lähetettäisiin suoraan Khlle.

Sosiaaliministeriön palkkaosasto ilmoittaa lausunnossaan, että ko. sopimusehdotuksesta voidaan palkkasäännöstelypäätöksen nojalla tehdä seuraavat huomautukset:

1) Sopimuksen 4 §:n 1 momentti olisi muutettava siten, että siitä käy selville palkkataulukossa olevien palkkojen, joista sosiaaliministeriö tulee antamaan erillisen lausunnon, olevan ohjetuntipalkkoja eikä alimpia palkkoja.

2) Sopimuksen 5 §:n 5 momentissa mainittuja ns. prosenttiurakoita, joissa työntekijöille maksetaan 25%:lla korotettua ohjetuntipalkkaa, ei voida palkkasäännöstelypäätöksen vastaisina hyväksyä, joten mainittu prosenttimäärä olisi muutettava 15:ksi tai koko järjestelmä korvattava tuotantopalkkiojärjestelmällä ottaen tällöinkin huomioon, ettei tällä tavoin teetetty työ tule kaupungille kalliimmaksi kuin tuntipalkalkalla teetettävä työ.

Khs huomauttaa, että tässä ehdotuksessa on otettu huomioon uuden työaikalain määräykset, Kvston päätös päivystystyön järjestelystä kaupungin laitoksissa sekä eräät Khn selventävät päätökset ja käytännössä saavutetut kokemukset. Sosiaaliministeriön palkkaosaston lausunnon johdosta olisi 4 §:n 1 mom. muutettava osaston vaatimalla tavalla. Mitä 5 §:n 5 mom:iin tulee, olisi Khn mielestä ns. prosenttiurakkatöissä prosenttimäärä alennettava 25 %:sta 15 %:iin.

Edellä olevaan viitaten kaupunginhallitus esittää, että Kvsto päättäisi

hyväksyä liitteenä 2 olevan ehdotuksen työehtosopimukseksi Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä siten

1) että 4 §:n 1 momentti muutetaan näin kuuluvaksi: »Ohjetuntipalkkoina maksetaan eri ammateissa ja erilaatuisissa töissä sopimuksen allekirjoittajien hyväksymässä erillisessä palkkahinnoittelussa mainitut palkat»;

2) että 5 §:n 5 momentti muutetaan näin kuuluvaksi: »Jos tuntityöntekijä, joka ei ole urakassa mukana, joutuu kiihdyttämään työtahtiaan urakkatyön asettamien vaatimuksien mukaisesti taikka jos voittamattomien vaikeuksien vuoksi ei voida järjestää tavallista urakkatyötä ja asianomaisen laitoksen johtaja katsoo sen työn nopeata suoritusta silmälläpitäen edulliseksi, voidaan järjestää ns. prosenttiurakoita, joissa maksetaan 15 %:lla korotettua ohjetuntipalkkaa, kuitenkin ainoastaan edellytyksellä, ettei prosenttiurakalla teetettävä työ tule kaupungille kalliimmaksi kuin tuntipalkalla teetettävä työ»;

3) että 15 §:ään lisätään näin kuuluva 2 momentti: »Jos tämän työehtosopimuksen voimassa ollessa tehdään muutoksia Suomen Rakennustyönantajaliitto r.y:n ja Suomen Sukeltajain Liiton väliseen yleissopimukseen, saa palkkalautakunta, neuvoteltuaan Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa, tehdä tähän pykälään vastaavat muutokset ilman, että työehtosopimus irtisanotaan»; sekä

4) että 16 §:n 1 momentin loppulause sekä 2 ja 3 mom. korvataan seuraavalla 2 mom:lla: »Riitaisuudet, joista ei täten päästä yksimielisyyteen, voidaan saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi».

Helsingissä 17. 4. 1947.

Vakuudeksi:
Eino Waronen.

Liite 1.

Kaupunginhallitukselle.

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan 13. 11. 1946 hyväksytyn johtosäännön 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaan palkkalautakunta nyttemmin hoitaa kaupunginvaltuuston hyväksymästä työehtosopimuksesta ja sen valmistelusta aiheutuvat tehtävät sekä vahvistaa kaupungin työntekijäin palkkahinnoittelut. Mainittua johtosääntöä vahvistaessaan valtuusto päätti kehoittaa kaupunginhallitusta irtisanomaan työehtosopimuksen eräiden kaupunginhallitukselta palkkalautakunnalle siirrettyjen toimivaltakysymysten takia, tästä aiheutuvien muutosten tekemiseksi niihin. Välittömästi palkkalautakunnan alettua toimintansa se kokouksessaan 18. 2. 1947 hyväksyi ehdotuksen Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa tehdyn työehtosopimuksen irtisanomisesta sekä, siitä huolimatta, että lautakunnan yksityiset jäsenet eivät käytettävissä olleen ajan lyhyyden vuoksi olleet valmiit lopullisesti käsittelemään ehdotusta uudeksi työehtosopimukseksi, vaan varasivat itselleen mahdollisuuden myöhemmin esittää ehdotuksesta eriävät käsityksensä, ehdotti, että mainittu alustava ehdotus ja siinä mainitut muutokset esitettäisiin irtisanomisen yhteydessä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:lle käytävien neuvottelujen pohjaksi. Samalla lautakunta valtuutti puheenjohtajansa lautakunnan puolesta käymään työehtosopimusta koskevia neuvotteluja sekä oikeutti hänet käyttämään näissä neuvotteluissa eri laitosten ja osastojen johtohenkilöitä asiantuntijoina. Kaupunginhallitus hyväksyi lautakunnan ehdotukset kokouksessaan 27. 2. 47. Helmikuun lopussa päättyvän määräajan kuluessa oli myöskin Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. irtisanonut voimassaolleen työehtosopimuksen ja esittänyt oman kirjallisen ehdotuksensa uudeksi työehtosopimukseksi.

Irtisanotun työehtosopimuksen 16 §:ssä edellytetty neuvottelukunta uuden sopimuksen aikaansaamiseksi, mihin Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. oli oman irtisanomisensa yhteydessä ilmoittanut jäsenet, ryhtyi työhönsä 20. 3. 47 ja neuvottelut päättyivät 31. 3. 47.

Neuvotteluissa, joiden pohjana oli kaupunginhallituksen hyväksymä alustava ehdotus, päästiin suurin piirtein yksimielisyyteen uuden työehtosopimuksen sisällöstä. Tämän kirjelmän liitteenä seuraava ehdotus, jonka hyväksymistä palkkalautakunta puolestaan puoltaa, käsittää työehtosopimuksen neuvotteluissa sovitun sanamuodon, lukuunottamatta seuraavassa mainittuja kohtia, jotka ilmaisevat kaupungin edustajan neuvotteluissa hyväksymättä jääneen kannanoton ja joissa Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan edustajat halusivat saada eriävät mielipiteensä kaupunginvaltuuston tietoon.

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. vaati työehtosopimuksen 2 §:n uudeksi 1 momentiksi otettavaksi näin kuuluvan määräyksen: »Uusia työntekijöitä kaupungin palvelukseen otettaessa asetetaan etusijalle ammatillisesti järjestyneet työläiset.» Tätä määräystä kaupungin edustaja ei katsonut voivansa hyväksyä, koska sen lainmukaisuus oli kysymyksenalainen ja koska vastaavaa määräystä ei sisälly mihinkään Suomessa voimassa olevaan työehtosopimukseen.

4 §:n 4 mom. ensimmäisen kappaleen sanamuoto vaadittiin Keskustoimikunnan taholta seuraavan sisältöiseksi: »Lyhytaikaisissa samoinkuin raskaissa ja likaisissa sekä epäterveellisissä töissä maksetaan 15%:lla korotettu palkka.» Kaupungin edustaja ei voinut hyväksyä

sanamuotoa, koska se ei vain poikennut aikaisemman työehtosopimuksen vastaavan kohdan sanamuodosta, vaan oli myös voimassa olevan valtioneuvoston päätöksen vastainen.

5 §:n 2 mom. kohdalla vaadittiin Keskustoimikunnan taholta seuraavan sanamuodon hyväksymistä: »Ellei tällaisia hinnoitteluja ole jollakin alalla olemassa, on sellaisista urakkatöistä sovittava erikseen ennen urakkatyön aloittamista. Tällainen sopimus voidaan tehdä joko suullisesti tai kirjallisesti. Urakkatyön hinnoittelun perustana on pidettävä vähintään 30%:n lisäystä maksettaviin tuntipalkkoihin verrattuna.» Kaupungin edustaja ei voinut hyväksyä ehdotusta, koska se poikkesi valtioneuvoston asiaa koskevan päätöksen sanamuodosta.

5 §:n 5 mom. kohdalla Keskustoimikunnan taholta vaadittiin seuraavan sanamuodon hyväksymistä: »Mikäli jollakin alalla ei työn laadusta tai muista syistä johtuen voida järjestää varsinaista urakkatyötä, järjestetään ns. prosenttiurakoita, joissa urakka-ansioksi lasketaan maksettu tuntipalkka vähintään 30%:lla korotettuna.» Kaupungin edustaja ei pitänyt mahdollisena, että valtion viranomaiset antaisivat suostumuksensa nykyisen työehtosopimuksen tulkintaa pitemmälle menevien määräysten antamiseen po. kysymyksessä.

6 §:n 3 mom. kohdalla Keskustoimikunnan edustajat vaativat hyväksyttäväksi seuraavan sanamuodon: »Työntekijälle, joka kutsutaan ylityöhön jälkeen varsinaisen työajan, suoritetaan korvauksena työmatkoihin käytetyltä ajalta yhden työtunnin palkka 100%:n korotuksin. Jos työntekijä kutsutaan ylityöhön sunnuntaina tai juhlapäivänä, suoritetaan korvauksena työmatkoihin käytetyltä ajalta yhden tunnin palkka 200%:n korotuksin.» Kaupungin edustaja ei pitänyt mahdollisena suostua ehdotukseen, koska matkoihin käytettyä aikaa ei voitu rinnastaa varsinaiseen työaikaan.

Edellisessä esitettyjen erimielisyyksien lisäksi Keskustoimikunnan taholta nimenomaan haluttiin huomauttaa siitä, että se olisi pitänyt tärkeänä sellaisen lisäyksen aikaansaamista 11 §:n 3 mom:iin, että jos työntekijän täytyy jostakin syystä olla itsenäisyyspäivänä työssä, hänelle maksetaan siitä palkallisen vapaapäivän korvauksen lisäksi mitä työaikalaki määrää pyhä- ja ylityöstä. Keskustoimikunnan taholta myönnettiin, ettei vaatimuksella ollut perustusta laissa, mutta pidettiin kuitenkin tärkeänä saattaa esitetty kanta päättävien viranomaisten tietoon. Edelleen on Keskustoimikunnan taholta pöytäkirjan tarkistuksen yhteydessä huomautettu, että se olisi toivonut 5 §:n 3 mom. sanamuodon muuttamista Keskustoimikunnan alustavan ehdotuksen mukaisesti näin kuuluvaksi: »Jos urakkatyötä suorittava työntekijä joutuu odottamaan työaineita tai muutoin hänestä itsestään riippumattomista syistä olemaan työttömänä, on hänelle sinä aikana järjestettävä muuta hänen ammattiaan vastaavaa urakka- tai tuntityötä ja maksetaan hänelle siitä hänen omassa ammatissaan hänen urakka-ansiotaan vastaava palkka, joka maksetaan myöskin urakan yhteydessä ja aikana tehdystä tuntityöstä. Siinäkin tapauksessa, jos muuta työtä ei voida järjestää, maksetaan odotusajalta urakassa saadun keskiansion mukainen palkka.»

Palkkalautakunta, joka erimielisyyttä aiheuttaneissa kohdissa yhtyy kaupungin edustajan kannanottoihin, on puolestaan pitänyt suotavana, että työehtosopimuksen 15 §:ään liitettäisiin uusi näin kuuluva 2 mom.: »Jos tämän työehtosopimuksen voimassaollessa tehdään muutoksia Suomen Rakennustyönantajaliitto r.y:n ja Suomen Sukeltajain Liiton väliseen yleissopimukseen, saa palkkalautakunta, neuvoteltuaan Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa, tehdä tähän pykälään vastaavat muutokset, ilman että työehtosopimus irtisanotaan.» Edelleen palkkalautakunta on ollut sitä mieltä, että 16 §:n 1 mom. loppulause sekä 2 ja 3 mom. olisi työtuomioistuimen perustamisen jälkeen korvattava seuraavalla 2 mom:lla: »Riitaisuudet, joista ei täten päästä yksimielisyyteen, voidaan saattaa työtuomioistuimen ratkaistaviksi».

Ilmoittaen, että palkkalautakunta on pyytänyt sosiaaliministeriön palkkaosastolta suoraan Khlle osoitetun lausunnon liitteenä seuraavasta ehdotuksesta, se puolestaan esittää, että oheellinen ehdotus työehtosopimukseksi saatettaisiin edellämainituin tavoin muutettuna kaupunginvaltuuston asianmukaisesti hyväksyttäväksi.

Työehtosopimusneuvotteluissa laaditut, molempien asiapuolien edustajain allekirjoittamat pöytäkirjat oheenliitetään.[1])

Helsingissä, 8. 4. 1947.

Palkkalautakunnan puolesta:

R. Granqvist.

Georg Brotherus.

---

[1]) Pöytäkirjoja ei ole painettu.

Liite 2.

Työehtosopimus

Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä.

1 §. Sopimuksen voimassaoloalue.

Tämä sopimus on voimassa Helsingin kaupungin eri *lauta- ja johtokuntien* alaisissa töissä kaupungin alueella, *niin myös kaupungin alueen ulkopuolella suoritettavissa kaupungin töissä mikäli kysymys on kaupungista sinne siirretyistä työntekijöistä,* elleivät valtioneuvoston määräykset työttömyyden torjumiseksi järjestettävistä töistä muuta edellytä.

Sopimus ei kuitenkaan koske kiinteistötoimiston maa- ja metsätalousosastojen töissä olevia työntekijöitä.

2 §. Työhön ottaminen ja siitä erottaminen.

Työhön ottamisesta ja *siitä* erottamisesta on voimassa mitä laeissa ja asetuksissa sekä vahvistetuissa työsäännöissä on *säädetty tai* määrätty.

Jos työntekijä katsoo *tulleensa erotetuksi* ilman pätevää syytä eikä asiaa ole saatu järjestetyksi hänen saatettuaan sen asianomaisen laitoksen tai viraston päällikön tutkittavaksi, hän saa saattaa asian sopimuksen tehneen keskustoimikunnan välityksellä sen *lauta- tai johtokunnan* käsiteltäväksi, *jonka alaisena työ suoritetaan.* Kuultuaan keskustoimikuntaa asianomainen *lauta- tai johtokunta* päättää asiasta.

Jos työstä erottaminen raukeaa, saa työntekijä täyden palkan siltä ajalta, minkä hän on ollut estettynä olemasta työssä.

3 §. Työaika.

Pisin varsinainen työaika on 8 tuntia päivässä, paitsi lauantaisin ja *kirkollisten* juhlapäivien *sekä vapun- ja itsenäisyyspäivien* aattoina, jolloin työaika on, mikäli työsäännöissä ei toisin määrätä, 6½ tuntia.

Työt aloitetaan yksivuorotyössä yleensä kello 7 ja lopetetaan kello 16, paitsi lauantaisin ja juhlapäivien aattoina, jolloin ne lopetetaan kello 14. Joulu- ja juhannusaattoina päättyy varsinainen työaika kello 12. Mikäli työn laatu *sitä* vaatii, voidaan työn alkamis- ja päättymisaika määrätä toisinkin sopimuksen allekirjoittajien siitä keskenään sovittua.

Ruokailuaika on yksi tunti, paitsi lauantaisin ja juhlapäivien aattoina, jolloin se on, ellei työsäännöissä toisin määrätä, ½ tuntia. Aamu- ja iltapäivisin pidettävä *enintään 15 minuutin pituinen* kahvitauko luetaan työaikaan kuuluvaksi.

4 §. Tuntityöt.

Alimpina palkkoina maksetaan eri ammateissa ja erilaatuisissa töissä *sopimuksen allekirjoittajien hyväksymässä erillisessä* palkkahinnoittelussa mainitut palkat.

Jos *muu työntekijä kuin* sukeltaja siirretään kesken jatkuvaa (*poist.*) työtään johonkin (*poist.*) halvempipalkkaiseen työhön, maksetaan hänelle *hänen* oman *työnsä mukainen* palkka *kuluvan* ja kahden sitä seuraavan tiliviikon ajalta, mikäli ei nykyisen käytännön mukaisesti ole toisin sovittu tai sovita. Jos työntekijä siirretään *omaa ammattiaan* korkeampipalkkaiseen työhön, maksetaan hänelle heti tähän työhön kuuluva palkka.

Mikäli työntekijän tehtäviin kuuluu useampien eri lailla palkattujen töiden suorittaminen *eikä* työntekijä joudu pitkäksi aikaa tekemään samaa, määrätyn palkkaista työtä, maksetaan hänelle palkka, joka suunnilleen on hänen suorittamiinsa *töihin* kuuluvien palkkojen keskiarvo, *mistä kuitenkin voidaan* poiketa joko ylös- tai alaspäin siitä riippuen, kuuluuko työntekijän tehtäviin yleensä enemmän korkeampipalkkaisen vaiko halvempipalkkaisen työn suorittamista.

Lyhytaikaisissa samoin kuin erittäin raskaissa ja erittäin likaisissa sekä epäterveellisissä töissä on työnantajalla oikeus maksaa enintään 15%:lla korotettua palkkaa, mikäli lisäystä ei ole palkkahinnoittelussa jo otettu riittävässä määrässä huomioon. Milloin tällaisista töistä maksettavista palkoista on vakiintuneen tavan mukaisesti voimassa olevissa sopimuksissa toisin määrätty, noudatettakoon kuitenkin näitä sopimuksia.

Niissä töissä, joita palkkahinnoittelussa ei ole mainittu, suoritetaan *asianomaisessa* ammatissa yleensä maksettava palkka.

5 §. Urakkatyöt.

Urakkatyössä noudatetaan soveltuvin osin niitä työhinnoitteluja, jotka sisältyvät Helsingin *kaupungissa* voimassa oleviin, yksityisten työnantajajärjestöjen ja asianomaisten työväenjärjestöjen välisiin työehtosopimuksiin tai muihin urakkapalkkoja koskeviin sopimuksiin.

Ellei tällaisia hinnoitteluja ole jollakin alalla olemassa, on sellaisista urakkatöistä sovittava erikseen ennen (*poist.*) työn aloittamista. Tällainen sopimus voidaan tehdä joko suullisesti tai kirjallisesti. Urakkatyön hinnoittelun perustana on *oleva, että työntekijän urakka-ansio nousee normaalisella urakkatyövauhdilla 30 % ohjetuntipalkkoja korkeammaksi ja kasvaa työnsuorituksen tai työtehon lisääntyessä vähintään samassa suhteessa.*

Jos urakkatyötä suorittavan työntekijän on pakko odottaa työaineita tai jos hän, hänestä itsestään riippumattomasta syystä, muuten tulee estetyksi jatkamasta urakkatyötään, on hänelle järjestettävä työtä tuntipalkalla. Tästä työstä on hänelle maksettava hänen ammattiinsa kuuluva *ohje*tuntipalkka 15%:lla korotettuna.

Niille työntekijöille, joille ei heidän työalallaan yleisesti vallitsevan tavan mukaisesti voida järjestää urakkatyötä, voidaan maksaa enintään 15 %:lla korotettua ohjetuntipalkkaa.

Jos tuntityöntekijä, joka ei ole urakassa mukana, joutuu kiihdyttämään työtahtiaan urakkatyön asettamien vaatimuksien mukaisesti, taikka jos voittamattomien vaikeuksien vuoksi ei voida järjestää tavallista urakkatyötä ja asianomaisen laitoksen johtaja katsoo sen työn nopeata suoritusta silmälläpitäen edulliseksi, voidaan järjestää ns. prosenttiurakoita, joissa maksetaan 25 %:lla korotettua ohjetuntipalkkaa, kuitenkin ainoastaan edellytyksellä, ettei prosenttiurakalla teetettävä työ tule kaupungille kalliimmaksi kuin tuntipalkalla teetettävä työ.

Työntekijöillä tai heidän luottamusmiehillään on oikeus olla läsnä tilaisuuksissa, joissa mitätaan, punnitaan tai muuten lasketaan urakkatyön tulos ja tutustua sitä koskeviin asiakirjoihin.

6 §. Ylityöt ja sunnuntaityöt.

Ylityöksi luetaan varsinaisen työajan *lisäksi* suoritettu työ siinäkin tapauksessa, että työpäivä on 8 tuntia lyhyempi. *Ylityöstä suoritetaan korotettu palkka sen mukaan kuin laissa on lähemmin säädetty.* Lauantaisin ja (*poist.*) juhlapäivien aattoina, jolloin varsinainen työaika päättyy kello 14 tai kello 12, maksetaan tämän jälkeen suoritetusta *ylityöstä kuitenkin heti* 100%:lla korotettu palkka.

Ylityön tulee, mikäli mahdollista *liittyä välittömästi varsinaiseen työaikaan.* Jos työntekijä kutsutaan ylityöhön, joka aloitetaan aikaisintaan yhtä tuntia myöhemmin, maksetaan hänelle heti 100%:lla korotettu palkka.

Työntekijälle, joka kutsutaan ylityöhön aikaisintaan 5 tuntia jälkeen varsinaisen työajan tai sunnuntaina, suoritetaan korvauksena työmatkoihin käytetystä ajasta yhden työtunnin palkka 100%:n korotuksin.

Jos urakkatyötä vaaditaan tehtäväksi ylityönä, on ylityöajalta urakkahinnan lisäksi maksettava ylityökorvausta urakkahinnan mukaan määräytyvän tuntipalkan mukaan.

Sunnuntaityöstä maksetaan korotettua palkkaa niinkuin siitä laissa on säädetty.

7 §. Päivystystyöt.

Jos työntekijän on sopimuksen mukaan oleskeltava työnantajan määräämässä työ- tai muussa paikassa taikka asunnossaan, josta hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön, on hänelle tällaisesta varallaoloajasta suoritettava laissa säädelty korvaus.

Kaupunki on oikeutettu järjestämään myös sellaista päivystystä, jonka aikana työntekijä voi asianomaisen lauta- tai johtokunnan päättämissä puitteissa vapaasti valita olinpaikkansa, mutta on velvollinen ilmoittamaan työnantajalleen, missä hän on tavattavissa. Työntekijälle on suoritettava enintään yhdestä viidenneksestä tällaista varallaoloaikaa hänen yksinkertaisen tuntipalkkansa mukaan lasketlu korvaus.

Sellaisesta päivystyksestä, jota jo ennen tämän työehtosopimuksen voimaantuloa on suoritettu, on työntekijä oikeutettu saamaan ainakin niin suuren korvauksen, että se vastaa hänelle päivystyksestä aikaisemmin tulleita etuja.

8 §. Oppilaat, apu- ja ammattityöntekijät.

Oppilaisiin sovelletaan (*poist.*) oppisopimuslain määräyksiä ja oppiajan pituuden suhteen noudatetaan kauppa- ja teollisuusministeriön (*poist.*) antamia *määräyksiä* oppiajoista eri ammateissa ja ammattihaaroissa. Kaupunki järjestää *mahdollisuuksien mukaan* oppilaille tietopuolista koulutusta Helsingin yleisissä ammattikouluissa oppisopimuksen tekemisen jälkeen.

Kaksivuotisen ammattikoulun käynyt oppilas on oikeutettu lukemaan *oppiaikana* hyväkseen yhden vuoden *lukuajastaan*.

Oppila*an* (*poist.*) peruspalkka *nousee kaksi kertaa vuodessa tasaisesti siten, että se oppiajan päättyessä vastaa oppilaan korkeinta palkkaa.*

Ammattimiehen apulaisena työskentelevä *täysi-ikäinen* työntekijä saa vähintään kaupungin palkkahinnoittelun mukaisen apumiehen palkan.

Opin suorittanut tai ammattimiehen apulaisena neljä vuotta työskennellyt työntekijä saa nuoremman ammattimiehen palkan sekä kolme vuotta nuorempana ammattimiehenä työskennellyt työntekijä vanhemman ammattimiehen palkan.

Kaupungin palveluksessa tai aikaisemmin muualla samassa ammatissa työskennelty aika otetaan lyhentämättömänä huomioon oppi- tai ammattivuosia laskettaessa.

Liikennelaitoksen rataosastolla yhden vuoden ratatyöntekijän apulaisena työskennellyt saa nuoremman ratatyöntekijän palkan sekä yhden vuoden nuorempana ratatyöntekijänä työskennellyt vanhemman ratatyöntekijän palkan.

9 §. Työmatkat.

Kaupunki järjestää mahdollisuuksien mukaan *työntekijäin kuljetuksen työnjohdon ja työntekijäin luottamusmiesten sopimista paikoista* niille työmaille, joiden läheisyyteen liikennelaitoksen raitio- tai omnibusvaunuilla ei pääse. Lähtö kokoontumispaikoista työmaille tapahtuu aikaisintaan 15 minuuttia ennen työajan alkamista ja paluumatka työmaalta siten, että saapuminen kokoontumispaikalle tapahtuu viimeistään 15 minuuttia työajan päättymisen jälkeen. Milloin työ suoritetaan saarissa, joihin työntekijät on kul-

jetettava laivalla, lasketaan työaika kuitenkin alkavaksi lähdöstä kaupungin rannasta ja päättyväksi kaupungin rantaan.

Mikäli tällaista kuljetusta ei kaupungin toimesta järjestetä, korvataan työntekijöille työnjohdon osoittaman kulkuneuvon käyttämisestä johtuvat matkakustannukset kaupungin keskuksesta työpaikalle (*poist.*).

Jos työntekijä joutuu varsinaisen työajan jälkeen tai ennen sitä autovaurion tai muun sellaisen syyn johdosta menemään korjausvaunulla toiselle paikkakunnalle tai siltä palaamaan, maksetaan hänelle palkkaa sen mukaan kuin ylityöstä on määrätty.

Kaupungin asioissa matkustavat työntekijät saavat matkakorvausta ja päivärahaa Helsingin kaupungin matkustussäännön III luokan mukaan.

10 §. Palkanmaksu.

Työpalkat maksetaan kerran viikossa työaikana. Jos palkanmaksu sattuu pyhäpäiväksi, maksetaan palkat edellisenä arkipäivänä. Samoin maksetaan palkka urakkatyöstä laskettuna suhteellisesti urakan hintaan, mikäli se teknillisesti on mahdollista. Muussa tapauksessa lasketaan urakkapalkka työhön käytetyn tuntimäärän ja vastaavasta työstä sovitun tuntipalkan mukaan. Mahdollinen ylijäämä urakan hinnasta maksetaan, mikäli mahdollista, vähintään kerran kuukaudessa ja viimeinen erä työn valmistuttua, jolloin myös tarkistus on toimitettava.

Palkanmaksun yhteydessä on työntekijöille annettava joko tilipussin sisällä tai sen päälle kiinnitettynä lappu, josta selviää suoritettu tuntimäärä, tuntipalkka, mahdollinen ylityötuntimäärä, urakkatyö sekä mahdolliset palkanpidätykset eri tarkoituksiin.

11 §. Työntekijäin erinäiset etuisuudet.

Vuosiloman suhteen on voimassa, mitä *siitä* työntekijäin vuosilomalaissa ja kaupunginvaltuuston vahvistamassa kaupungin työntekijäin lomasäännössä on määrätty.

Tapaturmakorvaukset, sairaus- ja hautausavustukset sekä eläkkeet myönnetään työntekijöille voimassaolevien lakien ja kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti.

Vapunpäivä ja itsenäisyyspäivä kello 0:sta kello 24:ään pidetään työntekijäin vapaapäivinä (*poist.*).

Suojapukuja ja työrukkasia annetaan mahdollisuuksien mukaan *työntekijäin käytettäviksi* sellaisissa töissä, joissa vaatteiden ym. välineiden kuluminen tai likaantuminen on tavallista suurempi. Samaten voidaan luovuttaa kumisaappaita, milloin on kysymyksessä vetiset ja erityisen likaiset työt. Sellaisissa töissä, jotka on ulkosalla suoritettava sateesta huolimatta, hankkii kaupunki, mikäli mahdollista, sadetakit tai -puvut. Täten kaupungilta saamansa varusteet työntekijät ovat velvolliset luovuttamaan iltaisin takaisin työmaalle, joten niitä ei saa ottaa yksityiskäyttöön. Sellaisia työntekijöitä, joille ei ole edellämainittuja esineitä kaupungin puolesta annettu käytettäväksi, voidaan avustaa siten, että heille asianomaisen viraston tai laitoksen välityksellä anotaan näiden tarvikkeiden ostolupia kansanhuoltoviranomaisilta, jolloin myönteisessä tapauksessa asianomaiset työntekijät itse saavat ostaa ne luovuttamalla vaadittavat vaatetuskortin pisteet. Virastojen ja laitosten päälliköiden on, neuvoteltuaan asiasta *pääluottamusmiehen* kanssa, ratkaistava, mikä työ on laadultaan sellaista, että siinä ylläolevien yleisperusteiden mukaan olisi työntekijöille annettava kaupungin puolesta ko. suojavälineet.

Omia työkalujaan käyttämään joutuville työntekijöille suoritetaan siitä kohtuullinen korvaus yksityisten työnantajain ja työntekijäin järjestöjen välisten sopimusten mukaisesti, *kuitenkin siten, että tällaisen korvauksen tilitys aina tapahtuu kuukausittain. Jos työntekijä kaupungin työssä joutuu työnjohdon määräyksestä käyttämään omaa polkupyöräänsä, sovittakoon siitä suoritettavasta kohtuullisesta korvauksesta.*

Liikenne- ym. laitosten työntekijöillä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa olleet erinäiset etuisuudet säilytetään edelleen *voimassa.*

Raskaana olevaa työntekijää ei saa pitää raskaissa töissä neljän kuukauden aikana välittömästi ennen synnytystä. Jos kevyempi työ on halvemmin palkattua, maksetaan työntekijälle hänen aikaisempi palkkansa.

Työntekijää ei saa pitää liikennelaitoksen lumiauran päällä talvisin neljää tuntia pitempää aikaa yhtäjaksoisesti.

Työntekijäin ammatillista järjestäytymistä ei työnantajan puolelta saa loukata.

Jos jollakin laitoksella satunnaisen työnvähyyden takia on liikaa työvoimaa, siirretään työntekijöitä sellaisille kaupungin laitoksille, joissa on työvoiman puutetta.

12 §. Ruokailu-, puku- ja pesusuojat.

Työmaalle on, ellei se ole pieni ja laadultaan tilapäinen, kaupungin toimesta järjestettävä työntekijäin ruokailua ja vaatteiden säilytystä varten tarkoitustaan vastaavat, sateenpitävät suojat, jotka kylmänä vuodenaikana ja sadeilmoilla on pidettävä lämpiminä. Työpaikan pienuudesta ja tilapäisyydestä päättää työnjohto neuvoteltuaan asianomaisen luottamusmiehen kanssa. Kullekin työpaikalle on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä tarpeelliset pesulaitteet ja puhdistusaineet peseytymistä varten.

Milloin työpaikalla on työssä sekä miehiä että naisia ja työ on siksi likaista, että sen päätyttyä työntekijäin on vaihdettava vaatteita ja peseydyttävä, on miehille ja naisille erikseen järjestettävä peseytymis- ja pukeutumissuoja. Erittäin likaisissa töissä oleville työntekijöille varattakoon peseytymistä varten 15 minuuttia ennen työajan päättymistä. Ruokailu- ja pesusuojia ei saa käyttää varastosuojina.

13 §. Luottamusmiehet.

Tämän sopimuksen allekirjoittaneella keskustoimikunnalla on oikeus asettaa jokaiselle työpaikalle työpaikan työntekijöistä valittu luottamusmies valvomaan työntekijäin oikeuksia ja sitä, ettei kummankaan sopimuspuolen taholta rikota tämän sopimuksen määräyksiä eikä hyviä tapoja.

Keskustoimikunnalla on niinikään oikeus valita jokaiseen laitokseen tämän työntekijäin keskuudesta *pää*luottamusmies, jonka valinnasta on kirjallisesti ilmoitettava laitoksen johtajalle. *Pää*luottamusmiehellä on oikeus hänen tehtäviinsä kuuluvissa asioissa käydä työaikana laitoksen työpaikoilla *ilmoitettuaan työpaikkansa työnjohtajalle minne hän lähtee,* sekä tästä sopimuksesta johtuvien asioiden järjestelyä varten eri virastoissa.

Kaupunki korvaa sen ansion, jonka luottamusmiehet menettävät toimiessaan työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa tai työnantajan toimeksiannosta muualla siten, että heidän palkkansa luottamustyön tehtävien suorittamiseen käytetyltä ajalta lasketaan sen suuruiseksi, kuin minkä he, jos he olisivat suorittaneet varsinaista työtään, samana aikana olisivat todennäköisesti ansainneet tai, milloin tätä ansiota ei voida arvioida, muiden vastaavana aikana samaa tai lähinnä samaa työtä suorittaneiden työntekijäin keskimääräisen tuntiansion suuruiseksi. Jos pääluottamusmies suorittaa työnantajan toimeksiantoja varsinaisen työajan jälkeen, maksetaan näin menetetystä ajasta ylityökorvaus.

Luottamusmiehiä älköön *tässä ominaisuudessaan* vieroksuttako tai siirrettäkö ilman pätevää syytä toiselle työpaikalle, älköönkä luottamusmies puolestaan esiintykö häiritsevästi.

14 §. Hyvityssakot ja vahingonkorvaukset.

Allekirjoittaneet sopimuspuolet eivät vastaa sellaisista rikkomuksista tätä sopimusta vastaan, joita ne eivät ole itse aiheuttaneet.

Voimassa olevan työehtosopimuslain edellyttämiä hyvityssakkoja ei mahdollisen rikkomuksen sattuessa käytetä.

15 §. Sukellustyöt.

Sukellustöissä on lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:

a) Sukellustyön raskauden ja erikoisuuden (paineenalaisena työskentely) vuoksi on sukeltajalla oikeus ennen ruokailua ja samoin ruokailun jälkeen sekä tarpeen vaatiessa useamminkin käydä lepäämässä ylhäällä ja hengittämässä raitista ilmaa vähintään puolen tunnin ajan. Edellämainittuja lepoaikoja, *jotka kuuluvat palkalliseen työaikaan*, käytetään sukellussyvyyden ollessa 0—10 metriä.

b) Pukeutumis- ja riisuutumisaika on sukeltajalla vähintään ½ tuntia ja lasketaan se palkalliseen työaikaan kuuluvaksi. Pukeutumista ja riisuutumista varten tulee työpaikan läheisyydessä olla lämmin, puhdas ja riittävän tilava huone.

c) Sukeltajan apulaisena toimivan merkinantomiehen tulee olla ammattiinsa perehtynyt. Yleisenä sääntönä on pidettävä, että sukeltaja itse saa valita merkinantomiehen, jonka huostaan hän henkensä uskoo, kaupungin palveluksessa olevista työntekijöistä.

d) Jos sukellustyö työnantajasta tai voittamattomista luonnonesteistä riippuen keskeytyy, tulee sukeltajan saada neljältä seuraavalta päivältä täysi palkka ja sitä seuraavalta ajalta, siihen asti kunnes sukellustyö jälleen jatkuu, 65% sukelluspalkasta.

e) Sukellustyön raskauden takia ei urakkatöitä pidetä suositeltavina.

f) Sukellussyvyyden ollessa 0—10 metriä on sukellustyöaika veden alla 5 tuntia päivässä. Palkka lasketaan kuitenkin 8 tunnin mukaan, koska loppuaika kuluu pukeutumiseen ja riisuutumiseen ja lepotaukoihin, joista edellä kohdassa *a*) on mainittu. Sukellussyvyyden kasvaessa noudatetaan sukelluksissa oloaikoja Haldanen taulukon n:o 1 mukaan, eli 10—15 m 4 tuntia 30 minuuttia, 15—17 m 4 tuntia, 17—18 m 3 tuntia 30 minuuttia, 18—20 m 3 tuntia jne. Edelläolevia sukellus- samoin kuin taulukossa olevia nousuaikoja on ehdottomasti noudatettava, koska sukellusaikojen pitentäminen ja nousuaikojen lyhentäminen on edesvastuutonta leikkiä kuolemalla.

g) Virtaavissa vesissä, joissa sukeltaja ei voi työskennellä normaalisti joko huonon suojapadon tai kovan virran vuoksi, olkoon sukeltajan työaika 4 tuntia päivässä, *vaikka* palkka lasketaan 8 tunnin mukaan.

h) Työnantaja ei saa opettaa eikä sallia sukeltajaharjoittelijoita, ellei heillä ole laivaston sukeltajakurssin todistusta tai *ellei* opettajana toimi täysin ammattitaitoinen sukeltaja.

16 §. Sopimuksen tulkinta ja riitaisuudet.

Työehtosopimuksen soveltamista ja tulkintaa koskevien erimielisyyksien syntyessä sopivat asiasta *ensisijaisesti* asianomaisten laitosten johtajat ja allekirjoittaneen keskustoimikunnan edustajat. Elleivät nämä pääse yksimielisyyteen, ratkaisee asian *palkkalautakunta. Palkkalautakunnan* päätökseen tyytymätön voi alistaa asian sovinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Sovinto-oikeus kokoonpannaan siten, että *palkkalautakunta* ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. valitsevat kumpikin yhden jäsenen ja nämä kaksi yhdessä kolmannen sovinto-oikeuden puheenjohtajaksi. Elleivät he sovi puheenjohtajan valinnasta, määrää sosiaaliministeriö puheenjohtajan.

Sovinto-oikeuden jäsenet on valittava neljäntoista vuorokauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin vaatimus sovinto-oikeuden asettamisesta kirjallisesti tehtiin, liittämällä vaatimukseen ilmoitus omasta välimiehestä ja käsiteltävästä asiasta. Puheenjohtaja valittakoon viiden vuorokauden kuluessa välimiesten vaalista. Sovinto-oikeuden on kokoon-

nuttava käsittelemään riidanalaista asiaa viiden vuorokauden kuluessa puheenjohtajan valitsemispäivästä lukien. Jos vastapuoli kieltäytyy valitsemasta sovinto-oikeuden jäsentä tai viivyttää valitsemista yli neljäntoista vuorokauden siitä, kun vaatimus tehtiin, voi se, joka vaatimuksen sovinto-oikeuden asettamisesta on tehnyt, asettaa myös toisen jäsenen. Sovinto-oikeuden tuomio, jonka tulee sisältää myös lausunto sovinto-oikeuden kustannuksista sekä oikeudenkäyntikuluista, on heti lainvoimainen ja voidaan panna täytäntöön, niinkuin ulosottolain 3 luvun 16 §:ssä säädetään. Allekirjoittamalla tämän työehtosopimuksen sen allekirjoittajat ovat sitoutuneet alistumaan näin kokoonpannun sovinto-oikeuden päätökseen olematta oikeutettuja saattamaan riitaa tuomioistuimen uudelleen tutkittavaksi.

17 §. Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen.

Tämä sopimus tulee voimaan *toukokuun 1 päivänä 1947* ja päättyy 1 päivänä toukokuuta *1948*, josta päivästä lähtien se kuitenkin jatkuu edelleen yhden vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään kahta kuukautta ennen sen *päättymistä* ole jommankumman asianomaisen puolelta irtisanottu.

Joka sopimuksen irtisanoo, antakoon vastapuolelle kirjallisesti täydelliset muutosehdotuksensa. Asianomaiset ovat velvolliset irtisanomisen tapahduttua viipymättä valitsemaan jäsenet erityiseen neuvottelukuntaan, jonka tulee heti ryhtyä työhön uuden sopimuksen aikaansaamiseksi, mikä on alistettava kaupunginvaltuuston ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan vahvistettavaksi.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 5

Helsingin kaupungin tilintarkastajien kertomus vuoden 1946 tilintarkastuksesta.

Helsingin kaupunginvaltuusto valitsi 9 päivänä tammikuuta 1946 vuoden 1946 hallinnon ja tilien tarkastajiksi kansanedustaja Lauri Myllymäen, kivityömies Vilho Riipisen, filosofian maisteri August Aleniuksen, filosofian tohtori Keijo Alhon, filosofian maisteri T. A. Wiherheimon, konsuli Arvi Raikkalan, filosofian maisteri Arthur Edbergin, kauppatieteiden kandidaatti Stig Colliander in, kauppatieteiden kandidaatti Svante Kihlmanin, kamreeri Uuno Ahon, sihteeri Veikko Kanervan ja pankinjohtaja Väinö V. Sipin sekä varatilintarkastajiksi tuomari Niilo Lahtisen, postivirkailija Eino Liikkasen, kirjanpitäjä Silja Mäntykosken, johtaja Armas Lassilan, varatuomari Lennart Ahvan, kauppatieteiden kandidaatti Tyko Vanhalan, kauppatieteiden kandidaatti Lennart Henriksonin, isännöitsijä Johan Sandqvistin, diploomiekonomi C. G. Weckmanin, tarkastaja Hemming Träskvikin, johtaja Yrjö Iharin ja pankinjohtaja Kaaperi Kivialhon.

Tilintarkastajat kokoutuivat 1 päivänä helmikuuta 1946 suorittamaan niitä järjestäytymistoimia, joita kaupunginvaltuuston 18 päivänä joulukuuta 1935 vahvistama tilintarkastajain johtosääntö edellyttää, ja valitsivat puheenjohtajakseen pankinjohtaja Sipin, varapuheenjohtajakseen kansanedustaja Myllymäen ja sihteerikseen sihteeri Kanervan.

Kuten aikaisemminkin ovat tilintarkastajat jakautuneet jaostoihin, joista jokainen on saanut tehtäväkseen perehtyä määrättyihin hallinnonhaaroihin ja laitoksiin. Jaostot ovat olleet seuraavat:

I jaosto, johon ovat kuuluneet tilintarkastajat Colliander, Riipinen ja Wiherheimo, viimeksimainittu jaoston esimiehenä, on tarkkaillut asioita, jotka koskevat kiinteistöhallintoa, urheilua ja retkeilyä, yleisiä töitä, liikenneoloja ja huoneenvuokralautakuntaa.

II jaosto, johon ovat kuuluneet tilintarkastajat Alenius, Sipi ja Edberg, viimeksimainittu jaoston esimiehenä, on tarkkaillut asioita, jotka koskevat teknillisiä laitoksia, liikennelaitosta, satamia, palotointa, teurastamoa, puhtaanapitoa, palkkoja ja eläkkeitä koskevia periaatteellisia kysymyksiä, virka-, palkka- ja eläke- sekä työntekijäin sosiaalisia etuja koskevien säännösten soveltamista.

III jaosto, johon ovat kuuluneet tilintarkastajat Aho, Alho ja Kanerva, viimeksimainittu jaoston esimiehenä, on tarkkaillut asioita, jotka koskevat sairaaloita, terveydenhoitoa, kansakoulujen johtokuntia, ammattiopetusta, työväenopetusta, kotitalousneuvontaa, kaupunginkirjastoa, raittiustoimintaa, kaupunginmuseota, kaupunginorkesteria ja muita sivistyslaitoksia.

IV jaosto, johon ovat kuuluneet tilintarkastajat Kihlman, Raikkala ja Myllymäki, viimeksimainittu jaoston esimiehenä, on tarkkaillut asioita, jotka koskevat huoltotointa, lastensuojelua, lastentarhoja, työttömyyden vastustamistoimenpiteitä, työnvälitystä, oikeusaputoimistoa, poliisilaitosta, sotilasmajoitusta, väestönsuojelua, halkotoimistoa, Helsingin Polttopuukeskusta, elintarvikekeskusta ja kansanhuoltoa.

V jaosto, johon ovat kuuluneet tilintarkastajat Edberg, Kanerva, Myllymäki, Wiherheimo ja Sipi, viimeksimainittu jaoston esimiehenä, on tarkkaillut asioita, jotka koskevat kaupungin rahatointa ja rahatoimistoa, talousarvioehdotuksen laatimista, verotusvalmistelua, revisiolaitosta, maistraattia, raastuvanoikeutta, syyttäjistöä, ulosottolaitosta, holhoustointa ja niitä muita aloja, joiden tarkkailua ei ole erityisesti annettu minkään muun jaoston tehtäväksi.

Tilintarkastaja Riipinen ei yleisten töiden lautakunnan jäsenenä ole ottanut osaa sanottua lautakuntaa koskevien asioiden johdosta tehtyihin tilintarkastajien päätöksiin.

Kaupungin hallinnon tarkastus.

Kaupungin hallintoa tarkastaakseen tilintarkastajat ovat saaneet käytettäväkseen kaupunginhallituksen ja eri lautakuntien vuoden varrella pitämien kokousten esityslistat sekä muita haluamiaan kaupungin hallintoa koskevia asiakirjoja. Vuoden aikana on kaupungin tilastojulkaisuna painosta ilmestynyt rahatoimiston kertomus kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1945.

Kaupungin tilinpäätös vuodelta 1946 valmistui maaliskuun lopussa 1947. Revisiotoimiston kertomus vuodelta 1946 annettiin tilintarkastajille 8 päivänä toukokuuta 1947. Kaupunginreviisorin tehtäviä hoiti viransijaisena reviisori Onni Wiherheimo, kunnes uudeksi kaupunginreviisoriksi valittu valtiotieteiden kandidaatti Sigfrid Törnqvist 1 päivästä syyskuuta 1946 alkaen ryhtyi hoitamaan tointansa. Revisiotoimiston henkilökuntaa on voitu jossain määrin lisätä, ja myös on toimeenpantu kaupungin maatilojen erikoistarkastus.

Rahatoimiston kassat tarkastettiin 29 päivänä huhtikuuta 1947. Rahatoimiston holvissa säilytetyt kaupungille kuuluvat velkakirjat, obligatiot, osakkeet ja talletustodistukset, lahjoitusrahastojen arvopaperit sekä yksityisten kaupungin haltuun tallettamat varat tarkastettiin 5 päivänä toukokuuta 1947. Kiinteistötoimiston hallussa olevat velkakirjat ja vuokrasopimukset tarkastettiin 9 päivänä toukokuuta 1947. Muistuttamisen aihetta ei tarkastuksissa ilmennyt.

Tilintarkastajat haluavat kiinnittää huomiota niihin revisiotoimiston kertomuksessa lähemmin selostettuihin *väärinkäytöksiin*, joihin myös eräät kaupungin viranhaltijat ja työntekijät ovat tehneet itsensä syypäiksi. Tuberkuloosihuoltoimiston kassanhoitajatar on vuosina 1943—1946 tähänastisten tutkimusten mukaan kavaltanut kaupungin kassavaroja ainakin 0.7 milj. mk. Selvillesaaduista rikoksentekijöistä on kaupungin palveluksessa olevia ollut 17 henkilöä, jotka 17 eri tapauksessa ovat anastaneet rahaa, vaatteita, työvälineitä, rahakkeita tai muuta omaisuutta. Vieraiden henkilöiden kaupungin omaisuudelle aiheuttamia vahinkoja on sattunut 13 ja selvittämättä on 34 tapausta. Sen vuoksi on syytä kaikin käytettävissä olevin keinoin tiukentaa tarkkailutoimenpiteitä, jotta väärinkäytökset ja omaisuuteen yleensä kohdistuvat rikokset voidaan supistaa mahdollisimman vähäisiksi.

Ajankohtaisten tai sellaisiksi lähitulevaisuudessa muodostuvien kysymysten selvittelyä varten on asetettu *komiteoita*. Niiden työ ei kuitenkaan eräissä tapauksissa ole edes päässyt alulle tai on toisissa tapauksissa edistynyt kovin hitaasti. Jonkin määräajan asettaminen komiteain työlle tuntuisi tilintarkastajien mielestä olevan tarkoituksenmukaista, samoin se, että komiteain työstä annetaan määräajoin kertomus kaupunginhallitukselle, jotta se voi valvoa työn edistymistä.

Tilintarkastajat yhtyvät revisiotoimiston kertomuksessa tehtyihin esityksiin, että *yhteistoimintaa* kaupungin eri laitosten välillä entisestään tehostetaan kokemusten ja työsuoritusten hyväksikäyttämistarkoituksessa, että yleensä kaikkien virastojen ja laitosten päälliköille määrätään *vastaanottoaika*, jona he ovat varmimmin tavattavissa virka-asioissa, sekä että *henkilökuntaa* siirretään myös tilapäisesti laitoksesta toiseen työvoimantarpeen mukaan ja ottaen huomioon lain suomat mahdollisuudet järjestää vuosilomat hiljaisemmiksi vuodenajoiksi.

Tilintarkastajat kävivät 23 päivänä marraskuuta 1946 tarkastuskäynnillä kaupungin uusilla *asuntoalueilla* Mäkelänkadun varrella, Koskelan puistokylässä, Maunulassa ja Pirkkolassa. Kaikilla näillä asuntoalueilla saatiin kaupungin edustajain antamia selvityksiä asuntotyypeistä, rakennuskustannuksista ja vuokratasosta. Asuntoihin tutustuttiin käymällä huoneistoissa sisällä. Muualla paitsi Mäkelänkadun varrella saatiin tilaisuus kuulla asukkaiden lausuntoja asuntojen laadusta ja vuokrista. Saattoi todeta, että erilaisten rakennustarvikkeiden puute on vaikuttanut asuntojen laadun alentumiseen. Sellaista asunnontuotantoa kuin Koskelan puistokylässä ei voida pitää muuna kuin pakkotilanteen synnyttämänä, eikä sellaista näytä olevan syytä jatkaa.

Kaupunginkirjaston määrärahojen riittämättömyyden vuoksi ei ole voitu hankkia tarpeellisessa määrässä uusia kirjoja. Työvoiman puutetta on todettavissa. Kerhotoiminnan kehitystä ehkäisee haarakirjastojen kerhohuoneiden puuttuminen. Tarvittaisiin myös lisää haarakirjastoja kaupungin laajentuessa. Kirjojen sidontaan kertomusvuodeksi osoitettu määräraha on osoittautunut aivan riittämättömäksi. Virheellisenä on kuitenkin pidettävä sitä menettelyä, että edelliselle

vuodelle kuuluneet määrärahanylitykset on kirjattu seuraavalle vuodelle. Sen sijaan olisi pitänyt tässä, kuten eräissä muissakin tapauksissa, ajoissa anoa lisämäärärahaa.

Aleksis Kiven kansakoulussa tapahtuu opetus aamu- ja iltavuorossa. Noin 90% lasten vanhemmista haluaisi lapsensa aamuvuoroon, mutta sellainen ei tilanahtauden vuoksi ole mahdollista, vaan on lapset jaettava tasaisesti molempiin vuoroihin. Lapsilla ei ole ulkosalla minkäänlaisia sadesuojia, jotka kuitenkin koulun huoneisiin sisällepääsyä odotellessa ja välitunneilla olisivat tarpeellisia.

Tilintarkastajat toteavat, että vuoden 1946 aikana ei opetusministeriöltä ole anottu kaupunginvaltuuston haettavaksi päättämää 450,000 markan suuruista avustusta *kaupunginorkesterin* ylläpitämiseksi. Vuoden 1947 alkupuolella on kuitenkin saatu opetusministeriöltä ylimääräisenä avustuksena 150,000 mk. Kysymyksen yksityiskohtiin tutustumalla vuositilintarkastajat ovat todenneet, että asianomaisten laiminlyönnin johdosta kaupungille on ilmeisesti aiheutunut 300,000 mk:n suuruinen vahinko.

Huoneenvuokrasäännöstelyn jatkumisesta on kaupungille vuoden 1946 aikana koitunut menoja 23.8 milj. mk. Toiminnassa on ollut 9 huoneenvuokralautakuntaa, joiden jäsenten palkkiot yksistään ovat tehneet 4.7 milj. mk. Koska lautakuntien jäsenet hoitavat tehtävänsä sivutoimena, on kokoukset pitänyt järjestää varsinaisen virka-ajan ulkopuolella, joten ne ovat myös muodostuneet lyhyiksi. Noudatetun työnjaon mukaisesti eri lautakunnat ovat käsitelleet vain määrättyjä osakysymyksiä, mistä johtuen asianosaiset ovat joutuneet käymään huoneenvuokratoimistossa sinänsä yksinkertaisissakin asioissa monia kertoja. Vaikka huoneenvuokratoimistossa työskentelee noin 160 virkailijaa, ratkaisut viivästyvät liiaksi. Näistä syistä on välttämätöntä pyrkiä samanaikaisesti sekä joustavuuteen että säästäväisyyteen huoneenvuokra-asioiden hoitamiseksi kaupungin asukkaiden etua silmälläpitäen.

Kaupungin *maa- ja metsätalouden* kohdalla tilintarkastajat pitävät tarpeellisena karjatalouden kannattavuuden parantamista, viljelysmaiden kasvukyvyn lisäämistä, puutarhaviljelyksen kehittämistä, maatilarakennusten kunnostamista, liiallisten metsänhakkuiden välttämistä, metsien lisäkasvun turvaamista ja kirjanpidon tehostamista.

Halkotoimisto on kirjanpidon osoittaman voiton asemesta asiallisesti ottaen tuottanut polttopuita tarvinneille kaupungin laitoksille tappiota hakemalla kansanhuoltoministeriöltä liian alhaisen hinnanvahvistuksen pienkuluttajille myymilleen koivuhaloille. Revisiotoimisto on tarkastuksissa todennut, että lastauspaikoilta lähetetyiksi ilmoitetut halkomäärät ovat olleet perille tullessa keskimäärin jopa 10% pienempiä. Tavaraliikuntojen tarkkailua on sen vuoksi aihetta yhä tehostaa.

Rakennustoimisto on kertomusvuoden aikana tehnyt Herttoniemen Saha Oy:n kanssa sahaussopimuksen, jonka mukaan sahalle jo on toimitettu yli 60,000 kpl.

tukkeja ja myönnetty toisen raamin hankkimista varten ennakkona sahausmaksuja vastaan 1.5 milj. mk. Tilintarkastajien itse paikalla 16 päivänä toukokuuta 1947 toimittamassa tarkastuksessa on voitu todeta, että sahan toimituskyky on hyvin heikko, eikä sahausta, jonka pitäisi olla loppuunsuoritettu vuoden 1947 aikana, oltu vielä saatu käyntiin. Sahayhtiön toimituskyvystä ja vakavaraisuudesta olisi jo ennen sopimuksen tekoa voitu luottotietoja hankkimalla saada selvitys. Tilintarkastajat tähdentävät, että kaupungin etuja on sanotun sahaussopimuksen suhteen tarkoin valvottava ja ryhdyttävä sen mukaisiin toimenpiteisiin.

Teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen kannattavuutta tarkastettaessa on todettava, että niiden kirjanpidolliset poistot tehdään rahanarvon alenemista huomioonottamatta omaisuusosien alkuperäisistä rauhanaikaisista arvoista ja että kukin laitos vaatii edelleen uusia, varsin huomattaviakin lisäpääomia. Siten on näiden laitosten viime vuosien tuloksia vuositilintarkastajain mielestä pidettävä suhteellisen alhaisina. Saadun tiedon mukaan tuottavat eräät laitokset nykyisin jatkuvasti suoranaista tappiota melkoisessa määrässä. Sen vuoksi tilintarkastajat ovat tyydytyksellä todenneet ne toimenpiteet, joilla laitokset ovat pyrkineet korottamaan hinnat nykyisiä olosuhteita ja laitosten kannattavuuden vaatimuksia vastaaviksi, joskaan näissä pyrkimyksissä ei hintaviranomaisten omaksuman kannan vuoksi ole riittävässä määrässä onnistuttu.

Kaasulaitos tilasi turpeenhiiltoa varten Ruotsista kolme 3:n kuilun turpeenhiiltolaitetta 16 päivänä kesäkuuta 1944. Niistä yksi valmistui käyttökuntoon kaasulaitoksen omalle tontille Sörnäisissä 26 päivänä helmikuuta 1945, toinen Kihniöön 12 päivänä syyskuuta 1945 ja kolmas myytiin erinäisin ehdoin eräälle toiminimelle. Ennenkuin edellä mainittuja laitteita oli ennätetty kokeilla, tilattiin samasta paikasta Ruotsista 8 päivänä marraskuuta 1944 seitsemän 3:n kuilun turpeenhiiltolaitetta.

Kun ensiksimainitut laitteet eivät toimineetkaan odotusten mukaisesti, pyysi kaupunginhallitus 8 päivänä marraskuuta 1945 Voima- ja Polttoainetaloudellinen Yhdistys Ekonolta lausunnon sanotuista laitteista. Ekonon 12 päivänä joulukuuta 1945 mainittuja laitteita puoltavassa lausunnossa tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginhallitus päätti 22 päivänä joulukuuta 1945 muuttaa 8 päivänä marraskuuta 1944 tehdyn seitsemän 3:n kuilun turpeenhiiltolaitteen tilauksen kolmeksi 6:n kuilun laitteeksi, jolloin siis yksi 3:n kuilun laite jätettiin tilauksesta pois.

Sanottuihin turpeenhiiltolaitteisiin on käytetty varoja: kahteen ensimmäiseen (kolmas myytiin) tasaluvuin 7.9 milj. mk sekä jälkimmäisiin ja niitä varten laitettuihin rakennuksiin revisiotoimiston ilmoituksen mukaan tähän mennessä 32.9 milj. mk. Edellinen summa on kokonaan poistettu ja jälkimmäisestä summasta 12.0 milj. mk.

Kaupunginhallituksen alempana mainituin perustein tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti 27 päivänä marraskuuta 1946, että

»kun turvehiili on tavattoman kallis raaka-aine käytettäväksi kaasunvalmistuksessa kivihiileen verrattuna», »kun Suomen Pankki ei myönnä valuuttaa» erinäisten puuttuvien koneiden Ruotsista hankkimiseen ja »kun sitäpaitsi kivihiilen saantimahdollisuudet kaikesta päättäen ovat parantuneet, on todennäköistä, ettei turpeenhiiltolaitteita lainkaan tarvita», »kaasulaitoksen turpeenhiiltolaitteiden rakennustyöt keskeytetään», jatkamalla rakennustöitä »niin, että jäljellä olevat työt voidaan keskeyttää laitteiden siitä kärsimättä vahinkoa», ja »että niiden rakennustöitä voidaan tarvittaessa jatkaa». Näin on myös sittemmin menetelty.

On siis todettava, että kaasulaitoksen turpeenhiiltolaitteisiin on edellä kerrotuin toimenpitein käytetty varsin huomattavia rahamääriä ilman, että sanottuja laitteita olisi voitu ainakaan tähän mennessä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti tarkoitukseensa käyttää. Turpeenhiiltolaitteiden hankintaa arvosteltaessa on kuitenkin tilintarkastajain mielestä lähdettävä niistä vaikeista olosuhteista, jotka laitteiden hankintaan ryhdyttäessä vallitsivat, sillä oli kysymys siitä, miten kaasulaitos seuraavina aikoina olosuhteiden pysyessä entisellään tai ehkäpä edelleen vaikeutuessa kykenisi hankkimaan kaasun valmistukseen välttämättä tarvittavaa raaka-ainetta.

Kaupunki on v. 1946 myöntänyt 396:lle eri järjestölle *avustuksia* yhteensä 22.2 milj. mk. Kun on kysymys näin laajaksi kehittyneestä avustustoiminnasta, on asianmukaista, että kaupungin toimesta entistä täsmällisemmin valvotaan avustusten käyttämistä myönnettyihin tarkoituksiin velvoittamalla avustuksensaajat jättämään avustusten käyttöä osoittavat tilinpäätökset ja tilikertomukset kaupungille.

Vuoden 1946 tilinpäätös.

Varsinaiset menot yhteensä ovat edellisestä vuodesta nousseet 693.1 milj. mk eli 51.4%, kun taas varsinaisten tulojen lisäys yhteensä vastaavasti tekee 1,050.6 milj. mk eli 80.0%. Varsinaiset menot ovat olleet 323.2 milj. mk pienemmät kuin tulot.

Pääomamenot ovat edellisestä vuodesta nousseet yhteensä 221.3 milj. mk eli 47.2% ja pääomatulot 151.3 milj. mk eli 51.7%.

Menot yhteensä ovat edelliseen vuoteen verrattuna nousseet 914.4 milj. mk eli 50.3% ja tulot vastaavasti 1,201.9 milj. mk eli 56.9%. Menot yhteensä ovat olleet 76.5 milj. mk tuloja pienemmät.

Varsinaisissa menoissa ovat suurempia ylityksiä aiheuttaneet sekalaiset yleiset menot, sairaanhoito, korot ja lainakustannukset, elintarvikekeskus, puhtaanapito, huoltotoimi, opetustoimi ja yleiset työt. Tulovajauksia ovat aiheuttaneet sähkölaitos ja liikennelaitos.

Kaupungin tilinpäätös vuodelta 1946 osoittaa tilivuotta varten vahvistettuun talousarvioon verrattuna 20.4 milj. mk:n suuruista vajausta. Vuoden 1946 talous-

arvioon on merkitty vuodelta 1945 siirtyvän arvioidun vajauksen peittämiseen 96.7 milj. mk, ja kun todellinen vajaus vuodelta 1945 on ollut 18.3 milj. mk, on jäänyt käytettäväksi 78.4 milj. mk. Kun tästä summasta vähennetään vuoden 1946 vajaus 20.4 milj. mk, siirtyy säästövaroja vuodelle 1947 kaikkiaan 58.0 milj. mk.

Kaupungin kassan maksuvalmiuden heikentyminen on johtunut siitä, että rahoitettaviin pääomamenoihin on käytetty lyhytaikaisia lainoja. Tilapäisvelka on lisääntynyt 261.8 milj. mk:lla. Käteisvarat ovat tästä huolimatta vähentyneet 97.7 milj. mk. Tilapäisvelan tarve on johtunut suurelta osalta verojäämien lisääntymisestä 274 milj. mk:lla. Huolestuttavaa myös on ennakkomenojen suuruus, yhteensä 600 milj. mk, jota summaa varten ei siis vielä ole ollut katetta talousarviossa. Jatkuneesta hintatason noususta johtuen ovat määrärahojen ylitykset olleet huomattavia. Lisämäärärahojen saantianomukset on monissa tapauksissa tehty vasta jälkikäteen, mikä on vastoin budjettioikeudellisia määräyksiä. Budjettioikeudelliselta kannalta on merkittävä arveluttavaksi myös se kaupunginhallituksen päätös, jolla on myönnetty maksettavaksi määräprosentti eräälle yhtiölle sen suorittamien rationalisoimisehdotusten tuottamista vuosisäästöistä. Samaa on sanottava siitäkin välillisestä avustuksesta, jonka, kuten revisiotoimiston kertomuksessa esitetään, Suomalainen Ooppera Oy on kertomusvuoden aikana yksinomaan musiikkilautakunnan toimenpitein saanut.

Sen nojalla, mitä tilintarkastajat ovat todenneet ja havainneet, he ehdottavat,

että kaupunginvaltuusto vahvistaa kaupungin vuoden 1946 tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden kaupunginhallitukselle sekä kaupungin muille hallituksille, lautakunnille, virastoille ja laitoksille vuoden 1946 hallinnosta ja tileistä.

Helsingissä 29 päivänä toukokuuta 1947.

Väinö V. Sipi.

Uuno Aho. **Veikko Kanerva.**

August Alenius. **Svante Kihlman.**

Keijo Alho. **Lauri Myllymäki.**

Stig Colliander. **Arvi Raikkala.**

Arthur Edberg. **Vilho Riipinen.**

T. A. Wiherheimo.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

Liite 1.

Revisiotoimiston kertomus vuodelta 1946.

Kaupungin vakinaisen tilintarkastajan ja revisiotoimiston toiminnasta ja tarkastustyöstä vuoden 1946 aikana annetaan seuraavassa toimiston johtosäännön 8 §:n edellyttämä kertomus.

Henkilökunta.

Toimiston virkojen hoidossa tapahtui seuraavat muutokset. Kaupunginreviisori N. Fellman oli virkavapaana 14. 1.—30. 4. reviisori Onni Wiherheimon toimiessa kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti viransijaisena. Kaupunginvaltuuston myönnettyä kaupunginreviisori Fellmanille eron virastaan 31. 5. 1946 lukien, valitsi se kokouksessaan 8. 5. 1946 allekirjoittaneen, valtiotieteiden kand. Sigfrid Törnqvistin kaupunginreviisoriksi. Ryhdyin tointani hoitamaan 1. 9. 1946.

Sitten kun reviisori Mauno Luotoselle oli myönnetty ero virastaan 16. 2. 1946 lukien, valitsi kaupunginvaltuusto avoinna olleeseen reviisorin virkaan kauppat. kand. Esko Salokarin, joka ryhtyi toimeensa huhtikuun 1 päivänä 1946. Kuluneen vuoden aikana on revisiotoimiston palveluksessa ollut 2 tilapäistä apulaisreviisoria: majuri Arvo Nisonen on koko vuoden toiminut tällaisena apulaisreviisorina ja ekonomi Sulo V. Jokinen syyskuun 1 päivään, jonka jälkeen sosionomi William Wickberg on toiminut sinä vuoden loppuun saakka. Revisiotoimiston esityksestä kaupunginvaltuusto perusti revisiotoimistoon kolmannen vakinaisen apulaisreviisorin viran, johon se kokouksessaan 18. 12. 1946 valitsi sosionomi, revisioapulainen Sirkka Munittulan, joka ryhtyi toimeensa vasta tämän vuoden alusta.

Sitten kun valtuusto kokouksessaan 6. 6. 1946 revisiotoimiston esityksestä oli myöntänyt toimiston pyytämän määrärahan, on agronomi Väinö Nieminen v.t. kaupunginreviisori Onni Wiherheimon määräyksestä vuoden aikana suorittanut kaupungin maatilojen erikoistarkastuksen, josta agronomi Nieminen on joulukuussa jättänyt kertomuksensa. Tästä kertomuksesta on sittemmin hankittu kiinteistölautakunnan, Tervalammen työlaitoksen johtokunnan ja lastensuojelulautakunnan lausunnot.

Tarkastustehtävien laajuus.

Vakinaisten revisioapulaisten lukumäärä oli viime vuoden aikana sama kuin edellisenäkin vuonna; yksi ylimääräinen tilapäinen apulainen oli kuitenkin koko vuoden revisiotoimiston palveluksessa. Revisiotoimiston palveluksessa on näin ollen kaupunginreviisorin lisäksi ollut 5 reviisoria, 3 apulaisreviisoria, 1 toimistonhoitaja, 13 revisioapulaista ja 1 vahtimestari.

Revisiotoimiston johtosäännön edellyttämät kassantarkastukset ovat reviisorit ja apulaisreviisorit suorittaneet. Tällaisia edeltäpäin ilmoittamattomia tarkastuksia on vuoden 1946 aikana suoritettu 416. Niistä on laadittu säädetyt kassantarkastuspöytäkirjat. Sen lisäksi ovat kassavirastojen esimiehet vähintään kerran kuukaudessa suorittaneet kassa- ja tililaitoksen johtosäännön edellyttämät kassantarkastukset. Kaupunginvaltuuston valitsemat kaupunginkassojen tarkastajat ovat tämän lisäksi vuosineljänneksittäin toimittaneet rahatoimiston kassojen tarkastuksen. Revisiotoimiston suorittamissa tarkastuksissa

ovat kassat viime vuoden aikana olleet kunnossa ja täsmänneet asianomaisten kassakirjojen osoittamien päivän saldojen kanssa.

Myöhemmin on kuitenkin käynyt ilmi, että tuberkuloosihuoltotoimiston kassanhoitajatar oli kavaltanut kaupungin kassavaroja vuosina 1943—1946 ainakin 700,000 mk. Tutkimukset asiassa jatkuvat. Kavallettu summa tulee todennäköisesti vielä nousemaan, mutta tullaan mahdollisesti myöskin korvaamaan. Asiasta on tehty ilmoitus kaupunginhallitukselle.

Sen johdosta, että kunnallishallinnosta kaupungissa annetun asetuksen 71 §:ään toukokuun 18 päivänä 1934 tehdyn muutoksen jälkeen ei ole ollut tarpeellista, että kaupunginvaltuusto valitsee omia kassantarkastajia toimittamaan rahatoimiston kassojen tarkastuksia, olen kirjelmässä 20. 11. 1946 esittänyt kaupunginhallitukselle, että koska tällaisista tarkastuksista ei ole mitään säännöksiä olemassa, niistä käsitykseni mukaan olisi luovuttava. Kaupunginvaltuusto onkin kaupunginhallituksen esityksestä jättänyt vuoden 1947 kaupunginkassojen tarkastajien vaalin toimittamatta.

Kaupungin kassavirastojen kassantarkastuksissa ei aina samalla ole tarkastettu pankki- ja postisiirtotilien saldojen yhtäpitävyyttä asianomaisen pankin kirjanpidon kanssa. Nämä tarkastukset on toimitettu silloin tällöin ja vuoden vaihteessa tilinpäätöksen yhteydessä on tilien osoittamat saldot todettu yhtäpitäviksi pankkien kirjanpidon kanssa.

Vaihdantaomaisuuden paljouden ja arvon yhtäpitävyyttä tilien kanssa on asianomainen tarkastava reviisori tarkastanut pistokokein, ja varsinkin vuoden vaihteessa ovat varastot joutuneet tehokkaamman tarkastuksen alaisiksi. Näissä tarkastuksissa ei ole ilmennyt suurempia eroavaisuuksia, mutta erinäisiä puutteellisuuksia tilien täsmällisyydessä on kuitenkin havaittu. Nämä epätäsmällisyydet ovat joutuneet erikoistarkastuksen kohteiksi. Kaupungin arkistojen hoitoa ja rekisteröimistä on kuluneen vuoden aikana myös jonkin verran tarkastettu.

Revisiotoimiston reviisorit ja apulaisreviisorit ovat kaupunginvaltuuston valitsemien irtaimen omaisuuden tarkastajien kanssa osittain toimittaneet lain edellyttämät kalustoluetteloiden tarkastukset.

Kunnallishallinnosta kaupungissa annetun asetuksen 70 §:n edellyttämä kiinteän omaisuuden ainakin joka kolmas vuosi suoritettava katselmus on vuoden 1936 jälkeen jäänyt toimittamatta. Tämän johdosta tein 20. 11. 1946 kaupunginhallitukselle esityksen määrärahan varaamisesta vuoden 1947 talousarvioon tällaisen tarkastuksen toimittamista varten. Kiinteän omaisuuden tarkastus tulee niin ollen tapahtumaan kuluvana vuonna. Agronomi Nieminen on erikoistarkastuksensa yhteydessä tarkastanut myös kaupungin maatilojen talousrakennusten kuntoisuuden ja siitä maininnut kertomuksessaan, johon palataan myöhemmin.

Revisiotoimiston johtosäännön mukaisesti ovat reviisorit revisioapulaisten avustamina tarkastaneet kaupungin tulo- ja menotositteet. Nämä tarkastukset ovat osoittaneet, että tositteet yleensä ovat hyvässä kunnossa. Revisiotoimisto on kuitenkin eräissä tapauksissa saanut tehdä niitä koskevia huomautuksia suullisesti ja myöskin kirjallisesti. Useimmat näistä virheellisyyksistä ja puutteellisuuksista on myöhemmin korjattu, joten viime vuoden tositteiden oikeellisuuden toteaminen on viivästynyt vain vähän.

Vuoden 1946 aikana on valitettavasti muutamien kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijäin todettu syyllistyneen väärinkäytöksiin. Kaupungin omaisuutta on anastettu ja vahingoitettu. Kaupungin omaisuudelle täten aiheutuneet vahingot käyvät ilmi seuraavalla sivulla olevasta taulukosta.

Näiden lisäksi on yleisö aiheuttanut kaupungin puistoille ja istutuksille pienempiä vahinkoja yhteensä 242 tapauksessa, joista 100 tapausta on selvitetty ja niistä korvauksia saatu 28,375 mk, sekä 4 tapauksessa yritetty anastaa omaisuutta teurastamon alueelta.

Rikoksen tekijä	Tapausten lukumäärä	Rikoksentekijäin lukumäärä	Rahaa anastettu	Rahakkeita	Työvälineitä	Vaatteita	Kalustoa	Muuta omaisuutta	Kaupunginhallitukselle ilmoitettu	Oikeuden tuomio annettu	Alkuper. vahingon määrä	Lopullinen vahingon määrä
Kaupungin palveluksessa olevia ..	17	17	11	2	4	5	1	1	10	4	411,655: —, 1 tapauksessa ei vielä tiedetä [1]	8,325: 50, 11 tapauksessa ei vielä tiedetä
Ulkopuolinen (oppilas, hoidokki, potilas)	5	10	3	—	—	2	—	—	4	2	130,846: —	34,650: —, 2 tapauksessa ei vielä tiedetä
Muu ulkopuolinen	8	12	—	—	2	—	2	5	2	2	29,259: —, 4 tapauksessa ei vielä tiedetä	4,918: —, 6 tapauksessa ei vielä tiedetä
Rikoksentekijä selvittämättä	34	ei tiedossa	3	1	17	8	10	6	12	—	252,431: —, 2 tapauksessa ei vielä tiedetä	164,662: —, 11 tapauksessa ei vielä tiedetä
Yhteensä	64	39	17	3	23	15	13	12	28	8	824,191: —, 7 tapauksessa ei vielä tiedetä	212,555: 50, 30 tapauksessa ei vielä tiedetä

Näissä tapauksissa ei kaupungille kuitenkaan ole aiheutunut vahinkoa. Vielä on 3 kaupungin palveluksessa ollutta henkilöä syyllistynyt erilaisiin väärinkäytöksiin, joissa ei kuitenkaan ole ollut kysymys suoranaisesta kaupungin omaisuuden anastamisesta.

Tarkastuksen aikana havaituista puutteellisuuksista kaupungin taloudenhoitoon nähden esitetään selostus jäljempänä.

Kaupungin taloustoiminnan johtaminen.

Työnjako.

Kaikessa taloudellisessa toiminnassa on pyrittävä pienimmin kustannuksin saavuttamaan suurin mahdollinen tulos. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on ennenkaikkea suotavaa, että toiminnan johto on hyvin järjestetty. Kaupungin toiminnan johto ja organisatio on pääasiallisesti jo laissa ja asetuksissa määritelty, mutta kaupungilla on myöskin valta näiden säännösten puitteissa vapaasti järjestää organisationsa.

Viime vuoden aikana Helsingin kaupunki onkin käyttänyt tätä mahdollisuutta hyväkseen, kun kaupunginhallituksen ehdotuksesta järjestettiin uudelleen valtuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajien työnjako, mikä tämän vuoden aikana on astunut voimaan. Kaupungin toiminnan yleinen laajentuminen valtiovallan määräysten ja Helsingin kaupungin alueliitoksen johdosta on osoittanut, että kaupunginhallituksen aloite oli oikeaan osunut toimenpide. Mutta vaikka tämä uudistus olikin tarpeen ja oikeaan osunut,

[1]) Tuberkuloosihuoltotoimistossa tapahtunut kavallus.

on selvää, että Helsingin kaupungin toiminnassa jatkuvasti on olemassa suuriakin ratkaisemattomia organisatiokysymyksiä, joihin osaksi jäljempänä palaan.

Aloitetoiminta.

Kaupungin johdon aloitetoiminta kuvastuu suureksi osaksi komiteoiden ja jaostojen työssä. Kaupunginhallitus ja sen suostumuksella myös jotkut lautakunnat ovat viime vuoden aikana asettaneet erinäisiä komiteoja tai valiokuntia, joiden tehtäväksi on annettu selvitellä päiväjärjestyksessä olevia tärkeimpiä kysymyksiä. Myöskin aikaisemmilta ajoilta on olemassa tällaisia komiteoja, joiden työ ei vielä viime vuoden aikana ole päättynyt. On todettavissa, että muutamat näistä komiteoista eivät ole toimineet riittävän tehokkaasti viime vuoden aikana. Niinpä kaupunginhallitus on 13. 12. 1945 asettanut komitean kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimista varten, joka komitea ei ole kertaakaan kokoontunut. Aina vuodesta 1937 saakka on edelleen olemassa komiteoja, jotka eivät ole saaneet tehtäväänsä loppuun suoritetuksi, mutta joille annettua tehtävää ei ole peruutettu. Tällaisia komiteoja on aikoinaan asetettu selvittämään mm. seuraavia seikkoja:

	Khs
Kaapelien asettaminen katujen alle	18. 2. 1937
Kaup.orkesterin ja radio-orkesterin yhdistäminen	24. 2. 1938
Asuntotarkastuksen johtosäännön laatiminen	4. 11. 1938
Terveydenhoitolautak. ja sen alaisten laitosten ja viranhaltijain ohjesääntöjen täydentäminen ja tarkistaminen	14. 6. 1945
Lastensuoj.laitosten työnjako ja niiden kasvatuksellisen toiminnan kehittäminen	2. 8. 1945
Liikennejärjestyksen uusimi.en	9. 8. 1945
Kaup. köyhäinhoidollisten laitosten laajennus ja järjestely	11. 10. 1945

Lisäksi ovat eräät kaupungin elimissä aikoinaan herätetyt kysymykset siirtyneet epämääräiseen tulevaisuuteen ja jääneet asianmukaisesti käsittelemättä. Tällaisina voidaan mainita mm.

Ehdotuksen laatiminen ruotsalaisten lahjatalojen rahaston säännöiksi (Khs 6. 2. 1941 § 329 kiinteistölautak.).

Taksoituslautakunnan esitys lautakunnan johtosäännön hyväksymisestä (10. 3. 1943 rahatoimenjoht.).

Kun asioiden käsittelyn kannalta olisi tärkeätä, että valmistelevat toimenpiteet hoidetaan mahdollisimman joutuisasti, olisi mielestäni syytä harkita, eikö komiteatöiden valmisteluaika olisi rajoitettava esim. kahteen vuoteen, mitä määräaikaa vain kaupunginhallituksen luvalla saataisiin ylittää.

Ns. aloitetoiminnan kehittämiseen olisi tarpeellista kiinnittää riittävää huomiota. Erityisesti olisi huolehdittava siitä, että kaupungin henkilöstön keskuudessa syntyneet parannusehdotukset tulevat asianmukaisesti huomioonotetuiksi. Aloitetoiminnasta muilla aloilla on saatu se kokemus, että esim. työmenetelmien parantamisessa, virastotöiden järjestelyssä jne. löytää usein yksinkertaisimman menetelmän se, joka päivästä päivään itse tekee tätä työtä. Jos hän työskentelee avoimin silmin ja tietoisesti pyrkii parantamaan työsaavutuksiaan, hän myöskin siinä usein onnistuu. Sopivin keinoin olisi kaupungin henkilöstö saatava innostumaan tällaiseen toimintaan ja myös esittämään aloitteensa päättävien viranomaisten harkittavaksi.

Kaupunginvaltuusto myönsi helmikuun 6 päivänä 1946 500,000 mk rationalisoimistutkimusten suorittamista varten kaupungin virastoissa ja laitoksissa. Kokouksessaan

helmikuun 28 päivänä 1946 kaupunginhallitus päätti antaa Osakeyhtiö Kontera Abnimisen yhtiön tehtäväksi suorittaa kaupungin laitoksissa tällaisia rationalisoimistutkimuksia. Kaupunginhallitus suostui myöntämään yhtiölle palkkiona 20% (määräprosentin) tutkimuksen perusteella saavutetuista vuosisäästöistä. Hyväksytyllä vuosisäästöllä ymmärretään sopimuksen mukaan »säästöä, jonka kaupunginhallitus tarpeellisten lausuntojen jälkeen hyväksyy käytännössä toteutettavaksi». Määritelmä on luonnollisesti jonkin verran epämääräinen. Rationalisoimistutkimuksiin on suoritettu ennakkoa vuonna 1946 480,000: —. Sanotun vuoden aikana ei kuitenkaan vielä missään kaupungin laitoksessa otettu käytäntöön tutkimuksissa tehtyjä ehdotuksia. Sen johdosta, että tällaiset tutkimukset näyttävät tulevan kaupungille suhteellisen kalliiksi, olisi, kuten edellä jo on esitetty, pyrittävä siihen, että kaupungin laitoksissa henkilöstön oma aloitetoiminta ja eri laitosten johtajien välinen yhteistyö tulisi tehokkaammaksi. Niinikään olisi myöskin pyrittävä mikäli mahdollista toteuttamaan rationalisoimisehdotukset, niin etteivät tutkimuksiin uhratut varat mene hukkaan — huomautus, jota ei ole käsitettävä Oy Kontera Ab:n tähänastisen toiminnan arvosteluksi.

Toiminnan johto ja työteho.

Eräs nykyajan polttavia kysymyksiä on työtehon lisääminen. Hyvät työvälineet, tarkoituksenmukainen työn suoritustapa ja työntekijän ammattitaito lisäävät työn tuloksia. Työvoiman käyttämisestä syntyy suurin kustannuserä kaupungin toiminnassa. Viime vuonna kaupungin viranhaltijain palkat nousivat lähes miljaardiin markkaan (noin 984 milj.) ja työläisten palkat 570 milj. mk:aan. Jos teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen palkat jätetään huomioonottamatta, ovat viranhaltijoiden palkat tehneet 27.3% (vastaava luku tilaston mukaan v. 1945 25.5%, maamme muissa kaupungeissa 23.5%) kaupungin tilien mukaisista kokonaismenoista. Kokonaispalkkojen vastaava luku oli 38.5%.

Kaupungin palveluksessa oli viime vuoden aikana noin 9,500 viranhaltijaa ja 3,000—4,000 työntekijää. Tällaisen henkilökunnan johtaminen vaatii työnjohdolta sekä taitoa että kykyä.

Kaupungin toiminnan johto, sellaisena kuin se viime vuonna on ollut, on yleensä ollut tyydyttävä, mutta erinäisiä toivomuksia on varsinkin toiminnan ns. horisonttaaliseen johtamiseen nähden kuitenkin esitettävä. Vertikaalinen johto on kyllä toiminut verraten hyvin, mutta yhteistoiminta eri laitosten johdon välillä ei aina ole ollut niin hyvä kuin mahdollista olisi. Paremmasta yhteistoiminnasta syntyisi kaupungille ilmeisesti huomattavia säästöjä. On nimittäin todettava, että eri laitokset nykyisin eivät läheskään aina ole sillä tavalla kosketuksessa keskenään, että ne riittävästi auttaisivat toinen toistaan. Tämä puute käy ilmi mm. siitä, että vaikka toisessa laitoksessa on saatu uusien menetelmien käytäntöönottamisen avulla huomattavia säästöjä, toinen vastaavanlainen laitos ei ole lainkaan tietoinen näistä saavutuksista. Myöskin sattuu, että joku kaupungin laitos ei ole tietoinen toisen laitoksen mahdollisuudesta auttaa ensiksimainittua sen toiminnassa, vaan käyttää ulkopuolisten apua. Kaupungin eri laitosten tehtävistä ja kokoonpanosta on tosin valaiseva selonteko vuosittain ilmestyvässä kunnalliskalenterissa. Tämän lisäksi olisi kuitenkin laadittava ja julkaistava jonkinlainen tarkempi selostus eri laitoksissa suoritettavista palveluksista. Olisi välttämätöntä, että kukin laitos, varsinkin konepajat ja verstaat, aika ajoin ilmoittaisivat kaupungin muille laitoksille, minkälaisia töitä ne ottavat suorittaakseen, ts. niiden olisi tehtävä tarjouksia palveluksistaan.

Johtajiston työn järjestämiseksi ja heidän kanssaan kosketukseen joutuvan yleisön kannalta olisi suotavaa, että laitosten johtajat, mikäli näin ei jo nyt ole ollut asianlaita, mikäli mahdollista olisivat määrättynä virka-aikana helpommin kuin muuten tavattavissa virka-asioissa. Tästä vastaanottoajasta olisi tehokkaasti tiedoitettava viranhaltijoille ja

yleisöllekin, mikäli viranhaltijalla on työnsä puolesta kosketusta yleisöön. Kaupungin johdon taholta tarvittavan tiedoitustoiminnan tehostamiseksi olisi siksi syytä asettaa virastoihin sekä määrätyille työpaikoille ilmoitustauluja, joihin tarpeen vaatiessa kiinnitetään kaupungin toimintaa koskevia ilmoituksia.

Viime vuoden aikana toimeenpanivat huoltolautakunta, palolautakunta ja taksoituslautakunta viranhaltijoilleen ja varsinkin uusille alokkaille kaupungin kustannuksella opetuskursseja. Kaupungin kannattaisi kiinnittää viranhaltijoittensa kunnallishallinnolliseen koulutukseen yleisestikin suurempaa huomiota kuin tähän asti. Edellä mainittujen lautakuntien kurssitoimintaa olisi ilmeisesti jatkettava, mutta se voitaisiin mahdollisesti ainakin osaksi liittää yleisemmän kurssitoiminnan piiriin. Kaupungin viranhaltijain koulutuksen järjestelyssä olisi käytettävä hyväksi Yhteiskunnallista Korkeakoulua ja Svenska Medborgarhögskolan-nimistä oppilaitosta. Lisäksi olisi viranhaltijain jatkokoulutuksen järjestäminen mielestäni jätettävä virkamiesyhdistysten ja kaupunginhallituksen asettaman yhteisen toimielimen selvitettäväksi ja hoidettavaksi. Kaupungin kannattaa epäilemättä huolehtia viranhaltijoiden jatkokoulutuksesta ja siten myötävaikuttaa siihen, että varsinkin kameraalisissa tehtävissä olevat virkamiehet nykyistä paremmin perehtyvät tehtäviensä ongelmiin.

Kaupungin työvoiman nykyistä tehokkaampi hyväksikäyttäminen ilman, ettei työvoimaa silti liikaa rasiteta, vaan pikemminkin hoivataan, olisi mahdollista toteuttaa myöskin siten, että edellä mainittua »horisonttaaliyhteistoimintaa» työvoiman käyttämisessä parannettaisiin. Helsingin kaupungin kokoisessa monihaaraisessa toiminnassa on selvää, että työmäärä eri aloilla vaihtelee eri aikoina huomattavasti. Työn laatuunkin kuuluu, että asioiden kiireellisyysjärjestyksen noudattaminen vaatii silloin tällöin ylitöitäkin kaupungin palveluksessa olevilta henkilöiltä. Jos työvoima mukautettaisiin kulloinkin olevan työmäärän mukaan horisonttaalisen työnjohdon tehokkaamman yhteistoiminnan avulla, saavutettaisiin sillä epäilemättä huomattavia säästöjä. Nykyään kukin eri virasto ja laitos työskentelee osaksi vakinaisten sääntöpalkkaisten viranhaltijain ja osaksi tilapäisluontoisten viranhaltijain työvoimalla, joka on sidottu juuri tämän laitoksen tehtäväpiiriin. Jos viraston tai laitoksen työmäärä supistuu, ei henkilökuntaa sen johdosta ole vastaavasti supistettu tai edes tilapäisesti siirretty jonkin toisen laitoksen töihin, kuten olisi pitänyt tehdä. On selvää, että työvoiman siirtäminen laitoksesta toiseen on arkaluontoinen asia ja vaatii hyvää yhteistoimintaa eri laitosten esimiesten välillä. Järjestämällä kesä- ja talvilomat kunkin eri laitoksen työmäärä huomioonottaen ja käyttämällä poikkeustapauksissa myös työvoiman siirtoa laitoksesta toiseen, voitaisiin kaupungille varmasti tuottaa taloudellista hyötyä. Kahtena viime vuonna ovatkin puhtaanapitolaitos ja yleisten töiden lautakunta toimineet yhteistoimin esim. lumitöissä ja yhteistoiminnasta on ollut hyvät tulokset.

Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että kesälomien järjestäminen sinä aikana, jolloin laitoksen työmäärä on vähimmillään, on työtehon kannalta edullisinta, mutta näin ei aina ole tapahtunut. Eräissä kaupungin laitoksissa, joiden toiminta on tuntuvasti supistunut tai aivan lamassa kesäkuukausina, viranhaltijat ovat anoneet ja heille on myönnetty kesälomaa joko ennen tai jälkeen laitoksen hiljaista kautta. Kun tämä on vastoin kaupungin etua, olisi kesälomat, ellei voittamattomia esteitä ole olemassa, annettava vain sinä aikana, jolloin laitoksen toiminta siitä vähiten kärsii ja joka tapauksessa, jos laitos kesän aikana on suljettuna taikka sen toiminta on lamassa, tänä hiljaisena kautena.

Mainittakoon vielä, että tammikuun 31 päivänä 1947 annetulla asetuksella on tehty mahdolliseksi siirtää valtion viran- ja toimenhaltijoita hoitamaan valtion toista tointa tai tehtävää. Vastaavanlaisen määräyksen käytäntöönottaminen myös Helsingin kaupungin viranhaltijain osalta olisi epäilemättä paikallaan, jos pidetään silmällä ylläesitettyjä näkökohtia. (Vrt. virkasäännön 7 §.)

Talousarvion toteutuminen.

Rahatoimiston laatima tilinpäätöskertomus talousarvion toteutumisesta on laadittu samoja periaatteita noudattaen kuin aikaisempinakin vuosina, joten tilien mukaisina menoina ja tuloina on merkitty kaupungin kassaan ja kassasta vuoden aikana tapahtuneet suoritukset huolimatta siitä, onko käytetty edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja vai tilisiirrolla muuten saatuja lisämäärärahoja. Tilisiirtoja, jotka lisäävät tai vähentävät määrärahojen eriä, ovat menojen puolella 489,842,128: 10 mk ja tulojen puolella sama summa. Näin laaditusta tilinpäätöskertomuksesta eivät kaupungin varainhoitovuoden menot ja tulot verrattuina vuoden määrärahoihin ilman muuta selviä, mikä on huomattava puute ja poikkeaa muissa kaupungeissa noudatetusta menettelytavasta. Lisäksi on talousarvion ulkopuolella oleville tileille merkitty tuloja, jotka kuitenkin olisi ollut kirjattava yleiseen talousarvioon varatuille tileille. Talousarvion laatimisessa olisi tästä lähtien otettava huomioon tällaiset vuodesta toiseen talousarvion ulkopuolella olleet erät.

Jättämällä pois edellä mainitut tilisiirrot ovat kaupungin menot ja tulot vuonna 1946 olleet seuraavat:

	Varsinaiset menot	Varsinaiset tulot	Vajaus	Säästö
Varsinainen talousarvio				
Yl. kunnallishallinto	157,162,203: 94	323,218: 30	156,838,985: 64	
Oikeus- ja järjestystoimi	114,079,447: 50	1,845,323: —	112,234,124: 50	
Palotoimi	43,801,827: 75	2,399,611: —	41,402,216: 75	
Terveydenhoito	62,332,917: 95	6,709,053: 45	55,623,864: 50	
Sairaanhoito	335,986,372: 93	86,128,390: 75	249,857,982: 18	
Huoltotoimi	152,336,343: 55	37,282,377: 50	115,053,966: 05	
Lastensuojelu	60,134,043: 90	17,771,897: 25	42,362,146: 65	
Erin. sosiaaliset tehtävät	71,723,521: 80	9,291,401: —	62,432,120: 80	
Opetustoimi	257,032,231: 50	38,780,015: 55	218,252,215: 95	
Sivistystoimi	37,623,418: 45	3,741,173: —	33,882,245: 45	
Kiinteistöt	108,833,057: 10	159,201,241: 80		50,368,184: 70
Yleiset työt	163,095,611: 50	31,596,970: 20	131,498,641: 30	
Puhtaanapito	112,488,925: 45	57,094,784: —	55,394,141: 45	
Satamat	81,067,267: 40	127,524,837: 20		46,457,569: 80
Teurastamo	16,292,038: 55	9,585,020: 30	6,707,018: 25	
Elintarvikekeskus	55,265,078: 35	60,557,323: 50		5,292,245: 15
Tekn. lait. ja liikennelaitos	—	62,448,005: 17		62,448,005: 17
Sekal. yl. menot ja tulot	20,611,394: 20	3,713,514: 60	16,897,879: 60	
Korot ja osingot	135,035,330: 81	69,054,880: 05	65,980,450: 76	
Veropoistot ja tulot	56,250,000: —	1,576,107,389: 20		1,519,857,389: 20
Talousarvion ulkopuol.	—	3,207,910: 77		3,207,910: 77
Edellisen vuoden talousarviovajauksen poistamiseen (määräraha 96,700,000: —)	18,314,532: 04		18,314,532: 04	
Varsinainen kokonaistulos	2,059,465,564: 67	2,364,364,337: 59	1,382,732,531: 87	1,687,631,304: 79

	Pääomamenot	Pääomatulot	Pääomalisäys (Vajaus)	Pääomavähennys (Säästö)
Pääomatalous				
Tuloa tuottavat sijoitukset	383,262,575: 90	130,739,019: 78	252,523,556: 12	
Tuloa tuottamattomat »	183,567,892: 40		183,567,892: 40	
Lainojen kuoletukset	123,853,149: 95		123,853,149: 95	
Uudet lainat		300,836,350: —		300,836,350: —
Talousarvion ulkopuolella saadut pääomatulot				
Siirtyneiden pääomamenojen määrärahojen säästö		12,178,511: 95		12,178,511: 95
Muut pääomatulot		38,990: —		38,990: —
Pääomatalouden kokonaistulos	690,683,618: 25	443,792,871: 73	559,944,598: 47	313,053,851: 95
Varsinainen talous, säästöt		1,687,631,304: 79		
vajaukset		1,382,732,531: 87	304,898,772: 92	
Pääomatalous, lisäykset		559,944,598: 47		
vähennykset		313,053,851: 95	246,890,746: 52	
		Talousarvion mukainen säästö	58,008,026: 40	

Kuten edellä olevasta taulukosta käy selville, on kaupungin varsinaisen eli kaupallisen taloudenhoidon kirjanpidollinen tulos mk:n 304,898,772: 92 säästö. Tästä määrästä käytettiin pääomasijoituksiin 246,890,746: 52 mk (pääomatulojen ja -menojen erotus), joten kokonaistulos on 58,008,026: 40 mk:n talousarviosäästö. Vuoden 1946 talousarvioon oli merkitty v:n 1945 arvioidun vajauksen peittämiseksi 96,700,000 mk, mutta todellinen tilinpidollinen vajaus oli 18,314,532: 04, joten tälle tilille on syntynyt 78,385,467: 96 mk:n säästö. Katson näin ollen, että viime vuoden talousarvion toteutumisessa todellisuudessa on syntynyt 58 milj. mk:n säästö.

Tilinpidollinen tulos ei kuitenkaan anna oikeaa kuvaa kaupungin taloudenhoidosta ja sen taloudellisesta asemasta mm. sen vuoksi, että talousarvioon on otettu tuloa tuottamattomina sijoituksina osaksi sellaisia menoja, joiden ei voida katsoa aiheuttavan pääomavarojen lisäystä. Liikemäisen katsantokannan mukaan ei kulutusmenoja voida merkitä omaisuuden lisäykseksi kuten on tapahtunut pääomamenotileillä 22 Pl. I. 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 16, 17, 22 Pl. II. 6 ja 22 Pl. IV. 12. Mm. rakennusten kunnossapitokustannuksia on tileissä huomioitu pääomamenoina. Tällaisia menoja on oikeammin pidettävä varsinaisina menoina. Lisäksi on pääomatalouden tila pääomatuloihin nähden myöskin epätasmällinen sen vuoksi, että rakennuskiinteistöjen pääoma-arvon vähennyksiä ei ole huomioitu pääomatulojen poistoina ja vastaavasti tilityserinä varsinaisissa menoissa, sekä lisäksi senkin vuoksi, että kaupunki, kuten jäljempänä mainitaan, ei ole merkinnyt pääomatuloina metsistään yli lisäkasvun saatuja tuloja.

Kaupungin kassan maksuvalmius on viime vuoden aikana heikentynyt, mikä suurimmaksi osaksi on johtunut siitä, ettei pitkäaikaisia lainoja ole otettu niin paljon kuin talousarviossa oli edellytetty, vaan lainavaroilla rahoitettavat pääomamenot on rahoitettu lyhytaikaisilla lainoilla, joiden määrä niin ollen myöskin on kasvanut. Tilillä »ennakolta myönnetyt lainavarat» on varojen puolella myös havaittavissa lisäystä tilin ollessa vuoden alussa 86,034,250: — ja vuoden lopussa 386,803,857: 20.

Revisiotoimistossa on laadittu selostus kaupungin kassavaroista vuodelta 1946, joka osoittaa, miten kassavarat ovat lisääntyneet tai vähentyneet vuoden aikana ja mitkä teki-

jät ovat tähän vaikuttaneet. Seuraavassa maksuvalmiustaseessa nämä asiat käyvät tarkemmin ilmi.

Käteisvarat vähentyneet	97,697,661: 25	Ennakkovarat lisääntyneet	29,139,881: 91
Varsinaiset tulot	2,347,930,190: —	Varsinaiset menot	2,039,141,672: 21
Pääomatulot	431,927,019: 78	Pääomamenot	679,818,391: 85
Tulot talousarvion ulkop.	15,425,412: 72	Tulojäämät lisääntyneet	276,488,264: 25
Arvopaperit vähentyneet	34,612,225: 15	Varastot lisääntyneet	66,368,824: 05
Menojäämät lisääntyneet	23,721,936: 80	Varatut pääomat vähentyneet..	1,206,249: —
Käyttämättömät lainavarat lisääntyneet	285,814,266: 65	Velalliset lisääntyneet	75,271,282: 40
Siirtyvät määrärahat lisääntyneet	293,370,532: 91	Ennakkomenot lisääntyneet ..	94,265,637: 05
Rahastot lisääntyneet	4,988,644: 10	Laskennalliset saatavat kaupungin laitoksilta lisääntyneet ..	254,792,641: 02
Velkojat lisääntyneet	84,210,404: 70	Ennakolta osoitetut lainavarat lisääntyneet	300,769,607: 20
Tilapäisvelka lisääntynyt	261,768,168: 90	Ennakkotulot vähentyneet ..	64,204,012: 02
mk	3,881,466,462: 96	mk	3,881,466,462: 96

Sen lisäksi on revisiotoimistossa laadittu oheinen taulukko, jossa bruttoluvuin esitetään, miten käteisvarat ja ennakkovarat ovat muuttuneet.

1/1 1946.

Käteisvarat:			
Kassa		22,827: 31	
Shekkitilit	109,752,487: 70		
Pankkitilit erikoisehdoin	33,136,704: 75		
Postisiirtotilit	962,777: 20	143,851,969: 65	143,874,796: 96
Ennakkovarat:			
Omilla alitilittäjillä		1,078,891: 55	
Laina-asiamiehillä		155,594,290: 20	
Muilla		1,293,155: 49	157,966,337: 24
		mk	301,841,134: 20

31/12 1946

Käteisvarat:			
Kassa		2,162,230: 66	
Shekkitilit	38,332,084: 15		
Pankkitilit erikoisehdoin	4,257,378: —		
Postisiirtotilit	1,425,442: 90	44,014,905: 05	46,177,135: 71
Ennakkovarat:			
Omilla alitilittäjillä		1,408,561: 85	
Laina-asiamiehillä		183,129,965: 80	
Muilla		2,567,691: 50	187,106,219: 15
Käteis- ja ennakkovarat vähentyneet			68,557,779: 34
		mk	301,841,134: 20

Kuten edellä esitetyistä taulukoista selviää, ovat käteisvarat vähentyneet n. 97.7 milj. mk:lla, vaikka tilapäisvelka on kasvanut n. 261.8 milj. mk:lla.

On merkillepantavaa, että kaupungin tulojäämät ovat lisääntyneet n. 276.5 milj. mk:lla. Myös varastojen arvo on lisääntynyt. Samoin velalliset ja ennakkomenot ovat huomattavasti lisääntyneet. Laskennalliset saatavat ovat tämän ohella huomattavasti kasvaneet.

Huomattavaa on myös, että tulojäämien joukossa verojäämät ovat lisääntyneet eniten eli lähes 274 milj. mk. Tämä suuri lisäys on huomattavasti lisännyt myös tilapäisvelan tarvetta. Ennakkomenojen kasvu on myös arveluttava tosiasia. Ennakkomenot rahoitustaseen mukaan nousevat bruttoluvuin 213.3 milj. mk:aan, johon siis kaupunki ei vielä ole osoittanut talousarviossaan katetta. Jos tähän vielä lisätään ne ennakkomenot, jotka on tarkoitettu rahoitettaviksi lainavaroilla eli tililtä »Ennakolta osoitetut lainavarat», ovat ennakkomenot kaikkiaan noin 600 milj. mk. On selvää, että kaupungin maksuvalmiuden heikentyminen suurelta osalta riippuu juuri tästä. Yleensä olisi vältettävä menojen suorittamista ennen kuin menojen rahoittamista varten on vastaava kate. Kassavarat ovat taas lisääntyneet »käyttämättömien lainavarojen» noin 285.8 milj. mk:n lisäyksen johdosta. Samoin siirtomäärärahat ovat vuoden aikana huomattavasti lisääntyneet, eli 293 milj. mk:lla.

Vuoden 1946 aikana on otettu kaksi obligatiolainaa, toinen 150 milj. mk ja toinen 84,590,000 mk. Lisäksi on kaupunki ottanut vastattavakseen Makasiiniosakeyhtiön 1935 v:n lainan 9,400,000 mk ja v:n 1939 lainan 7 milj. mk sekä valtiolta rakennustoiminnan tukemiseksi 49,292,000 mk. Lainojen kuoletukset v. 1946 tekivät 72.8 milj. mk.

Kaupunki on takuussa Suomen Messut Osuuskunta i.l., Työläisäitien ja lasten Kotiyhdistys ja Stadion-säätiö nimisten yhtymien ottamista lainoista sekä myöskin omakotija erinäisen muun sosiaalisen rakennustoiminnan edistämiseksi myönnetyistä lainoista. Lisäksi on kaupunki tilivuoden aikana mennyt takuuseen Oy Mankala Ab:n ottamasta 300 milj. mk:n lainasta. Näiden takuiden vastuumäärät tekivät viime vuoden alussa 31,515,697: 55 ja lopussa 334,923,804 mk.

Kuten tilinpäätöskertomuksesta tarkemmin käy selville, ovat määrärahojen ylitykset muodostuneet huomattaviksi, mikä tietenkin suurelta osalta on johtunut jatkuneesta hintojen noususta. Lisämääräraha-anomukset on vastoin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä usein esitetty perin myöhään; esim. vasta tänä vuonna on valtuusto myöntänyt viime vuoden tileille lisämäärärahoja 532,970,125 mk. Tarkastus on osoittanut, että vieläkin on olemassa ylityksiä, joihin lisämäärärahaa ei ole myönnetty. Suurin näistä on provisiot ym. menot 19 Pl. III. 3 2,140,899: 46.

Kaupungin taloudenhoidon kannalta on tärkeää, ettei aiheettomia suorituksia tapahdu ja että kaupungille kuuluvat tulot peritään ripeästi.

Mitä tuloihin tulee, on todettu, ettei viime vuoden aikana valtionaputilauksia ole tehty riittävän nopeasti, minkä johdosta valtionavut ovat kertyneet kaupunginkassaan myöhästyneinä. Myöskin valtion puolesta suoritetut ennakot on tilattu hitaasti ja näin ollen saatu myös myöhään korvatuiksi. Näin on asianlaita varsinkin kansakoulujen valtionapujen (ennakkoa ei ole tilattu) ja eräiden muidenkin laitosten valtionavustusten suhteen.

Kaupunginvaltuusto teki 19. 12. 1945 päätöksen, jonka mukaan valtiolta oli anottava 450,000 mk:n avustus kaupunginorkesterin ylläpitämiseksi. Kuitenkin jäi anomus tällaisen valtionavun saamisesta viime vuonna tekemättä ja kun anomus vasta 6. 2. 1947 jätettiin valtioneuvostolle, opetusministeriö 10. 2. 1947 antamallaan päätöksellä hylkäsi anomuksen, »koska tarkoitukseen käytettävissä ollut vuoden 1946 menoarvioon sisältyvä määräraha on 22 päivänä viime tammikuuta sanottuun päivään mennessä käytetty loppuun».

Todetessani tämän kävin 19. 2. 1947 kaupunginjohtajan puheilla ja ehdotin, että

kaupunki jättäisi uuden anomuksen valtioneuvostolle ylimääräisen avustuksen saamiseksi. Sittemmin tehdyn uuden anomuksen johdosta opetusministeriö onkin 14 p:nä huhtikuuta 1947 »myöntänyt raha-arpajaisten voittovaroista Helsingin kaupunkikunnalle viisisataaviisikymmentätuhatta (550,000) markkaa, josta 400,000 markkaa varsinaisena valtionavustuksena ja 150,000 markkaa ylimääräisenä valtionavustuksena Helsingin kaupunginorkesterin toiminnan tukemiseksi vuonna 1947».

Vuoden 1946 tilinpäätöksessä talousarvion mukainen tulo 450,000 mk on jäänyt tulouttamatta, joten viime vuoden tilinpidollinen tappio on 450,000 mk. Jos edellämainittu tämän vuoden ylimääräinen avustus huomioitaisiin viime vuoteen kuuluvana tulona, on kaupungin vahinko 300,000 mk. Kaupunki olisi ilmeisesti voinut saada 450,000 mk:n avustuksen, jos tilaus olisi tehty ajoissa, sillä valtion säveltaidelautakunta opetusministeriön asiantuntijalautakuntana oli kirjeellä joulukuun 28 p:ltä 1946 ehdottanut, että Helsingin kaupungille olisi myönnettävä 500,000 mk v. 1946.

Ne henkilöt, jotka eivät ajoissa ole panneet täytäntöön valtuuston päätöstä, ovat, mikäli kaupunki esittää korvausvaatimuksen, minun käsitykseni mukaan korvausvelvolliset kaupungille näin tapahtuneesta vahingosta.

Tasetili.

Rahatoimiston laatima ns. rahoitustase on laadittu entiseen tapaan. Se sisältää useita tulo- ja menosuorituksia, joita määrärahan tai katteen puutteessa ei vielä ole merkitty talousarvion toteutumista osoittavalle tulostilille. Nämä erät pyrkivät kuitenkin usein muodostumaan kirjanpidollisiksi eriksi, joiden lopullinen selvitys jää toimittamatta, jolloin erät saattavat jäädä »laahaamaan» kirjanpitoon. Tästä syystä on vuoden 1946 tilinpäätöksessäkin aktiiva- ja passiivatilejä, joiden reaaliarvo on kyseenalainen. Lisäksi on todettu, että tilinpäätöksestä puuttuu erinäisiä saatavia puolustuslaitokselta, jotka saatavat ovat asiamiesosaston perittävinä. Nämä saatavat, yhteensä 5,855,434 mk, ovat seuraavat:

		Asiamiesosaston diaarinumero	
Kiinteistötoim. geodeettiosasto:			
Puolustusvoimat	63,447: —	366/46	tornien rakentaminen
Kiinteistötoim. maatalousosasto:			
Porkkalan evakuointi	4,000: —	111/46	paalauskone
Kiinteistötoim. metsätalousosasto:			
Puolustuslaitos	2,964,431: —	398/46	
»	474,326: —	»	
Urheilu- ja retkeilylautakunta:			
Puolustuslaitos	1,396,745: —	407/46	Khs 24. 10. 1946 § 2988 raviradan kuntoonsaattaminen
Ruotsinkieliset kansakoulut:			
Sotavammasairaala	28,885: —	364/46	
Suomenkieliset kansakoulut:			
Majoituslautakunta	4,350: —	/45	Lapinlahden kansakoulu
»	9,250: —	/45	» »

Terveydenhoitolautakunta:			
Puolustusvoimat	100,000: —	365/46	(tämä arviomäärä)
Toivolan koulukoti:			
Majoituslautakunta	10,000: —	438/46	sotilasmajoituksesta
Puhtaanapitolaitos:			
Puolustusvoimat	800,000: —	363/46	kasteluautoista

Joskaan viimeksimainittuja saatavia ei kokonaisuudessaan voitane katsoa varmoiksi, on kuitenkin otaksuttavaa, että valtio ne ainakin osittain korvaa, minkä vuoksi olisi ollut täysi syy huomioida ne myös tileissä.

Vuoden vaihteessa halkotoimistolla oli tilinpäätöksensä mukaan saatavia kaupungin omilta laitoksilta 14,521,413 mk. Nämä maksamattomat laskut viime vuoden viimeisellä vuosipuoliskolla toimitetuista haloista jakautuvat mm. seuraavasti:

Terveydenhoitolautakunta	80,140: —
Sairaalalautakunta	9,883,315: —
Lastensuojelulautakunta	608,270: —
Urheilu- ja retkeilylautakunta	12,800: —
Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta	25,500: —
Lastentarhain johtokunta	25,600: —
Kirjastolautakunta	91,260: —
Kiinteistölautakunta	464,840: —
Yleisten töiden lautakunta	1,255,905: —
mk	12,447,630: —

Kaupungin tileissä ei aikaisemmin eikä viime vuonnakaan ole huomioitu kaupungin eri laitosten halkovarastoja varoina. Tällöin ovat jonkinlaisena vastineena tietenkin edellämainitut maksamattomat laskut, mutta selvää on, että varastot eivät vastaa näiden laskujen määriä. Näitä maksamattomia laskujakaan ei ole merkitty laitosten tilien menojääminä, mitä on pidettävä virheenä.

Kaupungin tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta olisi saatava aikaan sellainen muutos, että kukin laitos tai ainakin ne laitokset, joiden varastot ovat huomattavat, avaisivat varastotilin ja laitosten varsinaiseksi menoksi merkittäisiin vain varastosta kulutettu halkomäärä.

Rahoitustaseen rakenne on muihin tilivirastoihin nähden esitetty nettona eikä bruttomäärin, mikä paremmin olisi osoittanut aktiiva- ja passiivaerien kokoonpanon.

Revisiotoimisto on muuten havainnut kirjanpäätöksen oikein laadituksi. Lahjoitusrahastojen tilit ovat niinikään oikein pidetyt.

Rahatoimisto.

Kaupungin raha-asioiden keskuselimenä, kassa- ja tililaitoksena, on rahatoimisto pääasiallisesti suorittanut kaupungin menot ja kantanut kaupungille tulevat tulot. Eri kassa- ja tililaitos on ollut ainoastaan teknillisillä laitoksilla, liikennelaitoksella, satamalaitoksella ja huolto- ja lastensuojelulautakunnalla. Rakennustoimistolla ja sairaalalautakunnalla taas on oma tililaitoksensa (puhtaanapitolautakunnalla myös v. 1946). Väliaikaisesti ovat rahatoimiston sotilasavustusosasto ja halkotoimisto tosiasiallisesti myöskin toimineet sangen itsenäisinä rahatoimieliminä.

Rahatoimistossa työskentelee melkoinen henkilökunta. Rahatoimiston keskeinen asema

kaupungin raha- ja tiliasioiden hoitajana vaatisi, että toimiston viranhaltijat olisivat saaneet pätevän koulutuksen. Lisäksi olisi toivottavaa, että varsinkin kirjanpito-osaston osastopäällikön virka olisi vakinaisesti täytetty. Näin ei viime vuoden aikana ole ollut asianlaita. Kirjanpito-osastolla ei ole ainoastaan osastopäällikön virka, vaan myöskin pari kirjanpitäjän virkaa ja lukuisia toimistoapulaisen virkoja ollut vakinaisesti täyttämättä (katso allaolevaa luetteloa). Tämä ei ole voinut olla vaikuttamatta siihen, että työ osastolla on saanut tilapäisen ja »toistaiseksi jättävän» leiman. Ripeät otteet asiantilan pikaiseksi korjaamiseksi olisivat näin ollen tarpeen.

Rahatoimiston sääntöpalkkaiset virat 31. 12. 1946.

P.l.	Virka	Lukumäärä	Täytettynä 31. 12. 1946	Avoinna 31. 12. 1946	Huomautuksia
9.	Kaup.kamreeri	1	1	—	
14.	Apul. »	2	2	—	
17.	Osastopäällikkö	3	2	1 [1]	
25.	Kirjanpitäjä	5	3	2	Toinen ollut avoinna 7. 3. 1943 lähtien, toinen 1. 3. 1945 lähtien
31.	Vanh. toimistoapul.	2	—	2	Toinen 1. 1. 1943 lähtien, toinen 16. 3. 1945
32.	» »	1	—	1	1. 1. 1943 lukien
32.	Kassanhoitaja	3	2	1	1. 1. 1943 lukien
25.	Työläispalkkojen kassanhoitaja	1	1	—	
34.	Toimistoapul.	2	2	—	
36.	»	4	3	1	Siirretty 37. p.l. 1. 1. 1946 alkaen, ollut avoinna 1. 11. 1945 lukien (Järvisen virka)
37.	»	8	5	3	I avoinna 16. 2. 1942. II 1. 10. 1942 ja III perustettu 1. 7. 1944, josta lähtien avoinna
38.	Nuor. toimistoapul.	8	8	—	
39.	» »	19	7	12 [2]	
41.	» »	40	19	21	Uusia virkoja 1. 1. 1943, josta lähtien avoinna
34.	Ylivahtimestari	1	1	—	
37.	Vahtimestari	3	1	2	Toinen avoinna 1. 9. 1943, toinen 1. 2. 1945 lähtien
40.	Apul. vahtimestari	2	2	—	
51.	Siivooja	2	2	—	
		107	61	46	

[1]) Kirjanpito-osaston päällikön virka ollut avoinna 19. 11. 1941—31. 10 1943 (sij. H. Rönnberg). Lehto palvellut 1. 11. 1943 lähtien, irtisanoutunut marraskuussa 1945 ja saanut eron 30. 4. 1946. Virka avoinna 1. 5. 1946 lähtien, sijaisena 1. 5. 1946 lukien J. Norbäck.

[2]) Virat ovat olleet avoinna seuraavasti:

12. 6. 1941	lukien	2 virkaa	1. 3. 1943	lukien	1 virka
1. 9. 1942	»	1 virka	1. 1. 1945	»	3 virkaa
1. 10. 1942	»	1 »	16. 2. 1945	»	1 virka
1. 12. 1942	»	1 »	1. 6. 1946	»	1 »
1. 1. 1943	»	1 »			

Koko henkilökunnan sp. viroista avoinna 42.99 %.

Kirjanpito-osaston henkilökunnasta (28) virkaatekeviä ja tilapäisiä (21) 75 %. Osaston päällikön ja 2 kirjanpitäjän (kaikkiaan 5 kirjanpitäjää) virkaa mm. avoinna.

Toimistoapulaisten sp. viroista avoinna 47.6 %.

31. 12. 1946 rahatoimiston palveluksessa oli: 60 tp. toimistoapulaista, 1 tp. vahtimestari, 4 lähettiä, 3 tp. siivoojaa ja 1 tp. konemekaanikko.

Rahatoimiston sotilasavustusosaston tehtävät ovat viime vuoden aikana huomattavasti vähentyneet, mutta toimisto on mm. suorittanut sota-ajan maksujen jälkitarkastusta ja perinyt takaisin liikamaksuja. Nämä liikamaksut ovat kuitenkin melkein kokonaan aiheutuneet valtion viranomaisten virheellisistä tai viivästyneistä ilmoituksista. Kun valtio ei kuitenkaan suorita osaston kustannuksia, ei ole ollut kaupungin edun mukaista kustantaa tällaista jälkitarkastusta semminkään kun varat, jotka siten saadaan perityiksi, joutuvat valtiolle, joskin valtuusto on tarkoitukseen myöntänyt määrärahan. Tämän vuoksi olisi osaston toimintaa ollut supistettava ja sen käyttämä suuri huoneisto konttorivälineineen luovutettava mitä pikimmin muuhun tarkoitukseen. Asianmukaista myös olisi, että kaupunki yrittäisi saada valtiolta korvausta osaston kustannuksista, koska sen toiminta on ollut tyystin valtion tehtävistä johtunutta.

Kaupunginhallituksen asiamiesosasto.

Asiamiesosaston toiminta on ollut erikoistarkastuksen kohteena ja tällöin on tarkastettu varsinkin, miten osasto on hoitanut sille kuuluvia perimisasioita. Osaston tehtävänä on periä sellaiset maksamatta olevat kaupungin saatavat, joita ei voida ulosmitata ilman tuomiota tai päätöstä, konkurssi-, pakkohuutokauppa-, vuosihaaste- ja pesäeroasioissa valvoa kaupungin saatavia sekä pitää kaupungin konkurssikirjaa. Vuosina 1941—1945 oli osasto valvonut konkurssi- ja pakkohuutokauppasaatavia ja niistä saanut jako-osuuksia seuraavasti (vuoden 1946 tapaukset olivat yhtä lukuunottamatta vielä keskeneräisiä):

Vuosi	Valvottu saatavia: Tapausten luku	Määrälleen tiedossa	Arvioituja saatavia	Koko määrä	Peruutunut [1]: Lukumäärä	mk	Saatu jako-osuutta: Saatu jako-osuutta [2]	Ei saatu mitään [3]	Keskeneräisiä	Saatu jako-osuus mk [4]
1941	33	332,179: 35	375,551: —	707,730: 35	4	227,725: —	12 (6)	13	4	65,684: 50
1942	21	381,175: 70	177,250: —	558,425: 70	2	111,968: —	7 (3)	10	2	75,149: 85
1943	27	221,870: 55	222,472: —	444,342: 55	1	12,775: —	8 (4)	12	6	38,564: 50
1944	32	524,295: 05	1,078,800: —	1,603,095: 05	1	882,750: —	9 (4)	15	7	44,379: 80
1945	11	145,753: 40	210,000: —	355,753: 40	—	—	2 (1)	5	4	38,114: —

Perimis- ja oikeudenkäyntiasioiden tarkastus osoitti, että asiamiesosastolle perittäviksi jätetyt asiat ovat pääasiallisesti peräisin rahatoimistosta sekä sähkö- ja kaasulaitoksilta. Tarkastuksessa kävi myös ilmi, että laitokset yleensä lähettävät maksamatta olevat saatavansa asiamiesosastolle kovin hitaasti, jopa vasta kahden ja kolmenkin vuoden

[1]) Konkurssi tai pakkohuutokauppa peruutettu maksun tai muun syyn takia.

[2]) Suluissa oleva lukumäärä ilmaisee niiden tapausten luvun, joissa jako-osuus on ollut 100 %.

[3]) Tapaus joko rauennut varojen puutteessa tai muuten ei ole saatu mitään.

[4]) Jako-osuuteen ei ole laskettu kunnallisveron yhteydessä perittyä mahdollista lisäveroa, koska lisävero ei myöskään sisälly valvottujen saatavien määriin.

kuluttua eräpäivästä. Hitautta ei ole esiintynyt vain sota-aikana ja välittömästi sen jälkeen, vaan myös vuosina 1945 ja 1946. Kassa- ja tililaitoksen johtosäännössä ei tosin ole mainittu määräaikaa, minkä kuluessa perimättä jääneet saatavat on asiamiesosastolle lähetettävä, mutta asian luonnosta johtuen se olisi tehtävä mahdollisimman nopeasti, jotta perimistoimenpiteet tuottaisivat toivotun tuloksen. Seuraavassa taulukossa esitetään vuosina 1938—1946 selvitetyt, keskeneräiset ja poistetut tapaukset sellaisina kuin tilanne oli 30. 1. 1947 asiamiesosaston diaarissa.

Vuosi	Asioiden lukumäärä	Niistä selviä	%	Keskeneräisiä	%	Kokonaan tai osaksi poistettuja	%
1938	401	274	68.4	11	2.7	116	28.9
1939	402	275	68.5	7	1.7	120	29.8
1940	845	561	66.4	39	4.6	245	29.0
1941	864	605	70.1	92	10.6	167	19.3
1942	556	435	78.1	78	14.0	43	7.9
1943	337	274	81.4	52	15.4	11	3.2
1944	373	269	72.1	83	22.3	21	5.6
1945	464	320	68.8	120	26.0	24	5.2
1946	499	286	57.3	212	42.5	1	0.2

Tarkastus osoitti, että raha-arvoltaan vähäiset saatavat muodostivat valtaosan poistettavien lukumäärästä. Pienet saatavat ovat pääasiallisesti sähkö- ja kaasulaskuja, joukossa runsaasti jopa alle sadankin markan suuruisia. Näin pienten saatavien asiamiesosastolle lähettämisestä ja perimistoimenpiteisiin ryhtymisestä on enemmän vaivaa kuin hyötyä, kun mahdollinen perimispalkkiokin on vain 20 mk (Kaupunginhallituksen vahvistama 20. 6. 1942). Kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 18 §:n määräyksiä olisikin muutettava siten, että kaikkien pienehköjen saatavien lähettämisestä asiamiesosaston perittäväksi voitaisiin luopua ja mikäli niitä ei asianomaisen laitoksen omasta toimesta saada perityiksi, kaupunginhallitus voisi laitoksen ehdotuksesta revisiotoimistoa kuultuaan hyväksyä ne poistettavaksi tileistä. Kuten edellä jo esitettiin, osoitti tarkastus myöskin, että kaikki kaupungin laitokset, joiden joukossa palolaitos edusti suurinta määrää, eivät olleet merkinneet ko. määriä tileilleen saatavina, vaan olivat vasta suorituksen tapahtuessa tulouttaneet ne. Kaupunginlakimies on asiasta antamassaan lausunnossa myöskin esittänyt toivomuksen, että kaupungin laitokset noudattaisivat suurempaa ripeyttä ja parempaa keskinäistä yhteistyötä kaupungin saatavien perinnässä sekä ettei vähäpätöisiä perimisasioita jätettäisi asiamiesosaston perittäväksi.

Tilastotoimisto.

Tarkastettaessa eri laitosten tilastonumeroiden hankintaa ja tilastosarjojen aikaan saamista on käynyt ilmi, että laitokset eivät ole riittävässä määrin käyttäneet hyväksi tilastotoimiston ammattitaitoista ja koneellista apua. Tämän johdosta olisi selvitettävä, missä määrin olisi mahdollista laajentaa tilastotoimiston antamaa apua eri laitosten vuosikertomuksia ja muuta toimintaa varten tarvittavien numerosarjojen hankkimisessa ja käsittelyssä.

Huoneenvuokralautakunta.

Huoneenvuokralautakunnista, niiden kokoonpanosta ja jäsenten valitsemisesta oli viime vuoden aikana vielä voimassa valtioneuvoston päätös 10. 5. 1941, johon vasta

20. 3. 1947 on tehty huomattava muutos. Huoneenvuokrasäännöstelystä on kaupungille aiheutunut huomattavia kustannuksia, jotka esim. viime vuoden aikana nousivat 23,858,386: 05 mk:aan.

Säännöstelyasiain ratkaisuvaltaa käytti Helsingin kaupungissa viime vuoden aikana 9 huoneenvuokralautakuntaa; joista 8 hoiti varsinaisen kaupunkialueen ja 1 lautakunta Malmi—Tapanilan alueen huoneenvuokrasäännöstelyasioita. Lautakuntien suuri lukumäärä on ollut esteenä asiain yhdenmukaiselle ja joustavalle hoitamiselle. Lautakuntien jäsenet hoitavat tehtävänsä sivutoimena, josta on ollut seurauksena, että lautakuntien kokoukset on järjestetty tapahtuvaksi varsinaisen virka-ajan ulkopuolella. Tästä on huoneenvuokratoimiston työlle ollut suurta haittaa.

Huoneenvuokrasäännöstelyä koskevat asiat ovat monesti sangen monisäikeisiä. Työnjaon perusteella ovat nyt eri lautakunnat joutuneet käsittelemään ainoastaan määrättyä osaa kysymyksiä, kuten huoneistojen vapaaksi julistamista, pää- tai alivuokralaisen irtisanomisia, uuden vuokralaisen ottamisia, huoneiston käytön tehostamisasioita jne. Kaikki nämä eri kysymykset ovat joutuneet eri lautakuntien käsiteltäviksi, mistä on aiheutunut, että asianosaisten on ollut pakko käydä huoneenvuokratoimistossa useampia kertoja ja ratkaisu sinänsä yksinkertaisessa asiassa on voitu antaa vasta pitkähkön ajan kuluttua. Lisäksi on voitu todeta, että lautakuntien istunnot ovat viime vuoden aikana kestäneet keskimäärin ainoastaan 1 ½ tuntia.

Asioiden jouduttamiseksi on huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja kaupunginhallitukselle tänä vuonna tehnyt esityksen lautakuntien töiden järjestämiseksi siten, että huoneenvuokralautakuntia olisi ainoastaan kolme ja että niiden jäsenet päätoimenaan hoitaisivat huoneenvuokrasäännöstelyasioita. Alussa mainittu valtioneuvoston päätöksen muutos onkin tehnyt tällaisen järjestelmän mahdolliseksi. On katsottava, että sekä asioiden hoitamisen joustavuuden että kaupungin kustannusten kannalta esitys lautakuntien uudelleen järjestelystä on perusteltu. Joka tapauksessa on pidettävä välttämättömänä, että lautakuntien istuntoja pidennetään ja siten säästetään kaupungin menoja, sillä yksin lautakuntien jäsenten palkkiot nousivat viime vuoden aikana n. 4,700,000 mk:aan.

Huoltolautakunta.

Viime vuoden aikana on huoltovirasto erinäisten järjestelyjen avulla voinut siirtyä uusiin työmuotoihin, mistä kaupungille aiheutunee palkkamenojen säästöä. Koska uusi järjestelmä on vasta tänä vuonna kokonaisuudessaan otettu käytäntöön, en puutu sen enempää tähän uudistuskysymykseen.

Huoltomenot ovat viime vuonna suotuisten työmarkkinain johdosta olleet suhteellisen pienet, vaikka myönnetyt avustukset henkilöä kohti elinkustannusten nousun johdosta tietenkin ovat kohonneet. Avustuksensaajien lukumäärä on alueliitoksesta huolimatta pysynyt miltei ennallaan; nousu on ainoastaan muutama sata uutta avustuksensaajaa. Sensijaan on uusi sosiaalinen lainsäädäntö antanut huoltolautakunnalle ja -virastolle paljon uusia tehtäviä. Tällaisina voidaan mainita mm. pinnarilaki, laki kodinperustamislainoista ja kansaneläkelaitoksen työkyvyttömyyseläkkeet ja kunnan lisäeläkkeet (kaupungin menot 893,166 mk v. 1946). Huomattava osa aikaisemmista tilapäistehtävistä johtui sotatilasta, ja ne ovatkin rauhan palattua osaksi vähentyneet. Korvausasioiden lukumäärä on kuitenkin kasvanut, mikä on johtunut mm. siirtoväen kotipaikkaoikeutta koskevista uusista määräyksistä.

Lastensuojelu.

Lastensuojeluviraston menot ovat huomattavasti nousseet. Kustannusten nousu on aiheutunut 8 tunnin työaikalain soveltamisesta johtuvasta lisähenkilökunnan palkkaami-

sesta ja muutenkin palkkojen ja hintojen yleisestä noususta. Hoitopäivää ja lasta kohden ovat kustannukset (korjauskustannuksia lukuunottamatta) verrattuina edelliseen vuoteen olleet seuraavat:

Lastenkodit	v. 1945	v. 1946
Sofianlehto	129: 50	186: 96
Reijola	99: 99	140: 50
Kullatorppa	85: 35	136: 02
Koulukodit		
Ryttylä	163: 45	210: 81
Toivoniemi	90: 75	142: 06
Toivola	111: 75	136: 88

Huomio kiintyy varsinkin koulukotien hoitokustannusten korkeuteen. Että nämä hoitokustannukset ovat olleet näin suuret, johtuu osaksi siitä, että oppilasmäärä niissä on edelleen, kuten viime vuoden tarkastuskertomuksessakin esitettiin, paljon alle sen määrän, mitä niihin voitaisiin sijoittaa. Ryttylässä oli keskimäärin vain 61 oppilasta, vaikka sinne mahtuu 100, Toivoniemessä 21, vaikka sinne mahtuu 30 ja Toivolassa 75 85:n asemesta. Ryttylässä ja Toivoniemessä on oppilasluku viimeisellä vuosineljänneksellä vieläkin vähentynyt ollen Ryttylässä 59 ja Toivoniemessä 19. Ryttylän koulukodissa oli todellisten hoitopäivien lukumäärä vain 58.5% talousarvion edellyttämästä hoitopäivämäärästä ja Toivoniemen koulukodissa vastaavasti 66.8%. On siis todettavissa, että kaupunki edelleen ylläpitää kalliita laitoksia, joissa on paljon tyhjää tilaa ja joiden ylläpitokustannukset tämän johdosta oppilasta kohden ovat nousseet kohtuuttoman korkeiksi.

Kaupunginkirjasto.

Talousarvioon merkitty 2 milj. mk:n määräraha kirjojen sidontaan ei ole riittänyt. Kirjaston johtokunta anoi 16. 10. 1946 300,000 mk:n lisämäärärahan tähän tarkoitukseen. Tammikuun 22 päivänä 1947 kaupunginvaltuusto myönsi tämän lisämäärärahan. Kirjojen sidontaan varatulle tilille oli tilinpäätöksessä merkitty menojäämänä tälle vuodelle mk 297,087: 75, mutta mainitulle tilille kuuluvien maksamattomien laskujen summa nousi mk:aan 552,208: 80 yksistään yhden kirjansitomon osalta. Viimeksimainitulle sitomolle oli esitetty toivomus, että se päiväisi vuoteen 1946 kuuluvia maksuja mk 307,172: — määrään vuodelle 1947, jotta mainittu summa voitaisiin suorittaa tämän vuoden määrärahasta. Tämä menettely on kuitenkin ristiriidassa kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 42 §:n 2 mom. kanssa. Menot, jotka kohdistuvat tilivuoteen, on myöskin kirjattava sen vuoden menoihin. Siinä tapauksessa, että määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on ajoissa anottava tarpeellisen suuri lisämäärärahan tarkoitukseen.

Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunta on 26. 4. 1946 tehnyt Suomalaisen Ooppera Oy:n kanssa sopimuksen kaupunginorkesterin luovuttamisesta oopperan käytettäväksi 125,000 mk:n maksusta kuukautta kohti. Iltatyövuorojen lukumäärä oopperassa ei sopimuksen mukaan saa ylittää viittä viikossa. Orkesteri on viime vuoden aikana ollut oopperatyössä 662 tuntia ja konserttityössä 580 tuntia. Kaupunginorkesterin työsuoritus oopperalle teki 5,570,000 mk, jota paitsi ooppera on saanut kaupungilta suoranaista avustusta 133,980 mk. Ooppera on maksanut orkesterivuokraa 920,000 mk, joten kaupungin todellinen kokonaisavustus

oopperalle on lähes 4.8 milj. mk. Koska näin suuren avustuksen myöntämisestä ei ole päättänyt kaupunginvaltuusto, vaan ainoastaan musiikkilautakunta, saatan tämän seikan valtuuston tietoon.

Maatalous.

Agronomi Niemisen tarkastuskertomuksesta mainittakoon tässä seuraavat seikat.

Kaupungin varsinaisilla tiloilla oli viljeltynä yhteensä 1,100 ha, josta määrästä kuitenkin on muonaperunan, perunapalstojen ja siirtoväelle luovutettujen alueiden vuoksi vähennettävä 238 ha, joten omassa viljelyksessä oli kaikkiaan vain 862 ha. Tämä määrä jakautui eri viljelmien kesken seuraavasti:

Fallkulla	78.4 ha
Pukinmäki	151.8 »
Puotinkylä (Vartiokylä)	76.3 »
Tali	100.0 »
Tomtbacka (Haltiala)	151.7 »
Tuomarinkylä	303.9 »
	862.1 ha

Työvoiman kulutus, työvoimakustannus ja peltoviljelystuotto hehtaaria kohti oli eri tiloilla seuraava:

	työpv/ha	kustannus mk/ha	tuotto mk/ha
Fallkulla	46.1	8,803: 62	23,042
Pukinmäki	47.0	8,967: 18	24,764
Puotinkylä	29.3	6,009: 95	16,214
Tali	35.3	7,406: 80	21,353
Tomtbacka	27.6	5,473: 40	18,074
Tuomarinkylä	28.3	5,766: 80	19,608

Karjatalous niillä tiloilla, joilla sitä harjoitetaan, antoi hyvin heikon tuloksen, tosiasiassa tappiota. Seuraavassa mainitaan tästä osoituksena karjalle syötetyt rehut, maidon ja lihan myynnistä saadut tuotot sekä näiden erotus, jolla siis pitäisi kyetä maksamaan työpalkat, navetan kunnossapito ja kuoletukset sekä laitumen vuokra.

	rehut	tuotto	erotus
Fallkulla	159,421: 73	175,097: 55	+ 15,675: 82
Pukinmäki	627,073: 97	849,226: 30	+ 222,152: 33
Puotinkylä	156,625: 62	122,739: 55	— 33,886: 07
Tuomarinkylä	493,541: 19	776,938: 65	+ 283,397: 46

Puotinkylässä on siis rehu maksanut enemmän kuin mitä karjasta on kaikkiaan ollut tuloa.

Talin sikalan rehut maksoivat 153,209: 14 ja tuloja saatiin 357,259: 70, joten erotus oli 204,050: 56.

Tarkastus toi ilmi, että kaupungin maatalous on toiminut liian irrallisena kaupungin muusta taloudesta. Tästä johtuen sen tuotantoa ei ole suunniteltu sen mukaan kuin kaupungin elintarvikkeita kuluttavien laitosten tarve ja siis kaupungin etu olisi vaatinut. Toisaalta ei myöskään kaikkia niitä lannoitusaineita, joita kaupungin eri laitoksista kertyy, ole käytetty maataloudessa hyväksi. Olemassaolevia mahdollisuuksia ei näin ollen ole kyetty riittävästi ottamaan huomioon.

Tarkastajan käsitys on, että esim. heinän ja palmojen luovutus maatiloilta siinä mitassa kuin on tapahtunut, ajan pitkään haitallisesti laihduttaa maat, kun samanaikaisesti ei ole tapahtunut maiden riittävää lannoitusta ja mudan tuontia. Samalla tarkastaja huomauttaa maatilojen päivätyö- ja varastokirjanpidon kehittämisen ja yhtenäistyttämisen tarpeellisuudesta. Edelleen hän pitää vuokrausten selvilläpitoa varten tarpeellisena erityistä vuokrauskartastoa. Hän tekee myös joukon ehdotuksia vihannesviljelyksen kehittämisestä, ylipuutarhurin viran perustamisesta, lannoituksen tehostamisesta ja eri laitosten yhteistyöstä. Nämä kysymykset ovat tarkastuksen johdosta joutuneet a.o. hallintoelinten käsiteltäviksi ja edelleenkehitettäviksi.

Tarkastuskertomus sisältää myös ehdotuksia lastensuojelulaitoksen tilojen ja Tervalammen työlaitoksen maatalouden tehostamisesta, mm. ehdotuksen, että kaupunginagronomin tehtäviä olisi laajennettava siten, että hänen tulisi valvoa myöskin Toivoniemen, Ryttylän ja Toivolan tilojen maataloutta. Tarkastuskertomuksessa mainitaan maatilojen talousrakennusten kuntoisuudesta mm. seuraavaa:

	Maatalousrak.	Karjarak.	Kasvihuoneet
Fallkulla	vanhentuneet	uusitaan parhaillaan	pienet, vanhat, epäkäytännölliset
Pukinmäki	tyydyttävät	tyydyttävät	heikossa kunnossa, epäkäytännölliset
Puotinkylä	heikossa kunnossa	uusiminen vireillä	
Tali	rakennukset	heikohkot	
Tomtbacka	»	hyvässä kunnossa	
Tuomarinkylä	»	tarkoituksenmukaiset	

Maatilojen kiinteistöluettelo n:o	Nimitys	Huomautuksia kunnosta
	Fallkulla.	
N:o T 9	Väen sikala	Vanha, purettava
	Pukinmäki	
N:o A 6	Tengström	Yli-ikäinen
A 19	Lindahlin mökki	Kelvoton
T 7	Sikala, työv.	Huono
	Puotinkylä.	
N:o A 1	Päärakennus	Täydell. korjauksen tarpeessa
A 5	Kivirakennus	Perust. » »
A 6	Nykulla	Aivan perust. korjauksen tarpeessa
T 2	Matala navetta, tiil.	Kelvottomassa kunnossa
T 3	Iso vajarakennus	Kehnossa kunnossa
T 4	Puimala, kivestä	Aivan käyttökelvoton
L 7	Johannesbäck	Katto ja lattia aivan kelv.
	Tali.	
N:o 13	Asunto ja aitta	Huono, pian revittävä, katto uusi
28	Lars-ängin lato	Huono
29	Koivumäen »	Katto huono
31	Kippotin »	» »

Tomtbacka.

N:o A 2	Vanha päärakennus	Aivan käyttökelvoton asunto
3	Voudin rakennus	Lattiat pian kokon. uusitt.
T 15	Kellarimäen sikala	Kelvoton

Tuomarinkylä.

N:o A 7	Pajamäen vanha rakennus	Käyttökelvoton

Metsätalous.

Kiinteistötoimiston metsätalousosaston ja geodeettiosaston laskelmien mukaan kaupunki omistaa metsämaata n. 3,038 ha. Viimevuotisten pakollisten hakkuiden johdosta on nyt kuitenkin lähes 400 ha tuottamattomassa kunnossa. Toistaiseksi on vielä 802 ha maanlunastustoiminnasta johtuvan hakkuukiellon alaisena.

Hakkuutilaston mukaan on kaupungin metsistä vuosien 1939—1946 aikana hakattu:

1939	7,768 k-m³	1944	5,094 k-m³
1940	23,699 »	1945	26,080 »
1941	5,818 »	1946	12,722 »
1942	7,127 »		Yht. 98,367 k-m³
1943	10,059 »		

Loppusummat tarkoittavat kuoretonta puuta kiintokuutiometreissä. Kahdeksassa vuodessa on siis 3,038 ha:sta hakattu yhteensä 98,367 kiinto-m³ eli vuotta kohden keskimäärin 12,296 k-m³. Kaupunginmetsänhoitaja on arvioinut, että vuotuinen lisäkasvu vuotta ja hehtaaria kohti olisi 2.75 k-m³ ja 3,038 ha:lta edellämainittuina vuosina yhteensä 8,354.5 k-m³. Vuosittain on siis hakattu n. 3,900 k-m³ yli lisäkasvun. Viimeksi mainittua teoreettista lisäkasvua ei voida pitää sopivana hakkuumääränä järkiperäisessä metsätaloudessa. Järkiperäisen metsänhoidon päämääränä olisi metsäpääoman kohottaminen normaaliksi sopivilla kohtuullisilla hakkuilla, ripeillä metsänviljelys- ym. töillä ja säästämällä osa kasvua. Vuoden 1939 jälkeiset hakkuut ovatkin kaupungin talouden kannalta hyvin ikävä tosiasia.

Suuri yleisö ei myöskään ole suhtautunut kaupungin omistamaan luontoon oikealla tavalla. Sellaisia järjestöjä ja laitoksia, jotka järjestävät retkeilyjä kaupungin metsämaille, kuten Opetusministeriön retkeilylautakuntaa, Suomen Latua, SMY:tä, SRL:a, SRM:a, Teiniliittoa, Työväen matkailuliittoa ym., olisi kehoitettava teroittamaan retkeilijöittensä mieliin, että näiden on suhtauduttava luontoon siten, että kaupunki pystyisi huolehtimaan metsien kasvun lisäämisestä.

Eivät ainoastaan viime vuosien suuret hakkuut verrattuina lisäkasvuun ole edellä mainitussa suhteessa olleet kaupungin taloudelle haitaksi. Kaupunki ei ole talousarviossaan ja tileissään huomioinut sitä, että yli lisäkasvun saatuja tuloja on pidettävä pääomatuloina eikä niitä voida käyttää varsinaisten menojen peittämiseen. Arvion mukaan nousevat vuosina 1939—1946 näin pääomatuloina huomioitavat tulot noin 6:5 milj. mk:aan. Vastaisuudessa olisi pyrittävä huolehtimaan siitä, että tällaisia virheitä ei enää tapahdu.

Yleisten töiden lautakunta.

Lautakunta päätti 7. 11. 1946 saamansa kaupunginhallituksen luvan mukaisesti antaa rakennustoimistolle tehtäväksi sopia Herttoniemen Saha Oy nimisen yhtiön kanssa enintään 500,000 j³ ja vähintään 400,000 j³ tukkien sahaamisesta yhtiön sahalaitoksella Hertto-

niemessä. Rakennustoimisto teki 27. 11. 1946 tällaisen sahaussopimuksen ja suoritti allekirjoittamisen jälkeen yhtiölle 1.5 milj. mk:n sahauspalkkioennakon, jonka vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys sahalaitokseen koneineen ja laitteineen, jotka on palovakuutettu 3.5 milj. mk:n arvosta.

Allekirjoittaessaan tämän sopimuksen rakennustoimisto halusi toimia kaupungin edun mukaisesti turvatakseen sahatun puutavaran saannin, jonka vuotuinen kulutus on 2,000 standardia, sekä säästääkseen jakeluliikkeiden myyntipalkkiot ja huomattavan liikevaihtoveroerän.

Sopimusta edeltäneissä neuvotteluissa yhtiö ilmoitti parantavansa vuonna 1945 rakentamansa sahan tehoa, hankkimalla toisen kehäsahan entisen (1 kehäisen) lisäksi ja olisi saha valmis aloittamaan sahauksen molemmilla kehäsahoilla 1. 2. 1947. Sopimusta allekirjoittaessaan olivat kaupungin viranomaiset ilmeisesti siinä käsityksessä, että yhtiö ei ryhdy mihinkään suureen saharakennuksen laajentamiseen ja edellyttivät he, kuten yleisten töiden lautakunta lokakuun 28 päivänä 1946 kaupunginhallitukselle osoittamassaan kirjelmässä mainitsee, että edellämainittu 1.5 milj. mk:n ennakko käytettäisiin »toisen kehäsahan ostamiseen, polttohakerouhimon hankkimiseen ja muihin sahalaitoksen parannuksiin» ja että yhtiö näihin muutostöihin, joita toisen kehän asettaminen aiheuttaa, olisi hankkinut asianomaisen rakennusluvan. Niin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Erinäiset seikat viittaavat siihen, että kaupunki voi kärsiä huomattavia tappioita sahaussopimuksen johdosta, sillä sen takia, että sahaa oli ilman ao. lupaa suuresti laajennettu, ei sahauksen aloittamiseen ole vieläkään tätä kirjoitettaessa myönnetty edes ao. lupaa tilapäisluontoisena.

Sahauksen myöhästymisestä aiheutuu ilmeisesti haittaa kaupungin omille työmaille, jotka kärsivät puutavaran puutetta. Sahattu tavara tulee joka tapauksessa olemaan laadultaan huonompaa, kuin jos se olisi saatu sahattua aikaisemmin.

Suurempi varovaisuus olisi ehkä ollut tarpeen, ennenkuin sopimus allekirjoitettiin.

Halkotoimisto.

Kaupungin perustama halkotoimisto, jonka tehtävänä on huolehtia polttopuiden hankinnasta kaupungin laitoksille ja pienkuluttajille, on viime vuoden aikana hankkinut ja myynyt kaupungin omille laitoksille 296,478 m³ halkoja. Kaupunginhallituksen 21. 1. 1946 tekemän päätöksen mukaan on koivupuun hinta kaupungin laitoksille myytäessä ollut 700 mk/m³, havupuun 680 mk/m³ + ajomaksu 50 mk, sekapuun 650 mk/m³ + ajomaksu 50 mk sekä polttopropsin hinta 800 mk/m³ eli keskimäärin 745 mk/m³. Kansanhuoltoministeriön vahvistaman myyntihinnan mukaan pienkuluttajille myytiin 171,504 m³ ja oli myyntihinta tällöin keskimäärin 595 mk/m³. Jos kaupungin laitokset olisivat voineet ostaa halkonsa halkotoimistolta kansanhuollon hintoihin, olisi keskihinnaksi tullut 602 mk/m³, sillä kaupungin laitokset ovat pottaneet suhteellisesti enemmän kalliimpaa polttopropsia. Tällä hinnalla ostettuna olisivat kaupungin laitoksien polttopuukustannukset pienentyneet n. 42,898,891 mk:lla ja halkotoimisto tuottanut 39,132,176 mk:n tappion eikä 3,766,000 mk:n ylijäämän. Ministeriön vahvistama hinta on näin ollen ollut huomattavasti alle kaupungin hankintahinnan. Siirtämällä halkotoimiston vajauksen muiden kaupungin laitosten kannettavaksi on halkotoimisto tosin saatu näyttämään säästöä, mutta käytetty menettelytapa ei ole ollut asianmukainen. Tällä tavoin kansanhuoltoministeriön vahvistamat hinnat ovat jääneet alhaisemmiksi kuin miksi ne muuten ehkä olisi saatu nousemaan. Halkotoimisto ei ole revision mielestä riittävän tehokkaasti valvonut kaupungin etua, kun se 16. 2. 1946 oli kansanhuoltoministeriöltä pyytänyt, että koivuhalkojen hinnaksi vahvistettaisiin ainoastaan 595: 80/m³. Sen jälkeen ei kirjallisesti ole ehdotettu hintojen korottamista.

Revisiotoimisto on todennut, että ne määrät halkoja, jotka halkotoimiston hakkuupalkkojen perusteella piti syntyä metsiin, ja ne määrät, mitkä ajomiehille suoritettiin saman tavaran ajosta, ja edelleen ne määrät, mitkä metsänomistajille mitattiin maantien varsilla saman tavaran hinnan maksamista varten, erosivat useissa tapauksissa melkoisesti toisistaan. Poikkeamat olivat usein niin suuria, että niiden ei voida selittää johtuneen mittaerosta, vaan syyn täytyy olla myöskin muualla. Kysymyksessä voi olla tahallisen ylihinnan maksaminen hakkuu- ja ajomiehille. Täten on tileihin tullut sellaisia lukuja, joiden reaalisisältö on ainakin tavaraliikuntoja merkitsevältä osalta varsin väljä. Kun sitten on seurattu tavaran kulkua maantievarastosta Helsinkiin, on havaittu, että tällä pitkällä matkalla ei yleensä ole liikunnan kontrolloimismahdollisuuksia ennenkuin vasta Helsingissä, jossa suoritetaan vastaanottomittaus. Päijänteen vesistöstä Vesijärven kautta saapuvaan tavaraan nähden on Vesijärvellä tapahtuvan uudelleenlastauksen yhteydessä kuitenkin kontrollimahdollisuus, jota on käytetty hyväksi.

Revision suorittaman tutkimuksen perusteella on todettu, että eri piireistä saatu tavaramäärä poikkesi vastaanottomittauksessa tuntuvasti piirin lähettämäksi ilmoittamasta tavarasta. Erotus teki (lukuunottamatta sähkölaitoksen toimituksia) 20,383 m³ eli 10.3%. Piirien ilmoitusten mukaan lähetettiin 197,347 m³ ja Helsingissä otettiin vastaan 176,964 m³ (tähän ei sisälly Vesijärvéltä saapunut tavara). Mainittakoon vielä, että piirien ilmoituksiin on merkitty lähetetyksi suurempia tavaramääriä kuin mitä rahtikirjoihin on merkitty. On outoa, että piiri-ilmoitukseen voi sisältyä 1,325 m³:kin enemmän tavaraa kuin vastaaviin rahtikirjoihin, vaikka tiedetään, että rautatiet veloittavat rahtia mahdollisen maksimimäärän mukaan.

Tarkastuksessa on myöskin todettu, että varastopaikoilla Helsingissä olisi syytä suorittaa usein inventtausmittauksia, sillä on osoittautunut, että poikkeamat kirjoihin merkityn ja inventoidun määrän välillä saattavat lyhyessä ajassa kohota huomattaviin määriin. Sattuneiden eroavaisuuksien johdosta on halkotoimiston neuvottelukunnalta pyydetty ja saatu lausunto, jossa halkotoimiston johtaja selittää, että halkoja mitattaessa tavaran laadusta johtuu, että täsmälleen samanlaista mittaustulosta eri käsittelyvaiheissa ammattimiestenkään toimittamana tuskin koskaan saadaan. Toimisto ilmoittaa edelleen, että se omasta puolestaan pyrkii täsmällisyyteen ja yhdenmukaisuuteen. Se katsoo kuitenkin »että käsiteltäessä kulutuspaikoille tuotua 538,000 m³ polttopuuta, kuten halkotoimistossa on vuoden 1946 aikana tehty, on todettava, että välimittauksien osoittamat, niinkuin tärkeämmätkin mittaerot ovat halkotoimiston työmailla sanottuna aikana pysyneet asiallisesti ottaen hyvin alhaisina». — Joskin on myönnettävä, että vaikeudet ovat suuret, olisi syytä tiukentaa tähänastisia kontrollitoimenpiteitä.

Kaupungin laitosten polttopuukustannukset nousivat viime vuoden aikana, laskettuina siten kuin yllä on mainittu, 221.4 milj. mk:aan, mikä on 8.2% kaupungin kokonaismenoista vuonna 1946. Sen johdosta, että polttoainekustannukset ovat näin korkeat, on revisiotoimisto toimeenpannut eri laitosten polttoainekulutuksen erikoistarkastuksen, joka on jo osoittanut, että varsinkin sairaaloiden polttopuukulutus on ollut suhteettoman korkea. Tätä erikoistarkastusta ei vielä ole suoritettu loppuun.

Vesijohtolaitos.

Vesijohtolaitoksen työpajan kirjanpito ja kustannuslaskenta ei viime vuoden aikana ole ollut asian vaatimalla kannalla. Niiden pohjalla on ollut mahdotonta todeta, saatiinko perityillä hinnoilla edes työpajan omat kustannukset peitetyiksi. Kun työpajan omia töitä ei ollut riittävästi tarjolla, suoritti paja verraten huomattavia yksityisiä tilaustöitä, joiden laskutus on noussut jopa 30%:iin koko työpajan tuloista. Näiden töiden hinnoittelussa ei

oltu noudatettu kansanhuoltoministeriön ja Sotevan hinnoitteluohjeita, vaan sovellettu huomattavasti alhaisempaa yleiskustannusprosenttia ja jätetty huomioimatta sallittu voittolisä. Hinnoittelu oli tapahtunut 5—15% alhaisempiin hintoihin kuin mitä säännöstelymääräykset olisivat sallineet tai, jos vesijohtolaitos olisi hyväksytty toiseen hinnoitteluryhmään kuuluvaksi, vieläpä 17—25% alle säännöstelyhintojen. Vesijohtolaitoksella on nyttemmin ryhdytty ajanmukaistamaan työpajan kustannuslaskentaa ja ryhdytty toimenpiteisiin muiden revisiotoimiston tutkimuksissa kosketeltujen epäkohtien poistamiseksi.

Kaasulaitos.

Helsingin kaupungin tilintarkastajain kertomuksessa vuodelta 1945 selostettiin ns. Pilo-turpeenhiiltolaitteiden hankintaa. Tällöin todettiin, että po. laitteilla valmistettu turvehiili tuli vuoden 1946 alkupuolella kaasulaitokselle, yleiskustannuksia huomioonottamattakin, lähes kaksi kertaa niin kalliiksi kuin samaan aikaan ulkomailta hankittu kivihiili. Samalla esitettiin harkittavaksi, oliko enää syytä ajatella turvehiillon laajentamista, koska oli pelättävissä, että siihenastisetkin sijoitukset saattoivat muodostua epäonnistuneiksi.

Nyttemmin on todettu, että turpeen hiiltämistä varten Ruotsista ensiksi hankitut Pilo-laitteet eivät ole olleet tarkoituksenmukaisia. Aivan alusta alkaen on näissä laitteissa ollut erilaisia käyttöhäiriöitä (mm. tulipaloja), joten niiden valmistusteho supistui varsin vähäiseksi. Laitteista pystytettiin yksi Sörnäisiin 3,660,000 mk:n ja toinen Kihniöön (Suo Oy:n suolle) 4,258,000 mk:n kustannuksin. Kolmas myytiin omakustannushintaan Kymi Oy:lle ehdoin, että Kymi Oy:n oli sidouduttava toimittamaan kaasulaitokselle vähintään 4,000 tonnia turvehiiltä vuosittain. Lyhyen käyttöajan jälkeen olivat kaksi ensimmäistä Pilo-laitetta jo vuonna 1946 aivan loppuun palaneita, ja on niiden pääomaarvo poistettu tilinpäätöksessä. Kymi Oy:n kanssa tehtyyn sopimukseen sisältyvien ehtojen mukaan joutunee kaupunki lunastamaan sille myydyn laitteen takaisin, joten senkin hinta joutunee kaupungin tappioksi.

Ennenkuin ensimmäistä tilausta oli edes ehditty alkuun toimittaa, tilasi kaasulaitos vuoden 1944 lopulla lisää seitsemän 3 kuilun Pilo-laitetta, mikä tilaus myöhemmin muutettiin kolmea 6 kuilun (yht. 18 kuilua) Pilo-laitetta koskevaksi. Yksikään näistä viimeksi tilatuista Pilo-laitteista ei vielä tätä kirjoitettaessa ole toimintavalmiina. Niistä puuttuvat ilmoituksen mukaan mm. nosto- ja kuljetuslaitteet sekä lauhduttajaputket, osaksi sen vuoksi, ettei ole saatu tuontiin tarvittavia lisenssejä. Nyttemmin on laitteiden kuntoonpano keskeytetty kannattamattomana ja saapuneet laitteet toistaiseksi varastoitu. Varoja on näihin viimeksi tilattuihin laitteisiin käytetty 20. 4. 1947 mennessä pyörein luvuin 32,500,000 mk, ja mikäli laitteet haluttaisiin käyttökuntoon ja saataisiin tarvittavat lisenssit, olisi uhrattava ilmoituksen mukaan vielä 14—15 milj. mk.

Kun hankituilla uusilla Pilo-laitteilla tuskin tulee nykyoloissa olemaan kaasulaitokselle mitään käyttöarvoa, on niidenkin pääoma-arvosta poistettu v. 1946 tilinpäätöksessä 12,000,000 mk. Ilmoituksen mukaan tullaan kaasulaitoksen johdon taholta myös ehdottamaan saapuneiden laitteiden myymistä ulkomaille, jolloin jossakin määrin voitaisiin pienentää hankinnasta aiheutunutta tappiota.

On ilmennyt, että Pilo-laitteiden hankintaan ryhdyttiin osaksi virheellisiin laskelmiin nojaten. Oli laskettu, että normaalisen 30 milj. m³:n kivihiilikaasumäärän valmistamiseen tarvittaisiin 1,300,000 m³ koivuhalkoja, minkä määrän hankkimista ja kuljetusta pidettiin teknillisenä mahdottomuutena. Todellisuudessa olisi vastaava puukaasumäärä 42 milj. m³ voitu saada 300,000 m³:llä halkoja. Toiselta puolen on myönnettävä, että puukaasun

valmistaminen olisi aiheuttanut eräitä muita vaikeuksia ja osittain huomattaviakin lisäkustannuksia.

Joka tapauksessa on kokeiluasteella olevien Pilo-laitteiden jatkuva hankinta osoittautunut kaupungille huomattavia tappioita aiheuttaneeksi erehdykseksi. Kaasulaitoksen silloisen johdon olisi pitänyt odottaa tuloksia aikaisemmista laitteista, ennenkuin kiirehdittiin tilaamaan niitä lisää. Vuoden 1945 lopulla kaupunginhallitus pyysi Ekonon lausuntoa Pilo-laitteiden rakentamissuunnitelmasta. Kun Ekono kuitenkin lähti lausunnossaan siitä, että uudet uunit oli jo tilattu Ruotsista, ei kysymys koko tilauksen peruuttamisesta tällöinkään tullut harkituksi tarpeellisella perinpohjaisuudella.

Tässä yhteydessä on vielä mainittava, että 21. 8. 1944 kaasulaitos ja Osuuskunta Turvetuote il. tekivät sopimuksen, jonka mukaan kaasulaitos asetti Osuuskunta Turvetuote il:n turvekentälle 3 kuilun turvehiiltämön ja viimeksimainittu sitoutui nostamaan käynnissä olevilla koneillaan polttoturvetta. Viimeksimainitun osuuskunnan tämän sopimuksen mukaan toimitettavaa turvemäärää ei silloisissa poikkeuksellisissa oloissa aina asianmukaisesti toimitettu eikä kaasulaitoksen puolelta kyllin riittävästi valvottu kaupungin etuja, joten kaupunki todennäköisesti on kärsinyt tappioita. Kärsityn tappion suuruudesta on revisiotoimistossa suoritettu laskelmia (reviisori Pohjavirta), joiden mukaan ne nousevat yli puolen miljoonan markan. Ottaen huomioon sota-ajasta johtuneet vaikeudet ja ennenkaikkea silloisen vaikean polttoainetilanteen, ei asiassa kuitenkaan voitane esittää korvausvaatimuksia. Lienee myös vaikeata sitovasti määritellä kärsityn tappion suuruutta.

Polttoturvetta oli kaasulaitoksella varastossa vuoden 1946 lopussa 15,851.37 tonnia, jonka kirjanpitoarvo tilinpäätöksessä on 780 mk tonni.

Vuoden 1945 tarkastuskertomuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, että luontoisetuna annetun vapaan kaasun määrä eri toimihenkilöillä vaihteli huomattavasti. Sama ilmiö on ollut havaittavissa myös vuonna 1946, joskin kulutusmäärät ovat hieman pienentyneet, vaihdellen 110 m³:stä 3,055 m³:iin. Vapaa kaasu on annettu 18 virkailijalle, joista johtajan lisäksi on ollut 6 insinööriä, 3 kaasu- ja konemestaria, 5 työnjohtajaa ja 3 kemistiä ym.

Kaupunginvaltuuston 23. 10. 1917, 8. 3. 1928 (asia n:o 11) ja 18. 6. 1941 (ks. Kvston esityslista n:o 11, asia n:o 16) tekemien päätösten mukaan kuuluisi vapaa kaasu käyttöinsinöörille, ylikonemestarille ja 5 kaasumestarille sekä kaupunginvaltuuston erikoispäätöksen 8. 3. 1928 mukaan eräälle jakeluinsinöörille. Lisäksi on vapaan kaasun katsottava kuuluvan laitoksen toimitusjohtajalle. Näistä kaupunginvaltuuston ohjeista näytään kuitenkin viime vuosina poiketun. Vapaan kaasun määriä ei myöskään ole mitenkään rajoitettu siitä huolimatta, että kaasun kulutus muilla kaupunkiläisillä on ollut ankarasti säännösteltyä.

Henkilökunnan vapaan kaasun, yhteensä 23,888 m³, samoinkuin koko laitoksen oman kaasunkulutuksen hinnaksi on kirjanpidossa laskettu vain 1 mk m³:ltä. Vertailun vuoksi mainittakoon, että yksityisiltä kaasunkuluttajilta ja myös muilta kaupungin laitoksilta on peritty 9 mk/m³ normaalitariffin mukaan, jota paitsi veloitus yksityisen kuluttajan kohdalla, säännöstelymäärän tultua ylitetyksi, on voinut kohota moninkertaiseksi.

Sähkölaitos.

Sähkölaitos antoi vuonna 1946 vapaan sähkön 72 palveluksessaan olevalle henkilölle, joista 28 henkilölle oli merkitty kuuluvaksi valaistustariffin mukainen sähkö ja 44:lle seka-, voima- tai kotitaloustariffin mukainen sähkö. Eri virkailijoiden käyttämän sähkön määrä vaihtelee muutaman kymmenen kw-tunnin kulutuksesta 21,374 kw-tuntiin, ja henkilökunnan viime vuoden sähkönkulutus on ollut kaikkiaan 204,055 kWt, minkä hinnaksi kirjanpidossa on laskettu 1 mk/kWt.

Kysymys vapaasta sähköstä on ollut kaupunginvaltuustossa käsiteltävänä 23. 10. 1917, jolloin maksuttoman valaistuksen katsottiin kuuluvan 1 käyttöinsinöörille, 2 ylimonttöörille ja 20 konemestarille ja koneenkäyttäjälle. Seuraavan kerran on kaupunginvaltuusto käsitellyt vapaan sähkön antamista 18. 6. 1941 (ks. Kvston esityslista n:o 11 v. 1941, asia n:o 16), jolloin sähkölaitoksen toimitusjohtajalle myönnettiin oikeus antaa ilmainen taloussähkö niille insinööreille, joille määrätään päivystysvelvollisuus.

Vapaa valaistussähkö on siis alunperin kuulunut määrätylle osalle voima-asemien henkilöstöä, minkä lisäksi vapaa taloussähkö on myönnetty niille insinööreille, jotka ovat päivystysvelvollisia. Lisäksi on vapaan sähkön tulo- ja menoarvion palkkaliitteissä jo useina vuosina mainittu kuuluvan toimitusjohtajan palkkaetuihin.

Kaupunginvaltuuston päätöksiä sananmukaisesti tulkiten ei siis vapaata taloussähköä olisi saanut myöntää päivystykseen osaaottaville mestareille, asentajille yms., eikä myöskään vapaata valaistussähköä jakeluosaston henkilökunnalle, lukuunottamatta päivystäviä insinöörejä, joille kuuluu vapaa taloussähkö. Näistä ohjeista näytään viime vuosina poiketun.

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan päätöksellä 24. 3. 1947, 186 §, jolla määrättiin päivystyskorvaukset kaupungin teknillisissä laitoksissa, määrättiin samalla, että, mikäli tähän asti on annettu varallaolosta korvauksena maksuttomia luontoisetuja, näiden luontoisetujen myöntäminen on lakkautettava. Näin ollen ei tästä lähtien saa myöntää myöskään vapaata taloussähköä päivystysvelvollisuuden perusteella.

Kuten edellä on mainittu, on henkilökunnan vapaan sähkön hinnaksi ja myös laitoksen oman kulutuksen hinnaksi laskettu 1 mk/kWt. Kun kuitenkin sähkölaitoksen kokonaismenot v. 1946 olivat 405,648,227: 65 mk ja kun sähkölaitoksen kehittämä ja saama sähkövirta ja sen kulutus samana vuonna oli tilastojen mukaan 205,968,000 kWt, on laitoksen henkilökunnan ja oman kulutuksen hinnaksi laskettu vain noin puolet siitä, mitä sähkön hankkiminen on tullut laitokselle maksamaan.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että sähkölaitos on viimeksi 1. 7. 1946 alkaen veloittanut, myydessään virtaa yksityisille kuluttajille, valaistustariffin mukaan 4 mk/kWt, voimatariffin mukaan 2: 75/kWt ja sekatariffin mukaan 3: 25/kWt. Muilta kaupungin laitoksilta on sähkölaitos veloittanut ja veloittaa jatkuvasti vuonna 1947 virrasta 1: 50/kWt, kulutuksen ollessa yli 100,000 kWt vuodessa kuitenkin vain 1: 20/kWt. Eräät suurkuluttajat, kuten vesijohtolaitos ja satamalaitos, saavat virtaa hintaan 1 mk/kWt. Sähkölaitos joutuu siis antamaan sähköä myös muille kaupungin laitoksille (päinvastoin kuin kaasulaitos kaasua) huomattavasti alle omien kustannustensa. Tällä tavoin muiden laitosten kustannukset alenevat ja taloudellinen tulos paranee sähkölaitoksen kustannuksella. Kun näin syntyvä tappio kuitenkin korvataan kaupunkilaisilta ja kaupungin yksityisiltä liikelaitoksilta perittävillä korkeammilla tariffeilla eikä verotuksella koottavilla varoilla, tapahtuu tässä eräänlainen siirtyminen välittömästä välilliseen verotukseen.

Sähkölaitoksen tilastotiedoissa herättää huomiota, että laitos on vuonna 1946 joutunut yhä kasvavassa määrässä turvautumaan sähkön saannissa oman höyryvoima-aseman käyttöön, vaikka höyryvoimalla kehitetty sähkö polttoaineiden kallistumisen vuoksi on tullut monta vertaa kalliimmaksi kuin vesivoimasähkö. Tilaston mukaan oli omalla höyryvoima-asemalla kehitetyn energian osuus hankitun energian kokonaismäärästä, oltuaan aikaisemmin vuosina 1941—42, tilapäisesti korkealla, v. 1943 0.025%, v. 1944 0.58%, v. 1945 6.35% ja v. 1946 20.8% virran kulutuksen kohotessa vv. 1943—46 149,810,000 kilowattitunnista 206,020,000 kilowattituntiin. Lisäksi on tehovajauksen vuoksi ollut pakko ostaa höyryvoimaenergiaa vierailta höyryvoimalaitoksilta.

Etelä-Suomen Voima Oy:n ja Imatran Voima Oy:n kanssa 18. 8. 1936 tehdyn sopi-

muksen mukaista vesivoimaenergiaa on edellinen yhtiö sähkölaitoksen ilmoituksen mukaan toimittanut vuonna 1946 vain 27,698,254 kWh ja jälkimmäinen yhtiö 70,104,500 kWh, yhteensä siis 97,803,000 kWh sensijaan, että tämän määrän sopimuksen mukaisella 20 MW teholla pitäisi olla vähintään 140,000,000 kWh eli 70,000,000 kWh kummaltakin hankkijalta. Loppuosa yhtiöiden yhteisesti toimittamasta energiasta on ollut sekundaenergian luontoista nk. sähkökattilaenergiaa, vastapainehöyryenergiaa ja lauhdutushöyryvoimaenergiaa.

Siirtyminen vesivoimaenergian käytöstä kalliimpaan höyryvoimaenergiaan vuonna 1946 esiintyneessä laajuudessa merkitsi sähkölaitokselle silloisten hintojen mukaan arviolta 150—170 milj. mk:n lisämenoja vuodessa ja samalla korotettujen taksojen muodossa kaupunkilaisten välillisen verotuksen lisääntymistä. Vuonna 1947 on tilanne tässä suhteessa yhä huonontunut. Nykyisen ja lähivuosina vielä jatkuvan kireän vesivoimatilanteen vuoksi on myös luonnollista, että käytettävissä olevat höyryvoima-asemat pidetään käynnissä. Kun kuitenkin samaan aikaan sellaiset kaupungin ja yksityiset teollisuuslaitokset, jotka eivät ole tehneet mitään uhrauksia omien höyryvoima-asemien hankkimiseksi, saavat kaiken tarvitsemansa energian halvempana vesivoimaenergiana, ei liene oikein, että Helsingin kaupungin kuluttajat veronmaksajina vielä joutuvat maksamaan korkeita virtamaksuja moninkertaisiksi kohoavien tuotantokustannusten vuoksi. Tämän vuoksi olisi mahdollisuudet lisävesivoimaenergian saamiseksi selvitettävä ja mikäli tämä kohtaa esteitä, yritettävä saada aikaan tasoitusta esim. sellaisen järjestelyn kautta, että valtiovallan toimenpiteillä muodostettaisiin sähkön hinnantasoitusrahasto, johon vesivoimaenergiaa käyttävien kuluttajayhteisöjen olisi suoritettava osuutensa ja josta sellaiset höyryvoimasähköenergian tuottajat ja kuluttajat kuin Helsingin kaupunki voisivat saada korvausta korkeampien tuotantokustannustensa takia.

Kaupungin avustustoiminta.

Kaupunki tukee eri helsinkiläisten järjestöjen ja laitosten toimintaa huomattavilla rahallisilla avustuksilla. Viime vuoden talousarviossa oli jo erikseen mainituille järjestöille varattu n. 17.8 milj. mk, jota paitsi talousarvioon varatusta yhteismäärärahasta on tämän lisäksi voitu myöntää avustuksia. Näin ollen on viime vuoden aikana 396 eri järjestöä ja laitosta saanut kaupungilta avustusta yhteensä n. 22.2 milj. mk. Nämä avustukset jakautuvat kaupungin talousarvion pääluokittelun mukaan siten kuin seuraava taulukko osoittaa:

Avunsaajien lukumäärä		Tili	Tilien muk.
	Palotoimi:		
20	Talousarviossa huomioituja	3. II.	1,068,680: —
	Terveydenhoito:		
4	Talousarviossa huomioituja	4. XVII.	109,233: —
2	Käyttövaroista myönnettyjä	18. II.	366,257: 70
	Lastensuojelu:		
10	Talousarviossa huomioituja	7. VI.	1,342,700: —
1	Käyttövaroista myönnettyjä	18. II.	1,591,645: —
	Erinäiset sosiaaliset tehtävät:		
52	Yleishyödyllisiä: talousarviossa huomioituja	8. IV.	1,000,000: —
13	Käyttövaroista myönnettyjä	18. II.	1,442,900: —

	Urheilu- ja retkeily:			
188	Talousarviossa huomioituja	8.	V.	790,000: —
3	Käyttövaroista myönnettyjä	18.	II.	535,000: —
	Opetustoimi:			
40	Talousarviossa huomioituja	9.	XII.	7,205,446: —
2	Käyttövaroista myönnettyjä	18.	II.	190,000: —
	Sivistystoimi:			
18	Talousarviossa huomioituja	10.	IV.	3,300,498: —
2	Käyttövaroista myönnettyjä	18.	II.	175,000: —
	Kiinteistöt:			
4	Talousarviossa huomioituja	11.	VI.	593,000: —
	Sekalaiset yleiset menot:			
37	Talousarviossa huomioituja	18.	I.	2,491,050: —
396				mk 22,201,409: 70

Edellämainittujen avustusten myöntäminen tapahtuu avustuksensaajien anomusten perusteella, joihin tavallisesti liittyy selvitys avustuksen tarpeesta.

Kaupungin taholta ei kuitenkaan ole useimmissa tapauksissa myöhemmin valvottu, onko kaupungin myöntämät avustukset todellisuudessa käytetty niihin tarkoituksiin, joihin kaupungin viranomaiset ovat ne myöntäneet, lukuunottamatta kansakoulujen ja lastentarhojen kesäsiirtoloita, joista annetut tilitykset revisiotoimisto on tarkastanut. Tilinpäätös- ja tilintarkastuskertomuksia avunsaajien taloudenhoidosta ei myöskään ole vaadittu. Eräät lautakunnat ovat kuitenkin valinneet valvojan tarkastamaan yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahasta myönnettyjen avustusten käyttöä. On katsottava asianmukaiseksi, että kaupunki vaatii avustuksensaajilta tilityksen heille myönnetyn avustuksen käyttämisestä. Mainittakoon, että valtioneuvoston tekemän päätöksen mukaan valtiokin vaatii tilityksen eri järjestöille myöntämiensä avustusten käyttämisestä. Yksinkertaisin muoto avustusten valvonnassa olisi, että avustuksensaajat velvoitettaisiin jättämään määrärahaa anoessaan rahojen käyttösuunnitelma sekä tilinpäätös. Myöhemmin avustuksensaajan on jätettävä jäljennös kokonaistilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta kaupungille. Tällöin olisi lisäksi vaadittava, että tilinpäätöksessä (ja tilintarkastuskertomuksessa) ilmenisi kaupungin avustus ja sen käyttö anottuun tarkoitukseen. Sen lisäksi on kesäsiirtoloista annettava, kuten tähänkin saakka, täydellinen tilitys.

Kaupunki hoitaa eräitä sen tehtäväpiiriin kuuluvia asioita välillisesti joko siten, että se perustaa osakeyhtiöitä, joissa se saa määräämisvallan suurimpana osakkeenomistajana, tai sijoittamalla varoja muiden perustamiin osakeyhtiöihin. Viime vuoden tilinpäätöksen mukaan kaupunki omisti 29 yhtymässä osakkeita ja osuuksia 47.6 milj. mk:n arvosta. Näille samoille yhtymille oli kaupunki sen lisäksi antanut taloudellista tukea lainojen muodossa. Tällaiset kaupungin välittämät lainat näille yhtymille tekivät yhteensä noin 93.6 milj. mk (kaupungin omia varoja 26.6 milj. mk, rahastojen varoja 2.3 milj. ja valtion varoja 64.7 milj. mk). Asuntorakennustoiminnan tukemiseksi kaupunki on perustanut 4 tällaista yhtymää, joihin kaupunki on valtiolta saanut noin 64.7 milj. mk lainavaroja edelleen yhtymille välitettäväksi. Joskin viimeksimainittujen yhtymien taloudenhoito muodollisesti on itsenäinen, olisi kuitenkin syytä huolehtia siitä, että näiden yhtymien tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset esitetään kaupunginhallitukselle ja myöskin revisiotoimistolle. On jo kaupungin varsinaisen tilinpäätöksen tarkastuksen kannalta tär-

keää, että nämä tilinpäätöskertomukset esitetään revisiotoimistolle, jotta se voisi valvoa, että näiden yhtymien ja kaupungin kassojen väliset tilisuhteet ovat molemmin puolin yhtäpitävät.

Työehtosopimuksen noudattaminen.

Työehtosopimuksen jossain määrin epäselvät määräykset erinäisten prosenttilisien suorittamisesta tuntipalkkaa nauttiville työntekijöille ovat aiheuttaneet erilaisia tulkintoja kaupungin eri laitoksissa. Niinpä sanotun sopimuksen 5 §:n 6 momentissa mainittua määräystä ns. prosenttiurakkatöissä suoritettavasta 25%:n korotuksesta tuntipalkkaan on palokunnan alaisissa töissä tulkittu siten, että ko. 25%:n korotus on laskettu ns. 15%:n urakkatyökorvauksella jo korotettuun tuntipalkkaan, jolloin loppupalkaksi on tullut 43.75%:lla korotettu ohjetuntipalkka. Kun osalle työntekijöistä on lisäksi suoritettu hyvän miehen lisä ja kaikki korotukset on laskettu ns. »korkoa korolle» periaatteen mukaan, on loppupalkaksi parhaassa tapauksessa saatu 58.125%:lla korotettu ohjetuntipalkka. Kun työehtosopimuksen määräyksen tarkoituksena lienee suorittaa sanottu 25%:n korotus pelkästään ohjetuntipalkkaan, niin kuin ko. määräystä on havaittu yleensä kaupungin laitoksissa tulkitun, ovat palokunnan alaiset työntekijät prosenttiurakkatöissä saaneet suhteellisesti korkeammat tuntipalkat kuin muut kaupungin työntekijät.

Mitä sitten tulee kaupungin laitoksissa suoritettujen tunti- ja urakkatöiden suhteisiin, on havaittu, että vuoden alkupuoliskolla on enin osa kaupungin töistä suoritettu tuntipalkalla, kun sensijaan loppupuolella vuotta laitokset ovat yhä suuremmassa määrin siirtyneet joko prosentti- tai varsinaisiin urakkatöihin. Varsinaisista urakkatöistä suoritetut palkat ovat suuresti vaihdelleet ja ovat työntekijät urakoita tehdessään päässeet joskus jopa yli 150 markankin suuruisiin tuntipalkkoihin. Erikoisesti on kiintynyt huomio siihen, että sähkölaitoksen ns. ulkotyöläiset, jotka ovat koko vuoden tehneet urakkatöitä, ovat saaneet jopa 270,000 — 290,000 mk:n suuruiset vuositulot, jonka tuloksen saavuttamiseksi asianomaiset ovat vain harvoina työviikkoina tehneet yli 47 työtuntia. Urakkatyön keskituntipalkkana koko vuoden aikana on ollut yli 100 mk, tuntityössä samoille työntekijöille on suoritettu 33: 50 — 38: 20 tunnilta.

Edellä olen koettanut kiinnittää huomiota kaupungin laajan varainhoidon eräisiin puoliin. Muut seikat olen tällä kertaa sivuuttanut.

Tarkoitukseni ei ole ollut niin paljon arvostella kuin tehdä ehdotuksia vastaisiksi toimenpiteiksi, jotka käsitykseni mukaan olisivat omiaan edelleen tehostamaan kaupungin jo ennestäänkin korkeatasoista hallintoa mm. vähentämällä kustannuksia niillä saavutettuihin tuloksiin verrattuna sekä tehostamalla valvontaa.

Yhteenvetona edellä kosketellusta ehdotan lopuksi, että valtuusto

A) päättäisi:

1) onko niiden henkilöiden, jotka ovat vastuussa siitä, ettei valtuuston tekemää valtionavun hakemista kaupunginorkesterin ylläpitämiseksi v. 1946 koskevaa päätöstä ajoissa pantu täytäntöön, korvattava kaupungille näin aiheutunut vahinko;

2) että vaikka on tehty huomattaviakin muistutuksia kaupungin rahatoimiston tilien ja tilinpäätöksen suhteen, kaupungin tilinpäätös hyväksyttäisiin, mutta samalla kaupunginhallitusta kehoitettaisiin harkitsemaan, eikö vastaisia tilinpäätöksiä ja talousarvioita laadittaessa olisi syytä ottaa huomioon kertomuksessa mainitut puutteellisuudet; sekä

B) päättäisi kehoittaa kaupunginhallitusta:

1) kiirehtimään kertomuksessa mainittujen komiteoiden työn ja muiden vireillä olevien asiain valmistelujen loppuun saattamista;

2) järjestämään yhteistoimin asianomaisten virkamiesyhdistysten kanssa kaupungin hallintovirkamiehille jatkokursseja heidän toimintansa ja työnsä tehostamiseksi;

3) määräämään vastaanottoajan, jolloin virastojen ja laitosten päälliköiden tulee olla tavattavissa virka-asioissa;

4) ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että yhteistoimintaa kaupungin eri laitosten välillä entisestään tehostetaan;

5) ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että milloin jollakin laitoksella on tilapäistä työvoiman puutetta ja jollain toisella tilapäisesti vähemmän työtä, viimeksimainitusta laitoksesta voitaisiin siirtää osa sen henkilökuntaa työvoiman puutetta kärsivään toiseen virastoon sen tärkeämmän ja kiireellisemmän työn suorittamiseksi;

6) kehoittamaan kaupungin virastoja ja laitoksia järjestämään viranhaltijoittensa kesä- ym. lomat sillä tavoin kuin kertomuksessa aikaisemmin on esitetty;

7) yksinkertaistuttamaan maksamattomien saatavain poistomenetelmiä siten, että pienehköjä saatavia ei tarvitsisi lähettää asiamiesosastolle perittäväksi, vaan voisi kaupunginhallitus revisiotoimistoa kuultuaan hyväksyä ne poistettaviksi;

8) julistamaan ennenkaikkea rahatoimiston kirjanpito-osaston, mutta myös muidenkin osastojen avoinna olevat välttämättömät virat haettaviksi ja täyttämään ne;

9) huolehtimaan siitä, että kaupungin viranomaiset ajoissa tilaavat ja perivät kaupungille tulevat valtionavustukset ja muut korvaukset;

10) kehoittamaan kaupungin viranomaisia ripeästi perimään kaupungille tulevat tulot ja mikäli niitä ei suosiolla voida periä, viipymättä jättämään ne asianomaisen asiamiesosaston perittäväksi;

11) kehoittamaan tilastotoimistoa ja kaupungin muita laitoksia laajentamaan yhteistyötään siten, että laitosten vuosikertomuksia ja muuta toimintaa varten tarvittavien tilastojen hankkimisessa ja käsittelyssä käytettäisiin entistä enemmän tilastotoimiston apua;

12) huolehtimaan siitä, että kaupungin eri laitosten toiselle laitokselle suorittamat palvelukset ja hyödykkeet hinnoitellaan kaupungin omakustannushintaan, eikä ylihintaan kuten halkotoimistossa ja alihintaan kuten teknillisissä laitoksissa on viime vuonna tapahtunut;

13) ryhtymään toimenpiteisiin huoneenvuokralautakuntien toiminnasta aiheutuneiden menojen supistamiseksi;

14) kehoittamaan lastensuojelulautakuntaa vakavasti tutkimaan, voitaisiinko joku koulukodeista lakkauttaa ja sen rakennukset käyttää muihin tarkoituksiin;

15) kehoittamaan kirjastolautakuntaa huolehtimaan siitä, että kaupungin kirjastonjohtaja noudattaa kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 48 §:ssä olevia määräyksiä;

16) kehoittamaan musiikkilautakuntaa huolehtimaan siitä, että ooppera korvaa kaupunginorkesterille orkesterin käytön omakustannusperiaatteen mukaisesti ja tekemään tarpeen mukaan ehdotuksen oopperan kannatusavustuksen korottamisesta;

17) huolehtimaan siitä, että kaupungin maiden täydellinen vuokrauskartasto laaditaan ja että myös kaupungin kaikkien maatilojen kirjanpito yhtenäistetään;

18) kehoittamaan teknillisten laitosten lautakuntaa tutkimaan mahdollisuuksia lisävesivoimaenergian hankkimiseksi tai vaihtoehtoisesti korvauksen saamiseksi — mahdollisesti valtion toimenpiteillä perustettavan tasoitusrahaston kautta — sähkölaitokselle niistä lisäkustannuksista, jotka tälle aiheutuvat siitä, ettei se voi tyydyttää kaupungin koko energiantarvetta sopimustensa mukaisella vesivoimaenergialla;

19) tehostamaan kaupungin avustustoiminnan valvomista sillä tavoin kuin edellä on esitetty;

20) kehoittamaan kaupungin viranomaisia tarkoin noudattamaan kaupungin hyväksymää työehtosopimusta.

Helsingissä toukokuun 8 päivänä 1947.

Sigfrid Törnqvist.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 6

Khn lausunto tilintarkastajien kertomuksesta vuoden 1946 tilintarkastuksesta.

Kunnallishallinnosta kaupungeissa 8. 12. 1873 annetun asetuksen 69 §:ssä, sellaisena kuin se on 18. 5. 1934 annetussa laissa, säädetään, että jos tilintarkastuskertomuksessa on tehty muistutuksia tilejä ja hallintoa vastaan, Khn tulee vaatia asianomaisten selitykset sekä jättää ne samoin kuin oma lausuntonsa kertomuksen mukana Kvstolle. Niiden muistutusten ja huomautusten johdosta, joita tilintarkastajat ja revisiotoimisto ovat kertomuksessaan vuodelta 1946 (Kvston asiakirjat, mietintö n:o 5 vuodelta 1947) esittäneet, on Khs pyytänyt rahatoimiston, tilastotoimiston, lastensuojelulautakunnan ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan, musiikkilautakunnan, kirjastolautakunnan, kiinteistölautakunnan, halkotoimiston ja yleisten töiden lautakunnan lausunnot. Näissä lausunnoissa (liitteet 1—9) esitetään Khn mielestä riittävä selvitys niiden huomautusten johdosta, joita näiden lautakuntien ja laitosten toimintaa vastaan mainituissa kertomuksissa on esitetty. Khs puolestaan ei katso olevan aihetta puuttua näissä lausunnoissa kosketeltuihin kysymyksiin. Tilintarkastajien muiden huomautusten johdosta Khs esittää seuraavaa:

Tilintarkastajat kiinnittävät mm. huomiota niihin väärinkäytöksiin ja kaupungin omaisuuden anastuksiin, joita viime vuosien aikana on havaittu, esittäen, että kaikin käytettävissä olevin keinoin olisi tarkkailutoimenpiteitä tiukennettava. Khs yhtyy näiden valitettavien ilmiöiden johdosta täysin tilintarkastajien esittämään kantaan ja korostaa, että virastopäälliköiden ja asianomaisten esimiesten sekä varsinkin revisiotoimiston on syytä mahdollisimman tarkoin seurata viranhaltijoiden toimintaa, jotta väärinkäytökset ja kaupungin omaisuuteen yleensä kohdistuvat rikokset voitaisiin supistaa mahdollisimman vähäisiksi.

Sen johdosta, että tilintarkastajat esittävät mielipiteenään, että olisi tarkoituksenmukaista vahvistaa määräaika Khn asettamien komiteain työlle, haluaa Khs huomauttaa, että tällaisen määräajan asettaminen monessa tapauksessa aiheuttaisi käytännöllisiä vaikeuksia, koska komiteain aloittaessa työskentelynsä on useinkin mahdotonta arvostella, miten kauan se tulee kestämään ja minkälaatuisia selvityksiä komitea työnsä loppuun saattamiseksi ja sille annetun tehtävän kaikinpuoliseksi selvittämiseksi mahdollisesti tulee tarvitsemaan. Sitävastoin

Khn mielestä on asianmukaista, että komiteain työstä annetaan määräajoin selostus Khlle, jotta työn edistymistä tällä tavoin voidaan valvoa. Khs onkin tässä asiassa ryhtynyt toimenpiteisiin jo ennen tilintarkastajien kertomuksen valmistumista määrätessään 27. 3. 1947, että kaikkien kaupungin eri elinten asettamien komiteain ja valiokuntien kokouksista on pidettävä vahvistetun kaavan mukaista päiväkirjaa, josta puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittama jäljennös on vuosittain toimitettava Khlle ja revisiotoimistolle.

Tilintarkastajat korostavat edelleen, että yhteistoimintaa kaupungin eri laitosten välillä olisi tehostettava kokemusten ja työsuoritusten hyväksi käyttämisen tarkoituksessa ja että henkilökuntaa olisi siirrettävä tilapäisesti laitoksesta toiseen työvoiman tarpeen mukaan. Khs on niinikään kiinnittänyt huomiota näihin seikkoihin ja siitä johtuen aikoinaan esittänyt Kvstolle rationalisoimistutkimuksen toimitettavaksi eräissä kaupungin laitoksissa. Harkinnan alaisena on lisäksi ollut kysymys siitä, että kaupungin palvelukseen otettaisiin erityinen henkilö, jonka tehtävänä olisi nimenomaan käsitellä tilintarkastajien kertomuksessa mainittuja järjestelykysymyksiä. Asia on jo pitemmän aikaa ollut valmisteluvaiheessa, mutta sen toteuttamista vaikeuttaa se, että kaupungin maksamilla palkoilla on vaikea saada riittävän pätevää henkilöä tähän tehtävään.

Virastojen ja laitosten päälliköille määrättävää vastaanottoaikaa ja viranhaltijain vuosilomien järjestelyä hiljaisemmaksi vuodenajaksi koskevien tilintarkastajien toivomusten johdosta Khs ilmoittaa, että nämä virkasäännön piiriin kuuluvat kysymykset voidaan tarkoituksenmukaisimmin valmistella siinä komiteassa, jonka Khs on asettanut laatimaan ehdotusta uudeksi virkasäännöksi.

Tilintarkastajat ovat todenneet, että vuoden 1946 aikana ei opetusministeriöltä ole anottu Kvston haettavaksi päättämää 450,000 mk:n suuruista avustusta kaupunginorkesterin ylläpitämiseksi, samoin kuin että vuoden 1947 alkupuolella on opetusministeriöltä saatu ylimääräisenä avustuksena 150,000 mk, joten kaupunki tämän johdosta on tilintarkastajien mielestä kärsinyt 300,000 mk:n suuruisen vahingon. Khs on todennut, että sanottu avustus erään erehdyksen johdosta jäi ajoissa hakematta. Huomioonottaen, että valtionavustus kaupunginorkesterin ylläpitoon on kokonaan riippuvainen valtioneuvoston harkinnasta ja että kaupunki ei viime vuosina yleensäkään ole saanut anomansa suuruista avustusta sekä kun saadun tiedon mukaan kaupungilla on edelleenkin mahdollisuus saada jo myönnetyn 150,000 mk:n avustuksen lisäksi ylimääräisiä avustuksia saamatta jääneen vuoden 1946 avustuksen korvaukseksi, ei ole määriteltävissä, tuleeko kaupunki sanotun laiminlyönnin johdosta kärsimään vahinkoa.

Tilintarkastajien lausuntoon sisältyvän huomautuksen johdosta, että huoneenvuokra-asioiden hoitamisessa olisi pyrittävä sekä joustavuuteen että säästäväisyyteen kaupungin asukkaiden etua silmälläpitäen, Khs ilmoittaa, että tämäkin asia on parhaillaan valmistelun alaisena. Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja on nimittäin jättänyt Khlle ehdotuksen, jonka mukaan Helsin-

gissä olisi siirryttävä ns. vakinaisten huoneenvuokralautakuntien kannalle, jolloin näiden lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet valittaisiin toistaiseksi ja hoitaisivat tehtäviään päätoimina määrättyä kuukausipalkkaa vastaan. Kun tällöin tultaisiin toimeen nykyistä harvemmilla lautakunnilla ja voitaisiin toimeenpanna eräitä muitakin järjestelyjä, voitaisiin palkkiomenoissa aikaan saada melkoisia säästöjä. Huoneenvuokralautakunnat ovat kuitenkin pitäneet ehdotettuja uudistuksia epätarkoituksenmukaisina. Näiden keskenään vastakkaisten mielipiteiden tutkiminen on vielä kesken, mutta voitaneen asia kuluvan vuoden aikana saattaa Kvston käsiteltäväksi.

Kaupungin myöntämien avustusten käytön valvontaa koskevien tilintarkastajien huomautusten johdosta Khs mainitsee, että myönnettäessä avustuksia ns. yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta on avustuksen saajille nimenomaan asetettu ehto, että heidän on annettava kaupungille selostus saamiensa varojen käytöstä. Lisäksi on asianomaisille lautakunnille asetettu velvollisuus valvoa niiden toimipiiriin kuuluvien avustusten saajien varain käyttöä. Muita avustuksia myönnettäessä on tällainen ehto asetettu harkinnan mukaan kussakin yksityistapauksessa.

Tilintarkastajat huomauttavat, että on vastoin budjettioikeudellisia määräyksiä, että lisämäärärahain saantianomukset on monessa tapauksessa tehty vasta jälkikäteen. Khs on viime vuosien aikana useassa eri yhteydessä kiinnittänyt asianomaisten laitosten ja lautakuntien huomiota siihen, että anomukset määrärahojen ylittämisestä on tehtävä ajoissa ja ennenkuin määräraha tulee ylitetyksi. Tästä huolimatta on todettava, että anomuksia ei aina ole voitu saattaa Kvston käsiteltäväksi ennenkuin ylitys on tapahtunut, koska käytännöllisessä hallintotoiminnassa sattuu tilanteita, joissa varat on käytettävä ennenkuin muodollinen suostumus niiden käyttöön on saatu. Khs on lisäksi katsonut olevan aiheetonta, että pieniä, itsestään selviä määrärahojen ylitysasioita saatetaan vuoden varrella Kvston käsiteltäväksi, pitäen tarkoituksenmukaisena, että asia joutuu Vstoon vasta sen jälkeen, kun lopullinen selvyys vuoden aikana tarvittavien lisämäärärahojen suuruudesta on saatu. Kvsto onkin tällaisen menettelytavan hyväksynyt 13. 11. 1946.

Budjettioikeudelliselta kannalta arveluttavana pitävät tilintarkastajat Khn päätöstä, jonka mukaan on määrätty maksettavaksi määräprosentti eräälle yhtiölle sen suorittamien rationalisoimisehdotusten tuottamista vuosisäästöistä. Tilintarkastajat tarkoittanevat tällä sopimusta, jonka Khs 28. 2. 1946 teki Oy. Kontera Ab:n kanssa, jota sopimusta Khs puolestaan pitää kaupungille taloudellisesti edullisena. Kysymyksenalaisena voidaan sitäpaitsi pitää, onko tilintarkastajien tarkoittama ehto vastoin budjettioikeudellisia periaatteita, koska ehdon edellyttämä palkkio voidaan suorittaa määrärahoista, jotka ovat Khn käytettävinä tai jotka Kvsto myöntää rationalisoimistutkimusten suorittamista varten. Määräraha voidaan sitäpaitsi ottaa talousarvioon sen jälkeen kun sen suuruus on lopulli-

sesti tiedossaa. On huomattava, että kaupunki on aikaisemminkin käyttänyt prosenttipalkkioita, ilman että se olisi aiheuttanut huomautuksia tilintarkastajien taholta.

Kaupunginreviisori mainitsee myöskin, että pääomatalouden tila on pääomatuloihin nähden epätäsmällinen sen vuoksi, että rakennuskiinteistöjen pääoma-arvon vähennyksiä ei ole otettu huomioon pääomatulojen poistoina ja vastaavasti tilitys-erinä varsinaisissa menoissa. Asia on kuitenkin niin, että Kvsto on päättänyt käyttää kiinteistöjen arvojen poistoja ainoastaan kaupungin liikelaitoksiin nähden, jossa ne sisältyvät Kvston kullekin laitokselle vahvistamaan kuoletussuunnitelmaan. Tämä johtuu siitä, että po. arvonpoistomenetelmä on katsottu sekä hyödyttömäksi että käytännölliseltä kannalta haitalliseksikin, kuten entinen kaupunginreviisori Juhana Toiviainen on kaupungin talousarvioasetelmasta antamassaan mietinnössä vakuuttavasti esittänyt (vuoden 1929 pain. asiak. n:o 7 sivut 75—77). Nämä kysymykset voinevat tulla käsittelyn alaiseksi siinä komiteassa, jonka Khs on asettanut valmistelemaan kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimista.

Kuten kaupunginreviisori mainitsee, on talousarvioehdotukseen luonnollisesti merkittävä pääomatuloina metsistä yli lisäkasvun saatavat tulot. Tämä kuitenkin vain edellytyksellä, että on syytä olettaa niitä todennäköisesti olevan odotettavissa.

Edellä kosketeltujen asioiden lisäksi sisältyy revisiotoimiston kertomukseen joukko kohtia, jotka sinänsä eivät vaikuta kysymykseen vastuuvapauden myöntämisestä. Suurimmalta osalta ne koskevat sellaisia kysymyksiä, joihin Khs ei katso olevan aihetta puuttua tässä yhteydessä.

Khs ehdottaa,

ettei tilintarkastajien lausunto antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin Kvston puolelta.

Helsingissä 28. 8. 1947.

Vakuudeksi:
Eino Waronen.

Liite 1.

ELSINGIN KAUPUNGIN

RAHATOIMISTO

Helsingissä,
lokakuun 21 p:nä 1947.

N:o 852.

Kaupunginhallitukselle.

Pyydettynä lausuntona lähetteitä seuranneista tilintarkastajien ja revisiotoimiston kertomuksista vuodelta 1946 rahatoimisto kunnioittaen esittää seuraavaa.

Tilintarkastajien kertomuksessa ei ole esitetty erikoista huomautusta rahatoimiston toiminnasta.

Revisiotoimiston laajan kertomuksen loppuosassa kaupunginreviisori huomauttaa, ettei hänen tarkoituksensa ole ollut niin paljon arvostella kuin tehdä ehdotuksia vastaisiksi toimenpiteiksi. — Allamainittuihin kohtiin nähden on hän mm. esittänyt seuraavaa.

Talousarvion toteutuminen.

Huomattavana puutteena ja poikkeuksena muiden kaupunkien menettelytavoista pidetään sitä, ettei tilinpäätöskertomuksesta ilman muuta käy selville varainhoitovuoden menot ja tulot vuoden talousarvioon verrattuina. Kertomuksessaan revisiotoimisto kuitenkin julkaisee rahatoimiston laatiman p.o. numerotietoja sisältävän taulukon, samat tiedot sisältyvät sitäpaitsi nettomäärin tilinpäätöskertomuksen yhdistelmän (siv. 3) sarakkeihin 9—10 ja 11. — Ainakin Turun kertomuksessa on käytetty samaa asetelmatapaa kuin Helsingissä ja vain erillisenä taulukkona esitetty kaupunginreviisorin nyt Helsingin osalta kaipaamat tiedot, jotka, kuten sanottu, on sisällytetty revisiotoimiston kertomukseen.

Taulukkoa edeltävässä tekstissä on arvatenkin epähuomiossa käytetty sanontaa Tilisiirrot» pro »edelliseltä vuodelta siirtyneet määrärahat» (= alkava siirto).
»

Tasetili.

Mitä tulee sanontaan siitä, että tilinpäätöksestä puuttuisi osaksi erinäisiä saatavia, osaksi taas erinäisiä maksamattomia laskuja, rahatoimisto huomauttaa, että se on tilinpäätöksessä ottanut huomioon kaikki ne erät — puolin ja toisin — jotka on rahatoimistolle siinä mielessä ilmoitettu.

Rahatoimisto.

On aivan oikein, että avoimia virkoja on suhteellisen runsaasti. Kun työt viimeisinä vuosina kuitenkin ovat olleet huomattavien vaihtelujen alaisia voiden aiheuttaa viranhaltijain lukumäärän vähentämistäkin, on pidetty oikeampana, ettei virkoja toistaiseksi täytettäisi vakinaisesti. Tämä senvuoksi, ettei tarvitsisi sanoa irti sellaisia viranhaltijoita, joiden virat uudistusten johdosta mahdollisesti olisi lakkautettava. — Tämän seikan huomioonottaminen ei käy ilmi revisiotoimiston sanonnoista.

Sotilasavustusosasto tähänastisessa muodossaan lopettaa toimintansa 30. 6. 1947. Sille kuuluneet tehtävät siirtyvät kuitenkin 3. 5. 1947 annetulla lailla ja 9. 5. 1947 annetulla asetuksella kaupunginhallitukselle ja lähinnä sen asettamalle erikoisjaostolle 1. 7. 1947 alkaen. — Kun lakkautuvan osaston tehtävät ovat kaupungin kustannettavat ja

vaikka osasto samanaikaisesti on koettanut jälkiperinnän muodossa oikaista aikaisempia virhevelotuksia, joista kertyvät varat on tilitettävä valtiolle, ei kannattane yrittää saada valtiolta mahdollista korvausta osaston kuluista sen toiminnan tältä osalta.

Helsingin kaupungin rahatoimisto.

Paul J. Björk.

Liite 2.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TILASTOTOIMISTO

Helsingissä kesäkuun 16 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 619.

Kaupunginreviisori on kertomuksessaan (s. 15) huomauttanut, että kaupungin laitokset eivät ole riittävässä määrässä käyttäneet hyväkseen tilastotoimiston ammattitaitoista ja koneellista apua, joten olisi selvitettävä missä määrin tilastotoimiston toimintaa tässä kohden voitaisiin laajentaa. Tilastotoimisto saa asiassa esittää seuraavaa.

Toimisto on aina katsonut, että sen tehtäviin ja velvollisuuksiin kuuluu kaupungin virastojen, laitosten ja viranhaltijain avustaminen hankkimalla niille tilastoaineistoa sekä laatimalla niiden tarvitsemat tilastotaulukot. Toimisto katsoo myös, että sillä ammattivirastona tilastoalalla on parhaat edellytykset saada näiden elinten käyttämät kyselykaavakkeet sopivaan ja käytännölliseen asuun sekä käsitellä hankittua tilastoaineistoa paremmin ja halvemmin, tarpeen vaatiessa tilastokoneita käyttämällä, kuin niiden omilla, tilastotehtävien suorittamiseen tottumattomilla toimistoapulaisilla. Kun tilastotoimisto aikoinaan perustettiin, lausui valtuuston kysymystä valmistelemaan asettama komitea mm. (ks. valt. pain. asiak. n:o 33 v:lta 1910, s. 5): »Tilastollisella alalla olisi epäilemättä pyrittävä keskitykseen. Täytyy leimata aivan tarkoituksettomaksi, että esim. ensimmäisen kaupunginlääkärin täytyy kuluttaa kallista aikaansa seikkaperäisen terveyden- ja sairaanhoitotilaston laatimiseen taikka että erityisten virkamiesten, jotka eivät ensinkään ole perehtyneet tilastollisiin järjestelymetoodeihin, täytyy panna aikaa ja vaivaa työhön, joka on heille vieras ja vähän mielenkiintoa herättävä. Käy tuskin kummasteleminen, että saavutetut tulokset ovat tilastolliselta näkökannalta olleet vähän tyydyttäviä.» Tilastotoimisto on puolestaan aivan samaa mieltä, että kaupungin viranhaltijoille olisi varattava tilaisuus antautua varsinaisten virkatehtäviensä hoitoon ja että tilastotöitä olisi mahdollisimman laajalti siirrettävä toimiston suoritettavaksi. Lukuisat kaupungin viranomaisten toimesta laadittavat tilastot ovat tämän mukaan vuosien varrella siirtyneet tilastotoimiston hoidettavaksi; toimisto onkin aina valmis avustamaan muita viranomaisia mikäli sen apua pyydetään.

Tätä nykyä toimisto hoitaa seuraavat, alkuaan muiden virastojen tai laitosten tehtäviin kuuluneet tilastotyöt.

Huoltovirastolta toimisto saa joka vuosi siellä täytetyt yhteiskunnallista huoltoa (köyhäinhoitoa sekä irtolais- ja alkoholistihuoltoa) saaneiden henkilöiden kortit, joiden avulla laaditaan tilastotaulukkoja huoltoviraston vuosikertomusta varten sekä samalla

myös huoltoviraston valtion viranomaisille lähetettävät tilastotaulukot. Tässä työssä käytetään reikäkortteja ja tilastokoneita. Samoin toimisto laatii lastensuojeluvirastosta saatujen henkilökorttien perusteella tilastoa lastensuojelulautakunnan huollossa olevista tai sen valvonnan alaisista lapsista; osa laadituista taulukoista lähetetään valtion viranomaisille maan virallista tilastoa varten ja muut julkaistaan lautakunnan vuosikertomuksessa. Kansakoulujen, ammattiopetuslaitosten ja lastentarhain oppilaita koskevan tilaston laatii samoin toimisto asianomaisten johtajien ja opettajien antamien tietojen perusteella; laaditut tilastotaulukot tulevat joko näiden laitosten vuosikertomuksiin tai valtion viralliseen tilastoon. Toimisto avustaa myös terveydenhoitovirastoa laatimalla useita tilastotaulukkoja esim. ilmoitetuista taudintapauksista. Satamalaitokselle toimisto laatii kuukausittain satamakonttorin päiväkirjaan perustuvia tilastotaulukkoja satamiin saapuneista ja sieltä poistuneista laivoista. Valtion viranomaisille lähetettäviksi tilastotoimisto laatii tilastoa rakennustoiminnasta ja kaupungin raha-asioista, täten vapauttaen rakennustarkastuskonttorin ja rahatoimiston vastaavista tehtävistä. Kaupunginhallituksen määräyksestä toimisto kerää tietoja tapaturman varalta vakuutetuista kaupungin työntekijöistä ja heidän vuosiansioistaan, joista laaditaan kaupungin käyttämälle vakuutusyhtiölle lähetettävä yhdistelmä. Mainittakoon vielä, että toimisto on kauan laatinut tilastoa verotetuista ja heidän tuloistaan, käyttäen tällöin verotusvalmisteluviraston laatimia veroluetteloja; ellei toimisto tekisi sitä, tulisi ilmeisesti verotusviranomaisten ryhtyä tilaston laatimiseen. Lopuksi huomautettakoon, että kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kiinteistölautakunnan vuosikertomukset laaditaan tilastotoimistossa niiden pöytäkirjojen nojalla; että kaupunginvaltuuston esityslistojen ja painettujen asiakirjojen samoinkuin kaupunginhallituksen monistettujen esityslistojen hakemistot niinikään laaditaan toimistossa; sekä että toimisto huolehtii useiden kaksikielisesti julkaistavien vuosikertomusten suomentamisesta tai ruotsintamisesta.

Jos joku kaupungin viranomainen haluaa käyttää tilastotoimiston apua sen tilastoja laadittaessa toimisto on valmis ryhtymään työhön, jota varten sillä on koulutettu henkilökunta. Eräissä tapauksissa toimisto on itse ehdottanut, että jonkun laitoksen tilaston laatiminen uskottaisiin sille, vaikka erilaiset syyt ovat vaikuttaneet siihen, ettei aloite ole johtanut toivottuun tulokseen. Esim. sairaalain apulaislääkärit laativat joka vuosi laajaa tilastoa hoidetuista potilaista ja heidän taudeistaan ja ovat valittaneet, että tämä työ vie heiltä suhteettoman paljon aikaa. Tilastotoimiston tarjous olla tässä kohden apuna on kuitenkin torjuttu, koska sairaalain päiväkirjoissa olevia potilaita koskevia tietoja on pidettävä salaisina asiakirjoina. Samoin kaupunginveneroloogi, joka nyttemmin saa asianomaisten nimillä varustetut kortit sukupuolitauteihin sairastuneista, ei ole katsonut voivansa luovuttaa kortteja toimistolle käsittelyä varten, vaan käyttää siihen työhön omia apulaisiaan. Tuberkuloosihuoltotoimistoa tilastotoimisto on aikaisemmin avustanut sen tilaston laadinnassa, mutta tuberkuloottisten kortiston laajuus ja epäkäytännöllisyys ovat aiheuttaneet sen, että kyseinen työ, nim. tietojen siirtäminen kortistosta reikäkorteille, nyttemmin suoritetaan tuberkuloositoimiston omilla voimilla, kun sitä vastoin reikäkorttien käsittely ja kerta kaikkiaan määrättyjen taulukkojen laatiminen tapahtuu yksityisliikkeen toimesta. Useissa virastoissa ja laitoksissa laajakin tilasto syntyy vähitellen päivä päivältä sen mukaan kuin asianomainen virasto tai laitos toimii, eikä siis jäljestäpäin tarvita paljon sellaista aineiston käsittelytyötä, joka voitaisiin uskoa tilastotoimistolle; näin lienee asiainlaita esim. työnvälitystoimistossa, kaupunginkirjastossa ja teurastamossa.

Tilastotoimisto on myös mikäli mahdollista avustanut kaupungin viranomaisia antamalla niiden viranhaltijain käyttää toimiston laskukoneita. Ne ovat kuitenkin melkein koko päivän toimiston omassa käytössä; vaikka vallinneena hyvänä aikana ennen sotaa hankittiin runsaasti erilaisia koneita, joten toimisto on tullut hyvin toimeen sota-aikana,

on niiden luku nyt töiden lisäännyttyä käynyt liian pieneksi ja uusien hankkiminen on tätä nykyä vaikeata. Iltapäivisin voidaan kuitenkin järjestää muiden virastojen ja laitosten viranhaltijoille tilaisuus käyttää laskukoneita toimiston huoneistossa. Niiden lainaaminen muihin toimistoihin, vaikka sekin on aika ajoin tapahtunut, ei yleensä voi tulla kysymykseen, koska ne kuten jo mainittiin ovat koko päivän käytössä ja koska kokemus on osoittanut, että ne usein palautetaan huonossa kunnossa.

Tilastotoimisto huomauttaa vielä, että se kyllä voi ottaa suoritettavakseen pienehköjä lisätöitä ilman että tämä aiheuttaisi lisätyövoiman tarvetta, mutta jos sille uskotaan useita, eri tahoilta siirtyviä tilastotöitä, sen työvoimaa on vastaavasti lisättävä siitä huolimatta, että kussakin virastossa ja laitoksessa, josta tehtävät siirtyvät pois, työn vähennys on niin pieni, ettei niiden työvoimia sen vuoksi voida supistaa. Ajan mittaan tämä epäkohta tosin tasoittuu siten, että tehtävien kaikkialla alituisesti lisääntyessä lisätyövoiman hankkiminen näihin virastoihin ja laitoksiin siirtyy kauemmaksi kuin jos tilastotyöt olisivat jääneet niille.

Viitaten ylempänä olevaan selostukseen tilastotoimisto toteaa, että se jo tätä nykyä varsin laajasti avustaa kaupungin virastoja ja laitoksia tilaston laadinnassa. Koska kuitenkin on mahdollista, että kaupungin viranomaisten laadittavia tilastotöitä voitaisiin vielä enemmän siirtää tilastotoimistolle, toimisto täten ehdottaa:

että kaupungin virastoja ja laitoksia kehoitettaisiin harkitsemaan voidaanko eräitä niiden suoritettavia tilasto- ym. töitä siirtää tilastotoimistolle sekä myönteisessä tapauksessa sopimaan tästä tilastotoimiston kanssa.

Otto Bruun.

Liite 3.

HELSINGIN KAUPUNGIN
LASTENSUOJELULAUTAKUNTA

Helsingissä,
toukokuun 11 p:nä 1947.

N:o 539/Y.

Kaupunginhallitukselle.

Palautuvassa lähetteessä pyydetyksi lausunnoksi, koskeva revisiotoimiston vuodelta 1946 esittämiä muistutuksia lastenhuoltomenojen nousemisesta, lastensuojelulautakunta kunnioittaen huomauttaa, että valitettava asiaintila johtuu hyvin suurelta osalta palkkojen ja hintojen noususta sekä 8 tunnin työaikalain soveltamisesta, mikä on pakottanut lisäämään lastenhuoltolaitosten henkilökuntaa. Hoitopäivien suhteettomaan kalleuteen koulukodeissa on lisäksi vaikuttanut niiden nykyään vähäinen oppilasmäärä, mikä puolestaan johtuu korjausta kaipaavasta lainsäädännöstä, jonka noudattaminen on lisännyt suojelukasvatusmenoja monessa muussakin suhteessa ilman, että siitä koituva hyöty olisi edes aina todettavissa.

Revisiotoimiston koulukotien hoitokustannusten kalleuteen kohdistama arvostelu antaa virheellisen kuvan asiasta sikäli, että niihin sisältyy myöskin kansakoulu- ja ammattiopetuskustannukset, joten ne eivät ole huoltolaitosten pelkkiin hoitokustannuksiin verrattavissa.

Tässä mainittakoon vielä, että lastensuojelulautakunta on ryhtynyt toimenpiteisiin hoitokustannusten vähentämiseksi laitoksissaan ja käy parhaillaan mm. neuvotteluja sosiaaliministeriön kanssa siitä, että Helsingin kaupungin omistamiin lastenhuoltolaitoksiin voitaisiin sijoittaa myös muiden kuntien lapsia ja siten vähentää kustannuksia kutakin hoidokkia kohden.

Lastensuojelulautakunnan puolesta:

Tyyne Leivo-Larsson.

Aili Koskenkylä.

Liite 4.

HELSINGIN KAUPUNGIN
OMENKIELISTEN KANSAKOULUJEN JOHTOKUNTA

Helsingissä,
kesäkuun 12 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 9295.

Kaupunginhallituksen johtokunnalta pyytämänä lausuntona kaupungin tilintarkastajien kertomuksesta vuodelta 1946 johtokunta esittää kunnioittaen seuraavaa:

Kaupungin tilintarkastajain kertomuksesta ja siihen liittyvästä revisiotoimiston kertomuksesta ilmenee, ettei revisiotoimisto ole tehnyt mitään muistutuksia tai huomautuksia kansakoulujen taloudenhoidon ja tilinpidon suhteen. Ainoa kansakouluja koskeva maininta on kaupungin tilintarkastajain lausunnossa esiintyvä seuraava kappale:

»Aleksis Kiven kansakoulussa tapahtuu opetus aamu- ja iltavuorossa. N. 90% lasten vanhemmista haluaisi lapsensa aamuvuoroon, mutta sellainen ei tilanahtauden vuoksi ole mahdollista, vaan on lapset jaettava tasaisesti molempiin vuoroihin. Lapsilla ei ole ulkosalla minkäänlaisia sadesuojia, jotka kuitenkin koulun huoneisiin sisällepääsyä odotellessa ja välitunneilla ollsivat tarpeellisia.»

Tämän johdosta johtokunta kunnioittavasti huomauttaa, että molemmat huomautukset voidaan yleistää koskemaan kaupungin kansakouluja yleensä. Kaikissa koulutaloissa tapahtuu opetus kahdessa lukuvuorossa ja kuluvan vuoden syksyllä joudutaan eräissä suomenkielisissä kouluissa järjestämään alakoululuokkia kolmeen lukuvuoroon ja vuokraamaan mahdollisesti saatavissa olevia iltavuoroja oppikouluista. Yksivuoroiseen opiskeluun siirtyminen edellyttäisi jo tällä hetkellä yksistään kanta-Helsingin suomenkielisissä kouluissa viisi uutta Aleksis Kiven koulun kokoista suurta ja 10 keskikokoista kansakoulutaloa. Ellei johtokunnan esittämiä Käpylän ja Maunulan uusia koulutaloja ryhdytä rakentamaan vielä kuluvana syksynä, on tilanne syksyllä 1948 täysin kestämätön, koska syntyväisyystilastojen mukaan oppilasluku silloin tulee lisääntymään hyvin suuresti. Eräitä muitakin koulutaloja tarvitaan lähivuosina välttämättä rakentaa.

Kunnollisia sadekatoksia ei meillä tähän saakka ole koulutaloissa ollut. Vallilaan rakennettavaksi päätettyyn uuteen suurkouluun sellainen aikanaan tulee. Samoin on sellaista suunniteltu parhaillaan piirrettävinä oleviin uusiin koulutaloihin. Aleksis Kiven koulun johtaja on esittänyt sellaisen tai sellaisten rakentamista kuluvana kesänä koulutalonsa pihamaalle. Johtokunta on lähettänyt esityksen alustavaa tutkimista varten rakennustoimistoon. Rakennustoimisto pitänee kuitenkin aloitetta vaikeana toteuttaa. Katos olisi pitänyt jo rakennusvaiheessa upottaa talon reunan alle.

Johtokunnan puolesta:

K. Kivialho.
Puheenjohtaja.

Santeri Liikkanen.
Sihteeri.

Liite 5.

HELSINGIN KAUPUNGIN

Kirjastolautakunta.

Helsinki,
kesäkuun 21 p:nä 1947.

N:o II: 106.

Kaupunginhallitukselle.

Kaupunginkirjastolla on ollut, kuten tilintarkastajain kertomuksessa on todettu, kirjojen sidontaan osoitettu määräraha aivan riittämätön. Kirjastossa oli vuoden 1946 lopussa suuret määrät sitomatta olevia tai uudestaan sidottavia kirjoja. Vuoden loppupuolella (16. 10. 1946) anottiin 300,000 mk:n suuruista lisämäärärahaa, mikä myönnettiin. Tätä summaa ei oltu laskettu sillä perusteella, kuinka paljon oli sitomista tarvitsevia kirjoja, vaan sillä perusteella, kuinka paljon kirjansitoja vielä vuoden loppuun mennessä voi sitoa. Kirjansitoja oli kuitenkin sitonut enemmän kuin oli ilmoittanut voivansa sitoa. Tästä johtui, että kirjasto sai kirjansitojalta niitä kirjalähetyksiä joulukuun loppupuolella, joiden olisi pitänyt tulla vasta tammikuun puolella. Näiden kirjalähetysten laskut sitoja lähetti kirjastoon vasta tämän vuoden puolella päivättynä vuodelle 1947.

Kirjastolautakunnan puolesta:

K. L. Kulo.

Uuno Saarnio.

Liite 6.

HELSINGIN KAUPUNGIN

MUSIIKKILAUTAKUNTA

Helsingissä,
kesäkuun 11 p:nä 1947.

N:o 210.

Kaupunginhallitukselle.

Palauttaen Khn lähetteen siihen liittyvine asiakirjoineen, musiikkilautakunta ilmoittaa, mitä ensiksi tulee revisiotoimiston huomautukseen Suomalainen Ooppera Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen johdosta, että tuon sopimuksen ehtoja harkittaessa lautakunnassa on epäilty, onko kohtuussyyt silmälläpitäen aihetta vähentää oopperanäytäntöjen lukumäärää. Jos näet kaupunginorkesteri annetaan oopperan käytettäväksi, on se lautakunnan mielestä tapahtuva sellaisin ehdoin, että oopperan työ käy mahdolliseksi ja on taattu. Molemminpuolisten neuvottelujen ja tarkan harkinnan jälkeen lautakunta onkin päätynyt siihen, ettei orkesterin oopperatyötä ainakaan toistaiseksi ole syytä supistaa. Lautakunta katsoo tällöin valvoneensa, että orkesteria käytetään kaupungin musiikkielämän edistämiseksi. Edelleen lautakunta haluaa tässä yhteydessä ilmoittaa, että orkesterin oopperatyöstä saadut tulot ovat orkesterin konserttityöstä koituvien tulojen jälkeen

huomattavin erä orkesterin kirjanpidon tulopuolella sekä että lautakunta on viime vuosina asteettain korottanut oopperan suoritettavan maksun, joka nyt on 150,000 mk kuukautta eli 1,350,000 mk näytäntövuotta kohti. Sopimus on tätä nykyä voimassa 1. 9. 1947—31. 5. 1948 välisenä aikana, mutta on irtisanottavissa ensitulevan vuoden huhtikuun 15 päivään mennessä.

Revisiotoimiston muistutuksen johdosta että niin suuren avustuksen myöntämisestä oopperalle, josta mainitaan lähetteeseen oheistetun mietinnön sivuilla 17—18, ei ole päättänyt kaupunginvaltuusto, vaan ainoastaan musiikkilautakunta, huomautettakoon, että oopperan kaupungilta saamasta suoranaisesta avustuksesta päättää kaupunginvaltuusto talousarviota käsitellessään; ja koska lautakunnan tehtäviin johtosäännön mukaan kuuluu mm. niiden ehtojen vahvistaminen, joilla orkesteri luovutetaan ulkopuolisten käytettäväksi, lienee selvää, että sopimuksen teko oopperan kanssa ja sopimusehtojen hyväksyminen kuuluu lautakunnan toimivaltaan, joten ei voitane katsoa, että lautakunta on ylittänyt oikeuksiaan nyt puheenaolevassa suhteessa.

Tilintarkastajien kertomuksessa vuodelta 1946 edellä kosketellusta »oopperakysymyksestä» ei muuten ole mitään mainintaa.

Tilintarkastajat ovat po. mietinnön IV sivulla, kuten revisiotoimistokin mietinnön sivuilla 10—11, todenneet, että vuoden 1946 aikana ei opetusministeriöltä ole anottu kaupunginvaltuuston haettavaksi päättämää 450,000 mk:n suuruista valtionapua kaupunginorkesterin ylläpitämiseksi. Kaupunginvaltuuston päätös tässä asiassa perustuu juuri musiikkilautakunnan aikoinaan tekemään ja kaupunginhallituksen kannattamaan esitykseen, mutta valtuuston päätösten täytäntöön saattaminen ei ole musiikkilautakunnan vallassa.

Musiikkilautakunnan puolesta:

Lauri Aho.

Knut Furuhjelm.

Liite 7.

HELSINGIN KAUPUNGIN
KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Helsingissä,
kesäkuun 9 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 428.

Palauttaen Khn lähetteen siihen liittyvine asiakirjoineen kiinteistölautakunta esittää seuraavaa:

Mitä ensiksi tulee tilintarkastajien huomautukseen karjatalouden kannattavuuden parantamisesta ja viljelysmaiden kasvukyvyn lisäämisestä, lautakunta ilmoittaa esittäneensä näistä asioista kaupunginreviisorille yksityiskohtaisen selvityksen siinä lausunnossa, jonka lautakunta 29. 1. 1947 antoi agronoomi Väinö E. Niemisen revisiotoimiston määräyksestä kaupungin maatiloilla suorittaman erikoistarkastuksen johdosta. Tässä yhteydessä lautakunta haluaa vain viitata mainitussa lausunnossa esittämiinsä näkökohtiin, minkä vuoksi jäljennös lautakunnan kaupunginreviisorille lähettämästä kirjelmästä liitetään asiakirjoihin.

Puutarhaviljelyksen kehittämistä koskevat suunnitelmat ovat olleet erikoisvalmistelun alaisina ja on lautakunta jo 14. 4. 1947 kirjelmässään N:o 245 antanut kaupunginhallitukselle lausuntonsa asiasta.

Maatilarakennusten kunnostamista on suoritettu talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa. Lautakunta on puolestaan talousarvioehdotuksissaan vuosittain esittänyt tarkoitusta varten tarpeelliset määrärahat menoarvioon merkittäviksi, mutta on ehdotettuja määrärahoja vähennetty siinä määrin, että maatalousrakennusten kunnostamista ei ole voitu suorittaa lautakunnan tarkoittamassa laajuudessa.

Tilintarkastajat pitävät tarpeellisena liiallisten metsänhakkuiden välttämistä ja on lautakunta tässä suhteessa täysin heidän kannallaan. Lautakunnan vallassa ei ole kuitenkaan ollut estää viime vuosien runsaita hakkuita, jotka ovat tapahtuneet valtion asianomaisten viranomaisten antamien pakkomääräysten nojalla.

Kun edelläkerrotut pakkohakkuut ovat tuottaneet suurta tuhoa kaupungin metsille, on tietenkin tärkeätä, että metsien lisäkasvun turvaamista tarkoittavia toimenpiteitä tehostetaan. Näiden suunnittelu kuuluu kaupunginmetsänhoitajalle, joka johtosäännön mukaan huolehtii metsänhoitosuunnitelmien laatimisesta. Toimenpiteiden laajuus riippuu tietenkin osaltaan siitä, miten suuria määrärahoja tarkoitusta varten katsotaan voitavan menoarvioon ottaa.

Vasta vuoden 1944 alussa toimintansa aloittaneen metsätalousosaston toimistotöiden hoitaminen on runsaasti aikaa vievien valvontatehtävien takia tuottanut osaston henkilökunnalle vaikeuksia, minkä vuoksi metsien kirjanpitoon ei ehkä ole voitu kohdistaa tarpeellista huomiota. Viime vuonna perustettiin osastolle tilapäisen toimistoapulaisen virka, johon marraskuussa nimitettiin kunnallisen rahatoimen alalla toiminut henkilö. Lautakunta on puolestaan kehoittanut kaupunginmetsänhoitajaa kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin metsien kirjanpidon tehostamiseksi.

Kiinteistölautakunnan puolesta:

Arvo Linturi.

Eero Ruutu.

Liite 7a.

HELSINGIN KAUPUNGIN
KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Helsingissä,
maaliskk. 10 p:nä 1947.

Kaupunginreviisorille.

N:o 166.

Revisiotoimiston määräämän, agronoomi Väinö E. Niemisen toimittaman kaupungin harjoittaman maatalouden maataloudellisen erikoistarkastuksen johdosta kiinteistölautakunta kunnioittaen esittää seuraavaa:

Siihen nähden, että revisiotoimisto oli valinnut asiantuntijan suorittamaan kaupungin harjoittaman maatalouden maataloudellisen erikoistarkastuksen sekä ottaen huomioon sen, että tarkastus pidettiin ensimmäisenä rauhan vuotena pitkän sodan jälkeen olosuhteitten vielä ollessa normaaliajan oloista poikkeavia, on todettava, että tarkastaja on kertomuksessaan esittänyt varsin vähän asiallisia huomautuksia.

Helsingin kaupungin maatalouden hoitoa sekä sen maiden ja rakennusten vuokrausta arvosteltaessa on syytä kiinnittää huomiota eräisiin yleisiin, lähinnä kaupunkitaloudesta johtuviin näkökohtiin ja niiden vaikutukseen maatalousosaston toiminnassa.

Kaupungin maatalouden hoito samoilla peltoalueilla useissa tapauksissa muodostuu suhteellisen lyhytaikaiseksi eikä maatalouden tarkoituksena ole ollut luoda yleensä pitempiaikaista liiketoimintaa määrätyllä alueella. Tämä on estänyt sijoittamasta maatalouteen huomattavampia pääomia, joitten käyttäminen ns. pysyvässä maataloudessa on tarpeellista sekä suositeltavaa.

Maatalousosaston hallinnassa olevia peltokappaleita on jatkuvasti otettu muuhun tarkoitukseen kuten tonteiksi, siirtolapuutarhoiksi, työmaa-alueiksi ja tilusvaihtoihin, mikä on omiaan aiheuttamaan epävarmuutta maatalouden hoidossa. Maiden joutuminen toisiin tarkoituksiin tapahtuu usein maatalouden kokonaisuuden kannalta katsoen hyvin epäedullisesti, mistä räikeimpänä esimerkkinä on tonttialueitten varaaminen Tuomarinkylän ja Haltialan pelloilla, maatalousosaston parhaalla viljelysaukealla, maanhankintalain nojalla maansaantiin oikeutetuille henkilöille. Toiselta puolen omassa viljelyksessä olevat tilat ovat jo ennestään olleet hajanaisia ja on hajanaisuutta lisännyt kaupungin harjoittama maapolitiikka, mistä Talin tila on hyvänä esimerkkinä. Lisäksi maatalous-suhteet jo sinänsä Puodinkylän, Talin ja varsinkin Fallkullan tiloilla asettavat määrätyt rajoitukset viljelyssuunnitelmille.

Maatalousosaston tehtäviin on katsottu kuuluvan mm. tuottaa erilaisia tuotteita kaupungin omien laitosten tarpeisiin. Tämä tehtävä on voitu suorittaa vain osaksi. Tässä suhteessa on mainittava viime vuosien aikana erikoisesti heinä, mitä esimerkiksi poliisilaitos on joutunut hankkimaan Pohjanmaalta asti, koska maatalousosasto saamansa luovutusmääräyksen vuoksi on ollut pakotettu luovuttamaan sitä muille kuluttajille.

Jo sotavuosina maatalousosasto oli velvoitettu jakamaan vuosittain toistasataa hehtaaria perunamaina ja sodan päätyttyä on maanvuokraus siirtoväkeen kuuluville vuosittain ylittänyt 100 ha:n alan. Näiden maiden jako on osaksi jouduttu suorittamaan kylvöjen aikana, mikä pakostakin on aiheuttanut muutoksia viljelyssuunnitelmiin kesken niitten toteuttamista, näin lähinnä perunan, kauran ja heinän osalta. Vuokrauksen etuja kuitenkin on, että siten on saatu heikoimmat ja muutenkin epäedullisemmat maat pois omasta viljelyksestä.

Viimeaikainen maatalouden hintapolitiikka ja säännöstelytoimenpiteet ovat tehneet nautakarjatalouden kannattamattomaksi, mitä seikkaa ei ole voitu sivuuttaa tuotantosuuntaa valittaessa.

Viljelyssuunnitelmia laadittaessa on ollut otettava huomioon myöskin kireä työvoimatilanne ja maataloustyön aliarvioiminen muiden ammattien rinnalla. Tilapäisen työvoiman saanti kesäisin on ollut vaikeaa ja vähäistä, mikä on estänyt laajaa juurikasviviljelystä samoinkuin puutarhaviljelystäkin.

Muistettava myös on, että Fallkullan, Talin ja varsinkin Puodinkylän tilat olivat kaupungin hallintaan siirtyessään huonossa kunnossa niin maiden kuin rakennustenkin puolesta ja että pitkän sota-ajan vuoksi ei ole voitu suorittaa suurempia kunnostamistoimenpiteitä koko laajuudessaan. Erinäisiä kunnostamistöitä on kuitenkin tehty. Puodinkylän tilalla on sotavuosina uusittu ojitus kaikilla nykyään omassa viljelyksessä olevilla pelloilla ja vanhoista rakennuksista kunnostettu perusteellisesti korjaten talli, navetta, puimala ja kalustovajarakennukset. Fallkullan tilalla on kolmen viimeisen vuoden aikana perusteellisesti korjattu päärakennus ja kotieläinrakennus sekä rakennettu puimala. Talin tilalla on samanaikaisesti rakennettu työväen sikala ja entinen ratsastustalli sisustettu neljän muonamiesperheen asunnoksi. Haltialan tilalla taas on viime vuonna kunnostettu ns. Nackbölen päärakennus työväen asunnoksi.

Varsinaiset tilat:

Kalkituskysymys.

Fallkullan samoinkuin Puodinkylänkin tilojen tarkastuskertomuksissa tarkastaja mainitsee, että hehtaarisadot ovat yleensä heikonlaiset sekä esittää syyksi tähän maan happamuuden. Kalkitusta, mikä happamuuden poistaisi, ei ole voitu hoitaa tarkoituksenmukaisesti syystä, että kalkin saantivaikeudet lähinnä kuljetuskysymyksen takia ovat olleet voittamattomia. Niinpä maatalousosaston yli vuoden vanha 60 tonnin kalkkitilaus Lohjan Kalkkitehtaalta on edelleen toimittamatta eikä asiaa henkilökohtaisella kosketuksellakaan ole saatu autetuksi. Kuitenkin on viime vuotta lukuunottamatta voitu kalkita Fallkullan, Puodinkylän sekä osittain Talinkin kesantomaat, edellisillä tiloilla eräinä vuosina muitakin maita.

Heinän ja rehukasvien viljely sekä laitumet.

Heinän, laitumen ja rehukasvien osuus Fallkullan samoinkuin Talin ja Pukinmäen peltoalueesta tuntuu tarkastajasta oudon suurelta ottaen huomioon tiloilla elätetyn vähäisen karjamäärän. Tähän on huomautettava

1) että syksyllä 1944 ei ehditty suorittaa kaikkia syyskyntöjä ja tingittiin tällöin lähinnä heinänurmien osalta (tarkastajan käytettävissä olleet tilastotiedot ovat satokaudelta 1945—46);

2) Talin tilan kaukaisella suomaa-alueella Pitäjänmäen aseman takana heinä ja kaura antavat parhaan sadon. Talin heinäsato oli paras kaikista tiloista k.o. vuonna ja kaurasta toiseksi paras;

3) Pukinmäen tilalla heinäpinta-ala tuntuu suhteellisesti suurelta lähinnä siitä syystä, että aikaisemmin omassa viljelyksessä olevia avomaita jaettiin keväällä 1945 perunapalstoiksi 36.59 ha sekä siirtoväkeen kuuluville lähes 10 ha;

4) lannoitetilanteen ollessa heikon on maiden laihtumista hidastettu viljelemällä heinää fosforiköyhillä mailla.

Varasto- ja tarkastuskirjanpitojen eroavaisuus.

Fallkullan samoinkuin Pukinmäen, Puodinkylän ja Talin tiloilla on tarkastajan huomiota kiinnittänyt se, että lehmien ruokinnassa varastokirjanpidon mukaan on käytetty enemmän rehuja kuin tarkastuskirjanpito osoittaa.

Näin onkin asianlaita, huomattavammin kuitenkin vain korsirehun suhteen. Väkirehujen, juurikasvien ja leseiden suhteen esiintyy päinvastaisiakin tapauksia. Nämä eroavaisuudet johtuvat seuraavista syistä:

1) Tiedot nuoren karjan rehunkulutuksesta puuttuvat muiden tilojen paitsi Tuomarinkylän tarkastuskirjanpidosta;

2) Tarkastuskarjakon laatiessa aina kuukaudeksi eteenpäin ruokintalistan, ei varmuudella aina ole tiedetty kuinka paljon ja mitä väkirehuja tulee olemaan käytettävissä. Tästä syystä ei laadittua ruokintasuunnitelmaa ole aina voitu noudattaa. Valkuaisvajausta on jouduttu peittämään käytettävissä olevilla valkuaisköyhemmillä korsirehuilla, jotta maidontuotanto ei pääsisi laskemaan. Tämä on ollut välttämätöntä, koska kauran syöttö on kansanhuoltoviranomaisten toimesta ollut rajoitettua ja kaura on yleensä jouduttu myymään verraten tarkoin luovutusvelvollisuuden täyttämiseksi. Tässä yhteydessä mainittakoon, että kaurasadot ovat maatiloilla olleet suhteellisesti alhaisemmat, koska kauraa joudutaan viljelemään aina heikommassa kunnossa olevilla mailla.

Varastokirjanpidon mukaan käytettyihin pahnamääriin sisältyvät myöskin kuivikkeina käytetyt kevätvehnän pahnat, mitkä eivät näy tarkastuskirjanpidossa.

Sianhoito.

Tarkastaja huomauttaa, että Tali on ainoa kaupungin omassa viljelyksessä olevista tiloista, jossa pidetään sikoja sekä laskelmaansa viitaten mainitsee, että sianhoidolla pitäisi olla verrattain hyvätkin mahdollisuudet. Tähän huomautettakoon, että sianhoito porsastuotantoa silmälläpitäen onkin osoittautunut kannattavaksi, mutta on käytettävissä olevan rehumäärän niukkuus estänyt laajentamistoimenpiteet viime vuosina. Ilmeistä kuitenkin on, että tarkastajan huomautus sikatalouden samoinkuin kaupungin kaikkien maatalouksienkin suhteen kokonaisuuden kannalta katsoen ansaitsee huomiota.

Vuokratut tilat.

Vuokraviljelyksessä olevat pellot ovat myöskin yleensä kaikkialla heikossa kunnossa, osittain jopa rappeutuneet. Tämä on pääasiallisesti seuraus kaupungin harjoittamasta lyhytaikaisesta vuokrapolitiikasta eikä rappeutumista saada estettyä ellei voida siirtyä pitempiaikaisiin vuokrauksiin.

Yleiskatsaus.

Yleiskatsauksessaan tarkastaja kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

1) puutarhanhoidon ja juurikasviviljelyn huomattavaan laajentamiseen myöskin kaupungin omassa viljelyksessä olevilla tiloilla;

2) maiden laihtumisen estämiseksi toimitettavaan lannoittamiseen tai peltojen multapitoisuutta parantavan mudan pelloille ajamiseen, jossa yhteydessä tarkastaja huomauttaa kaupungin puhdistuslaitosten lietteestä;

3) rakennusten kuntoon;

4) viljelyskarttaan sekä

5) kaupungin viljelemien tilojen yhtenäiseen johtoon ja keskitettyihin pysyviin maatalouskeskuksiin.

Puutarhanhoito ja juurikasvien viljelys.

Puutarhanhoitoa ei kaupungin maatiloilla ole harjoitettu siinä laajuudessa kuin kaupungin laitosten tarve olisi edellyttänyt. Tähän on osaltaan vaikuttanut se, että puutarhanhoito laajassa mittakaavassa harjoitettuna edellyttää erikoisammattitaitoista henkilökuntaa ja huomattavia pääomia vaativia rakennuksia. Kaupungin eri laitosten välinen yhteistoiminta ei myöskään ole tässä suhteessa ollut riittävän pitkälle vietyä. Nyttemmin on kaupungin taholta ryhdytty toimenpiteisiin puutarhaviljelyksen laajentamiseksi. Fallkullan kasvihuoneiden uusiminen on kuluvan vuoden suunnitelmissa ja uuden puutarhaviljelyskeskuksen perustaminen alustavan suunnittelun alaisena.

Juurikasvien viljely edellyttää voimakaskuntoisia maita, hyvää tilapäistyövoiman saantia sekä tuotteiden varastoimismahdollisuuksia. Samalla pitäisi saada jo syksyllä suurimmalle osalle tuotteita varma menekki vähintään tyydyttäviin hintoihin, sillä tiloilla ei ole varastoimismahdollisuuksia riittävästi. Tässä suhteessa kaupungin laitosten välinen yhteistyö ei ole ainakaan tähän saakka onnistunut ja sitä on vaikeuttanut myöskin heikko kuljetustilanne. Asia ansainnee näin ollen lähempää selvittelyä tarkemman toimintaohjelman aikaansaamiseksi.

Lannoituskysymys.

Lannoituskysymystä ei pitkään aikaan ole voitu hoitaa niin tehokkaasti kuin on tahdottu. Väkilannoitteita ei ole ollut sota-aikana saatavissa läheskään haluttuja määriä.

Karjatalouden kannattamattomuus on aiheuttanut eloperäisen lannan huomattavan puutteen eikä kaupungin puhtaanapitolaitoksen lantavaroja ole yrityksistä huolimatta saatu kokonaisuudessaan maatalousosaston käyttöön. Kun vielä huomioidaan runsas korsirehujen myynti, joka tapahtuu suurelta osalta kylläkin kaupungin omille laitoksille, ovat kaupungin maatilat pakostakin joutuneet kärsimään lannoitusvajauksesta. Tilanne tunnetuista syistä on tällainen koko maassa. Toiselta puolen on maiden laihtumisen suhteen huomioitava, että tilinpäätöksessä se ei ole vielä ilmennyt huomattavammin joskin se satotuloksissa on selvästi nähtävissä. Sitäpaitsi on kyseenalaista onko kaupunkitalouden kannalta tarkoituksenmukaista pitää maita kovin voimaperäisessä kunnossa, koska tällä hetkellä ei ole varmuutta siitä saadaanko niitä pitemmälti käyttää maataloustarkoituksiin ja koska maan arvoon sen lihavuus tai laihuus sen tonttimaaksi joutuessa tuskin ollenkaan vaikuttaa. Tarkastajan huomautus, että kaupungin maatalouden voimaperäiseksi harjoittamiseksi olisi saatava keskitetyt pysyvät maatalouskeskukset, on varsinkin tässä mielessä oikeaan osunut. Rajasaaren ja Tervasaaren puhdistuslietteen ajaminen viljelyksille voitaisiin toteuttaa myöskin vasta pitkäaikaisten voimaperäisten ja keskitettyjen viljelyskeskusten muodostamisen jälkeen sekä kuljetustilanteen parannuttua, jolloin suuremmat perusparannukset vasta tulisivat kannattaviksi.

Rakennukset.

Rakennusten heikko kunto koskee nykyisin pääasiallisesti vuokratiloja ja yksinäisiä vuokralla olevia rakennuksia. Ennen sotaa oltiin sitä mieltä, ettei vanhoja epäkäytännöllisiä rakennuksia yleensä ollut syytä kunnostaa vaan oli tarkoitus käyttää ne loppuun sellaisenaan ja aikanaan rakentaa kaupunkiasutuksen levitessä uusia rakennuksia. Silloin ei ollut asuntopulaa eikä huoneiden kysyntää. Sota-aikana sekä sen jälkeen on huomiota voitu kiinnittää pääasiassa vain kaupungin oman työväen asuntojen kunnostamiseen, missä suhteessa viime vuosina onkin tehty huomattavan paljon. Vuokrattujen rakennusten kunnostamiseen on vaikuttanut myös nykyinen vuokrapolitiikka, sillä kunnostamiseen uhrattuja varoja ei alhaisten vuokrien vuoksi saada takaisin.

Kartat.

Kaupungin kaikista omassa viljelyksessä olevista tiloista on luotettavat viljelyskartat. Eräitä vuokra-alueita koskevien karttojen epätarkkuuteen ja siitä johtuvaan omistussuhteiden epäselvyyteen saadaan lähitulevaisuudessa korjaus kiinteistökirjan ja uusien karttojen valmistuttua.

Keskitys ja yhteinen johto maataloudessa.

Mitä tulee kaupungin harjoittaman maatalouden keskitykseen, voimaperäisten viljelyskeskusten luomiseen, joilla suurempaa puutarha- ja juurikasvien viljelyä voitaisiin menestyksellisesti harjoittaa, on huomattava, että keskitystä, niin tarpeellinen kuin se onkin, ei voida suorittaa ennenkuin kaupunki on täyttänyt maanhankintalakiin perustuvan ensisijaisen maanluovutusvelvollisuutensa, jolloin voidaan todeta, mitkä maat jäävät kaupungin omistukseen. Keskitys edellyttää myöskin kaupungin asemakaavasuunnitelmien niin pitkälle viemistä, että ollaan selvillä peltoalueista, jotka voidaan tähän tarkoitukseen varata.

Yhteisen maatalousjohdon aikaansaaminen kaupungin kaikille maatalouksille on tarkoituksenmukaista ja edellyttää nähtävästi maatalousosaston uudelleen järjestämistä. Kaupunginagronoomi olisi vapautettava huomattavassa määrin nykyisistä tehtävistään, jotta hän voisi seurata eri laitosten toimintaa, ylläpitää tarvittavaa yhteyttä näiden välillä sekä valvoa maatalouden etuja koko kaupunkikehityksessä. Kysymyksen alaiseksi voi

myöskin muodostua, olisiko tätä tarkoitusta varten ehkä perustettava erikoinen kaupungin maatalouden tarkastajan virka, jolloin myöskin eri laitosten edut tulisivat puolueettomammin hoidettua.

Kiinteistölautakunnan puolesta:

Kalle Huhtala.

Eero Ruutu.

Liite 8.

HELSINGIN KAUPUNGIN
HALKOTOIMISTO

N:o 461.

Kaupunginhallitukselle.

Palauttaen lähetekirjelmään N:o 186/478 1947, 192/479 1947 liittyvät asiakirjat, koskeva tilintarkastuskertomuksessa tehtyjä huomautuksia, allekirjoittanut halkotoimisto kunnioittavimmin esittää selvityksenään seuraavaa:

Kaupungin tilintarkastajien kertomus vuoden 1946 tilintarkastuksesta toteaa;

että halkotoimisto on kirjanpidon osoittaman voiton asemesta asiallisesti ottaen tuottanut polttopuita tarvinneille kaupungin laitoksille tappiota hakemalla kansanhuoltoministeriöltä liian alhaisen hinnanvahvistuksen pienkuluttajille myymilleen koivuhaloille sekä,

että lastauspaikoilta lähetetyiksi ilmoitetut halkomäärät ovat olleet perille tullessa keskimäärin jopa 10% pienempiä.

Mitä tulee ensiksi mainittuun asiaan, ei polttopuiden hintakysymys Helsingissä ole ollut, eikä ole vieläkään halkotoimiston esityksin ja anomuksin hoidettavissa.

Halkotoimiston puolesta on hinta-asiaa pidetty miltei jatkuvasti vireillä. Kirjallisesti ei halkotoimisto tosin ole 16. 2. 1946 päivätyn kirjelmän jälkeen hinnankoroitusta anonut, mutta sensijaan sitä on koetettu hoitaa pääasiassa välittömien neuvottelujen tietä polttoainepäällikön ja asianomaisten viranomaisten kanssa.

Henkilökohtaisilla neuvotteluilla asianomaisten viranomaisten kanssa oli jo v. 1945 lopulla valmisteltu hinnankoroitusta, joka olisi astunut voimaan v. 1946 alusta suunnilleen sen suuruisena kuin mihin viralliset hinnat 1 p:stä lokakuuta 1946 nostettiin ja missä ne edelleen ovat. Tästä ei kuitenkaan tullut mitään. Kirjelmää 16. 2. 1946 lähetettäessä oli asia niin valmisteltu, että toivottiin siinä esiintuoduin perusteluin saatavan esitetty koroitus läpi välittömästi. Niin ei kuitenkaan käynyt.

Mm. 8. 5. 1946 halkotoimisto järjesti neuvottelun, jossa olivat läsnä osastopäällikkö Huhta, toimistopäällikkö Harve ja polttoainepäällikkö Willman. Tällöin esitettiin halkotoimiston puolesta, että halkojen hinta pitäisi koroittaa 630: —/m³ koivuhaloille. Samaan tulokseen tultiin myöskin Osuuspuu i.l:n taholta. Kuitenkin myyntihinta 1. 6. 1946 koroitettiin vain 580: —mk/m³ koivuhalot. Vasta syksyllä 1. 10. 1946 saatiin tähän vielä 15 mk lisäys, siis koivuhalkojen hinnaksi 595 mk/m³.

Viranomaisten tiedossa on ollut ja on, että ministeriön vahvistamat polttopuiden hinnat ovat olleet ja ovat Helsingissä liian alhaiset. Erikoisesti ns. pienkuluttajahintoja ei viranomaisten taholla, yleistä elinkustannusindeksiä ajatellen tai muista syistä, ole kuitenkaan katsottu voitavan pitää hankintakustannuksia vastaavina. Sen sijaan on

polttopuunhankintayhtymillä, jotka ovat toimittaneet puita keskuslämmitystaloille. teollisuudelle ja muille jäsenilleen, ollut oikeus laskuttaa puunsa todellisten hankintakustannusten mukaisesti. Kansanhuoltoministeriön hintaosaston viime maaliskuussa antamalla päätöksellä on myöskin kunnat oikeutettu perimään omakustannushinnan *sellaisilta kuluttajilta, jotka eivät ole ns. pienkuluttajia.* Tällä alleviivauksella ministeriö toteaa, että pienkuluttajahinnat ovat eri asemassa ja että niihin nähden on noudatettava virallisia hintoja riippumatta siitä vastaavatko ne Helsingin kohdalla hankintakustannuksia vai eivätkö.

Kansanhuoltoministeriön hintaosaston kirjeessä 22. 3. 1947 Helsingin hankintapiirin päällikölle, sanotaan seuraavasti: »Koska polttopuiden hankinnasta kunnille, kaupungeille ja kauppaloille niiden hankkiessa polttopuita asutuskeskustensa kulutukseen, useissa tapauksissa on aiheutunut ja aiheutuu huomattavia vuosittaisia tappioita, on kansanhuoltoministeriö katsonut kohtuulliseksi eräissä tapauksissa oikeuttaa kunnat tai niihin verrattavat polttopuunhankkijat perimään *niiden omakustannushinnan* sellaisilta kuluttajilta, jotka eivät ole ns. pienkuluttajia, mutta joille kunta mahdollisesti hankkii niiden vuosittain tarvitseman polttopuuerän.»

Edellä jäljennetyssä ministeriökin toteaa, että kaupungeille niiden hankkiessa polttopuuta asutuskeskustensa kulutukseen on aiheutunut huomattavia vuosittaisia tappioita, jotka johtuvat siitä, että viralliset myyntihinnat ovat omakustannushintoja alempia. Tämä virallisten hintain alihintaluonne on ollut yleisesti tunnettu tosiasia, joten revisiotoimistonkin edellyttäisi sen tuntevan.

Näinollen ei ole oikein ja asiallista, kun revisiotoimisto lähtee siitä, että kaupungin laitosten olisi pitänyt saada ostaa polttopuunsa halkotoimistolta kansanhuollon hintoihin, ja koska näin ei ole tapahtunut, revisiotoimisto toteaa halkotoimiston tuottaneen 39,132,176: — mk:n tappion. Ei myöskään se seikka, että halkotoimiston on ollut pakko toimittaa kansanhuoltolautakunnan myynnit ja huoltolautakunnan huoltotoimitukset virallisiin alihintoihin, joilla hinnoilla tiettävästi ei ainoakaan halonhankkija, eikä puuliike, Osuuspuu i.l:n aivan vähäistä määrää lukuunottamatta, ole pääkaupungissa polttopuita myynyt, oikeuta revisiotoimistoa tekemään edellä sanotunlaisia toteamuksia.

Liittessä 8 a on laskelma omakustannushinnasta v. 1946 käytetyille polttopuille, tehden se jakelu- ja yleiskustannusten kanssa keskihintana mk 690: —/m³. Samassa liitteessä on laskelma toimitetuista kansanhuoltolautakunnan myynneistä, tehden sen vastaava keskihinta mk 595: —/m³. Hintojen ero mk 95: —/m³, kerrottuna näitten myyntien kokonaismäärällä, 171,504 m³, tekee mk 16,292,880: —, joka on se tappio, minkä pienkuluttajamyynnit ovat kaupungille ko. laskelman mukaan v. 1946 tuottaneet.

Omakustannushinta *v.v. Helsingissä* oli halkotoimistolla v. 1946 *mk 567: 55/m³*, joka kestää hyvin vertailun muitten hankintaliikkeitten hintain kanssa. Kuten tunnettua oli ns. teollisuuspuun vastaanottohinta v.v. täällä mk 650: —/m³ ja mm. Helsingin Polttopuukeskuksen lopettamisen yhteydessä halkotoimistolle siirrettyjen halkovarastojen hinta mk 760: —/m³.

Tosiasia on, että halkotoimiston hankintahinta on pysynyt yleensä alapuolella keskimääräisen yleisen hankintahintatason, mutta siitä huolimatta erikoisesti v. 1946 viralliset myyntihinnat eivät ole peittäneet kustannuksia. Olosuhteet huomioonottaen olisi kuitenkin naivia osottaa halkotoimiston syyksi liian alhaiset viralliset myyntihinnat.

Tilintarkastuskertomuksen huomautus 10 % mittaeroista lastauspaikan ja perille tulopaikan välillä, sekä revisiotoimiston kertomukseen sisältyvät lisähuomautukset mittaus- ja mittaeroasioista.

Huomautuksenalainen mittaero, joka halkotoimistolla on ollut keskimäärin 10%, on yleinen, eikä sillä ole käytännössä sanottavaa merkitystä.

Halkotoimistolla on kolme perusmittausvaihetta, joiden perusteella voidaan todeta piirien ja koko toimiston todelliset mittavoitot tai -tappiot.

1) Hankintapiirien vastaanottomittaukset, joiden perusteella puiden hinta myyjille maksetaan,

2) jakeluvarastojen vastaanottomittaukset,

3) jakelumittaukset, joiden perusteella myyntilaskutus tapahtuu.

Jokainen näistä mittauksista koetetaan suorittaa niin oikein kuin mahdollista. Ja niiden tuloksien perusteella suoritetaan kaikki vertailut ja laskelmat.

Mitä tulee mittaeroihin eri työvaiheissa, on vain todettava, että ne kuuluvat asiaan halkoalalla ja näitä eroja tulee olosuhteiden pakosta aina esiintymään.

Kun puut metsissä hakkautetaan, eivät motit milloinkaan tule aivan samanlaisia työnlaadultaan enempää kuin kooltaankaan. Kun sitten tällaiset, nykyisin tasamitalla tehtäväksi vaadittavat motit, ajetaan pitkiin, 2 metriä korkeisiin pinoihin, jotka halkotoimiston palkkaamat pinojat pinoavat mahdollisimman tiiveiksi, menevät ne luonnollisesti kasaan, so. ajomitta vähenee hakkuumitasta. Vastaanotto taas toimitetaan vasta keväällä kun puista on ainakin sulanut kaikki lumi ja jää ja pinot muutoinkin ovat jo ennättäneet laskehtia. Tällöinkään niistä ei voida saada luonnollisesti juuri samaa tulosta kuin ajomittauksessa. Yleensä halkojen mittaus tuottaa vain sattumalta täsmälleen saman tuloksen eri käsittelyvaiheissa, toimitettakoon se kuinka tarkasti tahansa. Tämä johtuu mitattavan tavaran laadusta.

Kun nykyisten kuljetusvaikeuksien vuoksi lähetyksiä on pidettävä jatkuvasti vireillä koko hankinta-alueelta, ei voida ajatella, että jokaisen vaunun lastausta ja mittausta olisi valvomassa aina pätevä työnjohtaja. Lähetyksiä tapahtuu n. 80 rautatieasemalta, joista useimmista saadaan vaunuja aivan epäsäännöllisesti. Senvuoksi piirien viikkolähetysilmoituksiin merkitsemät määrät ovat epätarkkoja eivätkä ole vertauskelpoisia mahdollisimman tarkasti perillä toimitetun vastaanottomittauksen kanssa. Kun lisäksi rautatierahtikin on maksettava rahtikirjaan merkityn kuutiometrimäärän perusteella ja tuon merkinnän taas tekevät asianomaiset asemavirkailijat oman tarkastuksensa ja ohjeidensa mukaisesti, ei piirin ilmoituksella tässäkään mielessä ole vaikutusta.

Luonnollista on, että halkotoimisto jatkuvasti pyrkii myös täsmällistämään piirien lähetysilmoituksia, mutta täydelliseen yhdenmukaisuuteen vastaanottopaikan mittausten kanssa siinä ei koskaan voida päästä. Sen tekee mahdottomaksi yksistään pinojen laskehtiminen kuljetuksen aikana.

Näitä asioita on yksityiskohtaisemmin selostettu halkotoimiston Neuvottelukunnalle 28. 2. 1947 jätetyssä kirjelmässä (liite 8 b).

Edellä selostettuun viitaten halkotoimisto kunnioittavimmin käsityksenään merkitsee:

1) ettei sillä ole ollut, eikä ole mahdollisuuksia paljonkaan vaikuttaa ministeriön vahvistamien polttopuun hintojen määräämiseen Helsingissä ja että halkotoimisto kohdaltaan on yleensä tehnyt asiassa mitä tehtävissä on ollut,

2) ja että selostuksesta edellä ynnä liitteestä 8 b ilmenee, että mittaerot ovat halkotoimiston työkentillä v. 1946 aikana pysyneet kaikin puolin normaaleina, asiallisesti merkityksellisen todellisen mittatappion ollessa normaalia vähäisemmänkin, tehden se käsitellystä 560,000 kuutiometrin määrästä ainoastaan 1½%, joten aihetta huomautuksiin ei näissä asioissa ole.

Helsingissä, 16 pnä kesäkuuta 1947.

Helsingin kaupungin halkotoimisto.

Frans Kivistö.

Liite 8 a

Kansanhuoltolautakunnan myyntierät eri hintakausina v. 1946.

Aika 1946	Kokonaismäärä m³	Hinnat m³		Ajomaksu m³	Pilkk.-maksu m³	Laskutus mk	Keskihinta jakelu- ja pilkontakustannuksineen
		Koivuh.	Sekah.				
1. 1.—31. 5.	65,450	500: —	465: —	45: —	53: —	36,610,844: —	559: —
1. 6.—30. 9.	66,670	580: —	545: —	45: —	53: —	40,257,696: —	604: —
1. 10.—31. 12.	39,384	595: —	550: —	50: —	106: —	25,189,166: 50	640: —
	171,504					102,057,706: 50	595: —

Omakustannushinta, ilman korkoja:

	mk/m³
Hankintahinta v.v. Helsinki	567: 55
Jakelukustannukset	70: —
Kansaneläkemaksut	2: 65
Mittatappiot	7: —
Autojen ja eril. laitosten kuoletuksia	33: —
Yleiskulut	9: 80
	690: —

Helsingissä, huhtikuun 26 pnä 1947.

Helsingin kaupungin halkotoimisto.

Frans Kivistö.

Liite 8 b.

Halkotoimiston Neuvottelukunnalle.

Apulaisreviisori A. Nisosen tarkastuskertomuksen johdosta, koskeva mittaeroja halkotoimiston Helsingin varastoilla ja eri kuljetusvaiheissa, halkotoimisto kunnioittavimmin esittää seuraavan selostuksen:

1) Halkojen mittaeroja arvosteltaessa on otettava huomioon, että halkoja mitattaessa tämän tavaran laadusta johtuu, että täsmälleen samanlaista mittaustulosta eri käsittelyvaiheissa ammattimiestenkään toimittamana tuskin koskaan saadaan.

2) Halkotoimistolla on kolme perusmittausvaihetta:

a. hankintapiirien vastaanottomittaukset, joitten perusteella metsien tai halkojen myyjille hinta tilitetään,

b. jakeluvarastojen vastaanottomittaukset täällä tai muualla, minne puut piireistä lähetetään,

c. jakelumittaukset, joitten perusteella myyntilaskutus tapahtuu.

Kuten tunnettua a-kohdassa merkitty osoittaa sen ostoyksikkömäärän, josta raha maksetaan, ja tämä mittaus toimiston taholla pidetään kaikkein tärkeimpänä ja se valmistellaan ja hoidetaan niin huolellisesti kuin se ammattimiesten toimesta nykyaikana suinkin voidaan tehdä.

b-kohdassa merkitty mittaus on valvontamittausluontoista, jolla tahdotaan todeta eri jakeluvarastoille piireistä saapuneet puumäärät, sekä saada vertailumittaus piirien vastaanottomäärille, so. saada selville tuleeko ostomääristä mittatappiota tai voittoja ja miten se jakautuu eri hankintapiirien kesken.

Jokainen piireistä saapuva vaunulasti, autokuorma tai aluslasti mitataan erikseen niin täsmällisesti kuin se polttopuunmittauksessa yleensä suinkin on mahdollista. Halkotoimiston mittaajilla ei ole mitään etua pyrkiä muuhun kuin täsmällisyyteen ja yhdenmukaisuuteen, sillä toimiston johdon taholta on tähdennetty heille, että tämä mittaus on ennenkaikkea eri piirien valvontamittausta, joka on toimitettava yhdenmukaisena ja täsmällisesti.

Pääjakelupaikoillamme Hakaniemen ja Merisataman (Varman) alueilla on tässä päästykin asiallisesti ottaen yhdenmukaisiin tuloksiin. Tätä todistaa reviisori Nisosenkin mittaeroprosenttilaskelmat 10.4% Hakaniemessä, 11.4% Varmassa. Siis ainoastaan 1% ero suuria määriä — kesäaikana satakin vaunulastia päivittäin — käsiteltäessä, jolle sillekin on selityksensä osaksi jo siinä, että Hakaniemi on vastaanottanut suhteellisesti enemmän pyöreätä tavaraa, propsia, joissa reviisorin tarkoittama mittaeroprosentti on huomattavasti pienempi kuin haloissa. Viime keväänä avatun Oulunkylän varaston 15.3% johtuu siitä, että Oulunkylän varaston esimiehenä toimii yksityisestä puuliikkeestä halkotoimiston palvelukseen siirtynyt työnjohtaja, joka mittauksissaan alkuaikoina noudatti entisiä tottumuksiaan. Halkotoimiston noudattama mittaustapa on kuitenkin ehdottomasti oikeampi, jonka hänkin nyt myöntää.

Ruoholahden 2.3% ei ole yleistettävissä. Se on myöskin erikoistapaus. Ensiksikin tämän jakelupaikan vastaanottama määrä on vähäinen. Se on kuljetettu kesäkuljetusten aikana, jolloin mittaerot ovat pienemmät kuin talvella, ja tuotu pääosaltaan Vesijärveltä, josta reviisorinkin laskema mittaeroprosentti on ainoastaan 0.5%.

Yleinen tosiasia halkomittauksessa on myöskin se, että mitä pienemmissä erissä niitä mitataan sen paremmin mitta riittää. Osaksi tästä, osaksi Hakaniemen suuremmista propsimääristä, johtuu esimerkiksi Vesijärveltä lähetettyjen lastien mittaeroprosentin ero Hakaniemessä ja Varmassa. Varman mittaukset on tehty rautatievaunussa mitaten. Hakaniemi, jonka jakelu kesälläkin käy suuressa mittakaavassa ½ sylen erissä pienkuluttajille ja autokuormittain kaupungin taloihin, merkitsee vastaanottomittauksen määräksi jakelumittojen määrän. Siis varastokirjoissa näitten lastien kohdalla ei esiinny mitään mittaeroja.

Sama on asianlaita varastoluetteloissa mm. sähkölaitokselle luovutettuihin vaunu-, laiva- ja autolasteihin nähden, jotka mitataan vaunu- ja autolasteittain.

Edellä selostetusta jo selviää, että sillä seikalla kuinka eri piirit viikkolähetysraporteihinsa merkitsevät halkomäärät, on mitta-asiain tarkkailussa aivan toisarvoinen merkitys.

Sen sijaan on taloudellisesti tärkeä merkitys sillä seikalla, mistä yksikkömääristä rautatierahti on maksettava. Tämä asia ei ole käytännössä hoidettuna kuitenkaan niin yksinkertainen ja helposti oikealle tolalle hoidettu millaiselta se reviisori Nisosen tarkastuskertomuksessa näyttää.

Kuten tiedetään, rautatielaitoksen kanta on se, että rahtitariffit, erikoisesti mm. nimelliset polttopuutariffit, ovat liian alhaisia, mutta erinäisistä syistä niitä ei voida näkyvästi korottaa. Paikallisilla rautatieviranomaisilla on sitävastoin kaikkialla jyrkät ohjeet saada tuo korotus siten, että kaikki mahdolliset keinot hyväksikäyttäen otetaan ns. ilmakuutioita polttopuurahteja laskettaessa. Tällä tavoin saadaan todellinen rahti nimellistä rahtia n. 10% korkeammaksi, joka on keskimääräinen lisärahti, jonka jokainen halkoalan erikoisliike jo useina vuosina on ottanut laskelmissaan huomioon, koska se

on käytännössä maksettava nimellisen rahdin lisäksi. Siihen, minkä määrän rautatieviranomaiset merkitsevät rahdinlaskun perusteeksi ei yleensä voi ensinkään vaikuttaa. Ainoa paikka, jossa se on toistaiseksi onnistunut on Vesijärvi, jossa eräs Vesijärven Välitysliike Oy:n työnjohtaja hoitaa vaunujemme passituksen. Kyseenalaista on kuinka kauan se sielläkään onnistuu, sillä tilanne voi hyvin helposti sielläkin »korjautua».

Mitä lastausten laatuun tulee on sekin Vesijärvellä voitu hoitaa hyvin. Vertailtaessa näitäkin asioita eri asemien ja alueitten kesken on kuitenkin otettava huomioon:

että talvella kun vaunujen pohjat ovat jäisiä ja lumisia ja halot samoin, ovat mittavajaukset suurempia kuin kesällä, ja Vesijärvi lastaa yksinomaan kesällä,

että vaunujen saapuessa pitkien matkojen takaa yksityisinä vaunuina, pinot laskevat matkalla enemmän kuin esim. Vesijärveltä tullessa, josta ne tulevat lyhyen matkan ja nopeasti perille tulevina ylimääräisinä halkojunina ja

että propsilasteissa mittaerot ovat huomattavasti vähäisempiä kuin halkolasteissa.

Mitään »tullausta», jonka kyllä helposti perillä huomaa, ei matkalla olleissa vaunuissa yleensä esiinny.

Lastauksien valvontaan asemilla kiinnitetään huomiota jatkuvasti. On kuitenkin huomattava, että kun lastauksia pidetään vireillä 78:lla rautatieasemalla Iisalmea, Joensuuta ja Parkanoa myöten, kuten tälläkin hetkellä on asianlaita ja kun vaunujen saanti on epätasaista saaden vaunun siellä toisen täällä silloin tällöin, ja työnjohtajavoimat tarvitaan kipeästi tärkeämpään kuin odottelemaan vaunuja rautatieasemilla, täytyy tyytyä sellaiseen lastauksen huoltamiseen, mikä on käytännössä tavallisin keinoin toteutettavissa.

Täällä toimitettu oma vastaanottomittaus ei vaikuta yhtään mitään vuotuisen mittatappion tai -voiton suuruuteen. Se muodostuu piirien ostovastaanottomittausten ja jakeluvarastojen jakelumittausten välisestä erosta. Kumpikin ovat kaikista välimittauksista erillisiä mittauksia.

Mitä tulee sähkölaitoksen »mielenkiintoiseen vastaanottoon», on huomattava:

että pääosa toimituksesta on toimitettu kesän aikana ja juuri Vesijärveltä, josta mitat, kuten reviisori toteaa, hyvin riittävät,

että yli puolet toimitetusta määrästä on propseja, joissa mittaerot yleensä ovat vähäisiä ja

että sähkölaitoksen oma edustaja on sopimuksen mukaan ollut mittauksessa mukana, joten mittaus on tässä tapauksessa yhteisesti toimitettua mittausta, josta ei ole asiallista tehdä jälkipuheita.

— —

c-kohdassa merkityt jakelumittaukset ovat mittauksia pienkuluttajille myytäessä ja mittauksia omille laitoksille toimitettaessa.

Nykyisin, kun ylimittoja ei maaseutuvastaanotoissa enää saa käyttää, ei piireistä tulevia mittatappioita yleensä voida välttää. Halkotoimistolla ne ovat kuitenkin tähän saakka pysyneet suhteellisesti vähäisinä pätevän ja kokeneen hankintahenkilökunnan ansiosta ja siitä syystä, että ostot ovat melkein yksinomaan olleet pystymetsäostoja, jolloin halkoja metsistä laaneille ajettaessa pidetään omat pinoojat, saaden pinot siten tiiviisti pinoutetuiksi. Pyöreänä otetussa pinotavarassa mittatappio- ja mittaerojen riski on vähäisempi. Esimerkiksi Haapamäen ja Urjalan piirit, joista tulee suurin osa propseina näyttävät pikemmin mittavoittoa kuin -tappiota.

Hankintamittatappiot tai -voitot eivät millään tavalla vaikuta jakelumittauksiin, ei sähkölaitoksella enempää kuin muuallakaan. Ne vaikuttavat kaupungin omien laitosten hintoihin, mutta ei mittaeroihin.

Varastomittaukset Helsingissä:

Mittavoittoa vastaanottomitoista voi syntyä halkosahoilla, kuten Varmassa, Ruoholahdessa, Verkkosaaressa ja Oulunkylässä siitä johtuen, että kaikki pilkehalot mitataan pitkinä 2 kuutiometrin kehysmitoissa joissa useimmiten on vielä ns. harjapuu, jonka alle halkoja ei kiilata. Kun otetaan huomioon, että keskikokoisia halkoja menee kuutiometriin n. 80—100 kpl niin 4—5 kpl halkoja kuutiometriä kohti heitettynä ylimääräisinä mittaan tai jätettynä siitä puuttumaan merkitsee 5% mittaeroa yli tai vaille, siis 10% mittaeromarginaalia. Kun pilkottuna toimitettujen halkojen määrä oli v. 1946 yhteensä 36,702 m³ ovat ko. varastopaikkojen kohdalla inventtausmittauksissa todetut lisäykset täysin asiallisia.

Inventointimittauksia vuoden vaihteessa varastoilla toimitettaessa on mittaajilla halkotoimiston johdon taholta ollut ohje, että ne on toimitettava varovaisesti, so. tyhjää ei varastomittauksiin missään tapauksessa saa sisältyä. Milloin on vaikea tehdä täsmällistä mittausta, on mittaus tehtävä niin varovaisesti, että mittausluetteloon merkitty määrä sieltä varmasti löytyy. Tämä ei pitäisi olla moitittavaa.

Kuinka vaikea näilläkin mittauksilla on päästä ehdottomaan tarkkuuteen, osottaa reviisori Nisosen Herttoniemessä toimittama uusintamittaus. Tällä varastolla oli halkotoimiston työnjohtajan mittauksen mukaan 1. 1. 1947 260 m³ mittavajausta. Reviisorin 3. 2. 1947 toimittaman mittauksen mukaan tämä vajaus oli kuitenkin 49 m³ suurempi. Kun hajallaolleet ja epäsäännöllisesti pinotut halot oli poisajettu toimitettiin varastossa 14. 2. 1947 taasen mittaus, jolloin varastoa oli jäljellä ainoastaan 43.45 m³. Tällöin todettiin, että vuoden alussa toimitettu mittaus oli ollut oikea, sillä reviisorin mittaamaa lisävajausta ei esiintynyt.

Halkotoimisto pitää tarpeettomana varastojen mittaamista kuukausittain, mutta antaa mielellään revisiotoimiston edustajalle tarpeellisen mittausavun milloin tahansa revisiotoimiston taholla halutaan täkäläisillä varastoilla mittauksia toimittaa. Ennemmin varastot on mitattu ainoastaan vuoden vaihteessa, mutta kuluvana vuotena, varastojen jäädessä huomattavan suuriksi, on ollut tarkoitus mitata ne myöskin kesä—heinäkuun vaihteessa.

Lopuksi halkotoimisto toteaa saman, millä selostus alkoi,

että täsmällisesti samanlaisiin tuloksiin ei halkoja mitattaessa eri käsittelyvaiheissa päästä, vaikka ei mittauserästä ainoatakaan halkoa olisi välillä vähentynyt ja

että käsiteltäessä kulutuspaikoille tuotuna 538,000 m³ polttopuita, kuten halkotoimistossa on v. 1946 aikana tehty, on todettava, että välimittauksien osoittamat, niinkuin tärkeämmätkin mittaerot, ovat halkotoimiston työmailla sanottuna aikana pysyneet asiallisesti ottaen hyvin alhaisina.

Helsingissä, 28 pnä helmikuuta 1947.

Helsingin kaupungin halkotoimisto.

Frans Kivistö.

Liite 9.

HELSINGIN KAUPUNGIN
YLEISTEN TÖIDEN LAUTAKUNTA

Helsingissä,
kesäkuun 11 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 218.

Palauttaen Khn lähetteen siihen liittyvine asiakirjoineen yleisten töiden lautakunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Rakennustoimiston suoritettavissa töissä tarvittavien puutavarain saaminen oli monista tunnetuista syistä johtuen osoittautunut erittäin vaikeaksi jopa suorastaan mahdottomaksi. Sen vuoksi oli ryhdyttävä harkitsemaan keinoja, joilla voitaisiin puutavaratarve tyydyttää. Tällöin nähtiin ainoana mahdollisuutena se, että rakennustoimiston on koetettava saada itselleen ainespuukiintiö ja hankittava ainespuuta sahattavaksi tarvitsemansa laatuiseksi sahatavaraksi. Kun kaupungilla ei ollut omaa sahaa, jossa sahaus olisi voitu suorittaa, ajateltiin sellaisen perustamistakin, joko Helsingin läheisyyteen tai kauemmaksi maaseudulle. Siinä tarkoituksessa, kun uusia sahakoneita kohtuullisella toimitusajalla ei ollut saatavissa, pyydettiin mm. sanomalehti-ilmoituksilla tarjouksia sahakoneista, mutta mitään tyydyttäviä tarjouksia ei saatu. Niin ollen oli ryhdyttävä harkitsemaan, voitaisiinko sahaus saada suoritetuksi vuokrasahauksena jollakin sahalla. Kun myönnetyt ainespuukiintiöt oikeuttavat tukkien ostoon yksinomaan Uudeltamaalta, ja huomattava osa tukeista oli otettava kaupungin omista metsistä, ei voitu ajatella, että tukit kuljetettaisiin sahattavaksi jonnekin Helsingistä kaukana sijaitsevalle sahalle, vaan oli koetettava löytää saha Helsingin läheisyydessä, jossa niitä kuitenkaan ei kovinkaan useita ole olemassa. Herttoniemen Saha Oy, joka v. 1945 oli kaupungilta vuokraamalleen alueelle Herttoniemeen rakentanut sahalaitoksen, teki tarjouksen sahauksen suorittamisesta. Kun saha sijaitsi rakennustoimiston kannalta katsoen verrattain edullisella paikalla, ja kun muitakaan sahoja, jotka olisivat ottaneet vuokrasahausta suorittaakseen, ei onnistutttu löytämään, ryhdyttiin yhtiön kanssa neuvotteluihin sahaussopimuksen tekemisestä.

Yleisten töiden lautakunta teki asiasta esityksen kaupunginhallitukselle, joka hyväksyi sen. Sen jälkeen rakennustoimisto teki yhtiön kanssa sahaussopimuksen, jota sellaisenaan voidaan pitää kaupungille varsin edullisena.

Sopimuksen mukaan rakennustoimiston tuli suorittaa yhtiölle sahauspalkkion ennakkona 1.5 milj. mk, josta yhtiön oli maksettava kaupungille 6 % korkoa. Tämän ennakkosuorituksen vakuudeksi yhtiö antoi rakennustoimistolle 1.5 milj. mkn arvosta haltijalle asetettuja, yhtiön rakennuksiin, koneisiin ja muuhun omaisuuteen kiinnitettyjä velkakirjoja. Näiden velkakirjojen edellä on ainoastaan kaupungille vahvistettu kiinnitys maan vuokramaksun 70,000 mk:n maksamisen vakuudeksi, joten siis kaupungilla ovat kaikki ensimmäiset kiinnitykset yhtiön omaisuuteen, jonka sopimusta tehtäessä katsottiin muodostavan täysin riittävän vakuuden myönnetystä ennakosta. Näin ollen ei erikoisten luottotietojen hankkimista, jos luotettavia sellaisia yleensä olisi ollut saatavissakaan, pidetty tarpeellisena. Mainittakoon, että ennakon vakuutena oleva yhtiön omaisuus oli sopimuksen tekoaikaan palovakuutettu 3.5 milj. mk:sta, mutta on vakuutus, laitoksen laajennuksen ja koneiden uusimisen sekä lisäämisen edistyessä 8. 3. 1947 alkaen korotettu 8 milj. mk:aan ja nyt sen on ilmoitettu olevan 10 milj. mk. Ennakkoa yhtiö ei nostanut heti sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen (27. 11. 1946), vaan 500,000 mk:n erissä vasta 13. 12.

1946, 13. 1. 1947 ja 26. 2. 1947. Rakennustoimiston hallussa oleva vakuus yhtiölle annetusta ennakkosuorituksesta lienee edelleenkin täysin riittävä.

Sopimusta tehtäessä tapahtuneissa neuvotteluissa yhtiön puolesta ilmoitettiin, että yhtiön sahalaitos, joka silloin oli 1-raaminen, tullaan muuttamaan 2-raamiseksi, jolloin sahaus voidaan sahauttajalle edullisesti suorittaa nelisahaustapaa käyttäen. Toisen raamin asennuksen ja siinä yhteydessä suoritettavat muut työt yhtiö ilmoitti tulevan suoritetuiksi niin ajoissa, että sahaus voitaisiin aloittaa tammikuussa 1947. Rakennustoimiston taholta kuitenkin ehdotettiin sahauksen alkamisajaksi sopimukseen merkittyä 1. 2. 1947, koska rakennustoimisto epäili, että tukkeja tuskin ehditään saada aikaisemmin, jos lumentulo sattuisi viivästymään. Helmikuun 1 päivään mennessä kaupungin Halkotoimisto, joka on huolehtinut tukkien hankinnasta, ei vielä ollut saanut tukkeja sahalle toimitetuksi, joten sahausta sopimuksessa määrättynä aikana ei olisi voitu aloittaa. Vasta maaliskuun 1 päivänä oli tukkeja saapunut sahalle niin paljon, että sahaus olisi päässyt alkamaan. Toisen raamin asentamis- ja muut sahalaitoksen muutos- ja laajennustyöt, jotka muodostuivat suuremmiksi, kuin rakennustoimisto sopimusta tehtäessä oli olettanut, eivät kuitenkaan vielä olleet valmistuneet, joten sahauksen alkaminen lykkäytyi. Lisäksi yhtiö oli laiminlyönyt rakennusluvan aikanaan hankkimisen laajennustöittensä suorittamiselle, josta laiminlyönnistä on aiheutunut viivytystä sahauksen alkamiselle. Nyttemmin ovat viranomaiset kuitenkin myöntäneet sahalaitokselle toimintaluvan, joten sahaus on voitu aloittaa. Sahaus ei kuitenkaan vielä ole päässyt täyteen käyntiin, koska koneisto on vaatinut tarkistuksia ja korjauksia. Minkälainen sahan toimituskyky tulee olemaan, siitä ei vielä ole käytännössä saatu kokemusta, mutta mikäli koneisto saadaan tyydyttävästi toimimaan, mitä yhtiö parhaansa mukaan koettanee, pitäisi sahan toimituskyvyn vastata normaalia tuotantoa. Rakennustoimiston hankkiman tukkimäärän sahaus tulisi silloin vaikeuksitta suoritetuksi vuoden 1947 aikana.

Sahauksen myöhästyminen on aiheuttanut vaikeuksia rakennustoimiston puutavaratarpeen tyydyttämiselle, koska sellaista sahattua tavaraa, jota rakennustoimisto tarvitsee, ei sahoilla ja jakeluliikkeillä ole ollut eikä nytkään ole saatavissa. Tätä haittaa ei kuitenkaan olisi voitu välttää, vaikka ko. sahaussopimusta ei olisi tehtykään. Tässä yhteydessä lienee mainittava, että sopimuksen mukaan yhtiö vastaa kaikesta vahingosta, joka kaupungille aiheutuu siitä, että yhtiö tavalla tai toisella laiminlyö sopimuksen täyttämisen. Näin ollen yhtiö on vastuussa myöskin sahauksen myöhästymisen kaupungille aiheuttamasta vahingosta ja onkin yhtiön kanssa myöhemmin tehdyssä lisäsopimuksessa täsmälleen määrätty myöhästymisestä suoritettavan korvauksen suuruus.

Yleisten töiden lautakunnan puolesta:

Erkki Härmä.

Reino Parviainen.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 7

Huoneenvuokralautakuntien uudelleenjärjestely.

Khlle jättämässään muistiossa (liite 1) huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja, hallitusneuvos W. Henriksson on kiinnittänyt Khn huomiota siihen, että valtioneuvosto on 20. 3. 1947 antamallaan päätöksellä päättänyt muuttaa ja täydentää huoneenvuokralautakuntia koskevia säännöksiä siten, että kaupungissa ja kauppalassa Vsto voi päättää asettaa yhden tai useampia huoneenvuokralautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet valitaan toistaiseksi ja hoitavat tehtäviään päätoimina määrättyä kuukausipalkkaa vastaan. Lautakunnan kokoonpanoon nähden on tällöinkin noudatettava aikaisempaa määräystä, jonka mukaan yhden jäsenistä tulee edustaa vuokralais- ja yhden vuokranantajapiirejä ja puheenjohtajan tulee, mikäli mahdollista, olla tuomarinvirkaan oikeuttavan tutkinnon suorittanut. Puheenjohtajalle ja jäsenille on välittava tarpeellinen määrä varamiehiä, jotka saavat Vston vahvistaman palkkion. Jos Vsto päättää asettaa edellä selostetun mukaisen ns. vakinaisen lautakunnan, voi se samalla vapauttaa aikaisemmin valitsemansa lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenet kesken näiden toimikaudenkin. Tekemällään päätöksellä on valtioneuvosto tahtonut tehdä mahdolliseksi lautakuntien asettamisen, jotka voivat toimia joustavammin ja nopeammin kuin nykyiset lautakunnat, joitten puheenjohtajat ja jäsenet hoitavat tehtäviään sivutoimina.

Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja huomauttaa muistiossaan, että Helsingin kaupungissa on tätä nykyä 9 huoneenvuokralautakuntaa, joista 8 hoitaa varsinaisen kaupunkialueen ja yksi Malmin-Tapanilan alueen huoneenvuokrasäännöstelyasioita. Aika ajoin on näitten lautakuntien lisäksi ollut pakko asettaa vielä lisälautakuntia. Kun lautakuntien lukumäärä on näin suuri, on itsestään selvää, että lautakuntien toiminta ei voi muodostua yhdenmukaiseksi ja joustavaksi. Näillä ja muilla muistiossaan esittämillään perusteilla toiminnanjohtaja esittää harkittavaksi, olisiko Helsingissä mahdollisesti siirryttävä ns. vakinaisten huoneenvuokralautakuntien kannalle, missä tapauksessa toiminnanjohtajan käsityksen mukaan kolme lautakuntaa riittäisi suorittamaan sen työn, minkä 8 varsinaisen kaupunkialueen lautakuntaa tekevät. Tällöin saavutettaisiin mm. se etu, että lautakuntien jäsenet hoitaessaan virkaa päätoimenaan voisivat

varata riittävästi aikaa ja syventyä entistä yksityiskohtaisemmin ja tehokkaammin asioiden käsittelyyn. Lisäksi asioiden käsittely yksinkertaistuisi, lautakuntien ja huoneenvuokratoimiston välinen yhteistyö muodostuisi kiinteäksi ja saavutettaisiin säästö, joka voidaan arvioida vähintään 2,5 milj. mk:ksi vuodessa.

Toiminnanjohtajan muistiosta huoneenvuokralautakunnat ovat antaneet lausuntonsa (liite 2). Lausunnossa huomautetaan mm., että uusi järjestelmä tuskin sinänsä tulisi vähentämään käsiteltävien asioiden ja haasteiden lukumäärää. Erikoisesti pitävät lautakunnat kysymyksenalaisena, muodostuisivatko virkamieslautakunnat ajan pitkään kaupungille lainkaan taloudellisesti edullisemmiksi kuin nykyiset lautakunnat, vaan on hyvinkin mahdollista, että tulos vastaisuudessa, lautakunnille kuuluvien asiain vähetessä, tulisi olemaan päinvastainen. Samoin huomautetaan lausunnossa, että ehdotetut virkamieslautakunnat eivät ole sopusoinnussa kunnallishallinnossa vallitsevan, kunnalliseen itsehallintoon perustuvan lautakuntajärjestelmän kanssa. Kaupungin asukkaille näyttää olevan erittäin tärkeää, että näihin lautakuntiin valitaan pystyvät, arvostelukykyiset ja tarpeellista kokemusta omaavat henkilöt. Ilmeistä on kuitenkin, etteivät tällaiset henkilöt yleensä tule jättämään nykyisiä toimiaan siirtyäkseen uusien vakinaisten huoneenvuokralautakuntien tilapäisluontoisiin puheenjohtajan ja jäsenten toimiin. Näin ollen on pidettävä todennäköisenä, että näihin toimiin tulisivat hakeutumaan nuoret ja kokemattomat voimat, toisin sanoen henkilöt, jotka eivät omaa sellaista työ- ja arvostelukykyä, jota näissä toimissa olisi vaadittava. Huoneenvuokralautakunnat katsovat, ettei kaupungin ole syytä siirtyä toiminnanjohtajan ehdottamaan uudelleenjärjestelyyn.

Khlle jättämässään uudessa muistiossa (liite 5) on toiminnanjohtaja edelleen korostanut niitä etuja, jotka olisivat saavutettavissa siirtymällä hänen ehdottamaansa uuteen järjestelyyn. Myöskin huoneenvuokralautakunnat ovat jättäneet Khlle lisälausunnon (liite 7), jossa huoneenvuokralautakuntien kantaa yksityiskohtaisesti selvitetään ja huomautetaan mm., että lautakunnat ovat ensi vuoden talousarvioehdotuksessaan huomattavasti supistaneet määrärahojaan esittämällä vähennettäväksi 20 virkailijaa, josta aiheutuu kaupungille vuotuista säästöä 2,598,600 mk. Muuta säästöä ei lautakuntien mielestä ole tällä hetkellä mahdollista aikaansaada edes lautakuntajärjestelmää muuttamalla. Päinvastoin voidaan lautakuntien mielestä melko suurella varmuudella päättää, että uusi järjestelmä tulee kaupungille taloudellisesti epäedullisemmaksi kuin nykyinen luottamustoimiin perustuva järjestelmä.

Kaupungin revisiotoimisto on tarkastanut toiminnanjohtajan muistiossa esitetyt laskelmat uudelleenjärjestelyn tuottamasta säästöstä tullen siihen tulokseen, että järjestelmän muutoksesta syntyisi n. 2 milj. mk:n suuruinen säästö, minkä lisäksi eräitä huonetiloja voitaisiin vapauttaa käytettäviksi muihin tarkoituksiin.

Khlle on annettu myöskin eräitä asiaa koskevia muita lausuntoja. Niinpä Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan eri osastojen puheenjohtajat ovat lausuneet pitävänsä toivottavana (liite 3), että kaupunkiin asetettaisiin sellaisia huoneenvuokralautakuntia, joitten puheenjohtajat ja jäsenet hoitaisivat tehtäviään päätoimina ja saisivat kuukausipalkan. Myöskin Pääkaupungin Vuokralaisyhdistys ilmoittaa lausunnossaan (liite 4) suhtautuvansa myönteisesti hallitusneuvos Henrikssonin laatimassa muistiossa esitettyihin ajatuksiin ja toivoo, että suunniteltu uudistus voitaisiin mahdollisimman pian toteuttaa. Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan jäsenet sitävastoin katsovat (liite 8), että vuokra-asiain käsittely on nykyisin oikein ja tarkoituksenmukaisella tavalla järjestetty sekä että tämän järjestelmän muuttaminen toisenlaiseksi olisi vallitsevissa oloissa omansa herättämään levottomuutta, huolestumista ja turvattomuuden tunnetta niinhyvin vuokranantajain kuin vuokralaistenkin keskuudessa.

Khn mielestä on harkittaessa esillä olevaa tärkeää kysymystä, johon myöskin vuositilintarkastajat ovat kiinnittäneet huomiotansa, pidettävä silmällä sitä, että huoneenvuokra-asioiden hoito on järjestetty kaupungin talouden kannalta mahdollisimman edullisella tavalla, jolloin kuitenkin samalla on huolehdittava siitä, että asioiden käsittelyn tehokkuus ei kärsi.

Harkittaessa asiaa Khssa katsottiin asianmukaiseksi selvittää, voitaisiinko lautakuntien toiminta järjestää siten, että toiminnanjohtajan ehdottamien vakinaisten päivälautakuntien lukumäärä supistettaisiin kolmesta kahteen, jolloin varsinaisasioita ja huoneistojen vapaiksijulistamista käsittelisi näiden vakinaisten lautakuntien lisäksi kaksi iltaisin kokouspalkkiota vastaan työskentelevää lautakuntaa. Kustannukset tällaisesta järjestelystä alenisivat toiminnanjohtajan ilmoituksen mukaan 212,250 mk:lla toiminnanjohtajan alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna.

Tästä välitysehdotuksesta ovat huoneenvuokralautakunnat antaneet lausunnon (liite 9), josta ilmenee, että lautakuntien mielestä ei ole syytä mennä sanottuun sekajärjestelmään enempää kuin toiminnanjohtajan alkuaan ehdottamaan järjestelmäänkään, koska molemmat järjestelmät tulevat kaupungille taloudellisesti epäedullisiksi. Huoneenvuokralautakunnat huomauttavat vielä, että periaatteelliset syyt puhuvat ehdotuksia vastaan ja mitkään käytännölliset syyt eivät vaadi nykyisen järjestelmän muuttamista. Lautakunnat ilmoittavat lisäksi toimittaneensa menoissaan eräitä supistuksia, joitten johdosta ensi vuoden menoarvio alenee n. 2 milj. mk:lla eli 22,829,130 mk:aan (vuoden 1947 määräraha on 23,831,200 mk ja vuoden 1946 määrärahan käyttö 24,150,798: 35 mk). Lautakuntien käsityksen mukaan sekä toiminnanjohtajan ehdottama järjestelmä että myöskin ns. sekajärjestelmä tulevat kaupungille nykyistä järjestelmää kalliimmiksi, mikä johtuu siitä, että kunnallisten luottamushenkilöiden suorittama työ tulee kaupungille suhteellisen halvaksi. — Kolme huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan jäsentä on kuitenkin ollut sitä mieltä, että olisi harkittava kysymystä

yhden vakinaisen lautakunnan asettamisesta pääasiassa sellaisten asioiden käsittelyä varten, joissa yleisöä ei ole läsnä.

Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja on niinikään jättänyt Khlle lausuntonsa (liite 10) kosketellusta uudesta ehdotuksesta. Toiminnanjohtaja katsoo, että kolmen vakinaisen lautakunnan perustaminen olisi paras ratkaisu huoneenvuokralautakuntien työn kehittämistä ja tehostamista silmällä pitäen, mutta ei hän myöskään tahdo asettua jyrkästi torjuvalle kannalle tehtyä ehdotusta vastaan. Huoneenvuokrasäännöstelyn alaan kuuluvat yksinkertaisemmat ja yksinomaan rutiinityötä vaativat asiat saataisiin tällöinkin viivytyksettä ja joustavammin käsitellyiksi kuin nykyisen kankean lautakuntasysteemin vallitessa. Äärimmäisessä tapauksessa toiminnanjohtaja ilmoittaa voivansa yhtyä myös huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan vähemmistön esittämään kantaan, jonka mukaisesti perustettaisiin yksi vakinainen lautakunta ja tarpeellinen määrä nykyisen tapaisia lautakuntia. Tällöin saataisiin ainakin vertailukohde eri lautakuntasysteemien tehokkuudesta.

Khs toteaa ensiksikin, että toiminnanjohtajan tekemästä ehdotuksesta huoneenvuokralautakuntien uudelleenjärjestämiseksi on ollut jo se tärkeä seuraus, että lautakunnat ovat pyrkineet ensi vuoden talousarvionsa laadinnassa karsimaan pois kaikki tarpeettomat menot. Kaupungin talouden kannalta näin ollen saavutetaan säästöä, vaikka toiminnanjohtajan ehdotukset eivät sellaisenaan tulisikaan toteutetuiksi. Toiminnanjohtaja on arvioinut lautakuntien menot ensi vuonna 22,2 milj. mk:ksi, jos hänen ehdotuksensa toteutetaan, kun taas lautakunnat laskevat nykyisen järjestelmän mukaiset menot 22,8 milj. mk:ksi. Huoneenvuokralautakunnat kuitenkin epäilevät toiminnanjohtajan laskelmien paikkansapitävyyttä, katsoen mm. olevan epätietoista, riittäisivätkö toiminnanjohtajan alkuperäisessä ehdotuksessa edellytetyt kolme uutta lautakuntaa kaikkien esillä olevien asiain käsittelyä varten. Toiminnanjohtaja puolestaan epäilee, kuten liitteestä 10 näkyy, tuleeko lautakuntien ehdottama nykyiseen systeemiin pohjautuva määräraha olemaan riittävä.

Khs katsoo niiden näkökohtien, joita huoneenvuokralautakunnat ovat esittäneet oman kantansa puolesta, olevan siksi painavia, että toiminnanjohtajan ehdotusta ei sellaisenaan voida puoltaa hyväksyttäväksi. Khn mielestä voitaisiin kuitenkin asettaa yksi sellainen päivälautakunta, jonka jäsenet hoitavat tehtäviään päätoimena, ja yhtyy tämän vuoksi siihen ehdotukseen, jonka huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan vähemmistö on tehnyt. Jos Vsto tämän ehdotuksen hyväksyy, olisi huoneenvuokralautakuntia kehoitettava tekemään ehdotus siitä, miten monta nykyisistä iltalautakunnista voitaisiin lakkauttaa.

Khs ehdottaa,

että Kvsto päättäisi perustaa yhden huoneenvuokralautakunnan, jonka jäsenet hoitavat tehtäviään päätoimena, sekä kehoittaa huoneenvuokralautakuntia tekemään esityksen tästä aiheutuvasta nykyisten lautakuntien lukumäärän supistamisesta sekä mahdollisista muista toimenpiteistä.

Helsingissä 9. 10. 1947.

Vakuudeksi:

Eino Waronen.

Liite 1.

Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien uudelleen järjestelyä koskeva muistio.

Kun allekirjoittaneen virkatehtäviin huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajista 24 päivänä marraskuuta 1944 annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan mm. kuuluu valvoa, että asiat huoneenvuokralautakunnassa tulevat joustavasti ja viivytyksettä käsitellyiksi sekä tehdä asianomaisille viranomaisille lautakunnan ja sen virkailijain toiminnassa havaitsemieni epäkohtien ja puutteellisuuksien johdosta esityksiä niiden korjaamiseksi ja parannuksien aikaansaamiseksi, katson velvollisuudekseni Helsingin kaupunginhallitukselle kunnioittavimmin esittää seuraavaa:

Kohtuuttomien vuokrien ehkäisemisestä 7 päivänä kesäkuuta 1940 annetussa laissa säädettiin, että kohtuullisen vuokramaksun vahvistamista koskevien asioiden käsittelyä varten voitiin kuntaan asettaa huoneenvuokralautakunta. Jollei kuntaan asetettu huoneenvuokralautakuntaa, käsiteltiin vuokramaksuja koskevat asiat paikkakunnan alioikeudessa. Huoneenvuokrasäännöstelystä 10 päivänä toukokuuta 1941 annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan oli vuokrasäännöstelystä johtuvien asioiden käsittelyä varten kaikkiin niihin kuntiin, joissa vuokrasäännöstely oli voimassa, asetettava huoneenvuokralautakunta tai tarpeen mukaan useampia huoneenvuokralautakuntia. Huoneenvuokralautakuntaan, joka oli kunnallinen lautakunta, tuli sanotun päätöksen mukaan kuulua puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä, jotka valtuusto valitsi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan jäsenistä tuli yhden edustaa vuokralais- ja yhden vuokranantajapiirejä, ja yhdellä jäsenistä, lähinnä puheenjohtajalla tuli, mikäli mahdollista, olla tuomarinvirkaan vaadittava kelpoisuus. Jokaiselle jäsenelle oli valittava vähintään yksi varamies. Valtioneuvoston päätöksessä edellytettiin myös, että kuntaan voitiin asettaa useampia huoneenvuokralautakuntia sekä että lautakunta voitiin asettaa määrättyä kunnan osaa varten. Huoneenvuokrasäännöstelystä 11 päivänä helmikuuta 1943 annetussa valtioneuvoston päätöksessä, joka osittain muutettuna on edelleen voimassa, on lautakunnista ja niiden kokoonpanosta sekä valitsemisesta periaatteessa samat määräykset kuin 10. 5. 1941 annetussa valtioneuvoston päätöksessä.

Kun huoneenvuokralautakuntien tehtävät varsinkin suuremmissa kaupungeissamme sen jälkeen kun säännöstely on ulotettu koskemaan myös asuntojen välitystä ja huoneistojen käytön tehostamista on muodostunut suuritöiseksi ja entistään vaativammaksi, on valtioneuvosto asiaa harkittuaan 20 päivänä maaliskuuta 1947 antamallaan päätöksellä päättänyt muuttaa ja täydentää huoneenvuokralautakuntia koskevia määräyksiä siten, että kaupungissa ja kauppalassa valtuusto voi päättää asettaa yhden tai useampia huoneenvuokralautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet valitaan toistaiseksi ja hoitavat tehtäviään päätoimina määrättyä kuukausipalkkaa vastaan. Lautakunnan kokoonpanoon nähden on tällöinkin noudatettava aikaisempaa määräystä, jonka mukaan yhden jäsenistä tulee edustaa vuokralais- ja yhden vuokranantajapiirejä ja puheenjohtajan tulee, mikäli mahdollista, olla tuomarinvirkaan oikeuttavan tutkinnon suorittanut. Puheenjohtajalle ja jäsenille on valittava tarpeellinen määrä varamiehiä, jotka saavat valtuuston vahvista-

man palkkion. Jos valtuusto päättää asettaa edellä selostetun mukaisen n.k. vakinaisen lautakunnan, voi valtuusto samalla vapauttaa aikaisemmin valitsemansa lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenet kesken näiden toimikaudenkin. Tekemällään päätöksellä on valtioneuvosto tahtonut tehdä mahdolliseksi lautakuntien asettamisen, jotka voivat toimia joustavammin ja nopeammin kuin nykyiset lautakunnat, joitten puheenjohtajat ja jäsenet hoitavat tehtäviään sivutoimina.

Sinä aikana, jonka allekirjoittanut on toiminut Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajana, olen voinut todeta, että lautakuntien nykyiset puheenjohtajat ja jäsenet ovat täysin päteviä hoitamaan tehtäviään ja että monella heistä on pitkäaikainen kokemus lautakunnille kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Olen myöskin voinut todeta, että he ovat parhaan kykynsä ja taitonsa mukaan pyrkineet hoitamaan tehtäviään oikeudenmukaisesti ja monet jäsenistä ovat uhranneet aikaansa tehdäkseen esityksiä parannuksien aikaansaamiseksi lautakuntien toiminnassa. Varsin huomattavaksi ja kiitosta ansaitsevaksi on arvosteltava se osuus, joka lautakuntien monivuotisella yhteisellä puheenjohtajalla ja keskuslautakunnan jäsenillä on ollut lautakuntien toiminnalle. Kaikesta edellä mainitsemastani huolimatta on minun pakko todeta, että lautakuntien toiminnassa olisi aikaansaatava parannuksia kuin myös, ettei näitä parannuksia voida aikaansaada nykyisen lautakuntasysteemin puitteissa.

Helsingin kaupungissa on tätä nykyä 9 huoneenvuokralautakuntaa, joista 8 hoitaa varsinaisen kaupunkialueen ja 1 lautakunta Malmi—Tapanilan alueen huoneenvuokrasäännöstelyasioita. Aika ajoin on näitten lautakuntien lisäksi ollut pakko asettaa vielä lisälautakuntia. Kun lautakuntien lukumäärä on näin suuri, on itsestään selvää, että lautakuntien toiminta ei voi muodostua yhdenmukaiseksi ja joustavaksi. Yhdenmukaisuutta ja asioitten joustavaa käsittelyä on tosin yritetty ylläpitää lautakuntien neuvottelukunnan avulla, mutta käytännössä neuvottelukunnan osuus on rajoittunut ainoastaan tärkeimpien periaatteellisten asioitten pohtimiseen ja asioitten joustavalle käsittelylle välttämättömien käytännöllisten kysymysten ratkominen on pakostakin jäänyt taka-alalle. Neuvottelukunta, joka nykyisessä muodossaan on sangen suuri kolleegio — siihen kuuluu puheenjohtajan lisäksi 15 jäsentä —, kokoontuu keskimäärin 10 kertaa vuodessa ja tällöinkin sen kokoukset kestävät vain noin tunnin ajan. Lukuunottamatta yhteistä puheenjohtajaa ja keskuslautakunnan jäseniä ei lautakuntien puheenjohtajilla ja jäsenillä ole juuri nimeksikään yhteyttä huoneenvuokratoimistoon, joka joutuu välittömästi kosketuksiin yleisön kanssa ja hoitamaan asioitten valmistelun lautakunnille. Kosketuksen puute ei nähdäkseni johdu siitä, ettei puheenjohtajilla ja jäsenillä olisi siihen halua ja harrastusta, vaan siitä, että he hoitavat tehtäviään lautakunnissa sivutoimina, joten heiltä ei parhaalla tahdollakaan liikene aikaa tarvittavaan yhteyden pitoon toimiston kanssa. Lautakuntien kokoukset on myös sen johdosta, että niitä hoidetaan sivutoimina, ollut pakko järjestää tapahtuviksi varsinaisen virka-ajan ulkopuolella ja tämänkin vuoksi yhteys huoneenvuokratoimistoon, joka työskentelee säännöllisen virka-ajan puitteissa, jää olemattomaksi. Nykyisestä systeemistä johtuen lautakuntien päätökset, jotka harvoja poikkeuksia lukuunottamatta tosin muodollisesti ovat lain kirjaimen mukaisia, eivät aina yleiseltä kannalta edusta käytännöllisintä ja parhainta ratkaisua. Ei myöskään ole voitu välttää sitä, että samantapaisissa asioissa on eri lautakunnissa saatettu antaa ristiriitaisia päätöksiä, jotka yleisön keskuudessa ovat aiheuttaneet oikeutettua arvostelua. Mainitsemaani epäkohtaa on yritetty korjata sillä, että lautakuntien kesken on toteutettu varsin pitkälle kehitetty työnjako, jolloin kunkin lautakunnan käsiteltäväksi joutuu vain määrätynlaisia asioita. Näin menetellen lautakunnat tosin ovat saavuttaneet määrätynlaisen rutiinin asioitten käsittelyssä, mutta toisaalta tämä spesialisoituminen on synnyttänyt toisen arveluttavan epäkohdan. Huoneenvuokrasäännöstelyä koskevat asiat ovat

monesti sangen monisäikeisiä. Niinpä samaa huoneistoa koskevassa asiassa saattaa samanaikaisesti esiintyä useita eri-kysymyksiä. Voi sattua, että samanaikaisesti on käsiteltävä huoneiston vapaaksi julistamisasia, pää- tai alivuokralaisen irtisanominen, uuden vuokralaisen osoittaminen ja ehkäpä vielä huoneiston käytön tehostaminen. Nykyään kaikki nämä kysymykset joutuvat eri lautakuntien käsiteltäviksi ja asianosaiset joutuvat käymään huoneenvuokralautakunnassa useampia kertoja ja ratkaisu sinänsä yksinkertaisessa asiassa voidaan antaa monesti kuukausien kuluttua. On itsestään selvää, että tämä aiheuttaa tyytymättömyyttä yleisön keskuudessa, joka muutenkin on ärtynyt ja tyytymätön huoneenvuokrasäännöstelyyn ja sen yksilöllistä vapautta rajoittaviin määräyksiin. On myös todettava, että tällaisesta asioitten käsittelystä aiheutuu kaupungille huomattavia menoja, johon kysymykseen palaan myöhemmin.

Voitaneen väittää, että nykyinen lautakuntasysteemi, jolloin valtuusto vuodeksi kerrallaan valitsee lautakunnan puheenjohtajat ja jäsenet, takaa suuremman oikeusvarmuuden sen vuoksi, että tällöin puheenjohtajiksi ja jäseniksi voidaan valita pätevämpiä henkilöitä sekä että kunnallisen luottamustehtävän luonne ja sen määräaikaisuus ovat takeena siitä, että lautakuntien jäsenet parhaiten toteuttavat kunnan asukkaiden toivomukset, johon viimeksi mainittuun nähden lautakuntien jäsenten tietenkin on noudatettava voimassa olevaa lakia. On kuitenkin huomattava, että huoneenvuokrasäännöstelyä tärkeämpien asioitten hoito maassamme on uskottu vakinaisille tai toistaiseksi valittaville virkamiehille. Niinpä oikeusasioitten hoito on uskottu raastuvanoikeuksille, joitten jäsenten vaali on määrätty valtuuston tehtäväksi. On todennäköistä ja valitettavaa, että lautakuntien nykyisiä, kokemusta saavuttaneita puheenjohtajia tuskin saataisiin kiinnitetyiksi vakinaisten lautakuntien palvelukseen, mutta eräitä poikkeuksia lukuunottamatta tämä ei liene täysin mahdotonta, jos puheenjohtajille maksetaan jo tehtävän tilapäisyydestäkin johtuen riittävän korkea palkka. Mutta, jollei nykyisistä puheenjohtajista kukaan hakisi uusien lautakuntien puheenjohtajien toimia, uskon, että päteviä puheenjohtajia on saatavissa. Vuokralais- ja vuokranantajapiirejä edustavien pätevien jäsenten valitseminen ei tuottane suurempia vaikeuksia edellyttäen, että heillekin suoritetaan tehtävän väliaikaisuudesta johtuen tavallista korkeampi palkka.

On huomautettu, että yleisöä palvellaan parhaiten järjestämällä lautakuntien istunnot tapahtuviksi aamuin ja illoin varsinaisen virka-ajan ulkopuolella. Huoneenvuokralautakunnat lienevät eräitä vähemmän merkityksellisiä kunnallisia lautakuntia lukuunottamatta ainoat lautakunnat, jotka ovat sijoittaneet istuntonsa varsinaisen virka-ajan ulkopuolelle ja tämä johtuu ollaksemme täysin rehellisiä yksinomaan siitä, että niin hyvin puheenjohtajilla kuin jäsenillä ei varsinaisten virkatehtäviensä takia ole aikaa ja mahdollisuuksia pitää istuntoja virastojen varsinaisena virka-aikana. Tässä yhteydessä on muuten huomautettava, että nykyisinkin lautakuntien istuntoajat eivät suinkaan ole edes pääasiallisesti sijoitetut varsinaisen työajan (klo 7—17) ulkopuolelle, koska lautakuntien istunnoista tilaston mukaan ainoastaan noin 41 % on kello 17 jälkeen. Klo 8 ja 17 välillä tapahtuvat istunnot aiheuttavat jo nykyisinkin useimmissa tapauksissa asianosaisille työajan menetystä. Aamuin ja illoin pidettävistä istunnoista on myös yleisölle se haitta, että ne, jotka haluavat käyttää asiamiestä, useimmiten tästä syystä joutuvat maksamaan asiamiehilleen suurempia palkkioita.

Huoneenvuokralautakuntien toimistossa otetaan vastaan yleisöä myös klo 18—20 välisenä aikana. Tämä on katsottu tarpeelliseksi etenkin sen vuoksi, että lautakunnat kokoontuvat istuntoihin illalla varsinaisen virka-ajan ulkopuolella. On kuitenkin voitu todeta, että asiakkaat sangen harvalukuisesti käyttävät hyväkseen tätä heille virka-ajan ulkopuolella järjestettyä tilaisuutta.

Edellä esittämäni perusteella alistan kunnioittavimmin kaupunginhallituksen harkit-

tavaksi, olisiko Helsingissä mahdollisesti siirryttävä n.k. vakinaisten huoneenvuokralautakuntien kannalle ja esitän samalla ne edut, mitkä käsittääkseni uudella järjestelyllä olisi nykyiseen järjestelmään verrattuna. Siinä tapauksessa, että kaupunginhallitus asettuu ehdotukseeni nähden myönteiselle kannalle, pidän suotavana, että uuteen järjestelmään siirryttäisiin mahdollisimman pian odottamatta nykyisten lautakun'ien toimiajan päättymistä.

I. *Uuden järjestelmän edut.*

1. Lautakuntien jäsenet hoitaessaan virkaa päätoimenaan voivat varata riittävästi aikaa ja syventyä yksityiskohtaisemmin ja tehokkaammin asioiden käsittelyyn. Asioiden käsittely lautakunnissa muodostuu joustavammaksi ja nopeammaksi. Lautakuntien keskinäinen yhteistyö muodostuu entistä kiinteämmäksi ja niitten päätökset yhdenmukaisiksi.

2. Koska lautakunnan kokouksessa voidaan samanaikaisesti käsitellä samaa huoneistoa koskevia, säännöstelyn alaan kuuluvia erilaisia asioita, joita nykyään hoidetaan työnjaon mukaisesti eri lautakunnissa, haasteiden lukumäärä tästä johtuen vähenee ja haastekulut pienenevät. Yleisöä vaivataan harvemmin lautakuntien istuntoihin, joka puolestaan täysin korvaa sen, että yleisö nykyään on haastettu lautakuntaan varsinaisen työajan ulkopuolella.

3. Huoneenvuokratoimiston ja lautakuntien välinen yhteistyö muodostuu kiinteäksi, joten toimisto mm. tulee paremmin tuntemaan lautakuntien ratkaisuperiaatteet ja lautakunnat nykyistä paremmin tuntemaan huoneenvuokratoimiston käsittelemät asiat.

4. Huoneenvuokratoimiston toimistopalvelu yksinkertaistuu.

5. Lautakuntien toiminnan keskitetty johtaminen helpottuu.

6. Taloudellinen säästö, joka syntyy kokouspalkkioihin verratun määrärahan ylijäämästä, huoneenvuokratoimiston henkilökunnan vähenemisestä, haastekulujen pienenemisestä, toimistopalvelun yksinkertaistumisesta ym. jäljempänä selostetuista eduista.

Summittainen arvio osoittaa kokouspalkkioihin varatusta määrärahasta (v. 1947 tili 2 Pl. X. 1 4,036,000: —) — jos lautakuntien jäsenten palkat hyväksytään kohdassa III: 5 esitetyiksi — 12 kuukauden kuluessa jäävän säästöä yli 1.3 milj. markkaa (vrt. myös kohtaa III: 6). Mikäli kokousten lukumäärä nykyisten lautakuntien työskennellessä muodostuisi — kuten aikaisempinakin vuosina — talousarviossa edellytettyä suuremmaksi, nousisi säästö vieläkin huomattavammaksi.

Huoneenvuokratoimiston henkilökuntaa voidaan jossain määrin supistaa. Aluksi tulisi välittömästi kysymykseen sen henkilöstön vähentäminen, jonka nykyisten lautakuntien toimiessa on työskenneltävä kahdessa vuorossa (toinen arkiston- ja varsinaisasiain hoitajista). Näiden kahden toimen lakkauttamisesta aiheutuva säästö tilillä 2 Pl. X. 2 on 12 kuukauden kuluessa n. 200,000: —.

Huoneenvuokratoimiston iltaisin klo 18—20 tapahtuva luukkupalvelu voidaan lakkauttaa ja kanslialuukulla työskentelevien toimistoapulaisten lukumäärää vähentää 1:llä ja asunnonvälityskortistossa 3:lla. Tilillä 2 Pl. X. 2 tästä syntyvä säästö on 12 kuukauden kuluessa 378,600: —.

Nykyisen lautakuntasysteemin aiheuttamat kaksi palkkioluontoista vahtimestarin tointa voidaan myös tarpeettomina lakkauttaa. Säästö tilillä 2 Pl. X. 1 on täten vastaavasti 36,000: —.

Haastekulujen pienenemisestä, huoneenvuokratoimiston toimistopalvelun yksinkertaistumisesta, sähkövalaistuksen käytön vähenemisestä ym. syntyvää menojen säästöä on vaikea ennakolta arvioida. Laskemalla yhteen edellämainitut varmat säästösummat

(lähes 2 milj. mk) ja lisäämällä niihin arviosumma päädytään siihen, että järjestelmän toteuttaminen merkitsee 12 kuukauden kuluessa vähintään 2 ½ milj. markan säästöä lautakuntien kokonaismenoissa.

7. Yleisön valvonnan tehostuminen, huonetilojen ja kaluston vapautuminen muuhun käyttöön, siivouksen järjestelyn helpottuminen ym. vähäisemmät edut.

II. *Vakinaisten lautakuntien mahdollisuudet asioiden käsittelyyn.*

Lautakunnat ovat vuoden 1945 kuluessa istuneet yhteensä 3,296 kertaa ja vuonna 1946 3,180 kertaa, josta Malmin piirin lautakunta 106 kertaa, eli vuodessa keskimäärin n. 4,500 tuntia. Jos 3 lautakuntaa työskentelee vuodessa kukin 300 päivänä 6 tuntia, ylittää työtuntimäärä huomattavasti edellämainitun.

Varsinaisasioita käsittelevät lautakunnat istuvat nykyisin viikossa keskim. yhteensä 27 kertaa eli enintään 54 tuntia. Jakamalla tämä tuntimäärä kolmen perustettavan lautakunnan kesken kuuden viikonpäivän osalle, tulee jokaista lautakuntaa ja päivää kohti enintään 3 tuntia.

Suoritettu laskelma osoittaa edelleen, että myös *asumislupa-, asunnonvälitys- ja tehostamisasioita* käsittelevät lautakunnat käyttävät istuntoihinsa yhteensä osapuilleen yllämainitun viikkotuntimäärän. Täten myös nämä asiat voidaan varsinais-asiain lisäksi käsitellä kolmessa lautakunnassa.

Työpäivä tulisi jakaantumaan kahteen kokoukseen (aamu- ja iltapäiväkokous), jonka lisäksi pöytäkirjojen tarkastukseen yms. olisi varattava riittävän pituinen aika.

Alussa selostetut järjestelmän edut ovat omiansa lyhentämään asioiden käsittelyyn kuluvaa aikaa.

III. *Vakinaisten lautakuntien jäsenet ja heidän palkkaamisensa.*

1. Kuhunkin lautakuntaan kaupunginvaltuusto valitsisi toistaiseksi puheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä, joista yhden tulee edustaa vuokralais- ja yhden vuokranantajapiirejä ja hoitavat he tehtäviään päätoimina määrättyä kuukausipalkkaa vastaan (vrt. kohtaa III: 5). Puheenjohtajalle ja jäsenille on valittava tarpeellinen määrä varamiehiä, jotka saavat vahvistetun kokouspalkkion (puheenjohtaja 450: — ja jäsen 325: —).

2. Huoneenvuokralautakuntien yhteisestä puheenjohtajasta, keskuslautakunnasta ja neuvottelukunnasta sekä huoneenvuokratoimiston toimistopäälliköstä olisi soveltuvin kohdin voimassa huoneenvuokralautakuntien johtosäännön määräykset, joita kuitenkin olisi muutettava mm. siten, että keskuslautakuntaan kuuluvan yhteisen puheenjohtajan ja jäsenten tulee olla eri lautakunnista.

3. Keskuslautakunta ja neuvottelukunta kokoontuvat virka-ajan ulkopuolella ja niiden jäsenille maksetaan vahvistettu kokouspalkkio.

Yleissihteerille, joka toimii keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan sihteerinä, olisi osallistumisesta virka-ajan ulkopuolella pidettäviin kokouksiin suoritettava jäsenen kokouspalkkio. Lautakunnat ovat 19. 3. 1947 esittäneet Kaupunginhallitukselle, että yleissihteerille maksettaisiin 2,000 markan erillinen kuukausipalkkio pöytäkirjojen laatimisesta keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan istunnoissa, jotka nykyään tapahtuvat virka-aikana.

4. Puheenjohtajan tai jäsenen ollessa estyneenä tehtävien hoidosta, huolehtii niistä varapuheenjohtaja tai varajäsen (sairauden tms. pakottavan esteen sattuessa ja mikäli on kysymyksessä tehtävien hoitaminen vuosiloman aikana, ellei lomia voida järjestää siten,

että vain kolmas osa puheenjohtajista ja jäsenistä on samanaikaisesti lomalla, jolloin mahd. kaksi lautakuntaa riittää asioiden hoitoon).

5. Puheenjohtajalle ehdotetaan suoritettavaksi 8. palkkaluokan mukainen pohjapalkka (26,400: —/kk.) ja jäsenelle 16. palkkaluokan mukainen (19,600: —/kk.) ikäkorotuksia vastaavine palkankorotuksineen.

6. Palkkamenot — huomioimatta mahd. ikäkorotuksia vastaavia palkankorotuksia — muodostuvat ylläolevan mukaisesti kuukaudessa 196,800 markaksi ja 12 kuukaudessa 2,361,600 markaksi.

Olettamalla, että keskuslautakunta kokoontuu vuodessa 50 ja neuvottelukunta 10 kertaa, on kokouspalkkioihin varattava yhteensä korkeintaan 124,500 markan määräraha (keskuslautakunta à 1,750: —, neuvottelukunta à 3,700: —).

Yhden varapuheenjohtajan toimiessa kesälomasijaisena 3 kk. 26,400: — kuukausipalkalla ja kahden jäsenen vastaavasti 3 kk. 19,600: — kuukausipalkalla, kesälomasijaisten palkat tekevät yhteensä korkeintaan 196,800: —. Tällöin on oletettu, että jokainen puheenjohtaja ja jäsen on oikeutettu yhden kuukauden kesälomaan. Kun kysymykseen tulevat myös 2 ja 3 viikon pituiset kesäloma-ajat, menoerä tulee kuitenkin olemaan huomattavasti pienempi. Sitä voidaan lisäksi supistaa myös sopivilla loma-aikojen järjestelyillä.

Puheenjohtajien ja jäsenten kuukausipalkoista, keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouspalkkioista sekä mahd. kesälomasijaisille suoritettavista palkoista aiheutuu ylläolevan mukaisesti 12 kuukaudessa yhteensä 2,732,400 markan menoerä. Tällöin ei ole vielä kuitenkaan huomioitu ikäkorotuksia vastaavia palkankorotuksia eikä sairaustapausten tms. pakottavien esteiden sattuessa tarvittavien varamiesten palkkaamiseen käytettävää, vaikeasti arvioitavaa määrärahaa. Toisaalta taas keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouspalkkioihin sekä kesälomasijaisten palkkoihin on varattu liian suuri määräraha.

7. Huoneenvuokratoimistossa sihteerien tehtäviä sopivasti järjestelemällä voidaan nykyisistä 11 sihteeristä 3 määrätä istuntosihteereiksi lautakuntiin varsinaisasioita varten, joten sihteerien palkkaamisesta lautakuntiin ei aiheudu lisämenoja.

Kussakin lautakunnassa yksi sihteeri pitää varsinaisasioita käsiteltäessä pöytäkirjaa ja käyttää muun osan virka-ajasta pöytäkirjan valmistamiseen. Täten pöytäkirjat valmistuvat määräajassa.

Asumislupa-, asunnonvälitys- ja tehostamisasioita lautakunnissa käsiteltäessä huoneenvuokratoimiston a.o. osaston sihteerit toimivat esittelijöinä ja pöytäkirjan pitäjinä. He huolehtivat myös pöytäkirjan valmistamisesta.

Helsingissä, 11 päivänä huhtikuuta 1947.

Hallitusneuvos **W. Henriksson**
Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja.

Liite 1 a.

Lautakuntien istuntojen lukumäärät ja istuntoaikojen keskimääräiset pituudet 1. 7.—31. 12. 1946.

Aika	I				II		III				IV		V				VI		VII				VIII		IV B	
	vars. as.		liikeh. as.				vars. as.		as. lupa-as.				aliv. as.		erill. h. as.				vars. as.		erill. h. as.					
	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. aika	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.	kok. luku	kok. aika t. m.
1.—31. 7.	22	1.24	19	1.08	19	1.33	22	1.37	14	1.05	28	1.29	15	1.12	10	0.59	39	1.11					13	1.44	7	2.19
1.—31. 8.	16	1.32	18	1.13	17	1.49	22	1.30	13	1.24	28	1.17	21	1.18	14	0.52	31	1.22					24	1.58	10	2.12
1.—15. 9.	6	1.55	14	1.28	12	1.51	10	1.58	5	1.39	10	1.16	9	1.33	6	1.20	22	1.16					18	1.53	5	2.24
1. 7.— 15. 9.	44	1.31	51	1.15	48	1.43	54	1.38	32	1.18	66	1.22	45	1.19	30	1.00	92	1.16					55	1.53	22	2.17
16.—30. 9.	11	1.38	11	1.30	12	2.04	11	1.54	6	1.26	11	1.26	9	1.53	7	1.19	22	1.18	—	—	—	—	19	1.52	4	2.18
1.—31. 10.	19	1.47	23	1.19	28	1.47	23	1.49	14	1.47	28	1.27	19	1.34	1	1.25	44	1.22	4	1.26	13	1.28	33	1.54	17	2.13
1.—15. 11.	9	1.37	10	1.09	11	1.56	10	1.49	9	1.33	20	1.20	7	1.27	—	—	20	1.26	4	1.30	6	1.22	26	1.38	7	2.24
16. 9.—15.11.	39	1.42	44	1.19	51	1.53	44	1.50	29	1.41	59	1.24	35	1.38	8	1.19	86	1.21	8	1.28	19	1.26	78	1.48	28	2.16
16.—30. 11.	8	1.29	8	1.19	12	1.48	10	1.48	7	1.35	18	1.30	7	1.35			18	1.19	4	1.11	7	1.14	25	1.40	7	2.21
1.—31. 12.	18	1.30	9	1.11	24	1.36	17	1.40	11	1.34	24	1.14	13	1.29			33	1.21	7	1.25	8	1.13	33	1.32	14	2.20
16.11.—31.12.	26	1.30	17	1.14	36	1.40	27	1.45	18	1.34	42	1.21	20	1.32			51	1.21	11	1.20	15	1.13	58	1.36	21	2.20

Itsenäiset lautakunnat 1. 7.—31. 12. 1946.

Aika	Malmi		Oulunkylä		Haaga	
1.—31. 7.	6	2.06	9	2.06	7	2.01
1.—31. 8.	11	1.47	9	2.31	7	2.29
1.—30. 9.	9	1.39	12	2.36	8	2.09
1.—31. 10.	9	1.50	13	2.28	9	2.28
1.—15. 11.	6	1.58	7	2.05	5	2.13
1. 7.—15. 11.	41	1.44	50	2.25	36	2.17
16.—30. 11.	4	2.07	6	3.10	6	2.20
1.—31. 12.	7	2.06	9	2.00	10	2.20
16. 11.—31. 12.	11	2.06	15	2.28	16	2.20

Lautakuntien istuntojen lukumäärät 1. 1.—31. 10. 1946.

I		II	III		IV	V		VI	VII		VIII	I B	II B	IV B	Malmi	Oulunkylä	Haaga	Yhteensä
vars. as.	liikeh.		vars. as.	as. lup.		aliv.	erill. h.		vars. as.	erill. h.								
202	167	243	206	124	239	167	92	365	52	13	262	36	42	116	89	89	84	2588

Lautakuntien istuntojen lukumäärät v. 1946.

237	187+49	290	243	151	301	194	92	436	67	34	346	36	42	144	106	111	105	3171

Liite 1 b.

Lautakuntien istuntojen lukumäärät ja istuntoaikojen keskimääräiset pituudet 1. 1.—31. 3. 1947.

Ltk.	Asia	Tammikuu		Helmikuu		Maaliskuu		Yhteensä	
I	varsinaiset asiat	15	2.00	10	1.42	10	1.50	35	1.55
	asumislupa-asiat	8	1.55	14	1.48	16	1.38	38	1.45
	liikehuoneistoasiat ..	2	1.03	—	—	—	—	2	1.03
II	asunnonväl. asiat	16	1.43	31	1.31	29	1.31	76	1.33
	varsinaiset asiat	11	1.41	—	—	—	—	11	1.41
III	varsinaiset asiat	26	1.27	32	1.32	36	1.25	94	1.28
	asumislupa-asiat	5	1.24	—	—	—	—	5	1.24
IV	asunnonhakuasiat	13	1.27	21	1.36	22	1.36	56	1.34
	varsinaiset asiat	13	1.19	—	—	—	—	13	1.19
V	varsinaiset asiat	16	1.46	28	1.38	32	1.32	76	1.38
	alivuokral. asiat	4	1.44	—	—	—	—	4	1.44
VI	alivuokral. asiat	15	1.45	25	1.34	24	1.29	64	1.35
	asunnonväl. asiat	16	1.18	—	—	—	—	16	1.18
VII	liikehuoneistoasiat ..	7	1.38	14	1.40	16	1.30	37	1.35
	erilliset huoneistot ..	5	1.29	7	1.21	4	1.26	16	1.25
	kesähuvilat.....	—	—	—	—	1	1.30	1	1.30
	varsinaiset asiat	2	1.23	—	—	—	—	2	1.23
VIII	varsinaiset asiat	18	1.23	32	1.21	32	1.16	82	1.19
	asunnonhakuasiat	14	1.43	—	—	—	—	14	1.43
IVb.		5	1.58	—	—	—	—	5	1.58
	Yhteensä	211	1.36	214	1.33	222	1.30	647	1.33

Liite 2

ELSINGIN KAUPUNGIN
huoneenvuokralautakunnat.

Helsingissä,
tesäkuun 3 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

K. D. N:o 1667/1.
7/LAL/GA.

Kaupunginhallituksen pyydettyä huoneenvuokralautakuntien lausuntoa lautakuntien toiminnanjohtajan kaupunginhallitukselle jättämästä huoneenvuokralautakuntien uudelleen järjestelyä koskevasta muistiosta Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakunnat kunnioittaen esittävät seuraavaa:

Muistio sisältää ehdotuksen nykyisten huoneenvuokralautakuntien lakkauttamisesta ja vakinaisten, virkamiehistä kokoonpantavien lautakuntien asettamisesta lakkautettavien tilalle, minkä ehdotuksen toiminnanjohtaja toimintaohjeisiinsa vedoten on katsonut asianmukaiseksi tehdä suoraan kaupunginhallitukselle. Muistio sisältää eräitä moitteita huoneenvuokralautakuntien toiminnasta, joita ei kaikissa kohdissaan voitane pitää asiallisina.

Tärkeänä perusteluna ehdotukselleen toiminnanjohtaja mainitsee, että samantapaisissa asioissa on eri lautakunnissa saatettu antaa ristiriitaisia päätöksiä. Huoneenvuokrasäännöstelyn alussa ja myöhemminkin sen laajentuessa uusien säännöstelymääräysten johdosta tätä ei ole voitu kokonaan välttää. Viime aikoina ovat tällaiset tapaukset kuitenkin supistuneet varsin vähiin, johon on myötävaikuttanut lautakuntien kesken toimeenpantu tarkka työnjako. Kun muistiossa sanotaan, että uuteen järjestelmään siirtymisen kautta voidaan samaa huoneistoa koskevat erilaiset säännöstelyasiat hoitaa samanaikaisesti yhdessä lautakunnassa, huoneenvuokralautakunnat huomauttavat, että näin on nytkin asian laita. Lautakunta, jonka käsiteltäväksi jokin asia on määrätty, on oikeutettu ja velvollinenkin ryhtymään kaikkiin niihin toimenpiteisiin, joihin asia voi antaa aihetta, riippumatta siitä, että määrätynlaisia päätöksiä asiain laadun perusteella toimitetun asiain jaon johdosta yleensä tehdään jossakin toisessa lautakunnassa. Ainoastaan siinä tapauksessa, että asia on lykättävä toiseen istuntoon, voi olla aiheellista samalla siirtää asia siihen lautakuntaan, jossa tämänluontoiset asiat yleensä käsitellään. Myöskin siinä tapauksessa, että lautakuntain lukumäärä alenee kolmeen, on työnjako toimitettava. Samaa huoneistoa koskevia säännöstelyasioita voidaan panna vireille eri aikoina, jolloin asianosaiset on uudelleen haastettava istuntoon. Vaikkakin on sattunut, että vuokrasäännöstelyasioita on tarpeettomasti siirretty lautakunnasta toiseen tai samanaikaisesti otettu käsiteltäväksi useassa eri lautakunnassa, on todettava, että tällaista voi sattua myöskin uuden järjestelmän mukaan, eikä sitä näin ollen voida kokonaan välttää. Kun toiminnanjohtajan tehtävänä on valvoa, että asiat huoneenvuokralautakunnassa tulevat joustavasti ja viivytyksettä käsitellyiksi, ja hän myöskin määrää asiain jaosta lautakuntien kesken, hänen velvollisuutenaan on huolehtia siitä, että samaa huoneistoa koskevat säännöstelyasiat otetaan mikäli mahdollista samanaikaisesti samassa lautakunnassa käsiteltäviksi.

Edellä sanotusta ilmenee, että uusi järjestelmä tuskin sinänsä tulisi vähentämään käsiteltävien asioiden ja haasteiden lukumäärää.

Toiminnanjohtajan ehdotuksessa on huomautettu, että jos lautakunnat muodostetaan vakinaisista virkamiehistä, yhteistyö huoneenvuokratoimiston kanssa voi muodostua nykyistä kiinteämmäksi. Tälle seikalle ei kuitenkaan voida myöntää suurtakaan merki-

tystä. Lautakuntien yksityisten jäsenten ei yleensä tarvitse eivätkä he voikaan ylläpitää suoranaista yhteyttä huoneenvuokratoimistoon, vaan sitä yhteyttä ylläpitävät pääasiassa lautakuntain sihteerit, sekä, milloin asian laatu sitä vaatii, myöskin puheenjohtajat. Toiselta puolen on kyllä tärkeätä, että yleisön neuvonnassa olevat sihteerit sekä tarkastajat tähän astista paremmin tutustuvat lautakuntien toimintaan ja ratkaisuperiaatteisiin, mikä on toteutettavissa lautakuntajärjestelmästä riippumatta.

Väite, että asiakaspalvelu iltaisin klo 18—20 on katsottu tarpeelliseksi etenkin sen vuoksi, että lautakunnat silloin istuvat, ei täysin pidä paikkaansa. Vastaanotto iltaisin järjestettiin yleisön mukavuudeksi, jotta sellaiset henkilöt, jotka eivät päivällä voi toimittaa asioitaan huoneenvuokratoimistossa, voisivat sen tehdä iltaisin. Luonnollista tosin on, että istuntojen pitäminen iltaisin lisää vuokratoimiston asiakkaiden lukumäärää, mutta useimmat toimistossa iltaisin käyneistä lienevät kuitenkin olleet sellaisia, joilla ei samalla ole ollut asiaa esillä jossakin lautakunnassa. Kun kuitenkin huoneenvuokratoimiston luukuilla iltaisin käyneiden henkilöiden lukumäärä on jatkuvasti vähentynyt, huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta on menojen säästämiseksi päättänyt lakkauttaa yleisön vastaanoton iltaisin 1 päivästä kesäkuuta 1947 lukien. Iltavastaanoton lopettamisen johdosta voidaan toiminnanjohtajan muistion mukaan asiakaspalveluun osallistuvaa henkilöstöä vähentää 4:llä, mistä aiheutuu 378,600 markan vuotuinen säästö. Lautakuntien iltaistuntoja varten tarvitaan iltaisin enintään 2 toimistoapulaista. Sihteerien osalta uusi järjestelmä ei aiheuttaisi mitään säästöä, vaan näinmuodoin lisämenoja, sillä päiväistunnoissakin tarvitaan sihteeri, joten nykyisten tilapäisten tointen sijaan olisi perustettava vakinaisia toimia. Työmäärä on kummankin järjestelmän mukaan sama. Jos väitetään, että sopivin järjestelyin voitaisiin tulla toimeen nykyisellä henkilökunnalla, tämä tietää sitä, että nyt jo voitaisiin sopivalla järjestelyllä vähentää sihteerien ja vahtimestarien lukumäärää. Tämä ei kuitenkaan vielä tällä hetkellä ole mahdollista. Kun viime vuonna maksettiin pöytäkirjoja pitäville kokouspalkkiota nauttiville sihteereille palkkioina yhteensä noin 864,000 markkaa ja virkamiessihteereitä tarvittaisiin heidän tilalleen ainakin kuusi, nousisivat kustannukset pöytäkirjojen pitämisestä noin 1.5 milj. markkaan vuodessa. Tällöin on vielä huomattava, että menot nykyisen järjestelmän aikana riippuvat asioiden paljoudesta ja siis kokousten lukumäärästä, koska vain kokouspalkkioita suoritetaan, mutta menot ehdotetun järjestelmän mukaan muodostuisivat pysyväisiksi siitä riippumatta, väheneekö asioiden lukumäärä vai ei.

Edellä sanotusta ilmenee, että uuteen järjestelmään siirtyminen ei sinänsä tulisi aiheuttamaan juuri mitään taloudellista säästöä huoneenvuokratoimiston henkilökunnan vähenemisestä, haastekulujen pienenemisestä, toimistopalvelun yksinkertaistumisesta t.m.s., vaan voidaan mahdollisiin tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin ryhtyä yhtä hyvin nykyisenkin järjestelmän vallitessa. Sen sijaan on mahdollista, että virkamieslautakuntien käytäntöönottaminen tilapäisesti tulisi aiheuttamaan jonkin verran säästöä lautakuntien palkkiomäärärahassa. Muistiossa mainittu säästö, yli 1.3 milj. mk, on kuitenkin aivan liian suuri. On huomattava, että lautakuntien kokousten lukumäärä kuluvana vuonna osoittaa huomattavaa laskua edellisestä vuodesta. Kuluvan vuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana istuntojen lukumäärä oli, Malmin erillistä piiriä lukuunottamatta, 863, vastaavan lukumäärän oltua viime vuonna 1,013. On todennäköistä, että tämä suunta tulee jatkumaan, joten kokousten lukumäärä alenee n. 15%. Tämä johtuu osaksi asioiden vähenemisestä, mutta myöskin huomattavalta osalta siitä, että huoneenvuokralautakunnat määrätietoisesti ovat pyrkineet istunnossa käsiteltävien asioiden lukumäärän lisäämiseen ja näin ollen istuntoajan pitentämiseen. Tässä yhteydessä korjattakoon muistiossa tehty mainiņta huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan istuntoajan pituudesta. Neuvottelukunta on v. 1946 kokoontunut 16 kertaa ja ovat kokoukset kestäneet keskimäärin n. 1½ tuntia.

Huoneenvuokrasäännöstelyn voimassaoloaikana lautakuntien tehtävät ja työmäärä ovat suuresti vaihdelleet. Tehtävien enennyttyä on varalautakunnat määrätty istumaan ja muiden lautakuntien istuntojen lukumäärää on lisätty, kun taasen milloin tehtävät ovat vähentyneet, niinkuin esim. tällä hetkellä on asian laita, lautakuntien istuntojen lukumäärää on jatkuvasti vähennetty. On odotettavissa, että lautakuntien työmäärä vähitellen jatkuvasti tulee vähenemään, jolloin kaikille nykyisille lautakunnille ei riitä työtä ja lautakuntien lukumäärää näin ollen voidaan vähentää. Selvää on, että virkamieslautakuntien toimintaa ei voida järjestää näin joustavasti.

On vielä mainittava eräästä käytännöllisestä seikasta. Jos lautakunnat kokoontuisivat vain päivällä työaikana, joutuisi yleisö entistä enemmän käyttämään asianajajia vähäisempienkin asioittensa hoitamisessa mikä varmaan tulisi kohtuuttoman kalliiksi. Nykyään sen sijaan käytetään asianajajia varsin vähän näissä tehtävissä, koska lautakunnat kokoontuvat pääasiassa joko kokonaan työajan ulkopuolella tai juuri sen päättyessä tai alkaessa, jolloin asiakkaat itse voivat hoitaa asiansa menettämättä kallista työaikaansa.

Edellä on kosketeltu asian käytännöllistä puolta, joka, kuten yllämainitusta ilmenee, ei antane aihetta nykyisestä lautakuntajärjestelmästä luopumiseen. Asialla on kuitenkin myöskin tärkeä periaatteellinen puolensa. Huoneenvuokralautakunnille kuuluvat tehtävät ovat luonteeltaan luottamustehtäviä, ja kaupungin asukkaille on erikoisen tärkeätä, että näitä tehtäviä hoitavat henkilöt tarpeen vaatiessa voidaan vaihtaa toisiin, mikä hankaluudetta käy päinsä kaupunginvaltuuston vuosittain toimittamien vaalien kautta. Virkamiehiä ei sen sijaan, elleivät he tee itsensä syypäiksi virkavirheeseen, käytännössä yleensä irtisanota. Puolustaessaan virkamiesjärjestelmän paremmuutta nykyiseen luottamusmiesjärjestelmään verrattuna toiminnanjohtaja sanoo, että »on kuitenkin huomattava, että huoneenvuokrasäännöstelyä tärkeämpien asioitten hoito maassamme on uskottu vakinaisille tai toistaiseksi valittaville virkamiehille. Niinpä oikeusasioitten hoito on uskottu raastuvanoikeuksille, joitten jäsenten vaali on uskottu valtuuston tehtäväksi.» Huoneenvuokralautakuntien rinnastaminen raastuvanoikeuksiin ei kuitenkaan ole oikea, sillä edellisten toiminta koskee yksinomaan vuokra-asioita, ollen siten luonteeltaan pääasiassa sosiaalipoliittista eikä kovinkaan paljon lainopillista. Vuokra-asiat ovat hyvin monivivahteisia, alituiseen tulee esille uusia seikkoja ja näkökohtia, jotka vaativat suurta valppautta ja joustavuutta lautakunnilta. Voisivatko virkamieslautakunnat, jotka yksinomaisena työnään joutuvat päivästä päivään näitä asioita käsittelemään, ottaa tarpeellisessa määrin huomioon tätä näkökohtaa, tuntuu epäiltävältä. Virkamieslautakuntien työ muodostuu ennenpitkää rutiinityöksi, jossa vähemmän tärkeiltä näyttävät seikat helposti sivuutetaan, ja kuitenkin niillä saattaa usein olla asiakkaiden kannalta hyvinkin suuri merkitys.

Käsite virkamieslautakunta jo sinänsä perustuu ajatusvirheeseen ja on ainakin kunnalliseen, luottamusmiesjärjestelmälle rakentuvaan toimintaan täysin soveltumaton. Jo käytännölliseltäkin kannalta on mahdotonta valita sellaisen jäsenet vuodeksi tai edes kunnanvaltuuston toimikaudeksi, sillä tuskin kukaan pystyvä ja kokenut henkilö voi luopua varsinaisista tehtävistään niin lyhyeksi aikaa, jos sellainen yleensäkään on mahdollista kysymyksen ollessa niin tilapäisluontoisesta tehtävästä kuin huoneenvuokralautakunnan jäsenyys on. Ehdotetun uuden järjestelmän käytäntöön ottaminen merkitsisikin perustavaa laatua olevaa poikkeusta kunnallishallinnossa vallitsevasta, kunnalliseen itsehallintoon perustuvasta lautakuntajärjestelmästä. On sen vuoksi tarkkaan harkittava, onko riittäviä syitä olemassa siirtyä nykyisestä lautakuntajärjestelmästä virkamiesjärjestelmään, jota ei voida näyttää nykyistä paremmaksi. On todennäköistä, että uusiin vakinaisiin lautakuntiin ei saada ketään nykyisistä puheenjohtajista tai varapuheenjohtajista. Vaikka uusiin lautakuntiin saataisiinkin täysin pätevät, hyvät virkamiehet, mikä on varsin

kyseenalaista, on kuitenkin aina pelättävissä, että virkamieskolleegiot voivat muodostua virkavaltaisiksi. Lautakunnat tulisivat todennäköisesti olemaan entistä enemmän riippuvaisia sihteereistä ja muista huoneenvuokratoimiston vakinaisessa palveluksessa olevista henkilöistä. Kunnallisista luottamushenkilöistä kokoonpannut lautakunnat täydentävät terveellä tavalla virastokoneistoa samalla antaen kunnan asukkaille jonkinlaiset takeet siitä, etteivät kunnan ylläpitämät laitokset muodostu liian byrokraattisiksi. Vuokralautakunnat ovat enemmän yleisön arvostelun alaisia kuin mitkään muut lautakunnat. Jos eri puolueista valittujen luottamushenkilöiden tilalle tulee vakinaisia virkamiehiä, on todennäköistä, että arvostelu lautakuntia vastaan tulisi entisestään lisääntymään. Ei voitane kieltää, etteikö nykyinen lautakuntajärjestelmä ole kansanvaltaisempi kuin toiminnanjohtajan ehdottama järjestelmä.

Ehdotetulla järjestelyllä tulisi siis olemaan painavat varjopuolensa, joista tärkeimmät huoneenvuokralautakuntien mielestä ovat seuraavat:

1) Kuten ylläolevasta selostuksesta käy ilmi, ei uusi järjestelmä olisi omiansa tuottamaan ainakaan sanottavaa hyötyä huoneenvuokralautakunnille kuuluvien asiain käsittelylle. Erikoisesti on kysymyksenalaista, muodostuisivatko virkamieslautakunnat ajan pitkää kaupungille lainkaan taloudellisesti edullisemmiksi kuin nykyiset lautakunnat. Päinvastoin on hyvinkin mahdollista, että tulos vastaisuudessa, lautakunnille kuuluvien asiain lukumäärän vähetessä, tulisi olemaan päinvastainen.

2) Uuden järjestelmän kautta lisättäisiin huomattavasti kaupungin vakinaisten viranhaltijain lukumäärää säännöstelystä johtuvalla työalalla, siitä huolimatta että kehitys selvästi viittaa siihen, että säännöstelymääräyksistä vähitellen pyritään vapautumaan.

3) Ehdotetut virkamieslautakunnat eivät ole sopusoinnussa kunnallishallinnossa vallitsevan, kunnalliseen itsehallintoon perustuvan lautakuntajärjestelmän kanssa.

4) Huomioonottaen huoneenvuokralautakunnille uskottujen tehtävien laadun ja merkityksen on kaupungin asukkaille erittäin tärkeätä, että näihin lautakuntiin valitaan pystyvät, arvostelukykyiset ja tarpeellista kokemusta omaavat henkilöt. Ilmeistä on kuitenkin, etteivät tällaiset henkilöt yleensä tule jättämään nykyisiä toimiaan, siirtyäkseen huoneenvuokralautakuntien tilapäisluontoisiin puheenjohtajan- ja jäsentoimiin. Näin ollen on todennäköistä, että näihin toimiin enimmäkseen tulisivat hakeutumaan nuoret ja kokemattomat voimat, t.s. henkilöt, jotka eivät omaa sellaista työ- ja arvostelukykyä, jota näissä toimissa olisi vaadittava. Vaikkakin vaali sittemmin osoittautuisi epäonnistuneeksi, ei lautakuntien kokoonpano silti olisi helposti muutettavissa. Tämä seikka taas voisi kaupungin asukkaille muodostua varsin kohtalokkaaksi.

5) Virkamiesjärjestelmään siirtymisestä olisi todennäköisenä seurauksena, etteivät ainoastaan puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien, vaan myöskin lautakuntain melkein kaikkien jäsenten paikat olisi täytettävä uudella työvoimalla. Lautakunnat menettäisivät tämän kautta nykyisen kokeneen työvoimansa, saaden tilalle virkamiehistön, jolta aluksi puuttuu käytännöllinen kokemus tällä varsin vaativalla työalalla. Järjestelmän toteuttaminen tietäisi myöskin, että nykyinen sihteeristö suurimmaksi osaksi olisi korvattava uudella työvoimalla, toisin sanoen vakinaisilla virkamiehillä.

6) Uusi virkamiehistö tulisi, riippumatta käsiteltävien asiain lukumäärän vähenemisestä, vuosi vuodelta tuottamaan kaupungille samat vakituiset palkkamenot.

Edellämainituista syistä ja koska niin hyvin käytännölliset kuin periaatteelliset näkökohdat vuokralautakuntien mielestä puhuvat ehdotetun järjestelmän toteuttamista vastaan, vuokralautakunnat katsovat, ettei kaupungin ole syytä siirtyä toiminnanjohtajan ehdottamaan huoneenvuokralautakuntien uudestijärjestelyyn.

Asiaa huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnassa käsiteltäessä ehdotettiin, että kysymystä olisi vielä tutkittava, mutta koska lausunnon antamista oli kiirehditty, ovat

lautakunnat tahtoneet jo nyt sen antaa, vaikka tällainen kiireellisyys ei olekaan asialle eduksi. Etenkin olisi ollut tärkeätä nähdä, kuinka yleisö tulee suhtautumaan iltavastaanottojen lopettamiseen, josta jo on päätös tehty.

Neuvottelukunnassa on sen jäsen Veikkolainen kannattanut toiminnanjohtajan ehdotusta.

Huoneenvuokralautakuntien puolesta:

Torsten Nordberg.
Yhteinen puheenjohtaja.

Lars A. Lindberg.
Yleissihteeri.

Liite 3.

Me allekirjoittaneet Helsingin vuokratarkastuslautakunnan eri osastojen puheenjohtajat olemme, käsitellessämme Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien päätöksistä tehtyjä valituksia, voineet todeta, että huoneenvuokralautakunnat eivät ole voineet tarpeellisessa määrin noudattaa yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta toiminnassaan. Sen vuoksi olisi mielestämme toivottavaa, että kaupunkiin asetettaisiin sellaisia huoneenvuokralautakuntia, joitten puheenjohtajat ja jäsenet hoitaisivat tehtäviään päätoimina ja saisivat kuukausipalkan.

Helsingissä, kesäkuun 3 päivänä 1947.

A. K. Ikkala. **Karl Eriksson.** **M. Rautiala.**

Liite 4.

Helsingin Kaupunginhallitukselle.

Valtioneuvosto on viime maaliskuun 20 päivänä muuttanut huoneenvuokrasäännöstelystä 11 päivänä helmikuuta 1943 antamaansa päätöstä mm. siten, että »kaupungissa ja kauppalassa on valtuustolla myös valta asettaa yksi tai useampia huoneenvuokralautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet valitaan toistaiseksi ja hoitavat tehtäviään päätoimina määrättyä kuukausipalkkaa vastaan.»

Kysymys vakinaisten huoneenvuokralautakuntien asettamisesta Helsinkiin on nyttemmin huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajan, hallitusneuvos W. Henriksson'in aloitteesta joutunut kaupungin viranomaisten pohdittavaksi.

Pääkaupungin Vuokralaisyhdistys r.y., jonka johtoelimiin kuuluu useita Helsingin huoneenvuokralautakuntien ja vuokrantarkastuslautakunnan monivuotisia jäseniä ja joka

vuokralaisille antamansa oikeusavustuksen yhteydessä on joutunut läheltä seuraamaan pääkaupungin huoneenvuokrausviranomaisten toimintaa, on kiinnittänyt huomiota eräisiin epäkohtiin, jotka ilmeisestikin aiheutuvat siitä, että lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet hoitavat tehtäviään sivutoimina. On voitu todeta, että esimerkiksi lautakuntien puheenjohtajilla ei yleensä ole ollut aikaa eikä mahdollisuuksiakaan riittävästi syventyä kuhunkin yksityistapaukseen koko laajuudessaan. Kun lautakuntien lukumäärä lisäksi on varsin suuri eikä niiden toimintaan nykyisen järjestelyn puitteissa ole saatu tarpeeksi yhtenäisyyttä, on varsin usein tehty heikosti harkittuja ja toistensa kanssa ristiriidassa olevia päätöksiä. Asioitten käsittely lautakuntien istunnoissa on sitäpaitsi usein ollut niin hätäistä, että asianosaisissa on syntynyt tarpeetonta katkeruutta viranomaisia kohtaan. Lautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten yhteys huoneenvuokratoimistoon ja sen henkilökuntaan on niinikään ollut puutteellista tai aivan olematonta, mikä ei suinkaan ole ollut eduksi vaikean vuokrasäännöstelyn hoitamiselle.

Kun Pääkaupungin Vuokralaisyhdistyksen johtokunnan mielestä huoneenvuokralautakuntien vakinaistaminen oleellisella tavalla poistaisi todettuja epäkohtia, joista eräitä yleisluontoisia on edellä mainittu, haluaa yhdistyksemme jo asian tässä vaiheessa saattaa Kaupunginhallituksen tietoon periaatteellisesti myönteisen suhtautumisensa hallitusneuvos Henriksson'in laatimassa muistiossa esitettyihin ajatuksiin ja toivoo, että suunniteltu uudistus voitaisiin mahdollisimman pian toteuttaa.

Helsingissä toukokuun 21 p:nä 1947.

Pääkaupungin Vuokralaisyhdistys r.y.

Helmer Lehti.
Johtokunnan puheenjohtaja

Väinö Pitkänen.
Sihteeri.

Liite 5.

Helsingin Kaupunginhallitukselle.

Täydennykseksi huhtikuun 11 päivänä 1947 kaupunginhallitukselle jättämääni Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien uudelleen järjestelyä koskevaan muistioon ja vastineena huoneenvuokralautakuntien esitykseni johdosta kaupunginhallitukselle antamaan lausuntoon esitän kunnioittavimmin seuraavaa:

Esitykseni pääasiallisena tarkoituksena on ollut pyrkimys mahdollisimman suuressa määrässä saada poistetuksi sitä osittain oikeutettua arvostelua, jota monessa eri yhteydessä ja jatkuvasti on kohdistettu huoneenvuokralautakuntia ja niitten toimintaa vastaan. Arvostelu on nähdäkseni ollut oikeutettua ainakin siltä osalta, joka koskee huoneenvuokralautakuntien monesti vieläkin antamia ristiriitaisia päätöksiä. Oheistamani Helsingin vuokrantarkastuslautakuntien puheenjohtajien, oikeusneuvos Karl Eriksonin, hallintoneuvos A. K. Ikkalan ja lakitieteentohtori Martti Rautialan antama lausunto tukee myös

käsitystäni. Arvostelun oikeutusta ei myöskään voitane kieltää siltä osalta, joka koskee määrätynlaisten asiain käsittelyn hitautta ja joustamattomuutta. Antamassaan lausunnossa huoneenvuokralautakunnatkin myöntävät, että asioita on tarpeettomasti siirretty lautakunnasta toiseen ja samanaikaisesti otettu käsiteltäväksi useammassa lautakunnassa.

Tahtomatta kieltää nykyisten puheenjohtajien ja jäsenten enemmistön vuosien kuluessa saavuttaman kokemuksen merkitystä, on kuitenkin kiistatonta, että kolme yhtaikaa istuvaa lautakuntaa, jotka ovat kiinteässä yhteistyössä keskenään, varsin nopeasti tulee paremmin hallitsemaan koko huoneenvuokrasäännöstelyn alan jo yksinomaan siitä syystä, että näille lautakunnille vahvistettavan työnjaon mukaisesti tulee kuulumaan huomattavasti laajempi säännöstelyn ala kuin kullekin nykyisestä kahdeksasta lautakunnasta. Asioitten siirtäminen toisen lautakunnan käsiteltäväksi supistuu tämän johdosta ratkaisevasti eikä vakinaisella lautakunnalla tule olemaan edes halua siirtää asiaa toiseen lautakuntaan.

Lausunnossaan huoneenvuokralautakunnat selittävät, ettei toivomalleni lautakuntien ja huoneenvuokratoimiston kiinteämmälle yhteistyölle voida myöntää suurtakaan merkitystä ja kuitenkin tämän yhteistyön puute on käsitykseni mukaan yksi nykyisen lautakuntasysteemin heikkouksia ja huomattavimpia varjopuolia. Lautakuntien ja toimiston tulee olla yksi kokonaisuus, puheenjohtajien tulee tuntea toimiston työtavat ja ne vaikeudet, joitten kanssa se kamppailee ja vastuunalaisessa asemassa olevien virkamiesten ja sihteerien tulee nykyistä paremmin olla perillä lautakuntien toiminnasta ja ratkaisuperiaatteista. Käsiteltäessä esitystäni huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan kokouksessa tämä myönnettiinkin oikeaksi ja samalla ehdotettiin, että yleisön neuvonnassa olevien sihteerien ja tarkastajien tulisi olla saapuvilla lautakuntien istunnoissa tutustuakseen niitten toimintaan ja ratkaisuperiaatteisiin. Samanaikaisesti neuvottelukunta päätti, että lautakuntien istuntoaikaa oli nykyisestään pidennettävä siten, että istuntojen keskimäärin tuli kestää ainakin 2 tuntia — minkä oikeastaan olisi tullut olla vähintään 2½ tuntia. Seurauksena tästä kuin myös siitä, että virastojen, joitten palveluksessa valtaosa nykyisistä puheenjohtajista on, virka-aika nyttemmin alkaa jo kello 8.30 tai 8.45, on, että lautakuntien istunnot alkavat ennen kello 7 aamulla tahi virka-ajan päätyttyä. Jos sihteerit ja tarkastajat velvoitetaan olemaan saapuvilla näinä aikoina pidettävissä istunnoissa, on heille tällöin varattava vastaavasti vapaa-aikaa varsinaisena työaikana tahi sitten heille on tästä suoritettava ylityökorvausta. Yhteistyön järjestäminen suunnitellulla tavalla joko vaikuttaa häiritsevästi huoneenvuokratoimiston työhön tai aiheuttaa kaupungille lisämenoja. Tässä tarkoitetun yhteistyön aikaansaaminen on sen sijaan hyvin ajateltavissa, jos lautakunnat istuvat säännöllisenä virka-aikana. Myöskin lautakuntien lukumäärän supistaminen helpottaa suuressa määrin tässä tarkoitettua yhteydenpitoa lautakuntien ja toimiston virkamiesten välillä.

Kaupunginhallitukselle jättämäni muistion johdosta on huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunnan enemmistö nyt jo päättänyt lakkauttaa nykyoloissa vähämerkityksellisenä käyneen iltaisin tapahtuneen asiakaspalvelun, josta aiheutuu muistiossa mainitsemani 378,600 markan säästö. Muistiossani oli myös mainittu, että uuteen järjestelmään siirtymisen kautta voitaisiin lisäksi vähentää 2 toimistoapulaista. Tarkemmin asiaa tutkittuani olen nyt havainnut, että nykyisen järjestelmän aikana mainittujen 2 toimistoapulaisen lisäksi tarvitaan iltaisin ns. lainauskortiston hoitoon myös yksi toimistoapulainen, jonka toimi esittämääni järjestelmään siirryttäessä voitaisiin lakkauttaa ja täten aikaansaada vielä 92,400 markan suuruinen lisäsäästö.

Vastoin huoneenvuokralautakuntien lausunnossa esitettyä rohkenen edelleenkin olla sitä mieltä, että uuteen järjestelmään siirtyminen aikaansaisi sihteerien osalta säästöä eikä suinkaan lisääntyneitä menoja. Nykyisten ns. istuntosihteerien tilalle ei tarvitse

perustaa vakinaisia toimia. Huoneenvuokralautakuntien lausunnossa mainitut 864,000 markkaa — pitää olla 894,000 markkaa — osoittaa sitä rahamäärää, jonka istuntosihteerit ovat kokouspalkkioina nostaneet v. 1946 aikana, kun taas samassa yhteydessä mainittu 1.5 milj. markkaa todennäköisesti on saatu siten, että istuntosihteerien tilalle on oletettu tarvittavan 6 uutta vakinaista sihteeriä. Kolmea perustettavaa lautakuntaa varten ei tällaiselle sihteerimäärälle voida varata riittävää työtä. Jos vastoin luuloani istuntosihteerit olisi korvattava vakinaisilla sihteereillä, ei niitä missään tapauksessa tarvittaisi kolmea useampaa — koska osa nyt palveluksessa olevista vakinaisista sihteereistä tulisi kuten tähänkin saakka huolehtimaan pöytäkirjojen pidosta asumislupa-, asunnonvälitys- ja tehostamisasioissa — ja tästä aiheutuva palkkameno olisi vuodessa 657,000 markkaa. Säästö tulisi tässäkin tapauksessa nykyisiin menoihin verrattuna olemaan 237,000 markkaa. Nykyisen järjestelmän puitteissa vähennyksiä sihteerien kohdalla, kuten huoneenvuokralautakuntienkin lausunnossa myönnetään, ei hankaluuksia aiheuttamatta voida aikaansaada.

Huoneenvuokralautakuntien kokouspalkkioista muistiossani laskemani 1.3 milj. markan suuruista säästöä on pidetty liian suurena. Säästö on kuitenkin muistiossani täysin perusteltu pohjautuen se kuluvan vuoden määrärahan ja perustettaviksi ehdotettujen lautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkkojen sekä toisaalta vuosina 1945 ja 1946 pidettyjen lautakuntien kokousten lukumäärien keskinäiseen vertailuun. Huoneenvuokralautakuntien lausunnossa mainitaan lautakuntien kokousten lukumäärän vähentyneen kuluvan vuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 15%:llä, mikä pitää paikkansa. On kuitenkin huomattava, että kahtena edellisenä vuotena on talousarviossa osoitettua määrärahaa jouduttu huomattavasti ylittämään (v. 1945 oli talousarviossa osoitettu määräraha 1,573,000 markkaa ja todellinen meno 3,742,556 markkaa sekä v. 1946 vastaavasti 4,408,000 markkaa ja 5,209,690 markkaa). Kuluvan vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana on talousarviossa osoitetusta 4,572,000 markan määrärahasta käytetty 1,110,165 markkaa eli noin 25%, joten lautakuntien kokousten lukumäärän vähentyminen edelliseen vuoteen verrattuna tosiasiallisesti osoittaa kokousten lukumäärän vähentymistä viime vuoden vastaavan ajan talousarviota ylittäneitten kokousten suuresta lukumäärästä, joka sinänsä osoittaa edistystä, muttei suinkaan sitä, että kuluvan vuoden määrärahassa olisi odotettavissa vastaavaa säästöä.

On toivottavaa, että huoneenvuokrasäännöstelyn alaa lähivuosien aikana voidaan supistaa, mutta kiistatonta lienee, ettei säännöstelyä ainakaan 10 vuoteen voida kokonaisuudessaan lopettaa. Tämä koskee varsinkin vuokria ja irtisanomisasioita. Sitä mukaa kuin säännöstelyä ryhdytään purkamaan, voidaan myös vaikeuksitta supistaa n.k. vakinaisia lautakuntia aivan yhtä helposti kuin nykyisten lautakuntien lukumäärää. Sota- ja pula-aikana on kaupungin ollut perustettava muitakin tilapäisiä toimia, joitten lakkauttamiseen aikanaan on pakko ryhtyä.

Huoneenvuokralautakuntien lausunnossa on sangen pitkälti selostettu asian periaatteellista puolta. Esittämieni vakinaisten lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet olisivat valtioneuvoston päätöksen edellyttämällä tavalla kaupunginvaltuuston valittavat ja olisivat näin ollen luonteeltaan myös luottamustoimia. Ratkaisevana kai ei voida pitää sitä, suoritetaanko valitulle tehtävästään kokouspalkkiota tai kuukausipalkkaa. Vakinaisesti tehtäväänsä hoitavan sekä moraalinen että juriidinen vastuu on kieltämättä suurempi kuin sivutoimena tehtävää hoitavan, vuodeksi kerrallaan valitun luottamusmiehen. Lausunnossa sanotaan edelleen, että huoneenvuokralautakuntien tehtävät ovat pääasiallisesti sosiaalipoliittisia eivätkä lainopillisia. Lautakuntien käsiteltävät asiat ovat kuitenkin käytännössä monesti osoittautuneet sangen vaikeasti ratkaistaviksi ja tulkinnanvarai-

siksi lainopillisiksi kysymyksiksi ja tähän puoleen onkin lautakunnissa ollut pakko kiinnittää erikoista huomiota. Eräät asiat ovat tosin luonteeltaan enemmän sosiaalipoliittisia, mutta näittenkään käsittelyssä ei aina valitettavasti ole osoitettu tarvittavaa sosiaalista näkemystä ja valppautta. Edellä sanomaani ei ole käsitettävä nykyisten lautakuntien moittimisena, vaan tosiasioitten ennakkoluulottomana myöntämisenä. Lausunnossa epäillään, voivatko vakinaiset lautakunnat, jotka päivästä päivään joutuvat käsittelemään näitä asioita, tarpeellisessa määrässä osoittaa valppautta ja joustavuutta. Uskaltaisin väittää, että työn rasittavuudesta ja laadusta riippumatta tällainen valppaus ja joustavuus on paremminkin saavutettavissa vakinaisissa lautakunnissa kuin lautakunnissa, joitten puheenjohtajat ja jäsenet huoneenvuokralautakuntiin saapuessaan ovat usein sangen vaativankin vakinaisen työnsä rasittamia ja väsyttämiä. Esittämäni uudelleen järjestely ei merkitsisi perustavaa laatua olevaa poikkeusta kunnalliseen itsehallintoon perustuvaan lautakuntajärjestelmään eikä myöskään ole perusteltua syytä edes olettaa, että uudet lautakunnat ja niitten toiminta muodostuisi nykyistä lautakuntasysteemiä byrokraattisemmaksi ja epädemokraattisemmaksi.

Lopuksi haluan vielä huomauttaa siitä, että ainakin allekirjoittanut sai huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan asian johdosta pitämässä kokouksessa sen käsityksen, etteivät kaikki neuvottelukunnan jäsenet varauksetta yhtyneet annettuun lausuntoon, vaan toivoivat, että päätöksen teko valtuustossa lykättäisiin syksyyn sekä että tekemääni esitystä siihen mennessä tarkemmin tutkittaisiin mm. siltä osalta, voitaisiinko mahdollisesti tulla toimeen kahdella vakinaisella lautakunnalla. Kun esityksessäni tekemiini taloudellisiin laskelmiin on suhtauduttu epäluuloisesti, rohkenen kunnioittavimmin ehdottaa, että laskelmien tarkistus annettaisiin esim. kaupungin revisiotoimiston tehtäväksi.

Helsingissä, kesäkuun 5 päivänä 1947.

W. Henriksson.
Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja.

Liite 6.

HELSINGIN KAUPUNGIN

REVISIOTOIMISTO.

Helsingissä,
1 p:nä elokuuta 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 134.

Pyydettynä tarkastamaan toiminnanjohtaja, hallitusneuvos Henrikssonin kaupungin huoneenvuokralautakuntien uudelleen järjestelyä koskevassa aloitteessa esitetyt laskelmat, on revisiotoimisto, tutustuttuaan aloitetta koskeviin asiakirjoihin ja suoritettuaan po. laskelmien perusaineiston tarkastuksen, todennut seuraavaa:

Aloitekirjelmässä (11. 4. 1947) ja siihen liittyvässä täydennysmuistiossa (5. 6. 1947) esitetyt säästölaskelmat perustuvat tarkkoihin, kerättyihin tilastoihin ja yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Eräissä työnsuoritusta koskevissa työaikailmoituksissa (aloitekirj. kohta II, sivu 9) on tosin havaittavissa tiettyä tiukkuutta, mutta tämäkin seikka on vain

näennäinen, sillä toisaalta on ko. kohdassa vastaava, koko vuotta koskeva tuntilukumäärä otettu laskelmissa huomioon siksi väljänä, että se varaa kolmelle suunnitellulle lautakunnalle uuden työnjaon puitteissa tarkoituksenmukaiset, tehokkaat istuntoajat ja sihteeristölle tarpeellisen valmisteluajan.

Uuden järjestelyn kaupungille tuottamaa kokonaissäästöä on luonnollisesti vaikea tarkalleen arvioida. (Aloitteessa esitetty asiakasten iltapalvelun lopettaminen on jo toteutettu ja täten saatu syntymään n. mk 400,000: — vuotuinen palkkasäästö.) Voitaneen kuitenkin pitää varmana, että uuteen järjestelmään siirryttäessä aiheutuu kokouspalkkioiden kohdalla n. mk 1.3 milj. säästö sekä että kolmen toimistoapulaisen viran lakkauttamisesta syntyisi n. mk 290,000: — palkkasäästö.

Koska tämän mk 1,590,000: — suuruisen säästön laskemisen perusteina on käytetty niitä todellisia lukuja, jotka on kerätty nykyisen järjestelmän vallitessa ja koska on hyvin otaksuttavaa, että uuden järjestelmän käytäntöönotto niinhyvin paremman työnjaon ja yksinkertaistuneen asioiden käsittelyn kuin myös lautakuntien ja toimiston välille väistämättömästi muodostuvan kiinteän yhteyden takia saattaa luoda lisäksi muitakin säästömahdollisuuksia, lienee edellä mainittua säästöä pidettävä minimisäästönä. — Revisiotoimisto voikin tässä yhteydessä viitata esim. säästöön, joka muodostuu, kun nykyisille lautakunnille istuntohuoneiksi varattu II kerroksen huonetila toimiston käyttöön luovuttamalla ja toimiston hallussa olevaa huonetilaa uutta järjestelmää vastaavaksi supistamalla nykyinen III kerroksen osuus 189 m² (6 huonetta) voidaan kokonaan vapauttaa huoneenvuokratoimiston käytöstä. (Vuokrasäästö täten 49,236: — vuodessa. Lisänä säästetyt siivouskulut, säästetty sähkövirta yms.)

Huomioonottaen tällaiset, eri seikoista aiheutuvat pienemmät arviosäästöt katsoo revisiotoimisto, että huoneenvuokralautakuntien uudelleen järjestely merkinnee kaupungille n. 2 milj. kokonaissäästöä, tämä edellyttäen, että uusien lautakuntien puheenjohtajiksi saadaan pystyvät, ripeät henkilöt.

Helsingin kaupungin revisiotoimisto

Sigfrid Törnqvist.

N. Puisto.

HELSINGIN KAUPUNGIN
Huoneenvuokralautakunnat.

Liite 7.

Helsingissä,
syyskuun 9 p:nä 1947.

Helsingin Kaupunginhallitukselle.

K. D. N:o 19468/I.
6/LAL/GA.

Koska huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtaja on huoneenvuokralautakuntien uudelleen järjestelyä koskevassa asiassa, sen jälkeen kun lautakunnat olivat siitä antaneet lausuntonsa, jättänyt kaupunginhallitukselle uuden kirjelmän, jota ei ole esitetty asian käsittelyssä huoneenvuokralautakunnissa ja joka sisältää uusia näkökohtia ja perusteluja,

huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta vielä pyytää saada esiintuoda seuraavaa.

Taloudellinen puoli.

Ehdotuksessa on edellytetty, että uudelleenjärjestelystä syntyisi kaupungille n. 2,000,000 markan vuotuinen säästö. Melko suurella varmuudella voidaan kuitenkin väittää, ettei ehdotuksen perusteeksi tässä suhteessa tehdyt laskelmat pidä paikkaansa. Huomioon on nimittäin otettava seuraavat seikat:

1) Kuluvan vuoden talousarviossa kokouspalkkioita varten varatusta 4,036,000 markan määrärahasta on puheenjohtajien ja jäsenten kokous- ja vuosipalkkioita varten varattu mk 2,741,000: —, mikä määräraha ilmeisesti tulee tänä vuonna riittämään. Toiminnanjohtaja ilmoittaa uudestijärjestelyn jälkeen puheenjohtajien ja jäsenten kuukausipalkkoja ja kokouspalkkioita varten tarvittavan mk 2,732,400: —, jolloin ei kuitenkaan vielä ole huomioitu ikäkorotuksia eikä sairaslomasijaisten palkkoja. Puheenjohtajiin ja jäseniin nähden uudestijärjestely näin ollen merkitsee menojen lisäystä eikä suinkaan säästöä. Tällöin on vielä huomattava, että toiminnanjohtajan laskelmat perustuvat siihen olettamukseen, että lautakuntien kokoukset kestävät keskimäärin 1 ½ tuntia. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta on kuitenkin nyttemmin päättänyt, että lautakuntien tulisi pyrkiä ottamaan istuntoihinsa niin paljon asioita, että kokoukset kestäisivät keskimäärin 2 tuntia.

2) Lautakuntien tehtävät tulevat todennäköisesti vuosi vuodelta vähenemään, kunnes säännöstelystä lopulta vapaudutaan. Sikäli kun tehtävät vähenevät, vähenee nykyisen järjestelmän mukaan myöskin lautakuntien istuntojen lukumäärä, ja vastaavasti kaupungin huoneenvuokralautakuntien toiminnasta aiheutuvat menot. Uuden järjestelmän mukaan uusien viranhaltijain palkat muodostuisivat kaupungille vakituisiksi menoiksi, jotka ajan mittaan lisääntyisivät, mm. viranhaltijoille suoritettavien ikäkorotusten johdosta, mutta ennen kaikkea sen takia, että nämäkin viranhaltijat, kaupungin viranhaltijain palkkojen noustessa rahanarvon alentuessa, tietenkin tulisivat osallisiksi yleisiin palkkojen korotuksiin.

3) Ehdotuksessa on edellytetty, että kukin lautakunta istuisi keskimäärin n. 6 tuntia päivittäin. Tällöin on lähdetty siitä olettamuksesta, että koko tämä työaika käytettäisiin yhtä tehokkaasti, kuin mitä nyt on asianlaita lautakuntien istuessa ehkä parisen tuntia kestävän istunnon kerrallaan. Jokainen lautakuntien työskentelyyn perehtynyt voinee todeta, ettei tällainen laskelma käytännössä pidä paikkaansa. Kuuden tunnin istunnot päivittäin muodostaisivat, huomioonottaen k.o. työn laadun, epäilemättä liian raskaan työtaakan, eikä työteho voisi pysyä samana, kuin mikä se on istuntojen kestäessä noin pari tuntia. Vertauksena mainittakoon, että esim. raastuvanoikeuden osastot istuvat vain 3 päivää viikossa. Lisäksi on huomioitava, että lautakuntien istunnoista aiheutuu niiden puheenjohtajille varsin huomattava ylityö, nimittäin pöytäkirjojen tarkastaminen ja korjaaminen sekä tarkastuslautakunnalle menevien kirjelmien ja lukuisten muiden asiakirjojen tarkistus ja allekirjoittaminen. Todennäköistä ei ole, että uudet virkamies-puheenjohtajat tyytyisivät esitetyillä ehdoilla kantamaan tällaista työtaakkaa, ja myöskin selviytyisivät siitä tyydyttävällä tavalla.

Jos taas lautakuntien työmäärä siinä määrin vähenisi, ettei työtaakka muodostuisi uusille virkailijoille liian rasittavaksi, on otettava huomioon, että nykyisen järjestelmän vallitessa lautakuntien istuntojen lukumäärä tällaisessa tapauksessa automaattisesti tulisi vähenemään, josta, päinvastoin kuin mitä olisi asianlaita uuden järjestelmän vallitessa, muodostuisi kaupungille huomattava säästö.

4) Lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet suorittavat nykyisin ulkopuolella kokousajan varsin huomattavaa ilmaista neuvontatyötä. Siitä huolimatta, että huoneenvuokratoimistossa on erityinen yleisön neuvontaosasto, ja että toimiston virkailijoille tuon tuosta-

kin on huomautettu, että asiakkaat on ohjattava neuvontaan eikä missään tapauksessa saa neuvoa kääntymään lautakuntien puheenjohtajien tai yksityisten jäsenten puoleen, vaivataan jälkimmäisiä jatkuvasti erittäin suuressa määrässä tiedusteluilla. Se ilmainen neuvontatyö, jonka lautakuntien 24 vakinaista jäsentä+24 varajäsentä (ylimääräiset varajäsenet huomioonottamatta) ovat suorittaneet, ei ole rahassa arvioitavissa, mutta varmaa on, että se on huomattavasti vähentänyt huoneenvuokratoimiston työtä. Vaikka on myönnettävä, että tämä neuvontatoiminta on pyrittävä keskittämään huoneenvuokratoimiston neuvontaosastolle, on selvää, ettei tähän toivottuun päämäärään voida päästä, sillä kaupungin asukkaita ei voida estää ottamasta yhteyttä lautakuntien jäseniin, joiden taas on vaikea kieltäytyä keskustelemasta asiasta. Joka tapauksessa on selvää, että uusien lautakuntien 9 jäsentä eivät voi tässä suhteessa suorittaa samaa työtä kuin nykyiset 48 jäsentä, huomioonottaen lisäksi, että ensinmainitut istuvat koko päivän kokouksissa.

5) Säästöarvio perustuukin pääasiallisesti siihen toiminnanjohtajan olettamukseen, että nykyisten ylimääräisten sihteerien tehtävät voitaisiin kokonaisuudessaan siirtää vakinaisille sihteereille. Palkkiomäärärahasta palkattujen sihteerien palkkiot tekevät kuluvan vuoden talousarviossa mk 1,245,000: — ja tämä onkin se pääasiallinen säästö, 3 toimistoapulaisen palkan säästön lisäksi, joka toiminnanjohtajan ja revisiotoimiston laskelmien mukaan kaupungille aiheutuisi. Jos tämä säästö todella olisi aikaansaatavissa, voitaisiin tarkoitus saavuttaa yksinkertaisesti poistamalla talousarviosta määräraha ylimääräisten sihteerien palkkioita varten. Sen sijaan, että uudestijärjestelyehdotuksen mukaan nykyiset vakinaiset sihteerit yksinomaan virka-aikana hoitaisivat lautakuntien sihteerintehtävät, voitaisiin tämä yhtä hyvin, ehkä paremminkin, järjestää niin, että osa sihteereistä toimisi virka-ajan ulkopuolella lautakuntien kokouksessa. Juuri tässä suhteessa toiminnanjohtajan laskelmat kuitenkin ovat täysin virheelliset.

Nykyisissä lautakunnissa toimii vakinaiset sihteerit kolmessa lautakunnassa, ylimääräisiä kolmessa lautakunnassa ja osittain vakinaiset, osittain ylimääräiset kahdessa lautakunnassa. Lakkauttamalla ylimääräiset sihteerit vakinaisten sihteerien työ istunnoista lisääntyisi n. 100%:lla. Toiminnanjohtaja on laskenut, että n.s. varsinaisasioita käsittelevät lautakunnat, joissa pitävät pöytäkirjaa ylimääräiset sihteerit, tarvitsevat päivää kohti korkeintaan 3 tuntia, jolloin vakinaisista sihteereistä voitaisiin 3 määrätä istuntosihteereiksi uusiin lautakuntiin varsinaisia asioita varten, joten sihteerien palkkaamisesta lautakuntiin ei aiheutuisi lisämenoja. Kussakin lautakunnassa yksi sihteeri pitäisi varsinaisasioita varten pöytäkirjaa ja käyttäisi muun osan virka-ajasta pöytäkirjan valmistamiseen.

Toiminnanjohtajan aloitetta huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunnassa käsiteltäessä tehtiin kysymys pidetäänkö ylimääräisten sihteerien palkkiota, mk 650: — kokoukselta, liian suurena. Tähän vastattiin yksimielisesti kielteisesti. Sihteerien tehtäviin kuuluu: eräät valmistelutyöt ennen kokousta, pöytäkirjanpito kokouksessa, pöytäkirjan valmistaminen ja päätösten toimeenpanoa varten tarpeelliset toimenpiteet. Jo varsinaisasioita koskevan pöytäkirjan laatimiseen lopulliseen kuntoon kuluu huomattavasti enemmän aikaa kuin kokouksen pitämiseen; useissa tapauksissa voidaan arvioida tähän kuluvan kaksi kertaa kokouksen vaatima aika. Riippumatta siitä, tuleeko olemaan 3 tai useampia lautakuntia, sihteerien työ on sama; samat asiat on käsiteltävä, samat pöytäkirjat kirjoitettava, päätökset toimeenpantava. Mitkään järjestelyt eivät ole mahdollisia, joita ei nyt yhtä hyvin voitaisi toimeenpanna.

Toiminnanjohtaja mainitsee uudessa kirjelmässään, että jos vastoin hänen luuloaan istuntosihteerit olisi korvattava vakinaisilla sihteereillä, ei niitä kuitenkaan tarvittaisi kolmea enempää, jolloin tästä aiheutuva palkkameno olisi vuodessa 657,000 mk ja säästö tulisi joka tapauksessa nousemaan 237,000 markkaan. Mutta jos sihteereitä kuitenkin tarvittaisiin 4, jäisi säästö olemattomaksi.

Ne 2—3 toimistoapulaista, jotka nykyisin työskentelevät iltaisin lautakuntien istuntojen aikana, ovat vuorotyössä. Kun sama työ joka tapauksessa olisi suoritettava, ei iltaistuntojen lopettaminen itse asiassa tulisi aikaansaamaan säästöä heidän kohdaltaan.

6) Huoneenvuokralautakunnat ovat ensi vuoden talousarvioehdotuksessaan huomattavasti supistaneet määrärahojaan. Kuten edellä on esitetty, useat toiminnanjohtajan ehdotuksen mukaan aikaansaatavat säästöt ovat riippumattomat lautakuntajärjestelmän muuttamisesta. Niinpä keskuslautakunta on 1. 6. 1947 lukien lakkauttanut yleisön vastaanoton iltaisin klo 18—20, mikä merkitsee 378,600 markan vuotuista säästöä. Edelleen on 1. 9. 1947 lukien lakkautettu 2 ylimääräistä vahtimestarin tointa, joista syntyvä säästö on 36,000 mk vuodessa. Ensi vuoden talousarvioehdotuksessaan huoneenvuokralautakunnat ehdottavat ylimääräisten apulaissihteerien palkkiomäärärahaa alennettavaksi 1,245,000 markasta 866,000 markkaan, minkä lisäksi 1 vakinainen sihteerin toimi ja 1 apulaissihteerin toimi ehdotetaan lakkautettavaksi, josta aiheutuu 378,600 markan säästö. Lisäksi on pääasiassa tehostamisosaston toiminnan supistamisen johdosta ehdotettu lakkautettavaksi kaikkiaan 9 tarkastajan tointa, mikä merkitsee 1,436,400 markan vuotuista säästöä, sekä 8 toimistoapulaisen tointa, josta syntyy säästöä 739,200 mk. Kaikkiaan on esitetty vähennettäväksi 20 virkailijaa, josta aiheutuu kaupungille vuotuista säästöä mk 2,598,600: — eli siis enemmän kuin mitä toiminnanjohtaja on arvioinut hänen ehdotuksestaan aiheutuvan. Tähän on vielä lisättävä ylimääräisten sihteerien määrärahan vähennys mk 379,000: —, ylimääräisten vahtimestarin tointen lakkauttamisesta aiheutuva säästö mk 36,000: —, joten palkka- ja palkkiomäärärahoissa syntyy säästöä kaikkiaan mk 3,013,600: —, sitä säästöä lukuunottamatta, joka on syntynyt Oulunkylän—Pakilan ja Haagan—Pitäjänmäen alatoimistojen sekä asiamiestointen lakkauttamisesta.

Muuta säästöä ei ole tällä hetkellä mahdollista aikaansaada edes lautakuntajärjestelmää muuttamalla. *Päinvastoin voidaan melko suurella varmuudella väittää, että uusi järjestelmä tulee kaupungille taloudellisesti epäedullisemmaksi kuin nykyinen luottamustoimiin perustuva järjestelmä.*

Muut kuin taloudelliset näkökohdat.

Taloudellisilla näkökohdilla on asiaa ratkaistaessa epäilemättä suuri merkityksensä, mutta paikallaan lienee, huomioonottaen lautakuntien toiminnan merkityksen kaupungin asukkaille, myöntää ehkä vielä suurempi merkitys eräille toisille, sanotun toiminnan yhteydessä oleville seikoille. Tässä suhteessa kiinnitettäköön huomio seuraavaan:

1) Se arvostelu, jota on kohdistettu huoneenvuokralautakuntia ja niiden toimintaa vastaan, voidaan jakaa kahteen osaan. Arvostelu kohdistuu varsin suuressa määrässä huoneenvuokratoimiston työskentelyä vastaan. Valitetaan, että toimiston toiminta on byrokraattinen, että asioiden käsittely toimistossa vie paljon aikaa, että pöytäkirjanotteita ei saada tarpeeksi nopeasti kirjoitetuiksi ym. Huoneenvuokratoimisto on lähinnä huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunnan alainen, ja onkin keskuslautakunta jatkuvasti seurannut toimiston työskentelyä ja tehnyt lukuisia toimiston toiminnan tehostamista tarkoittavia päätöksiä. Huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunnan päätösten täytäntöönpano ja huoneenvuokratoimiston työskentelyn organisointi ja valvominen kuuluu lähinnä huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajalle, joka samalla toimii huoneenvuokratoimiston toimistopäällikkönä ja joka näin ollen ensi kädessä on vastuussa toimiston työskentelyn järjestelystä, tarkoituksenmukaisuudesta ja joustavuudesta.

Toinen osa arvostelusta kohdistuu lautakuntien toimintaan huoneenvuokrasäännöstelyn toteuttamiseksi. On luonnollista, että tässä kohden esiintyy paljonkin arvostelua. Milloin vastakkain on kaksi asiapuolta, on toinen säännöllisesti tyytymätön lautakunnan ratkaisuun, ja milloin lautakunta oma-aloitteisesti soveltaa säännöstelymääräyksiä, rajoittaa lautakunta miltei aina huoneiston haltijan oikeuksia. Lisäksi ovat tyytymättömiä

kaikki ne useat tuhannet asunnonhakijat, joille ei ole asuntoa voitu järjestää, sekä ne, joille ei myönnetä asumislupaa kaupunkiin. Tästä johtuvaa lautakuntien toiminnan arvostelua ei voida millään uudestijärjestelyllä poistaa.

Toiminnanjohtaja on hankkinut ja uuteen kirjelmäänsä liittänyt Helsingin vuokrantarkastuslautakuntien puheenjohtajilta lausunnon, jossa kannatetaan hänen ehdotustaan. Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajasta annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan toiminnanjohtajalle kuuluu määrätä asiain jaosta eri lautakuntien kesken. Aikaisemmin työnjako lautakuntien kesken perustui pääasiallisesti aluejakoon, jolloin samanlaisia asioita voitiin käsitellä useissa eri lautakunnissa, ja luonnollista onkin, että lautakuntien päätökset silloin eivät aina olleet aivan yhtenäisiä. Kuluvan vuoden tammikuun puolivälistä alkaen on kuitenkin pantu toimeen lautakuntien kesken tarkka, asiain laadun mukaan toimitettu työnjako, jonka mukaan samanlaiset asiat voivat tulla vain samassa lautakunnassa käsitellyiksi. Vuokrantarkastuslautakuntien puheenjohtajien lausunto, että »huoneenvuokralautakunnat eivät ole voineet tarpeellisessa määrin noudattaa yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta toiminnassaan», ihmetyttää sen vuoksi, sillä jos missään, niin juuri Helsingissä on nyt mahdollisimman hyvät takeet olemassa asioiden yhtenäisestä ja johdonmukaisesta käsittelystä. Tarkastuslautakuntien puheenjohtajien lausuntoon sisältyvällä arvostelulla voi olla jonkinlaista oikeutusta, mikäli se koskee aikaa ennen kuluvan vuoden helmikuuta, jolloin uusi työnjako tuli voimaan, ja on samalla otettava huomioon, että asioiden käsittely vuokrantarkastuslautakunnissa vie yleensä noin 2—3 kuukautta, joten uuden työnjaon perusteella käsiteltyjä asioita on toistaiseksi ollut suhteellisen vähän.

Ohimennen mainittakoon, että Helsingin vuokrantarkastuslautakunta, jonka toimialueena on Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Kymin läänit ynnä Ahvenanmaan maakunta, jakaantuu kolmeen osastoon, joissa kussakin käsitellään Helsingin vuokralautakunnista valituksen kautta tulevia asioita I osaston puheenjohtajan harkintansa mukaan suorittaman asioiden jaon perusteella.

On vielä tähdennettävä, että huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan ja keskuslautakunnan päätösten mukaan asioita nykyisin ei siirretä lautakunnasta toiseen, vaan on käsiteltävä loppuun siinä lautakunnassa, jolle asia on jaettu. Edelleen huomautettakoon, että lautakuntien aamuistuntojen lukumäärää on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan vähentämään ja on ne, milloin yleisöä on ollut saapuvilla, säännöllisesti pidetty vasta klo 8:n jälkeen, eikä klo 7, kuten toiminnanjohtajan kirjelmässä mainitaan.

2) Kaupungin asukkaille on erittäin tärkeätä, että vuokrasäännöstelystä aiheutuvia, varsin arkaluontoisia tehtäviä hoitavat arvostelukykyiset, pystyvät ja tarpeellista kokemusta omaavat henkilöt. Jos ehdotettu virkamiesjärjestelmä saadaan aikaan, on kuitenkin aivan ilmeistä, etteivät tällaiset henkilöt yleensä tulee jättämään nykyisiä toimiaan, siirtyäkseen huoneenvuokralautakuntien tilapäisluontoisiin puheenjohtajan- ja jäsentoimiin. Asian näin ollen on lähdettävä siitä, että näihin toimiin enimmäkseen tulisi hakeutumaan nuoret ja kokemattomat voimat, t.s. henkilöt, jotka eivät omaa sellaista arvostelukykyä, jota näissä toimissa olisi vaadittava. Näiden henkilöiden asiaksi jäisi huoneenvuokralautakuntien toimintaa koskevien, laajakantoisten ja erittäin tärkeiden periaatepäätösten tekeminen, esim. sellaisten, jotka koskevat huoneistojen asuntotiheyttä. Kuka takaa, että nämä päätökset tulisivat tyydyttämään kaupungin asukkaita? Ja siinä tapauksessa, ettei näin tulisi olemaan asianlaita, olisivat kaupungin asukkaat, koska viranhaltijoita ei yleensä toimistaan eroteta, käytännössä peräti turvattomassa asemassa. Jos viranhaltijain vaali osoittautuisi epäonnistuneeksi, muodostuisi tämä seikka uuden järjestelmän vallitessa kaupungin asukkaille varsin kohtalokkaaksi.

Nykyisen luottamustoimijärjestelmän vallitessa ei sen sijaan esiinny mainittuja epäkohtia. Epäonnistunut vaali on kaupunginvaltuuston vuosittain tapahtuvassa vaali-

toimituksessa korjattavissa. Tälle seikalle on nykyoloissa myönnettävä mitä suurin merkitys.

3) Virkamiesjärjestelmään siirtymisestä olisi melko varmasti seurauksena, että ei ainoastaan puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien, vaan myöskin melkein kaikkien jäsenten paikat olisi täytettävä uudella työvoimalla. Lautakunnat menettäisivät tämän kautta nykyisen kokeneen työvoimansa, saaden tilalle virkamiehistön, jolta puuttuu käytännöllinen kokemus tällä varsin vaativalla työalalla. Järjestelmän toteuttaminen tietäisi myöskin, että nykyinen sihteeristö suureksi osaksi olisi korvattava uudella työvoimalla, josta muodostuisi uusia kaupungin viranhaltijoita.

Tässä yhteydessä huomautettakoon, että myöskin uusi järjestelmä edellyttää vuokralautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten varamiesten käyttöä. Kysyä saattaa, mistä sellaiset pätevät varamiehet on saatavissa, jotka ovat tilaisuudessa työskentelemään kokonaisia työpäiviä, eikä siis, kuten nykyään on asianlaita, ainoastaan vapaa-aikansa, huoneenvuokralautakuntien istunnoissa.

4) Huoneenvuokralautakunnille uskotut, sosiaalisesti tärkeät tehtävät ovat epäilemättä enimmäkseen sen laatuiset, että ne parhaiten sopivat luottamusmiehistä kokoonpantujen lautakuntien ratkaistaviksi. Ehdotetut virkamieslautakunnat eivät ole sopusoinnussa kunnallishallinnossa vallitsevan, kunnalliseen itsehallintoon perustuvan lautakuntajärjestelmän kanssa. Huoneenvuokrasäännöstely kohdistuu tavalla tai toisella kaikkiin kaupungin asukkaisiin ja on huoneenvuokralautakunnilla näin ollen eräänlainen avainasema kaupungin hallinnossa, joten Kaupunginvaltuustolla ei liene syytä luopua oikeudestaan vuosittain määrätä vuokralautakuntien kokoonpanosta.

5) Kun säännöstelymääräyksistä vähitellen pyritään vapautumaan, näyttää varsin oudolta säännöstelystä johtuvalla työalalla luopua tilapäisluontoisesta lautakuntajärjestelmästä, ja sen tilalle perustaa uusia kaupungin virkoja.

Yllämainitut seikat osoittanevat, ettei kaupungilla ole perusteltua aihetta toteuttaa ehdotettua huoneenvuokralautakuntien uudestijärjestelyä.

Huoneenvuokralautakuntien puolesta:

Torsten Nordberg
Yhteinen puheenjohtaja.

Lars A. Lindberg.
Yleissihteeri.

Liite 8.

Kaupunginhallitukselle Helsingissä.

Osallistuessamme Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan jäseninä huoneenvuokralautakuntien päätöksistä tehtyjen valitusten käsittelyyn olemme olleet tilaisuudessa huomaamaan, että Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien toiminta on yleensä ollut perin yhtenäistä ja johdonmukaista. Tämä on ollut todettavissa siitä huolimatta, että eri lautakuntien käsiteltävät asiat, lautakuntien välisestä työnjaosta riippuen, ovat laatunsa puolesta varsin erilaisia ja vaikka huoneenvuokrasäännöstelystä annettujen määräysten mukaan lautakunnilla on oikeus asiain ratkaisuissa laajan harkintavallan

käyttämiseen. Katsomme sen tähden, että vuokra-asiain käsittely, johon huoneenvuokralautakuntien jäseninä puolueettomien puheenjohtajien johdolla ottavat osaa sekä vuokranantajain että vuokralaisten edustajat, on Helsingin kaupungissa nykyisin oikein ja tarkoituksenmukaisella tavalla järjestetty sekä että tämän järjestelmän muuttaminen toisenlaiseksi olisi vallitsevissa oloissa omiaan herättämään levottomuutta, huolestumista ja turvattomuuden tunnetta niin hyvin vuokranantajain kuin vuokralaistenkin keskuudessa.

Helsingissä, syyskuun 6 päivänä 1947.

Lennart Ahva.
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan I osaston jäsen.

Y. J. Eskelä.
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan II osaston jäsen.

Iisakki Laati.
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan II osaston jäsen.

Bertel Cronhjort.
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan II osaston jäsen.

Kaj Erik Östenson
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan II osaston jäsen.

Ole Gripenberg.
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan I osaston jäsen.

C. G. von Bonsdorff.
Helsingin vuokrantarkastuslautakunnan III osaston jäsen.

Liite 9.

HELSINGIN KAUPUNGIN
HUONEENVUOKRALAUTAKUNNAT

Helsingissä,
lokakuun 3 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 1372

Sen jälkeen kuin huoneenvuokralautakunnat antoivat lausuntonsa toiminnanjohtajan kaupunginhallitukselle lähettämän ehdotustaan täydentävän kirjelmän johdosta, on lautakuntien tietoon tullut, että toiminnanjohtaja on myöhemmin vielä jättänyt kaupunginhallitukselle talousarvioehdotuksen vuodelle 1948, joka oli laadittu edellyttäen, että hänen ehdotuksensa huoneenvuokralautakuntien uudelleenjärjestelyksi hyväksytään. Kun suurin osa tässä talousarvioehdotuksessa tehdyistä määrärahojen supistuksista on sellaatuisia, että ne eivät ole riippuvaisia mahdollisesta uudelleenjärjestelystä, huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta on pitänyt tarpeellisena ottaa vuoden 1948 talousarvioehdotuksensa uudelleen käsiteltäväksi. Tällöin on keskuslautakunta alentanut kaikki ne määrärahat, joiden ei ole voitu näyttää olevan uudestijärjestelystä riippuvaisia, toiminnanjohtajan talousarvioehdotuksessa merkittyihin määriin. Tämän mukaisesti on lautakunnan aikaisemmin hyväksymässä talousarvioehdotuksessa tehtyjen vähennysten

lisäksi vielä vähennetty mm. yksi osastopäällikön toimi, 2 asunnontarkastajan tointa ja 5 toimistoapulaisen tointa sekä alennettu painatusta ja sidontaa sekä tarverahoja varten varattuja määrärahoja yhteensä 200,000 mk:lla.

Edelleen keskuslautakunta on päättänyt revisiotoimiston lausunnossa tehdyn huomautuksen johdosta järjestää lautakuntien istuntoajat uudelleen niin, että istunnot yleensä pidetään virka-ajan jälkeen, klo 16,15 ja 18,15, joten istuntohuoneet voidaan kokonaan luovuttaa huoneenvuokratoimiston käyttöön päivisin, yhtä lukuunottamatta, joka aamuistuntojen takia on toimiston käytettävissä vasta n. klo 10 alkaen. Tämän toimenpiteen johdosta on IV kerroksessa olevat 6 huonetta (189 m²) voitu vapauttaa huoneenvuokratoimiston käytöstä. Jos toiminnanjohtajan ehdotus hyväksytään, on sen sijaan kutakin vakinaista lautakuntaa varten saatava istuntohuone, joten lautakunnat tämän johdosta tarvitsevat lisätilaa.

Lautakuntien istuntoajan pidentämisen johdosta on kokousten lukumäärää voitu alentaa n. 10%:lla. Niinikään on tästä syystä voitu kokonaan poistaa apulaissihteerien kuukausipalkkiomääräraha.

Edellä mainittujen supistusten johdosta lautakuntien menoarvio alenee n. 2,000,000 markalla 22,829,130 markkaan. (Vuoden 1947 määräraha on mk 23,831,200: — ja vuoden 1946 määrärahan käyttö mk 24,150,798: 35.)

Näiden toimenpiteiden jälkeen eri ehdotukset eroavat toisistaan vain seuraavissa kohdissa:

	Nykyinen järjestelmä	Toiminnanjohtajan ehdotus	Sekajärjestelmä
Puheenjohtajat	1,003,500: —	1,075,200: —	954,900: —
Jäsenet	1,462,500: —	1,652,100: —	1,475,750: —
Sihteerit	650,000: —	—	—
	3,116,000: —	2,727,300: —	2,430,650: —

Erotus on siis mk 388,700: — toiminnanjohtajan ehdotuksen ja mk 685,350: — sekajärjestelmän hyväksi.

On kuitenkin huomattava, että toiminnanjohtajan laskelmiin sisältyy oleellinen virhe. Hän on nimittäin edellyttänyt, että lautakunnat voivat tulla toimeen ilman nykyisin toimivia ylimääräisiä apulaissihteereitä. Koska ylimääräiset sihteerit nykyisin hoitavat noin puolet lautakuntien kokouksista, ja kun vakinaisilla sihteereillä jo nykyisinkin on täysin riittävästi työtä, olisi lakkautettavien apulaissihteerien tointen sijaan ehdottomasti perustettava 3 vakinaista sihteerin virkaa. Tästä aiheutuisi 657,000 markan vuosikustannus. Kun lisäksi otetaan huomioon, että toiminnanjohtajan ehdotukseen ei ole sisälly*etty määrärahaa lautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten ikäkorotuksia varten ja lisäksi on edellytetty lautakuntien jäsenillä olevan keskimäärin vain 3 viikon kesäloma, ja kun tänä vuonna saatujen kokemusten perusteella hyvällä syyllä voidaan odottaa, että käsiteltävien asioiden lukumäärä jatkuvasti tulee alenemaan ja näin ollen istuntojen lukumäärä vastaavasti voi aleta talousarvioehdotuksessa edellytettyä istuntojen lukumäärää alemmaksi, huomataan, että toiminnanjohtajan ehdotus ei ole taloudellisesti edullinen, vaan päinvastoin tulisi nykyistä järjestelmää kalliimmaksi.

Mitä ehdotettuun sekajärjestelmään tulee, siitä laaditut laskelmat eivät pidä paikkaansa. Nykyisin kolme lautakuntaa (III, V ja VIII) käsittelee yksinomaan varsinaisasioita ja huoneistojen vapaaksi julistamista, minkä lisäksi näitä asioita käsitellään muiden asioiden lisäksi vielä neljännessäkin lautakunnassa (I). Supistetunkin lautakuntien istuntosuunnitelman mukaan näitä asioita varten on varattu 21 istuntoa viikossa, kun taas tästä sekajärjestelmästä laadituissa laskelmissa on edellytetty vain 10 istuntoa vii-

kossa. K.o. asioiden käsittelyä varten tarvitaan kuitenkin vähintään kolme lautakuntaa, jotka istuvat n. 20 istuntoa viikossa, joten menoarvioon on lisättävä 875,000 markan määräraha. Nykyinen järjestelmä on näin ollen tätäkin järjestelmää edullisempi.

Sekä toiminnanjohtajan ehdottama järjestelmä kuin myös n.s. sekajärjestelmä tulevat näin ollen kaupungille nykyistä järjestelmää kalliimmiksi, mikä johtuu siitä, että kunnallisten luottamushenkilöiden suorittama työ tulee kaupungille suhteellisen halvaksi.

Mitä sitten asian periaatteelliseen puoleen tulee, huoneenvuokralautakunnat viittaavat toiminnanjohtajan ehdotuksen johdosta kaupunginhallitukselle aikaisemmin antamiinsa lausuntoihin korostaen tässä yhteydessä erikoisesti sitä, ettei liene perusteltua syytä luovuttaa vähemmän tärkeitä asioita kaupunginvaltuuston valitsemien luottamushenkilöiden hoidettaviksi jättämällä vakinaisten virkamiesten hoidettaviksi tärkeimmät säännöstelyasiat, joihin mm. asunnonvälitys ja asumislupa-asiat kuuluvat. Lienee myöskin paikallaan mainita siitä, että juuri sanotuissa asioissa yleisö usein yrittää painostaa lautakuntia, joten k.o. asioitten määrääminen virkamiesten hoitoon tästäkin syystä lienee vähemmän suotavaa.

Koska voimassa olevien säännöstelymääräysten mukaan toiminnanjohtajan asiana on jakaa asiat lautakuntien kesken, kaupunginvaltuusto ei voine asettaa lautakuntia määrätynlaisten asioiden käsittelyä varten.

Ylläolevaan viitaten huoneenvuokralautakunnat kunnioittavasti lausuntonaan ilmoittavat, että lautakuntien mielestä ei ole syytä mennä ehdotettuun sekajärjestelmään enempää kuin toiminnanjohtajan ehdottamaan järjestelmäänkään. Molemmat järjestelmät tulevat kaupungille taloudellisesti epäedullisiksi. Periaatteelliset syyt puhuvat ehdotuksia vastaan ja mitkään käytännölliset syyt eivät vaadi nykyisen järjestelmän muuttamista.

Asiaa käsiteltäessä huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnassa 2. 10. 1947, jossa oli läsnä 15 neuvottelukunnan jäsentä, neuvottelukunta yksimielisesti asettui vastustamaan niin hyvin toiminnanjohtajan ehdotusta kuin ehdotusta 2 vakinaisen lautakunnan käytäntöön ottamisesta. Kolme jäsentä (Malmin lautakunnan puheenjohtaja Korpinen sekä jäsenet Estlander ja Veikkolainen) oli kuitenkin sitä mieltä, että olisi harkittava kysymystä yhden vakinaisen lautakunnan asettamisesta pääasiallisesti sellaisten asioiden käsittelyä varten, joissa yleisöä ei ole läsnä. Toiminnanjohtaja ei ottanut osaa päätöksen tekoon.

Huoneenvuokralautakuntien puolesta:

Torsten Nordberg.
Yhteinen puheenjohtaja.

Lars A. Lindberg.
Yleissihteeri.

Liite 10.

Helsingin kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallituksen pyydettyä huoneenvuokralautakunnilta lausuntoa huoneenvuokralautakuntien uudelleenjärjestelyä koskevan esitykseni käsittelyn yhteydessä kaupunginhallituksessa tehdyn ehdotuksen johdosta, jonka mukaisesti ehdottamieni vaki-

naisten lautakuntien lukumäärä supistettaisiin kahteen ja näiden lisäksi pysytettäisiin kaksi iltaisin toimivaa luottamusmiehistä kokoonpantua lautakuntaa, saan sen johdosta, ettei huoneenvuokralautakuntien antama lausunto edusta käsityskantaani asiassa kunnioittavimmin esittää seuraavaa:

Jätettyäni kaupunginhallitukselle ehdottamaani uudelleenjärjestelyyn perustuvan erillisen 22,204,230 markkaan päättyvän talousarvioehdotukseni, on huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta nyttemmin laatinut uuden nykyiseen lautakuntasysteemiin pohjautuvan talousarvioehdotuksen vuodelle 1948, joka päättyy 22,829,130 markkaan. Tämän ovat lautakunnat katsoneet voivansa tehdä nyt huolimatta siitä, että ne kesäkuun 3 päivänä 1947 kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa sanovat: »Jos väitetään, että sopivin järjestelyin voitaisiin tulla toimeen nykyisellä henkilökunnalla, tämä tietää sitä, että nyt jo voitaisiin sopivalla järjestelyllä vähentää sihteerien ja vahtimestarien lukumäärää. Tämä ei kuitenkaan vielä tällä hetkellä ole mahdollista.» (Kts. mietintö n:o 7 1947 siv. 10 kappale 2) ja vielä niin äskettäin kuin viime syyskuun 9 päivänä antamassaan lausunnossa, joka on annettu kolmisen viikkoa sen jälkeen kun lautakuntien 24,804,266 markkaan päättyvä vuoden 1948 talousarvioehdotus oli jätetty kaupunginhallitukselle, sanotaan: »Muuta säästöä ei ole tällä hetkellä mahdollista aikaansaada edes lautakuntajärjestelmää muuttamalla» (kts. mietintö n:o 7/1947 siv. 21 kappale 3). Jos käsiteltävien asioiden lukumäärä vuoden 1948 aikana tulee olemaan sama kuin kuluvana vuonna, rohkenen puolestani epäillä, tuleeko lautakuntien ehdottama nykyiseen lautakuntasysteemiin pohjautuva määräraha olemaan riittävä. Myönnettäköön tosin, että osa nyt tehdyistä supistuksista on perusteltuja, mutta joka tapauksessa lienee oikeutettua olettaa, että noin 2 miljoonaan markkaan päättyvä menoarvion supistaminen on nyt katsottu mahdolliseksi ainoastaan lautakuntien mahdollista uudelleenjärjestelyä koskevaa uhkaa silmälläpitäen. Taloudellinen säästö ehdottamani uudelleenjärjestelyn ja lautakuntien uuden talousarvioehdotuksen välillä on nyt ainoastaan 624,900 markkaa. Jos vakinaisia lautakuntia asetettaisiin kaksi ja luottamusmieslautakuntia kaksi, olisi säästö 897,000 markkaa. Lautakunnat ovat antamassaan lausunnossa vieläkin sihteerien lukumäärää koskevassa asiassa eri mieltä, mutta perustelut eivät ole millään tavalla vakuuttavia, sillä viimeksi laaditussa menoarviossa on katsottu mahdolliseksi vähentää monia sellaisia määrärahoja, joitten vähentäminen lautakuntien aikaisemmin antamien lausuntojen mukaan oli myös mahdotonta. Kaupunginhallitukselle aikaisemmin jättämäni kaaviokuva osastoista ja lautakunnista uudelleenjärjestelyn tapahduttua osoittaa kiistattomasti, että käsitykseni tarvittavien sihteerien lukumäärästä on oikea.

Mielestäni kolmen vakinaisen lautakunnan perustaminen olisi aikaisemmin esittämilläni perusteilla paras ratkaisu huoneenvuokralautakuntien työn keskittämistä ja tehostamista silmällä pitäen, mutta en puolestani myöskään tahdo asettua jyrkästi torjuvalle kannalle kaupunginhallituksessa tehtyä ehdotusta vastaan. Huoneenvuokrasäännöstelyn alaan kuuluvat yksinkertaisemmat ja yksinomaan rutiinityötä vaativat asiat saataisiin tällöinkin viivytyksettä ja joustavammin käsitellyiksi kuin nykyisen kankean lautakuntasysteemin vallitessa. Äärimmäisessä tapauksessa voisin yhtyä myös huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunnan vähemmistön kantaan, jonka mukaisesti perustettaisiin yksi vakinainen lautakunta ja tarpeellinen määrä nykyisen tapaisia lautakuntia. Tällöin saataisiin ainakin vertailukohde eri lautakuntasysteemien tehokkuudesta ja sopivaisuudesta, vertailukohde, jota nykyisten lautakuntien enemmistö ei halua.

Antamissaan lausunnoissa lautakunnat huomauttavat, että lautakuntien työtä on määrätty tehostettavaksi siten, että »lautakunnat määrätietoisesti ovat pyrkineet istunnossa käsiteltävien asioiden lukumäärän lisäämiseen ja näin ollen istuntoajan pitentämiseen». Neuvottelukunta päättikin viime kesäkuun alussa, että istuntojen tuli kestää keski-

määrin 2 tuntia. Tästä huolimatta on lautakuntien keskimääräinen istuntoaika kesäkuussa ollut ainoastaan 1 t 37 m, heinäkuussa 1 t 32 m, elokuussa 1 t 35 m ja syyskuussa samoin 1 t 35 m. Käsiteltävien asioiden lukumäärää ei myöskään ole mainittavammin lisätty. Työtehossa ei kauniista päätöksistä huolimatta ole ainakaan vielä aikaansaatu mainittavampaa parannusta. Vertailun vuoksi voinen mainita, että Tukholman huoneenvuokralautakuntien istuntoaika vaihtelee 3—4 tuntiin. Tässä yhteydessä mainittaneen myös, että Ruotsissa, jossa kansalaisten oikeusvarmuutta erityisesti pyritään valvomaan, huoneenvuokralautakuntien puheenjohtajat nimittää valtion elin ja lautakunnan muut jäsenet — yhden vuokranantaja- ja yhden vuokralaispiirejä edustavan — valitsee kaupungin- tai kunnanvaltuusto toistaiseksi. Palkkauksen sekä puheenjohtajille että jäsenille suorittaa kunta. Sopimattomaksi katsomansa puheenjohtajan voi valtion asianomainen elin koska tahansa vapauttaa toimestaan.

Varsin itsetietoiselta tuntuu vuokralautakuntien vuokrantarkastuslautakuntien puheenjohtajien lausunnosta antama arvostelu (mietintö n:o 7/1947 siv. 22 kappale 1). Vuokrantarkastuslautakuntien puheenjohtajat, jotka henkilökohtaisesti ennakolta perehtyvät valitusasioihin ja esittelevät ne tarkastuslautakunnalle, ovat kieltämättä päteviä ja puolueettomia lausumaan arvostelunsa huoneenvuokralautakuntien päätösten yhtenäisyydestä ja johdonmukaisuudesta, sillä he ovat myös vastuussa siitä, että tarkastuslautakuntien samantapaisissa asioissa antamat päätökset ovat yhdenmukaiset.

Aikaisemmissa muistioissani ja edellä esittämäni perusteella katson, että huoneenvuokralautakunnat antamissaan lausunnoissa eivät ole vakuuttavasti voineet osoittaa nykyisen lautakuntajärjestelmän periaatteellista tai taloudellista paremmuutta verrattuna ehdottamaani uudelleenjärjestelyyn, minkä vuoksi edelleen kunnioittavimmin alistan asian kaupunginhallituksen harkintaan.

Helsingissä, lokakuun 3 päivänä 1947.

W. Henriksson.
Huoneenvuokralautakuntien
toiminnanjohtaja.

Helsinki 1946. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 8

Kaasulaitoksen laajentaminen.

Teknillisten laitosten lautakunta on Khlle jättämässään kirjelmässä (liite 1) huomauttanut, että kaasulaitoksen vanhat, vuonna 1910 valmistuneet retortti- ja pystykammiouunit n:o 9—16 ovat täysin loppuun käytetyt ja korvattava uusilla uuneilla. Samoin on nykyisin käynnissä olevat, vuosina 1928 ja 1931 rakennetut viistokammiouunit n:o 17—23 revittävä ja niiden tilalle lähivuosina rakennettava uudet uunit. Kun lämpöhäviö näissä uuneissa on hyvin suuri, tehden rahassa laskettuna n. 9.5 milj. mk vuodessa, on todennäköistä, että uusi uunityyppi on otettava käytäntöön. Myöskin vanha kaasunpuhdistuskojeisto, joka otettiin käytäntöön vuonna 1910, on melkein loppuun kulunut. Uusi, vuonna 1928 hankittu puhdistuskojeisto on tämän johdosta ylikuormitettu, minkä takia puhdistustulos on heikko.

Uusia uuneja suunniteltaessa on päähuomio kiinnitettävä uunien kestävyyteen sekä myöskin koksin laatuun, koska sen myyntiarvo on n. 80% kaasun arvosta ja kun Helsingin kaasulaitoksen koksi aina on ollut huonompaa kuin ulkomailta tuotettu. Uutta puhdistuskojeistoa varten olisi hankittava 2 ilma- ja 2 vesijäähdyttäjää, kukin vastaten 60,000 m³/vrk., 2 sähkötervanerottajaa, jotka erottavat tervan kaasusta melkein 100 %:sesti, sekä jälkijäähdyttäjät ja ammoniakin pesulaitteet. Bensolin erottamislaitteet, jotka hankittiin vuonna 1923, ovat liian pienet. Hankkimalla uusia laitteita voitaisiin ottaa talteen 30 g bensoolia kaasukuutiometriä kohti, nykyisen tuoton ollessa vain 10 g. Kaasulaitoksen vuosina 1909—1910 rakennetut 3 höyrykattilaa ovat loppuunkuluneita, joten ne pantiin seisomaan jo vuonna 1940. Laitos on tämän jälkeen ostanut höyryä, josta sähkölaitokselle viime vuonna maksettiin 22,009,905 mk. Kaasulaitokselle olisi edullista hankkia uusi höyrykattilalaitos, jossa voitaisiin polttaa hienoimpia koksilaatuja sekä koksimurskaa. Kaasulaitoksella sammutetaan uuneista tullut hehkuva koksi vedellä, jolloin koksin lämpö menee hukkaan. Tämä lämpö olisi otettava talteen käyttämällä kuivajäähdytyslaitteita Sulzerin järjestelmän mukaan. Tällainen laite maksaa n. 56 milj. mk, mutta Sveitsissä saadun kokemuksen mukaan laitteet voidaan kuolettaa n. 3 vuodessa. Kaasulaitos on laskenut, että tällainen laite, joka vastaa 120,000 m³:n kaasunvalmistusta vuorokaudessa, antaisi vuosittain n. 32,500 tonnia höyryä, jonka nykyinen hinta on n. 23 milj. mk. Koska tämä

höyrymäärä suunnilleen vastaa kaasulaitoksen nykyistä höyryntarvetta, kävisi yllämainittujen kuivajäähdytyslaitteiden hankkimisen kautta uuden höyrykattilalaitoksen rakentaminen tällä kertaa tarpeettomaksi. Kaasulaitokselle on myöskin tärkeää, että sille hankitaan kunnolliset kivihiilen murskaus-, jauhamis- ja sekoituslaitteet varastosäiliöineen. Koksi on lajiteltava kunnollisesti, jotta eri koksilaadut voitaisiin myydä puhtaina. Koska kaasulaitoksen on ollut pakko käyttää suuret määrät merivettä jäähdytysvetenä, mistä on aiheutunut putkijohtojen, jäähdyttäjien, tuubien, venttiilien ja koneiden syöpyminen, olisi siirryttävä käyttämään suolatonta vettä, joka jäähdytettäisiin ja käytettäisiin uudelleen. Tähän tarkoitukseen käytetään ulkomailla betonista ja puusta rakennettuja tornijäähdyttäjiä. Lopuksi olisi kaasunkulutuksen kasvaessa hankittava uusi 150,000 m³:n kaasusäiliö.

Teknillistén laitosten lautakunta on esitykseensä liittänyt maan voimapäällikön insinööri Harald Frilundin tekemän tutkielman (liitteet 1 a—e), jossa hän vertaa toisiinsa sähkön ja kaasun käyttöä taloudessa. Insinööri Frilundin laskelmista käy selville, että jos höyryvoimalaitoksessa kehitettyä sähköenergiaa käytetään kotitaloudessa keittämiseen, tarvitaan tämän energian kehittämiseen ainakin 3 kertaa enemmän kivihiiltä kuin kaasua käytettäessä. Keittäminen höyryvoimalla kehitetyllä sähköllä on niin muodoin kaasulla keittämiseen verrattuna hiilen kulutuksen kannalta suuresti tappiota tuottava. Myös Sveitsissä suoritetut tutkimukset ovat johtaneet samaan tulokseen kuin insinööri Fridlundin tutkielmassa, kuten ilmenee Schweizerische Bauzeitung'issa julkaistusta selostuksesta (liite 1 f).

Kaasulaitoksen laatimat käyrät (liite 1 g) [1]) osoittavat sekä kaupungin oletetun väestön lisäyksen että kaasunkulutuksen kasvun aina vuoteen 1985. Väestönlisäyksen käyrän mukaan tulisi kaupungin asukasluku vuonna 1985 olemaan 640,000. Kaasulaitos on arvioinut, että jos säännöstely lopetetaan, kaasun kulutus vuonna 1951 tulisi olemaan 500 milj. kcal./vrk. ja vuonna 1957 689 milj. kcal/vrk.

Teknillisten laitosten lautakunta on myöskin käsitellyt kysymystä kaasulaitoksen alueen laajentamisesta. Liitteeseen 1 h[1]) on sinisellä viivalla merkitty kaasulaitoksen nykyinen alue. Tämä alue käsittää 7.26 ha. Khs on 5. 7. 1945 periaatteessa hyväksynyt yleisten töiden lautakunnan laadituttaman suunnitelman Sörnäisten sataman ja teknillisten laitosten Sörnäisissä olevien alueiden laajentamisesta noudatettavaksi vesialuetta täytettäessä, jolloin on otettava huomioon teknillisten laitosten tarpeiden turvaaminen. Kaasulaitokselle olisi varattava 11.17 ha lisäaluetta, joten laitoksella tulee olemaan yhteensä 18.43 ha. Tämä kokonaisalue on liitteessä merkitty vihreällä viivalla. Laitokselle varattujen alueiden yhteydessä olevat 3 varastoaluetta, pinta-alaltaan yhteensä 2.52 ha, sisältyvät edellämainittuun kokonaisalueeseen. Kun Tukholman kaasulaitoksen tehdasalue

[1]) Liitettä ei ole painettu.

on n. 30 ha ja Helsingin kaasulaitos suunnitelmien mukaan vuonna 1985 tulisi olemaan samaa suuruusluokkaa kuin Tukholman kaasulaitos on tällä hetkellä, on Helsingin kaasulaitoksen alue pieni. Riippuen tekniikan kehityksestä on teknillisten laitosten lautakunnan mielestä kaasutehtaan koko aluetarve vuoteen 1985 jonkin verran epämääräinen. Hiili- ja koksialueiden pinta-ala voidaan sitävastoin suunnilleen arvioida, kun tiedetään, että laitoksella aina talven tultua tulee olla puolen vuoden hiilivarasto ja 5 kuukauden koksivarasto, joiden pinta-alat ovat vastaavasti 5 ha ja 2.5 ha eli yhteensä 7.5 ha.

Koska tarvittavien uusien kaasusäiliöiden sijoittaminen nykyiselle alueelle aikaansaisi suurta ahtautta, olisi laitoksen vielä saatava joku tehtaan läheisyydessä oleva alue, suuruudeltaan ehkä 3 ha.

Teknillisten laitosten lautakunnan esitykseen liittyy myös johtoverkon laajuutta osoittava kartta (liite 1 i)[1]). Lautakunta huomauttaa esityksessään, että johtoverkko on kahden viimeisen vuosikymmenen kuluessa miltei kokonaan uusittu ja on näin ollen hyvässä kunnossa sekä syöttökykyinen. Alueet, joissa kaasua ei käytetä ja jotka sijaitsevat lähellä pääjohtoa, voidaan tarvittaessa verraten pienin kustannuksin liittää verkostoon. Uusiin katuihin on asennettu kaasuputket ja etäämmällä olevat alueet voidaan varustaa johdoilla, jos alueille vedetään korkeapainejohdot, jotka kuitenkin tulevat ajankohtaisiksi vasta myöhemmin.

Hankkimalla 2 uutta uuniryhmää, joiden tuotantokyky on yhteensä 120,000 m³/vrk vastaten 516 milj. kcal/vrk ja käyttämällä edelleen niitä vanhoja uuneja, jotka vielä ovat käyttökunnossa, voitaisiin kaasuntarve tyydyttää 10 vuodeksi eli siis vuoteen 1957.

Kustannukset edellä selostetuista laajennuksista nousevat teknillisten laitosten lautakunnan arvion mukaan n. 671 milj. mk:aan, jakautuen eri vuosille seuraavasti:

v. 1947	n.	60,000,000	mk	
» 1948	»	95,000,000	»	
» 1949	»	240,000,000	»	
» 1950	»	260,000,000	»	ja
» 1951	»	16,000,000	»	

Teknillisten laitosten lautakunta huomauttaa, että kun kaasulaitoksen ensi vuoden talousarvioon merkittäväksi ehdottama 155 milj. mk:n määräraha käytettäisiin ainoastaan ehdottoman välttämättömiä laajennustöitä varten, jotka on joka tapauksessa aloitettava jo ensi vuonna, lautakunta on päättänyt puoltaa mainitun määrärahan merkitsemistä talousarvioon. Tällöin ei vielä lyötäisi kiinni niitä perusteluja, jotka laitoksen vastaisen laajentamisen puolesta on esitetty.

[1]) Liitettä ei ole painettu.

Teknillisten laitosten lautakunnan esitykseen liittyy lautakunnan jäsenten E. M. Heinosen ja Kalle Kaukosen eriävä mielipide (liite 1 j), jonka mukaan mainittu asia olisi perusteellisesti tutkittava, ennenkuin periaatteessa päätetään kaasulaitoksen tekemästä ehdotuksesta laitoksen laajentamissuunnitelmaksi siinä laajuudessa, että sähkön käyttö kotitaloudessa korvattaisiin kaasulla.

Khn mielestä on välttämätöntä saattaa kaasulaitos mahdollisimman pian sellaiseen kuntoon, että voidaan luopua kaasun säännöstelystä, joka on kuluttajille hyvin rasittavaa ja lisäksi tulee kaupungille kalliiksi. Vaikkakin säännöstelyä jatkettaisiinkin, tulee kaasulaitoksen nykyisillä laitteilla kehitetty kaasumäärä muutamien vuosien kuluttua olemaan riittämätön, uunien heikosta kunnosta johtuen. Teknillisten laitosten lautakunnan tekemä esitys kaasulaitoksen laajentamiseksi tarkoittaa ainoastaan kaasun tarpeen tyydyttämistä 10 vuodeksi eteenpäin, joka on vähin, mitä voidaan ajatella hankittavien laitteiden pitkän toimitus- ja rakennusajan huomioonottaen. Kysymys siitä, tuleeko kaasulla vastaisuudessa olemaan kotitaloudessa laajempi käyttö kuin sähköllä ja onko tämän johdosta tarpeellista laajentaa kaasulaitosta vastaisuudessa, kaipaa perusteellista tutkimista. Kaasulaitoksen esitys tältä osaltaan onkin lähinnä tarkoitettu osoittamaan, että laitoksen nykyinen alue laajennettuna laitoksen esittämällä tavalla on vastaisuudessa tehtäviä laajennuksia varten riittävän suuri aina vuoteen 1985 saakka siinäkin tapauksessa, että kaasun käyttö lisääntyisi kaasulaitoksen edellyttämällä tavalla. Kaasulaitoksen laatima selvitys on merkityksellinen, koska siinä tapauksessa, ettei nykyistä kaasulaitosta voitaisi laajentaa, olisi harkittava uuden kaasulaitoksen rakentamista toiseen paikkaan. Khn mielestä kaasulaitoksen selvitys osoittaa, ettei nyt ole aihetta suunnitella uuden kaasulaitoksen rakentamista toiseen paikkaan, vaan että kaasulaitoksen nykyinen alue laajennettuna teknillisten laitosten lautakunnan esittämällä tavalla riittää laitoksen tarpeita varten. Mitä tulee uusia kaasusäiliöitä varten tarvittavaan n. 3 ha suuruiseen alueeseen, olisi kiinteistölautakunnalle annettava tehtäväksi selvittää, mikä alue voitaisiin tarkoitukseen luovuttaa. Mahdollisesti voitaisiin ajatella, että tarkoitukseen käytettäisiin osa siitä alueesta, joka vapautuu, kun Sörnäisten niemellä olevat öljysäiliöt ja Sörnäisten öljysatama tulevaisuudessa siirretään toiseen paikkaan. Pitkän toimitusajan huomioonottaen olisi tarvittavat laitteet tilattava mahdollisimman pian.

Mitä tulee lopuksi teknillisten laitosten lautakunnan esitykseen liitettyyn, lautakunnan jäsenten E. M. Heinosen ja Kalle Kaukosen allekirjoittamaan vastalauseeseen, Khs ei ole katsonut olevan aihetta nyt ottaa kantaa tässä asiassa, koska siinä esitetty ehdotus ei suoranaisesti vaikuta teknillisten laitosten lautakunnan nyt tekemään ehdotukseen kaasulaitoksen laajentamisen ensimmäisen rakennusvaiheen hyväksymisestä. Olisi kuitenkin hyvin tärkeää, että tämä kysymys koko laajuudessaan tutkittaisiin. Khs on näin ollen sitä mieltä, että teknillisten laitosten lautakunnalle olisi annettava tehtäväksi mahdollisimman

pian perusteellisesti tutkia kysymystä kaasun ja sähkön vastaisesta käytöstä kotitaloudessa Helsingissä.

Khs ehdottaa Kvston päätettäväksi,

että teknillisten laitosten lautakunnan ehdotus kaasulaitoksen laajentamiseksi periaatteessa hyväksytään,

että vuoden 1948 talousarvioon merkitään ensimmäisenä eränä 155,000,000 mk:n määräraha kaasulaitoksen laajentamiseksi teknillisten laitosten lautakunnan esittämällä tavalla,

että teknillisten laitosten lautakunta oikeutetaan tilaamaan ko. tarkoitukseen tarvittavat koneet jo kuluvana vuonna,

että kaasulaitoksen tarpeita varten varataan Sörnäisten niemeltä karttaan (liite 1 h) merkityt, yhteensä 11.17 ha käsittävät lisäalueet,

että kiinteistölautakunnalle annetaan tehtäväksi laatia ehdotus n. 3 ha:n suuruisen, kaasulaitoksen nykyisen alueen läheisyydessä olevan alueen luovuttamiseksi laitoksen säiliöitä varten, sekä

että teknillisten laitosten lautakunnalle annetaan tehtäväksi mahdollisimman pian perusteellisesti tutkia kysymystä kaasun ja sähkön vastaisesta käytöstä kotitaloudessa Helsingissä.

Määrärahan merkitsemistä ensi vuoden talousarvioon koskevan myönteisen päätöksen tekoon vaaditaan määräenemmistö.

Helsingissä, 9. 10. 1947.

V a k u u d e k s i:

Eino Waronen.

Liite 1.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN LAUTAKUNTA

Helsingissä
elokuun 29 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 179.

Asia: Kaasulaitoksen laajentaminen.

Kaasulaitos on suunnitellut ja valmistellut kysymystä laitoksen laajentamisesta ja on esittänyt asiassa teknillisten laitosten lautakunnalle seuraavaa:

Nykyinen kaasulaitos.

Kaasulaitoksen vanhat vuonna 1910 valmistuneet kaasu-uunit, jotka ovat sijoitetut rautabetonirunkoiseen tiilirakennukseen, ovat täysin loppuunkäytettyjä, joten ne on kokonaan purettava. Uusien uunien sijoittamista tähän rakennukseen ei voida ajatellakaan, koska jo nykyinen kaasunkulutus edellyttää suuria uuniyksikköjä. Tämä rakennus on erittäin huonossa kunnossa ja on sitä sortumisvaaran takia ryhdyttävä heti korjaamaan. Jos rakennusta aiotaan käyttää johonkin muuhun tarkoitukseen, on se korjattava aivan perusteellisesti. Kun tämän rakennuksen paikka on hyvän perustuksensa takia ainoa, mihin uudet uunit voidaan sijoittaa, on rakennus kuitenkin sen takia purettava. Vanhojen retortti- ja pystykammiouunien n:o 9—16 repimisen on kaupunginhallitus kokouksessaan 27. 3. 1947 hyväksynyt ja teknillisten laitosten lautakunta on kokouksessaan 2. 7. 1947 periaatteessa hyväksynyt uusien uunien suunnittelun vanhan uunihuoneen paikalle.

Nykyisin käynnissä olevat viistokammiouunit on rakennettu:

N:o	17—19	vuonna	1928,	3	uunia	à	5	kammiota	à	7,200 kg lataus
	20—23	»	1931,	4	»	»	»	»	»	»
	24—26	»	1943,	3	»	»	»	»	»	»

Nämä uunit on rakentanut Didier-Werke A.-G., Berlin, Wilmersdorf ja on niiden käyttöajaksi taattu 1,000 käyttövuorokautta eli n. 3 vuotta.

Ne uunit, jotka on rakennettu 1928, on muurattu uudestaan 3 kertaa ja 1931 rakennetut on muurattu uudelleen 2 kertaa, minkä lisäksi pienempiä korjauksia on niissä suoritettu usein. Niiden rekuperaattorit ovat niin huonossa kunnossa, ettei niitä voida enää korjata, vaan olisi uunit revittävä ja rakennettava kokonaan uudelleen. On kysymyksenalaista, kannattaako tätä uunityyppiä enää rakentaa uudelleen, joten on todennäköistä, että uunit loppuunkäytettyinä lähivuosina joutuvat antamaan tilaa uudelle uunityypille.

Viistokammiouunit on rakennettu siten, että generaattorikaasut, kuumennettuaan ensin uunikammiota, sisältävät rekuperaattoreista poistuttuaan huomattavan määrän lämpöä, joka otetaan talteen höyrykattiloissa. Uunien koko käyttötalous perustuu lämmön talteenottoon rekuperaattoreissa ja poistokaasuhöyrykattiloissa. Kun rekuperaattorit ovat täysin epäkunnossa, kuten on laita uuneissa n:o 17—19 ja osittain uuneissa 20—23, nousee uunien lämmityksessä käytettävän koksin kulutus normaalista 150—170 kg:sta 240—250 kg:aan kivihiilitonnia kohti. Tämä merkitsee sitä, että yhden kivihiilitonnin kaasuttamiseen tarvitaan 100 kg enemmän koksia, joten, kun nykyisellä kaasunkulutuksella käytetään 200 to hiiltä vuorokaudessa, joudutaan käyttämään samassa ajassa 20 to koksia liikaa, joka merkitsee rahassa n. 60,000 mk/vrk. tai 21,600,000 mk vuodessa. Lämpöhäviöt näissä uuneissa ovat sitä paitsi vielä suuremmat sen vuoksi, että rekuperaattori-

kanavien tukkeutumisen takia täytyy vedon säilyttämiseksi osa kaasusta johtaa höyrykattiloiden ohi suoraan savupiippuun. Poistokaasuhöyrykattiloissa kehittyy nykyisin höyryä seuraavasti:

uudet 3 uunia (N:o 24—26) n. 24 to höyryä vrk:ssa eli 8 to uunia kohti
vanhat » » 20—23 » 10 » » » » 2½ » » »

Kun uunia kohti saadaan 5½ to höyryä liian vähän vuorokaudessa, merkitsee se 7 vanhan uunin ollessa käynnissä 38,5 to/vrk, eli n. 13,500 to höyryä vuodessa ja rahassa laskettuna 9,5 milj. markan häviötä vuodessa.

Yht'aikaa ensimmäisten viistokammiouunien kanssa 1928 tuli käyntiin myöskin uusi kaasunpuhdistuskojeisto, kapasiteetiltaan 120,000 m³/vrk. Vanha 1910 käyntiin tullut puhdistuskojeisto, jonka puhdistuskyky on n. 50,000 m³/vrk., on melkein loppuunkulunut kärsien pahimmin puukaasun valmistusaikana edellisen maailmansodan jälkeen. Reuterjäähdyttäjät ovat aivan loppuunkuluneet samoinkuin puhdistusarkutkin, jotka ovat niin läpiruostuneet, ettei niitä enää voida korjata. Vanhaa puhdistuskojeistoa on aikaisemmin käytetty silloin, kun kaasunkulutus on noussut yli 120,000 m³/vrk., mutta nyttemmin ei sitä enää voida laskea miksikään varakojeistoksi.

Uuden puhdistuskojeiston läpi voidaan ajaa kaasua 120,000 m³/vrk., mutta on se silloin jo niin kuormitettu, että puhdistustulos jää huonoksi. Talvisaikaan ei kojeisto pysty puhdistamaan kunnollisesti tätäkään määrää, sillä ulos sijoitetut puhdistusarkut toimivat pakkasella huonosti. Kaasunsäännöstelyä ei voida poistaa, ennenkuin uusi kaasunpuhdistuskojeisto on hankittu, vaikka uudet uunit rakennettaisiinkin.

Laajennuksen periaatteet.

Uusia uuneja suunniteltaessa on pyrittävä työvoiman säästämiseksi suuriin yksikköihin. Päähuomio on kiinnitettävä uunien kestävyyteen, sillä esim. Tukholman kaasulaitoksessa Koppers-horisontaalikammiouunit ovat olleet jatkuvassa käynnissä 20 vuotta ilman suurempia korjauksia. Koksin laatuun on myös kiinnitettävä mitä vakavinta huomiota, sillä Helsingin kaasulaitoksen koksi on aina ollut huonompilaatuista kuin ulkomailta tuotettu koksi. Koksin myyntiarvohan on n. 80% kaasun arvosta, ja kun normaaliolosuhteisiin palataan, syntyy koksin myynnissäkin kilpailua.

Puhdistuskojeisto on rakennettava siten, että jokainen koje vastaa ½ maksimituotantoa, jolloin kesäaikana, kaasunkulutuksen ollessa pienin, voidaan kojeet vuorotellen korjata ja puhdistaa. Jos uusi laitos suunnitellaan 120,000 m³:n kaasumäärän valmistamiseksi vuorokaudessa, on hankittava 2 ilma- ja 2 vesijäähdyttäjää, kukin vastaten 60,000 m³/vrk. Sen jälkeen seuraa 2 korkeajännitetervanerottajaa. Sähkötervanerottajat, jotka melkein kokonaisuudessaan voidaan rakennuttaa kotimaassa, erottavat tervan kaasusta melkein 100%:sti. Sen jälkeen seuraavat jälkijäähdyttäjät ja ammoniakin pesulaitteet. Rikkivedyn poistamiseksi kaasusta on vuosikymmeniä käytetty ja edelleen käytetään rautahydroksidilla täytettyjä puhdistusarkkuja. Kun puhdistusarkut vaativat paljon tilaa ja ne on meidän ilmastossamme sijoitettava ehdottomasti lämpimään rakennukseen, on laitos tutkinut rikkivedyn poistamista nestepesun avulla. Toistaiseksi on ainoastaan pari suurta koksilaitosta Hollannissa ja Belgiassa kokeillut ja käyttänyt nestepesua, ollen pesunesteenä mm. ammoniakkipitoinen rautasulfaattiliuos. Tertressä Belgiassa todettiin, että menetelmä toimi erinomaisesti ja käyttö tuli halvaksi, sillä yksi mies vuorossa hoiti koko laitoksen ja puhdistusmassan hankinta jäi kokonaan pois. Ainoana vaikeutena on sopivan materiaalin löytäminen putkijohtoja ja armatuureja varten, sillä rikkipitoista ammoniakkivettä ei tavallinen takorauta kestä, vaan on käytettävä joko valurautaa tai erikoisterästä. Jos kestävää materiaalia saadaan hankituksi, on rikkivedyn poistaminen nestepesulla asetettava etusijalle. Tässä menetelmässä saadaan suurin osa rikistä talteen teknillisesti puhtaana, vaikkakaan menetelmän kannattavaisuus ei perustu rikin myyntiin, vaan

edellämainittuihin etuihin. Lähemmät hinta- ja kannattavaisuuslaskelmat ratkaisevat asian. Nykyisen uudemman puhdistussysteemin arkut ovat kooltaan (6,810—6,872) × 4,362 × 3,600 mm ja on niitä 4 kpl. Joka arkussa on 10 kerrosta puusäleikköjä, joiden kunkin päällä on 10—15 sm:n kerros puhdistusmassaa, ollen kussakin arkussa massaa n. 80 to. Kun sodan aikana ei ole saatu ulkomaisia puhdistusmassoja, on käytetty kotimaista suomalmia, joka ei ole niin aktiivista kuin ulkomaiset erikoismassat, jonka takia kaasusta ei ole aina saatu kaikkea rikkiä poistetuksi, kuten esim. viime talvena tapahtui. Laitos on nyt ostanut Ranskasta 300 to puhdistusmassaa, joka tullaan sekoittamaan kotimaiseen.

Bentsoliosasto rakennettiin 1923 tilapäisesti laitoksen vanhaan puhdistusrakennukseen. Bentsoli pestään kaasusta naftalla kahdessa 12 m korkeassa pesutornissa, jonka jälkeen se erotetaan naftasta kuumentamalla, pestään rikkihapolla ja alkalilla sekä tislataan eri fraktioihin. Laitteet ovat kuitenkin liian pienet, joten nykyinen bentsolisaalis on ainoastaan 10 gr kaasukuutiometriä kohti, kun talteen voitaisiin saada 30 gr. Kaasulaitos tilasi v. 1942 uuden bentsolinerottamislaitteen, joka toimii aktiivihiilellä Lurgi-menetelmän mukaisesti. Tilattua laitetta ei kuitenkaan saatu, joten uuden bentsolinerottamislaitteen hankkiminen on välttämätöntä. Sen ei kuitenkaan tarvitse olla aktiivihiilellä toimiva, sillä riittävästi mitoitettu naftaa käyttävä bentsolinerottamislaite toimii hyvin.

Kaasulaitoksen 3 vanhaa höyrykattilaa, jotka on rakennettu 1909—1910, ovat loppuunkuluneita ja pantiin ne seisomaan v. 1940. Siitä saakka on laitos ostanut höyryä sähkölaitokselta. V. 1946 käytti kaasulaitos höyryä 43,055.56 to, josta sähkölaitos toimitti 32,349 to ja loppu saatiin omista poistokaasukattiloista. Sähkölaitokselle maksettiin tästä höyrystä 22,009,905 mk. Ennen pitkää on kaasulaitoksen pakko hankkia höyrykattilalaitos, joissa voitaisiin polttaa hienoimpia koksilaatuja (N:o 1). Koksimurskaa (N:o 0) ja laatua N:o 1 on ollut aina vaikeata myydä, mutta sopivalla ketjuarinalla varustetussa höyrykattilassa voitaisiin sitä käyttää täysiarvoisena polttoaineena. Mainittakoon, että tällä hetkellä on näitä laatuja laitoksen varastokentällä 11,500 to.

Koksi saadaan kaasu-uuneista hehkuvana (n. 1,000° C) ja sammutetaan sen jälkeen vedellä, jolloin koksin sisältämä lämpö poistuu ilmaan höyryn muodossa. Kun polttoaineen puutteen takia maahan tuotetaan kivihiiltä, koksia ja polttoöljyä, olisi hehkuvassa koksissa oleva lämpö saatava talteenotetuksi. Yli 75%:ssa Sveitsin kaasulaitoksia ovat Sulzerin koksin kuivajäähdytyslaitteet, joissa lämpö otetaan talteen höyrykattiloihin. Koksitonnia kohti saadaan keskimäärin 370 kg höyryä. Kaasulaitos on tutkinut näitä laitteita Baselin ja Bernin kaasulaitoksilla ja saanut niistä erittäin edullisen käsityksen. Kaasulaitoksen suunnitteleman Sulzer-laitteen hinta on korkea, n. 56 milj. markkaa, mutta Sveitsissä saatujen kokemusten mukaan laitteet voidaan kuolettaa n. kolmessa vuodessa. Sulzer-kuivajäähdytyslaite, joka vastaa 120,000 m³:n kaasunvalmistusta vuorokaudessa, antaa vuodessa n. 32,500 to höyryä, joka nykyisen höyryn hinnan mukaan on n. 23 milj. markkaa. Laitteet ovat teknillisesti pitkälle kehitetyt ja automatisoidut, ja kun niissä käytetty materiaali on korkealuokkaista, jäävät korjaukset minimaalisiksi. Jos Sulzer-laite hankitaan, ei ainakaan toistaiseksi tarvita uutta höyrykattilalaitosta.

Edellä on uunien suunnittelun yhteydessä puhuttu koksin laadun parantamisesta. Koksin laadun määrää kuitenkin käytettävä kivihiili ja sen käsittely. Ei näet riitä, että käytetään hyvää koksihiiltä, vaan se on myös kunnollisesti jauhettava ja useampia hiililaatuja käytettäessä on ne pystyttävä kunnollisesti sekoittamaan määräsuhteissa. Sen takia on kaasulaitokselle hankittava kunnolliset kivihiilen murskaus-, jauhamis- ja sekoituslaitteet varastosäiliöineen.

Koksi on lajiteltava kunnollisesti ja eri laadut on saatava myyntiin puhtaina. Nykyisen koksinlajittelulaitoksen koneisto on melkein loppuunkulunut ja rakennus ala-arvoi-

sessa kunnossa. Sen takia on yht'aikaa uusien kaasu-uunien kanssa rakennettava uusi koksinlajittelulaitos.

Kaasulaitos tarvitsee huomattavat määrät jäähdytysvettä. Merivettä on käytetty n. 1 milj. kuutiometriä ja vesijohtovettä n. 200,000 m³ vuodessa. Putkijohtojen, jäähdyttäjien tuubien, venttiilien ja koneiden syöpyminen suolaista merivettä käytettäessä on huomattavan suuri, jonka takia olisi siirryttävä käyttämään yksinomaan suolatonta vettä, joka jäähdytettäisiin ja käytettäisiin uudelleen. Ulkomailla käytetään tähän tarkoitukseen betonista ja puusta rakennettuja tornijäähdyttäjiä.

Kaasunkulutuksen myöhemmin kasvaessa olisi hankittava uusi 150,000 m³:n kaasusäiliö.

Kaasu vaiko sähkö kotitaloudessa.

Kuten edellä on osoitettu, on kaupungin kaasulaitoksen uusiminen välttämätöntä. Uusia laitteita suunniteltaessa on tietenkin ensimmäiseksi ratkaistava niiden suuruus sekä se, mihin tuotantomäärään niitä voidaan tulevaisuudessa laajentaa. Sitä varten on kuitenkin periaatteessa tehtävä selväksi se, kumman energiamuodon käyttöä tullaan kotitaloudessa lisäämään, sähkön vaiko kaasun.

Maan voimapäällikkö insinööri H. Frilund on tehnyt tutkielman, jossa hän vertaa toisiinsa kaasun ja sähkön käyttöä kotitaloudessa. Hän toteaa laskelmissaan, että jos höyryvoimalaitoksessa kehitettyä sähkövirtaa käytetään kotitaloudessa keittämiseen, tarvitaan tämän sähköenergian kehittämiseen ainakin 3 kertaa enemmän kivihiiltä kuin mitä tarvitaan kaasua käytettäessä. Jos Sulzerin menetelmä koksin sammutuksessa otetaan käytäntöön, tulee yllämainittu suhde yhä edullisemmaksi kaasunkäyttöön nähden. Ins. Frilund on myös laskenut, että jos vesivoimaa käytetään vähintään 90—95% koko tarvittavasta sähköenergiasta, voidaan sähköä pitää kotitalouksissa edullisena, mutta jos höyryvoimaa on käytettävä enemmän kuin 5—10%, tulee kaasulla keittäminen kansantaloudellisesti kannattavammaksi (liitteet 1 a—1 e).[1])

Suomi menetti välirauhan sopimuksessa n. ⅓ vesivoimalaitoksistaan. Maamme rakennetut ja rakennuskelpoiset vesivoimavarastot ovat n. 10 miljaardia kWh. Sellaiseen tilanteeseen, että käytettävästä sähköenergiasta kehitettäisiin yli 90% vesivoimalla, emme tule koskaan pääsemään. Vaikka Ruotsissa vastaava luku on 36 miljaardia kWh, on Ruotsissa 37 kaasulaitosta ja suunnitellaan mm. Tukholman kaasulaitokselle par'aikaa huomattavia laajennuksia. On siis lähdettävä siitä, että uusia taloja Helsinkiin rakennettaessa ne on varustettava kaasukeittiöillä, ja jos sähkön käyttöä kotitalouksissa yleensä tullaan lisäämään, on se tehtävä sellaisilla paikkakunnilla, joissa ei ole kaasulaitosta.

Myös Sveitsissä, jossa on olemassa runsaasti vesivoimaa, on ins. R. Hanzi Schweizerische Bauzeitungissa julkaissut selostuksen asiasta ja kansantaloudellista näkökohtaa silmälläpitäen tullut samaan tulokseen kuin Suomen voimapäällikkökin. Koska selostus on hyvin mielenkiintoinen, seuraa se oheisena (liite 1 f).

Kaasunkulutuksen kehitys.

Liitteessä 1 g[2]) olevat käyrät näyttävät sekä kaupungin oletetun väestönlisäyksen että kaasunkulutuksen kasvun aina vuoteen 1985.

Väestönlisäyksen käyrästä selviää, että siinä sivuutettiin asukasluku 100,000 v. 1902, 200,000 v. 1922 (20 v.) ja 300,000 v. 1938 (16 v.)

---

[1]) Liitettä 1e ei ole painettu.
[2]) Liitettä ei ole painettu.

Ottaen huomioon, että asukasluku kaupunkiinmuuttojen takia jatkuvasti suurenee, voidaan 100,000 henkilön lisäystä joka 15 vuoden kuluttua pitää todennäköisenä, kuten Kööpenhaminassa on tapahtunut joka 13 vuoden kuluttua aina vuodesta 1873 lähtien. Koska Helsingin asukasluku esikaupunkiliitoksen yhteydessä v. 1946 on noussut 368,000:een, tulisi asukasluku v. 1985 olemaan näin ollen 640,000.

Kaasunkulutusta esittävä käyrä käsittää koko kaasunkulutuksen vuodesta 1860 lukien. Katsoen siihen, että vuosien kuluessa on kaasun lämpöarvo monesti vaihtunut, on kulutus tässä esitetty milj. kcal/vrk., jolloin normaalilämpöarvolla 4,300 kcal/Nm³ (15° C 760 Hg) 1 milj. kcal vastaa 233 m³ kaasua. Käyrästä selviää, että kulutus aina vuoteen 1903 nousee hyvin hitaasti. Syynä tähän oli, että yksityisen yhtiön toimilupa loppui vuonna 1900. Kaupungin otettua laitoksen haltuunsa alkoi kaasunkulutus nousta, vuodesta 1904 lähtien suhteessa väkiluvun lisääntymiseen. Vv. 1914—1918 maailmansota alensi kaasunkulutusta ja puukaasun aiheuttama huono lämpöarvo sekä kaasun korkea myyntihinta vaikuttivat sen, että vasta v. 1924 päästiin samaan kulutukseen, missä oltiin v. 1913. Vv. 1926—1929 oli nousu varsin huomattava johtuen sangen vilkkaasta rakennustoiminnasta. Niin hyvin asuinrakennuksiin kuin moniin ravintoloihin asennettiin tänä aikana yksinomaan kaasukojeita. Asuntoihin, missä ei ollut lämminvesilaitteita, asennettiin etupäässä nk. Junkers-lämminvesilaitteita. Laskukausi vuosina 1930—1933 vaikutti myöskin rakennustoimintaan, joka elpyi taasen v. 1934 nousevalla teholla aina 1939 saakka. Syy siihen, että kaasunkulutus ei noussut suuremmaksi vuosina 1934—1937, oli, että tänä rakennusajan kohtana asennettiin yleisesti keskuslämmitysvesilaitteita.

Toisena tekijänä, mutta ei niin vaikuttavana, oli kilpaileva sähkökeittovirta ja erittäinkin sähkölaitoksen joustava hintatariffi ravintolakeittiöille. V. 1938 tapahtuneen nousun 294:stä 312 miljoonaan kcal/vrk. eli 6% aikaansaivat muutamat suuremmat teollisuuskaasunkuluttajat. V. 1939 alentunut kaasunkulutus taasen oli seuraus sodan syttymisestä 30. 11. 39. Niin hyvin noussut teollisuuskaasunkulutus (mm. öljyllä käyvät teollisuuslaitteet asennettiin kaasulla käyviksi) kuin myös Helsinkiin muuttanut siirtoväki aikaansaivat sen, että kaasunkulutus v. 1940 nousi 343 miljoonaan kcal/vrk. ja saavutti v. 1941 maksiminsa 394 milj. kcal/vrk.

Kun osa laitoksen uuneista oli loppuunkulunut, ei tätä tuotantoa voitu ylläpitää. Laitoksen oli pakko helmikuussa v: 1942 toimeenpanna säännöstely talouksissa, joissa käytettiin yksinomaan kaasua. Tämän johdosta aleni kulutus v. 1942 322 miljoonaan kcal/vrk. V. 1943 lisääntynyt kaasunkulutus 342 miljoonaan kcal/vrk. johtunee pääasiallisesti siitä, että kaupungista poismuuttaneet asukkaat palasivat koteihinsa.

Aselevon jälkeen otettiin 20. 9. 44 käytäntöön ankarampi kaasunsäännöstely, joka asteettain toteutettiin v. 1945 kuluessa ja jolloin kaasunkulutus vähennettiin 220 miljoonaan kcal/vrk. Kun kivihiilen saanti parani syksyllä 1946, voitiin 1. 11. 46 lisätä jonkun verran talouskaasuannoksia, minkä johdosta kulutus nousi 224 miljoonaan kcal/vrk. Talouskaasukiintiöitä suurennettiin jälleen 23. 2. 47. Vuoden 1947 kaasunkulutuksen lasketaan nousevan 280 miljoonaan kcal/vrk. Vuonna 1948 lasketaan nykyisellä säännöstelyllä kaasunkulutuksen nousevan 318 miljoonaan kcal/vrk., mikä on n. 10% alle laitoksen nykyisen suurimman valmistustehon. Kun uusien kaasu-uunien asennus tulee kestämään vähintään 3 vuotta, ei mitään helpotusta kaasunsäännöstelyssä voida sallia.

Kaasunsäännöstelyn lakatessa v. 1951 tulee kulutus paljon nousemaan. Suurimman kuluttajaryhmän, joka aikaansaa nousun, muodostavat 23,500 puuliesitaloutta. Toisen suuren kuluttajaryhmän muodostavat ne teollisuuslaitokset, jotka ovat olleet pakotettuja rakennuttamaan puukaasugeneraattorilaitteet, ja ne teollisuuslaitokset, joiden kaasunkulutusta on säännöstelyllä supistettu. Tämän lisäksi tulevat sairaalat, laboratoriot, ravintolat, vaatturit ja käsityöläiset, kuten lasinpuhaltajat, kampaajat ja parturit run-

saasti lisäämään kulutusta. Nykyään suljetut 2,286 kpl. kaasumittareita sekatavara-, kemikalio- ja kukkakaupoissa tulevat aikaansaamaan pienemmän lisäyksen.

Edellälueteltujen kuluttajaryhmien kaasunkulutuksen nousu lasketaan seuraavaksi:

23,500 puuliesitaloudessa	101	milj. kcal/vrk.
teollisuus ja käsityöt	80	» »
2,286 suljettua kaasumittaria	1	» »
Yhteensä vuotoineen ja nesteytymisineen ..	182	milj. kcal/vrk.

V. 1951 kulutus tulisi näin ollen olemaan 500 milj. kcal./vrk.

Jos taloudellinen tila ja rakennusainetilanne sallii, tulee kaupungissa alkamaan vilkas rakennustoiminta. Kaupungin tilastovuosikirjasta ilmenee, että vv. 1926—30 rakennettiin 16,948 vuokra-asuntoa. Kun asunnontarve nyt on paljon suurempi, voidaan laskea, että seuraavan 6 vuoden aikana tullaan rakentamaan ehkä n. 30,000 asuntoa. Näiden kaasuntarpeen lasketaan olevan n. 124 milj. kcal./vrk. Jos tähän lisäksi laskettaisiin käsityöläisten ja teollisuuden tarvitsema kaasumäärä 65 milj. kcal./vrk., tulisi kaasunkulutus v. 1957 olemaan 689 milj. kcal/vrk.

Kuinka kaasunkulutus tulee nousemaan v. 1957 jälkeen, on sangen vaikeaa määritellä, ja riippuu se monista tekijöistä, kuten esim. tulevasta hinta- ja polttoainetilanteesta, teknillisestä kehityksestä ja siitä johtuvasta teollisuuskaasun kulutuksesta.

Kaasunkysyntä Helsingissä, kuten yleensä ulkomaillakin, on ollut hyvin suuri teollisuuden alalla, jonka takia hyvällä syyllä voidaan olettaa, että kaasunkulutus tähän tarkoitukseen tulee nousemaan siten, että kokonaiskulutus tulee olemaan suurempi, kuin mitä asukasluku edellyttäisi. Vertailemalla Tukholman, Kööpenhaminan, Göteporin ja Helsingin kaasunkulutusta havaitaan, että kulutus Helsingissä on pienin asukasta kohti v. 1938.

v. 1938 Tukholma	2,087	kcal/vrk.	asukasta	kohti
» 1938 Kööpenhamina	1,782	»	»	»
» 1938 Göötepori	1,518	»	»	»
» 1938 Helsinki	1,051	»	»	»

Todennäköisesti tullaan Helsingissäkin saavuttamaan kotitalouden alalla yhtä suuri kulutus asukasta kohti kuin Tukholmassa oli jo v. 1938. Mitä teollisuuskaasuun tulee, on tämänkin maailmansodan jälkeen odotettavissa uusia käyttöaloja kaasulle, kuten ensimmäisenkin maailmansodan jälkeen.

Helsingin asukasluvun arvioidaan olevan v. 1985 n. 640,000, ja nousee se siis Tukholman nykyiseen suuruusluokkaan.

Tukholman kaasunkulutus jakaantuu siten, että n. 35% kulutetaan teollisuudessa ja 65% kotitaloudessa. Asukasta kohti käytetään siis 1,357 kcal/vrk. taloudessa ja teollisuudessa 730 kcal/vrk. Koska teollisuuskulutus yllämainituista syistä tulee valtavasti lisääntymään, on oikeudenmukaista olettaa, että yllämainitut Tukholman arvot Helsinkiin nähden muuttuisivat siten, että kotitaloudessa kulutus tulisi saavuttamaan saman arvon eli 1,357 kcal/vrk. ja teollisuudessa 1,100 kcal/vrk. tehden yhteensä 2,457 kcal/vrk. asukasta kohti eli *1,572 milj. kcal/vrk.* v. 1985.

Kaasunjakelu ulkomailla on kansantaloudellisista syistä kehittynyt siten, että suuret kaasulaitokset, jotka kykenevät valmistamaan pieniin kaasulaitoksiin verrattuna 30—40% halvempaa kaasua, yhteistoiminnassa syöttävät kaasua kaukokaasuverkostoon, jonka laajuus monessa tapauksessa on valtavan suuri. Esim. Saksassa jo v. 1927 aloitettiin suuremmassa mittakaavassa kaukokaasunjakelu, joka ennen sotaa käsitti miltei koko valta-

kunnan. Tanskassa suunnitellaan par'aikaa kaukokaasun jakelua laajoilla Juutinmaan ja Fyenin alueilla.

Koska Helsingin kaupungin kaasulaitoksen tehtävänä on toimittaa kaasua Suur-Helsinkiin, ei laskelmissa ole otettu huomioon kaukokaasunjakelua, joka Suomen olosuhteissa toistaiseksi ei ole ajankohtainen.

Tehdasalue.

Liitteessä n:o 1 h[1]) esitetään kaasulaitoksen nykyinen alue sinisen rajan sisäpuolella, jonka alueen suuruus on 7,26 ha. Suunniteltaessa Sörnäisten niemen eteläosan uutta asemakaavaa, joka on kaupunginvaltuustossa vahvistettu, varattiin kaasulaitokselle aluetta lisää 7,85 ha, joten laitoksen alueen yhteinen pinta-ala tulee olemaan 15,11 ha (liitteessä vihreän rajan sisäpuolella oleva alue). Muita laitokselle varattujen alueiden välittömässä yhteydessä olevia kolmea varastoaluetta (1,13, 0,71 ja 0,68 ha eli yhteensä 2,52 ha) voidaan tarpeen vaatiessa sitäpaitsi luovuttaa kaasulaitoksen käyttöön. Koska kaasulaitos on tulevaisuudessa ko. alueiden tarpeessa, on se jo aikaisemmin esittänyt mielipiteenään, että ko. alueiden vuokraamisen yksityisille tulisi tapahtua kauintaan vuodeksi kerrallaan. jotta alueet lyhyen ajan kuluttua voitaisiin luovuttaa kaasulaitokselle. Nämä alueet olisi kuitenkin luovutettava kokonaan kaasulaitoksen käyttöön.

Näin ollen olisi laitoksella käytettävissään yhteensä 17,63 ha kajoamatta sähkölaitoksen 4,61 ha:n suuruiseen alueeseen.

Vertailemalla Tukholman tehdasaluetta, jonka suuruus on n. 30 ha käytettävissämme olevaan alueeseen ja huomioon ottaen, että Helsingin kaasulaitos tulisi suunnitelmien mukaan v. 1985 olemaan samaa suuruusluokkaa kuin Tukholman kaasulaitos on tällä hetkellä, vaikuttaa alueemme pieneltä, vaikkapa Tukholman alueella onkin vielä laajennusmahdollisuuksia. Hiilivarastotilojemme laajuuden pitää nimittäin olla ainakin yhtä suuri kuin Tukholmassa, johtuen hiilensaannin vaikeuksista talvikautena.

Tehtaan koko aluetarve vuoteen 1985 on jonkin verran epämääräinen riippuen tulevasta tekniikan kehityksestä tällä alalla. Hiili- ja koksivarastojen pinta-ala voidaan sitävastoin likipitäen arvioida, kun tiedetään, että laitoksella aina talven tultua tulee olla ½ vuoden hiilivarasto ja samanaikaisesti kokemuksien perusteella laitoksella on 5 kk:n koksi varastossa. Näin ollen tulee v. 1985 laitoksen suurin hiilivarasto olemaan 200,000 to ja samanaikaisesti koksivarasto 117,000 to sekä varastojen pinta-ala vastaavasti 5 ha ja 2,5 ha eli yht. 7,5 ha. Nykyistä aluetta ja osa uudesta alueesta käytettäisiin varsinaisiin tehdaslaajennuksiin, ja koska laitoksen toiminta suunnitellaan aina v:een 1985, voidaan olettaa, että laitos joutuu jalostamaan nykyisiä ja uusiakin sivutuotteita, joka edellyttää suurempaa tehdasalaa.

Tarvittavien uusien kaasusäiliöiden sijoittaminen nykyiselle alueelle aikaansaisi suurta ahtautta ja pilaisi todennäköisesti tehdassuunnitelman ratkaisua. Tämän johdosta olisi laitoksen vielä saatava joku tehtaan läheisyydessä oleva alue, jonka suuruuden, riippuen alueen muodosta, tulisi olla ehkä 3 ha. Mikäli mahdollista pitäisi alueen maaperän olla hyvä, sillä muussa tapauksessa nousevat rakennuskustannukset huomattavasti perustuksen vahvistamisen johdosta.

Uusi alue 10,37 ha olisi alunperin kokonaisuudessaan varattava laitokselle, vaikkapa suunnittelussa tässä vaiheessa ei voida esittää lopullista asemakaavaehdotusta, josta alueiden yksityiskohtainen käyttö selviäisi. Mainittu 10,37 ha:n suuruinen alue saadaan pääasiassa täyttämällä vesialueita. Täyttämisen ensimmäinen jakso on jo aloitettu ja käsittää se liitteessä punakynällä osoitetun alan. Rakennustoimiston ilmoituksen mukaan aloitetaan jo alkavana talvena alueen laiturityöt ja voi niiden valmistuttua suurienkin laivojen

[1]) Liitettä ei ole painettu.

purkaminen tapahtua suoraan omalle kentälle, koska väylän syvyys tulee olemaan 9 m. Laitoksen molemmat nosturit voidaan ensi tilassa muuttaa uuteen laituriin mutta suotavaa olisi, että laituri myöhemmässä vaiheessa varustettaisiin tarpeellisilla ajanmukaisilla nostureilla, sillä nykyisillä nostureilla ei voida purkaa suurempia kuin 3,000—5,000 to laivoja. Sitäpaitsi olisi varastoalue tulevaisuudessa varustettava siltanosturilla.

Uunien valinta ja teho.

Kuten aikaisemmin jo on mainittu, ovat laitoksen nykyään käytännössä olevat uunit kaikki viistokammiouuneja. Taattu kestävyys näillä uuneilla on n. 3 vuotta ilman suurempia korjauksia, jotavastoin vastaava kestävyys vaakauuneilla on n. 12 vuotta. Koska tämän lisäksi vaakauuneilla saadaan tiivis, kova ja tasainen koksilaatu eli ns. raskas koksi, joka vastaa markkinoilla kysyttyä laatua, olisi uusia uuneja hankittaessa valittava vaakauunit. Näiden uunien lämmitys on regeneratiivinen ja varustetaan ne aina keskusgeneraattorilla, jonka rakenne sallii toisarvoisen koksin ja murskan käyttämisen. (Aina 40%:iin saakka murskaa ja 11—19 mm koksia). Sitäpaitsi voidaan niitä lämmittää valmistuskaasulla (n. 40% valmistetusta kaasumäärästä), joten koksin valmistus lisääntyy.

Kaasunkulutus jakaantuu vuoden eri kuukausien osalle siten, että kesäkuukausina on kulutus alle keskimääräisen vuorokausikulutuksen (heinäkuussa 30%), kun taasen syys—huhtikuussa kulutus ylittää sen. Marras—joulukuussa on suurin kuukausikulutus, mikä on 12% yli vuoden keskikulutuksen. Jouluviikkona on tavallisesti vuoden suurin viikkokulutus ja vuoden suurin vuorokausikulutus on jouluaattona.

Uunien tehoa suunniteltaessa on otettava huomioon 20%:n varmuus, sillä kulutus voi joinakin ajanjaksoina kohota 10% laskettua suuremmaksi, samalla kun hiilet voivat antaa 10% oletettua vähemmän kaasua.

Koska laitoksen käytössä v. 1951 olisi ainoastaan seitsemän viistokammiouunia, on siihen mennessä hankittava lisäksi uusia uuneja, joiden valmistustehon tulee olla 516 milj. kcal/vrk.

Allaolevista taulukoista selviää kaasun valmistus vv. 1951—1957 ja kaasuntarve vv. 1951—1985.

	m³/vrk.	milj.kcal/vrk.
7 kpl. vanhoja uuneja (252 to hiiltä)	95,000	409
2 uutta uuniryhmää (316 » »)	120,000	516
	215,000	925
20%:n varmuuden huomioonottaen	172,000	740
20%:n » » bentsolin jäätyä talteenottamatta, lisäys 7%	184,000	792

Keskimääräinen vuorokausikulutus

Vuosi	Marraskuussa	Maksimiviikkokulutuksen keskim. vrk.-kulutus	Maksimikulutus (23. 12.)
1951	560	575	730
1952	595	611	776
1953	631	647	822
1954	666	684	868
1955	701	720	914
1956	736	756	960
1957	772	773	981
1960	878	901	1,144
1965	1,054	1,082	1,375
1970	1,231	1,264	1,605
1975	1,408	1,445	1,835
1980	1,584	1,626	2,065
1985	1,761	1,807	2,295

Tämän uunilaajennuksen jälkeen olisi todennäköisesti meidänkin hankittava vesikaasulaitos, millä huippukuormitukset tasoitetaan, joka menetelmä muuallakin on hyvin yleinen. Vesikaasulaitoksen käyttö on nimittäin siinä suhteessa edullista, että uunien teho kulutukseen nähden voidaan pitää pienempänä ja samalla on uunien tasainen jatkuva käyttö ympäri vuoden mahdollinen pidentäen uunien kestämisaikaa.

Kaasusäiliöt.

Tehtaan käytössä käyttövuorokauden aikana tapahtuu kaasuntuotannon ja kulutuksen välillä ero, joka on tasoitettava kaasusäiliöitten avulla. Yleisesti katsotaan, että säiliöitten tilavuuden tulee olla vähintään 60% maksimivuorokausikulutuksesta. Pitäen suunniteltua tulevaa kulutusta perustana tulee laitoksen käytettävissä oleva säiliötila olemaan seuraava mainittujen vuosien päätyttyä:

Vuonna	1951	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985
Milj. kcal.	438	548	686	825	963	1,101	1,239	1,377

Laitoksen nykyinen säiliötila on 335 milj. kcal. (78,000 m³), jonka takia uuden säiliön rakentaminen jo on ajankohtainen. Jos uuden säiliön tilavuudeksi valitaan 430 milj. kcal (100,000 m³), tulee laitoksen yhteinen säiliötilavuus riittämään noin v:een 1963. Näin ollen olisi todennäköisesti edullisempaa, jos uuden säiliön tilavuuden valinnassa siirryttäisiin heti 645 milj. kcal (150,000 m³) suuruiseen säiliöön, joka tyydyttää tarpeen n. v:een 1971, jolloin toinen uusi säiliö olisi saatava toimintaan.

Kaasulaitokset käyttävät kolmea eri säiliölaatua, nim. märkä-, kuiva- ja korkeapainesäiliöitä. Koska on kysymys näin suuresta yksiköstä, ei korkeapainesäiliötyyppi voi tulla kysymykseen. Kuivasäiliön rakentaminen tulee aina halvemmaksi kuin märkäsäiliön, mutta Pohjoismaissa ankarien talvien johdosta on kuivasäiliön toiminta osoittautunut epävarmaksi ja sitäpaitsi näissä säiliöissä on olemassa räjähdysvaara, kuten kokemuskin on osoittanut.

Tämän johdosta on laitos märkäsäiliön kannalla.

Katujohtoverkko.

Johtoverkon laajuus ilmenee liitteestä n:o 1 i[1]), johon ainoastaan painejohtojen kulku säätäjineen on piirretty. Johtojen yhteenlaskettu pituus v. 1946 oli 189,860 m lukuunottamatta liittymisjohtoja ja tulee tästä määrästä painejohtojen osuudelle 18,850 m. Johtojen keskimääräinen läpimitta oli 222,3 mm. Verkko on kahden viimeisen vuosikymmenen kuluessa miltei kokonaan uusittu ja on näin ollen syöttökykyinen ja hyvässä kunnossa.

Alueet, jossa kaasua ei käytetä ja jotka sijaitsevat lähellä painejohtoa, voidaan tarpeen vaatiessa verrattain pienillä kustannuksilla varustaa kaasujohdoilla. Yleensä on uusiin katuihin niitä rakennettaessa aina asennettu kaasuputket, joten uuden rakennuskauden tultua uudistaloilla jo rakennettujen katujen varrella on liittymismahdollisuus kaasujohtoon.

Etäämmällä olevat alueet voidaan myös varustaa kaasujohdoilla, ja jos alueelle vedetään korkeapainejohto, voidaan se mitoittaa hyvinkin pieneksi kustannuksia säästäen. Korkeapainejohtojen vetäminen etäämmällä oleville alueille tulee ajankohtaiseksi vasta myöhemmin, kun uudisrakennustoimintaa alueilla suunnitellaan.

Kustannukset.

Kaasulaitos on saanut tarjouksia seuraavilta toiminimiltä:
Edwards & Rasmussen, Kööpenhamina, Tanska,
Evence Coppée, Bryssel, Belgia,
Les Fours Lecocg. Société Anonyme, Bryssel, Belgia,

[1] Liitettä ei ole painettu.

Nordisk Gaswærks Kompagni, Kööpenhamina, Tanska, ja
Simon-Carves Ltd. Manchester, Englanti,
jonka lisäksi on pyydetty vielä tarjouksia allamainituilta toiminimiltä:
Humhreys & Glasgow Ltd., Englanti, ja
A. G. v. Skoda Werke in Pilsen, Praha, Tshekkoslovakia.

Koska tarjoukset ovat alustavaa laatua ja näin ollen osittain puutteellisia, mainittakoon ainoastaan, että kaikki käsittävät seuraavat kohteet, joiden toimituskyky on 120,000 m³/vrk. (516 milj. kcal/vrk.)

1. Uunit,
2. Hiilisäiliö,
3. Hiilen murskaus- ja sekoituslaite,
4. Koksinlajittelija,
5. Koksinsammutuslaite,
6. Kaasugeneraattorit,
7. Terva- ja ammoniakkivesilaite,
8. Etujäähdyttäjät,
9. Tervanerottaja,
10. Ekshaustorit,
11. Jälkijäähdyttäjät,
12. Ammoniakkipesijät,
13. Puhdistuslaatikot,
14. Bentsolinerottaja,
15. Bentsolilaitos,
16. Kaasumittarit,
17. Sähkölaitteet ja
18. Kaasujohdot.

Valmiiksi asennettuina tulevat mainittujen kohteitten kustannukset nousemaan noin 615,000,000 markkaan.

Kohde n:o 13 voi mahdollisesti muuttua nestepesulaitteeksi.

Tämän lisäksi nousee Sulzerin kuivasammutuslaite valmiiksi asennettuna noin 56,000,000 markkaan, joten kokonaiskustannukset tulevat nousemaan noin *671,000,000 markkaan*.

Jos oletetaan, että laitteet saadaan käyttökuntoon 3 vuoden kuluttua ja että maksuehdot ovat

20% tilattaessa,
10% töitten alkaessa,
15% tulenkestävän muurauksen alkaessa,
15% uuniryhmien ollessa muuratut,
15% tulenkestävän muurauksen valmistuttua,
10% uunien kuivauksen alkaessa,
10% ensimmäisen latauksen jälkeen ja
5% takuuajan päätyttyä,

jakaantuvat kustannukset ja siis maksettaviksi tulevat erät rakennusaikana seuraavasti:

v. 1947 n. mk 60,000,000: —,
» 1948 » » 95,000,000: —,
» 1949 » » 240,000,000: —,
» 1950 » » 260,000,000: — ja
» 1951 » » 16,000,000: —.

Ylläolevan perusteella kaasulaitos on esittänyt, että ensi vuoden talousarvioon merkittäisiin kaasulaitoksen laajentamista varten ensimmäisenä eränä 155,000,000 mk:n suuruinen määräraha, josta kuluvana vuonna saataisiin käyttää 60,000,000 mk, ja että kaasulaitoksen tarpeita varten varattaisiin Sörnäisten niemen eteläosasta täytettäväksi suunnitellut 1,13, 0,71 ja 0,68 hehtaarin suuruiset alueet sekä että kaasulaitoksen säiliötä varten varattaisiin kaasulaitoksen lähistöltä sopiva noin 3 hehtaarin suuruinen alue.

Teknillisten laitosten lautakunta on käsitellyt kaasulaitoksen esitystä kahdessa eri kokouksessaan ja sitäpaitsi tehnyt tänä päivänä kaasutehtaalle tutustumiskäynnin. Tällöin on lautakunta yksimielisesti tullut siihen tulokseen, että kaasulaitosta on uusittava ja laajennettava, jotta nykyisestä kaasunsäännöstelystä vihdoinkin voitaisiin luopua, ja että jo ensi vuoden talousarvioon on merkittävä tarkoitusta varten alkumääräraha. Mitä sitten tulee niihin perusteluihin, joita kaasulaitos on esittänyt kaasunkäytön laajentumisesta tulevaisuudessa, ei lautakunta ole voinut olla yksimielinen. Ne eriävät mielipiteet, joita lautakunnan jäsenet Heinonen ja Kaukonen ovat lautakunnan kokouksessa lausuneet ja jotka kohdistuvat kysymykseen siitä, tuleeko kaasulla vastaisuudessa olemaan kotitaloudessa laajempi käyttö kuin sähköllä, ilmenevät jäsenten Heinosen ja Kaukosen oheenliitetystä lausunnosta (liite 1 j).

Kun kaasulaitoksen ensi vuoden talousarvioon merkittäväksi ehdottama määräraha koskee ainoastaan ehdottoman välttämätöntä laajennusta, joka on aloitettava kaikessa tapauksessa jo ensi vuonna, on lautakunta päättänyt yksimielisesti esittää, että ensi vuoden talousarvioon merkittäisiin kaasulaitoksen laajennusta varten 155,000,000 mk:n suuruinen alkumääräraha, mutta että niitä perusteluja, jotka laitoksen vastaisen laajentamisen puolesta on esitetty, ei tällöin kiinnilyötäisi ja että ne yksityiskohdat, joiden mukaisesti laitoksen laajennuksen tulee tapahtua, vahvistettaisiin vasta myöhemmin.

Helsingin kaupungin Teknillisten laitosten lautakunta

B. Wuolle.

Sulo Hellevaara.

Liite 1 a.

Lämpö- ja Polttoainetaloudellinen Yhdistys

Helsinki.
N. E.-3169
HF/LS

Näkökohtia verrattaessa toisiinsa sähkön ja kaasun käyttöä taloudessa.

$$\text{Indeksiluku} = \frac{\text{Sähköenergiankulutus kWh}}{\text{kaasunkulutus m}^3} = \text{k}$$

1 m³ kaasua 4,540 kcal/m³ (15° C 760 mm Hg)

Ruoanlaitto: Liesi k = 3,55
Uuni k = 0,85—1,5 = 1,25
Kokonais k = *3,4*

Vedenlämmitys kojeissa k = 4—8 = *4,5*

1. Ruoanlaitto $k = 3,4$

1 kWh:n sähköenergia = 4,540/3,4 = 1,330 kcal kaasua.

Tämä merkitsee sitä, että jos merkitsemme sähköllä keittämisen tehokkuuden = 100%, on vastaava arvo kaasulla

$$\text{keitettäessä} = \frac{860}{1,330} = 65\%$$

Kaasunvalmistuksen terminen hyötysuhde η on 80%, jos jaamme häviöt samassa suhteessa kuin kaasun, koksin ja tervan hyväksi käytetyt lämpömäärät (vrt. liitteet 1 b—1 d).

1 kWh:n sähköllä keittäminen vastaa silloin sitä, että *kaasunvalmistukseen* käytetään

$$1,330/0,8 = \textit{1700 kcal hiiltä}$$

1 kWh sähkövoiman, laskettuna kuluttajan käyttämänä, kehittämiseen hiiltä käyttäen vaaditaan vähintään 3-kertainen määrä hiiltä. *Kaasulla keittäminen on niin ollen hiilenkulutuksen kannalta ehdottomasti edullisempaa.*

Kaasun ja sähkövoiman väliset hintasuhteet Helsingissä.

Kaasu Helsingissä 1941 = 4,350 kcal/m³ (0 C 760 mm Hg)

$$15° \text{ C lämmössä } 760 \text{ mm} = \frac{273}{273 + 15} \times 4,350 = 4,100 \text{ kcal/m}^3$$

$$1 \text{ kWh} = \frac{4,540}{3,4} = \frac{4,100}{3,1} = 1,330 \text{ kcal kaasua.}$$

$$k_{H:ki} = (4,100/4,540) \times k = 0,9 \times 3,4 = \textit{3,1.}$$

Kun kaasun hinta on nykyisin 150 p/m³, pitäisi vastaavan sähkön hinnan olla 150/3,1 = *48 p/kWh.*

2. Leipominen $k = 0,85—1,5$, keskimäärin 1,25

sähköenergiamäärä 1 kWh $= \frac{4,540}{1,25} = 3,630$ kcal kaasua

vastaavasti Helsingissä $(4,100/4,540) \times 1,25 = 0,9 \times 1,25 = \textit{1,13}$

η kaasu $= \frac{860}{3,630} = \textit{24}\%$

sähköenergia saa maksaa $\frac{150}{1,13} = 135$ p/kWh.

Sähkön hinnan ollessa 75 p/kWh saa kaasu maksaa $75 \times 1,13 = 85$ p/m³.

3. Kuumanvedenvalmistus kojeissa.

$k = 4 ./. 8$, keskimäärin 4,5

Helsingissä $k = 3,6 ./. 7,2$, keskimäärin 4,0

1 kWh:ta vastaava kaasukaloriamäärä on

$\frac{4,540}{4} = 1,130$ kcal; $\frac{4,540}{8} = 500$ kcal; keskimäärin $\frac{4,540}{4,5} = 1,000$ kcal

η kaasu = 860/1,130 = 77%, vast. 154% ja *86%*

sähköenergia saa maksaa $\frac{150}{3,6} = 42$ p/kWh

$\frac{150}{7,2} = 21$ »

$\frac{150}{4,0} = 37$ »

4. Sähköllä keittäminen—kaasulla keittäminen; numeroasetelma.

	Ruoanlaitto	Leipominen	Vedenkuumennus kojeella
1 kWh:n sähköenergiankulutusta kohti:			
Kaasumäärä 4,540 kcal/m³ (15 C, 760 mm Hg) m³/kWh	1/3,4	1/1,25	$\frac{1}{4\ ./.\ 8}$ keskim. $\frac{1}{4,5}$
» 4,350 kcal/m³ (0 C, 760 mm Hg) m³/kWh	1/3,1	1/1,13	$\frac{1}{3,6\ ./.\ 7,2}$ keskim. $\frac{1}{4}$
» lämpömäärä kcal/kWh	1,330	3,630	1,130 ./. 560 ~ 1,000
Hiilenkulutus kaasunvalmistuksessa (η = 80%) »	1,700	4,500	1,400 ./. 700 ~ 1,250
» sähköenergian valmistuksessa			
a) hiilellä »	6,000	6,000	6,000
b) sähkökattiloilla »	1,200	1,200	1,200
Hiilensäästö sähköllä keittämisessä kaasuun verrattuna; 1 kWh:ta kohti tasketuna:			
a) kehitettäessä sähkövoimaa hiilellä kcal/kWh	—4,300	—1,500	—4,750
b) » sähköä vesivoimalla »	+ 500	+3,300	— 50
Jos lämpöenergian hinta H = 110 p/1,000 kcal säästö a) p/kWh	— 47	— 17	— 52
b) »	+ 5,5	+ 36	+ 0,6
Jos η sähköllä keitettäessä on = 100%			
Kaasulla keittäminen η = %	65	24	77 ./. 154 ≅ 86
Kaasun kehittäminen η = %	80	80	80
Yhteensä hiilestä kaasulla keittämiseen η = %	52	19	60—120 ≅ 70
Sähköllä keittäminen, kun itse keittämisen η = 100%			
a) hiilellä kehitetyllä voimalla η = %	14	14	14
b) vesivoimalla η = %	70	70	70
Vastaavat kaasun ja sähkön hinnat:			
Kaasun hinnan ollessa 150 p/m³ on vastaava sähkön hinta ..... p/kWh	—: 48	1: 35	—: 42 —: 21
Sähkön hinnan ollessa 75 p/kWh on vastaava kaasun hinta ..... p/m³	2: 32	—: 85	keskim. —: 37 2: 70—5: 40 ~ 3: 00

5. Yhteenveto ja johtopäätökset.

1) *Lämpötase* kaasunvalmistuksessa on suurin piirtein seuraava:

Kaasun lämpöarvo		20%
Koksin. »	55%	
Sivutuotteiden lämpöarvo	5%	60%
Lämpöhäviöt		20%
Kokonaislämpöarvo		Σ 100%

Lämpöprosessin η = 80%

100 kilon kivihiilimäärästä kuluu niin ollen:

Kaasunvalmistukseen:

Hyödyllisesti	20 kg	
Häviöihin	5 »	25 kg

Koksiin ja sivutuotteisiin:

Hyödyllisesti	60 kg	
Häviöihin	15 »	75 »
		Σ 100 kg

2) *Hiilenkulutus 1 m³:n kaasumäärän* valmistamiseen.

1 m³:n kaasumäärän lämpöarvo (0 C, 760 mm Hg) oli vuonna 1938 Helsingissä 4,650 kcal/m³; 1939 4,658 kcal/m³; 1940 4,610 kcal/m³ sekä 1941 4,350 kcal/m³.
Hiilenkulutus 1 m³:n kaasumäärän valmistamiseen oli niin ollen

4,650/0,0 ./. 4,350/0,8 = 5,800 ./. 5,450 kcal/m³

eli laskettuna 6,500 kcal/kg kivihiilelle 0,89 ./. 0,84 kg/m³
eli käytännöllisesti katsoen sama määrä, mikä tarvitaan 1 kWh:n sähköenergiamäärän kehittämiseen höyryvoimalaitoksissa.

3) *Kaasun lämpöarvo ja keittoteho* verrattuna sähköön.

1 m³ kaasua sisältää edelläolevan mukaan noin 5 kertaa niin paljon lämpöä kuin 1 kWh:n sähköenergiamäärä. Vertailevat keittämiskokeet osoittavat kuitenkin, että normaalisiin taloustarkoituksiin kuluu vain noin 3 kWh sähköenergiaa vastaavan kaasumäärän ollessa 1m³. 1 m³:n kaasumäärästä häviää kaasulla keitettäessä noin 2 kWh:n sähköenergiamäärää vastaava lämpömäärä, mikä johtuu kaasun huonommasta keittohyötysuhteesta.

Lopputulos on niin ollen, koska 1 m³:n kaasumäärän valmistamiseen kuluu sama hiilimäärä kuin 1 kWh:n sähköenergiamäärän kehittämiseen, että hiilenkulutus tulee keitettäessä höyryvoimalla kehitetyllä sähköllä noin 3 kertaa niin suureksi kuin kaasulla keitettäessä.

Höyryvoimalla kehitetyllä sähköllä keittäminen on niin muodoin kaasulla keittämiseen verrattuna hiilenkulutuksen kannalta suuresti tappiota tuottavaa eli = 6,000—1,700/6,500 = *0,66 kg/kWh kivihiiltä.*

4) *Hiilensäästö keitettäessä vesivoimalla kehitetyllä sähköenergialla.*

Sähkökeittoenergian vapauttamiseksi täytyy teollisuuslaitosten sähköhöyrykattiloiden käyttöä vähentää lisäämällä höyrynvalmistusta hiilellä lämmitettävillä kattiloilla 1 kWh:n vapautunutta sähkökeittoenergiaa vastaavalla noin 1,200 kcal kehittämiseen tarvittavalla hiilimäärällä. Kansantaloudellinen hiilensäästö on siis:
hiilenkulutus 1 kWh:n sähkökeittotehoa vastaavan kaasukeittotehon valmistamiseksi:
1,700 kcal/kWh—1,200 kcal/kWh = 500 kcal/kWh
hiilensäästö vesivoimalla kehitetyllä sähköenergialla on siis:

$$(6{,}500 \text{ kcal/kg kivihiiltä})\frac{500}{6{,}500} = 0{,}077 \sim 0{,}08 \; kg/kWh$$

5) *Millaiseksi muodostuu kansantaloudellinen hiilensäästö, jos Helsingin koko kaasulaitos suljetaan?*

Aluksi täytyy meidän ottaa huomioon, että ainoastaan 25% kaasulaitoksen hiilenkulutuksesta menee kaasuntuotantoon eli noin 25,000 tonnia vuodessa. Loput 75% menee koksintuottamiseen. Koksintarve yksistään tuotantotarkoituksiin on suurempi kuin kaasulaitoksen koksintuotanto. Tämä tarve täytyy peittää tuonnin avulla, ellei kaasulaitoksen tuotanto riitä. Niinollen on koko se määrä, jonka suhteen säästöt voidaan tehdä, vain 25,000 tonnia.

Kokonaiskaasuntuotanto Helsingissä on noin 100,000 tonnia kivihiiltä × 350 m³/ton = 35 milj. m³ vuodessa. Jos koko kaasulaitos lakkautettaisiin, lisääntyisi sähkönkulutus Helsingissä 3 × 35 = 100 milj. kWh:lla vuodessa. Hiilensäästö 1 kWh:ta kohti keitettäessä vesivoimalla kehitetyllä sähköllä = 0,08 kg/kWh eli koko maan hiilentuonnin

pienentyminen 100 milj. kWh × 0,08 kg/1,000 = *8,000 tonnia vuodessa.* Jälellä oleva määrä 25,000—8,000 = 17,000 tonnia kivihiiltä tarvitaan hiililämmityksellä saatavan höyryntuotannon lisäämiseen teollisuuslaitoksissa.

Koska meille syntyy hiilellä kehitetyllä sähköllä keittämisessä 4,300/6,500 = 0,66 kg hiiltä/kWh suuruinen tappio, tulee kansantaloudellinen hiilensäästö keitettäessä vesivoimalla kehitetyllä sähköllä olemaan = 0, jos käytämme keittämiseen lämpövoimaa 8,000,000 kg/0,66 kg/kWh = 12 milj. kWh vuodessa eli alle 10% Helsingin vuosikulutuksesta.

Siirtyminen kaasulla keittämisestä sähköllä keittämiseen ei niin ollen ole kansantaloudellisesti oikeutettu toimenpide hiilensäästämistarkoituksessa. Näin on asianlaita pääomanäkökohdat kokonaan huomioonottamatta. Jos Helsingin tulee lisätä energiantarvettaan 100 milj. kWh:lla vuodessa, merkitsee tämä, että kaupungin tehontarve kasvaisi nykyisestään suunnilleen kaksinkertaiseksi siitä johtuvine pääomamenoineen. Lisäksi emme saa myöskään unohtaa, että sähköhöyrykattiloissa käytämme voimaa vain jos meillä on ylijäämävesivoimaa, pääasiallisesti öisin ja sunnuntaisin, mutta ei koskaan höyryvoimaa. Keittämistä varten sitävastoin pitää saada kunnollista päivävoimaa.

Helsinki, 22 päivänä maaliskuuta 1943.

EKONO Sähköteknillinen osasto
Harald Frilund.

Liite 1 b.

Kaasulaitos 1941.

Lämpötuotto 1 tonnin kivihiilimäärää kohti

Kaasua		1,50 milj. kcal	= 19,5%
Koksia: bruttotuotanto 845 kg			
tuottamiseen kuluu 250 »			
netto 595 kg × 7,150 kcal		= 4,25 »	= 54,5 »
Kivihiilitervaa: 23 kg × 10,000 kcal		= 0,23 »	= 3,0 »
Lämpötuotto:	netto	= 5,98 milj. kcal	= 77,0%
Häviöt: 250 kg × 7,150 kcal		= 1,78 »	= 23,0%
Koko käytetty 1 tonnin kivihiilimäärä		= 7,76 milj. kcal	= 100 %

Kun häviöt lasketaan kaasun osalle, saadaan:

Kaasua: netto	1,50 milj. kcal	= 45,5%
häviöt	1,78 »	= 54,5 »
Yhteensä	3,28 milj. kcal	= 100 %

Vuonna 1940.

Hiili 579: 81 mk/ton
Koksi 930: 40 mk/ton

Kaasua: 346 m³ × 4,610 kcal/m³		= 1,60 milj. kcal	= 21,5%
Koksia: bruttotuotanto 787 kg			
tuottamiseen kuluu 248 »			
netto 539 kg × 7,000 kcal		= 3,77 »	= 50,9 »
Tervaa: 32 kg × 10,000 kcal		= 0,32 »	= 4,3 »
Lämpötuotto:	netto	= 5,69 milj. kcal	= 76,7%
Häviöt: 248 kg × 7,000 kcal		= 1,73 »	= 23,3 »
Koko käytetty 1 tonnin kivihiilimäärä		= 7,42 milj. kcal	= 100 %

Liite 1 c.

Kaasulaitos 1938.

Hiili 274: 40 mk/ton
Koksi 425: 33 »

Lämpötuotto 1 tonnin kivihiilimäärä kohti

Kaasua: 338 m³ × 4,650		= 1,58 milj. kcal =	21,0%
Koksia: bruttotuotanto	805 kg		
tuottamiseen kuluu	225 »		
netto	580 kg × 7,000	= 4,05 » » =	53,5 »
Kivihiilitervaa: 36 kg × 10,000 kcal		= 0,36 » » =	4,5 »
Lämpötuotto:		netto = 5,99 milj. kcal =	79,0%
Häviöt: 225 kg × 7,000 kcal		= 1,58 » » =	21,0%
Koko käytetty 1 tonnin kivihiilimäärä		= 7,57 milj. kcal =	100 %

Kun häviöt lasketaan kaasun osalle, saadaan:

Kaasua: netto	1,58 milj. kcal =	50 %	
häviöt	1,58 » » =	50 »	
Yhteensä	3,16 milj. kcal =	100 %	

$\eta = 50\%$

Vuonna 1939.

Hiili 313: 78 mk/ton
Koksi 398: 41 »

Kaasua: 336 m³ × 4,658		= 1,57 milj. kcal =	20,5%
Koksia: bruttotuotanto	820 kg		
tuottamiseen kuluu	230 »		
netto	590 kg × 7,000	= 4,13 » » =	54,0 »
Kivihiilitervaa: 37 kg × 10,000 kcal		= 0,37 » » =	4,5 »
Lämpötuotto:		netto = 6,07 milj. kcal =	79,0%
Häviöt: 230 kg × 7,000 kcal		= 1,61 » » =	21,0 »
Koko käytetty 1 tonnin kivihiilimäärä		= 7,68 milj. kcal =	100 %

Kaasutuotanto:

netto	1,57 mk cal.	
häviöt	1,61 » »	
Yhteensä	3,18 =	49,5%

Kaasun ja sähkön tuotantokustannukset Helsingissä.

Vastaavat määrät: 1 m³ kaasua = 3 kWh sähköenergiaa.

	Kaasu						Kaasu (vastaava määrä = 1 kWh)					Sähkö				
Vuosi	1938	1939	1940	1941	1942		1938	1939	1940	1941	1942	1938	1939	1940	1941	1942
Määrä Mm³/vuosi	26,5	25,3	29,5	34,8		MkWh/vuosi	80	76	89	104		101	103	103	116	
1. Hiiliä, palkat, materiaali ..... p/m³	*20,59*	*20,82*	*29,81*	*77,63*		p/kWh	*6,9*	*7,0*	*10,0*	*26,0*		*28,7*	*27,5*	*47,0*	*53,5*	
2. Ylläpito, korjaukset .... »	11,11	7,17	9,51	11,89		»	3,7	2,4	3,2	4,0		—	—	—	3,5	
3. Jakelukustannukset .. »	14,87	16,23	16,53	13,70		»	5,0	5,4	5,5	4,7		4,4	5,0	5,0	4,7	
4. Korot, kuoletus »	42,94	44,11	42,21	30,20		»	14,2	14,7	14,0	10,0		16,8	20,0	22,0	18,0	
5. Hallinto, erilaista ..... »	9,27	13,37	14,49	5,25		»	3,2	4,5	4,8	1,8		4,5	4,5	5,0	9,3	
$2-5\Sigma =$ p/m³	*78,19*	*80,88*	*82,74*	*61,04*		$2-5\Sigma =$ p/kWh	*26,1*	*27,0*	*27,5*	*20,5*		*25,7*	*29,5*	*32,0*	*35,5*	
Menot $= \Sigma\Sigma$ p/m³	98,78	101,70	112,55	138,67		$\Sigma\Sigma =$	33,0	34,0	37,5	46,5		54,4	57,0	79,0	89,0	
Tulot ..... p/m³	116,32	111,31	120,11	137,64		p/kWh	39,0	37,2	40,0	46,0		96,8	95,0	112,0	127,0	
Voitto ..... »	17,54	9,61	7,56	—1,03		»	6,0	3,2	2,5	—0,5		42,4	38,0	33,0	38,0	
Hiilenhinta ..... mk/ton.	274: 40	313: 78	579: 81	679: 45												
Koksinhinta ..... »	425: 33	398: 41	930: 40	835: 75												

Liite 1 f.

Ruotsin kaasulaitosyhdistyksen kuukausilehti, elokuu 1947.

Energian hyväksikäyttö lämpö-sähkövoimalaitoksissa ja kaasulaitoksissa.

Kuukausikatsaus toukokuulta 1947.

Schweizerische Bauzeitung nimisessä lehdessä julkaistussa ylläolevalla otsikolla varustetussa kirjoituksessaan diploomi-insinööri R. Hanzi Zürichistä korostaa sen seikan kansantaloudellista merkitystä, että mahdollisimman suuri osa koko energiantarpeesta tyydytetään kotimaisista lähteistä saadulla energialla.

Sähköstä saadun lämmön käytön hän jakaa ensiarvoiseen ja toisarvoiseen käyttöön. Ensiarvoista on sähkön käyttö eräisiin sähkömetallurgisiin ja sähkölämpö- sekä sähkökemiallisiin tarkoituksiin. Toisarvoista käyttöä ovat mm. huoneiden lämmitys, kuumanvedenvalmistus, keittäminen, peseminen, höyrynvalmistus ja kuivaaminen.

Kirjoittaja toteaa, että Sveitsissä käytetään suurin osa valmistetusta sähköenergiasta toisarvoisen lämmön kehittämiseen. Niin kauan kuin tämä energia saadaan vesivoimalla, ei hänellä ole sitä vastaan mitään muistuttamista. Mutta niin pian kuin lämmöllä kehitetty sähkövoima täytyy ottaa avuksi, muuttuu asianlaita toisenlaiseksi siinäkin tapauksessa, että tämä tapahtuisi vain lyhyemmän kuivuuskauden ylipääsemiseksi.

On epätarkoituksenmukaista ja kallista muuttaa lämpövoimalaitoksissa polttoaine sähköenergiaksi siinä tarkoituksessa, että tätä korkeasti jalostettua energianmuotoa sitten käytettäisiin toisarvoisen lämmön kehittämiseen. Hyötysuhde lämpövoimalaitoksessa on suotuisimmassa tapauksessa 25—30% suurjännitenavoissa, kun sitävastoin hyötysuhde hyvin hoidetussa tulisijassa on 75—80%. Saman tehokkaan lämpömäärän kehittäminen lämpövoimalaitoksen välityksin merkitsee niin ollen noin kolminkertaista polttoaineen kulutusta.

Välittömässä lämmittämisessä kiinteillä polttoaineilla on kuitenkin eräitä haittoja, joiden vuoksi se ei sovellu yhtä hyvin eräisiin tarkoituksiin. Varsinkin sellaisissa tapauksissa, joissa vaaditaan pieniä tai lyhyeen aikaan keskitettyjä lämpömääriä, sähköllä lämmittäminen on osoittautunut soveliaammaksi. Sellaisia tarkoituksia silmälläpitäen on kaasulämmityksellä kuitenkin oleellisia etuja siitä syystä, että se suuremman säädettävyytensä ansiosta voidaan helposti järjestää vaihtelevan lämmöntarpeen mukaiseksi. Ennen kaikkea antaa kaasun käyttö noin kolme kertaa suuremman lämpötuloksen kuin sähkön käyttö. Lämmön suhteen on bruttohyötysuhde ajanmukaisessa kaasulaitoksessa sopivia kivihiiliä käytettäessä noin 80% ja kaasulaitteiden hyötysuhde vastaa suuruudeltaan vastaavanlaisten sähkölaitteiden hyötysuhdetta, jos molemmissa tapauksissa johtohäviöt otetaan huomioon.

Kirjoittaja huomauttaa edelleen, että myöskin öljyn osalta, jota nykyisin on varsin runsaassa määrin käytettävissä, on hyötysuhde ajanmukaisessa lämpö-sähkövoimakeskuksessa ainoastaan 25—30%, jotavastoin kaasulaitoksessa esim. karboroitaessa vesikaasua sitä vastaa 75—80%:n hyötysuhde.

Usein unohdetaan se tosiasia, että se energiamäärä, joka ennen sotaa tuotettiin Sveitsin kaasulaitoksissa kaasun ja koksin muodossa, on samansuuruinen kuin kaikkien Sveitsin sähkölaitosten kehittämä energia.

Taloudelliselta kannalta on oikein, että sähkölaitokset jakaessaan sähköä valaistukseen, voimaksi, sähkökemiallisiin tarkoituksiin ja ensiarvoiseen lämmittämiseen ovat koettaneet täyttää kuormituskuopat antamalla sähkövirtaa lämmönkuluttajille alennetuin hinnoin. Jo kahden vuoden ajan on kuitenkin osoittautunut, etteivät sähkölaitosten kuormi-

tuskäyrät enää saavuta korkeinta huippuaan illalla, jolloin valaistuskuormitus on suurimmillaan, vaan keskipäivällä, jolloin kaasuverkossakin on korkein kuormitus. Sähkölaitosten päivähuippu on siten nykyisin 10—15% aamuhuippua korkeampi, kun sen sijaan valaistushuippu vieläpä talvellakin on usein kolmannella tilalla.

Näin ollen määrää tämä korkein päivähuippu nykyisin sähköenergian tuotanto- ja jakelulaitteiden laajennukset. Tästä johtuen pitäisi myöskin keittovirrasta veloittaa korkeimman tariffin mukainen maksu. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita. Sveitsin sähkölaitosten julkaisun »Bulletin des SEV», n:o 10, 18. 5. 1946, mukaan oli keittovirran keskihinta vuonna 1943 taloudessa 6,55 Rp/kWh, ravintolain ja ruokalain osalta 5,15 Rp/kWh, pienten moottorien osalta 17,0 Rp/kWh ja valaistuksen osalta 35,4 Rp/kWh.

Sähkölaitokset, jotka eivät pysty vastaanottamaan lyhytaikaisia kuormitushuippuja yhtä helposti kuin kaasulaitokset, täytyy kokonaisuudessaan rakentaa korkeimpia huippukuormituksia silmälläpitäen, jotavastoin kaasulaitosten laajennusten suhteen siitä syystä, että kaasu on mahdollisuus varastoida kaasukelloihin, tarvitsee ottaa huomioon vain suurin vuorokauden keskikuormitus; putkiverkko pitää kuitenkin rakentaa suurimman huippukuormituksen kestäväksi. Näistä syistä olisi niin ollen teknillisesti oikein kuormittaa kaasulaitoksia päiväkeittohuipuin ja vapauttaa sähkölaitokset siitä.

Yhteiskunta, jolla on sekä sähkö- että kaasulaitos, tulee sentähden pitää huolta siitä, että kumpikin laitos tuottaa mahdollisimman suuren voiton, jolloin kansantaloudellisia intressejä ei saa unohtaa. Kummankin laitoksen pitää jakaa energiaa sellaisiin tarkoituksiin, joihin se parhaiten soveltuu; ainoastaan tällä tavoin voidaan energianhinta saada kohtuulliseksi julkista taloutta rasittamatta. Asiaintilan ollessa nykyisellään täytyy sähkölaitoksen myydä talouskeittovirtaa hyvinkin alennettuun hintaan (6,55 Rp/kWh) voidakseen kilpailla kaasun kanssa, kun taas kaasulaitokset vastaavasta kulutuksesta perivät korkeimman taksan mukaiset maksut (Zürichissa 25 Rp/m³).

Usein suositellaan sitä, että kaasulaitokset keskitettäisiin sivutuotteiden valmistukseen ja että ne myisivät täten syntyvän kaasun halpaan hintaan teollisuudelle ja keskuslämmityslaitoksille. Energianjakelusta talouteen huolehtisivat sen sijaan sähkölaitokset.

Tämän ehdotuksen toteuttaminen merkitsisi sitä, että sähkölaitosten päivähuippukuormitus tulisi likipitäen kaksinkertaiseksi. Silloin täytyy myöskin ottaa huomioon, että nykyinen alhainen keittovirtatariffi, kun enää ei tarvitsisi kilpailla kaasun kanssa, tulisi nousemaan siten, että se vastaisi kyseessäolevan huippuenergian todellisia valmistuskustannuksia.

Myöskään kaasulaitokset eivät voi tuottaa voittoa, jos korkeahintaisen talouskaasun jakelu lopetetaan, sillä ainoastaan alhainen tariffi on kilpailukykyinen jaettaessa kaasua lämmitykseen ja teollisuudelle. Tämä on nykyisin 60% keittokaasutariffista, mutta se voidaan säilyttää vain edellytyksin, että kaasunjakelu taloustarkoituksiin myöskin vastaisuudessa tulee muodostamaan kaasulaitosten perustuksen ja että muilla käyttöaloilla on merkityksensä vain kuormituksen tasoittajana.

Niin muodoin olisi sekä teknillisesti että kansantaloudellisesti väärin lopettaa kaasunjakelu taloustarkoituksiin tai sitä rajoittaa.

Kaikenlainen asiaton suosiminen uusia sähkönkuluttajia hankittaessa onkin niinollen luonnotonta — suosimista, jota sähkölaitokset ovat alkaneet harjoittaa 10—20 vuotta sitten ja jota vieläkin harjoitetaan kaikkien tuotantoreservien loppuunkuluttamisesta huolimatta.

Kaasulaitokset ovat hyvän sopeutumiskyvyn omaavia taloudellisia lämpökeskuksia, joiden sivutuotteet sitäpaitsi muodostavat perusmateriaalin valmistettaessa suuri joukko välttämättömiä tuotteita. Koko maan etu vaatii niin ollen, että sekä kaasu-, samoinkuin myös sähkölaitokset vastaisuudessakin saavat kehittyä oman erikoislaatunsa mukaisesti.

Tämä on kuitenkin mahdollista vain siinä tapauksessa, että kummatkin laitokset saavat toimittaa tuotteitaan niille kuluttajaryhmille, jotka voivat käyttää niitä hyväkseen teknillisesti ja taloudellisesti parhaimmalla tavalla. Muutoin syntyy niinhyvin kaasu- kuin sähkölaitostenkin suhteen epäterveitä olosuhteita, joiden taloudelliset seuraamukset viime kädessä joutuvat sekä yksityisen maksajan että yhteiskunnan kannettavaksi.

Liite 1 j.

Teknillisten laitosten lautakunnalle.

Asia: Allekirjoittaneiden esittämä eriävä mielipide teknillisten laitosten lautakunnan kokouksessa 29. 8. 1947 tekemän, kaasulaitoksen laajentamista koskevan päätöksen johdosta,

Viite: Kaasulaitoksen esitys 23. 8. 1947 N:o 2057, joka koskee laitoksen laajentamista,

Sen johdosta, että allekirjoittaneet eivät ole voineet yhtyä teknillisten laitosten lautakunnan 29. 8. 1947 pitämän kokouksen tekemään päätökseen kaasulaitoksen laajentamista koskevassa kysymyksessä, jonka mukaan kaasulaitoksen laajentamiskysymys ratkaistaisiin niiden periaatteiden mukaan, jotka kaasulaitos on PM:ssään esittänyt, allekirjoittaneet haluavat pöytäkirjaan merkittäväksi seuraavan:

Sen selvityksen perusteella, mikä on annettu kaasulaitoksen nykyisestä tilanteesta (kaasulaitoksen PM ja allekirjoittaneiden persoonallinen tutustuminen kaasulaitokseen), allekirjoittaneet *yhtyvät lautakunnan päätökseen siinä, että kaasulaitoksella on pikaisesti ryhdyttävä kaasulaitoksen ehdottamiin uudistus- ja korjaustöihin.*

Allekirjoittaneet eivät kuitenkaan voi yhtyä kaasulaitoksen, aina vuoteen 1985 tähtäävien laajentamissuunnitelmien perusteluihin, jotka edellyttävät, että sähkön käyttö kotitaloudessa olisi korvattava kaasulla.

Vaikkakin on todettava, että Helsingin kaupungin keskustan sähköjohtoverkosto epäedullisen jakelujännitteen vuoksi on niin heikko, että siihen ei voida suuremmassa määrässä kytkeä uusia sähköliesiä, ei tämä edellytä sitä, että niiden käytön kieltämiseen olisi tämän vuoksi ryhdyttävä koko kaupungin alueella. Asia on korjattavissa ja onkin toivottavaa, että sähkölaitos tässä suhteessa tekisi pikaisen esityksen teknillisten laitosten lautakunnalle.

Mitä tulee sähkön käyttöön ns. Suur-Helsingin alueella 30—40 vuoden kuluttua, jolloin kaupungin väkiluvun otaksutaan kasvaneen yli 600,000, myönnettäköön, että asutuksen on tällöin laajennuttava hyvinkin kauaksi nykyisestä keskuksesta. Asiaan vaikuttavana tekijänä on myöskin otettava huomioon, että lähitulevaisuudessa ei tultane laajemmassa määrässä rakentamaan suljettuja korttelialueita, laajoja asuinrakennuksia, vaan muiden maiden käytäntöön perustuen pyritään rakennustoiminta keskittämään ns. lamelli-, piste- ja omakotitaloihin. Tällöin on otettava harkittavaksi kysymys siitä, onko kansantaloudellista viedä kaasujohtoja po. paikkakunnille. Tähänastinen käytäntö on sekä meillä että ulkomailla osoittanut, että jokaiseen taloon on joka tapauksessa vedettävä sähköjohdot, ja että sähkön avulla voidaan tyydyttää paitsi kotien

valon ja voiman tarve, myöskin kotitaloudessa välttämätön ruoan valmistus. Viimeksi mainittu luonnollisesti edellyttää sitä, että sähköjohtimet ovat mitoitettavat jonkin verran suuremmiksi kuin yksinomaan valaistusta ja tarpeellista voimaa silmällä pitäen olisi tehtävä. Jos tällaisille — puhtaasti kotitalousasuntoalueille — tämän lisäksi vesijohtoputkien ohessa vedetään myöskin kaasujohdot, niin se kaikessa tapauksessa tietää seuraavia lisäkustannuksia:

1) kaasunjohtoputket, ja niiden sähköjohtoverkkoon verraten lyhyt käyttöikä
2) niiden asentaminen ja
3) niiden jatkuva hoito ja kunnossapito.

Näiden kustannusten suhdetta niihin kustannuksiin, jotka johtuvat siitä, että sähköverkko mitoitetaan kestämään sähkönkulutus kotitaloudessa, ei ole otettu huomioon kaasulaitoksen esityksessä eikä tätä suorastaan perustavaa laatua olevaa kysymystä ole maassamme tähän mennessä yleensäkään tutkittu. Mutta pintapuolisestikin asiaa arvosteltaessa näyttää siltä, että kysymyksessä ovat arvot, joiden tutkimiseen olisi syytä vihdoinkin kiireellisesti ryhtyä.

Ennen sotaa ryhdyttiin Helsingin kaupungissa melkoisessa mittakaavassa toteuttamaan sekä omassa että muissa maissa mm. Saksassa, Englannissa ja Ruotsissa saatuja kokemuksia sähkön käyttämiseksi kotitaloudessa, varsinkin ruoan valmistuksessa. Tämän kehityksen meillä tyrehdytti viimeksi käyty sota. Kaasulaitoksen PM:n mukaan olisi poikkeustilaa jatkettava vielä normaalisten olojenkin palauduttua. Olisi kuitenkin vahinko jos meillä kehitys pysähtyisi samaan aikaan kuin muissa maissa asiaan on ryhdytty uudelleen kiinnittämään vakavaa huomiota. Tässä yhteydessä lienee paikallaan siteerata Voimassa ja Valossa n:o 5—6 v. 1945 siv. 94 julkaistu tiedonanto Englannin jälleenrakennussuunnitelmista. Mainittu lehti kirjoittaa: »*Sähköliesien lukumäärä Englannissa* kasvoi viimeisinä vuosina ennen suursotaa n. 200,000:lla vuodessa. Nykyään niitä on käytännössä noin kaksi miljoonaa kappaletta. Sodan päätyttyä ja jälleenrakennuksen päästyä vauhtiin odotetaan sähköllä keittämisen menevän eteenpäin huimin askelin. Kaikkiaanhan on tarkoitus rakentaa 4 miljoonaa uutta asuntoa 10 vuoden kuluessa, ja ne on suunniteltu varustettaviksi sähköliesillä. — — — Ensi hätään rakennettaviin, tehtaissa valmistettuihin puutaloihin hankitaan sähkölieden lisäksi jäähdytyskaappi ja vedenkuumentaja, mutta myöhemmin rakennettavat talot varustetaan täydellisemmillä keittiö- ja pesukojeilla ja niissä varataan mahdollisuus myös sähkölämmityksen käyttöön. Kun otetaan huomioon sähköliesien asentaminen myös vanhoihin taloihin, saattaa 800,000 à 1,000,000 keittiötä vuodessa tulla sähköistetyksi.» Tällaiseksi kuvataan Englannin lähitulevaisuuden kehitys, siis maan, jossa vain nimeksi on käytettävissä vesivoimaa.

Kaasulaitoksen muistiossa lähdetään siitä, että Helsingin kaupungin olisi tulevaisuudessa turvauduttava melkeinpä yksinomaan polttoaineella valmistettavaan sähköenergiaan. On kuitenkin otettava huomioon se, että saatavissa olevasta vesienergiamäärästä käytetään nykyään hyväksi noin 2,5 miljardia kilowattituntia vuodessa. Otettaessa käyttöön kaikki saatavissa oleva vesivoima saataneen maassamme 10—15 miljardia kilowattituntia vuodessa, josta varmaan riittää osa Helsingillekin. Sitäpaitsi omistaa kaupunki puolet Mankalasta ja on sitoutunut ostamaan kymmenen vuoden ajan kaiken sieltä tulevan sekundaenergian. Maininta siitä, että sähkön käyttö keittotarkoituksiin olisi puollettavissa vasta sitten, kun vesienergia käsittää vähintään 90% koko käytettävissä olevasta energiamäärästä, on luonnoton asiaa lähemmin tarkastettaessa. Ins. Frilundin laskelmassa v. 1943 lähdetään siitä, että höyryvoimalla toimivan sähkölaitoksen hyötysuhde olisi 14% kuten laita onkin vanhanaikaisessa laitoksessa, ja päädytään siihen, että sähköllä keittämiseen menee vähintään kolme kertaa niin paljon hiiltä kuin kaasua käytettäessä. Salmisaaren

rakenteilla olevan höyryvoimalaitoksen termiseksi hyötysuhteeksi tulee kuitenkin noin 30%. Edellämainittu suhdeluku tulee olemaan täten noin 1,3—1,6 pro 3.

Asia ei ole vielä näinkään yksinkertainen, koska kysymyksessä ovat aivan erilaiset lämpöprosessit ja niiden vaikutus yhteiskunnan talouteen.

Siitä ei päästäne mihinkään, että »siirtyminen kaasulla keittämisestä sähköllä keittämiseen ei ole kansantaloudellisesti oikeutettu toimenpide hiilensäästämismielessä» kuten ins. Frilund mainitsee, jos sähköenergia kehitetään lauhdutushöyryvoimalaitoksessa tekniikan nykyisellään ollessa. Silti ei vielä ollenkaan voida ilman muuta lähempää huolellista ja perusteellista tutkimusta ja laskelmia päätyä siihen, että kaasun käyttö kotitaloudessa olisi lopullisesti edullisempi kuin sähkön, käytettäköön sitten höyry- tai vesivoimaa, kun otetaan huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat pysähtymättä tarkastelussa aivan puolitiehen kuten nyt valitettavasti näyttää tapahtuneen. Asia on laaja ja ovat siihen vaikuttamassa monet vielä tässä suppeassa muistiossa mainitsemattomat tärkeät tekijät, kuten sähkön tarjoamat suuret sosiaaliset edut, mikä seikka lienee rahassa vaikeasti arvosteltavissa.

Ottaen huomioon muissa maissa tapahtuneen kehityksen sekä sen, että maassamme ei ole lainkaan tutkittu, olisiko kaasun käyttö kotitaloudessa edullisempi kuin sähkön käyttö, jos otetaan huomioon myös jakelusta aiheutuvat kustannukset ja muut sähkön tarjoamat edut, olemme sitä mieltä,

että mainittu asia olisi perusteellisesti tutkittava ennenkuin periaatteessa päätetään kaasulaitoksen tekemästä ehdotuksesta laitoksen laajentamissuunnitelmaksi siinä laajuudessa, että sähkön käyttö kotitaloudessa korvattaisiin kaasulla.

E. M. Heinonen. **Kalle Kaukonen.**

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 9

Nuorisotyölautakunnan perustaminen.

Opetusministeriö lähetti vuonna 1945 kaupunkien ja muiden kuntien valtuustoille kiertokirjeen, jossa ministeriö mainitsi mm., että nuorison ja varttuneemmankin kansanosan vapaa-ajan viettokysymys on viime vuosikymmenien kuluessa muodostunut erittäin keskeiseksi sosiaaliseksi kysymykseksi, jonka ratkaisemiseksi nuorisotyö- ja sivistysjärjestöt ovat kehittäneet mitä moninaisimpia työmuotoja. Näitten vapaitten kansalaisjärjestöjen merkitys nimenomaan kasvavan polven siveellisen kunnon kohottajana ja yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen jakajana on arvostettava erittäin suureksi. Tätä vapaata kansansivistys- ja nuorisotyötä rajoittaa kuitenkin suuressa määrin varojen puute. Erittäinkin sodan jälkeen ovat seuraukset tästä valitettavasta ilmiöstä käyneet huolestuttaviksi. Nuorisorikollisuus, väkijuomien käyttö ja siveellinen ryhdittömyys ovat saaneet yhä räikeämpiä muotoja. Opetusministeriön mielestä on senvuoksi tarpeen kaikkien yhteiskunnallisten voimien keskittäminen nuorison parasta tarkoittavan toiminnan virittämiseen ja tehostamiseen. Ministeriö kehoittaakin kuntia ja seurakuntia osoittamaan käyttövaroja nuorisotyön tarpeita varten, luovuttamaan nuorisojärjestöille leirialueita ja ryhtymään toimenpiteisiin nuorten askartelu-, kerho- ja kokoushuoneiden aikaansaamiseksi sekä perustamaan kunnan, nuorisojärjestöjen, kodin, koulun ja seurakunnan yhteistyön edistämiseksi kunnallisia nuorisotyötoimikuntia.

Kiertokirjeeseen liittyy ohjesääntöluonnos mainittuja nuorisotyötoimikuntia varten. Opetusministeriö mainitsee edelleen, että nuorisotyötoimikuntien perustamisen on tehnyt tärkeäksi ja ajankohtaiseksi jo se seikka, että kansakoulut on eduskunnan tekemän päätöksen mukaan velvoitettu tukemaan ja auttamaan myös kansakoulun päättäneen nuorison jatkuvaa opiskelua ja sivistysharrastuksia, minkä toiminnan aloittamisesta kunnille on kouluhallituksen toimesta lähetetty alempana selostetut ohjeet. Opetusministeriön mielestä on kunnilla itsehallinnon puitteissa erinomaisia edellytyksiä kehittää sellaisia työmuotoja, joissa on tasapuolisesti huomioitu sekä nuorison työlle elintärkeä vapaan omatoimisuuden periaate että yleisen kansalaiskasvatuksen päämäärien asettamat vaatimukset, ja siten hoitaa tärkeä nuorisokysymys siten, että se tuottaa iloa ja hyötyä itse nuorille ja tyydytystä nuorisokasvatuksesta ja vapaa-ajan vieton ohjauksesta vas-

taaville työntekijöille. Ministeriö toivoo, että kuntien ja seurakuntien vastuunalaiset johtajat kiinnittävät mitä vakavinta huomiota alueensa nuorisokysymyksen hoitoon ja tukevat tehokkaalla tavalla kaikkia nuorison fyysillistä ja henkistä kasvua edistäviä toimenpiteitä.

Kouluhallitus on samassa asiassa lähettänyt kiertokirjeen kansakoulujen opettajille, johtajille, johtokunnille ja tarkastajille sekä kunnallislautakunnille, kauppalan- ja kaupunginhallituksille ynnä kuntien kunnanvaltuustoille. Kiertokirjeessä selostetaan kansakoulutoimen järjestysmuotolakiin ja kansakoululaitoksen kustannuslakiin 26. 5. 1944 vahvistettuja muutoksia. Niiden mukaan on kansakoulujen tehtävänä myös yhteistoiminnassa nuorison hyväksi toimivien järjestöjen kanssa tukea ja auttaa koulunkäyntinsä päättäneen nuorison jatkuvaa opiskelua ja sivistysharrastuksia. Kustannuslain 5 a §:ssä säädetään mm., että kansakouluhuoneistoja älköön käytettäkö tarkoituksiin, jotka ovat ristiriidassa koulun kasvatustehtävän kanssa. Muuhun kuin koulun omaan käyttöön on hankittava johtokunnan lupa. Tällaista lupaa älköön ilman painavia syitä kiellettäkö, jos kysymyksessä on kerho, kurssi taikka muu opinto-, laulu-, voimistelu- tai urheilutilaisuus, jossa voidaan edellyttää järjestyksen säilyvän ja jota ei käytetä taloudellisen edun saavuttamiseen. Edelleen kiertokirjeessä mainitaan, että kansakoulun tehtävänä on kasvatus, jonka välineenä on opetus ja että huolenpito koulunkäyntinsä päättäneestä nuorisosta on myös olennaisesti kasvatusta. Erityisesti nykyään, jolloin juoppous ja rikollisuus näyttää nopeasti lisääntyvän ja saavan jalansijaa jo varhaisnuorisonkin keskuudessa, on mitä tärkeintä auttamalla ja tukemalla nuorison opiskelua ja sivistysharrastuksia vahvistaa sen vastustuskykyä ja johtaa sen toimintatarmo terveisiin, yhteiskuntaa rakentaviin uomiin. Kansakoulunopettajan tulee mainitun lainmuutoksen jälkeen olla ainakin jossain määrin myös nuorisonjohtaja. Henkilökohtaisen nuorisotyön lisäksi tarvitaan myös järjestettyä ryhmätyöskentelyä koulun piirissä. Sellaisia työmuotoja ovat opintokerhot, lausunta-, näytelmä-, askartelu-, retkeily-, voimistelu-, urheilu- ja raittiusharrastukset, laulukuorot, soittokunnat, nuorten juhlat, nuorisolle tarkoitetut ammatilliset ja yleissivistykselliset luentotilaisuudet ym. nuorison sivistystarpeita palvelevat toimintamuodot. Tässä vapaaehtoisessa nuorisotyössä kansakoulun tulee lisäksi pyrkiä yhteistoimintaan paikkakunnan nuorison hyväksi toimivien järjestöjen kanssa ja avustaa niiden toimintaa.

Kouluhallitus ilmoittaa, että kansakoulunopettaja, joka toimii varhaisnuorison opintokerhon, laulukuoron, soittokunnan tai voimistelu- ja urheiluseuran johtajana, on oikeutettu lukemaan työhön käyttämänsä ajan työvelvollisuuteen kuuluviksi viikkotunneiksi siten, että 25 pidettyä tuntia vastaa yhtä viikkotuntia. Mikäli hänelle tämän johdosta tulee ylitunteja, saa maalaiskoulun opettaja niistä palkkioina saman määrän kuin jatko-opetuksen aiheuttamista ylitunneista. Kouluhallitus kehoittaa kaupunkeja suorittamaan opettajilleen vastaavaa korvausta paikkakunnan palkkiotason ja olosuhteiden mukaan. Kiertokirjeessä on sitten

lähemmin selostettu ne edellytykset, joilla valtion varoista maksetaan tällaista palkkiota. Edelleen mainitaan siinä, että koulujen oppilaskirjastot olisi muodostettava myös nuorten lainakirjastoiksi.

Vihdoin kouluhallitus mainitsee koulun huoneistojen käytöstä muihin kuin koulun omiin tarkoituksiin, että koska koulun tulee olla lain hyväksymän valtiollisen toiminnan suhteen puolueeton, on huoneiston luovuttaminen puoluetilaisuuksiin edelleen pidettävä kiellettynä. Puoluetilaisuuksiin ei kuitenkaan ole katsottava valtiolliseen puolueeseen viittaavin tunnuksin toimivan nuorisojärjestön työtä, mikäli se pysyy puolueettomana opiskelu- ja sivistysharrastuksena. Tanssiin ja muuhun kevyeen huvitteluun koulun huoneistoja ei saa käyttää.

Mainittujen kiertokirjeiden johdosta pyysi Khs lausuntoja erinäisiltä lauta- ja johtokunnilta.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta on lausunnossaan maininnut, että Helsingissä on toiminut muutaman vuoden ajan epäviralliset suomen- ja ruotsinkieliset nuorisotyötoimikunnat, jotka ovat olleet kansakoulujen ja lastensuojelulautakunnan sekä nuorisojärjestöjen yhteisinä toimikuntina. Ne ovat tehneet monenlaista valmistavaa työtä tällä alalla ja ovat ne jo lyhyenä toimikautenaan osoittautuneet aivan välttämättömiksi. Kun nyttemmin on alkanut kansakoulunsa päättäneiden oppilaiden ns. jälkihuolto, on sitäkin tarpeellisempaa toimia yhteisymmärryksessä nuorisojärjestöjen kanssa. Johtokunnan mielestä tapahtuisi tämä parhaiten siten, että asetettaisiin kunnallinen kaksikielinen nuorisotyötoimikunta, joka voisi jakautua kielellisellä pohjalla kahteen erilliseen jaostoon tai työvaliokuntaan. Toimikunnan, jossa kansakoulujen edustuksen tulisi olla riittävän suuri, pitäisi saada avukseen neuvottelukunta, johon kaikki nuorisojärjestöt, myös pienimmät, saisivat lähettää edustajansa. Itse toimikunta olisi suppeampi, tavallisen kunnallisen lautakunnan suuruinen. Kun tämä toimikunta asetetaan, ryhtyy se puolestaan ajamaan niitä asioita, joita opetusministeriön kiertokirjeessä on selostettu.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta puolestaan ehdotti asetettavaksi kaksi nuorisotyölautakuntaa, joista toinen olisi suomen- ja toinen ruotsinkielinen ja joissa kansakoulujen tulisi olla hyvin edustettuina. Niinikään ehdotti tämä johtokunta, että asetettaisiin kaksi neuvottelukuntaa, joissa kaikki kaupungin nuorisojärjestöt olisivat edustettuina ja jotka toimisivat lautakuntien neuvottelevana elimenä. Lautakuntien tulisi sitten laatia suuntaviivat ja suunnitelmat nuorisotyötä varten.

Lastensuojelulautakunta selosti lausunnossaan nykyisten epävirallisten nuorisotyötoimikuntien toimintaa. Opetusministeriön kiertokirjeessä olevat toimintaohjeet lienevätkin laaditut sen kokemuksen perusteella, mitä Helsingissä toiminut epävirallinen nuorisotyötoimikunta on saavuttanut. Sosiaaliministeriön ja kouluhallituksen taholta on kuitenkin viime aikoina tuotu esille, että nuorisotyön ohjaava ja valvova hoitaminen Helsingin kokoisessa kaupungissa muodostuu vapaaehtoisille työvoimille ajan pitkään liian raskaaksi, minkä vuoksi nuorisotyötoiminnan

kunnallistaminen olisi omansa antamaan tälle yhä tärkeämmäksi muodostuvalle työlle suurempaa pontta ja laajempaa kantavuutta. Omasta puolestaan lautakunta huomautti, että tähän toimikuntaan olisi valittava nuorisokasvatukseen aktiivisesti osallistuvia ja nuorisotyön eri työmuotoja edustavia henkilöitä, jollaisista nykyisetkin nuorisotyötoimikunnat ovat kokoonpannut.

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta kannatti kunnallisen nuorisotyötoimikunnan asettamista. Työväenopiston tulisi olla sen suorittaman työn laatua ja laajuutta vastaavasti edustettuna nuorisotyötoimikunnassa.

Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta kannatti niinikään nuorisotyötoimikuntien asettamista sekä kaikkia niitä toimenpiteitä, joita opetusministeriön kiertokirjeessä mainitaan. Johtokunnan mielestä olisi asetettava kaksi eri lautakuntaa, toinen suomen- ja toinen ruotsinkielinen, koska yksi ainoa lautakunta ei johtokunnan mielestä tyydyttävästi voisi täyttää sille kuuluvia tehtäviä.

Kirjastolautakunta kosketteli lausunnossaan erikoisesti kouluhallituksen kirjeessä mainittua oppilaskirjastojen muodostamista nuorisokirjastoiksi. Johtokunta oli sitä mieltä, että tämä koskee vain niitä kuntia, joissa ei yleisissä lainakirjastoissa ole järjestetty nuorten osastoa. Helsingin kaupunginkirjaston pääkirjastossa sekä Kallion ja Vallilan haarakirjastoissa on järjestetty erikseen nuorten osastot, mutta muissa haarakirjastoissa on vielä nuorison kirjallisuus aikuisten osastoissa. Johtokunnan suunnitelmiin kuuluu kuitenkin lähitulevaisuudessa ehdottaa perustettaviksi erikoiset nuorison osastot kaikkiin haarakirjastoihin. Helsingissä ei näin ollen ole tarpeellista ryhtyä perustamaan koulujen yhteyteen erityisiä lainakirjastoja nuorisoa varten. Kouluhallituksen kiertokirjeessä mainitut työmuodot, mikäli ne koskevat kirjaston toimintaa, ovat siten täysin sopusoinnussa kaupunginkirjaston päämäärien kanssa.

Asian edelleen kehittämiseksi Khs asetti kesäkuussa 1946 erityisen komitean, jonka mietintö ja ehdotukset ovat liitteenä 1. Mietinnössä selostetaan ensiksi nuorisotyön ja sitä ohjaavan lautakunnan tarvetta sekä esitetään tilastotietoja nuorisotyöjärjestöjen tähänastisesta toiminnasta. Niin ikään mainitaan siinä ne kunnalliset elimet, joiden toimintaan sisältyy sellaisia toimintamuotoja, jotka liittyvät suunnitellun uuden lautakunnan toimintaan tai sivuavat sitä. Komitea katsookin, että uuden lautakunnan olisi ylläpidettävä kiinteää yhteyttä noihin jo aikaisemmin olemassa oleviin kunnallisiin elimiin. Nuorisotyölautakunnan toiminnan suuntaviivoista esitetään mietinnössä selvitys, ja ne on lähemmin määritelty ohjesääntöehdotuksen 2 §:ssä. Komitea on myös laskenut lautakunnan perustamiskustannukset, jotka silloisen hintatason mukaan olisivat nousseet 41,000 mk:aan. Vuotuiset kustannukset oli myös laskettu, ja ne nousivat 407,340 mk:aan.

Komitean ehdotuksista on pyydetty lausuntoja erinäisiltä lauta- ja johtokunnilta.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta puoltaa komitean ehdotuksia sellaisinaan. Sensijaan ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta toistaa aikaisemmin tekemänsä ehdotuksen kahden lautakunnan asettamisesta, joista toinen olisi suomen- ja toinen ruotsinkielinen. Johtokunta huomauttaa tässä suhteessa, että tarpeellinen yhtenäisyys on saavutettu myös kansakoulualalla samoin kuin työväenopistojenkin toiminnassa järjestämällä yhteinen yhteistyöelin. Edelleen johtokunta mainitsee, että komitean tärkeänä pitämää eri toimintamuotojen monipuolista edustusta ei ruotsinkielisessä edustuksessa yhdessä lautakunnassa voitaisi saavuttaa. Jos komitean ehdotus tässä kohden hyväksytään, voidaan odottaa, että ruotsinkielinen nuorisotyö kaupungissa ei tulisi tyydyttävällä tavalla johdetuksi. Kun komitea oli ehdottanut nuorisoasiamiehen kielitaitoluokaksi II luokkaa, ei johtokunta pidä tätä ruotsinkieliseltä kannalta katsottuna tyydyttävänä, minkä vuoksi johtokunta ehdottaa, että apulaisnuorisoasiamiehen virka muodostettaisiin pääviraksi ja että tämän tehtävänä olisi hoitaa ruotsinkielistä nuorisotoimintaa. Myös kanslia-apulaiselta olisi vaadittava riittävä ruotsinkielen taito. Muissa suhteissa tämäkin johtokunta yhtyy komitean ehdotuksiin.

Lastensuojelulautakunta puoltaa komitean ehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Raittiusvalistuslautakunta toteaa, että Khn asettamassa komiteassa on ollut vain yksi naisjäsen, mistä johtuen mietinnössä ei olekaan annettu riittävää huomiota sille tosiasialle, että suunnitellun nuorisotyölautakunnan toiminta tulee kohdistumaan vähintään yhtä suuressa määrässä tyttöihin kuin poikiin. Tästä syystä raittiusvalistuslautakunta pitää välttämättömänä, että nuorisotyölautakuntaan tulisi riittävä määrä naispuolisia jäseniä, mikäli mahdollista ainakin kolmannes lautakunnan koko jäsenmäärästä. Kun komitea on suunnitellut verraten läheistä yhteistyötä nuorisotyölautakunnan ja raittiusvalistuslautakunnan välillä, olisi tämän yhteistyön helpottamiseksi ohjesäännön 4 §:ään tehtävä sellainen lisäys, että myös raittiusvalistuslautakunnalla olisi oikeus valita edustajansa nuorisotyölautakunnan kokouksiin. Sitävastoin lautakunta ei ole pitänyt tarkoituksenmukaisena sitä, että nuorisotyölautakunta osallistuu raittiusjärjestöjen avustamista varten varattujen varojen käytön valvontaan, mikä nykyään on raittiusvalistuslautakunnan huolena. Sensijaan pitää lautakunta luonnollisena, että nuorisotyölautakunta saa toimintaansa varten omat määrärahansa, joiden vuoksi ei yleistä raittiustoimintaa varten varattua määrärahaa ole supistettava. Komitean kustannuslaskelmia pitää raittiusvalistuslautakunta liian alhaisina. Niinpä ei komitean ehdottamalla palkalla voida saada pätevää toimistoapulaista, sillä näitä ei nykyisin todennäköisesti saada alle 10,000 mk:n kuukausipalkan. Tämä virka olisi sen vuoksi sijoitettava ainakin 34. palkkaluokkaan, jossa peruspalkka on 10,000 mk.

Urheilu- ja retkeilylautakunta puoltaa myös pääasiassa komitean ehdotuksia, mutta tähdentää erikoisesti, että nuorisotyölautakunnan kaikkein tärkeimpänä

tehtävänä tulisi olla järjestöihin kuulumattomien nuorten vetäminen nuorisotyön vaikutuspiiriin. Tämä seikka on tärkeä mm. sen vuoksi, että se vaikuttaa olennaisesti nuorisotyölautakunnan koko toiminnan luonteeseen ja suuntautumiseen. Jo toimivat järjestöt eivät varmaan pitäisi siitä, että niiden työtä holhottaisiin kovin suuressa määrässä. Kun komitean ehdotuksessa oli edellytetty, että liikuntakasvatus- ja retkeilytarkoituksiin myönnettyjen apurahojen jakoa koskevissa asioissa olisi pyydettävä nuorisotyölautakunnalta lausunto, urheilu- ja retkeilylautakunta vastustaa tätä ainakin sikäli, kuin se koskee nykyisiä urheilumäärärahoja. Vaikka näiden määrärahojen jaossa tosin voidaan ajatella huomioitavaksi muitakin kuin pelkästään käytännöllis-urheilullisia seikkoja, ovat nämä määrärahat kuitenkin niin pienet urheiluseurojen jäsenmääriin ja pelkästään niiden harjoitustoiminnasta aiheutuviin menoihin nähden, ettei nuorisotyölautakunnan lausunnolla olisi mitään tosiasiallista merkitystä.

Myöskin Helsingfors svenska ungdomsråd, joka vastaa suomenkielistä nuorisotyötoimikuntaa, on lähettänyt Khlle lausuntonsa komitean ehdotuksen johdosta. Lausunnossa puolletaan kahden nuorisotyölautakunnan asettamista ja huomautetaan, että kaksikielisyys yleensä on hankalaa käytännöllisessä työssä. Toimistohenkilökunnalle asetettavat kielitaitovaatimukset vaikeuttavat usein sellaisten henkilöiden nimittämistä, jotka muiden ominaisuuksiensa vuoksi olisivat tähän työhön sopivia. Kun lisäksi ruotsinkielisten lukumäärä yhteisessä lautakunnassa tulisi luonnollisesti olemaan varsin pieni, ei näitä henkilöitä valittaessa voitaisi ottaa huomioon ruotsinkieliseltä taholta kaikkia niitä näkökohtia, joita komitean mietinnön mukaan olisi varteenotettava. Lausunnossa viitataan lisäksi samoihin seikkoihin, joita ruotsinkielisen työväenopiston ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan taholta on esitetty.

Khs pitää selvänä, että sen monipuolisen nuorisotyön keskittämiseksi ja johtamiseksi, jota kaupungissa vapaaehtoisesti jo kauan on harjoitettu, on välttämätöntä asettaa erityinen kunnallinen elin. Sellaisia elimiä ovat jo useat muut kunnat asettaneetkin, sen jälkeen kun opetusministeriö ja kouluhallitus oli antanut kehoituksen siihen. Mitä erityisesti siihen tulee, olisiko Helsingissä asetettava eri lautakunta eri kieliryhmiä varten, Khs on asettunut komitean ehdotuksen kannalle. Helsingissä on tosin eri johtokunta ruotsinkielisiä ja suomenkielisiä kansakouluja ja työväenopistoja varten, mutta tämä ei suinkaan edellytä sitä, että myös muilla aloilla olisi ehdottomasti otettava käytäntöön eri lautakunnat. Ei myöskään Vaasassa, joka on vielä suuremmassa määrin kaksikielinen kunta kuin Helsinki, ole muuta kuin yksi elin nuorisotyötä varten. Jos perustettaisiin kaksi lautakuntaa, olisi ilmeisesti perustettava myös kaksi toimistoa, mikä olisi omansa hajoittamaan sitä keskitystä, johon nuorisotyössä on pyrittävä, samalla kun se kävisi huomattavasti kalliimmaksi. Niinpä nykyään on Helsingissä yhteiselle

elimelle, jonka muodostavat ammatinvalintakomitea, työnvälitystoimiston ammatinvalinnan ohjaus sekä kansakoulujen tarkastajaneuvosto, uskottu erittäin tärkeäksi muodostunut ammatinvalinnan ohjaus kummankin kieliryhmän osalta. Vain siten voidaan taata toiminnan yhtenäisyys. Khn mielestä puhuvat näin ollen ratkaisevat syyt yhden lautakunnan perustamisen puolesta.

Mitä sitten tulee niihin lausuntoihin, joita komitean ehdotuksesta on annettu, Khs katsoo, ettei ehdotetun apulaisnuorisoasiamiehen virkaa olisi muodostettava pääviraksi, kuten ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ehdottaa, koska toiminta ruotsinkielisessä väestöryhmässä tällä alalla on toistaiseksi niin vähäistä, ettei siitä riitä työtä päätoimiselle viranhaltijalle. Sen sijaan olisi apulaisnuorisoasiamieheltä vaadittava täydellinen ruotsinkielen taito, koska komiteakin on ajatellut, että juuri tämä viranhaltija lähinnä hoitaisi ruotsinkielistä nuorisotyötä koskevat asiat. Koska nykyiset kielitaitoluokat eivät tunne tällaista kielitaitovaatimusta, olisi se virkaa perustettaessa erikseen mainittava. Kun lisäksi itse nuorisoasiamiehenkin kielitaitoluokaksi on ehdotettu II luokkaa, pitäisi ruotsinkielen taidon lautakunnan toimistossa olla tarpeellisen riittävästi edustettuna. Tämän toimiston toimistoapulaista ei sensijaan ole syytä asettaa eri kielitaitoluokkaan kuin missä toimistoapulaiset yleensä ovat.

Raittiusvalistuslautakunnan ehdotusta naisjäsenten lukumäärän määrittelystä nuorisotyölautakunnassa Khs ei pidä tarpeellisena. Ei liioin näytä olevan aihetta siihen, että raittiusvalistuslautakunta saisi valita edustajansa nuorisotyölautakunnan kokouksiin. Khn mielestä on raittiusvalistuslautakunta siinä suhteessa oikeassa, ettei nuorisotyölautakunnan tulisi osallistua raittiusjärjestöjen avustamiseen varattujen varojen käytön valvontaan, mikä nykyään on raittiusvalistuslautakunnan huolena. Nämä varathan jakaa Khs hankittuaan raittiusvalistuslautakunnalta lausunnon.

Ei myöskään ns. urheilumäärärahojen jaosta olisi tarpeellista pyytää nuorisotyölautakunnan lausuntoa eikä sitä komitean ehdottamassa johtosäännössäkään edellytetä, vaikka mietinnössä siitä mainitaankin. Tietenkin voi urheilu- ja retkeilylautakunta, kuten muutkin lautakunnat, pyytää lausuntoja muilta lautakunnilta, milloin se pitää sitä tarpeellisena.

Komitea oli laskenut lautakunnan perustamiskustannukset 41,000 mk:ksi ja sen vuotuiset kustannukset 407,370 mk:ksi. Nämä numerot eivät hintatason nousun vuoksi enää pidä paikkaansa, sillä jo yksinomaan palkkamenot komitean mietinnön valmistumisen jälkeen tapahtuneen palkkajärjestelyn kautta nousevat n. 100,000 mk:lla siitä, mihin komitea oli ne arvioinut. Nykyisen hintatason mukaan tulevat perustamiskustannukset todennäköisesti nousemaan n. 65,000 mk:aan ja vuotuiset kustannukset n. 600,000 mk:aan.

Perustettaviksi ehdotetuista viroista on palkkalautakunta antanut lausunnon, jossa se puoltaa nuorisotyöasiamiehen viran sijoittamista 19. palkkaluokkaan ja apulaisnuorisotyöasiamiehen viran sijoittamisesta 40. palkkaluokkaan.

Toimistoapulaisen viran palkkalautakunta ehdottaa sijoitettavaksi 38. palkkaluokkaan, mikä palkkojen järjestelyn jälkeen vastaa komitean ehdottamaa 39. palkkaluokkaa.

Khs yhtyy palkkalautakunnan ehdotukseen.

Komitean laatimassa ehdotuksessa nuorisotyölautakunnan ohjesäännöksi olisi nimitys »ohjesääntö» muutettava yleisen tavan mukaan »johtosäännöksi». Khs on tehnyt johtosääntöehdotukseen erinäisiä muitakin pääasiassa muodollisia muutoksia ja laatinut siten kokonaan uuden ehdotuksen (liite 3). Lopuksi Khs mainitsee, että vt Miettinen teki Kvston kokouksessa 28. 5. 1946 aloitteen, jossa ehdotettiin Kvston ja Khn toimenpiteitä nuorisotyölautakunnan asettamiseksi. Jos esillä oleva esitys hyväksytään, ei aloite aiheuttane muita toimenpiteitä.

Edellä olevan nojalla Khs ehdottaa Kvston päätettäväksi,

että Helsingin kaupunkiin asetetaan kunnallinen nuorisotyölautakunta 1. 1. 1948 alkaen;

että lautakuntaa koskevat asiat valmistelee ja esittelee Khssa opetus- ja sairaala-asiain johtaja;

että lautakunnan alaiseen nuorisotyötoimistoon perustetaan 1. 1. 1948 lukien 19. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluva nuorisoasiamiehen virka ja 38. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka sekä 40. palkkaluokkaan kuuluva apulaisnuorisotyöasiamiehen virka, jonka viimeksi mainitun viran haltijalta vaaditaan täydellinen ruotsin kielen ja tyydyttävä suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito;

että ensi vuoden talousarvioon merkitään seuraavat määrärahat:

palkkiot	*40,200*	*mk*
sääntöpalkkaiset virat	*415,800*	»
vuokra	*18,000*	»
valo	*4,200*	»
siivoaminen	*3,000*	»
kaluston hankinta	*65,000*	»
tarverahat	*15,000*	»

että nuorisotyölautakunnalle vahvistetaan johtosääntö Khn ehdotuksen mukaisesti (liite 3); sekä

ettei vt Miettisen aloite anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Kolmannen ja neljännen ponnen hyväksymiseen vaaditaan määräenemmistö.

Khn vähemmistö katsoo, että olisi perustettava kaksi nuorisotyölautakuntaa, toinen suomenkielistä ja toinen ruotsinkielistä väestöryhmää varten.

Helsingissä 9. 10. 1947.

Vakuudeksi:

Eino Waronen.

Liite 1.

Komitean mietintö nuorisotyölautakunnan asettamisesta, kokoonpanosta, toimintapiiristä ja toiminnan suuntaviivoista.

Kaupunginhallitukselle.

Käsitellessään kokouksessaan 27. 6. 1946 kansakoululasten jälkihuollon ja siihen sisältyvän kerhotoiminnan järjestelyä harkitsemaan asetetun komitean mietintöä kaupunginhallitus päätti täydentää sanottua komiteaa ja määräsi sen puheenjohtajaksi edelleen maisteri *Pekka Railon* ja jäseniksi valtuutetut *Gunnar Modeenin* ja *Yrjö Räisäsen* sekä kutsui jäseniksi näiden lisäksi kansakoulujen edustajana tarkastaja *Aarne Huuskosen*, lastensuojeluviraston edustajana nuorisonhuoltaja *Kaarlo Helasvuon*, Helsingin Nuorisotyötoimikunnan sihteerin, opettaja *Niko Oksasen*, Helsingfors Svenska Ungdomsråd'in puheenjohtajan, maisteri *G. v. Weissenbergin*, sosiaalidemokraattista työläisnuorisoliikettä edustavana toimittaja *Sulo Mannisen*, demokraattista nuorisoliikettä edustavana kaupunginvaltuutettu *U. O. Miettisen*, voimistelu- ja urheilujärjestöjä edustavana neiti *Greta Rajalan* ja seurakuntien nuorisotyötä edustavana pastori *Simo Palosuon*. Komitea on valinnut sihteerikseen jäsenensä maisteri Helasvuon sekä asettanut työvaliokunnan, johon ovat kuuluneet puheenjohtaja Railo sekä jäsenet v. Weissenberg, Oksanen ja Miettinen.

Työvaliokunnan pidettyä kahdeksan ja komitean kolme kokousta komitea työnsä tuloksena kunnioittaen esittää seuraavaa:

I. Nuorisotyön ja sitä ohjaavan lautakunnan tarve.

Sekä valtiovallan että Helsingin kaupungin taholla on viime vuosina kiinnitetty erikoista huomiota nuoruusiässä olevien kasvatuksen tarpeeseen. Nuorison yhteiskunnallisen, sivistyksellisen ja siveellisen kehityksen kannalta on osoittautunut välttämättömäksi, että se edelleen saa kasvatuksellisia vaikutteita senkin jälkeen, kun se on kotiin nähden itsenäistymässä sekä joko lopettanut koulunkäyntinsä tahi siirtynyt sellaisiin erikoisoppilaitoksiin, jotka eivät samalla tavalla kuin yleinen pohjakoulu, kansakoulu, kiinnitä huomiota yleissivistykselliseen ja siveelliseen kasvatukseen. Tämä on erikoisen välttämätöntä Helsingissä, missä nuoriso on altis erittäin voimakkaille kaupunkilaisympäristöön kuuluville vahingollisillekin vaikutteille. Tilannetta pahentaa erikoisesti nykyisenä poikkeuksellisena aikana vallitseva vaikea asuntotilanne, jonka johdosta tavallista suuremmalla osalla nuoria ihmisiä ei ole sellaista kotia, jossa heidän olonsa olisi viihtyisä ja missä heillä olisi riittävästi tilaa ja rauhaa ikäkaudelleen ominaiseen ja tarpeelliseen itsensä myönteiseen kehittämiseen. Nuorten kehityksessä tapahtuu sen vuoksi usein pysähdys tai se suuntautuu vahingollisille urille. Siitä on seurauksena siveellistä ryhdittömyyttä sekä väkijuomien käytön ja rikollisuuden arveluttavaa lisääntymistä nuorison keskuudessa.

Kaupungin useat toimenpiteet ovat edistäneet nuorison kasvatusta. Sellaisia ovat olleet kunnallisten työväenopistojen ylläpitäminen, kaupunginkirjastotoiminta, raittiusvalistustyö sekä urheilu- ja retkeilymahdollisuuksien järjestäminen.

Samaa tarkoitusta silmälläpitäen on kansakoulujen toimesta järjestetty kevätlukukaudesta 1946 lähtien koulunsa päättäneen nuorison vapaa-aikatoiminnan ohjaus. Tämän hahmoittelun mukaista toimintaa on kevätlukukaudella 1946 kokeiltu jo käytännössäkin molempien kieliryhmien keskuudessa. Suomenkielisten koulujen järjestämänä toimi kantakaupungin alueella 56 kerhoa, joissa oli mukana 475 tyttöä ja 357 poikaa, ja liitosalueella 11 kerhoa, joiden toimintaan osallistui 134 tyttöä ja 63 poikaa. Yhteensä oli näitä kerhoja 67 ja niissä toimivia nuoria 1,029. Opiskeluaineista yleisimmät olivat: konekirjoitus, kotitalous, veistoaskartelu, ruotsinkieli, tyttöjen liikunta, englannin kieli ja näytelmien luku ja harjoittelu. Syyslukukaudella 1946 oli kerhoja kanta-Helsingin alueella 46 ja liitosalueella 10. Osanottajia on ollut yhteensä 950. Ruotsinkielisten koulujen järjestäminä toimi 17 kerhoa, joihin ilmoittautui yhteensä 441 nuorta. Suurinta harrastusta herättivät englannin kieli, voimistelu, lentokonemallien sommittelu, näytelmätaide ja kaunoluku. Syyslukukaudella 1946 on toiminut 11 kerhoa, joissa on ollut osanottajia 225.

Kaupunki on avustuksin ja muilla tavoin tukenut myöskin yksityisten nuorisojärjestöjen toimintaa sekä yhdessä Kalliolan kannatusyhdistyksen kanssa ylläpitänyt Vallilan kerhokeskusta.

Oma tärkeä tehtävänsä nuorison yhteiskunnallisessa ja sivistyksellisessä kehittämisessä onkin juuri vapailla nuorisojärjestöillä. Tähän toimintapiiriin on nuorisokasvatuksen syytä kohdistaa aivan erityistä huomiota. Sille muodostavat luonnollisen perustan nuorille ominaiset luonnolliset taipumukset, nimittäin itsenäistyminen ja omaperäisen toiminnan tarve, aatteellisuus ja hakeutuminen elämään samanikäisten yhteisössä. Tällaisia nuorison vapaita yhteenliittymiä ovat erilaiset aatteelliset nuorisojärjestöt, kerhot sekä urheilu- ja voimisteluseurat.

Kodin ja koulun rinnalle on täten muodostunut nimenomaan nuoruusiässä oleville tarkoitettu kasvatusala, nuorisotyö, joka oleelliselta osaltaan tapahtuu järjestö- ja kerhotoiminnan muodoissa, mutta jonka piiriin edellämainitut toiset nuorison vapaa-aikatoiminnan muodot myöskin osittain kuuluvat.

Kun nuorisotyö täten on kehittynyt tärkeäksi tekijäksi kaupungin sivistyselämässä, on tullut selvästi ilmi keskittävän ja tätä toimintaa ohjaavan elimen tarve. Tästä on ollut seurauksena ns. nuorisotyötoimikuntien muodostaminen. V. 1942 perustettiin Helsingfors Svenska Ungdomsråd, ja seuraavana vuonna vastaava suomenkielinen Helsingin Nuorisotyötoimikunta.

Näissä toimikunnissa on ollut vahvin edustus nuorisojärjestöillä, mutta myöskin kansakoulut ja lastensuojelulautakunta sekä eräät huoltojärjestöt ovat edustajiensa kautta olleet niiden toiminnassa mukana. Suomenkielisen nuorisotyötoimikunnan puheenjohtajana on toiminut lastensuojelun toimitusjohtaja.

Nämä vapaaehtoiset ja epäviralliset toimikunnat ovat saaneet merkittävällä tavalla aikaan yhteistyötä eri elinten kesken ja siten huomattavasti edistäneet nuorisotyön asiaa. Niiden välityksellä on mm. voitu saada yleiskuva siitä, paljonko minkinlaisia nuorisojärjestöjä kaupungissamme on ja suuretko ovat niiden jäsenmäärät.

Maisteri G. v. Weissenberg ja opettaja Niko Oksanen ovat laatineet 31. 12. 1944 päivätyn esityksen suunnitelmaksi vapaaehtoisen nuorisotyön järjestämisestä Helsingissä. Esitykseen liittyy myös selvitys Helsingissä v. 1944 nuorisotyön hyväksi toimineista järjestöistä sekä niiden toiminnan laadusta ja laajuudesta, saamista avustuksista ja ilmoittamista tarpeista. Selvityksestä, johon eivät sisälly vuoden 1944 jälkeen toimintansa aloittaneet järjestöt eikä sen jälkeen tapahtuneet muutokset, ilmenee mm. seuraavaa:

Nuorisotyöjärjestöt Helsingissä 1944.

Suomenkiel.	Järj. luku	Jäseniä	Toimihenkilöt Päät.	Sivut.	Harrast.	Huoneistot Omat	Vuokr.	Avustukset Kaup. mk	Muut mk
V- ja U-seurat ..	28	6,719	—	46	117	2	25	114,200	13,400
Uskonnolliset	6	13,079	32	41	484	20	19	69,900	119,000
Muut järjestöt	15	10,265	13	8	341	2	10	237,100	47,000
	49	30,063	45	95	942	24	54	421,200	179,400
Ruotsinkiel.									
V- ja U-seurat	5	1,622	—	6	2	—	2	52,400	15,000
Uskonnolliset	4	2,304	9	10	129	14	5	5,500	57,000
Muut järjestöt	13	2,476	1	9	118	—	7	617,500	355,000
	22	6,402	10	25	249	14	14	675,400	427,000

Nuorisotyötoimikuntien järjestöjen esittelylehtisten mukaan, jotka eivät ole aivan täydellisiä, oli sellaisia järjestöjä, joissa on nimenomaan nuorisolle tarkoitettua toimintaa (suomenkielisten järjestöjen esittelylehtinen on vuodelta 1945 ja ruotsinkielisten vuodelta 1946):

	Suomenkieliset järjestöt Järjestöjen luku	Alajärjestöjen luku	Ruotsinkieliset järjestöt Järjestöjen luku	Alajärjestöjen luku
Urheilujärjestöt	4	58	4	7
Kristilliset järjestöt.....	10	33	6	44
Raittiusjärjestöt	3	34	1	5
Muut järjestöt	9	73	11	8
	26	198	22	64

Opetusministeriö on nuorisotyötä koskevissa kiertokirjeissään n:o 1/31. 8. 1945 ja n:o 2/25. 5. 1946 erikoisesti kiinnittänyt huomiota nuorisotyötoimikuntiin. Samalla kun ministeriö korostaa nuorisotyön kaikinpuolisen kehittämisen tärkeyttä, se kehoittaa asettamaan kunnallisia nuorisotyölautakuntia, joiden tehtävä tulisi olemaan samanlaatuinen kuin entisten nuorisotyötoimikuntien, mutta joiden toiminnan vakavuus ja teho juuri niiden kunnallisuuden takia olisi vielä merkittävämpi.

Eräiltä nuorisotyötä harjoittavilta järjestöiltä ja kunnallisilta elimiltä pyydetyistä lausunnoista ilmenee, että ne ovat myönteisellä kannalla nuorisotyölautakunnan perustamiskysymyksessä. Samoin on alussa mainittu Khn 31. 5. 1945 asettama nuorisotyökomitea yhtynyt kannattamaan nuorisotyölautakunnan asettamista.

Monet muutkin seikat viittaavat siihen, että nuorisotyö on sellainen sivistyselämän ala, joka on muodostumassa yhä merkitsevämmäksi ja jonka kehittäminen vaatii aktiivista myötävaikutusta ja keskittynyttä toimintaa kaupungin taholta. Kysymyksessä on, paitsi nuorison paras, myöskin kaupungin huomattavat edut. Onhan koko kunnalliselämälle mitä suuriarvoisinta, että nuoriso saa mahdollisimman hyvää yhteiskunnallista ja muuta sivistyksellistä kasvatusta ja että se toisaalta myönteisen toiminnan kautta mahdollisimman paljon välttyy yhteiskuntaan huonosti sopeutuvilta elämäntavoilta ja rikollisuudelta. Katsoen, että erikoisen kunnallisen elimen asettaminen nuorisotyötä varten on tarpeen ja hyödyksi, komitea puolestaan kannattaa *nuorisotyölautakunnan* asettamista.

II. Nuorisotyölautakunnan toiminnan piiri.

Asetettavan nuorisotyölautakunnan toiminnan piiriä harkitessaan komitea katsoo tarpeelliseksi tehdä periaatteellisen eron nuorisotyön ja nuorisonhuollon välillä. Edelliseen on katsottava lähinnä kuuluvan sellaisen nuorisokasvatuksen, joka oleellisesti perustuu nuorison omatoimisuuteen ja vapaaseen harrasteluun, missä yhteiskunnan tehtävänä on pääasiallisesti ohjata tätä toimintaa, antaa sille virikkeitä ja järjestää ulkonaisia mahdollisuuksia. Nuorisotyö liikkuu täten suurelta osalta nuorison järjestö-, kerho- ja muun joukkotoiminnan alalla. Nuorisonhuoltoon on taasen katsottava kuuluvan kaikenlaisen yksilöllisen ohjauksen, taloudellisen ja siveellisen tukemisen sellaisten nuorten henkilöiden hyväksi, jotka tavalla tai toisella ovat erikoisen henkilökohtaisen neuvonnan, siveellisen tai aineellisen tuen tai turvaamisen tarpeessa. Kuitenkin on otettava huomioon, että nämä kaksi eri toiminta-alaa monin tavoin läheisesti liittyvät toisiinsa ja että tarkan rajan vetäminen niiden välille ei aina ole mahdollista. Kun nuorisotyölautakunnan toiminnan piiri määrätään, on komitean mielestä huolehdittava siitä, että nuorison hyväksi tapahtuva toiminta tulee aukottomaksi. Näin ollen on *nuorisotyölautakunnan otettava hoitaakseen sellaiset tehtävät, joita muilla kaupungin elimillä ei ole* ja joita niille ei ole tarkoituksenmukaista antaa, samalla kun *nuorisotyölautakunnan toimialaan soveltuvat tehtävät, jotka ennestään kuuluvat muille elimille, on syytä siirtää niiltä uudelle lautakunnalle*, mikäli se toiminnan kokonaisuuden kannalta on tarkoituksenmukaista.

Mainittakoon, että Tukholman kaupunginkollegio on äskettäin asettanut komitean suunnittelemaan nuorisokysymyksen ratkaisua Tukholmassa, ja tämä komitea on 20. 6. 1946 valmistuneessa mietinnössään päätynyt ehdottamaan erityisen kunnallisen orgaanin, *»nuorisohallituksen»* (»Ungdomsstyrelsen») perustamista, jolle tulisi yhdistettäväksi pääasiallisesti nuorisonhuollon toimialaan kuuluvia tehtäviä, mutta myöskin *nuorison vapaa-aikatoiminnan ohjaus*. Komitea esittää nuorisohallituksen perustamisen yhteydessä sille siirrettäväksi erinäisiä tehtäviä lastenhuoltolautakunnalta, kansakoulujen johtokunnalta, urheilu- ja retkeilylautakunnalta sekä työttömyyslautakunnalta. Tässä ruotsalaisessa komiteanmietinnössä, samoin kuin aikaisemmassa valtionkomitean mietinnössä (Statens offentliga utredningar 1944: 31) on useita näkökohtia, jotka tässä yhteydessä on ollut syytä ottaa huomioon ja joihin tuonnempana eräissä yhteyksissä viitataan.

Opetusministeriön nuorisotyötä koskevissa kiertokirjeissä n:o 1/31. 8. 1945 ja n:o 2/25. 5. 1946 ehdotetaan nuorisotyölautakuntien tehtävät rajoitettaviksi nuorisotyön alaan kuitenkin niin, että lautakunnan on *pidettävä yhteyttä myöskin nuorisonhuoltoon*. Komitea on todennut, että jo vahvistuksensa saaneet Turun, Lahden, Mikkelin ja Kotkan nuorisotyölautakuntien ohjesäännöt noudattavat tätä ohjetta.

Helsingin oloja silmälläpitäen tulee lähinnä kysymykseen *nuorisotyölautakunnan* toimintapiirin määrääminen verrattuna seuraavien kunnallisten elinten toimipiiriin:

A. Lastensuojelulautakunta.

B. Urheilu- ja retkeilylautakunta.

C. Raittiusvalistuslautakunta.

D. Suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntien alainen kansakouluoppilaiden jälkihuolto.

A. *Lastensuojelulautakunnan* ja sen alaisen viraston tehtäviin kuuluu sosiaaliministeriön 3. 9. 1943 vahvistaman Helsingin kaupungin lastensuojeluohjesäännön mukaan useita nuorisonhuollon ja nuorisotyön alaan kuuluvia tehtäviä.

Turvattomien lasten huoltotoimiston tulee em. ohjesäännön 24 §:n mukaan mm.

1) pitää huolta orvoista, vanhempien hylkäämistä ja paheellista elämää viettävien vanhempien lapsista kuin myöskin huonosti hoidetuista, pahoinpidellyistä ja siveellisille vaaroille alttiina olevista lapsista ja nuorista henkilöistä, niin myös lapsista, jotka ruumiillisen sairauden, tylsämielisyyden, mielisairauden, aistiviallisuuden, raajarikkoisuuden tai muun sellaisen vajavaisuuden tähden tarvitsevat erityistä hoitoa,

2) huolehtia yksityisten kasvatuskotien hankkimisesta ja niihin sijoitettujen lasten hoidon ja kasvatuksen tarkastuksesta.

Huomautettakoon, että nykyinen lastensuojelulaki edellyttää em. perusteilla huoltotoimenpiteitä kohdistettavaksi vain lapsiin eli alle 16-vuotiaihin, kun sensijaan nuoret henkilöt eli 16 vuotta täyttäneet eivät edellämainituista turvattomuussyistä kuulu nuorisonhuollon piiriin. Valtioneuvoston asettama huoltolakien tarkistamiskomitea on kuitenkin ehdottanut lastensuojelulakiin tässä suhteessa tarpeellista lisäystä, ja sosiaaliministeriön huoltoasiainosastolta komitealle annetun tiedon mukaan ministeriön taholta todennäköisesti tullaan tekemään eduskunnalle esitys, joka noudattaa tässä kysymyksessä huoltolakien tarkistamiskomitean ehdotusta. Tällaiseen toimintaan on katsottava kuuluvan puutteen- ja vaaranalaisessa tilassa olevien nuortenkin henkilöiden sijoittaminen sopiviin hoitokoteihin, ammattioppilaitoksiin tai nuorisonhuoltolaitoksiin samoin kuin valvovat ja ohjaavat toimenpiteet heidän hyväkseen. Edellämainittu toiminta, jota lastensuojeluohjesääntömme osittain jo edellyttää ja jonka tuleminen lakisääteiseksikin on odotettavissa, on puhtaasti huollon luontoista, ja komitea esittää sen edelleen pysytettäväksi lastensuojelulautakunnan toimipiirissä. Mainittakoon, että Tukholman kaupungin em. komitea esittää nuorisohallitukselle kuuluvaksi sopivien asuntojen järjestämisen sen puutteessa olevalle nuorisolle ja asunto-olojen valvonnan nuorison etuja silmälläpitäen sekä kunnallisten nuorisokotien johdon. Meikäläisten olosuhteiden ja lainsäädäntömme pohjalta on kuitenkin pidettävä tarkoituksenmukaisempana tällaisen toiminnan kuulumista lastensuojelulautakunnan alaiseen nuorisonhuoltoon.

Turvattomien lasten huoltotoimiston tulee kaupungin lastensuojeluohjesäännön 24 §:n mukaan edelleen

8) avustaa kansakouluviranomaisia lasten kesävirkistystoiminnan ynnä muun vapaa-ajan vieton järjestämisessä,

9) toimia vapaan nuorisonhuollon sekä koulujen ja lastenhuoltolaitosten ulkopuolella tapahtuvan jälkikasvatuksen edistämiseksi.

Nämä viimeksimainitut tehtävät komitea lähinnä nuorisotyön piiriin kuuluvina esittää siirrettäviksi nuorisotyölautakunnalle. 9)-kohdassa mainitun »vapaan nuorisonhuollon» on käytännössä tulkittu tarkoittavan pääasiassa juuri sitä, mistä edellä on käytetty nimitystä nuorisotyö.

Vallalla olevan käytännön mukaan lastensuojelulautakunta on antanut lausuntonsa kaupungilta anottujen lasten ja nuorten huoltoon sekä nuorisotyöhön anottujen apurahojen jakamiskysymyksestä. *Nuorisotyöhön anottujen apurahojen jakamista koskevan lausunnon antaminen sekä niiden apurahojen käytön valvonta* olisi komitean mielestä siirrettävä nuorisotyölautakunnalle. Kuitenkin tarvitaan tässä yhteistoimintaa molempien lautakuntien kesken mm. siitä syytä, että avustusta anovien järjestöjen joukossa on sellaisia, joiden ohjelmassa on myös huollon alaan kuuluvaa toimintaa.

Suojelukasvatustoimiston tehtävänä taasen on mm. siveellisen hairahduksen tai rikoksen takia lautakunnalle ilmoitettujen lasten ja nuorten henkilöiden sekä ns. nuorten rikoksentekijäin huolto, mikä on tarkoituksenmukaista edelleen säilyttää lastensuojelulautakunnan alaisessa toimistossa. Suojelukasvatustoimiston tehtävät määrittelevän lastensuojeluohjesäännön 25 §:n mukaan toimiston tulee

7) ylläpitää hoidettaviin nähden tarpeellista yhteyttä asianomaisten viranomaisten sekä yhdistysten ja järjestöjen kanssa ja

8) ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin alaikäisten kerjäämisen ja kulkurielämän sekä nuorisoa turmelevien huvitilaisuuksien ja huonon kirjallisuuden vastustamiseksi niin myös lasten suojelemiseksi heille sopimattomilta ansiotoimilta.

7)-kohdassa mainittu määräys vastannee edelleen tarkoitustaan lastensuojeluohjesäännössä, ja olisi sitä tulkittava siten, että suojelukasvatustoimiston *on pidettävä yhteyttä myöskin nimenomaan nuorisotyölautakuntaan.*

8)-kohdassa mainitut tehtävät voitaneen suorittaa parhaiten suojelukasvatustoimiston ja nuorisotyölautakunnan yhteistoimin siten, että niitä edellyttävä nuorisorikollisuuden ja muun pahantapaisuuden seuraaminen jää edelleen kuulumaan suojelukasvatustoimistolle samoinkuin osittain siitä aiheutuvat yleisehkäisevät toimenpiteetkin kuitenkin niin, että *nuorisoa turmelevan huvitteluelämän ja muun sitä siveellisesti vaarantavan vapaa-ajan vieton yleisluontoinen valvominen ja nuorison ohjaaminen niistä myönteisen nuorisotyön piiriin kuuluisi lähinnä nuorisotyölautakunnalle,* mikäli lastensuojelulautakunnan lakisääteinen toiminta ei ole siinä tarpeen.

Lastensuojeluviraston työhuoltotoimiston tehtävät, ohjesäännön 28 §:ssä mainittu sotaorpojen työhuolto sekä myöhemmin erikoisella lailla säädetty vähävaraisten ammattiopintojen avustaminen ovat puhtaasti huollon luontoisia tehtäviä, joiden siirtäminen nuorisotyölautakunnalle ei tule kysymykseen.

Komitean mielestä olisi nuorisotyölautakunnan toiminnan piiriä määrättäessä yleisesti otettava huomioon, että sen on oltava *yhteistoiminnassa lastensuojelulautakunnan kanssa ja toiminnassaan tuettava nuorisonhuoltoa.*

B. *Urheilu- ja retkeilylautakunta* on tähän saakka kaupungin puolesta mm. ohjannut erittäin tärkeää ja oleellista nuorisotyön alaa. On huomattava, että oleellinen osa nuorison urheilu- ja retkeilytoiminnasta ja siihen liittyvästä järjestöelämästä ei tapahdu varsinaisissa nuorison liikuntakasvatus- ja retkeilyjärjestöissä, vaan yleisten järjestöjen puitteissa, joista eräissä on omat nuoriso-osastonsa. Edelleen valtaosa useiden järjestöjen aktiivisista jäsenistä kuuluukin siihen ikäluokkaan, johon nuorisotyön on kohdistuttava. On myöskin huomattava, että melkein kaikilla nuorisojärjestöillä, jotka eivät ole varsinaisia liikuntakasvatusjärjestöjä, on kuitenkin urheilu, voimistelu ja retkeily tärkeällä sijalla toiminnassaan, ja ne joutuvat sen vuoksi hyötymään urheilu- ja retkeilylautakunnan välityksellä annettavasta kaupungin tuesta. Näinollen työnjako toisaalta urheilu- ja retkeilylautakunnan ja toisaalta nuorisotyölautakunnan välillä on vaikeahkoa määritellä. Kaupunginhallituksen 23. 5. 1945 vahvistamien urheilu- ja retkeilylautakunnan sekä sen alaisen toimiston johtosääntöjen mukaan lautakunnan tulee sen johtosäännön 2 §:n mukaan mm.:

1) hoitaa kaupungin urheilua varten rakentamia laitoksia, urheilu- ja leikkikenttiä, luistinratoja, hiihto- ja kelkkamäkiä, uimalaitoksia, yleisiä voimistelusaleja ja muita ruumiillista kuntoa samoinkuin retkeilyä ja lomanviettoa varten tarkoitettuja laitoksia, mikäli sitä ei ole uskottu jollekin toiselle viranomaiselle;

4) vastaanottaa anomukset urheilutarkoituksiin varattujen apurahojen myöntämisestä ja jakaa sanottuun tarkoitukseen myönnetyt määrärahat;

5) valvoa, että urheilujärjestöille myönnetyt avustukset käytetään tarkoituksiinsa ja että sellaisten avustusten antamiselle asetetut ehdot asianmukaisesti täytetään.

Urheilu- ja retkeilytoimiston tulee johtosääntönsä 12 §:n mukaan mm.:

3) huolehtia kesä- ja talvilomapaikkojen sekä retkeily- ja viikonloppupaikkojen järjestämisestä sekä valvoa, että niissä vallitsee hyvä järjestys.

Toisaalta on pidettävä silmällä, että edellämainitut tehtävät on hoidettava liikuntakasvatus- ja ulkoilutoiminnan kokonaisuuden etuja silmälläpitäen ja toisaalta, että näissä merkeissä tapahtuva nuorisotyö saa tarpeellisen tuen ja että järjestelyissä ja valvonnassa otetaan tarpeeksi huomioon nuorisokasvatukselliset näkökohdat.

Komitea näin ollen ehdottaa, että *liikuntakasvatus- ja retkeilytarkoituksiin tarkoitettujen apurahojen jakoa koskevassa asiassa pyydettäisiin lausunto myöskin nuorisotyölautakunnalta. Näiden kahden lautakunnan tulisi lausunnon antamista valmistellessaan olla yhteistoiminnassa keskenään.* Näiden apurahojen käytön valvonnan olisi komitean mielestä edelleen kuuluttava ensi sijaisesti urheilu- ja retkeilylautakunnalle.

Kaupungin ylläpitämien *voimistelu-, urheilu- ja retkeilypaikkojen järjestämisen ja niiden hallinnon olisi komitean mielestä edelleen kuuluttava urheilu- ja retkeilylautakunnalle kuitenkin niin, että nuorisotyölautakunta puolestaan valvoo nuorison etujen ja kasvatuksellisten näkökohtien huomioonottamista niiden käytössä sekä tekee näitä seikkoja koskevia ehdotuksia kaupunginhallitukselle. Nuorisotyölautakunnan tulisi edelleen valvoa sellaisia retkeily- ja leiripaikkoja, joita nuorisojärjestöt ovat perustaneet kaupungin avustuksen turvin ja tukea niitä tällaisissa tehtävissä.* Sellaisten urheilu- ja retkeilylautakunnan toimihenkilöiden, jotka voivat osallistua nuorisotyöhön, kuten urheiluohjaajien, tulisi toiminnassaan ottaa huomioon myöskin nuorisotyölautakunnan toimipiirissä esiintyviä tarpeita.

C. *Raittiusvalistuslautakunnan* tehtäviin kuuluu kaupunginvaltuuston 2. 12. 1936 vahvistaman johtosäännön mukaan mm.

1) edistää raittiusvalistustoimintaa kaupungissa sekä sitä harjoittavien yhdistysten ja järjestöjen työtä,

2) antaa kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle lausuntoja ja selvityksiä raittiutta edistäviin tarkoituksiin myönnettyjen varojen jakamisesta ynnä muista lautakunnan toimialaan kuuluvista asioista.

Tähän nähden komitea esittää, että *nuorisotyölautakunnan tulee nuorison raittiusvalistusta ja raittiusjärjestöjen toimintaa koskevissa asioissa olla yhteistoiminnassa raittiusvalistuslautakunnan kanssa* sekä — vastaavasti, mitä edellä urheilu- ja retkeilytoiminnasta sanottiin — että *nuorison raittiustyötä tarkoittavien apurahojen käytöstä antaa myöskin nuorisotyölautakunta lausuntonsa senjälkeen kun se on asiasta neuvotellut raittiusvalistuslautakunnan kanssa.*

D. *Kansakoulujen johtokunnan* alaiset työalat ovat läheisessä kosketuksessa nuorisotyöhön. Toukokuun 26 p:nä 1944 kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain muuttamisesta annetun lain 2 §:n 2 mom:n mukaan kansakoulujen tehtävänä on myös yhteistoiminnassa nuorison hyväksi toimivien järjestöjen kanssa tukea ja auttaa koulunkäyntinsä päättäneen nuorison jatkuvaa opiskelua ja sivistysharrastuksia. Tällä pohjalla on kaupungissamme viriämässä laajahko vapaa-aikatoiminta, kuten edellä on mainittu. Kansakoulujen ohjaama nuorisotyö, joka tapahtuu pääasiallisesti määrättyjen harrastusalojen merkeissä kokoontuvissa kerhoissa, näyttää muodostuvan lähinnä vapaan opiskelun luontoiseksi. Se tulee muodostamaan oman erikoislaatuisen linjansa nuorisotyössä, mille antaa leimansa kansakouluopettajien toimiminen ohjaajatehtävissä. Tämä nuorisotyön ala ei kuulu nuorisotyölautakunnan ohjauksen alaisuuteen ja sen rahoittaminen tapahtuu lain mukaan kokonaan kansakoulujen kokonaistalouden osana. Näin ollen tarvitsee *nuorisotyölautakunnan vain olla vuorovaikutuksessa kansakoululaitoksen kanssa.*

Muihin kunnallisiin elimiin nähden riittänee, että nuorisotyölautakunnan tulisi niiden kanssa olla yhteistoiminnassa, kuten kunnan lautakuntien yleensä tulee olla.

III. Nuorisotyölautakunnan toiminnan suuntaviivoista.

Nuorisotyölautakunnan toiminnan suuntaviivoja harkitessaan komitea on katsonut tarkoituksenmukaiseksi monessa suhteessa seurata niitä ohjeita, joita opetusministeriö edellämainituissa kiertokirjeissä on antanut ja joita Turussa, Kotkassa, Mikkelissä ja Lahdessa jokseenkin tarkoin on noudatettu. Komitea kuitenkin pitää tarpeellisena ottaa

huomioon, että Helsingin laatuisen suuren kaupungin yhteiskunnallinen ja sivistyselämä on huomattavasti jäsentyneempää ja erikoistuneempaa kuin pienemmissä kaupungeissa, kuten II luvussa tehdyt viittaukset useihin ennestään olemassaoleviin kunnallisiin elimiin osoittavat. Näin ollen komitea katsoo, että nuorisotyölautakunnan aktiivisen toiminnan pääpainon tulisi olla nuorten vapaan järjestö- ja kerhotoiminnan alalla samalla kuin se seuraisi nuorisokysymystä yleisesti ja tekisi sitä koskevia aloitteita muunlaatuisen nuorisotyön ja myöskin nuorisonhuollon alalla näitä aloja hoitaville kunnallisille, seurakunnallisille ja yksityisille elimille niin, että nuorisotyön ja nuorisonhuollon muodostaman kokonaisuuden edut lautakunnan toimesta tulevat valvotuiksi.

Nuorisotyölautakunnan tulisi näin ollen yleisesti seurata nuorison oloja ja elämää, sen harrastuksia ja vapaa-ajan käyttöä ja sen perusteella tehdä esityksiä kunnallisille, seurakunnallisille ja yksityisille nuorisotyö- ja huoltoelimille. Järjestöihin tulee lautakunnalla olla välitön kosketus osittain siten, että eri järjestöpiireillä on siinä edustuksensa, osittain, koska lautakunnan jäsenmäärä ei voi olla niin suuri, että kaikki järjestöt siihen saisivat edustuksensa, erikoisesti järjestetyn kosketus- ja neuvottelusuhteen kautta.

Lautakunnan tulisi myöskin itse puolestaan harjoittaa kaikkia järjestöjä ja muitakin nuorisotyön aloja palvelevaa toimintaa. Sellaisia olisivat ennen kaikkea seuraavat:

— Lausuntojen antaminen kaupungin nuorisotyöhön varattujen avustusten jakoa varten sekä myötävaikuttaminen kaupungin myöntämien avustusten ja muiden saatujen varojen tasapuoliseen ja tarkoituksenmukaiseen jakoon.

— Nuorisotyövälineiden asettaminen järjestöjen käyttöön, esimerkiksi ylläpitämällä lainavarastoja ja järjestämällä yhteishankintoja.

— Huoneistojen ja muiden toimipaikkojen varaaminen järjestöille niin, että eri piirien edut tulevat tasapuolisesti huomioon otetuiksi, samoin yhteisten urheilu- ja retkeilypaikkojen ja leirialueiden varaaminen ja hallinta, mikäli ne eivät kuulu urheilu- ja retkeilylautakunnan toimialaan.

— Nuorisojärjestöjen avustaminen nuorisonohjaajien kouluttamisessa ja sopivan työvoiman hankkimisessa.

— Luettelojen ylläpitäminen ja muiden yleisten tietojen jatkuva hankkiminen järjestöistä ja muista nuorisotyön muodoista sekä huolehtiminen siitä, että nämä tiedot ovat aina nuorisopiirien saatavissa sekä nuorisotyön mainonta mm. huolehtimalla siitä, että nuorisolle jo kouluiässä varataan tilaisuus päästä kosketukseen järjestöjen kanssa.

— Ehdotusten tekeminen kaupunginhallitukselle vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi toisten paikkakuntien sekä ulkomaiseen nuorisotyöhön.

Lautakunnan tulisi myöskin jatkuvasti antaa tietoja omasta toiminnastaan järjestöille ja muille nuorisotyöelimille.

Nuorisonhuoltoa lautakunta voisi tukea erikoisesti siten, että se yhteistoiminnassa lastensuojelu- ja nuorisonhuoltoviranomaisten kanssa,

— huolehtisi turvattomassa asemassa tai muuten huollon ja tuen tarpeessa huollettaviksi joutuneiden nuorten henkilöiden opastamisesta nuorisotyöhön,

— pyrkisi organisoimaan nuorisotyötä siten, että se olisi erikoisen tehokasta juuri sellaisissa nuorisopiireissä ja niissä kaupunginosissa, missä esim. asunto-olot ovat vaikeimmat tai missä nuoriso erikoisesti näyttää olevan siveellisessä vaarassa, missä nuorisorikollisuus ja juopottelu näyttää saavan jalansijaa. Näitä näkökohtia silmälläpitäen nuorisotyölautakunta voisi toimia valistustyön tehostamiseksi, uusien kerhokeskusten perustamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä huoneistojen avaamiseksi vaaranalaisilla vyöhykkeillä.

Lautakunta itse voisi luonnollisesti niin suurissa oloissa kuin Helsingissä toimia etupäässä neuvottelevana, suunnittelevana ja päättävänä elimenä. Asioiden valmistelua ja päätösten täytäntöönpanoa varten sillä tulisi olla tarpeelliset toimihenkilönsä.

IV. Nuorisotyölautakunnan kokoonpano.

Kaupunginhallituksen syksyllä 1945 nuorisotyötä lähellä oleville eri kunnallisille elimille osoittamiin tiedusteluihin tulleissa lausunnoissa asetutaan kauttaaltaan puoltamaan nuorisotyölautakunnan asettamista. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan ja ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan ehdotukset poikkeavat muista sikäli, että niissä ehdotetaan kahden eri lautakunnan perustamista, joista toinen olisi suomenkielinen, toinen ruotsinkielinen. Harkitessaan tätä viimeksimainittua ehdotusta, joka komiteassakin ruotsinkieliseltä taholta on tullut esiin, komitea on todennut, että nuorisotyö tapahtuu oleelliselta osalta puhuttuna ja kirjoitettuna sanana, joten varsinaisen kenttätyön on suurimmaksi osaksi tapahduttava kummallakin kielellä erikseen. Näin nuorisotyö Helsingissä luonnostaan jakaantuu kielellisillä perusteilla kahteen osaan. Nuorisotyön kokonaisuuden ja kunnallisen toiminnan yhtenäisyyden kannalta olisi kuitenkin eduksi, että lautakunta olisi yhteinen. Tämän vuoksi komitea asettuu sille kannalle, että olisi asetettava vain *yksi lautakunta*, ja nuorisotyön kaksikielisyyden asettamat vaatimukset olisi otettava huomioon muulla tavalla, kuten tuonnempana esitetään.

Komitea on ollut tietoinen niistä suunnitelmista, joita kaupunginhallituksen taholla on vireillä kaupungin lautakuntien kokoonpanon ja toiminnan yhdenmukaistamiseksi ja pyrkinyt sopeuttamaan suunnitelmansa niihin.

Katsoen siihen, että lautakunnassa tulee olla mahdollisimman monipuolinen edustus eri nuorisojärjestöpiireistä, komitea pitää tarpeellisena, että lautakunta tulisi *9-jäseniseksi*.

Turussa on nuorisotyölautakuntaa vastaava elin liitetty läheisesti lastensuojelulautakuntaan niin, että tämä valitsee siihen 4 jäsentä ja nuorisojärjestöt valitsevat 10 jäsentä senjälkeen kun lastensuojelulautakunta on päättänyt, kuinka nämä 10 paikkaa jaetaan eri nuorisojärjestöjen kesken. Komitea katsoo, että Helsingin nuorisotyölautakunnan tulisi olla täysin itsenäinen lautakunta, jonka *kaupunginvaltuusto* valitsee, kuten muutkin kunnalliset lautakunnat.

Katsoen siihen, että toiset nuorisotyön muodot sekä nuorisonhuolto ovat edustettuina muissa kunnallisissa lautakunnissa komitea pitää tärkeänä, että erikoisesti *järjestöjen luontoiset nuorisotyön muodot tulevat edustetuiksi* nuorisotyölautakuntaan. Näiden edustajien tulisi mahdollisuuksien mukaan olla järjestötoimintaan ja muuhun nuorisotyöhön aktiivisesti osallistuvia sekä miehiä että naisia.

Nuorisotyölautakunnan läheinen yhteistyö erikoisesti nuorisonhuoltoon ja koulutoimeen on komitean mielestä taattava sopivalla tavalla. Kun kunnallishallinnon kannalta ei kuitenkaan ole suotavaa, että lautakuntaan tulisi itseoikeutettuja jäseniä, komitea ehdottaa asian järjestettäväksi siten, että *lastensuojelulautakunta* sekä suomenkielisten ja ruotsinkielisten *kansakoulujen johtokunta* saisivat valita edustajansa olemaan läsnä nuorisotyölautakunnan kokouksissa. Näillä tulisi olla puhevalta, vaan ei äänestysoikeutta.

Jotta eri nuorisojärjestöpiirien ajankohtaiset tarpeet lautakuntaa kulloinkin uudistettaessa pääsisivät vaikuttamaan sekä jotta elävä kosketus järjestöihin säilyisi, olisi lautakunnan oltava yhteistoiminnassa vapaiden nuorisojärjestöjen edustajien kanssa, toisaalta suomen-, toisaalta ruotsinkielisten. Tämä voisi ehkä parhaiten tapahtua siten, että lautakunta määräaikoina ja tarpeen vaatiessa pitäisi yhteisiä neuvottelukokouksia jo toimivien nuorisotyöyhtymien, lähinnä Helsingfors Svenska Ungdomsråd'in ja Helsingin Nuorisotyötoimikunnan kanssa.

Molemmat nuorisotyötoimikunnat voisivat toimia kuten tähänkin asti, nuorisojärjestöjen vapaaehtoisina yhteenliittyminä, joiden kautta lautakunta olisi kosketuksessa järjestöihin. Jos nuorisotyötoimikunnat lakkaisivat olemasta, lautakunta järjestäisi yhteydenpidon järjestöihin toisin, kuten kutsumalla tarpeen vaatiessa järjestöjen edustajia koolle neuvottelemaan.

Näin järjestäen osallistuminen yhteisiin neuvotteluihin ja työskentely nuorisotyötoimikunnissa olisi järjestöille täysin vapaaehtoista, ja kuitenkin siitä olisi suuria etuja niille itselleen. Olisi siis odotettavissa, että nuorisotyötoimikuntien kokoonpano muodostuisi tasapuoliseksi ja tapahtuisi yksimielisyyden merkeissä ja että erillisiä esiintymisiä ei yhteisissä asioissa tapahtuisi sanottavasti. Mikäli niitä tapahtuisi, ne eivät pääsisi häiritsemään kokonaisuutta, sillä ratkaiseva päätäntävalta olisi kuitenkin kiistanalaisissa kysymyksissä tasapuolisesti kokoonpannulla lautakunnalla.

V. Nuorisotyölautakunnan toimisto ja toimihenkilöt.

Nuorisotyölautakunnalla tulisi olla oma toimistonsa, josta komitea ehdottaa otettavaksi käytäntöön nimityksen *nuorisotoimisto-ungdomsbyrå.*

Kuten edellisessä luvussa on huomautettu, on erittäin tärkeää, että nuorisotyölautakunnan toiminnassa otetaan huomioon nuorisotyön kaksikielisyyden asettamat vaatimukset. Tämä tapahtuu komitean mielestä sopivasti siten, että se lautakunnan toimihenkilö, joka pääasiallisesti joutuu välittömään kosketukseen järjestöjen kanssa, kuuluu kulloinkin kysymyksessä olevaan kieliryhmään. Näin ollen komitea pitää tarpeellisena sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen toimihenkilön asettamista. Näitä olisi komitean mielestä kutsuttava nimellä *nuorisoasiamies-ungdomsombudsman.* Molemmilta asiamiehiltä olisi kuitenkin vaadittava myöskin toisen kotimaisen kielen taito.

Komitea ei kuitenkaan pidä mahdollisena kahden päätoimisen nuorisoasiamiehen asettamista ja ehdottaa näin ollen, että suomenkielisen nuorisoasiamiehen toimi olisi päätoimi ja ruotsinkielisen sivutoimi. Ruotsinkielinen asiamies toimisi samalla suomenkielisen varamiehenä niissä tehtävissä, jotka koskevat lautakuntaa tai muuten nuorisotyötä kokonaisuudessaan ja häntä nimitettäisiin *apulaisnuorisoasiamieheksi-biträdande ungdomsombudsman.*

Nuorisoasiamiesten tehtävänä olisi valmistella lautakunnan kokouksissa käsiteltävät asiat ja huolehtia päätösten täytäntöönpanosta. Asiamies toimisi lautakunnan sihteerinä. Hänen tai apulaisasiamiehen tulisi myöskin toimia sihteerinä niissä nuorisojärjestöjen ja muiden nuorisotyöyhtymien neuvottelukokouksissa, jotka lautakunta tai kiireellisissä tapauksissa sen puheenjohtaja on kutsunut koolle sovittuaan tällaisesta neuvottelusta nuorisotyöyhtymien tai niiden edustajain kanssa, tai milloin lautakunta muutoin tällaisen tehtävän katsoo kuuluvan hänelle. Samoin tulisi asiamiesten lautakunnan toimeksiannosta tai suostumuksella hoitaa muita järjestöille yhteisiä juoksevia asioita. Täten voisivat mm. nuorisotyötoimikunnat olla yhteistoiminnassa lautakunnan kanssa ja saada siltä tarvittavaa tukea järjestöjen yhteisissä asioissa.

Toimistotehtävien hoitoa varten tulisi nuorisotoimistossa komitean mielestä edellämainittujen lisäksi olla *toimistoapulainen.*

Harkitessaan nuorisoasiamiehen asemaa komitea toteaa, että häneltä lautakunnan sihteerinä ja itsenäisen toimiston johtajana olisi vaadittava paitsi hyvää kokemusta nuorisotyössä myöskin tarpeellista pätevyyttä virastoasiain hoitoon. Hänen toimintansa on uraauurtavaa ja vaatii erikoista kypsyyttä ja monipuolista perehtyneisyyttä nuorisokysymykseen. Kun kuitenkin vielä alkuvaiheessa ei ole mahdollista tarkoin hahmoitella hänen toimintaansa, komitea ei pidä tarkoituksenmukaisena määrättyjen opillisten vaatimusten asettamista hänelle eikä hänen palkkansa sijoittamista niin korkeaan palkkausluokkaan kuin muiden itsenäisten toimistojen johtajien virat, joten komitea ehdottaa nuorisoasiamiehen viran kuuluvaksi *19. palkkausluokkaan.*

Apulaisasiamiehen toimen komitea ehdottaa sijoitettavaksi 40. palkkausluokkaan ja asetettavaksi hänelle vastaavat pätevyysvaatimukset kuin asiamiehelle.

Toimistoapulaisen toimi olisi komitean mielestä sijoitettava 39. palkkausluokkaan, ja olisi pidettävä suotavana, että tämänkin toimen haltijalla olisi käytännöllistä perehtyneisyyttä nuorisotyöhön.

Toimihenkilöt olisi määrättävä lautakunnan valittavaksi.

Edelläsanotut toimet komitea ehdottaa perustettavaksi vuoden 1947 alusta.

VI. Perustamistoimenpiteet ja kustannukset.

Komitea on laatinut edelläesitettyihin periaatteihin nojautuvan ehdotuksen nuorisotyölautakunnan *ohjesäännöksi*. Ehdotus on liitteenä 2.

Harkitessaan kysymystä, tekeekö nuorisotyölautakunnan ohjesäännön vahvistaminen tarpeelliseksi muutoksia muiden lautakuntien ohjesääntöihin komitea toteaa, ettei ohjesääntöehdotus varsinaisesti ole ristiriidassa muiden lautakuntien ohjesääntöjen kanssa. Lähinnä kiintyy huomio sosiaaliministeriön vuonna 1943 vahvistaman lastensuojeluohjesäännön 24 §:n 8 ja 9 momentteihin. Koska nämäkin kuitenkin koskevat vähemmän oleellisia osia lastensuojelulautakunnan toiminnassa ja ovat varsin yleisluontoisia ja kun yleensä on edellytettävä tarkoituksenmukaista yhteistoimintaa kunnallisten elimien kanssa, ei komitean mielestä ole aihetta ainakaan vielä tässä vaiheessa nuorisotyölautakunnan asettamisen takia tehdä muutoksia entisiin ohjesääntöihin.

Nuorisotyölautakunnan *kokoushuoneena* voitaneen toistaiseksi käyttää kaupungissa olevia kokoushuoneita. *Toimistohuoneistoksi* olisi saatava aluksi yksi huone. Myöhemmin olisi saatava suurempi huoneisto, jossa myöskin kokoukset ja pienempiä neuvotteluja voitaisiin pitää.

Lautakunnan aiheuttamat *kustannukset* voitaisiin arvioida seuraavanlaisiksi:

Perustamiskustannukset.

Kalusto:		
3 kirjoituspöytää à 5,000: —		15,000: —
6 tuolia » 450: —		2,700: —
Kaappi		3,500: —
Hylly		1,800: —
Kirjoituskone		10,000: —
Konekirjoituspöytä		1,000: —
Kattolamppu		1,000: —
Pöytälamppu		1,000: —
Konttoritarvikkeita		5,000: —
	mk	41,000: —

Vuotuiset kustannukset.

Lautakunnan kokoukset, 10 kokousta:		
Puheenjohtajan palkkio	7,200: —	
Jäsenet ja edustajat à 300 mk	33,000: —	40,200: —
Palkat:		
Nuorisoasiamies, (19. pl.) 13,620 mk/kk	163,440: —	
Apulaisnuorisoasiamies, (40. pl.) 6,580 mk/kk	78,960: —	
Toimistoapulainen, (39. pl.) 6,735 mk/kk	80,820: —	323,220: —

Toimiston kulut:		
Vuokra 1500 mk/kk	18,000: —	
Valo 350 mk/kk	4,200: —	
Siivous 250 mk/kk	3,000: —	
Puhelin (720 mk vuodessa + 20 puh. päivässä à 50 p.)	3,720: —	
Tarvikerahaa	10,000: —	38,920: —
Kuluja neuvottelukokouksista		5,000: —
	mk	407,340: —

VII. Yhteenveto.

Edellåolevaan viitaten komitea kunnioittavasti ehdottaa,

että Helsingin kaupunkiin asetettaisiin kunnallinen nuorisotyölautakunta 1. 1. 1947 alkaen,

että lautakunnalle vahvistettaisiin oheellisen luonnoksen mukainen ohjesääntö,

että perustettaisiin sääntöpalkkaiset 19. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluva nuorisoasiamiehen virka, sivutoiminen 40. palkkaluokkaan kuuluva apulaisnuorisoasiamiehen virka, jonka haltijalta olisi vaadittava täydellistä ruotsin kielen taitoa ja tyydyttävää suomen kielen kirjallista ja suullista taitoa, sekä 39. palkkaluokkaan kuuluva nuorisotoimiston toimistoapulaisen virka, sekä

että nuorisotyölautakuntaa varten myönnettäisiin vuodeksi 1947 perustamiskustannuksiin 41,000 mk ja vuotuisiin kustannuksiin 407,340 mk eli yhteensä 448,340 mk.

Helsingissä, marraskuun 26 päivänä 1946.

Pekka Railo.

Gunnar Modeen
Aarne Huuskonen
G. v. Weissenberg
U. O. Miettinen
Simo Palosuo

Yrjö Räisänen
Niko Oksanen
Sulo Manninen
Greta Rajala
Kaarlo Helasvuo

Liite 2.

Ehdotus Helsingin kaupungin nuorisotyölautakunnan ohjesäännöksi.

1 §.

Nuorisojärjestöjen työskentelyn ja nuorison vapaa-aikatoiminnan ohjauksen tukemisesta sekä nuorisokasvatuksen, nuorisotyön ja nuorisonhuollon eri muotojen yhteistoiminnan edistämisestä samoin kuin näihin tehtäviin kuuluvien päätösten täytäntöönpanosta Helsingin kaupungissa pitävät huolta nuorisotyölautakunta ja sen alainen nuorisotoimisto sen mukaan kuin tässä ohjesäännössä määrätään.

2 §.

Nuorisotyölautakunnan tulee

1. seurata nuorison harrastuksia ja vapaa-ajan käyttöä sekä suunnitella toimenpiteitä paikallisen nuorisotyön tehostamiseksi,
2. pitää tarpeenvaatimaa yhteyttä muiden kasvatuksesta, nuorisotyöstä ja nuorisonhuollosta päättävien kunnallisten elinten ja niiden alaisten toimistojen ja laitosten kanssa nuorisotyötä ja siihen liittyviä tehtäviä koskevissa asioissa,
3. pitää luetteloa kunnan alueella nuorisotyötä tekevistä järjestöistä ja muista niihin verrattavista yhteenliittymistä sekä huolehtia siitä, että niitä koskevat tiedot ovat nuorison saatavissa,
4. pyrkiä vaikuttamaan siihen, että julkiset ja yksityiset kasvatuksen, nuorisotyön ja nuorisonhuollon muodot tarkoituksenmukaisesti tukevat ja täydentävät toisiaan sekä tehdä nuorisotyöyhtymille nuorisotyötä koskevia esityksiä,
5. edistää vuorovaikutusta Helsingin kaupungissa tapahtuvan ja toisten paikkakuntien sekä ulkomaisen nuorisotyön kesken,
6. avustaa järjestöjä ja muita nuorisotyötä harjoittavia yhteenliittymiä nuorisonohjaajien kouluttamisessa ja sopivan työvoiman hankkimisessa sekä huoneistojen ja muiden kokoontumis- ja toimintapaikkojen, liikunta- ja leiripaikkojen samoin kuin nuorisotyövälineiden hankkimisessa ja varaamisessa niille,
7. sopivaksi katsomallaan tavalla tiedoittaa toiminnastaan järjestöille ja muille nuorisotyöyhtymille sekä järjestää neuvotteluja niiden kanssa nuorisotyötä koskevista kysymyksistä,
8. yhteisymmärryksessä koulujen kanssa toimia koulunuorison ohjaamiseksi kehittävään vapaa-ajan käyttöön,
9. tukea nuorisonhuoltoviranomaisia ja muita huoltoelimiä turvattomassa asemassa olevan tai muuten huollon tarpeeseen joutuneen nuorison opastamisessa nuorisotyön piiriin sekä toimia nuorisotyön tehostamiseksi sellaisilla alueilla ja yleensä siellä, missä nuoriso on erikoisesti alttiina siveellisille vaaroille,
10. valvoa, että talousarvioehdotuksen laadinnassa, rahavarojen säilytyksessä, tilityksessä ja kirjanpidossa, laskujen hyväksymisessä ja kirjaamisessa, inventtauksessa, sekä kiinteistö- ja kalustoluettelojen laadinnassa noudatetaan kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä,
11. antaa kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle lausuntoja, selvityksiä ja tiedonantoja sekä tehdä ehdotuksia toimialaansa kuuluvista asioista, kuten nuorisotyöhön varattavien varojen käytöstä ja myönnettyjen varojen käytön valvonnasta sekä olla näissä tehtävissä yhteistoiminnassa lastensuojelulautakunnan, urheilu- ja retkeilylauta-

kunnan, raittiusvalistuslautakunnan ja kansakoulujen johtokuntien sekä tarpeen mukaan muidenkin kunnallisten elinten kanssa,

12. valmistaa vuosittain ehdotus lautakunnan talousarvioksi seuraavaa kalenterivuotta varten sekä

13. antaa vuosittain ennen huhtikuun loppua kaupunginhallitukselle kertomus edellisen vuoden toiminnastaan.

3 §.

Nuorisotyölautakuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista valtuusto määrää yhden puheenjohtajaksi.

Lautakunta valitsee itse keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jos jäsen eroaa ennen toimikautensa päättymistä, valitaan toinen henkilö eronneen tilalle toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Lautakunnan jäseneksi on mahdollisuuksien mukaan valittava nuorisotyöhön aktiivisesti osallistuvia henkilöitä.

4 §.

Lastensuojelulautakunnalla sekä suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnilla on oikeus valita edustajansa nuorisotyölautakunnan kokouksiin. Nämä edustajat saavat osallistua keskusteluun, mutta eivät päätösten tekoon. Näille edustajille suoritetaan sama kokouspalkkio kuin lautakunnan jäsenille.

5 §.

Nuorisotyölautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneenä olemasta kokouksessa saapuvilla valitaan tilapäinen puheenjohtaja kokousta varten.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kuusi jäsentä, kokouksen puheenjohtaja heihin luettuna, on saapuvilla.

Päätökset tehdään yksinkertaisella äänestenenemmistöllä. Äänten jakaantuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaalissa kuitenkin arpa.

6 §.

Nuorisotyölautakunnan kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään kokouksen osanottajat, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, sekä, milloin erimielisyyksiä on ilmennyt, kokouksessa tehdyt ehdotukset ja tapahtuneet äänestykset.

Pöytäkirja tarkastetaan lautakunnan päättämällä tavalla.

Lautakunnan kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §.

Nuorisotyölautakunnan kokouksista samoin kuin niissä käsiteltäviksi tulevista asioista on hyvissä ajoin ilmoitettava kaupunginjohtajalle, asianomaiselle apulaiskaupunginjohtajalle ja kaupunginhallituksen edustajalle lautakunnassa.

Päätöksiin nähden, jotka saatetaan alistaa kaupunginhallituksen tutkittavaksi, on lautakunnan noudatettava, mitä kaupunkien kunnallislaissa ja kaupunginhallituksen ohjesäännössä on säädetty.

8 §.

Nuorisotyölautakunnan toimeenpanevana elimenä on nuorisotoimisto.

9 §.

Nuorisotoimiston viranhaltijoita ovat nuorisoasiamies, joka toimii virastopäällikkönä, apulaisnuorisoasiamies sekä heidän apunaan tarpeellinen määrä muuta henkilökuntaa.

10 §.

Nuorisotoimiston viranhaltijat valitsee nuorisotyölautakunta noudattaen virkojen täyttämisessä kaupungin virkasäännön määräyksiä.

11 §.

Nuorisoasiamiehen ja apulaisnuorisoasiamiehen tulee olla nuorisotyöhön ja järjestötoimintaan tietopuolisesti ja käytännöllisesti perehtyneitä henkilöitä. Nuorisoasiamiehen toimi kuuluu II kielitaitoluokkaan. Apulaisnuorisoasiamieheksi valittavalta vaaditaan täydellinen ruotsinkielen ja tyydyttävä suomenkielen kirjallinen ja suullinen taito.

12 §.

Nuorisoasiamiehen ja apulaisnuorisoasiamiehen tulee valmistella ja esitellä 2 §:ssä mainitut asiat lautakunnan päätettäväksi sekä huolehtia lautakunnan päätösten toimeenpanosta.

Asiamies huolehtikoon tällöin niistä tehtävistä, jotka koskevat yksinomaan suomenkielistä nuoristotyötä ja apulaisasiamies niistä, jotka koskevat yksinomaan ruotsinkielistä nuorisotyötä. Muiden tehtävien hoidosta huolehtii asiamies, ellei lautakunta toisin määrää.

Nuorisoasiamies toimii sihteerinä ja pitää pöytäkirjaa lautakunnan kokouksissa.

Apulaisasiamies toimii nuorisoasiamiehen sijaisena tämän lomalla tai muuten tilapäisesti estyneenä ollessa ja päinvastoin.

13 §.

Lautakunta voi tarpeen vaatiessa kutsua koolle nuorisotyötä tekevien järjestöjen ja muiden yhtymien edustajia neuvottelemaan nuorisotyötä koskevista kysymyksistä. Tällaisissa kokouksissa pitää pöytäkirjaa nuorisoasiamies tai apulaisnuorisoasiamies.

Kiireellisissä tapauksissa voi myös lautakunnan puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja kutsua koolle tällaisen neuvottelutilaisuuden, mutta on asia viivytyksettä alistettava lautakunnan hyväksyttäväksi.

Liite 3.

Khn ehdotus Helsingin kaupungin nuorisotyölautakunnan johtosäännöksi.

1 §.

Nuorisojärjestöjen työskentelyn ja nuorison vapaa-aikatoiminnan ohjauksen tukemisesta sekä nuorisokasvatuksen, nuorisotyön ja nuorisonhuollon eri muotojen yhteistoiminnan edistämisestä samoin kuin näihin tehtäviin kuuluvien päätösten täytäntöönpanosta Helsingin kaupungissa pitävät huolta nuorisotyölautakunta ja sen alainen nuorisotoimisto sen mukaan kuin tässä johtosäännössä määrätään.

2 §.

Nuorisotyölautakunnan tehtävänä on:

1) seurata nuorison harrastuksia ja vapaa-ajan käyttöä sekä suunnitella toimenpiteitä paikallisen nuorisotyön tehostamiseksi,

2) pitää tarpeen vaatimaa yhteyttä muiden kasvatuksesta, nuorisotyöstä ja nuorisonhuollosta päättävien kunnallisten elinten ja niiden alaisten toimistojen ja laitosten kanssa nuorisotyötä ja siihen liittyviä tehtäviä koskevissa asioissa,

3) pitää luetteloa kunnan alueella nuorisotyötä tekevistä järjestöistä ja muista niihin verrattavista yhteenliittymistä sekä huolehtia siitä, että niitä koskevat tiedot ovat nuorison saatavissa,

4) pyrkiä vaikuttamaan siihen, että julkiset ja yksityiset kasvatuksen, nuorisotyön ja nuorisonhuollon muodot tarkoituksenmukaisesti tukevat ja täydentävät toisiaan sekä tehdä nuorisotyöyhtymille nuorisotyötä koskevia esityksiä,

5) edistää vuorovaikutusta Helsingin kaupungissa tapahtuvan ja toisten paikkakuntien sekä ulkomaisen nuorisotyön kesken,

6) avustaa järjestöjä ja muita nuorisotyötä harjoittavia yhteenliittymiä nuorisonohjaajien kouluttamisessa ja sopivan työvoiman hankkimisessa sekä huoneistojen ja muiden kokoontumis- ja toimintapaikkojen, liikunta- ja leiripaikkojen samoin kuin nuorisotyövälineiden hankkimisessa ja varaamisessa niille,

7) sopivaksi katsomallaan tavalla tiedoittaa toiminnastaan järjestöille ja muille nuorisotyöyhtymille sekä järjestää neuvotteluja niiden kanssa nuorisotyötä koskevista kysymyksistä,

8) yhteisymmärryksessä koulujen kanssa toimia koulunuorison ohjaamiseksi kehittävään vapaa-ajan käyttöön,

9) tukea nuorisonhuoltoviranomaisia ja muita huoltoelimiä turvattomassa asemassa olevan tai muuten huollon tarpeeseen joutuneen nuorison opastamisessa nuorisotyön piiriin sekä toimia nuorisotyön tehostamiseksi sellaisilla alueilla ja yleensä siellä, missä nuoriso on erikoisesti alttiina siveellisille vaaroille,

10) valvoa, että talousarvioehdotuksen laadinnassa, rahavarojen säilytyksessä, tilityksessä ja kirjanpidossa, laskujen hyväksymisessä ja kirjaamisessa, inventtauksessa sekä kiinteistö- ja kalustoluettelojen laadinnassa noudatetaan kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä,

11) antaa kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle lausuntoja, selvityksiä ja tiedonantoja sekä tehdä ehdotuksia toimialaansa kuuluvista asioista, kuten nuorisotyöhön varattavien varojen käytöstä ja myönnettyjen varojen käytön valvonnasta sekä olla näissä tehtävissä yhteistoiminnassa lastensuojelulautakunnan, urheilu- ja retkeilylautakunnan, raittiusvalistuslautakunnan ja kansakoulujen johtokuntien sekä tarpeen mukaan muidenkin kunnallisten elinten kanssa,

12) valmistaa vuosittain ehdotus lautakunnan talousarvioksi seuraavaa kalenterivuotta varten sekä

13) antaa vuosittain ennen huhtikuun loppua kaupunginhallitukselle kertomus edellisen vuoden toiminnastaan.

3 §.

Lautakunta voi tarpeen vaatiessa kutsua koolle nuorisotyötä tekevien järjestöjen ja muiden yhtymien edustajia neuvottelemaan nuorisotyötä koskevista kysymyksistä. Tällaisissa kokouksissa pitää pöytäkirjaa 10 §:ssä mainittu nuorisoasiamies tai apulaisnuorisoasiamies.

Kiireellisissä tapauksissa voi myös lautakunnan puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja järjestää tällaisen neuvottelutilaisuuden, mutta on asia viivytyksettä alistettava lautakunnan hyväksyttäväksi.

4 §.

Lautakuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista valtuusto määrää yhden puheenjohtajaksi.

Lautakunta valitsee itse keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jos jäsen eroaa ennen toimikautensa päättymistä, valitaan toinen henkilö eronneen tilalle toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Lautakunnan jäseniksi on mahdollisuuksien mukaan valittava nuorisotyöhön aktiivisesti osallistuvia henkilöitä.

5 §.

Lastensuojelulautakunnalla sekä suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnilla on oikeus valita edustajansa nuorisotyölautakunnan kokouksiin. Nämä edustajat saavat osallistua keskusteluun, mutta eivät päätösten tekoon. Näille edustajille suoritetaan sama kokouspalkkio kuin lautakunnan jäsenille.

6 §.

Nuorisotyölautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneenä olemasta kokouksessa saapuvilla valitaan tilapäinen puheenjohtaja kokousta varten.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kuusi jäsentä, kokouksen puheenjohtaja heihin luettuna, on saapuvilla.

Päätökset tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä. Äänten jakaantuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaalissa kuitenkin arpa.

7 §.

Lautakunnan kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään kokouksen osanottajat, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, sekä, milloin erimielisyyksiä on ilmennyt, kokouksessa tehdyt ehdotukset ja tapahtuneet äänestykset.

Pöytäkirja tarkastetaan lautakunnan päättämällä tavalla.

Lautakunnan kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

8 §.

Lautakunnan kokouksista samoin kuin niissä käsiteltäviksi tulevista asioista on hyvissä ajoin ilmoitettava kaupunginjohtajalle, asianomaiselle apulaiskaupunginjohtajalle ja kaupunginhallituksen edustajalle lautakunnassa.

Päätöksiin nähden, jotka saatetaan alistaa kaupunginhallituksen tutkittavaksi, on lautakunnan noudatettava, mitä kaupunkien kunnallislaissa ja kaupunginhallituksen ohjesäännössä on säädetty.

9 §.

Lautakunnan toimeenpanevana elimenä on nuorisotoimisto.

10 §.

Nuorisotoimiston viranhaltijoita ovat nuorisoasiamies, joka toimii toimiston päällikkönä, apulaisnuorisoasiamies sekä heidän apunaan tarpeellinen määrä muuta henkilökuntaa.

11 §.

Nuorisotoimiston viranhaltijat valitsee nuorisotyölautakunta.

12 §.

Nuorisoasiamiehen ja apulaisnuorisoasiamiehen tulee olla nuorisotyöhön ja järjestötoimintaan tietopuolisesti ja käytännöllisesti perehtyneitä henkilöitä.

13 §.

Nuorisoasiamiehen ja apulaisnuorisoasiamiehen tulee valmistella ja esitellä 2 §:ssä mainitut asiat lautakunnan päätettäväksi sekä huolehtia lautakunnan päätösten toimeenpanosta.

Nuorisoasiamies huolehtikoon tällöin niistä tehtävistä, jotka koskevat yksinomaan suomenkielisten keskuudessa suoritettavaa nuorisotyötä ja apulaisnuorisoasiamies niistä, jotka koskevat yksinomaan ruotsinkielisten keskuudessa suoritettavaa nuorisotyötä. Muiden tehtävien hoidosta huolehtii nuorisoasiamies, ellei lautakunta toisin määrää.

Nuorisoasiamies toimii sihteerinä ja pitää pöytäkirjaa lautakunnan kokouksissa.

Apulaisnuorisoasiamies toimii nuorisoasiamiehen sijaisena tämän lomalla tai muuten tilapäisesti estyneenä ollessa ja päinvastoin.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 11

Välikysymys sähkön säännöstelystä.

Vt Nybergh ym. ovat 27. 9. 1947 jättäneet Khlle näin kuuluvan välikysymyksen:

»Huolestuneina ja suuresti levottomina ovat kaupungin asukkaat ottaneet vastaan kansanhuoltoministeriön äskettäin antaman päätöksen sähkönkulutuksen säännöstelystä, mikä päätös on saanut sellaisen sisällön, että siitä aiheutuu vakavia haittoja. Säännöstelypäätös sisältää näet sähkövirran kaavamaisen annostelun mittariluvun pohjalla, ilman että todelliseen virrantarpeeseen kiinnitetään huomiota. Seurauksena tästä näyttää olevan, että sellainen kuluttaja, joka tarvitsee kodissaan sähkövirtaa suhteellisen paljon, esimerkiksi eräät ammatinharjoittajat ja henkilö, jolla on suuri perhe tai suuri määrä alivuokralaisia, joutuu huomattavasti epäedullisempaan asemaan kuin sellainen kuluttaja, joka kuluttaa virtaa suhteellisen vähän. Lisäksi on kyseenalaista, onko säännöstelytoimenpide, joka suurelle joukolle pienkuluttajia tekee mahdolliseksi kulutuksen lisäämisen viranomaisten sellaista rajoittamatta, tehokas lopputulokseen nähden, jonka tarkoituksena on supistaa sähkövirran kokonaiskulutusta.

Säännöstelytoimenpiteen puolustukseksi on esitetty, että se on yksinkertainen toteuttaa ja ettei se vaadi suurempaa hallinnollista koneistoa. Tämän johdosta rohkenemme huomauttaa, ettei sellaista yksityisen elinehtoihin syvälle kajoavaa toimenpidettä, kuin mitä sähkövirran kulutuksen säännöstely on, missään olosuhteissa pitäisi saada toteuttaa sellaisella tavalla, että siten syntyy yksityisille vakavia haittoja ja aiheutuu vakavaa sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta. Hallinnollisia mukavuusnäkökohtia ei sellaisen toimenpiteen perusteeksi saa esittää.

Olemme myöskin kiinnittäneet huomiotamme säännöstelypäätöksen siihen määräykseen, jonka mukaan ylikulutuksesta aiheutuvat lisämaksut lankeavat valtiolle eivätkä virtaa jakaville kunnille. Eikö tämä merkitsee sekaantumista kunnalliseen itseverotusperiaatteeseen ja osoita epäoikeudenmukaisuutta niitä kuntia kohtaan, joilla Helsingin tavoin on suuria menoja höyryvoiman kehittämisestä ja joita lisäksi rasitetaan kustannuksilla, jotka aiheutuvat virransäännöstelyn valvonnasta? Ylipäänsä voidaan koko tuollaisen määräyksen laillisuus asettaa kyseenalaiseksi.

Laajoissa piireissä kaupungin asukkaiden keskuudessa ollaan suuresti kiihdyksissä säännöstelytoimenpiteiden johdosta, ja kun ne sen lisäksi loukkaavat kaupungin taloudellisia etuja, olemme katsoneet olevamme velvollisia kiinnittämään kaupunginhallituksen huomiota tähän asiaintilaan.

Ylläesitettyihin näkökohtiin viitaten rohkenevat allekirjoittaneet kaupunginvaltuuston jäsenet työjärjestyksen 15 §:ssä olevat määräykset huomioonottaen esittää seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus on ryhtynyt ja mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä muutoksen aikaansaamiseksi sähkövirran kulutuksen säännöstelystä äskettäin julkaistuun päätökseen, niin että itsessään välttämätön virrankulutuksen supistaminen saadaan toteutetuksi, ilman että siten aiheutetaan vakavia haittoja?»

Khs on asiasta pyytänyt sähkölaitoksen sekä kaupunginlakimiehen lausuntoja (liitteet 1 ja 2).

Välikysymyksen johdosta Khs ilmoittaa, että asiaan oli jo ennen välikysymyksen tekemistä kiinnitetty huomiota. Asia oli nimittäin alustavasti käsiteltävänä Khn asettaman kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunnan kokouksessa 24. 9. 1947, jolloin valiokunta päätti antaa sähkölaitokselle tehtäväksi laatia selostus sähkön säännöstelyn aikaisemmista vaiheista ja ehdotus nykyisten säännöstelymääräysten tarkistamisesta, joka selostus sisältyy sähkölaitoksen edellä mainittuun lausuntoon. Valiokunta on nyttemmin Khlle jättänyt lausuntonsa (liite 3).

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella Khs on sitä mieltä, että Kvston pitäisi ryhtyä toimenpiteisiin vahvistetun sähkönsäännöstelyn muuttamiseksi, suurin piirtein kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti. Khn mielestä olisi sähkön säännöstelyssä kiinnitettävä huomiota sosiaalisiin näkökohtiin, minkä takia valiokunnan ehdottama määrä eli 20 kWh kuukautta kohden 1 huoneen huoneistoille ehkä on liian alhainen. Helsingissä voitaisiin minimiannos määrätä samaksi kuin Tukholmassa eli 0.8 kWh vuorokautta kohden, vastaten keskimäärin 24 kWh kuukaudessa. Muutenkin olisi käytännöllisiä näkökohtia silmälläpitäen sopivampi, että annoksen suuruus määrätään vuorokautta eikä kuukautta kohden, koska tämä olisi omiansa helpottamaan veloitusta. Khs on myös katsonut, että kahden huoneen huoneistoa varten olisi myönnettävä 1.0 kWh vuorokautta kohden ja että jokaista lisähuonetta varten olisi myönnettävä 0.3 kWh vuorokautta kohti, mikä määrä on jonkin verran pienempi kuin mitä kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunta on ehdottanut.

Mitä siihen tulee, että ryhmän III lisämaksuista 4/5 käytetään kansanhuoltoministeriön myöhemmin määräämiin tarkoituksiin, haluaa Khs viitata kaupunginlakimiehen lausuntoon, josta ilmenee, että valtioneuvoston 27. 9. 1947 valtalain nojalla antamassa päätöksessä ei ole mitään määräystä sähkön toimittamisesta saatujen tulojen luovuttamisesta valtiolle eikä kansanhuoltoministeriöllä tiettävästi muunkaan säännöksen nojalla ole oikeutta määrätä näistä tuloista. Helsingin

kaupungilla lienee tosin siinä tapauksessa, että nämä varat määrätään siirrettäviksi valtion hinnantasausrahastoon, suurena höyryvoiman valmistajana mahdollisuuksia saada huomattava osa kustannuksistaan tasauskorvauksena.

Khs ehdottaa, että Kvsto päättäisi

1) tehdä valtioneuvostolle esityksen voimassa olevien sähkönsäännöstelymääräysten muuttamisesta siten

a) että tavallisille siviilitalouksille (asunnoille) vahvistettaisiin 1 huoneen huoneistoille 0.8 kWh/vrk, 2 huoneen huoneistoille 1.0 kWh/vrk sekä jokaista lisähuonetta varten 0.3 kWh/vrk;

b) että kansanhuoltoministeriön sähkölaitoksen vastuunalaiselle johdolle myöntämää oikeutta siirtää kuluttajia ryhmästä III ryhmään II laajennettaisiin siten, että tämä koskee myös kokonaisia kuluttajaryhmiä, kuitenkin siten, ettei ilmeinen sähkön tuhlaus edellisenä vuonna oikeuttaisi liian runsaaseen annokseen;

c) että edellä kohdissa a) ja b) mainittuja säännöstelymääräyksien muutoksia noudatettaisiin kansanhuoltoministeriön äskettäin julkaisemissa säännöstelymääräyksissä mainittuna säännöstelykautena, sekä

2) saattaa valtioneuvoston tietoon kaupunginlakimiehen esittämät epäilykset kansanhuoltoministeriön sähkönsäännöstelyn toimeenpanoa koskevan päätöksen johdosta.

Edelleen Khs esittää, että Kvsto päättäisi

3) kehoittaa teknillisten laitosten lautakuntaa hyvissä ajoin ennen syksyä 1948 valmistamaan kysymystä toisenlaisen, oikeudenmukaisemman sähkönsäännöstelyjärjestelmän käytäntöönottamisesta, sekä

4) ettei vt. Nyberghin ym. välikysymys anna aihetta muihin toimenpiteisiin kaupungin puolelta.

Helsingissä, 9. 10. 1947.

Vakuudeksi:

Eino Waronen.

Liite 1.

HELSINGIN KAUPUNGIN

SÄHKÖLAITOS.

Helsingissä,
lokakuun 3 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

Helsingin kaupungin sähkölaitos on aina ollut syvästi tietoinen siitä, että sen päätarkoituksena ja velvollisuutena on hankkia kaupungin asukkaille, teollisuuslaitoksille ja tuotantoelämälle niiden tarvitsema sähköenergia kohtuulliseen hintaan, huomioonottaen samalla kunnallistaloudelliset edut. Tämän lisäksi on sähkölaitos katsonut velvollisuudekseen ohjata kulutusta kansantalouden kannalta terveeseen suuntaan. Sota-aika, vuodet 1939—44, teki sähkölaitokselle mahdottomaksi laajentaa koneistoaan ja jakeluverkkoaan luonnollista kulutusta vastaavasti, jonka lisäksi kaupungin asukasluku välirauhan jälkeen on kasvanut entistä ripeämmin. Kaikesta tästä aiheutui sähkölaitoksen normaaliselle toiminnalle rajoituksia. Maan vesivoimavarojen vähentyminen rauhanteon johdosta pakoitti lisäksi sähkölaitoksen ryhtymään kulutusta rajoittaviin ja säännösteleviin toimenpiteisiin.

Seuraavassa selostetaan, miten näitä asioita on käsitelty kaupungin eri elimissä.

Sähkölaitos oli jo sodan aikana tietoinen siitä, että sähkön säännöstely milloin tahansa voi käydä välttämättömäksi ja toimi sen mukaisesti. Vuonna 1941, jolloin myöskin oli poikkeuksellisen huono vesivuosi, esiintyi jo voimapula ja sähkölaitoksen silloinen johtaja esitti Valtion voimatoimistolle, että säännöstelytoimenpiteitä olisi valmisteltava. Kysymys ei aiheuttanut toimenpiteitä. Kaupunginhallitus ei myöskään oikeuttanut sähkölaitosta ryhtymään mihinkään itsenäisiin säännöstelytoimenpiteisiin, kun ei niitä yhdenmukaisesti toimeenpantu koko valtakunnassa. Ainoat kulutusta pienentävät toimenpiteet, jotka hyväksyttiin, oli säästöpropaganda ja sitä harjoitettiin talvella 1941—42. Mm. kehoitettiin kuluttajia lehti-ilmoituksessa 7. 2. 1942 erikoisesti välttämään sähkölämmityskojeiden käyttöä. Sähköliikkeitä kehoitettiin samoin pidättäytymään myymästä tällaisia laitteita. Propagandan tulos oli suhteellisen pieni ja säästökysymys menetti merkityksensä syksyllä 1942, kun vesivoimaa taas oli runsaasti saatavissa.

Vuonna 1944, kun voimatilanne taas huononi, lähetti sähkölaitoksen johtaja kirjelmän Voimatoimistolle, ehdottaen uudelleen, että Voimatoimisto antaisi sähkölaitoksille määräyksiä säännöstelytoimenpiteistä, lähinnä sähkölämpökojeiden käytön rajoittamiseksi. Kirjeen jäljennös palautettiin merkinnällä, että tämä oli asia, joka sähkölaitoksen johtajan on itsensä huollettava.

Syyskuun 22 p:nä 1944 käsitteli Teknillisten laitosten hallitus kaasunsäännöstelyn vaikutusta sähkölaitoksen toimintaan ja sähkölaitos esitti silloin käsityksenään, että ainoa käytännöllinen tapa rajoittaa sähkölaitteiden käytön lisäystä olisi niiden myynnin saattaminen valtiovallan säännöstelyn alaiseksi, muodossa joka varaisi myös laitokselle lausuntaoikeuden jokaisessa esilletulevassa tapauksessa erikseen. Sähkölaitos esitti myös, että taloustariffianomukset olisi tästä lähtien käsiteltävä sähkölaitoksen teknillisellä osastolla, eikä kuten normaalisesti tapahtuu, laitoksen toimistossa. Teknillisten laitosten hallitus päätti, että jälkimmäinen toimenpide olisi toimeenpantava ja kehoitti sähkölaitosta harkitsemaan, miten sähkölämmityslaitteiden liittämistä johtoverkkoon voitaisiin rajoittaa tai kokonaan estää.

Sähkölaitos esittikin Teknillisten laitosten hallituksen kokouksessa lokakuun 20 p:nä että seuraavat toimenpiteet olisi toteutettava:

1. Kansanhuoltoministeriö määrää huonelämmitykseen tarkoitettujen sähkölämpökojeiden valmistuksen, maahantuonnin ja myynnin säännöstelyn alaiseksi.

2. Sähkölaitos oikeutetaan harkintansa mukaan »in casu» antamaan kuluttajille oikeus liittää verkkoon ja siinä käyttää huonelämmitykseen tarkoitettua uutta sähkölämpökojetta.

3. Sähkölaitos oikeutetaan vaatimaan, että sen jakelualueella nyt jo käytössä olevat huonelämmitykseen tarkoitetut sähkölämpökojeet on sähkölaitokselle rekisteröitäviksi ilmoitettava käyttöluvan mahdollista saantia varten. Jos ilmoittaminen laiminlyödään, voi tästä seurata määräaikainen sähkönjakelun keskeyttäminen ilmoituksen laiminlyöjälle ja hänen kulutuskojeensa takavarikoiminen toistaiseksi. Suomen Sähkölaitosyhdistys oli myöskin kiinnittänyt huomiota asiaan ja lähettänyt ylläolevan mukaisen kiertokirjeen sähkölaitoksille.

Sähkölaitos huomautti samalla, että todella uhkaavalta ei lämpökojeiden käyttö tosin vielä näytä, johtuen siitä, että niiden saantimahdollisuudet ovat varsin rajoitetut, mutta tulevaisuutta silmälläpitäen olisi syytä jo ajoissa ryhtyä ehkäisytoimenpiteisiin.

Asia pantiin pöydälle kokoukseen marraskuun 11 p:nä, jolloin hallitus päätti antaa sähkölaitokselle tehtäväksi edelleen valmistaa asiaa kiireellisessä järjestyksessä.

Rakennustoiminnan elpyessä vuoden 1944 loppupuolella, ruvettiin Helsinkiin suunnittelemaan useita suuria asuintaloja, jonka johdosta sähkölaitokselle saapui lukuisia anomuksia rakennusten varustamisesta sähköliesillä. Sähkölaitos alisti Teknillisten laitosten hallituksen kokouksen tammikuun 26 p:nä 1945 ratkaistavaksi, millä edellytyksillä rakenteilla olevat ja suunnittelunalaiset uudisrakennukset saadaan varustaa sähköliesillä. Asia pantiin pöydälle kokoukseen helmikuun 2 p:nä, jolloin Teknillisten laitosten hallitus päätti esittää Kaupunginhallitukselle,

että hellakysymyksessä ns. puuhellat on asetettava etusijalle ja otettava yleensä käytäntöön;

että teollisuuden kaasunkäyttöä edelleen vähennetään siinä määrin kuin se on mahdollista ja sen mukaisesti lisätään kaasuliesien käyttöä uudisrakennuksissa;

että uusia sähköliesiä sallitaan asentaa ainoastaan sellaisissa tapauksissa, joissa muunlainen ratkaisu on mahdoton; sekä

että sähkön käytön estämiseksi vääriin ja tuhlaaviin tarkoituksiin määrätään sähkön käytölle »samanlaatuinen ehkäisytariffi», joka mm. kaasun käyttöön nähden on jo nykyään voimassa ja joka on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi.

Samassa kokouksessa päätti Teknillisten laitosten hallitus kieltää mainosvalaistuksen käytön Helsingissä, mistä asianmukaisella tavalla ilmoitettiin sanomalehdissä. Vastaavaa kieltoa ei muissa kaupungeissa toimeenpantu.

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 15. 2. 1945 Teknillisten laitosten hallituksen esityksen helmikuun 2 p:ltä ja päätti,

että Helsingissä nyt rakenteilla olevissa monikerroksisissa kivitaloissa saadaan käyttää rakennussuunnitelmien edellyttämiä ruoankeittolaitteita, mutta että puutaloissa ja pienemmissä kivitaloissa puuhellat on otettava käytäntöön;

asettaa toimikunnan, joka oikeutetaan ratkaisemaan kysymys siitä, mihin uudisrakennuksiin saadaan sisustaa sähkö- ja mihin kaasukeittolaitteet huomioonottaen, että kumpiakin on käytettävissä n. 1,000 kpl,

kehoittaa Teknillisten laitosten hallitusta tekemään esityksen toimenpiteistä ensi syksynä aloitettavasta sähkönkäytön säännöstelystä.

Maaliskuun 7 p:nä teki sähkölaitos esityksen sähkölaitoksen verkkoon liitettyjen

kojeiden tilaston laatimisesta. Kojetilaston päätarkoituksena oli saada pohja jännitteenkorotuksen ja virtalajin vaihdon suunnittelua varten, mutta samalla oli tilasto välttämätön edellytys sähkönsäännöstelyn valmisteluja varten. Kaupunginhallitus myönsi 22. 3. 1945 sähkölaitokselle määrärahan kojetilaston laatimista varten. Tilastotietojen hankkiminen pantiin kiireellisesti alulle jakamalla kuluttajille kyselykaavakkeet ja keräämällä saadut tiedot sekä aineiston käsittelyllä.

Kesäkuun 22 p:nä 1945 sähkölaitos teki Teknillisten laitosten hallitukselle esityksen sähkönsäännöstelyn periaatteista, ehdottaen kuitenkin, että kun valtakunnan v.t. voimapäällikkö oli kutsunut eri alueiden voimapäälliköt kokoukseen saman kuun 28 p:ksi neuvottelemaan mahdollisista säännöstelytoimenpiteistä, kysymyksen käsittely jätettäisiin riippuvaksi voimapäälliköiden kokouksen päätöksistä ja koko valtakunnalle ehkä laadittavasta yhteisestä säännöstelyohjelmasta. Kun säännöstelyvalmistelut Ruotsissa jo olivat verrattain pitkälle edistyneet, ehdotti sähkölaitos, että sähkölaitoksen v.t. toimitusjohtaja oikeutettaisiin tekemään opintomatka Tukholmaan perehtyäkseen perinpohjaisesti sikäläisiin säännöstelyohjelmiin. Hallitus päätti oikeuttaa puheenjohtajansa tekemään matkan Ruotsiin mm. »tarkoituksella tutkia sähkönsäännöstelyn yhteydessä esiintyviä seikkoja».

Voimapäällikköjen kokouksessa sähkölaitos ehdotti, että Voimatoimiston olisi laadittava koko maata käsittävät sähkönsäännöstelyohjeet. Kokous valitsi toimikunnan, joka sai tehtäväkseen laatia ehdotuksen sähkönsäännöstelyohjelmaksi. Toimikunta käsitteli kokouksessaan heinäkuun 4 p:nä säännöstelyn laajuutta ja periaatteita sekä teollisuuden käytön rajoitusta koskevia kysymyksiä ja antoi Helsingin, Hämeenlinnan ja Lahden voima-alueiden päälliköille tehtäväksi laatia elokuun 31 p:nä pidettävään kokoukseen kukin ehdotuksensa yksityiskuluttajille määrättävistä sähkönkulutuksen perusannoksista.

Ensimmäisenä säännöstelytoimenpiteenä ehdotettiin sähkönkäytön kieltäminen lämmitystarkoituksiin koko maassa.

Lisäksi päätettiin, että säännöstelytoimenpiteistä riippumatta olisi tulevana syksynä yritettävä tehokkaalla propagandalla aikaansaada säästöä yksityiskuluttajien virrankulutuksessa.

Sähkölaitos esitti elokuun 7 p:nä Teknillisten laitosten hallitukselle ylläolevat toimenpiteet sekä sähkölaitoksen kojetilaston tulokset 17 kaupunginosasta. Jotta tilastosta saataisiin riittävällä varmuudella määrätyksi yksityisasuntojen normaalikulutus, ehdotti sähkölaitos, että suoritettaisiin n. 20,000 kuluttajaa koskeva tarkempi tutkimus koneellista Hollerith-reikäkorttijärjestelmää käyttäen. Tällöin olisi kulutus tutkittava huomioonottaen perheenjäsenten henkilöluku sekä asunnon huoneluku. Sähkölaitos ehdotti vielä, että ryhdyttäisiin seuraaviin rajoituksiin:

a) mainosvalaistus kielletään edelleenkin
b) näyteikkunavalaistus kielletään
c) katuvalaistuslamppujen suuruus pienennetään noin puoleen
d) ryhdytään voimaperäiseen propagandaan.

Vasta kun yllämainitut rajoitukset eivät enää riitä, olisi sähkölaitoksen mielestä ryhdyttävä yleiseen kulutuksen säännöstelyyn valmisteltavana olevan ohjelman mukaisesti.

Kaupunginhallitus päätti elokuun 16 p:nä pitämässään kokouksessa kieltää mainos- ja näyteikkunavalaistuksen, jättäen katuvalaistuksen, joka jo on normaalisesta pienennetty, ennalleen.

Syyskuun 20 p:nä päätti Teknillisten laitosten hallitus sähkölaitoksen esityksen mukaisesti ehdottaa, että Kaupunginhallitus oikeuttaisi sähkölaitoksen tarpeen mukaan kieltämään

1) huonelämmityksen sähköllä
2) kuuman veden valmistuksen sähköllä
3) ruoan valmistuksen sähköllä, jos kuluttajalla on käytettävänään puu- tai kaasuliesi.

Kun voimatilanne valtaverkossa, vientiteollisuuden tultua osittain käyntiin, kärjistyi arveluttavasti, lähetti valtakunnan voimapäällikkö 12. 10. 1945 sähkölaitoksille kiertokirjeen, jossa niitä kehoitetaan kieltämään sähkölämmityksen käyttö. Tämän johdosta Kaupunginhallitus päätti Teknillisten laitosten hallituksen esityksestä kieltää sähkölämpökojeiden käytön 25. 10. 1945 alkaen.

Sähkölaitoksen esityksestä perustettiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti 7. 12. 1945 sähkölaitokselle säännöstelytoimisto valmistamaan säännöstelykysymyksiä ja valvomaan määräysten noudattamista.

Huomioonottaen yleisön leväperäisen suhtautumisen säännöstelymääräyksiin, esitti sähkölaitos 13. 11. 1945 kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunnalle rangaistustoimenpiteisiin ryhtymistä määräysten noudattamisen tehostamiseksi. Valiokunta kehoitti sähkölaitosta ehdottamaan Kaupunginhallitukselle, että sähkölaitos saisi ryhtyä säännöstelemään sähkölämmityskiellon rikkojien virrankäyttöä, määräämällä niille rajoitetun virrankäyttöoikeuden normaalihintaan ja veloittamalla normirajan ylittävästä kulutuksesta ehkäisyhinnan 15 mk kWh:lta.

Kuluttajain normaalikulutuksen määräämiseksi oli sähkölaitos suorittanut 17,000 kuluttajaa käsittävän tilastotutkimuksen, jonka perusteella oli laskettu taulukko huomioiden erikseen: 1) valaistus ja pienkojeet liikkeissä ja toimistoissa, 2) valaistus ja pienkojeet asunnoissa, 3) ruoanvalmistus sähköliesillä ja 4) ruoanvalmistus sähkölevyillä.

Kaupunginvaltuusto päätti 19. 12. 1945, että toistaiseksi vain niihin kuluttajiin nähden, joiden todetaan rikkovan jo annettuja tai vastedes annettavia sähkön käytön rajoittamista koskevia määräyksiä vastaan, ryhdytään sähkönkulutuksen säännöstelyyn siten,

1) että seuraaville kuluttajaryhmille vahvistetaan alempana mainitut vuotuiset normaalikulutuksen peruserät:

1. *Liikkeiden ja toimistojen vuotuiset peruserät:* valaistukseen ja pienkojeille 4 kilowattituntia m^2:ä kohti.

2. *Asuntojen vuotuiset peruserät* valaistukseen ja pienkojeille. KWh-peruserä huoneluvun mukaan on seuraava:

1 huone	2 h.	3 h.	4 h.	5 h.	6 h.	lisäys seur. huonetta kohti
125	200	275	350	425	500	75

3. *Ruoanvalmistus asunnoissa yksinomaan sähköliedellä.*

kWh-määrän peruserä vuodessa henkilöä kohti on seuraava:

1 henk.	2 h.	3 h.	4 h.	5 h.	6 h.	7 h.	lisäys henkilöluvun kasvaessa henkeä kohti
700	1000	1250	1450	1650	1800	1900	100

4. *Ruoanvalmistus asunnoissa yksinomaan sähkökeittolevyillä.*

kWh-määrän peruserä vuodessa henkilöä kohti on seuraava:

1 henk.	2 h.	3 h.	4 h.	5 h.	6 h.	7 h.	lisäys henkilöluvun kasvaessa henkeä kohti
350	500	625	725	825	900	950	50

2) että Teknillisten laitosten hallitus oikeutetaan jakamaan edellämainitut vuotuiset peruserät vuodenaikojen mukaan lukemajaksoja vastaaviin eriin, ja

3) että kuluttajien jako-osuutta vastaavasta kulutuksesta veloitetaan normaalitariffin mukaan, mutta sanotun osuuden ylittävästä kulutuksesta sen sijaan 15 mk/kWh.

Tämän jälkeen sähkölaitoksen säännöstelytoimisto ryhtyi suorittamaan tarkastuksia etupäässä liikehuoneistoissa. Tarkkailijain toiminnan tuloksena oli, että muutamien liikehuoneistojen sähkönkulutus tuli säännöstellyksi, toisten sähkölämmityskojeet taas sinetöitiin, väärinkäytöksen estämiseksi. Säännöstelytoimisto tarkkaili myöskin johtoverkon kuormitustilaa ja ryhtyi toimenpiteisiin kuormituksen pienentämiseksi ylikuormitetuilla alueilla.

Tammik. 9 p:nä 1946 lähetti sähkölaitos Helsingin teollisuuslaitoksille kiertokirjeen, jossa selostettiin voimapula ja jakoverkon ylikuormitus sekä välttämättömyys aikaansaada sähkön kulutuksen supistus. Sähkölaitos oli jo ollut yhteistoiminnassa maan tärkeimpien teollisuusjärjestöjen kanssa, kutsuttuaan Suomen Teollisuusliiton, Suomen Työnantajain Keskusliiton, Sotevan, Graafisen teollisuuden liiton ja Suomen ammattiyhdistysten Keskusliiton yhteiseen neuvottelukokoukseen. Nyt sähkölaitos kehoitti teollisuuslaitoksia nimeämään kukin oman teollisuuslaitoksensa voimapäällikön ja ilmoittamaan siitä sähkölaitoksen säännöstelytoimistolle.

Sähkölaitos kutsui sitten teollisuuslaitosten voimapäälliköt yhteiseen kokoukseen, jossa neuvoteltiin sähkön säästämistoimenpiteistä. Voimapäälliköt on tämän jälkeen kutsuttu pienemmissä ryhmissä neuvotteluihin säännöstelytoimiston kanssa ja neuvottelujen tulokset ovat aikaansaaneet huomattavaa säästöä teollisuuslaitosten kulutuksessa.

Sähkölaitoksella on ollut läheinen kosketus Suomen Sähkölaitosyhdistykseen, jonka jäsen se on ja jonka hallituksessa se myös on edustettuna ja joka puolestaan myöskin on käsitellyt säännöstelykysymyksiä. Niinpä yhdistyksen hallitus päätti kokouksessaan 29. 11. 1945 lähettää lähetystön Valtion voimapäällikön puheille ja lähetystö ilmaisi yhdistyksen huolestumisen sen johdosta, ettei Voimatoimisto ollut vielä ryhtynyt valmisteluihin säännöstelyohjeiden laatimiseksi.

Aloite ei johtanut toimenpiteisiin.

Sähkölaitosyhdistyksen kokouksessa 1. 12. 1945 selosti lähetystö käyntiään voimapäällikön luona ja sen negatiivista tulosta, jolloin yhdistys päätti ryhtyä laatimaan ehdotusta säännöstelymääräyksiksi, joka esitettäisiin voimapäällikölle. Töihin ryhdyttiinkin tarmolla, yhteistoiminnassa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen kanssa. Yhdistys lähetti yhden insinööreistään Ruotsiin tutustumaan sikäläisiin säännöstelyvalmisteluihin, koska niistä ei täällä ollut riittävän yksityiskohtaisia tietoja. Yhdistyksen ehdotus säännöstelymääräyksiksi lähetettiin kiertokirjeenä sähkölaitoksille 21. 1. 1946. Ehdotus käsitti ainoastaan toimistojen, liikkeiden ja asuntojen (valaistus sekä keitto) kulutuksen, mutta ei teollisuuden kulutuksen säännöstelyä.

Ehdotus esitettiin voimapäällikölle, mutta ei aiheuttanut toimenpiteitä.

Valtion voimapäällikön kutsumaan voimapäälliköitten neuvottelukokoukseen 16. 5. 1947 valmisti sähkölaitosyhdistys muistion huomauttaen mm., että yhtenä varsin painavana syynä voimapulaan oli se seikka, että sähkötariffit koko maassa olivat liian halpoja verrattuna yleiseen hintatasoon ja täten aiheuttavat sähkön haaskausta. Sähkölaitosyhdistys kaipasi myöskin koko maata käsittävää kieltoa sähkölämmitys-, mainos- ja näyteikkunavalaistuksesta. Neuvottelukokouksessa annettiin sähkölaitosyhdistykselle tehtäväksi yhteistoiminnassa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen kanssa laatia yksityiskohtainen ehdotus sähkönsäännöstelymääräyksiksi.

Heinäkuun 10 p:nä 1947 lähetti sähkölaitosyhdistys ehdotuksensa sähkönsäännöstelystä Voimatoimistoon. Kansanhuoltoministeriö ei kuitenkaan hyväksynyt tätä ehdotusta, vaan ministeriön päätös perustui toisiin periaatteisiin.

Kun kansanhuoltoministeriön ehdotukset sähkönsäännöstelystä tulivat sähkölaitosyhdistyksen tietoon kokoontui yhdistyksen hallitus 11. 9. 1947 käsittelemään nykyistä tilannetta saadakseen vielä viime tingassa muutoksia aikaan tehtyihin säännöstelyehdotuksiin. Todettuaan, että asian kiireellisyyden vuoksi tuottaisi suuria vaikeuksia enää toimeenpanna säännöstelyä sähkölaitosyhdistyksen ehdotuksen mukaan, olisi nyt ainoa ratkaisu säännöstelyn järjestämiseksi sama joka Ruotsissakin on otettu käytäntöön.

Nyt voimaan tulleitten säännöstelymääräysten suurimpana epäkohtana voitaneen pitää kaavamaista määräystä 30 kWh:n kuukausiannoksesta kaikille asunnoille mittaria kohden. Sähkön valaistuskulutus asunnoissa on riippuvainen sekä asunnon huone- että henkilöluvusta. Koska molempien tekijöitten huomioiminen samanaikaisesti on käytännössä perin vaikeata, on yleensä esim. tariffikysymyksissä käytetty yksinomaan huonelukua asiaan vaikuttavana tekijänä. Siinä säännöstelymääräysehdotuksessa, jonka Suomen Sähkölaitosyhdistys yhdessä Helsingin kaupungin sähkölaitoksen kanssa laati keväällä 1947, olikin tämä otettu asuntojen sähkönkulutuksen pohjaksi. Samoin meneteltiin aikoinaan myös Ruotsissa. Noin 30 kWh kuukausikulutus vastaa 2 huoneen normaalikulutusta joulukuussa. Päästäkseen samaan kulutukseen on suuremmissa huoneistoissa joulukuussa vähennettävä normaaliseksi katsottua kulutusta suunnilleen seuraavasti: 3 h. 23%, 4 h. 40%, 5 h. 56%, 6 h. 65% ja 7 h. 70%. Jos pidetään kohtuullisena säännöstelytilanteessa esim. 40% kulutuksen vähentämistä raskaimpana vuodenaikana, voitaneen ehkä tätä 30 kWh:n rajaa pitää kohtuullisena vielä 4 huoneen asunnolle. Jos huoneisto on yhden perheen hallussa kokonaisuudessaan, on kulutuksen supistaminen yleensä mahdollista, riippuen sekin tietysti suuresti perheen laadusta ja varsinkin siitä, suoritetaanko asunnon yhteydessä jotain ammattia. Kaikkia vivahteita on tietysti täysin mahdotonta ottaa huomioon täydellisimmälläkään tavalla suoritetussa säännöstelyssä ja aihetta tyytymättömyyteen ilmenee aina. Ikävimmältä tuntuu kuitenkin asia niitten kohdalta, joitten on pakko pitää alivuokralaisia, joita ei sitäpaitsi voi itse valita. Tällöin voi tämä järjestelmä johtaa suuriin kohtuuttomuuksiin. Paitsi näitä nk. alivuokralaistapauksia, on olemassa joukko tapauksia, joissa samalla mittarilla on useampia täysin erillisiä huoneistoja ja pikku talojakin, joitten suhteen päätöksen kirjaimellinen noudattaminen johtaa ristiriitaan sen ilmeisen tarkoituksenkin kanssa. Alustavasti on kuitenkin sovittu siten, että tällaiset täysin erilliset huoneistot voidaan rinnastaa mittarilla varustettuun huoneistoon, koska yleisen mittarinpuutteen vuoksi niitä ei usein ole voitu varustaa eri mittareilla. Säännöstelypäätöksessä on mainittu, että sähkölaitoksen vastuunalainen johto on oikeutettu siirtämään kuluttajia ryhmästä III ryhmään II. Tämä on erittäin huomioitava maininta ja voi sähkölaitos sen perusteella esim. asianomaisen anomuksesta siirtää ryhmässä III ilmeisesti kohtuuttomuutta kärsivän kuluttajan ryhmään II. Päätöksessä ei erikoisesti ole mainintaa siitä, että supistusprosentin ryhmässä II tulee olla kaikille kuluttajille sama, vaan tuntuu siltä kuin kansanhuoltoministeriön voimatoimisto voisi määrätä tähän ryhmään kuuluville erilaisille kuluttajaryhmille erilaiset prosentit. Tällöin ryhmä II tulisi sangen paljon muistuttamaan Ruotsissa käytäntöön otettua säännöstelyjärjestelmää sellaisenaan. — Säännöstelypsykoosista johtuen saattaa olla mahdollista, että ne asuntoryhmät, joiden normaalikulutus jää alle säädetyn maksimin 30 kWh/kk, lisäävät kulutustaan tähän rajaan saakka. Ottaen huomioon sen, että säännöstely ei koske kesäaikaa, osoittavat laskelmat, että kulutuksen väheneminen niiden asuntojen kohdalta, jotka joutuvat »leikkaamaan poikki» kulutustaan, on samaa suuruusluokkaa kuin edellämainitun kulutuksen lisäys, joten kokonaiskulutus pysyy edelleenkin suunnilleen arvossa, jota voidaan pitää normaalisena. Säästöä tuskin saadaan täten aikaan, mutta suoranainen tuhlaus tulee estetyksi. Tarkkoja laskelmia on tietysti mahdotonta tehdä näin epävarmojen tekijöitten ollessa kysymyksessä.

Toisena arvostelulle aihetta antavana kohtana voitaneen pitää määräystä 12 mk lisäveloituksesta kilowattituntia kohden liikkeille, ravintoloille ym. (ryhmä III 2). Tämä tietää sitä, että valaistusvirran hinnan ollessa 7 mk/kWh, on asianomaisen kuluttajan alennettava kulutustaan koko säännöstelyajan 65%:lla, jotta ei joutuisi maksamaan ylikulutusmaksuja. Jos kohta eräissä ravintoloissa ja huvihuoneistoissa on sähköä käytetty valaistukseen runsaasti tuhlaten, tuntuu näin suuren säästön aikaansaaminen suurimmalle osalle tämän ryhmän kuluttajia vaikeasti toteutettavalta, vaan joutuvat nämä kuluttajaryhmät voidakseen yleensä toimia maksamaan huomattavia ylikulutusmaksuja. Kuitenkin lienee säännöstelyn tarkoitus vähentää kulutusta eikä ylimääräisten rasitusten asettaminen tuotanto- ja liike-elämälle. Erikseen on huomattava, että sähköistetyt ravintolat voidaan lukea kuuluviksi ryhmään II sähköistettyjen keittiöitten kohdalta.

Edelleen tuntuu kohtuuttomalta ja epäoikeutetulta määräys, jonka mukaan ylikulutusmaksut joutuvat valtiolle samanaikaisesti kun sähkölaitos kamppailee ylivoimaisilta näyttävien vaikeuksien keskellä rahoittaakseen edes kaikkien välttämättömimmät laajennustyönsä, jotka kuitenkin ovat ehtona säännöstelystä pääsemiselle. Helsingissä on selvästi voitu havaita, että viimeksi suoritettu sähkönmyyntihintojen korotus vaikutti sähkön kulutusta tasaannuttavasti, eikä sen jälkeen ole ollut havaittavissa sanottavaa kulutuksen nousua. Eräänä huomattavana tekijänä sähkön kulutuksen suuressa nousussa maassamme onkin pidettävä sähkötariffien pitämistä suhteettoman alhaalla. Yleistä elinkustannusindeksiä laskettaessa 1. 8. 1947 oli sähkön hinta huomioitu kertoimella 1,73 (Helsingissä oli vastaava kerroin noin 5) verrattuna vuoteen 1939. Jos tariffien muodostus olisi saanut tapahtua maassa tasaisesti indeksiä edes jotenkin seuraten, olisi sähkölle ilmeisesti annettu suurempi arvo ja sitä säästeliäämmin käytetty. Nyt melko rajusti tullut lisäys ei varmaankaan ole vaikuttamatta haitallisesti elinkeinoelämään. Koska säännöstelypäätöksessä on mainittu valtiolle menevien ylikulutusmaksujen joutuvan tasausrahastoon, voidaan toivoa, että esim. Helsinki, jonka sähkönmyyntitariffit ovat suuresta höyryvoiman käytöstä johtuen suhteellisen korkeat, saisi hyvitystä tästä rahastosta. Rahaston käytöstä ei kuitenkaan ole vielä saatu täsmällisempiä tietoja.

Koska kaupungin omat laitokset voidaan tulkita kuuluviksi ryhmään II, ei säännöstelystä siinä suhteessa aiheudu kaupungille lisämenoja, vaikkakin sen laitokset joutuvat pakostakin harjoittamaan piirissään samaa säästäväisyyttä kuin kaikki toisetkin. Joskin on erittäin vaikeata laskea niitä tuloja, mitä kaupungilla tulee olemaan osuudesta ylikulutusmaksuihin, voitaneen kuitenkin arvioida niiden peittävän säännöstelykustannukset.

Tuntuu siltä, että ellei nyt voimassaolevia säännöstelymääräyksiä, joita on pidettävä hätäratkaisuna, enää voida muuttaa tätä kulutuskautta varten siten, että tässä kosketellut pahimmat epäkohdat poistuisivat, olisi ainakin ajoissa ryhdyttävä toimenpiteisiin ensi kulutuskautta varten. Melkoisella varmuudella voidaan nimittäin sanoa, että säännöstelyä on jatkettava myös seuraavana talvena. Säännöstelyn pohjaksi voitaisiin — kuten tarkoituksena lienee alkuaan ollutkin — ottaa Suomen Sähkölaitosyhdistyksen ja Helsingin kaupungin sähkölaitoksen yhdessä kansanhuoltoministeriölle tekemä ehdotus pienin, järjestelmää yksinkertaistavin muutoksin. Tämän järjestelmän käytäntöönottamiseksi antoi kansanhuoltoministeriö jo alustavat ohjeetkin sähkölaitoksille kiertokirjeellään n:o 247/5. 6. 1947, joten niillä lienee jo aineistoakin tätä varten. Helsingin kaupungin sähkölaitos on jo suurin piirtein valmis toteuttamaan tämän suunnitelman mukaisen säännöstelyn, jonka valmisteluun se on uhrannut paljon työtä jo parin vuoden ajan. Sen hoitaminen vaatii tosin melko suuren henkilökunnan (Tukholman arvio oli n. 200 henkeä), mutta lienee se lähinnä oikeudenmukaisuutta. Toisena vaihtoehtona voitaisiin ajatella Ruotsissa nyt käytännössäolevaa. Sen mukaan annetaan jokaiselle kuluttajalle määrätty

prosentti edellisen vuoden kulutuksesta ja ylikulutuksesta on maksettava 75 äyrin lisämaksu kilowattitunnilta. Jos kulutus on kuitenkin alle 0,8 kWh päivässä, ei sille lasketa mitään prosentuaalista vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä ei tietysti ole niin oikeudenmukainen kuin edellämainittu, mutta lienee se helpommin hoidettavissa. Ruotsin sanomalehdistöstä päätellen sen järjestelmän epäkohtia on siellä kuitenkin arvosteltu erittäin kirpeästi. Tarkemman kuvan saamiseksi näistä eri vaihtoehdoista olisi varmaankin syytä lähemmin perehtyä kokemuksiin Ruotsissa, jossa on jo monen vuoden ajan toiminut erikoinen valtion elin sähkön säännöstelyn valmistelua hoitamassa.

Helsingin kaupungin sähkölaitos

Unto Rytkönen.

Liite 2.

Kaupunginhallitukselle.

Viitekohdassa mainitussa asiassa allekirjoittanut pyydettynä lausuntona kunnioittaen esittää seuraavaa:

Välikysymyksessä mainittu kansanhuoltoministeriön päätös, kiertokirje n:o 23848, jakaa maan valtaverkkoon liittyvät kuluttajat kolmeen ryhmään, joista I ryhmä (tärkeämmät teollisuuslaitokset) ministeriön päätöksen mukaan kuitenkin tullaan säännöstelemään erikseen. Ryhmässä II, joka käsittää muut kuin I ryhmään kuuluvat teollisuudet sekä sellaiset käsityöläiset, jotka käyttävät sähköenergiaa, vahvistetaan kuluttajille kuukautta kohti jakelumäärä, joka yleensä on määräprosentti edellisen käyttökauden vastaavan kuukauden kWh-kulutuksesta. Ylikulutuksesta maksetaan 50 mk:n lisämaksu kWh:lta, mikä maksu tulee asianomaiselle sähkölaitokselle. Ryhmä III, joka käsittää kaikki siviilikuluttajat, jaetaan seuraaviin alaryhmiin:

1) tavalliset siviilitaloudet (asunnot, myöskin sellaiset, joiden yhteydessä harjoitetaan ammattia tai liikettä);

2) liikehuoneistot, virastot, ravintolat, hotellit, elokuvateatterit, huvihuoneistot ja muut niihin verrattavat kuluttajat;

3) moottoreita käyttävät maatilat; sekä

4) koulut ja sairaalat.

Ryhmässä III. 1 saadaan ilman lisämaksua käyttää 30 kWh kuukaudessa. Tämän määrän lisäksi saadaan niissä talouksissa, joissa ei ole muuta keittomahdollisuutta kuin sähköliesi, käyttää ilman lisämaksua 80 kWh kuukaudessa ensimmäistä ja 30 kWh kuukaudessa kutakin seuraavaa ruokakunnan jäsentä kohden. Jos ainoana keittomahdollisuutena on keittolevy, ovat vastaavat määrät 60 ja 20 kWh kuukaudessa. Jokaiselta kiintiön ylittävältä kWh:lta maksetaan 10 mk:n lisämaksu.

Ryhmässä III. 2 suoritetaan jokaisesta käytetystä kWh:sta 12 mk:n lisämaksu.

Ryhmässä III. 3 on säännöstely samanlainen kuin ryhmässä III. 1, mikäli maatilalla on eri mittari valaistusta ja voimaa varten. Muussa tapauksessa lisämaksua ei peritä.

Ryhmässä III. 4 ei suoriteta mitään lisämaksua.

Ryhmän III lisämaksuista kertyvistä tuloista saa sähkölaitos $^1/_5$ säännöstelyn laitokselle aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, $^4/_5$ käytetään ministeriön myöhemmin

määräämiin tarkoituksiin, ja on nämä rahaerät sähkölaitosten toistaiseksi talletettava valtion lukuun rahalaitoksiin sähkölaitoksen kirjanpidossa avattavalle erityiselle tilille.

Kiertokirjeessä korostetaan vielä, että sähkölaitokset ovat velvolliset noudattamaan kiertokirjeen määräyksiä sen seuraamuksen uhalla, joka on säädetty säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetussa laissa.

Mitä ensiksi säännöstelyn aiheuttamiin kustannuksiin tulee, selviää edellämainitusta määräyksestä, että $^1/_5$ III ryhmässä kannettavista lisämaksuista on tarkoitettu korvaukseksi asianomaisen sähkölaitoksen kustannuksista. Toinen kysymys on, onko kansanhuoltoministeriö ollut oikeutettu päättämään, että määräämisvalta jäljellä olevaan $^4/_5$ sanotuista lisämaksuista kuuluu ministeriölle eikä sähkölaitoksen omistajalle. Valtioneuvoston 27 päivänä syyskuuta 1945 valtalain nojalla antamassa päätöksessä sähkövoiman tuotannon ja kulutuksen säännöstelystä, johon ministeriö on nojautunut, säädetään tosin, että kansanhuoltoministeriö voi määrätä sähkövirran jakelun paikallisesti tai yleisesti säännösteltäväksi ja antaa sähkövoiman jakelua ja kulutusta rajoittavia määräyksiä sekä että Valtioneuvoston päätöksen ja sen nojalla annettujen määräysten rikkomisesta on rangaistus- ja muut seuraamukset määrätty säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetussa laissa. Kansanhuoltoministeriöllä olisi siis ehkä ollut mahdollisuus kieltää kuluttajia käyttämästä sähköä yli III ryhmässä säädettyjen kWh-määrien ja, jos niin olisi tapahtunut, olisi kieltoa rikottaessa asianomaisen tuomioistuimen tullut säännöstelyrikosten rankaisemista koskevan lain nojalla julistaa valtiolle menetetyksi sen sähköenergian arvo, joka kussakin yksityistapauksessa luvattomasti on käytetty. Ministeriön päätöksessä ei ylikulutusta kuitenkaan ole sanotulla tavalla kriminalisoitu, vaan päätös säätää ryhmässä III ainoastaan sähkön yksikköhinnan korottamisen edellämainituilla määrillä, alaryhmissä III. 1 ja III. 3 siten, että hinnan korotus kohdistuu siihen energiaan, joka kulutetaan yli kiertokirjeessä mainittujen kWh-määrien. Tällaisesta sähkön hinnan korotuksesta kertyvät lisätulot kuuluvat kuitenkin sähkölaitoksen omistajalle, ellei siitä laillisessa järjestyksessä toisin säädetä. Valtioneuvoston edelläsanotussa 27 päivänä syyskuuta 1947 valtalain nojalla antamassa päätöksessä ei ole mitään määräystä sähkön toimittamisesta saatujen tulojen luovuttamisesta valtiolle eikä kansanhuoltoministeriöllä tiettävästi muunkaan säännöksen nojalla ole oikeutta määrätä näiden tulojen käyttämisestä.

Tämän yhteydessä pyydän mainita, että hinnantasausrahastoa koskevien säännösten nojalla tosin voidaan määrätä maassa valmistettavista tavaroista suoritettavaksi hinnantasausmaksuja valtion hinnantasausrahastoon, mutta näiden maksujen vahvistaminen voimassa olevien määräysten mukaan kuuluu hinnantasaustoimikunnalle eikä kansanhuoltoministeriölle. Näiden tasausmaksujen valtiolle toimittamatta jättäminen ei myöskään ole sellainen laiminlyönti, jota voitaisiin rangaista säännöstelyrikoksena.

Helsingissä, lokakuun 4 päivänä 1947.

Einar Cavonius.

Liite 3.

HELSINGIN KAUPUNGIN
KAASUN- JA SÄHKÖN-SÄÄNNÖSTELYVALIOKUNTA

Helsingissä,
lokakuun 4 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

Kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunta on kokouksissaan 24. 9, 3. 10 ja 4. 10. 1947 käsitellyt kysymystä sähkön säännöstelystä. Saatuaan sähkölaitoksen selostuksen aikaisemmista säännöstelytoimenpiteistä ja nykyisissä säännöstelymääräyksissä olevista epäkohdista sekä kuultuaan sähkölaitoksen esityksen nykyisten säännöstelymääräysten yksityiskohtien tulkinnasta on valiokunta tullut siihen tulokseen, että ko. säännöstelymääräykset ovat hyvin epäoikeudenmukaisia usealle kuluttajaryhmälle. Keskusteltuaan erilaisista säännöstelymääräyksistä on valiokunta tullut siihen päätökseen, että aivan uusia ja oikeudenmukaisempiin periaatteisiin perustuvia säännöstelymääräyksiä ei enää tätä kulutuskautta varten ole mahdollista toteuttaa koko maassa, vaikkakin Helsingin kaupungin sähkölaitos puolestaan olisi valmis toteuttamaan sen lausunnossa mainitun säännöstelyjärjestelmän.

Tämän johdosta valiokunta on tullut siihen tulokseen, että ainoa nyt tarjolla oleva mahdollisuus on tehdä nykyisiin säännöstelymääräyksiin erinäisiä muutoksia. Kuluttajien keskuudessa on herättänyt paljon tyytymättömyyttä se seikka, että kaikille huoneistoille riippumatta huoneiden ja asukkaiden lukumäärästä on kansanhuoltoministeriön päätöksen mukaan myönnetty yhtä suuri kuukausiannos. Valiokunta on myöskin sitä mieltä, että annoksen suuruuden tulisi olla riippuvainen huoneiden lukumäärästä. Erikoisesti suuret huoneistot, joissa nykyään miltei poikkeuksetta on suuri määrä alivuokralaisia, joiden kulutusta päävuokralaisen on miltei mahdoton valvoa, joutuisivat muuten erikoisen epäedulliseen asemaan. Sähkölaitoksen laatiman tilaston perusteella valiokunta on päätynyt siihen, että kohtuullisena annoksena voitaisiin pitää yhden huoneen huoneistolle 20 kWh/kk:ssa ja jokaiselle sitä ylittävälle huoneelle 10 kWh/kk:ssa. Huomioonottaen kuitenkin sosiaaliset näkökohdat on valiokunta harkinnut, että yhden huoneen huoneistollekin voitaisiin mahdollisesti myöntää 30 kWh/kk:ssa, joskin näin suuri annos voisi tehdä mahdolliseksi sähkövirran haaskausta yhden huoneen huoneistossa.

Mitä tulee liikehuoneistoja koskeviin säännöstelymääräyksiin on valiokunnan mielestä kohtuutonta, että ne joutuvat kaikesta kulutuksesta maksamaan 12 mk:n lisähinnan kWh:lta, koska ne suurinta säästäväisyyttä noudattaenkin täten joutuvat maksamaan korkeamman hinnan kuin muut kuluttajat. Valiokunta toteaa, että liikehuoneistoja varten lienee mahdotonta nyt tätä kulutuskautta varten toteuttaa aivan oikeudenmukaisia säännöstelymääräyksiä, mutta katsoo, että ainoana mahdollisena ratkaisuna olisi siirtää ne säännöstelyryhmään II, jolloin heidän annoksensa tulisi olemaan määräprosentti viime vuoden kulutuksesta. Tällöin olisi kuitenkin valvottava että ne kuluttajat, jotka viime vuonna ovat ilmeisesti tuhlanneet sähköä, eivät tämän perusteella saisi liian runsasta annosta. Arvosteltaessa epävarmoissa tapauksissa, onko edellisenä vuonna esiintynyt sähköntuhlausta, olisi ohjeena pidettävä liikehuoneistoille 4 kWh/m^2 ja varastoille 1 kWh/m^2.

Kansanhuoltoministeriön päätöksen mukaan sähkölaitoksella on tosin oikeus harkintansa mukaan siirtää kuluttajia ryhmästä III ryhmään II, mutta kun ko. määräyksessä erikoisesti mainitaan liikehuoneistot, ravintolat, ym. ryhmässä III 2, vaatisi mainittu tulkinta valiokunnan mielestä valtion voimapäällikön hyväksymisen, jos on kysymys kaikkien ryhmässä III 2 mainittujen kuluttajien siirtämisestä.

Mitä tulee kaupungin omiin laitoksiin, on valtion voimapäällikkö jo hyväksynyt niiden siirtämisen ryhmään II.

Edellä olevaan viitaten valiokunta esittää,

että tavallisille siviilitalouksille (asunnoille) vahvistettaisiin 1 huoneen huoneistoille 20 kWh/kk ja jokaiselle sitä ylittävälle huoneelle 10 kWh/kk;

että sähkölaitosten vastuunalainen johto oikeutettaisiin siirtämään liikehuoneistot, virastot, ravintolat, hotellit, elokuvateatterit, huvihuoneistot ja muut niihin verrattavat kuluttajat säännöstelyryhmään II, jolloin niiden annos tulisi olemaan määräprosentti viime vuoden kulutuksesta, kuitenkin siten, ettei ilmeinen sähkön tuhlaus edellisenä vuonna oikeuttaisi liian runsaaseen annokseen; sekä

että edellisissä ponsissa mainittuja säännöstelymääräyksiä noudatettaisiin kansanhuoltoministeriön äskettäin julkaistuissa säännöstelymääräyksissä mainittuna säännöstelykautena.

Valiokunta on ollut sitä mieltä, että ennen syksyä 1948 olisi harkittava, onko syytä kokonaan siirtyä toisenlaiseen säännöstelyjärjestelmään, jonka takia olisi hyvissä ajoin ryhdyttävä asiaa valmistelemaan, huomioonottaen sekä meillä että Ruotsissa saavutetut kokemukset.

Kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunnan puolesta:

R. Granqvist.

Georg Brotherus.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 12

Ehdotus uudeksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa tehtäväksi työehtosopimukseksi.

Palkkalautakunta oli 8. 4. 1947 Khlle lähettänyt ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä (Khn mietintö n:o 4 vuodelta 1947). Ehdotus oli käsiteltävänä Kvston kokouksessa 23. 4. 1947, mutta poistettiin silloin esityslistalta, koska Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvosto oli kehoittanut lykkäämään kaupungeissa ja kauppaloissa vireillä olevat neuvottelut työehtosopimuksista, kunnes palkka-asiainneuvoston ja Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton vuonna 1946 hyväksymän työehtosopimuksen malli on tullut uusituksi.

Palkka-asiainneuvosto lähetti sittemmin 30. 6. 1947 työehtosopimuksen uuden mallin Khlle. Mallityöehtosopimuksen pohjalla laadittiin uusi sopimusehdotus ja neuvotteluissa Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa sovittiin siitä, että uuden sopimusehdotuksen käsittely lykätään, kunnes on saatu selvitys valtion viranomaisten laadittavasta uudesta palkkausjärjestelmästä. Sen jälkeen kun valtioneuvosto 3. 10. 1947 oli antanut uuden päätöksen työpalkkojen säännöstelystä ja sosiaaliministeriö antanut ohjeet valtioneuvoston palkkapäätöksen soveltamisesta, jatkettiin neuvotteluja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n edustajien kanssa. Nyt laadittu sopimusehdotus perustuu kaikessa oleellisessa edellä mainittuun mallisopimukseen. Keskustoimikunnan edustajat ovat kuitenkin halunneet merkittäväksi, että työehtosopimuksen 2 §:ään olisi ollut otettava määräys siitä, että uusia työntekijöitä kaupungin palvelukseen otettaessa ammatillisesti järjestyneet työläiset asetetaan etusijalle.

Palkkalautakunta on puolestaan (liite 1) katsonut voivansa puoltaa näin laaditun sopimusehdotuksen (liite 2) hyväksymistä, kuitenkin siten, että ehdotuksen sukeltajia koskeva 15 § olisi poistettava työehtosopimuksen tekstiosasta ja käsiteltävä palkkahinnoittelun yhteydessä, koska kaupunki tämän yksityiskohdan suhteen joka tapauksessa joutuu seuraamaan asianomaisen yksityisen työnantajajärjestön ja asianomaisen ammattijärjestön keskenään sopimaa käytäntöä. Palkkalautakunnan vähemmistö on ollut sitä mieltä, että työehtosopimusehdotuksen 17 §:n 3 momentti olisi korvattava nykyisiä epäsäännöllisiä oloja silmälläpitäen

seuraavalla lauseella: »Tähän sopimukseen liittyvästä palkkahinnoittelusta sovitaan erikseen tätä sopimusta irtisanomatta.»

Palkkalautakunta on myös pyytänyt sosiaaliministeriön palkkaosastolta lausuntoa liitteenä olevasta sopimusehdotuksesta. Palkkaosasto huomauttaa, että sen paremmin nykyisin voimassa oleva, 3. 10. 1947 annettu kuin sitä aikaisempikaan valtioneuvoston päätös työpalkkojen säännöstelystä ei tunne ns. prosenttiurakkojen järjestämistä varsinaisen urakkatyön korvikkeena. Palkkaosaston tiedossa ei myöskään ole, että sellaisia yleensä olisi järjestetty sen paremmin rakennus- ja metalli- kuin muillakaan aloilla. Sen sijaan maksetaan niillä aloilla, joilla muuten yleensä tehdään työtä urakalla, puuttuvan urakkatyön korvauksena palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 2 momentin mukaista enintään 15 %:n suuruista ns. urakkakompensatiota. Näin on ollut laita myöskin Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin välisen, 1. 1. 1946 voimaan tulleen työehtosopimuksen mukaan Helsingin kaupungin työsopimussuhteeseen perustuvissa töissä. Mainitun työehtosopimuksen 5 §:n 5 momentissa näet sanotaan: »Siinä tapauksessa, että yleensä urakkatöinä suoritetut työt jostain syystä suoritetaan tuntipalkalla, voidaan tuntipalkkaa korottaa 15 %:lla». Kun uuden työehtosopimuksen vastaavassa pykälässä ei enää ole tätä määräystä, täytynee sen puuttuminen käsittää siten, että palkkasäännöstelypäätöksen mukainen 15 %:n suuruinen urakkakompensatio on aiottu tahallisesti korottaa 25 %:ksi. Palkkaosasto ei tästä syystä katso voivansa hyväksyä uuden työehtosopimuksen 5 §:n 6 momenttia, vaan on sitä mieltä, että tämä momentti olisi korvattava edellä mainitulla vanhan työehtosopimuksen 5 §:n 5 momentilla tai sitä vastaavalla määräyksellä, jonka mukaan niille työntekijöille, joita prosenttiurakkojen on ajateltu koskevan, voitaisiin maksaa enintään 15 %:lla korotettua ohjetuntipalkkaa.

Edelleen on palkkaosasto kiinnittänyt huomiota siihen, ettei ko. uuden työehtosopimuksen 5 §:n 3 momentissa ole mainittu aikaa, jolta tuntityötä tehtäessä tai työttömyyden tullen urakka-ansion mukaista palkkaa olisi maksettava. Kun ei kaupungin kannalta voine olla tarkoituksenmukaista, että tuntityöhön siirtyneille tai työttömänä oleville tulee mahdollisesti jatkuvasti maksettavaksi urakkapalkkaa, pitää palkkaosasto välttämättömänä, että mainittuun momenttiin lisätään selvä määräys, että siinä tarkoitettua urakka-ansiota vastaavaa palkkaa voidaan maksaa enintään 3 päivältä.

Sosiaaliministeriön palkkaosaston huomautuksen johdosta, että ehdotuksen 5 §:n 3 momentissa ei ole mainittu aikaa, jolta tuntityötä tehtäessä tai työttömyyden tullen urakka-ansion mukaista palkkaa olisi maksettava, Khs ilmoittaa, että neuvotteluissa on tarkoitettu, että urakka-ansiota vastaavaa palkkaa maksettaisiin enintään 3 päivältä. Tämä käy Khn mielestä myöskin selville mainitun pykälän sanamuodosta. Suuremman selvyyden aikaansaamiseksi voisi kuitenkin olla syytä yhdistää 3 ja 4 momentti yhdeksi momentiksi. Mitä prosenttiurakkamääräykseen tulee, olisi tämä sosiaaliministeriön palkkaosaston lausunnon joh-

dosta kokonaan poistettava työehtosopimuksesta. Palkkaosaston lausunnossa mainittu urakkakompensatiomääräys on, kuten muutkin vastaavanlaiset määräykset, jätetty pois työehtosopimuksen tekstiosasta, koska ne lähinnä palkkoihin kuuluvina tulevat sisältymään työehtosopimuksen palkkatariffiin, jonka palkkalautakunta hyväksyy.

Khs on puolestaan katsonut voivansa muilta osin hyväksyä palkkalautakunnan esittämän työehtosopimusehdotuksen. Mitä ehdotuksen yksityiskohtiin tulee, Khs mainitsee, että Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n edustajat jo uutta työehtosopimusehdotusta laadittaessa vuonna 1945 olivat esittäneet, että uusia työntekijöitä kaupungin palvelukseen otettaessa asetettaisiin etutilalle ammatillisesti järjestyneet työntekijät, elleivät sosiaaliset näkökohdat toisin vaadi. Lausunnossaan Khs huomautti, että määrättyjä kansalaisryhmiä kunnallishallinnossa ei voida asettaa toisiin nähden edullisempaan asemaan ja ettei kaupunki voi sitoutua noudattamaan sanotunlaista etuoikeusperiaatetta. Kaupungin täytyy saada edelleenkin vapaasti ottaa työntekijänsä aikaisemmin noudatettujen periaatteiden mukaan työnvälitystoimiston välityksellä, katsomatta heidän kuulumiseensa erilaisiin järjestöihin. Ehdotuksen 17 §:n 3 momentin suhteen Khs, yhtyen palkkalautakunnan enemmistön mielipiteeseen, katsoo, että myöskin palkkahinnoitteluun nähden on käytännöllisistä syistä noudatettava määrättyä irtisanomisaikaa.

Khs esittää, että Kvsto päättäisi

hyväksyä liitteenä 2 olevan ehdotuksen työehtosopimukseksi Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä kuitenkin siten, että 5 §:n 4 momentti yhdistetään saman pykälän 3 momenttiin, että 5 §:n 6 momentti ja 15 § poistetaan sekä että seuraavien pykälien numerointi tämän mukaisesti muutetaan.

Helsingissä, 30. 10. 1947.

Vakuudeksi:

Eino Waronen.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGIN
PALKKALAUTAKUNTA

Liite 1.

Helsingissä,
lokakuun 22 p:nä 1947.

Kaupunginhallitukselle.

N:o 447.

Helsingin kaupungin palkkalautakunnan 13. 11. 1946 hyväksytyn johtosäännön 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaan palkkalautakunta nyttemmin hoitaa kaupunginvaltuuston hyväksymästä työehtosopimuksesta ja sen valmistelusta aiheutuvat tehtävät sekä vahvistaa kaupungin työntekijäin palkkahinnoittelut. Mainittua johtosääntöä vahvistaessaan valtuusto päätti kehoittaa kaupunginhallitusta irtisanomaan työehtosopimuksen eräiden kaupunginhallitukselta palkkalautakunnalle siirrettyjen toimivaltakysymysten takia, tästä aiheutuvien muutosten tekemiseksi niihin.

Välittömästi palkkalautakunnan alettua toimintansa se kokouksessaan 18. 2. 1947 hyväksyi ehdotuksen Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n kanssa tehdyn työehtosopimuksen irtisanomisesta sekä ehdotti, että mainittu alustava ehdotus ja siinä mainitut muutokset esitettäisiin irtisanomisen yhteydessä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:lle käytävien neuvottelujen pohjaksi. Samalla lautakunta valtuutti puheenjohtajansa lautakunnan puolesta käymään työehtosopimusta koskevia neuvotteluja sekä oikeutti hänet käyttämään näissä neuvotteluissa eri laitosten ja osastojen johtohenkilöitä asiantuntijoina. Kaupunginhallitus hyväksyi lautakunnan ehdotukset kokouksessaan 27. 2. 1947. Helmikuun lopussa päättyvän määräajan kuluessa oli myöskin Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. irtisanonut voimassaolleen työehtosopimuksen ja esittänyt oman kirjallisen ehdotuksensa uudeksi työehtosopimukseksi.

Irtisanotun työehtosopimuksen 16 §:ssä edellytetty neuvottelukunta uuden sopimuksen aikaansaamiseksi, mihin Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y. oli oman irtisanomisensa yhteydessä ilmoittanut jäsenet, ryhtyi työhönsä 20. 3. 1947 ja ensimmäiset neuvottelut päättyivät 31. 3. 1947.

Neuvotteluissa, joiden pohjana oli kaupunginhallituksen hyväksymä alustava ehdotus, päästiin suurin piirtein yksimielisyyteen uuden työehtosopimuksen sisällöstä. Sopimuksessa oli otettu huomioon uuden työaikalain määräykset, kaupunginvaltuuston päätös päivystystyön järjestelystä kaupungin laitoksissa sekä eräät kaupunginhallituksen selventävät päätökset ja käytännössä saavutetut kokemukset. Kaupunginhallitus päätti 17. 4. 1947 puoltaa kaupunginvaltuustolle sopimuksen hyväksymistä eräin muutoksin, mutta kaupunginvaltuuston kokouksessa 23. 4. 1947 asia poistettiin esityslistalta, koska Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvosto oli ilmoittanut kysymyksen palkka-asiainneuvoston ja Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton v. 1946 hyväksymän työehtosopimuksen mallin uudistamisesta tulleen vireille, ja kehoittanut lykkäämään kaupungeissa ja kauppaloissa vireilläolevat neuvottelut työehtosopimuksen solmimisesta siihen asti, kunnes uusi mallisopimus oli valmistunut.

Palkka-asiainneuvostossa käytyjen neuvottelujen päätyttyä palkka-asiainneuvosto 30. 6. 1947 lähetti työehtosopimuksen uuden mallin kaupunginhallitukselle huomauttaen, että eri paikkakunnilla voidaan työehtosopimuksen paikallisista olosuhteista riippuvista yksityiskohdista sopia puoleen tai toiseen muutoinkin kuin mallissa on edellytetty. Kunnissa, joissa jo voimassa olevissa työehtosopimuksissa on työntekijöille edullisempia

määräyksiä, niitä ei mallisopimuksen perusteella olisi syytä pyrkiä huonontamaan. Edelleen palkka-asiainneuvosto mainitsi Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton neuvotteluissa ilmoittaneen sitoutuvansa vastaamaan siitä, että sen paikallisosastojen taholta ei työtaistelu-uhkaa käyttäen tulla esittämään mallityöehtosopimuksessa olevia määräyksiä pitemmälle meneviä vaatimuksia, joskin työntekijöille edullisemmistakin määräyksistä voidaan sopia, mikäli työnantajan puolelta tällaiseen järjestelyyn vapaaehtoisesti suostutaan. Omana käsityksenään palkka-asiainneuvosto ilmoitti, että mallista tapahtuvat poikkeamiset on rajoitettava vain paikallisista olosuhteista johtuviin täydennyksiin.

Mallityöehtosopimuksen pohjalla laadittiin sittemmin uusi sopimusehdotus. Kun se 4. 9. 1947 esitettiin Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n edustajille, huomautettiin näiden taholta, että valtion viranomaisten laadittavana parhaillaan ollut uusi palkkausjärjestelmä voi aiheuttaa muutoksia työehtosopimuksen tekstiin, minkä vuoksi nykyisen työehtosopimuksen soveltamista nykyisellään olisi vielä jatkettava, kunnes valtio ja SAK ovat sopineet uudesta palkkausjärjestelmästä. Neuvotteluissa sovittiinkin, että ne lykätään siihen ajankohtaan, jolloin on saatu selvitys uudesta palkkausjärjestelmästä.

Valtioneuvoston annettua 3. 10. 1947 uuden päätöksen työpalkkojen säännöstelystä ja sosiaaliministeriön sen soveltamisesta antamien ohjeiden valmistuttua jatkettiin neuvotteluja 16. 10. 1947, jolloin ne myös saatiin päätökseen. Tulos oli yksimielinen, ja ilmenee se oheellisesta liitteestä. Kuitenkin halusivat Keskustoimikunnan edustajat nimenomaan merkittäväksi, että heidän mielestään työehtosopimuksen 2 §:ään olisi ollut otettava uusi näin kuuluva määräys: »Uusia työntekijöitä kaupungin palvelukseen otettaessa asetetaan etusijalle ammatillisesti järjestyneet työläiset.» Tätä määräystä kaupungin edustaja ei katsonut voivansa hyväksyä, koska sen lainmukaisuus oli kysymyksenalainen eikä vastaavaa määräystä tiettävästi sisälly mihinkään Suomessa voimassa olevaan työehtosopimukseen.

Nyt laadittu sopimus perustuu kaikessa oleellisessa edellämainittuun mallisopimukseen, jonka pohjana puolestaan on huomattavalta osalta käytetty viime keväänä valmistunutta ja kaupunginhallituksen puolestaan hyväksymää sopimusehdotusta. Sopimus liittyy siten joustavasti nyt voimassaolevaan työehtosopimukseen. Eräs tärkeä periaatteellinen muutos nykyiseen verrattuna on kuitenkin erikseen mainittava. Nykyisessä työehtosopimuksessa on tekstiosassa eräitä määräyksiä, jotka tarkoittavat Valtioneuvoston työpalkkojen säännöstelystä antamien päätösten tulkintaa erinäisten prosenttikorotusten osalta. Nyt on kuitenkin katsottu, että tällaiset suoranaisesti palkan määrään vaikuttavat määräykset oikeammin kuuluvat työehtosopimuksen hinnoittelupuoleen, näin sitäkin suuremmalla syyllä, kun hinnoittelupuoli on joustavammin muutettavissa valtion taholta annettujen ohjeiden ehkä muuttuessa. Sopimuksen tekstipuoli tulee tällöin selvemmäksi eikä ole alttiina jatkuville muutoksille.

Palkkalautakunta, joka on pyytänyt sosiaaliministeriön palkkaosastolta suoraan kaupunginhallitukselle osoitetun lausunnon neuvotteluissa hyväksytystä sopimusehdotuksesta, katsoo voivansa puoltaa sen hyväksymistä, kuitenkin sillä muutoksella, että ehdotuksen sukeltajia koskeva 15 § olisi poistettava työehtosopimuksen tekstiosasta ja käsiteltävä palkkahinnoittelun yhteydessä, koska kaupunki tämän yksityiskohdan suhteen joka tapauksessa joutuu seuraamaan asianomaisen yksityisen työnantajajärjestön ja asianomaisen ammattijärjestön keskenään sopimaa käytäntöä. Edelleen palkkalautakunta ilmoittaa, että ehdotuksen 17 §:n 3 mom. suhteen on esiintynyt eriäviä mielipiteitä. Lautakunnan vähemmistö, johon kuuluivat varapuheenjohtaja Laakso sekä jäsenet Friberg, Ripatti ja Systä, on ollut sillä kannalla, että palkka-asiainneuvoston säännöllisiä oloja silmälläpitäen suunnittelemaan vaihtoehtoon perustuva neuvotteluissa sovittu

sanonta olisi korvattava nykyisiä epäsäännöllisiä olosuhteita silmälläpitäen laaditulla vaihtoehdolla: »Tähän sopimukseen liittyvästä palkkahinnoittelusta sovitaan erikseen tätä sopimusta irtisanomatta.» Palkkalautakunta kuitenkin esittää, että oheellinen ehdotus työehtosopimukseksi, jossa muutokset nyt voimassa olevaan työehtosopimukseen on merkitty kursiivilla ja poistomerkinnöillä, saatettaisiin kaupunginvaltuuston asianmukaisesti hyväksyttäväksi ainoastaan siten muutettuna, että ehdotuksen 15 § poistetaan siitä ja että seuraavien pykälien numerointiin tehdään tästä aiheutuvat oikaisut.

Viimeksi käydyissä sopimusneuvotteluissa laaditut, molempien asiapuolten edustajien allekirjoittamat pöytäkirjat oheenliitetään. [1])

Palkkalautakunnan puolesta:

R. Granqvist.

Juho Ståhlberg.

---

[1]) Pöytäkirjoja ei ole painettu.

Liite 2.

Työehtosopimus

Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä.

1 §. Sopimuksen voimassaoloalue.

Tämä sopimus on voimassa Helsingin kaupungin *järjestämissä* töissä kaupungin alueella, *niin myös kaupungin alueen ulkopuolella suoritettavissa kaupungin töissä, mikäli kysymys* on kaupungista sinne siirretyistä työntekijöistä, elleivät valtioneuvoston määräykset työttömyyden torjumiseksi *järjestetyistä töistä* muuta edellytä.

Sopimus ei kuitenkaan koske (*poist.*) maatalous- *eikä varsinaisia metsänhakkuutöitä.*

2 §. Työhön ottaminen ja siitä erottaminen.

Työhön ottamise*sta* ja siitä erottamise*sta* on voimassa, mitä laeissa ja asetuksissa sekä vahvistetuissa työsäännöissä on säädetty tai määrätty.

Työnantaja pyrkii järjestämään työt siten, että työnantajan puolelta ei lopeteta yhtäjaksoisesti vähintään 3 vuotta jatkunutta työsuhdetta ilmoittamatta siitä työntekijälle vähintään kahta viikkoa ennen, sekä jos työsuhde on keskeytymättä jatkunut 5 vuotta, vähintään kolme viikkoa, ja jos se on jatkunut 10 vuotta, vähintään neljä viikkoa ennen. Tämä ei kuitenkaan koske niitä tapauksia, joissa työnantaja lain mukaan on oikeutettu purkamaan työsopimuksen tai työ ylivoimaisen tapahtuman takia on kokonaan tai osaksi keskeytettävä.

Jos työntekijä katsoo tulleensa erotetuksi ilman pätevää syytä eikä asiaa ole saatu järjestetyksi hänen saatettuaan sen asianomaisen laitoksen tai viraston päällikön tutkittavaksi, hän saa saattaa asian sopimuksen tehneen keskustoimikunnan välityksellä *sen* lauta- tai *johto*kunnan käsiteltäväksi, *jonka alaisena työ suoritetaan.* Kuultuaan keskustoimikuntaa *sanottu elin* päättää asiasta.

Jos työstä erottaminen raukeaa, saa työntekijä täyden palkan siltä ajalta, minkä hän on ollut estettynä olemasta työssä.

3 §. Työaika.

Pisin varsinainen työaika on 8 tuntia päivässä, paitsi lauantaisin ja *kirkollisten* juhlapäivien sekä *vapun- ja itsenäisyyspäivän* aattoina, jolloin työaika on, mikäli työsäännöissä ei toisin määrätä, 6½ tuntia.

Työt aloitetaan yksivuorotöissä yleensä klo 7 ja *lopetetaan* klo 16, paitsi lauantaisin ja juhlapäivien aattoina, *jolloin ne lopetetaan* klo 14. Joulu-, *uudenvuoden-* ja juhannusaattoina päättyy varsinainen työaika klo 12. Mikäli työn laatu *sitä* vaatii, voidaan työn alkamis- ja päättymisaika määrätä toisinkin sopimuksen allekirjoittajien siitä keskenään sovittua.

Ruokailuaika on 1 tunti, *paitsi* lauantaisin ja juhlapäivän aattoina, *jolloin se on,* ellei työsäännöissä toisin määrätä, ½ tuntia. *Milloin työ lopetetaan klo 12, ei ruokailuaikaa pidetä.* Aamu- ja iltapäivisin pidettävä *enintään 15 minuutin pituinen* kahvitauko luetaan työaikaan kuuluvaksi.

4 §. Tuntityö.

Alimpina palkkoina maksetaan eri ammateissa ja eri laatuisissa töissä *sopimuksen allekirjoittajain hyväksymässä erillisessä* palkkahinnoittelussa mainitut *ohjetunti*palkat.

Niissä töissä, joita palkkahinnoittelussa ei ole mainittu, suoritetaan asianomaisessa ammatissa yleensä maksettava palkka.

Jos *muu* työntekijä *kuin* sukeltaja siirretään kesken jatkuvaa (*poist.*) työtään (*poist.*) johonkin (*poist.*) ammattialaansa kuulumattomaan, halvempipalkkaiseen työhön, maksetaan hänelle omaa ammattiaan *vastaava* palkka *kuluvan* ja kahden sitä seuraavan (*poist.*) viikon ajalta, mikäli ei nykyisen käytännön mukaan ole toisin sovittu (*poist.*). Jos työntekijä siirretään *omaa ammattiaan* korkeampipalkkaiseen työhön, maksetaan hänelle heti tähän työhön kuuluva palkka.

Mikäli työntekijän tehtäviin kuuluu useampien eri lailla palkattujen töiden suorittaminen *eikä* työntekijä joudu pitkäksi aikaa tekemään samaa, määrätyn palkkaista työtä, maksetaan hänelle palkka, joka suunnilleen on hänen suorittamiinsa *töihin* kuuluvien palkkojen keskiarvo, *mistä kuitenkin voidaan* poiketa joko ylös- tai alaspäin siitä riippuen, kuuluuko työntekijän tehtäviin yleensä enemmän korkeampipalkkaisen vaiko halvempipalkkaisen työn suorittamista.

(*poist.*)

5 §. Urakkatyö.

Urakkatyössä noudatetaan soveltuvilta osilta niitä hinnoitteluja, jotka sisältyvät *kaupungissa* voimassa oleviin yksityisten työnantajajärjestöjen ja asianomaisten *ammatillisten* järjestöjen välisiin työehtosopimuksiin tai muihin urakkapalkkoja koskeviin sopimuksiin.

Jollei jollakin työalalla mainittuja hinnoitteluja ole olemassa, on sellaisista urakkatöistä sovittava erikseen ennen (*poist.*) työn aloittamista. Tällainen sopimus voidaan tehdä joko suullisesti tai kirjallisesti.

Jos urakkatyötä suorittava työntekijä *joutuu* odottamaan työaineita tai *muutoin* hänestä itsestään riippumattomista syistä *olemaan työttömänä, on hänelle sinä aikana järjestettävä muuta hänen ammattiaan vastaavaa urakka- tai tuntityötä ja maksetaan hänelle siitä hänen omassa ammatissaan hänen urakka-ansiotaan vastaava palkka, joka maksetaan myöskin urakan yhteydessä ja aikana tehdystä tuntityöstä. Siinäkin tapauksessa, että muuta työtä ei voida järjestää, maksetaan odotusajalta urakassa saadun keskiansion mukainen palkka.*

Jos työn seisaus kestää enemmän kuin 3 päivää, voidaan urakkasopimus jommankumman vaatimuksesta purkaa. Täksi 3 päivän ajaksi on järjestettävä muuta työtä tai maksettava odotusajan palkka.

Sateen, pakkasen tai muun luonnonesteen aiheuttamasta keskeytyksestä ei makseta odotusajan palkkaa.

(*poist.*)

Jos tuntityöntekijä, joka ei ole urakassa mukana, joutuu kiihdyttämään työtahtiaan urakkatyön asettamien vaatimuksien mukaisesti, taikka jos voittamattomien vaikeuksien vuoksi ei voida järjestää *tavallista* urakkatyötä *ja asianomaisen laitoksen johtaja katsoo sen työn nopeata suoritusta silmälläpitäen edulliseksi,* voidaan järjestää ns. prosenttiurakoita, *joissa maksetaan 25%:lla korotettua ohjetuntipalkkaa, kuitenkin ainoastaan edellytyksellä, ettei prosenttiurakalla teetettävä työ tule kalliimmaksi kuin tuntipalkalla teetettävä työ.*

Työntekijöillä tai heidän luottamusmiehillään on oikeus olla läsnä *niissä* tilaisuuksissa, joissa mitataan, punnitaan tai muuten lasketaan urakkatyön tulos ja tutustua sitä koskeviin asiakirjoihin.

6 §. Ylityö ja sunnuntaityö.

Ylityöksi luetaan varsinaisen työajan *lisäksi* suoritettu työ siinäkin tapauksessa, että työpäivä on 8 tuntia lyhyempi. *Ylityöstä suoritetaan korotettu palkka sen mukaan kuin laissa*

on lähemmin säädetty. Lauantaisin ja (*poist.*) juhlapäivien aattoina, jolloin varsinainen työaika päättyy klo 14 tai klo 12, maksetaan tämän jälkeen suoritetusta *muusta kuin vuorotyöstä kuitenkin heti* 100 %:lla korotettu palkka *silloinkin, kun työ ei ole ylityötä.*

Ylityön tulee, mikäli mahdollista, jatkua yhtämittaisesti varsinaisen työajan päätyttyä. Jos työntekijä kutsutaan ylityöhön, joka aloitetaan *vähintään* yhtä tuntia *työajan päättymisen jälkeen,* maksetaan hänelle heti 100 %:lla korotettu palkka.

Työntekijälle, joka kutsutaan ylityöhön aikaisintaan 5 tuntia jälkeen varsinaisen työajan tai sunnuntaina, suoritetaan korvauksena työmatkoihin käytetystä ajasta yhden työtunnin palkka 100 %:n korotuksin.

Jos urakkatyötä vaaditaan tehtäväksi ylityönä, on *ylityöstä* urakkahinnan lisäksi maksettava ylityökorvaus ko. työstä urakkahinnan mukaan määräytyvän tuntipalkan mukaisena.

Sunnuntaityöstä maksetaan korotettua palkkaa niinkuin siitä laissa on säädetty.

Vapunpäivältä suoritetaan palkka samojen perusteiden mukaan kuin itsenäisyyspäivältäkin.

7 §. Päivystys.

Jos työntekijän on sopimuksen mukaan oleskeltava työnantajan määräämässä työ- tai muussa paikassa taikka asunnossaan, josta hänet voidaan tarvittaessa kutsua työhön, on hänelle tällaisesta varallaoloajasta suoritettava laissa säädetty korvaus.

Kaupunki on, tarpeen vaatiessa keskustoimikunnan kanssa siitä sovittuaan, oikeutettu järjestämään myös sellaista päivystystä, jonka aikana työntekijä voi asianomaisen lauta- tai johtokunnan päättämissä puitteissa vapaasti valita olinpaikkansa, mutta on velvollinen ilmoittamaan työnantajalleen, missä hän on tavattavissa. Työntekijälle on suoritettava enintään yhdestä viidenneksestä tällaista varallaoloaikaa hänen yksinkertaisen tuntipalkkansa mukaan laskettu korvaus.

Sellaisesta päivystyksestä, jota jo ennen tämän työehtosopimuksen voimaantuloa on suoritettu, on työntekijä oikeutettu saamaan ainakin niin suuren korvauksen, että se vastaa hänelle päivystyksestä aikaisemmin tulleita etuja.

8 §. Oppilaat, apu- ja ammattityöntekijät.

Oppilaisiin sovelletaan (*poist.*) oppisopimuslain määräyksiä ja oppiajan pituuden suhteen noudatetaan kauppa- ja teollisuusministeriön (*poist.*) *antamia määräyksiä* oppiajoista eri ammateissa ja ammattihaaroissa. Kaupunki järjestää *mahdollisuuksien mukaan* oppilaille tietopuolista koulutusta Helsingin yleisissä ammattikouluissa oppisopimuksen tekemisen jälkeen.

Kaksivuotisen ammattikoulun käynyt oppilas on oikeutettu lukemaan *oppiaikana* hyväkseen yhden vuoden *lukuajastaan.*

Oppi*laan* peruspalkka nousee *kaksi kertaa vuodessa tasaisesti siten, että se oppiajan päättyessä vastaa oppilaan korkeinta palkkaa.*

(*poist.*) Ammattimiehen apulaisena työskentelevä *täysi-ikäinen* työntekijä saa vähintään kaupungin palkkahinnoittelun mukaisen apumiehen palkan.

Opin suorittanut tai ammattimiehen apulaisena neljä vuotta työskennellyt *työntekijä* saa nuoremman ammattimiehen palkan sekä kolme vuotta nuorempana ammattimiehenä työskennellyt työntekijä vanhemman ammattimiehen palkan.

Kaupungin palveluksessa tai aikaisemmin muualla samassa ammatissa työskennelty aika otetaan lyhentämättömänä huomioon oppi- tai ammattivuosia laskettaessa.

Liikennelaitoksen rataosastolla yhden vuoden ratatyöntekijän apulaisena työskennellyt saa nuoremman ratatyöntekijän palkan sekä yhden vuoden nuorempana ratatyöntekijänä työskennellyt vanhemman ratatyöntekijän palkan.

9 §. Palkanmaksu.

Työpalkat maksetaan kerran viikossa. *Palkanmaksu tapahtuu* työajalla. Jos palkanmaksuaika sattuu pyhäpäiväksi, maksetaan palkat edellisenä arkipäivänä. Samoin maksetaan palkka urakkatyöstä laskettuna suhteellisesti urakan hintaan, mikäli se teknillisesti on mahdollista. Muussa tapauksessa lasketaan urakkapalkka työhön käytetyn tuntimäärän ja vastaavasta työstä sovitun tuntipalkan mukaan. Mahdollinen ylijäämä urakkahinnasta maksetaan, mikäli mahdollista, vähintään kerran kuussa ja viimeinen erä työn valmistuttua, jolloin myös tarkistus on toimitettava.

Palkanmaksun yhteydessä on työntekijöille annettava joko tilipussin sisällä tai sen päälle kiinnitettynä lappu, josta selviää suoritettu tuntimäärä, tuntipalkka, mahdollinen ylityötuntimäärä, urakkatyö sekä mahdolliset palkanpidätykset eri tarkoituksiin.

10 §. Työmatkat.

Kaupunki järjestää mahdollisuuksien mukaan *työntekijäin kuljetuksen työnjohdon ja työntekijäin luottamusmiesten sopimista paikoista* niille työmaille, joiden läheisyyteen liikennelaitoksen raitio- tai omnibusvaunuilla ei pääse. Lähtö kokoontumispaikoista työmaille tapahtuu aikaisintaan 15 minuuttia ennen työajan alkamista ja paluumatka työmaalta siten, että saapuminen kokoontumispaikalle tapahtuu viimeistään 15 minuuttia työajan päättymisen jälkeen. Milloin työ suoritetaan saarissa, joihin työntekijät on kuljetettava laivalla, lasketaan työaika kuitenkin alkavaksi lähdöstä kaupungin rannasta ja päättyväksi kaupungin rantaan.

Mikäli tällaista kuljetusta ei kaupungin toimesta järjestetä, korvataan työntekijöille työnjohdon osoittaman kulkuneuvon käyttämisestä johtuvat matkakustannukset kaupungin keskuksesta työpaikalle. (*poist.*)

Jos työntekijä joutuu varsinaisen työajan jälkeen tai ennen sitä autovaurion tai muun sellaisen syyn johdosta menemään korjausvaunulla toiselle paikkakunnalle tai siltä palaamaan, maksetaan hänelle palkkaa sen mukaan kuin ylityöstä on määrätty.

Kaupungin asioissa matkustavat työntekijät saavat matkakorvausta ja päivärahaa Helsingin kaupungin matkustussäännön III luokan mukaan.

11 §. Työntekijäin erinäiset etuisuudet.

Vuosilomasta on voimassa, mitä työntekijäin vuosilomalaissa ja (*poist.*) valtuuston vahvistamassa työntekijäin lomasäännössä on määrätty. Tapaturmakorvaukset, sairaus- ja hautausavustukset sekä eläkkeet myönnetään työntekijöille voimassa olevien lakien ja (*poist.*) valtuuston päätösten mukaisesti.

(*poist.*)

Suojapukuja ja työrukkasia annetaan mahdollisuuksien mukaan *työntekijäin käytettäviksi* sellaisissa töissä, joissa vaatteiden ym. välineiden kuluminen tai likaantuminen on tavallista suurempi. Samaten voidaan luovuttaa kumisaappaita, milloin on kysymyksessä vetiset ja erityisen likaiset työt. Sellaisissa töissä, jotka on ulkosalla suoritettava sateesta huolimatta, hankkii kaupunki, mikäli mahdollista, sadetakit tai -puvut. Täten kaupungilta saamansa varusteet työntekijät ovat velvolliset luovuttamaan iltaisin takaisin työmaalle, joten niitä ei saa ottaa yksityiskäyttöön. Sellaisia työntekijöitä, joille ei ole edellämainittuja esineitä kaupungin puolesta annettu käytettäväksi, voidaan avustaa siten, että heille asianomaisen viraston tai laitoksen välityksellä anotaan näiden tarvikkeiden ostolupia kansanhuoltoviranomaisilta, jolloin myönteisessä tapauksessa asianomaiset työntekijät itse saavat ostaa ne luovuttamalla vaadittavat vaatetuskortin pisteet. Virastojen ja laitosten päälliköiden on, neuvoteltuaan asiasta *pääluottamusmiehen* kanssa, ratkaistava,

mikä työ on laadultaan sellaista, että siinä ylläolevien yleisperusteiden mukaan olisi työntekijöille annettava kaupungin puolesta ko. suojavälineet.

Omia työkalujaan käyttämään joutuville työntekijöille suoritetaan siitä kohtuullinen korvaus yksityisten työnantajain ja työntekijäin järjestöjen välisten sopimusten mukaisesti, *kuitenkin siten, että tällaisen korvauksen tilitys aina tapahtuu kuukausittain. Jos työntekijä kaupungin työssä joutuu työnjohdon määräyksestä käyttämään omaa polkupyöräänsä, sovittakoon siitä suoritettavasta kohtuullisesta korvauksesta.*

Liikenne- ym. laitosten työntekijöillä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa olleet erinäiset etuisuudet säilytetään edelleen *voimassa.*

Raskaana olevaa työntekijää ei saa pitää raskaissa töissä neljän kuukauden aikana välittömästi ennen synnytystä. Jos kevyempi työ on halvemmin palkattua, maksetaan työntekijälle hänen aikaisempi palkkansa.

Työntekijää ei saa pitää liikennelaitoksen lumiauran päällä talvisin neljää tuntia pitempää aikaa yhtäjaksoisesti.

Työntekijäin ammatillista järjestäytymistä ei työnantajan puolelta saa loukata.

Jos jollakin laitoksella satunnaisen työnvähyyden takia on liikaa työvoimaa, siirretään työntekijöitä sellaisille kaupungin laitoksille, joissa on työvoiman puutetta.

12 §. Ruokailu-, puku- ja pesusuojat.

Työmaalle on, ellei se ole pieni ja laadultaan tilapäinen, kaupungin toimesta järjestettävä työntekijäin ruokailua ja vaatteiden säilytystä varten tarkoitustaan vastaavat, sateenpitävät suojat, jotka kylmänä vuodenaikana ja sadeilmoilla on pidettävä lämpiminä. Työpaikan pienuudesta ja tilapäisyydestä päättää työnjohto neuvoteltuaan asianomaisen luottamusmiehen kanssa. Kullekin työpaikalle on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä tarpeelliset pesulaitteet ja puhdistusaineet peseytymistä varten.

Milloin työpaikalla on työssä sekä miehiä että naisia ja työ on siksi likaista, että sen päätyttyä työntekijäin on vaihdettava vaatteita ja peseydyttävä, on miehille ja naisille erikseen järjestettävä peseytymis- ja pukeutumissuoja. Erittäin likaisissa töissä oleville työntekijöille varattakoon peseytymistä varten 15 minuuttia ennen työajan päättymistä. Ruokailu- ja pesusuojia ei saa käyttää varastosuojina.

13 §. Luottamusmiehet.

Tämän sopimuksen allekirjoittaneella keskustoimikunnalla on oikeus asettaa jokaiselle työpaikalle työpaikan työntekijöistä valittu luottamusmies valvomaan työntekijäin oikeutta ja sitä, ettei kummankaan sopimuspuolen taholta rikota tämän sopimuksen määräyksiä eikä hyviä tapoja.

Keskustoimikunnalla on niinikään oikeus valita jokaiseen laitokseen *sen* työntekijäin keskuudesta *pääluottamusmies*, jonka valinnasta on kirjallisesti ilmoitettava (*poist.*) laitoksen johtajalle. *Pääluottamusmiehellä* on oikeus hänen tehtäviinsä kuuluvissa asioissa käydä työaikana laitoksen työpaikoilla sovittuaan sopivasta *ajankohdasta oman työnjohtajansa kanssa. Pääluottamusmiehellä on myös oikeus työaikana käydä* tästä sopimuksesta johtuvien asioiden järjestelyä varten eri virastoissa.

Kaupunki korvaa sen ansion, jonka luottamusmiehet menettävät toimiessaan työajalla joko paikallisissa neuvotteluissa tai työnantajan toimeksiannosta muualla siten, että heidän palkkansa luottamustyön tehtävien suorittamiseen käytetyltä ajalta lasketaan sen suuruiseksi, kuin minkä he, jos he olisivat suorittaneet varsinaista työtään, samana aikana olisivat todennäköisesti ansainneet tai, milloin tätä ansiota ei voida arvioida, muiden vastaavana aikana samaa tai lähinnä samaa työtä suorittaneiden työntekijäin keskimääräisen tuntiansion suurui-

seksi. Jos pääluottamusmies suorittaa työnantajan toimeksiantoja varsinaisen työajan jälkeen, maksetaan näin menetetystä ajasta ylityökorvaus.

Luottamusmiehiä älköön toimensa vuoksi vieroksuttako tai siirrettäkö ilman pätevää syytä toiselle työpaikalle. Luottamusmies älköön esiintykö häiritsevästi.

14 §. Hyvityssakot ja vahingonkorvaukset.

Allekirjoittaneet sopimuspuolet eivät vastaa sellaisista rikkomuksista tätä sopimusta vastaan, jota ne eivät ole itse aiheuttaneet.

Voimassaolevan työehtosopimuslain edellyttämiä hyvityssakkoja ei mahdollisten rikkomusten sattuessa käytetä.

15 §. Sukellustyöt.

Sukellus*töissä* on lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:

a) Sukellustyön raskauden ja erikoisuuden (paineenalaisena työskentely) vuoksi on sukeltajalla oikeus ennen ruokailua ja samoin ruokailun jälkeen sekä tarpeen vaatiessa useamminkin käydä lepäämässä ylhäällä ja hengittämässä raitista ilmaa vähintään puolen tunnin ajan. Edellämainittuja lepoaikoja, jotka kuuluvat palkalliseen työaikaan, käytetään sukellussyvyyden ollessa 0—10 metriä.

b) Pukeutumis- ja riisuutumisaika on sukeltajalla vähintään ½ tuntia ja lasketaan se palkalliseen työaikaan kuuluvaksi. Pukeutumista ja riisuutumista varten tulee työpaikan läheisyydessä olla lämmin, puhdas ja riittävän tilava huone.

c) Sukeltajan apulaisena toimivan merkinantomiehen tulee olla ammattiinsa perehtynyt. Yleisenä sääntönä on pidettävä, että sukeltaja itse saa valita merkinantomiehen, jonka huostaan hän henkensä uskoo, kaupungin palveluksessa olevista työntekijöistä.

d) Jos sukellustyö työnantajasta tai voittamattomista luonnonesteistä riippuen keskeytyy, tulee sukeltajan saada neljältä seuraavalta päivältä täysi palkka ja sitä seuraavalta ajalta, siihen asti kunnes sukellustyö jälleen jatkuu, 65 % sukelluspalkasta.

e) Sukellustyön raskauden takia ei urakkatöitä pidetä suositeltavina.

f) Sukellussyvyyden ollessa 0—10 metriä on sukellustyöaika veden alla 5 tuntia päivässä. Palkka lasketaan kuitenkin 8 tunnin mukaan, koska loppuaika kuluu pukeutumiseen ja riisuutumiseen ja lepotaukoihin, joista edellä kohdassa *a*) on mainittu. Sukellussyvyyden kasvaessa noudatetaan sukelluksissa oloaikoja Haldanen taulukon n:o 1 mukaan, eli 10—15 m 4 tuntia 30 minuuttia, 15—17 m 4 tuntia, 17—18 m 3 tuntia 30 minuuttia, 18—20 m 3 tuntia jne. Edelläolevia sukellus- samoin kuin taulukossa olevia nousuaikoja on ehdottomasti noudatettava, *koska* sukellusaikojen pitentäminen ja nousuaikojen lyhentäminen on edesvastuutonta leikkiä kuolemalla.

g) Virtaavissa vesissä, joissa sukeltaja ei voi työskennellä normaalisti joko huonon suojapadon tai kovan virran vuoksi, olkoon sukeltajan työaika 4 tuntia päivässä, vaikka palkka lasketaan 8 tunnin mukaan.

h) Työnantaja ei saa opettaa eikä sallia sukeltajaharjoittelijoita, ellei heillä ole laivaston sukeltajakurssin todistusta tai ellei opettajana toimi täysin ammattitaitoinen sukeltaja.

16 §. Sopimuksen tulkinta ja riitaisuudet.

Työehtosopimuksen soveltamista ja tulkintaa koskevien erimielisyyksien syntyessä sopivat asiasta *ensisijaisesti* asianomaisten laitosten johtajat ja allekirjoittaneen keskustoimikunnan edustajat. Elleivät nämä pääse yksimielisyyteen, ratkaisee asian *palkkalautakunta. (poist.) Riitaisuudet, joista ei täten päästä yksimielisyyteen, voidaan saattaa työtuomioistuimen ratkaistavaksi.*

17 §. Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen.

Tämä sopimus tulee voimaan *heti sen tultua molemmin puolin allekirjoitetuksi ja päättyy 1 päivänä toukokuuta 1949,* josta päivästä lähtien se kuitenkin jatkuu 1 vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään *kolmea* kuukautta ennen sen päättymiseksi määrättyä aikaa ole jommankumman asianomaisen puolelta irtisanottu.

Joka sopimuksen irtisanoo, antakoon vastapuolelle kirjallisesti täydellis*en* muutosehdotuks*en*. Asianomaiset ovat velvolliset irtisanomisen tapahduttua viipymättä valitsemaan jäsenet erityiseen neuvottelukuntaan, jonka heti tulee ryhtyä työhön uuden sopimuksen aikaansaamiseksi. (*poist.*)

Tämän sopimuksen 4 §:n 1 momentissa mainittu erillinen palkkahinnoittelu voidaan irtisanoa erikseen tätä sopimusta muuten irtisanomatta. Pakkahinnoittelun irtisanomiseen nähden on noudatettava, mitä edellä tässä pykälässä on tämän sopimuksen irtisanomisesta sovittu.

Helsinki 1946. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 13

Osapäivätyön käytäntöönottaminen kaupungin virastoissa.

Vt Margit Borg-Sundman teki Kvston kokouksessa 2. 4. 1947 seuraavan aloitteen:

»Kaupungissamme on lukuisia työaloja, jotka kärsivät työvoiman puutetta. Tätä esiintyy myös ammattitaitoisten naisten suhteen eräillä sekä henkisen että ruumiillisen työn aloilla.

Toisaalta on taas kaupungissamme lukuisia naisia, jotka ovat saaneet ammattikoulutuksen tai työtottumuksen määrätyillä aloilla tai jotka sen helposti voisivat omaksua, mutta jotka avioliiton solmittuaan ovat jättäneet ansiotyön kodin ulkopuolella esim. sen vuoksi, että kodin ja lasten hoito on kärsinyt äidin ollessa poissa kotoa kokopäivätyössä. Näiden naisten joukossa on todennäköisesti usein sellaisia, jotka osapäivätyössä mielellään käyttäisivät työtaitoaan myöskin kodin ulkopuolella ja jotka sellaista järjestelyä kotinsa taloudellisen tilan vuoksi tarvitsisivat sekä joiden työvoimaa yhteiskunta ja tuotantoelämä puolestaan nyt tarvitsee. Samoin on taas kokopäivätyössä sellaisia, jotka haluaisivat nykyoloissa antaa enemmän aikaa kodilleen, mutta jotka eivät taloudellisista syistä voi kokonaan jättää paikkaansa. On ilmeistä, että tässä tapahtuu järjestelyn puutteessa työvoiman tuhlausta, puhumattakaan niistä henkilökohtaisista taloudellisista, henkisistä yms. ristiriidoista, joihin perheenemäntä ja hänen kotinsa voi monissa tapauksissa joutua, jos perheenemännän edessä on vain nuo kaksi äärimmäistä vaihtoehtoa: kokopäivätyö kodin ulkopuolella tai kotona kokonaan pysyminen ilman muuta ammattityötä. Osapäivätyö sitä haluavalle perheenemännälle on varmaan monilla, vaikkei toki kaikilla aloilla mahdollinen, mutta on, vähäisiä kokeiluja esim. sairaaloissa ja raitioteillä sekä pikkutoimistoissa lukuunottamatta, vielä tutkimaton.

Edellä olevaan viitaten pyydän kunnioittaen esittää, että valtuusto tutkituttaisi perheenemäntien osapäivätyön järjestelyn mahdollisuuksia kaupungin virastojen työssä sen seikan selvittämiseksi, millä aloilla tällainen järjestely on toteutettavissa ja millä edellytyksillä.»

Khn lähetettyä aloitteen palkkalautakunnalle lausunnon antamista varten, lautakunta on puolestaan asiasta pyytänyt lausuntoja verotusvalmisteluvirastolta, terveydenhoitolautakunnalta, sairaalalautakunnalta, huoltolautakunnalta, lasten-

suojelulautakunnalta, työnvälitystoimistolta, kansanhuoltotoimistolta, yleisten töiden lautakunnalta ja teknillisten laitosten lautakunnalta (liitteet 2—10 c).

Verotusvalmisteluvirasto ilmoittaa, ettei osapäivätyön järjestäminen verotusvalmisteluvirastossa tällä hetkellä ole mahdollista, koska viraston käytettävissä oleva huonetila on varsin rajoitettu.

Terveydenhoitolautakunta ilmoittaa, että osapäivätyön järjestely on mahdollinen useimmissa lautakunnan alaisissa toimistoissa sekä neuvonta- ja sairaanhoitolaitoksissa.

Sairaalalautakunta ilmoittaa, että sairaanhoitajatarpulan helpottamiseksi olisi syytä vaikeuksista huolimatta turvautua osapäivätyöjärjestelmään. Eräissä sairaaloissa katsotaan osapäivätyön voivan tulla kysymykseen myös toimistoissa ja puhelimenhoitajien suhteen. Myös keittiö- ja pesuapulaisia, siivoojia ja ompelijoita sekä lämmittäjiä ja apumiehiä voitaisiin käyttää osapäivätyössä.

Huoltolautakunta toteaa, että osapäivätyöjärjestelmää voidaan hyvin soveltaa huoltoviraston huoltotarkastajien ja kokopäivän siivoojien työssä sekä kunnalliskodissa hoitajattarien, siivoojien ja pesuapulaisten viroissa.

Lastensuojelulautakunnan mielestä olisi tilapäistä työvoimaa työhön otettaessa tärkeää, että otettaisiin huomioon myös osapäivätyövoiman käyttömahdollisuuksia. Ne lastensuojeluviraston toimet, joiden kohdalla osapäivätyö voi tulla kysymykseen, ovat kodissakävijäin ja eräiden toimistoapulaisten sekä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten kohdalla hoitajattarien ja keittiöhenkilökunnan toimet, mutta vain pakottavissa tapauksissa ja milloin näillä työntekijöillä on omat asunnot käytettävissään.

Työnvälitystoimisto ilmoittaa menestyksellä turvautuneensa osapäivätyövoiman käyttöön lähettitehtävissä, ja samoin työasiainlautakunta.

Kansanhuoltotoimisto on sitä mieltä, että osapäivätyöhön siirtymistä seuraisi toimiston työtehon olennainen aleneminen ja kustannusten lisääntyminen, puhumattakaan sen aiheuttamista huomattavista käytännöllisistä vaikeuksista.

Yleisten töiden lautakunta mainitsee, että rakennustoimiston eri osastojen lausunnot ovat olleet ristiriitaisia, enemmistön ollessa sillä kannalla, että aloitteen toteuttamiseen nähden mahdollisuudet ovat rajoitetut.

Vesijohtolaitoksen mielestä esitetty työmuoto keskittämällä työvoiman tilaukset johonkin sopivaan välittävään virastoon muodostaa erittäin käytännöllisen järjestelyn sopivan henkilön löytämisessä jonkin aivan lyhytaikaisen erikoistehtävän suorittamista varten.

Kaasulaitos mainitsee, että milloin laitosten tai virastojen on ollut pakko järjestää jatkuvaa ylityötä, voitaisiin tämä kenties sopivasti välttää turvautumalla perheenemäntien osapäivätyöhön. Kaasulaitoksessa ei kuitenkaan ainakaan toistaiseksi voida järjestää perheenemännille osapäivätyötä, koska laitos vastikään on tehnyt esityksen työvoiman supistamisesta.

Sähkölaitos mainitsee, että osapäivätyötä voitaisiin hyvinkin ajatella suoritettavaksi laitoksen kassa- ja tilivirastossa, joskin ehkä vain rajoitetussa määrässä. Ylitöiden välttämiseksi voitaisiin ajatella osapäiväapulaisten käyttämistä ruuhkautuvan työmäärän selvittämiseksi.

Palkkalautakunnan mielestä (liite 1) osapäivätyö ei tule kysymykseen siellä, missä määrätyn viranhaltijan työskentely muodostaa sellaisen kokonaisuuden, jossa myös vastuun täytyy olla jakamaton. Näin ollen tulee kysymykseen ainoastaan alistettu työvoima ja senkin joukosta vain ne viranhaltijat, joiden tehtävät ovat joko puhtaasti mekaanisluontoisia taikka jaettavissa erillisiin itsenäisiin osiin. Palkkalautakunnan käsityksen mukaan on kysymys siitä, missä laajuudessa ja millä tavalla osapäivätyö olisi tulevaisuudessa käytännössä järjestettävä, selvitettävissä ainoastaan kokemusten perusteella, joten lautakunta ei katso toistaiseksi olevan mitään aihetta ryhtyä luomaan erityisiä osapäivävirkoja.

Khs on puolestaan pääasiassa yhtynyt palkkalautakunnan ehdotuksiin. Palkkalautakunnan ehdotuksen johdosta, että lauta- ja johtokunnat olisi oikeutettava Khn kussakin yksityistapauksessa antamalla luvalla suorituttamaan osapäivätyönä täyttämättä olevaan virkaan kuuluvia tehtäviä ja tilapäisen työvoiman suoritettavaksi aiottuja tehtäviä. Khs on sitä mieltä, että palkkalautakunta voisi myöntää tällaisen luvan. Khn mielestä ei ole tarpeellista, että Kvston olisi päätettävä siitä, että tilanteen seuraamisen helpottamiseksi niiden lautakuntien, jotka osapäivätyövoimaa ovat käyttäneet, tulisi neljännesvuosittain antaa selostus alaisistaan tämänluotoisista töistä ja niissä saaduista kokemuksista palkkalautakunnalle, vaan voisi Khs siitä päättää. Khs on näin ollen päätösehdotuksestaan jättänyt pois palkkalautakunnan ehdottaman viimeisen ponnen.

Khs esittää Kvston päätettäväksi,

että lauta- ja johtokunnat oikeutetaan palkkalautakunnan kussakin yksityistapauksessa antamalla luvalla suorituttamaan töitä osapäivätyövoimaa käyttämällä,

että osapäivätyövoimaa tarvittaessa on siitä ilmoitettava työnvälitystoimistolle,

että osapäivätyövoiman palkkauksen perustaksi on otettava suhteellinen osuus vastaavan viran peruspalkasta,

että niin kauan kuin osapäivätyöntekijä on osapäivätyössä, saa hän toistaiseksi virkasäännössä edellytetyt sosiaaliset edut, mutta hänen tultuaan kokopäivätyötä suorittavaksi viranhaltijaksi, osapäivätyöskentelyä ei toistaiseksi lasketa palvelusajaksi asianomaisten sosiaalisia etuja määriteltäessä, sekä

että virkasääntökomiteaa kehoitetaan ottamaan harkittavakseen, mitä muutoksia osapäivätyön käytäntöönottamisen johdosta virka- ym. sääntöihin ehkä olisi aihetta tehdä.

Helsingissä, 30. 10. 1947.

Vakuudeksi:

Eino Waronen.

Liite 1.

HELSINGIN KAUPUNGIN

PALKKALAUTAKUNTA

Helsinki,
lokakuun 7 p:nä 1947.

N:o 429.

Kaupunginhallitukselle.

Palauttaen viitekohdassa mainitun lähetteen sekä sitä seuranneen vt Margit Borg-Sundmanin aloitteen palkkalautakunta pyydettynä lausuntonaan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Palkkalautakunta on pitänyt tarpeellisena ennen asian käsittelyä hankkia eräitä valmistavia lausuntoja kaupungin laitoksilta ja lautakunnilta, lähtien siitä käsityksestä, että toistaiseksi on kysymyksessä lähinnä vain aloitteessa tarkoitetun kysymyksen periaatteellisen puolen selvittäminen sekä että kaupunginhallitus vasta positiivisen ehdotuksen saatuaan tulee säännöllisessä järjestyksessä pyytämään siitä kaikkien lautakuntien lausunnon.

Oheenliittäen nyt hankkimansa alustavat lausunnot palkkalautakunta katsoo niistä ilmenevän, että osapäivätyön käytäntöönottaminen olisi eräissä tapauksissa edullista, mutta että huomattavien käytännöllisten vaikeuksien vuoksi tällaisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä varoen ja aluksi kokeilumielessä. Osapäivätyö ei tule kysymykseen siellä, missä määrätyn viranhaltijan työskentely muodostaa sellaisen kokonaisuuden, jossa myös vastuun täytyy olla jakamaton. Näin ollen tulee kysymykseen ainoastaan alistettu työvoima ja senkin joukosta vain ne viranhaltijat, joiden tehtävät ovat joko puhtaasti mekaanisluontoisia taikka jaettavissa erillisiin itsenäisiin osiin. Tällaisena voitaneen pitää paitsi puhdasta konekirjoitustyötä ja muuta koneellista toimistotyöskentelyä sekä pesu- ja keittiöapulaisten ynnä lähettien tehtäviä, myös esim. sairaanhoitajattarien sekä huoltotarkastajien ja kodissakävijöiden työtä. Lisäksi tulee kaikella varmuudella kysymykseen eräitä muitakin toimia, jotka nyt esitetyissä alustavissa lausunnoissa eivät ole käyneet ilmi.

Missä laajuudessa ja miten osapäivätyö käytännössä olisi tulevaisuudessa järjestettävä, on palkkalautakunnan käsityksen mukaan selvitettävissä ainoastaan kokemusten avulla. Tästä johtuen palkkalautakunta ei katso toistaiseksi olevan mitään aihetta ryhtyä luomaan erityisiä osapäivävirkoja, eikä se myöskään katso olevan toistaiseksi syytä yrittää jo täytettyjen kokopäivävirkojen muuttamista osapäivätyövoimalla hoidettaviksi. Tarpeellinen kokemus voitaneen parhaiten saada aikaan siten, että sopivien virkojen tullessa avoimiksi ja milloin työvoiman puute näyttää olevan niiden täyttämiselle esteenä, virat saataisiin toistaiseksi hoidattaa osapäivätyövoiman avulla. Samanaikaisesti tulisi kysymykseen tilapäisen työvoiman määrärahojen käyttäminen osapäivätyövoiman palkkaamiseen. Edelleen voitaisiin satunnaisten töiden suorittamiseen ylitöiden asemesta käyttää ulkopuolista osapäivätyövoimaa. Jotta kokeilut pysyisivät suunnitelmallisina, olisi luvan myöntäminen osapäivätyövoiman käyttämiseen kussakin yksityistapauksessa keskitettävä työn laadusta riippuen joko kaupunginhallitukselle tai palkkalautakunnalle.

Jotta vältyttäisiin vaikeuksista, joita kokeilutarkoituksessa toimeenpantu osapäivätyö voi aiheuttaa kaupungin viranhaltijain yleisiä etuja koskevien määräysten soveltamisessa,

olisi tässä suhteessa tehtävä toistaiseksi noudatettava nimenomainen päätös, mutta asian käsittely laajemmalla pohjalla siirrettävä parhaillaan työskentelevän ns. virkasääntökomitean tutkittavaksi. Samalla olisi tehtävä nimenomainen päätös siitä, että osapäivätyövoiman palkka on määriteltävä vastaaviin tehtäviin liittyvän kuukausipalkan perusteella, koska määrärahojen ylittäminen tällaisen kokeilun johdosta ei liene puollettavissa.

Kaiken edelläsanotun perusteella palkkalautakunta ehdottaa, että osapäivätöiden tilapäiseen järjestämiseen kokeilumielessä ryhdyttäisiin seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1) Lauta- ja johtokunnat olisi oikeutettava kaupunginhallituksen kussakin yksityistapauksessa antamalla luvalla suorituttamaan täyttämättä olevaan virkaan kuuluvia tehtäviä ja tilapäisen työvoiman suoritettavaksi aiottuja tehtäviä sekä palkkalautakunnan luvalla satunnaisesti ruuhkaantuneita töitä osapäivätyövoimaa käyttämällä.

2) Osapäivätyövoimaa tarvittaessa olisi siitä ilmoitettava työnvälitystoimistolle.

3) Osapäivätyövoiman palkkauksen perustana olisi suhteellinen osuus vastaavan viran pohjapalkasta.

4) Niin kauan kuin osapäivätyöntekijä on osapäivätyössä, saisi hän sosiaaliset edut kuten sairasloman, kesäloman yms., mutta tultuaan kokopäivätyötä suorittavaksi viranhaltijaksi, osapäivätyöskentelyä ei toistaiseksi olisi otettava huomioon sillä tavoin kuin viranhaltijana suoritettua työtä asianomaisten sosiaalisia etuja määriteltäessä; virkasääntökomiteaa olisi kehoitettava ottamaan harkittavakseen, mitä muutoksia osapäivätyön käytäntöönottamisen johdosta virka- ym. sääntöihin ehkä olisi aihetta tehdä.

5) Tilanteen seuraamisen helpottamiseksi olisi niiden lautakuntien, jotka osapäivätyövoimaa ovat käyttäneet, neljännesvuosittain annettava selostus alaisistaan tämänluontoisista töistä ja niissä saaduista kokemuksista palkkalautakunnalle.

Palkkalautakunnan puolesta:

R. Granqvist.

Juho Ståhlberg.

HELSINGIN KAUPUNGIN
Verotusvalmisteluvirasto

Liite 2.

Helsingissä,
heinäkuun 10 p:nä 1947.

N:o 475824.

Helsingin kaupungin Palkkalautakunnalle.

Palauttaen Palkkalautakunnan läheteasiakirjat viime huhtikuun 15 päivältä n:o 118/11 1947, jotka koskevat perheenemäntien osapäivätyön järjestelyn mahdollisuuksia kaupungin virastoissa, saan kunnioittavasti lausuntonani esiintuoda seuraavaa:

Kun verotusvalmisteluviraston käytettävissä oleva huonetila on siksi rajoitettu, että nykyisin täyden virka-ajan työskentelevät virkailijatkin joutuvat työskentelemään sangen ahtaissa tiloissa, ei osapäivätyön järjestämiseen verotusvalmisteluvirastossa tällä hetkellä ole mahdollisuuksia.

Erik Blomkvist.

V. Nikko.

Liite 3.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TERVEYDENHOITOLAUTAKUNTA

Helsinki,
huhtikuun 30 p:nä 1947.

N:o 620. *Helsingin Palkkalautakunnalle.*

Palauttaen Palkkalautakunnan lähetteen n:o 118/11 —47 huhtikuun 15 päivältä 1947, joka koskee perheenemäntien osapäivätyön järjestelymahdollisuuksia, terveydenhoitolautakunta kunnioittaen ilmoittaa, että osapäivätyön järjestely on mahdollinen useimmissa lautakunnan alaisissa toimistoissa sekä neuvonta- ja sairaanhoitolaitoksissa.

Terveydenhoitolautakunnan puolesta:

Severi Savonen.

Viktor Björkqvist.

Liite 4.

HELSINGIN KAUPUNGIN
SAIRAALALAUTAKUNTA

Helsingissä,
syyskuun 5 p:nä 1947.

N:o 2549. *Helsingin kaupungin Palkkalautakunnalle.*

Kaupunginvaltuuston jäsen Margit Borg-Sundman on esittänyt, että valtuusto tutkituttaisi perheenemäntien osapäivätyön järjestelymahdollisuuksia kaupungin virastotyössä sen seikan selvittämiseksi, millä aloilla tällainen järjestely on toteutettavissa ja millä edellytyksillä.

Kaupungin sairaaloista tämän vuoksi hankituissa lausunnoissa sairaalain johtajat ovat ensinnäkin siinä suhteessa yksimielisiä, että sairaanhoitajatarpulan helpottamiseksi olisi syytä vaikeuksista huolimatta turvautua osapäiväjärjestelmään, jolla toivotaan saatavan käytettäväksi lisää koulutettua työvoimaa. Osastonhoitajattarien suhteen ei osapäivätyö kuitenkaan kernaasti voi tulla kysymykseen, mutta kyllä alemman henkilökunnan suhteen sekä osastoilla että poliklinikoissa ja laboratorioissa. Nikkilän ja Malmin sairaalan johtajat ovat sitä mieltä, että näissä sairaaloissa niiden syrjäisen aseman takia ei osapäivätyöjärjestelmällä kuitenkaan tulisi olemaan sanottavaa merkitystä.

Eräissä sairaaloissa katsotaan osapäivätyön voivan tulla kysymykseen myös toimistoissa ja niin ikään puhelimenhoitajien suhteen semminkin lomittamistarkoituksessa. Myös keittiö- ja pesuapulaisista osa voisi olla osapäivätyössä. Marian sairaalassa katsotaan tällaisen mahdollisuuden olevan vielä siivoojien ja Kivelän sairaalassa ompelijain suhteen.

Yleensä ollaan sairaalain taholla sillä kannalla, että osapäivätyön tulisi käsittää neljä tuntia eli vastata nykyistä puolta työpäivää.

Sairaalalautakunta puolestaan sairaaloissa vallitsevan työvoimapulan helpottamisen kannalta katsoo voivansa pitää toivottavana osapäivätyöjärjestelmän soveltamista siihen tapaan, kuin sairaalain taholta on esitetty. Myös sairaalalautakunnan käsityksen mukaan osapäivätyön tulisi vastata puolta säännöllistä työpäivää, mikä helpottaisi kyseisen järjestelmän käytännöllistä ja kameraalista sovellutusta. Kaupungin virkasääntöä olisi osapäivätyöläisiä silmällä pitäen täydennettävä ja tarkistettava nimenomaan lomaedun määräämisen ja ikälisien laskemisperusteiden sekä samoin eläkesääntöä palvelusvuosien laskemisen suhteen.

Aloite tarkoittaa tutkimuksen suorittamista osapäivätyön järjestelymahdollisuuksia silmällä pitäen lähinnä perheellisiä naisia. Marian sairaalan taholta tämän johdosta annetussa lausunnossa kuitenkin samalla huomautetaan, että osapäivätyö voisi tulla kysymykseen myös lämmittäjien ja apumiesten suhteen. Tällaiseen osapäivätyöjärjestelmän laajentamiseen täytynee suhtautua epäröiden, mikäli ei kysymyksessä ole vain lomittavan aputyövoiman saannin helpottaminen. Jos kaupunki katsoo voivansa ryhtyä toteuttamaan osapäivätyöjärjestelmää, voitaneen sitä koskevat määräykset kirjoittaa sellaiseen muotoon, että ne sallivat osapäivätyön rajoitetuissa ja erikseen harkittavissa tapauksissa myös miespuolisten viranhaltijain osalta.

Asiakirjat samalla palautetaan.

Sairaalalautakunnan puolesta:

F. Langenskiöld.

Mikko Saarenheimo.
v.t.

Liite 5.

HELSINGIN KAUPUNGIN
HUOLTOLAUTAKUNTA

Helsingissä,
toukokuun 7 p:nä 1947.

N:o Y/666.

Palkkalautakunnalle.

Palauttaen Palkkalautakunnan lähetteen 15. 4. 1947 n:o 118/11 —47, jossa pyydettiin lausuntoa kaupunginvaltuutettu Margit Borg-Sundman'in tekemästä, perheenemäntien osapäivätyöjärjestelyn mahdollisuuksia kaupungin virastotyössä koskevasta valtuustoaloitteesta, huoltolautakunnan hallinto-osasto kunnioittaen lausuntonaan esittää seuraavaa:

Kunnalliskodin hoitajattarien, siivoojien ja pesuapulaisten viroissa voitaisiin haitatta sovelluttaa osapäivätyöjärjestelyä, etenkin jos olisi mahdollista saada osapäivätyötä suorittavia viranhaltijoita kullekin alalle parittain, niin että työpäivä jakautuisi aina kahden viranhaltijan puolipäivittäin suoritettavaksi. Mitä tulee Tervalammen työlaitokseen ja huoltolautakunnan työtupiin, niin siellä ei ole tehtäviä, joissa tätä järjestelmää voitaisiin sovelluttaa. Sen sijaan huoltovirastossa voitaisiin ajatella järjestelmän soveltamista huoltotarkastajien ja kokopäivän siivoojien työhön. Huoltotarkastajien työssä järjestelmä

varsinkin olisi hyvin toteutettavissa niin, että aina kaksi osapäivätarkastajaa yhdessä toimisi saman tarkastuspiirin alueella. Järjestelmä voisi tulla kysymykseen tältä osalta kuitenkin vasta myöhemmässä vaiheessa. Tällä hetkellä huoltovirastossa on riittävä määrä huoltotarkastajia, joten järjestely voisi tulla kysymykseen vasta sitten, kun on käytettävissä riittävä määrä avoimiksi tulleita huoltotarkastajien virkoja.

Yhteenvetona hallinto-osasto edellä olevan perusteella kunnioittaen toteaa, että osapäivätyöjärjestelmää voidaan hyvin soveltaa huoltoviraston huoltotarkastajien ja kokopäivän siivoojien työssä sekä kunnalliskodissa hoitajattarien, siivoojien ja pesuapulaisten viroissa edellytyksellä, että osapäivätyötä suorittavien viranhaltijain palkkaus ja sosiaaliset edut tulevat oikeaan suhteeseen suoritettuun työhön.

Hallinto-osaston puolesta:

Veikko Porkkala.

Alpo Asteljoki.

Liite 6.

IELSINGIN KAUPUNGIN
LASTENSUOJELULAUTAKUNTA

Helsingissä,
kesäkuun 19 p:nä 1947.

N:o 581/Y. *Palkkalautakunnalle.*

Palauttaen saamansa jäljennöksen Margit Borg-Sundmanin Kaupunginvaltuustolle tekemästä alotteesta yllämainitussa asiassa lautakunta kunnioittaen lähettää tämän ohella asettamansa valiokunnan siitä laatiman lausunnon.

Lastensuojelulautakunnan puolesta:

Tyyne Leivo-Larsson.

R. Liukkonen.

Liite 6a.

Lausunto perheenemäntien osapäivätyön mahdollisuuksista kaupungin virasto- y.m. töissä.

Määrätyillä erikoisaloilla lienee naisten osapäivätyötä koskevia tutkimuksia suoritettu jo useammallakin eri taholla meidän maassamme, mutta saatujen tietojen mukaan lienee niissä kaikissa päädytty siihen toteamukseen, että osapäivätyö naisten kohdalla ainakin toistaiseksi on vaikeasti toteutettavissa. Tämä kielteinen tulos perustunee asianomaisten asennoitumiseen, ensi sijassa työnantajain, mutta osittain myöskin jo virassa olevien työn-

tekijäin haluttomuuteen. Ne naiset taas, jotka ollessaan kotitöihinsä sidottuja, eivät voi ottaa suorittaakseen kokopäivätyötä, mutta mielellään ryhtyisivät osapäivätyöhön, edustavat kolmatta, halukkaitten ryhmää. Kysymykseen naisten osapäivätyöstä ei voida antaa perusteltua vastausta ilman että näiden kolmen ryhmän etunäkökohdat huomioidaan erikseen.

Työnantajan kannalta voi osapäivätyön järjestäminen osoittautua edulliseksi 1) jos on kysymyksessä yhden tai useamman sellaisen henkilön työhön ottaminen, jotka tulisivat suorittamaan tarkasti määrättyjä tehtäviä, joiden suorittaminen ei vaatisi koko päivää. Silloin ei tarvitse maksaa koko työsuorituksesta suoritettavaa palkkaa, ja työ voidaan kuitenkin uskoa yhdelle ainoalle henkilölle, joka yksin vastaa siitä. Olisi toivottavaa, että työnantaja sellaisissa olosuhteissa ottaisi palvelukseensa ammattitaitoisia, naimisissa olevia naisia, joille osapäivätyö olisi tervetullut. Lastensuojeluviraston työhuoltotoimistossa on tämänlaatuista osapäivätyötä kokeiltu käytännössä sekä toimistoapulaisen että kodissakävijän kohdalla hyvin tuloksin. On kaavamaista pitää kiinni kokopäivätyöstä, silloinkin kun osapäivätyö työnantajan näkökannalta olisi taloudellisinta. Asian laita on toisin, 2) jos on kysymyksessä useamman osapäivätyöntekijän työhön ottaminen suorittamaan samanlaista työtä tai jo virassa olevien kokopäivätyöntekijäin työn jakaminen useammalle osapäivätyöntekijälle. Työn johdon ja järjestelyn kannalta on useamman osapäivätyöntekijän työssä pitäminen luonnollisesti epämukavampaa kuin pienempilukuisen kokopäivätyöntekijäin ryhmän. Silloin kun sama työ joudutaan jakamaan kahden henkilön kesken, työvuorojen vaihto tapahtuu harvoin saumattomasti ja voi syntyä epätietoisuutta ja epäsopua siitä, kenen kannettavaksi lankeaa vastuu tehdyistä virheistä. Ratkaisevaa tässä luonnollisesti on työn laatu. Yleensä voidaan todeta, että kuta edesvastuullisempaa ja monipuolisempaa työ on, sitä välttämättömämpää on, että sitä on suorittamassa ainoastaan yksi henkilö. Toiselta puolen on olemassa tehtäviä, jotka erikoisen luonteensa vuoksi helposti voidaan jakaa useamman henkilön kesken, esim. lastensuojeluviraston ja muiden huoltovirastojen kodissakävijän[1] työt, ilman että työnantajan tarvitsee pelätä työtehon vähenevän. Ennakkoluuloton työnantaja voi tarvitsematta toteuttaa osapäivätyöjärjestelmää suuremmassa mittakaavassa, tarkan harkinnan jälkeen ja pitäen silmällä työn laatua jokaisessa erikoistapauksessa, sangen hyvin jakaa työn kahden henkilön kesken, jos se työntekijän terveyden, hänen kotinsa tai lastensa hoidon kannalta olisi välttämätöntä.

Osapäivätyöjärjestelmän käytäntöönottamiseen suuremmassa mittakaavassa taas tuskin on riittäviä syitä olemassa, niin kauan kuin tätä kehitystä ei suorastaan pakosta jouduta viemään läpi — kuten esim. määrätyillä aloilla Norjassa on tapahtunut — työvoiman puutteen vuoksi. Jos työvoimapula todellakin tulee riittävän pakottavaksi, tulee työnantajan suhtautuminen naisten osapäivätyöhön olosuhteiden pakosta muuttumaan myönteiseen suuntaan. Yritystä yksinomaan naisten edun valvomisen vuoksi pakottaa ottamaan käytäntöön järjestelmä, joka tarkoittaisi osapäivätyöntekijäin työhön ottamista suuremmassa mittakaavassa, on pidettävä kokeiluna, jonka onnellista lopputulosta tuskin voidaan taata sen paremmin taloudellisesti kuin sosiaalisestikaan.

Jo virassa olevien naispuolisten työntekijäin kannalta merkitsisi osapäivätyön mahdollisuus monessa tapauksessa helpotusta heidän olosuhteisiinsa. Suuremmassa mittakaavassa naimisissa olevat naiset tuskin kuitenkaan tulisivat käyttämään hyväkseen tätä mahdollisuutta, koska suurin osa heistä nykyisin elää taloudellisen paineen alaisena, joka pakottaa heidät pitämään kiinni palkkansa jokaisesta murto-osastakin. Sitäpaitsi suhtautuvat monet naiset osapäivätyöjärjestelmään epäillen siinä pelossa, että he antautumalla sellai-

[1]) Kodissakävijöitä nimitetään huoltolautakunnassa huoltotarkastajiksi.

seen kokeiluun joutuisivat huonontamaan mahdollisuutensa työmarkkinoilla, t.s. joutuisivat työnantajansa silmissä vähemmän toivottavain työntekijäin kirjoihin. Yksityisten työnantajain palveluksessa olevat voisivat hyvällä syyllä pelätä, että he mahdollisen henkilökunnan vähennyksen sattuessa joutuisivat saamaan eron ennen kokopäivätyöntekijöitä. Tämä epäkohta ei kai tulisi kysymykseen Helsingin kaupungin toimenhaltijain kohdalla, jotka luonnollisesti saisivat pitää vakinaisen asemansa riippumatta työajan pituudesta. Sitä vastoin tulisi kylläkin kysymykseen mahdollinen ikälisän ja eläkeoikeuden säännöstely, jolloin näiden etujen laatu ja suuruus pitäisi tehdä riippuvaksi siitä, onko asianomaisen osapäivätyö käsittänyt pitemmän tai lyhyemmän ajan. Mainittakoon, että saatujen tietojen mukaan Tukholman kaupunki on myöntänyt osapäivätyöedun määrätyille naispuolisille virkailijoilleen mm. siinä muodossa, että heille on myönnetty viikoittain 1—2 vapaapäivää —, mutta pitkäaikaisen palveluksen perusteella ovat he kaikki saaneet säilyttää palvelusvuosiensa edellyttämät edut.

Tällä hetkellä ainoastaan kotitehtävissä olevien, ammattitaitoisten perheenemäntien näkökannalta ovat osapäivätyön edut niin ilmeiset ja tunnetut, ettei liene välttämätöntä niitä tässä lähemmin kosketella. Todennäköisesti tämä naisten ryhmä mielellään ottaisi suorittaakseen osapäivätyötä myöskin tilapäisinä työntekijöinä sekä säilyttääkseen kosketuksen vanhaan ammattiinsa, hankkiakseen perheelleen lisätuloja sekä voidakseen helpommin saada kokopäivätyöntekijän viran, kun he joidenkin vuosien kuluttua — esim. lasten ehtiessä kouluikään — mahdollisesti pitävät osapäivätyötä vähemmän välttämättömänä.

Osapäivätyön sopivaisuutta lastensuojeluvirastossa on yritetty selvittää mm. tätä tarkoitusta varten laadittua kyselykaavaketta käyttämällä. Tutkimuksen tulos on seuraava:

Laitoksen 38 naispuolisesta työntekijästä on n. puolella, eli 50%:lla sellainen virka, että se tarvittaessa voitaisiin jakaa kahden henkilön hoidettavaksi. Nämä viranhaltijat ovat kaikki kodissakävijät ja jotkut toimistoapulaiset. Sitä paitsi on eräs tarkastaja ollut sitä mieltä, että hänen työnsä mahdollisesti erikoisesti sovelletun työnjaon kautta voitaisiin jakaa kahden henkilön kesken. Kaikista näistä toimenhaltijoista on kuitenkin ainoastaan 3 — eli n. 15% — kaikki toimistoapulaisia — nimenomaan lausunut toivomuksen osapäivätyön järjestämisestä heidän kohdallaan. Näistä kolmesta eräs selitti asettavansa etusijalle osapäivätyön siinä muodossa, että hänelle taataan 1—2 vapaapäivää viikossa. Se seikka, että osapäivätyön tarve ei ole suurempi, saa myöskin osittain selityksen siitä, että runsas kolmasosa naispuolisista viranhaltijoista on naimattomia.

Lastensuojeluviraston alaisiin kuuluvista laitoksista ovat kaikki toisella paikkakunnalla sijaitsevat lasten- ja koulukodit jääneet tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Niissä henkilökunnalla on asuntonsa laitoksen piirissä, ja virkojen mahdollisen jaon tapahtuessa tarpeelliseksi tulevalle lisähenkilökunnalle ei voida varata huoneita. Kaikki virat ovat sitä paitsi asunto-olojen kannalta lähinnä tarkoitetut naimattomille naisille, jonka vuoks mikään osapäivätyöjärjestelmä heidän kohdallaan tuskin voi tulla kysymykseen. Kaupungissa sijaitsevissa laitoksissa Sofianlehdon pikkulastenkodissa, vastaanottokodissa ja ammattioppilaskodissa voidaan osapäivätyö määrätyissä tapauksissa ottaa käytäntöön. Tosin toimenhaltijat näissäkin laitoksissa yleensä asuvat itse laitoksessa ja heidän asuntonsa ovat samaten lähinnä tarkoitetut naimattomille naisille, mutta tilapäisen työvoiman kohdalla voi osapäivätyö kuitenkin tulla kysymykseen ainakin mitä tulee hoitajattariin ja keittiöhenkilökuntaan, mikäli näillä on omat asunnot. Vakinaisten osapäivätyöntekijäin virkojen perustaminen laitoksiin olisi sitävastoin tuskin miltään näkökannalta katsoen tarkoituksenmukaista, mikäli ei tilanne työmarkkinoilla tee tätä pakottavaksi välttämättömyydeksi.

Ylläolevasta voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

1) On tuskin riittäviä perusteita olemassa sellaisen järjestelmän käytäntöönottamiseen, joka sisältäisi *haettaviksi julistettavien vakinaisten virkojen* täyttämisen osapäivätyöntekijöillä, mikäli ei työvoiman puute tee tätä pakottavaksi välttämättömyydeksi.

2) *Tilapäistä työvoimaa* työhön otettaessa olisi sitä vastoin taloudelliseltakin kannalta tärkeätä, että huomioitaisiin myös osapäivätyövoiman käyttömahdollisuuksia.

3) Olisi erittäin toivottavaa, että parhaillaan kaupungin palveluksessa *vakinaisissa viroissa oleville naispuolisille toimenhaltijoille* tarvittaessa — halukkaiden lukumäärä olisi todennäköisesti sangen pieni — myönnettäisiin mahdollisuus pitemmän tai lyhyemmän ajan toimia osapäivätyöntekijöinä pienemmällä palkalla, mutta — harkinnan mukaan — säilyttäen oikeutensa muihin kaupungin vakinaisille toimenhaltijoille kuuluviin etuihin. Tilapäiset työntekijät suorittaisivat sellaisissa tapauksissa osan heidän työstään.

4) Ne lastensuojeluviraston toimet, joiden kohdalla osapäivätyö ilman mainittavaa haittaa voi tulla kysymykseen, ovat *kodissakävijäin* ja harkinnan mukaan eräiden *toimistoapulaisten* virat sekä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten kohdalla *hoitajattarien* ja *keittiöhenkilökunnan* toimet, mutta vain pakottavissa tapauksissa ja mikäli näillä työntekijöillä on omat asunnot käytettävissään.

Helsingin kaupungin lastensuojeluvirastossa 11. 6. 1947.

Onerva Tainio. *Maija Suosalmi.*

Margit Törnudd.

Liite 7.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TYÖNVÄLITYSTOIMISTO

Helsingissä,
kesäkuun 3 p:nä 1947.

N:o Y/900. *Kaupunginhallitukselle.*

Kaupunginhallitus on lähetekirjelmällä 15. 4. 1947 n:o 118/11—47 pyytänyt työnvälitystoimistolta lausuntoa valtuutetun, maisteri Margit Borg-Sundmanin 2. 4. 1947 päivätystä aloitteesta, että kaupunginvaltuusto tutkituttaisi perheenemäntien osapäivätyön järjestelyn mahdollisuuksia kaupungin virastotyössä sen seikan selvittämiseksi, millä aloilla tällainen järjestely on toteutettavissa ja millä edellytyksillä. Asiakirjat palauttaen saan kunnioittaen vaadittuna lausuntona esittää seuraavaa:

Aloitteensa perusteluissa valtuutettu Borg-Sundman lähtee kahdesta toteamuksesta, jotka on käsiteltävä kahtena eri asiana. Toisaalta valtuutettu Borg-Sundman huomauttaa, että Helsingin kaupungissa on lukuisia työaloja, sekä henkisiä että ruumiillisia, jotka kärsivät työvoiman puutetta, vaikka samanaikaisesti on olemassa naispuolisia henkilöitä, jotka avioliittonsa takia ovat joutuneet jättämään ansiotyönsä, mutta silti voisivat ottaa ammattitaitoaan vastaavaa työtä osaksi päivää. Toisaalta valtuutettu Borg-Sundman toteaa, että on kokopäivätyössä naisia, jotka haluaisivat nykyoloissa antaa enemmän aikaa kodilleen, mutta jotka eivät taloudellisista syistä voi kokonaan jättää paikkaansa.

Edellisen väitteen johdosta on todettava, että työvoiman puutteen suhteen ollaan Suomessa ilmeisesti menossa samaan suuntaan kuin monessa muussakin maassa. Esim. Ruotsissa vallitsee tällä hetkellä työvoiman puute, joka on siksi tuntuva, että työvoiman tuonti ulkomailta on ainoa mahdollinen keino tärkeittenkin tuotantolaitosten käynnissä pitämiseksi. Viime aikoina ollaankin Ruotsissa käyty vilkasta keskustelua siitä, miten saataisiin latentti naistyövoima tehokkaasti tuotannon palvelukseen. Meidän oloissamme työvoiman puute on sotavuosina ollut varsin tuntuva metsä- ja maatalouden aloilla, mutta sotakorvausteollisuuden päästyä täyteen vauhtiin tämä työvoiman tarve on käynyt varsin polttavaksi kaikilla teollisuudenkin eri aloilla. Näin ollen olisikin mitä toivottavinta, että saataisiin osapäivätyövoimakin tarkoin hyväksi käytetyksi.

Niissä keskusteluissa, joita viime vuosien aikana näissä kysymyksissä on käyty, on kuitenkin ehtimiseen jouduttu toteamaan, että osapäivätyövoiman käyttöön elimellisesti liittyy kysymys siitä, miten saadaan alaikäisten lasten hoito tyydyttävästi järjestetyksi. Tässä mielessä ryhtyi työnvälitystoimisto talvisodan jälkeen kokeilumuotoiseen toimintaan, jonka tarkoituksena oli tarjota kodeille tilapäistä työvoimaa, lähinnä eläkkeellä olevia naisia ym., lasten hoitajiksi ja »kotivahdeiksi», jotta perheenemännät joksikin ajaksi päivää voisivat vapautua kotiaskareistaan. Toiminta sai varsin vaatimattoman laajuuden, koska jouduttiin toteamaan, että tällaiseen toimintaan haluavia ja pystyviä naishenkilöitä oli sangen vähän. Sodan uudelleen puhjettua lakkasi toiminta kokonaan, eikä sitä sen jälkeen ole vielä toistaiseksi ryhdytty elvyttämään, koska näihin saakka ei ole katsottu olevan riittäviä edellytyksiä sen onnistumiseksi. Miltei yksinomaan välittämällä naisylioppilaita osaksi päivää lastenhoitajiksi työnvälitystoimisto on viime aikoina harjoittanut tällaista toimintaa.

Osapäivätyön käyttöön liittyy niinikään kysymys talousapulaisten saannista, joka, kuten yleisesti on tunnettua, on viime aikoina muodostunut varsin vaikeaksi kysymykseksi, jonka kärjistymiseen on omalta osaltaan myötävaikuttanut myös kaupunkiin muuttoa rajoittavat asunnonsäännöstelymääräykset.

Näin ollen on ilmeistä, että osapäivätyövoiman hyväksikäyttö edellyttää uusien lastenhoitoloiden perustamista. Mainittakoon, että eräät suuret liikeyritykset ja teollisuuslaitokset ovat ryhtyneet toimenpiteisiin lastenseimien perustamiseksi laitostensa yhteyteen, joihin työssä käyvät äidit voivat jättää lapsensa työskentelyn ajaksi. Tämä on ilmeisesti tehokkain toimenpide nykyoloissa saada naistyövoimaa lisääntyvässä määrin siirtymään kotiaskareista tuotantoelämän palvelukseen.

Valtuutettu Borg-Sundmanin toisen väitteen johdosta, että on olemassa kokopäivätyössä naisia, jotka haluaisivat nykyoloissa antaa enemmän aikaa kodilleen, mutta jotka eivät taloudellisista syistä voi kokonaan jättää paikkaansa, on sanottava, että tämän kysymyksen ratkaisua tarkoittavat toimenpiteet nykyoloissa ovat työmarkkinoiden kannalta varsin arveluttavia, koska kokopäivätyövoiman korvaaminen osapäivätyövoimalla aina on omiansa alentamaan tuotannon tehokkuutta. Tällaisiin toimenpiteisiin meillä tuskin nykyoloissa lienee mahdollisuuksia, kun vielä pitkäksi aikaa on keskitettävä voimat tuotannon kohottamiseen.

Etsittäessä keinoja sen seikan selvittämiseksi, missä määrin osapäivätyövoimaa voitaisiin käyttää ja missä määrin sitä on olemassa — mitkä tiedot ovat mahd. toimenpiteiden edellytyksenä — kiintyy huomio lähinnä niihin mahdollisuuksiin, jotka työnvälitys tässä suhteessa tarjoaa. Ilmeisesti voitaisiin kerätä tilastoa näistä seikoista, jos varta vasten ryhdytään sitä tarkoittaviin toimenpiteisiin. Samassa yhteydessä voidaan selvittää, millä edellytyksillä Helsingissä tarjolla olevaa, osapäivätyöhön halukasta työvoimaa voitaisiin sijoittaa tuotantoelämän palvelukseen. Tämän työvoiman käyttömahdollisuudet määräytyvät kulloinkin ko. yksilöiden ammattitaidon mukaan eivätkä kaipaa mitään erikoisia

kokeiluja. Näin ollen tuskin lienee tarpeellista maisteri Borg-Sundmanin ehdottamalla tavalla ryhtyä nimenomaan kaupungin virastoissa kokeilemaan osapäivätyövoiman hyväksikäyttömahdollisuuksia. Työnvälitystoimisto on omalla kohdallaan menestyksellä turvautunut osapäivätyövoiman käyttöön lähettitehtävissä, samoin työasiainlautakunta. Köyhäinhoitolautakunta käytti jo takavuosina osapäivätyövoimaa asiakirjojen laadinnassa iltaisin. Iltatyössä käytti työvoimalautakunta sodan aikana varsin runsaasti osapäivätyövoimaa, jonka lukumäärä korkeimmillaan lähenteli 300!

Saanen tässä yhteydessä alleviivata, että työvoimapula ei ole mikään Helsingin kaupunkiin rajoittuva, vaan päinvastoin yleisvaltakunnallinen ilmiö. Helsingin kaupungin mahdolliset toimenpiteet tässä suhteessa eivät siis voi antaa täydellistä valaistusta asiaan. Mikäli tahdotaan kysymys kokonaisuudessaan selvittää, sen tutkimiseen olisi valtion elinten, lähinnä valtion työviranomaisten, ryhdyttävä. Rohkenenkin näin ollen ehdottaa, että Kaupunginhallitus tekisi valtuustolle ehdotuksen, että valtuusto pyytäisi asianomaisia valtion viranomaisia selvittämään kysymyksen osapäivätyövoiman hyväksikäyttämisestä koko laajuudessaan.

Viran puolesta:

Sakari Seppälä.

Liite 8.

HELSINGIN KAUPUNGIN
KANSANHUOLTOTOIMISTO

Helsingissä,
toukokuun 31 p:nä 1947.

Palkkalautakunnalle.

N:o 83512.

Rouva Margit Borg-Sundmanin tekemän aloitteen ja viitekirjelmän johdosta kansanhuoltotoimisto kunnioittaen ilmoittaa seuraavaa:

Kansanhuoltotoimistossa ei ole ainakaan viime aikoina esiintynyt työvoiman puutetta. Toimisto on päinvastoin pyrkinyt vähentämään henkilökuntaansa aikaansaadakseen Kvston määräämän palkkamenojen säästön kuluvan vuoden aikana. Toistaiseksi tämä henkilökunnan vähentäminen on tapahtunut pääasiallisesti siten, ettei omasta pyynnöstään eronneiden viranhaltijain tilalle ole yleensä otettu uutta työvoimaa. Kun säännöstelymääräyksiä tullaan jatkuvasti purkamaan, niin on todennäköisesti turvauduttava myös henkilökunnan irtisanomiseen, jolloin luonnollisesti vain parhain työvoima jäisi viimeksi kansanhuoltotoimiston palvelukseen.

Mitä sitten tulee kansanhuoltotoimistossa suoritettavan työn laatuun, niin vaatii se erikoista perehtyneisyyttä ja usein muuttuvien säännöstelymääräysten tuntemista, jota osapäivätyönä ei voida riittävästi hankkia. Edelleen on mainittava, että suuri osa viranhaltijoista joutuu pitämään omaa ostokortti- ja ostolupakäsivarastoa, josta hänen on vastattava ja jota hän ei saa luovuttaa toiselle. Näin ollen ei po. tehtäviä voida suorittaa osapäivätyönä. Tällainen järjestelmä aiheuttaisi sitäpaitsi kaksinkertaista tilitys- ja valvomistyötä, jota ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, koska se vaatisi henkilökunnan lisäämistä.

Yllämainituilla perusteilla katson, että osapäivätyöhön siirtymistä seuraisi kansanhuoltotoimiston työtehon olennainen aleneminen ja kustannusten lisääntyminen puhumattakaan sen aiheuttamista huomattavista käytännöllisistä vaikeuksista. Näin ollen esitän, ettei aloite antaisi aihetta kansanhuoltotoimistoon nähden mihinkään toimenpiteisiin.

Kansanhuoltotoimiston puolesta:

Eino Uski.

E. Louhio.

Liite 9.

ELSINGIN KAUPUNGIN
EISTEN TÖIDEN LAUTAKUNTA

Helsingissä,
syyskuun 8 p:nä 1947.

N:o 342. *Palkkalautakunnalle.*

Palauttaen viitekohdassa mainitun lähetteen siihen liittyvine asiakirjoineen yleisten töiden lautakunta esittää kunnioittaen seuraavaa:

Mitä tulee aloitteessa esitettyihin kansantaloudellisiin näkökohtiin on ilmeistä, että naisten osapäivätyön käytäntöönottamisella virastotyössä, mihin aloite rajoittuu, saavutettaisiin melkoista säästöä sen johdosta, että virastotyöhön koulutettua työvoimaa, joka muuten toimisi yksinomaan kodin piirissä, saataisiin käytetyksi heidän koulutustaan vastaavissa tehtävissä vaikkapa osankin päivästä. Vaikea talousapulaiskysymys, kokopäivätyössä olevien perheenäitien mahdollinen liikarasittuminen ym. sosiaaliset näkökohdat puhuvat niinikään voimakkaasti aloitteen puolesta. Ainakin teoriassa voitaneen edelleen olettaa, että henkilön työskennellessä virastotyössä ainoastaan osan päivästä hänen työtehonsa olisi tänä aikana suhteellisesti suurempi kuin kokopäivätyössä olevien.

Käytännössä ei asia kuitenkaan ole näin selvä.

Rakennustoimiston eri osastoilta on pyydetty lausuntoja mahdollisuuksista sijoittaa perheenäitejä osapäivätyöhön. Vastaukset ovat olleet ristiriitaisia enemmistön ollessa sillä kannalla, että aloitteen toteuttamiseen nähden mahdollisuudet ovat rajoitetut ja niissäkin kahdessa lausunnossa, jotka ovat olleet myönteisiä, on rajoituttu ainoastaan osaan viraston naispuolista henkilökuntaa. Niinpä esim. rakennustoimiston suurimmalla osastolla, katurakennusosastolla on osapäivätyön käytäntöönottamista voitu pitää mahdollisena vain osaan ko. henkilökuntaa nähden. Tällöin on kysymyksessä eräät virkailijat, kuten konekirjoittajat, joiden ei välttämättä tarvitse olla koko virka-aikaa tavattavissa ja joiden työn sekä työstä aiheutuvan vastuun voi jakaa. Tällöinkin saattaa rajoittavana tekijänä olla mahdollisesti syntyvä, ja osapäivätyön järjestämistavasta osittain riippuva tilanahtaus ja toimistokoneiden puute.

Talorakennusosasto on katsonut mahdolliseksi sijoittaa osapäivätyöhön kaksi suunnittelutöitä hoitavaa naispuolista arkkitehtiä, mutta ei muuta henkilökuntaa.

Vielä mainittakoon, että pätevää naispuolista, koko päivän työskentelevää henkilökuntaa on ainakin toistaiseksi ollut riittävästi saatavissa ja että osapäivätyön käytäntöönottaminen tulisi mahdollisesti aiheuttamaan sen vähentämistä.

Yleisten töiden lautakunnan puolesta:

Erkki Härmä.

Reino Parviainen.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN LAUTAKUNTA

Helsingissä toukokuun 22 p:nä 1947.

N:o 77.

Liite 10.

Palkkalautakunnalle.

Teknillisten laitosten lautakunta palauttaa oheisena viiteasiakirjat ja lähettää vesijohto-, kaasu- ja sähkölaitosten asiasta antamat lausunnot ilmoittaen samalla, ettei lautakunnalla ole puolestaan asiassa mitään lisättävää.

Teknillisten laitosten lautakunnan puolesta:

B. Wuolle.

Sulo Hellevaara.

Liite 10a.

HELSINGIN KAUPUNGIN
VESIJOHTOLAITOS.

Helsingissä, toukokuun 19 p:nä 1947.

N:o 242.

Teknillisten laitosten Lautakunnalle.

Lausuntonaan palkkalautakunnan lähetettä 15. 4. 1947 n:o 118/11—47 seuranneesta maisteri Margit Borg-Sundmanin kaupunginvaltuustolle osoittamasta kirjelmästä, joka koskee perheenemäntien osapäivätyön järjestämisen mahdollisuuksia kaupungin virastotöissä, saa vesijohtolaitos oman toimintapiirinsä kohdalta kunnioittaen ilmoittaa, että

laitoksen myötävaikutus ko. järjestelyn aikaansaamiseksi on käytännöllisesti katsoen nykyoloissa merkityksetön. Esitetty osapäivän käsittävä työmuoto tulee nimittäin laitoksen käsityksen mukaan kysymykseen vain ylimääräisiä viranhaltijoita tarvittavissa tapauksissa ja tällöinkin lähinnä toimistoapulaisten tarpeessa. Kun viimeksimainitun työvoiman suhteen laitos toistaiseksi pyrkii tulemaan toimeen vakinaisella henkilökunnallaan ja kun se tarvitsee ylimääräisenä apunaan esim. alkavana kesänä vain yhden henkilön kahden tai korkeintaan kolmen kesäkuukauden ajaksi, niin lienee katsottava, että vesijohtolaitos, mikäli asia koskee pitempiaikaista jatkuvaa työmahdollisuutta, jää ainakin lähiaikana ko. järjestelyä koskevien suunnitelmien ulkopuolelle.

Edellä annettu, nykyhetken olosuhteet huomioiva lausunto ei kuitenkaan ole tarkoitettu merkitsemään sitä, että laitos vastustaisi ko. hanketta, vaan päin vastoin katsoo se, että esitetty työmuoto keskittämällä työvoiman tilaukset johonkin sopivaan välittävään virastoon muodostaa erittäin käytännöllisen järjestelyn sopivan henkilön löytämisessä jonkun aivan lyhytaikaisenkin erikoistehtävän suorittamista varten.

Helsingin kaupungin vesijohtolaitos.

R. W. Taivainen.

Liite 10b.

HELSINGIN KAUPUNGIN
KAASULAITOS

Helsingissä,
toukokuun 20 p:nä 1947.

N:o 1243/47. *Helsingin kaupungin teknillisten laitosten lautakunnalle.*

Saatuaan viitekohdassa mainitun lähetteen lausunnon antamista varten kaasulaitos pyytää esittää seuraavaa.

Ehdotus perheenemäntien työtehon hyväksikäyttämisestä osapäivätyönä ansaitsee kaasulaitoksen käsityksen mukaan vakavaa huomiota. Milloin laitosten tai virastojen esim. on ollut pakko järjestää jatkuvaa ylityötä, voitaisiin tämä kenties sopivasti välttää turvautumalla perheenemäntien osapäivätyöhön.

Toisessa yhteydessä on kaasulaitos vast'ikään tehnyt esityksen työvoiman supistamisesta siten, että osa ylimääräistä mittarinlukijahenkilökuntaa vapautettaisiin palveluksesta. Näin ollen ei kaasulaitoksessa ainakaan toistaiseksi voida järjestää perheenemännille osapäivätyötä.

Helsingin kaupungin kaasulaitos.

Olavi Tammenoksa.

Liite 10c.

HELSINGIN KAUPUNGIN
SÄHKÖLAITOS

Helsingissä,
toukokuun 8 p:nä 1947.

N:o 694.

Teknillisten laitosten lautakunnalle.

Palkkalautakunnan lähetteen 15. 4. 1947 n:o 118/11—47, sekä sitä seuranneen maisteri Margit Borg-Sundmanin Kaupunginvaltuustolle osoittaman kirjelmän johdosta, jossa hän on pyytänyt tutkituttamaan osapäivätyön järjestämisen mahdollisuuksia kaupungin virastoissa, sähkölaitos saa kunnioittaen periaatteellisena mielipiteenään esiintuoda seuraavaa:

Osapäivätyötä voitaisiin hyvinkin ajatella suoritettavaksi laitoksen kassa- ja tilivirastossa, joskin ehkä vain rajoitetussa määrässä. Eräissä toimistojen elimissä tuntuu ajoittain olevan työtä yli määrän. Ylitöiden välttämiseksi voitaisiin ajatella osapäiväapulaisten käyttämistä esimerkiksi tämänlaatuiseen ruuhkaantuvaan työhön. Tästä olisi se huomattava etu, että töihin voitaisiin käyttää henkilöitä, joilla ennestään on monivuotinen tottumus toimistotyöhön, sensijaan että palkattaisiin tottumatonta ylimääräistä kokopäivätyövoimaa. Laitoksessa on aikaisemmin palvellut useitakin sangen pystyviä ja ansioituneita toimistoapulaisia, jotka avioliittoon mentyään ovat jättäneet työnsä. Näitä varmaankin olisi valmiina palaamaan laitokseen osapäivätyöhön. Mikäli tällainen järjestely yleensä olisi kaupungissa toteutettavissa, saataisiin arvatenkin melko nopeasti käsitys siitä, minkä laatuiset työt voitaisiin hoitaa osapäivätöinä sekä tulisivatko ne olemaan jatkuvia vaiko katkonaisia — kumpaakin osatyömuotoa olisi laitoksen mielestä ajateltava.

Kaupunginhallitus on rationalisoimismielessä pyytänyt OY Kontera AB:n lausuntoa siitä, miten toimistotyöt kassa- ja tilivirastoissa olisi järjestettävä. Kun Konteran mietinnössä tammikuun 27 päivältä 1947 ehdotetaan toimistohenkilökunnan vähentämistä nykyisestään lähes puoleen, ei sähkölaitoksella tällä haavaa ole mitään mahdollisuutta harkintaan, miten osapäivätyön tekijöitä voitaisiin sijoittaa tuntuvasti pienentyviin toimistoihin. Laitos tyytyykin sen vuoksi esittämään myönteisen kantansa osapäivätyöhön nähden.

Helsingin kaupungin sähkölaitos.

Unto Rytkönen.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 14

Kaupunginkirjaston johtosäännön uusiminen.

Kvsto päätti, käsitellessään 26. 2. 1947 Khn esitystä kaupunginkirjaston johtosäännöksi (Khn mietintö n:o 2 vuodelta 1947), palauttaa asian Khlle lisävalmistelua varten. Tällöin tehtiin Kvstossa erinäisiä muistutuksia Khn ehdotusta vastaan. Asia on sen jälkeen ollut uudelleen käsiteltävänä kirjastolautakunnassa, joka oli asettanut erityisen toimikunnan tekemään johtosääntöehdotukseen mm. nè muutokset, joista Kvstossa oli mainittu. Toimikunta on perustellut muutosehdotuksiaan seuraavasti:

1 §. Poistettu sana »lukusaleja», koska toimikunta on sitä mieltä, ettei ole syytä pitää erillisiä lukusaleja, vaan tulisivat lukusalit olemaan aina pääkirjaston ja sivukirjastojen yhteydessä niiden osastoina.

Otettu sana »pääkirjasto» »keskuskirjaston» sijasta, koska keskuskirjastolle on vakiintunut toinen merkitys kirjastoalan terminologiassa. Keskuskirjastolla ymmärretään kirjastoa, jonka toimiala ulottuu yli koko maan tai useamman eri kunnan piiriin.

2 §. Viimeinen lause, jonka toimikunta haluaa lisättäväksi, on otettu siksi, että kirjoja voitaisiin lainata myös tietyin ehdoin toisille paikkakunnille ja saada tänne tarvittavia kirjoja toisilta paikkakunnilta, kuten yleinen kirjastollinen tapa vaatii.

8 §. Pykälä on muutettu sentähden, että saataisiin suurempi ero kirjastonjohtajan ja apulaiskirjastonjohtajien pätevyysvaatimusten välille. Kahden vuoden työskentelyaika kirjastoalalla on katsottu kirjastonjohtajalle liian lyhyeksi. Sijalle on otettu kolmen vuoden aika. Lisäksi on pätevyysvaatimuksia muissakin kohdin täydennetty ja selvennetty.

On pidetty tärkeänä, että olisi mahdollisuus erinäisissä tapauksissa myöntää erivapaus pätevyysvaatimuksista samalla tavalla kuin valtion kirjastotoimikunta voi myöntää poikkeuksia valtionapua saavan kirjaston virkojen suhteen.

Sanonnalla valtion kirjastotoimikunnan päätoimisia kirjastovirkailijoita varten hyväksymän kirjastotutkinnon suorittamisesta ymmärretään samaa kuin sanoilla »valtion kirjastotoimikunnan hyväksymän kirjastonhoitajien valmistuskurssin tai toimikunnan järjestämän, sitä vastaavan tutkinnon suorittamisesta.»

Toimikunta ehdottaa myös, että »kirjastoamanuenssin» nimitys tulisi »kirjastoapulaisen» tilalle, koska kirjastoapulaisen nimitys antaa aihetta erheelliseen tulkintaan ja koska kirjaston viranhaltijat ovat jatkuvasti tyytymättömiä tähän nimitykseen, mikä johtuu erikoisesti siitä, että amanuenssin nimitys on yleisesti vakiintuneessa käytännössä muissa Suomen kirjastoissa.

9 §. Koska toimistoapulaiset ja järjestelyapulaiset ovat samassa palkkausluokassa ja heidän työnsä on samanlaatuista, olisi epäasianmukaista, jos lautakunta nimittäisi ensinmainitut ja kirjastonjohtaja viimeksimainitut. Kummatkin on poistamalla sana »toimistoapulaiset» ensimmäisestä momentista esitetty kirjastonjohtajan nimitettäviksi.

11 §. On keskitetty apulaiskirjastonjohtajien tehtävien määrittely ja pidetty sopivana, että yhden apulaiskirjastonjohtajan tehtäviin kuuluu erityisesti huolehtia kirjaston suomen- ja yhden sen ruotsinkielisen kirjallisuuden kartuttamisesta ja hoidosta.

Kirjastolautakunta on puolestaan hyväksynyt asettamansa toimikunnan tekemät muutosehdotukset. Kuten niistä näkyy, on Kvstossa 26. 2. 1947 tehdyt muistutukset pääasiassa otettu huomioon ja lisäksi on tehty erinäisiä muitakin muutoksia. Lautakunta ei kuitenkaan ole katsonut voivansa ehdottaa kirjastonjohtajan pätevyysvaatimukseksi pitempää kuin kolmen vuoden työskentelyä kirjastoalalla, vaikka Kvstossa oli mainittu viiden vuoden kokemus. Myöskään ei lautakunta ole katsonut voivansa ottaa johtosääntöön henkilökunnan kielitaitovaatimuksia. Lautakunta ei ole pitänyt oikeana kutsua tätä johtosääntöä ohjesäännöksi, eikä myöskään korvata ruotsinkielisessä johtosäännössä sanoja »avskrivning i bokförrådet» sanoilla »avföring av böcker». Edelleen ei lautakunta ole katsonut voivansa vähentää eräiden kirjastovirkailijain pätevyysvaatimuksia, mitä tulee filosofiankandidaattitutkintoon tai sitä vastaavaan korkeakoulututkintoon, kuten Kvstossa niinikään oli ehdotettu.

Khs on puolestaan yhtynyt kirjastolautakunnan tekemiin muutosehdotuksiin huomauttaen lisäksi, että johtosääntö-nimitystä ei voida vaihtaa ohjesäännöksi, koska tätä ei ole tarkoitettu alistaa valtion viranomaisten vahvistettavaksi. Kirjastolautakunta on tässä yhteydessä ehdottanut, että nykyiset kirjastoapulaisen virat muutettaisiin kirjastoamanuenssin viroiksi. Khs voi yhtyä tähän, vaikka nimitys joku vuosi sitten muutettiinkin päinvastaiseen suuntaan. Khn mielestä on 9 § muutettava siten, että toimistoapulaiset, järjestelyapulaiset ja vahtimestarit määrätään lautakunnan otettaviksi. Mitä tulee kielitaitovaatimuksiin, ei niitä voida ottaa johtosääntöön, mutta koska kielitaitosääntö ei tunne sellaisia vaatimuksia, jotka täytyy asettaa niille apulais kirjastonjohtajille, jotka huolehtivat kirjallisuuden hankkimisesta, olisi ne Kvston eri päätöksellä määriteltävä.

Vielä on Khs pitänyt tarpeellisena lisätä 10 ja 11 §:ssä mainittujen viranhalti-

jain tehtävien määrittelyyn eräitä yleisluontoisia määräyksiä samaan tapaan kuin muissakin äskettäin vahvistetuissa johtosäännöissä on tehty.

Viitaten muutoin siihen, mitä Khs ja sen asettama komitea olivat aikaisemmassa esityksessään (Khn mietintö n:o 2 vuodelta 1947) esittäneet, Khs ehdottaa,

että Kvsto päättäisi hyväksyä liitteenä 1 olevan ehdotuksen Helsingin kaupunginkirjaston johtosäännöksi; sekä

että sillä apulaiskirjastonjohtajalla, jonka tehtävänä on huolehtia suomenkielisen kirjallisuuden hankkimisesta, tulee olla täydellinen suomenkielen taito, ja sillä, joka huolehtii ruotsinkielisen kirjallisuuden hankkimisesta, täydellinen ruotsinkielen taito.

Helsingissä, 20. 11. 1947.

Vakuudeksi:

Eino Waronen.

Liite 1.

Khn uusi ehdotus:

Helsingin kaupunginkirjaston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupunginkirjaston tarkoituksena on tarjota kaupungin asukkaille tilaisuutta sivistyksen ja tietojen kartuttamiseen kirjallisuuden, itseopiskelun ja opiskeluneuvonnan avulla. Kirjastoon kuuluu pääkirjasto, sivukirjastoja ja lainausasemia.

2 §.

Kirjasto on maksuttomasti kunnan jäsenten ja kunnan alueella pitempiaikaisesti oleskelevien käytettävänä sillä tavoin, kuin kirjaston käyttöohjeissa on sanottu. Käsikirjastot ja lukusalit ovat maksuttomasti kaikkien halukkaiden käytettävissä. Muillekin kuin kaupungin alueella asuville voidaan edellämainituissa ohjeissa mainituin ehdoin myöntää oikeus kirjaston käyttämiseen.

3 §.

Kirjastoa johtaa ylinnä kirjastolautakunta, jonka tehtävänä on sen lisäksi, mitä tässä johtosäännössä muualla on määrätty:

1) valvoa kirjaston hoitoa ja antaa siitä asianomaisille ohjeet;

2) antaa käyttöohjeet, joita yleisön on noudatettava kirjastossa ja määrätä kirjaston aukioloajat;

3) antaa ohjeet kirjojen ostamisesta sekä sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen tilaamisesta kirjastoon kuin myös kirjojen poistamisesta;

4) tehdä asianomaisille kaupungin elimille esityksiä kirjastoa koskevissa asioissa ja sen toiminnan kehittämiseksi, ottaen tällöin erityisesti huomioon sen, että kaupungin eri osissa asuvilla niin aikuisilla kuin lapsilla olisi hyvä mahdollisuus käyttää kirjaston lainausosastoja ja lukusaleja;

5) valvoa, että kirjaston määrärahoja käytetään tarkoituksenmukaisesti ja että sen omaisuutta hoidetaan huolellisesti sekä että sen huoneistot ovat tarkoituksenmukaiset;

6) valvoa, että talousarvioehdotuksen laadinnassa, rahavarojen säilytyksessä, tilityksessä ja kirjanpidossa, laskujen hyväksymisessä ja kirjaamisessa sekä muun irtaimiston kuin kirjavaraston inventtauksessa samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluettelon laadinnassa noudatetaan kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä;

7) valvoa, että kirjavaraston inventoiminen toimitetaan tässä johtosäännössä määrätyllä tavalla;

8) antaa vuosittain ennen huhtikuun loppua kaupunginhallitukselle kertomus siihen liittyvine tilastotietoineen kirjaston edellisen vuoden tilasta ja toiminnasta; sekä

9) antaa kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle lausuntoja, selvityksiä ja tiedonantoja toimialaansa kuuluvista asioista.

4 §.

Lautakuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista valtuusto määrää yhden puheenjohtajaksi.

Lautakunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jos jäsen eroaa ennen toimikautensa päättymistä, valitaan toinen henkilö eronneen tilalle toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

5 §.

Lautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneenä olemasta kokouksessa saapuvilla valitaan tilapäinen puheenjohtaja kokousta varten.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kuusi jäsentä, kokouksen puheenjohtaja heihin luettuna, on saapuvilla.

Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

6 §.

Lautakunnan kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään kokouksen osanottajat, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset sekä, milloin erimielisyyksiä on ilmennyt kokouksessa tehdyt ehdotukset ja tapahtuneet äänestykset.

Pöytäkirja tarkistetaan lautakunnan päättämällä tavalla.

Lautakunnan kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa kirjastonjohtaja, joka toimii lautakunnan sihteerinä.

7 §.

Lautakunnan kokouksissa samoin kuin niissä käsiteltäviksi tulevista asioista on hyvissä ajoin ilmoitettava kaupunginjohtajalle, asianomaiselle apulaiskaupunginjohtajalle ja kaupunginhallituksen edustajalle lautakunnassa. Päätöksistä on kaupunginhallitukselle annettava tieto kaupunginhallituksen määräämässä ajassa ja sen määräämällä tavalla.

Päätöksiin nähden, jotka saatetaan alistaa kaupunginhallituksen tutkittavaksi, on lautakunnan noudatettava, mitä kaupunkien kunnallislaissa ja kaupunginhallituksen ohjesäännössä on säädetty ja määrätty.

8 §.

Kirjaston henkilökuntaan kuuluvat:

1) kirjastonjohtaja, jonka pätevyysvaatimuksena on filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto, alan perinpohjainen teoreettinen tuntemus ja vähintään kolmen vuoden työskentelyyn kirjastoalalla perustuva käytännöllinen kokemus;

2) apulaiskirjastonjohtajat ja sivukirjastonjohtajat, joiden pätevyysvaatimuksina ovat filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto, alan laaja teoreettinen tuntemus ja vähintään kahden vuoden työskentelyyn kirjastoalalla perustuva käytännöllinen kokemus;

3) sivukirjastonhoitajat, osastonhoitajat ja opiskelunneuvojat, joiden pätevyysvaatimuksina ovat filosofiankandidaatti- tai sitä vastaava korkeakoulututkinto sekä todistus valtion kirjastotoimikunnan päätoimisia kirjastovirkailijoita varten hyväksymän kirjastotutkinnon suorittamisesta;

4) kirjastoamanuenssit, joiden pätevyysvaatimuksina ovat ylioppilastutkinto sekä todistus valtion kirjastotoimikunnan päätoimisia kirjastovirkailijoita varten hyväksymän kirjastotutkinnon suorittamisesta;

5) toimistoapulaiset, järjestelyapulaiset, vahtimestarit, lähetit, vaatevartijat ja siivoojat sekä tarpeellinen määrä tilapäistä työvoimaa.

Poikkeustapauksessa voi kaupunginhallitus kirjastolautakunnan esityksestä myöntää erivapauden edellämäärätyistä pätevyysvaatimuksista.

Sivukirjastonjohtaja on sellaisen sivukirjaston esimies, jossa on osastonhoitajia. Sellaisen sivukirjaston esimiehenä, jossa ei ole osastonhoitajia, on sivukirjastonhoitaja.

Viranhakijan ja viranhaltijan on vaadittaessa esitettävä lääkärinlausunto terveydentilastaan.

9 §.

Kirjastonjohtajan, apulaiskirjastonjohtajat ja sivukirjastonjohtajat nimittää kaupunginhallitus, virkojen oltua lautakunnan toimesta haettavina ja lautakunnan annettua lausunnon hakijoista.

Sivukirjastonhoitajat, osastonhoitajat, opiskelunneuvojat, kirjastoamanuenssit, toimistoapulaiset, järjestelyapulaiset ja vahtimestarit nimittää lautakunta virkojen oltua haettavina ja kirjastonjohtajan annettua lausunnon hakijoista.

Muut viranhaltijat ja tilapäisen työvoiman nimittää kirjastonjohtaja.

10 §.

Kirjastonjohtajan tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoa kirjastoa ja sen eri osastojen toimintaa;

2) päättää kirjojen ostamisesta sekä sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen tilaamisesta sekä pitää huolta kirjojen sidottamisesta, tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä ja luetteloimisesta;

3) hoitaa kirjaston taloutta ja omaisuutta;

4) tarkastaa ja hyväksyä kirjaston laskut ja muut maksuasiakirjat;

5) huolehtia siitä, että kirjaston toiminnasta pidetään asianmukaista tilastoa sekä kalenterivuoden päätyttyä laatia ehdotus kertomukseksi kirjaston toiminnasta ja tilasta edellisenä vuotena;

6) valvoa kirjaston yhteydessä tapahtuvaa kerhotoimintaa;

7) toimia lautakunnan sihteerinä sekä valmistella ja esitellä lautakunnan kokouksissa käsiteltävät asiat ja panna lautakunnan päätökset täytäntöön;

8) hoitaa kirjaston kirjeenvaihto ja arkisto;

9) antaa kirjastolautakunnan pyytämää muuta virka-apua; sekä

10) antaa kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajain käytettäväksi heidän pyytämänsä tiedot ja selvitykset sekä muutakin apua, jonka he katsovat tarpeelliseksi.

11 §.

Apulaiskirjastonjohtajan tehtävänä on:

1) laatia kirjatilausesityksiä;

2) huolehtia kirjojen poistoista ja inventoimisesta, johtaa luetteloimistyötä sekä lautakunnan ja kirjastonjohtajan määräysten mukaan hoitaa muitakin tehtäviä; sekä

3) hoitaa lautakunnan määräyksestä kirjastonjohtajan virkaa tämän virkalomalla tai muuten estyneenä ollessa;

Yhden apulaiskirjastonjohtajan tehtäviin kuuluu erityisesti huolehtia kirjaston suomenkielisen ja yhden sen ruotsinkielisen kirjallisuuden kartuttamisesta ja hoidosta.

12 §.

Sivukirjastonjohtajan tulee:

1) huolehtia kirjavaraston täydentämisestä ja poistoista sivukirjastossaan;

2) järjestää työt siinä;

3) järjestää kirjavaraston inventoiminen; sekä

4) suorittaa ne muut tehtävät, jotka kirjastonjohtaja hänelle antaa.

Sivukirjastonhoitajan tulee edellisen lisäksi:

1) huolehtia siitä, että kirjavarasto on kunnossa ja korttiluettelot järjestyksessä;

2) huolehtia kirjojen uudelleensidottamisesta;

3) järjestää työvuorot ja jakaa työt ja tehtävät viranhaltijoille; sekä
4) pitää sivukirjaston tilasto- ja kassakirjoja.

13 §.

Osastonhoitajan tulee:
1) järjestää hoidettavansa osaston työvuorot ja jakaa työt ja tehtävät viranhaltijoille;
2) pitää huolta siitä, että kirjavarasto on kunnossa ja korttiluettelot järjestyksessä;
3) huolehtia kirjojen uudelleensidottamisesta;
4) pitää osaston tilasto- ja kassakirjoja; sekä
5) suorittaa ne muut tehtävät, jotka hänen esimiehensä hänelle antavat.

14 §.

Opiskelunneuvojan tulee:
1) edistää itseopiskelua sekä ohjata ja neuvoa opiskelijoita;
2) opastaa yleisöä kirjojen valitsemisessa ja asiatietojen löytämisessä;
3) ottaa tarvittaessa osaa lainaustoimintaan ja päivystää lukusaleissa;
4) osallistua kerhotoiminnan ohjaamiseen; sekä
5) suorittaa ne muut tehtävät, jotka hänen esimiehensä hänelle antavat.

15 §.

Kirjastoamanuenssin tulee:
1) opastaa yleisöä kirjojen valitsemisessa ja asiatietojen löytämisessä;
2) suorittaa lainaustoimintaa ja päivystää lukusaleissa;
3) toimia kirjastonjohtajan määräyksestä lainausaseman hoitajana; sekä
4) suorittaa ne muut tehtävät, jotka hänen esimiehensä hänelle antavat.

16 §.

Muiden kuin 10—15 §:ssä mainittujen viranhaltijain tehtävät määrää kirjastonjohtaja.

17 §.

Kirjaston koko kirjavaraston ja luetteloiden tarkastus toimitetaan viiden vuoden jaksoissa. Tarkastuksesta tehdyn kertomuksen, jossa mainitaan lainausliikkeessä loppuunkuluneiden ja luetteloista poistettujen kirjojen sekä kadoksissa olevien kirjojen lukumäärät, antaa lautakunta kaupunginhallitukselle. Kymmenen vuotta kadoksissa olleet kirjat poistetaan luetteloista. Lautakunnan vuosikertomuksessa selostetaan kirjojen lukumäärässä vuoden kuluessa tapahtuneet muutokset.

18 §.

Kirjaston kassa- ja tilivirastona on kaupungin rahatoimisto.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT
1947 KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT N:o 16

Vuoden 1948 talousarvion lopullinen vahvistaminen.

Käsitellessään kokouksessaan 10. 12. 1947 Khn laatimaa vuoden 1948 talousarvioehdotusta Kvsto päätti, muuttaen Khn ehdotusta, tehdä siihen allamainitut muutokset ja hyväksyä asianomaiset momentit seuraavan suuruisina:

Menot.

Mom.		Lisäys.	Vähennys.	Momentin loppusumma.
	9 Pl. Opetustoimi.			
	XII. Avustukset.			
33.	Malmin kaupallinen keskikoulu	—	50,000	200,000
	10 Pl. Sivistystoimi.			
	I. Kaupunginkirjasto.			
14.	Sidonta, s.m. Tähän yhdistettiin 16 mom. »kirjallisuus, s.m.» ja muutettiin kuulumaan Kirjallisuuden hankinta ja sidonta, s.m. ..	—	—	7,800,000
	17 Pl. Tekniliset laitokset.			
	III. Sähkölaitos.			
23.	Höyrynmyynti kaasulaitokselle ym. muutettiin kuulumaan Kaasulaitokselle ym. myytävän höyryn hankinta	—	—	—
	18 Pl. Sekalaiset yleiset menot.			
	I. Erinäiset määrärahat.			
2.	Nimike oikaistiin kuulumaan Lomaliitto.....	—	—	—

22 Pl. Tuloa tuottamattomat pääomamenot.

II. Kadut ja tiet.

1.	Uusia katuja ja teitä, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, s.m. ..... Poistettiin Malmin—Vartiokylän tien siirto Malmin hautausmaan kohdalla ja lisättiin uutena työnä Malmi—Tapanilan tien perusparannus.	1,000,000	1,160,000	53,340,000

V. Istutukset.

11.	Tapanilan leikkikentän perustaminen	160,000	—	160,000
	Yhteensä	1,160,000	1,210,000	

Tulot.

20 Os. Verot.

III. Kunnallisverot.

1.	Kunnallisverot	—	50,000	3,773,119,710
	Yhteensä	—	50,000	

Khs näin ollen esittää,

että vuoden 1948 talousarvio Kvston 10. 12. 1947 päättämässä muodossa täydennettynä Khn edellä mainitulla lisäyksellä lopullisesti vahvistettaisiin.

Helsingissä 11. 12. 1947.

Vakuudeksi:
Eino Waronen.

Helsinki 1947. Mercatorin Kirjapaino